...كوردنك شمدى قرتمه اغلرسن ارقمالايكن سويلردك قرتمه ابسم
...رسن ديه قچان دفن ايليوب غائب دونوب كتدكده حق تعالى حضرتلرى
طر...سن برندا كلوركه اى بنم قولم يالغز قالدنك قرانغلق مزارده براغوب
...لغز قويوب كتديلر بوقلر...نك دوستلرنك ايدى هيچ بر فائده اولمدى
...كاعاصى اولوب امريمى طوتمزدنك ولكن سلس دوستلرنك براغوب كتديلر
بنم شأن الوهيتمه لايق دكلدر كه سنى قرانلق قبرده براقمق هزم جلالم حقيچون
...سنكا مرحمت ايله يم كه جمله سى تعجب قيلسونلار دخى سنكا بر مرتبه
شفقت ايليمكه بابا وآنا اوغلنه ايتديكى شفقتدن زياده اولسون ديوب كندى
لطف وكرمندن اول قولنك جمله كناهنى عفو ايدوب رحمتيله حورى وغلمانلر ايله
جنت نعمتلرى وكوثر ايرمقلرى ايله تاقيامته دكين قبرى جنت بغچه سى اوله دخول
اوّلين ايله جنته جمال با كمال ايله مسرور ايليه كوركه حق تعالى حضرتلرى نه اولو
پادشاهدر كه بويله گناهكار قوللرينك صوچنى بغشلر وشول درجه ارحمدركه
كوندهنك كره قوللرينك عيبلرينى كورر وستر ايدر يوزينه اورمز بس حق
تعالى ...قوللرينك امرينى طوتوب ونهيدن صاقنمقدر ودائما اعمال صالحه ايله عمل
ايدوب بارى عقاب وعذابدن امين اولمق كوكدر (اى اوغل بلمش اول كه بو
...حديث شريفلرى جمع ايلدم واچنده هيچ بر مجهول يوقدر جمله كلامم
...رحقدر شك وشبهه ايتميه سن بو حديث شريفلرى كتب معتبره دن جمع
...ب يازدم ويازديغم كتابلرنك اسملرن سنكا بر بر بيان ايديم اوّلا برى
...علوم وبرى جامع الأصول دن وبرى رسول انوردن وبرى بستان العارفيندن
وبرى مصابيحدن وبرى مشارقدن وبرى ارشاد الصابرينندن وبرى قوة القلوبدن
وبرى جامع ترمذيدن وبرى جامع الجنانندن وبرى بهشت الأنواردن وبرى
موعظهٔ موسى دن وبوكتابنك آخرى وصيت ابو هريره در بوادن دورت
كتابدن اختصار ايدوب چقاردمكه مسلمانلرنك اولادلرى اوقيه لر
واوكر توب عمل ايده لر همان حق حضرتلرى جمله مؤمنلرى
موفق بالخير ايليه آمين
تأليف تأريخ كتاب رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك ٩٦٥ سنه سى
جمادى الأخرى نك سكزنچى دوشنبه كونى وقت ظهرده بو كتاب تمام اولدى
مؤلفى: العبد الفقير سليمان بن جراع رحمة الله عليه .
تمت تمام

صفتلری (تراهم رکعا سجدا) دیوقرآننك یاداولنمشدر نه حاجت اوله برا گوننك مدحنه
آنچلاین شاهننك محبتننك اولورسه (بیت) نه مدح یتار آلارننك پایه سنك * آلار بولسه
نبی ننك سایه سنده * عجب اول طالع یارقوم ایمش * خداخوبلاب آلاره بوفضلی
ویرمش * قیاس قیل بوندن ای آدمی زاد * نه گوزال بختلو ایمش بولار یاد * بولاره
مدح ایتمك قانده اوله * که حاصل دعانك ایله اتمام ایله * که سن خدا رحمتندین نومید
اولمه * که آنکا امت اولدغنکچون اولمه * علیهم الرضوان مادام عالم الفنا * وارزقنا
شفاعتهم فی عالم البقاء * اما بعد بوکتابنی توزگان * معصیت یپاننی گیزگان * بارچه
عمری فسق فجور ایله کچکان * الله تعالی ننك رحمتندین امید ایتکان * آدمیلرآراسینك
دوشمان توتولغان * بارچه اشنی خداغه تابشورغان * آز آز قلق کوب یازقلق کدی
خلقی ننك عالمی تاج الدین باچغل اوغلندین التماس ایلدیلر که ثبات العاجزین
کتابنی ترکی تلیبنه ترجمه قیلسنك نه اولا ایدی دیدیلر سنده بر آز فن قوخوسندین
دمشوقمزه کیله در دیدیلر زیرا که اول ثبات العاجزین انواع لغت ایلان مدوّندر
آننك گیزلی لغت لرنی اوز تلمز ایلان آنکلاتسنك دیدیلر آنلرننك بوسوزلارینه
نظرمز اولمدی مگر اوزیمننك کوزم نوری بغرم پاره سی بر قزیم وار ایدی التماس
ایلدی یا آتا نه اوله که بوقوم ننك التماسن خوش کورسنك وکنه بزلر آندین فائده
آلساق دیدی آنده هم نظرمز بولمادی اوچونچی کره بوقزمز یا آتا نه اوچون قبول
ایلامدنك بزلارنی عالم هیولی ده اصلا بنکزده ساقلاب عالم صورده تربیه ایلایب
شفقت ایلاگان ایردنکز کنه نه اولا که آتالق مرحمتگز دین دریغ ایلامسنك دیدی
بس بالضرور اول کوز نوریننك التماسنی قبول ایلایب ثبات العاجزین کتابنی
شرح ایلامکاقصد ایلادیم تاریخ هجرت ننك (١٢٢١) نچی یلنده یلقی یلنده تمام
ایلادم بوشرحه (رساله عزیزه) دیواسم ویردیم زیرا که صاحب التماسننك اسمی
هم عزیزه ایدی شونننك اوچون رساله عزیزه اولدی (کلدك اوزمزنك مقصودمزکا
قصه لرده آنداغ کالمشکه تاریخ هجرت ننك منکده یوزنچی یلنده بخارا خلقی طاعت
عبادتکا یالقاو اولوب بدعت اشلرنی سومك هوسنده اولدیلر (القصه) بولارتوقز
بل بدوبدعت اشلار آرتوندین بوروب اصول دین لری خراب اولمغه قریب اولمش
بخاراده رستان دیکان بازارده بر اوغلان قاون وقاربوز ساتب یورر ایرمش اول
اوغلان ننك اسمی حبیب الله ایرمش (القصه برکون اول اوغلان بوتفکرده ایکن
بولمدهٔ فاخرهٔ بخارا بونداغ ضلالت برله تولوغ اولدی اولیالر علمی یقلدی یارب
نه لاکه بوبنلرنکی عزیز ایلاب بونلارغه امر معروف ایلار قدری علم لك بیرسنك
دیه حق تعالی حضرتنه زارزار آغلادی فی الجمله بر چهارشنبه کون خواجه بهاء الدین
[illegible]ننك قبرینه وارب آنده هم حق تعالی حضرتنه حوق یالواردی بس اویقوغلبه
[illegible]یقوغه کیتدی توشنده خواجه بهاء الد[illegible]کوردی بوصفت لیغ اورته
[illegible]یك قزیل سقاللیق ایدی ای [illegible]م حبیب الله سن سمرقندکا

(في بيان اسم مصنف وسبب تأليف عزيزه)

(شیخ لقیغه دورت آلت کراك بیانی)

بارغل آنده بر صغر کتوچی سی اولور بنم مریدلرمدن آندن تعلیم آلغل صونکره
کلوب بخارا خلقنی حق اشکا دعوت قیلغیل دیدی بس اوغلان اویقوسندن اویغانب
عزم سمرقند قیلدی برکون سمرقندکا یتدی آنده صغر کتوچی سنی کوردی اسمی
اندرجان صوفی ایرمش کیزلو مریدلری چوق ایرمش بوهم اندرجان حضرتکا مرید
مخلص اولوب کوب زمان آنىڭ اکلاندی (القصه) کونلرده برکون شیخ حضرتی اندرجان
ایتدی قایونکز بخاراغه باریب تعلیم بیراسزلر اول بخارا خلقی آزغون اولدی اولیالر
علمی یقلدی مریدلردن هیچ براگو جواب ویرمدی شیخ حضرتلری حبیب الله غه قراب
ایدی بخاراغه سن بارغیل آنلارنی مرید ایلا گل بن سنکا اجازت بیردیم دیدی بو
حبیب الله اول زمانىڭ یکرمی یاشنىڭ ایردی ایدی یاشیخ بلی سننك سوزنکدین اعراض
ایلمك کفرلکدندر لکن بر مجلسده دیمش ایردنکزکه (شیخ اولدقی کمسنه کا دورت
آلت کرك) اول حال کرك ایکنچی قال کرك اوچونچی سال کرك دورتنچی مال کرك حال بوکه
بونلرننك هیچ برسی ده منىڭ یوق دیدی حال اولماینچه مرید بسلمك بولماز قال اولماسه
علم ظاهرکا جواب بیرمك یارامز سال آننکچون کرك یاش اولساق خلایقلر استخفاق ایلار
مال آننك اوچون کرك خلایقدن طمعدن بیزمك اوچون شیخ بو سوزنی ایشتکاچ جیب
مراقبه گا باردی بر ساعت فکرندن قالقوب توردی جواب ویردی ای اوغلان بارغیل
یولىڭ سنکا هر بریسی حاصل اولور دیدی بعدازان بو حبیب الله الله تعالی غه توکل
قیلب حضرت شیخ نی رابطه غه آلوب کتدی بخاراغه یتار زمانىڭ الله تعالی قرق یاشلی
کمسنه صورتنه اوردی علم لدن کیمیا بلدردی خلایقغه هیچ بر احتیاجی قالمدی
کلوب بخاراغه کردی بر ایسکی دکانه کریب اولتوردی خلایقلر آراسنده نامشروع
اشلار کورسه امر معروف ونهی منکر ایلادی وشول دکانىڭ یانندا غی اوغلانلرغه سبق
ویرر ایردی بازارکان اهل لارینىڭ کوبی مرید اولدیلر بوننك حال علمی بخاراده
مشهور اوله باشلادی (القصه) برکون بخارا خانی اوزیننك علمالارنی آشقه چاقروب
احادیث نبویه اوقدیلر کوب عبرتلر آلدیلر علمالاردن براکوسی ایدی یا پادشاه
عمرننك اوزون بولسون برننك بخاراغه بر یالغانچی کلدی کندوزنی اولوغ
کورب مریدلر تربیت ایلر ایرمش سن دخی بر مجلس قوردقنکده آنی هم آلدرغل
وبزلرنی دخی آلدرغیل بزلر آندین عقاید دینیه کا اولان مسائلنی صورارمز
اگر اشکال عقایدلردن خبری بولمسه شهردین قوارمز دیدیلر بس بو اتفاقی
قیلدیلر شاه مجلسندن چقدیلر (القصه) کونلرده برکون شاه دخی مجلس قوردی
عالملرنی اوندادی وهم داملا حبیب الله نی اوندادی بو حبیب الله ننك برهندی
ایشاکی بار ایدی آنکا منیدی پادشاه مجلسنه باردی کردی عالملر آراسنىڭ اولتوردی
حال احوال صوراشدیلر بعىڭ عالملردن براگوسی ایدی یاداملا حبیب الله
نچك تانورسن ونچه صفت ایا... سن دیدی فی الحال حبیب الله جواب بد...
خدا ننك بر لکنی وصفاتی... ...مای تورغان بولسنك ایتاین ا...

(قصهٔ صوفی الله یار رحمه الله تعالی)

حق اولیا دیب مرید اولوب اوّل شاه کردی آندین صونک عالم علما بارچه سی
کردیلر بخاراده نه قدر بدعت اشلر بار ایرسه بارچه سی منقطع اولدی بخارا خلقی ننک
تون کون توفیقلری آرتدی کوب خلایق آنکا مرید بولدیلر مشهورلیکی
ایلدین ایلکا یایلدی (ناظم رحمة الله علیه سوزلری سمرقند ایلنک مینکلان آتلیغ آول
بار ایدی اول آول ننک جماعتی اکثر ایذ گولر ایدی اول آولده بر تیمر یار
دیکان کمسنه بار ایردی غایت صالح وتقوی کمسنه ایردی اصلی ونسلی نوغای خلقی
ایرمش آندین بر اوغل توغمش آدنی الله یار قویدیلر اون یاشنده بخاراغه
کلتوروب مدرسه کا صالدی علملک اوگرندی کوب فنلر حاصل ایلدی یکرمی بش
یاشنده بخارا پادشاهی باج محکمه سنه توره قیلدی غایت قانتوکوچی خلق سز
اولدی دایم فسق وفجور وعصیانده ایردی خلقلرنی بیک رنجور ایردی کونلرده
برکون رستان بازارنده شیخ حبیب الله ننک برمریدی وخلیفه سی بازارکانلردین
برنرسه آلدی باج محکمه سینه معلوم ایلمدی آلوب بارورده الله یار توره کا ملاقات
اولدی یه نه اوچون باج محکمه سینه تمغالاتماین آلوب بارسن دیب توتدی قامچی
ایلان قاتی اوردی مرید ننک باشی یارلدی قانلر آقدی شیخ حبیب الله مجلسینه
باردی الله یار توره حالندین شکایت ایلدی شیخ حبیب الله ایدی صبر ایله من آنی
سزلرتیک ایلاین دیب قولنی دعاغه کوتارب بو توره نی بولارتیک غریب کونکل
ایلا گل دنیا وآخرت مرادنی ویرگل دیب دعا ایلدی آغزندین چقمزدین بورون
الله تعالی دعاسنی قبول ایلدی شول ساعت الله یار توره ننک کونکلنه غوغه توشدی
اوزی ننک یمان فعللرنی ایسینه توشریب یغلادی اوّل تلنی آچوب ایتکان بیتلری
بودر (بیت) بنم باشمغه خوش سودا دوشبدر * کونکل بازارینه غوغا دوشبدر *
دیدم ای تن نه سودادر نه اشدر * سپاهنکه قلچ برله اورشدر * دیب شیخ خضرتارینه
یغلاب کلدی خانقاده تزینی چوکوب اولتوردی ایدی یا شیخ اجازت بولورمو
مدرسه کا کریب تعلیم آلساق دیدی شیخ ارخاء عنان ایلاب ایدی سز چلاین
توره ننک مقامی موندا غ یرد گلدر بو غریبلر مقامی دردیدی بو سوزنی ایشتکاچ
الله یار زارزار یغلادی بعد ازان شیخ ایدی من سنی مریدلک کا قبول ایلارم
ایکی تورلک شرط ایله دیدی اوّل بودرسن بخاراده نه قدر ایولر بار در بارچه سنی
تلانچی لک ایلاب یورگایسن ایکنچی قصابقه واریب منکا برقوی ننک باشنی ودورت
آیاقنی وتزاکلی قارننی بریولی الوب کلگای سن دیدی الله یار قبول ایلدی
(ایمشلرکه الله یار توره ننک اوچ خاتونی بار ایردی ایکی قزی وبر اوغلی بار
ایردی بر قزی ننک اسمی امینه ایردی ایکنچسی حلیمه ایردی اوغلی محمد صادق
ایردی قچان بولار الله یار توره ننک تلانچی لک قیلغانی کوردیلر ایرسه ایدیلر آغا[illegible]
مجنون اولبدر دیدیلر (القصه) الله یار قصابقه باردی شیخ [illegible]
آلدی برقولینه قوی ننک باشنی توتدی وبر قولینه دورت [illegible]

(صوفی یار ثورت کتاب تصنیف قیلدی)

قارننی باشینه دستار ایلاب چرمادی تیراکی صقال بویندن آقار ایردی بخارا
خلقی بونی کوریب تانك عجایب کا قالدیلار الله یار توره تیلورکان دیدیلر ایمشلر
الله یار قصاب طرفندین شیخ غه یتکونچه ولایت صغری مقامنه یتشمش بعض لر
ایمشلر ذکر مقامنی تابدی (القصه) شیخ خدمتنده اون ایکی یل قالدی کشوفات
ومقامات اورنلارینه ایرشدی (ثورت کتاب تصنیف ایلدی) اول مسلك المتقین
ایکنچیسی مرادالعارفین اوچونچیسی مخزن المطیعین دورتنچیسی ثبات العاجزین
بو ثورت کتابنی تصنیف قیلب خلایق آراسنده کرامتی مشهور اولدی شیخ حبیب الله
ننك معتبر خلیفه لرندن اولدی (ایمشلر ثبات العاجزین ثورت کتاب ننك
اچنده کوزال راکی ومشکل راکی ترور زیراکه انواع لغت ایلان مدوّندر شوننك
اوچون بوفقیر تاج الدین التماسلرنی قبول ایلاب اوّل الله اسمی برله شرحه ابتدا
قیلدی (بیت) کلید بسمله گلزار علمك * رواجی رونقی بازار علمك * صدارت
خصلت نظمی الهی * اقالیم کلام پادشاهی * ثنا سلطانیدر الحمد لله * ترور رونقی
هر شام سحرگاه * بو تاج الدین الهی بی نوادر * ترحم قیل الهی بی نوادر * حضور
ایلدی قلبه کامکاهی * عنایت ایله بفضل الهی * ثبات العاجزین کم بر بدیعدر *
ملل اربابنه غیرخفی در * طریقتك اولان هر بر عقیده * اولور نظمی ده بر مهر
فریده * حلاوتنده بنگزر قند مصره * رواجی بولنه تا روز حشره * بیلم دیرسنك
بوفننده علم حالی * نظر دن قومه بونظم اللآلی * بونظم دن الله یار مرادی * بیان
اهل سنت اعتقادی * (ثنا الخالق غبرا وافلاك * یراتدی قطرهٔ دین گوهر پاك)
یعنی ماقتامق وپاکلمك شونچلاین الله اوزرینه اولسونکه کوکلرنی ویرلرنی
یراتدی بو ایکی نی اوّل ایتماکینه سبب اول اولدیکه کوکلرده ویرلرده عبرت
کوبدر کورمزمی سن کوکلرنی اوستمزده تراکسز توراد ر قوله تعالی (والی السماء
کیف رفعت) یریوزنده تورلیك سچاکلر یراتدی یاخود شوننك اوچوندر قچان
آدم اوغلانلری عالم الاشباحدین عالم صوره کلسه لر کندولرنی بلورلك اولغاچ
کوزلرینه اوّل کورنگان یر ایلان کوکدر اوّل آلارنی کوروب غیرنرسه لردان عبرت
آلماق اوچوندر غبرا موننك یر معناسنه در قطره دن مراد نطفه یعنی آتالار بیلنده
بسلاب آنالر رحمنك مقر ایلدی گوهر پاك دیدکی آدم اوغلنلریدر قطرهء ده اولان
همزه همزهٔ وحدتدر * یاقطره دن مراد عبدالله بن عبد المطلب شهوت صویدر گوهر
پاکدین مراد محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم در ای وجه اولرسه ده عالم ده اولغان
نرسه لرنی عبرت اوچون یراتدی خالق لفظی ننك غبرا لفظنه اضافه سی من قبیل
ضارب زید دیرلار تأمل تأکید اوچون بیوردیکه (سموات اونی توتدی معلق *
جهانه حکمنی کورستدی مطلق) یعنی کوك ایونی تراکسز یراتدی بوتراکسز یراتمقی
دابه الهی [illegible] اهیچون شوننك اوچون عبرتلر آلوب حق تعالی ننك برلکینی آندین
د [illegible] (قیلوب غبر امدارن ذمهٔ حوت * بنی آدمغه آندین قسم

ایتار قوت)* یعنی قیلدی الله تعالی یر ننك اصلنی بالق استونده شول بالق
اوستونده اولغان یرلرده الله تعالی آدم اوغلنلرینه رزقنی اولاشوب بیرر بعضسینه
کینك ایلدی بعضسینه تار ایلدی قوله تعالی (نحن قسمنا بینهم معیشتهم فی الحیوة
الدنیا) ایمشلرکه یرنی کوتارگان بالق ننك اسمی نوندر ابن عباس رضی الله عنهما
ایدی حق تعالی بوبتی قات یرنی بر اوگوز اوستونده قیلدی اول اوگوز ننك اسمی
یهوده در اول اوگوزنی بالق میقنده باستوریب قویدی اول بالقنی دریا اچنده
قویدی اول دریانی قارانغولق اوستنده قویدی اول قارانغولقنی ییل اوستنده
قویدی وبعضیلر ایمش لار قارانغولق ییل ننك آستنده در اما یوقارغی روایت
اصح درکه موندین عبرت آلوب بلکای سز دنیانی ییل توتار ایرمش ییل ننك قچان
بر یرده تورمقی اولسون شوننك اوچون عزیز عمرلر ییل تیك کچار ایرمش
وشوننك اوچون آخر دنیانی ییل خراب ایلر ایرمش بس بو فانی دنیا ییل اوستنده
اولسه آندین بقا استمك محال در تأمل * پدید ایتدی جهان اچره فواصل * قیلور هر
فصله تورلیك نشئه حاصل * یعنی یراتدی الله تعالی بو دنیاننك ییل تیك اوتماکنی
دورت فصل اوزره اوّل قش فصلی ایکنچی یاز فصلی اوچونچی جای فصلی تورتنچی
کوز فصلی بس یاز کونلرنده اولوك یردن اولنلرنی ترگزر وچقارر بو دلیل در
آدم اوغلنلری ننك قبرندن قوبب ترلماکینه اشارتدر جای فصلنده اولنلر تمام
اوسب کامل لیك برله تریلورلر بو اشارتدر آدم اوغلنری ننك فانی دنیاده بر آز
عیش وعشرت اتما کلرینه کوز فصلنده بیاقی کامل اولنلر تمام سچا کلریندین
آیرلوب قوری باشلر بوهم اشارتدر آدم اوغلنلری ننك یکت لکی تمام اولوب
قاریلق دورینه کریب کوز قروغان اولن کبیدر قش فصلنده بایاغی توزوك
دنیا بوزولب نفیس صولار طونکب قار یاغب کل حیوانات اوستونه مشقت اوغراز
بوهم اشارتدر قیامتده قوبوب کل مخلوقات ننك اوستونه قایغوکلوب اوز حاللارینه
مشغول اولماغه (ایمش لر بو فانی دنیا ایچنده کی هرنرسه لر آخرت علامتینه
اشارتدر *(عجب صنع کورنك احکام تقدیر * قیلور بر قرصدین عالم کوزن
سیر)* یعنی اول الله تعالی ننك عجایب قدرتلرندن بزلرگه ظاهر اولغوچی
اولدر اوزی ننك حکمی وتقدیری ایله بارچه دنیاخلقنی توق قیلدی کوزلارنی
بر کوماچ ایله اول کوماچدان مراد قویاش در یعنی اول قویاش بزلرننك کوزمزکا
کوماچ کبی کچراك کورینه در آنداغ کچراك بولسه ده کل دنیاخلقی آننك نورندین
توق بولب اوزلری ننك حرکت و کسبلرینه یوررلر صاتو بازارلرینه باررلر
ونورندین قرآننی درست اوقورلار واوقات خمسه ننك وقتنی بلورلر قوله تعالی
(وجعل الشمس سراجا) بس بو قویاش ننك مشرقدن مغربکا یورمکی بارچه سی
آدم اوغلنلری ننك فایداسی اوچوندر کشافده کتورمشکه ابن عباس شیخ [illegible]
ایتور بوقویاش ننك اولوغلقی بودنیا مقداری درقش کونلر[illegible]

اوستونده یورر جای کوننك دورتنچی قات کوك اوستنده یورر (سؤال بوقیاش
بومقدار اولسه برننك کوزمزگا نلوك کچك کورنور جواب اولدر براق اولدقی
اوچون کچك کورنور زیرا کوك برله یرننك آراسی بش یوز یللق یولدر وکوکننك
قالونلغی هم بش یوز یللق یول ترور وهر کوکلرننك آراسی اوشانداقدر قیاس
ایلاکه نچه یوز یل لق یولدان قویاش کوزمزگا کورنور بوقدرتلرننك عجب راکی
ترور (ایمش لر قویاش ننك اوچ یوز آلتمش اورنی بار هر کونده براورندین
چقار براورنغه کرر بوآراده کوب قصه لر باردر کراك بولسه تفسیر کتابلرینه باقنك
قرص قاف ننك ضمه سی ایلان صاد مهمله ایله جمع قریصه در بر وزن عیننه وجبیره
کبی معناسی کچراك کوماچ دیماکدر لکن مونده کنش معناسینه استعاره آلندی
تأمل * (اراده قیلسه اول هی توانا * قیلور برلحظه ده بلماس نی دانا) * یعنی
الله تعالی تلاسه قادر تریك الله تعالی بلکسزنی برضولوده یا خود برساعتده عالم
ایلر وبلوکلو ایلر نته که بیت ثانی ده ایدر *(صفی توفراغن ایتکاج جان ایله جسم *
نچوك کم ایلدی دانای هر اسم) * یعنی کورمزمی سن الله تعالی آدم صفی نی
توفراقدین یراتدی هیچ براگودان علم لیك آلدرمای آنداغ اولسه ده حق تعالی
کونکلنه الهام بیردی هرنرسه لرننك اسمنی بلدردی آدم علیه السلام فرشته لرگا
یتمش ایکی تورلیك تیل ایله سوزلاشدی بوتانك عجب دن دگلمی آدم علیه السلام نی
برصولوده عالم ایلدی آدم علیه السلام ننك یراتلمق قصه سی قصۀ ربغوزیده
مذکوردر آنده باقنك * (خلاص ایتسه براونی رب الافلاك * قالور تاغ آستیده
آنصین چقار پاك) * یعنی الله تعالی براگونی خلاص ایلامك تلاسه اول کمسه بلا
وقضا تاغی ننك آستونده قالسه ده چقارر الله تعالی اول قلنی هیچ برزیان کورگازماین
اول قادر الله تعالی یرلر وکوکلرنی یاراداچی الله تعالی نته که بیت ثانی ده بیان
ایدار * (نچوك کم توتدی طوفان دشت تاغی * ولیکن بولمدی هول نوح آیاغی)
یعنی نچوك کورب ایشتب بلمزمی سن حضرت نوح علیه السلام طوفانی قالقب هر بر
بیوك طاغلرننك اوستونده قرق آرشون صو بولدی مشرقدین مغربغاچه یریوزی
صوبولدی بارچه کافرلار هلاك اولدیلر مگر نوح علیه السلام سکسان کشی برله
آیاقلرینه چق تیماین خلاص بولدی شوننك کبی الله تعالی برشهر خلقنه بلاوقضا
کلتورسه آرالارنده براونی خلاص ایتاین دیسه شول نوح علیه السلامنی طوفاندان
قالدردقی کبی بوبنده نی آنچلاین قالدرب خلاص ایلرسه هیچ عجب اولمیه وطوفان
قصه سی تفسیر کتابلرنده باردر آنده باقنك مونده یازمق ایله کتاب اوزاق اولور
هول چق صوی معناسنه در قاشقر خلقی ایله عثمان خلقی ننك آراسنده مشترك لغتدر *
(خلیل الله اوچون یاندردیلر نار * قدم قویمای اوشال اوت بولدی گلزار) * یعنی
[illegible] ابراهیم علیه السلامنی نمرود لعین اوتغه آتدی ابراهیم علیه السلامننك
[illegible] بورون اوت ایچی بارچه سی گل باقچه سی اولدی ابراهیم

عليه السلام اوتدین خلاص اولدی (ایمشلر کم اول اوت اوچ کون تون دورت ساعت
یاریم یاندی جمعه کون عاشوره کوننده ابراهیم علیه السلام اوتدین
چقدی * قال الله تعالی (قلنا یانار کونی بردا وسلاما علی ابراهیم) الآیة *
ابراهیم علیه السلام ننك نه اوچون اوتقه آطلماق قصه سی قصه لرده مذکوردر
(نظم) یاغار نمرود اوگنده نار گلخان * خلیلنه ایدار اول ناری گلستان
(غضب ییل عادیلرنی قیلدی نابود * ایدی اول ییل نسیم تابع هود) * یعنی
الله ننك قهر ییلی عاد قومنی یوق ایلدی اول ییل هود پیغمبر قومنه یومشاق ییل
اولدی عاد قومنه قهر ییلی بولدی (ایمشلر کم عاد بر پادشاهننك اسمی در
قومی قبیله سی کوب ایدی قد قامتلری اوچ یوز آلتمش قاری
ایدی واینکلری یوز ایللی قاری ایدی بولارتیك جهانده الوغ قوملار یوق
ایدی قچان بو عادیلرننك فسق وفجور اشلری کوب اولغاچ الله تعالی آنلرغه هود
پیغمبرنی یباردی آنلر هود پیغمبرننك سوزنی قبول ایلمدیلر شوننك اوچون
الله تعالی آنلارنی ییل برله هلاك ایلدی بونده قصه اوزاقدر قصص الانبیایه
باقنك آنده مذکوردر نسیم یومشاق معناسنه در * (بالق قارننده بر صاحب کرامت
* چله اولتوردی وچقدی سلامت) * یعنی بالق قارننده بر کرامت ایاسی قرق کون
توردی آندین سلامت چقدی صاحب کرامتدن مراد یونس علیه السلام در یعنی
یونس علیه السلام قرق کون بالق اچنده قالدی آندین صونك الله تعالی دین
امر بولوب بالق قارنندین چقاریب یونس علیه السلامنی دریا یقاسنه تاشلادی
هیچ بر اعضاسنه زیان تیکمدی (ایمشلر کم) یونس علیه السلام بالق قارننده
توردقنده بو تسبیحنی ایتور ایرمش (لا اله الا انت سبحانك انی کنت من الظالمین)
یونس علیه السلام بالق قارننه کرمك قصه سی قصص الانبیاء کتابنده مذکوردر
بونده یازمق ایله کتاب اوزون بولور چله مخفف چهل روز در معناسی قرق کیچه وکوندز
دیمکدر صاحب کرامت معناسی صاحب خوارق عادت معناسنه در * اگر امر ایتسه
کمنی فارق الفرق * کلور غرب اوستیدین بر لحظه ده شرق * یعنی تانك
یاراداچی الله تعالی بیورسه برا گونی مشرقدین مغربگا کلتورر آنی بر صولوده
مغربدن مشرقغه هیچ بر آلت واسبابلرگا محتاج اولماینچه کورمزمی سن بلقیس تختنی
آصف بن برخیا کوز یومب آچقونچه سلیمان پیغمبر اوکننده قویدی وپیغمبرمز
صلی الله علیه وسلم بر ساعتده یتی قات کوکنی گیزب عرش کرسی اوستوندین
اوتب الله تعالی برله توقسان منك سوز سوزلشدی کنه قایتدقنده توشاکی ننك
اسسی لکی بتمکان ایدی بس الله تعالی بنده لرینه بو قدر قوّت بیردی اوزینه قچان
مشکل بولور برا کونی بر صولوده مشرقدین مغربگا کلتورر گا دیمکدر (فارق)
مونده آیرغوچی معناسنه در الفرق تانك وصبح معناسنه در غرب مغرب [illegible]
شرق مشرق معناسینه در یعنی الله تعالی اگر امر ایلاسه کیچ ایله [illegible]

الله دیمکدر یوقاری بیت‌ننک مثالنی کلتوروب ایدی * نچوک کم دوستنی سلطان
کونین * یتوردی ساعتیده قاب قوسین * یعنی عجب می ایدار سن دنیا و آخرت
پادشاهی محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم نی برساعتده تورتنچی کوک اوستونه
مندروب سدرة المنتهی یغاچینه آشریب جبرائیل علیه السلام ایکی یایه توتقاسی
تیك بولدی بویقین ایلامکی قرآنك ثابت‌در قوله تعالی (فکان قاب قوسین او ادنی)
شونك کبی الله تعالی بزلرنی هم برساعتده یاوزلقلرمزنی تبدیل ایلاب برساعتده
اوزینه یقین ایلاسه هیج عجب بولمغای کونین دن مراد دنیا و آخرت‌در قاب مقدار
معناسنه‌در قوسین ایکی یایه‌ننك توتقاسی درقچان که ایکی یایه‌نی کرش اوروب
صرتلرینی بربریـنه اورسنك قوسین دیرلر یعنی بیك یقین اولمقدن کنایه‌در
نتاك عرب‌لر ایتورلر قچان براکونی دوست کورسه‌لر * دنوتنی قاب قوسین *
یعنی یقین اولدنك بنکا ایکی یایه توتقاسی قدری دیمکدر عربلر عادتنچه الله تعالی
قرآنده یاد ایلدی * اگرمرکم گا بیرسه عزوامداد * کلور خدمتیکا جن و آدمی زاد
یعنی الله تعالی تلاسه براکونی عزتلامك کا و آنکا نصرت بیرمك کا کلور آنکا خدمت
ایتارکا آدمیلار وپریلر نتاك که بیت ثانیده بیان ایدار * سلیمان کم ایکوردی
انس وجندین * آننك فرمانی ایردی برنکین دین * یعنی کورمزمی سن سلیمان بن
داود علیهما السلام حقنده جمع اولدیلر آدمیلر وپریلر قوشلر وقورتلر وبولوطلر
وبیل‌لر ونه کم یر ایله کوك آراسنده یاشی‌در توبنده‌گی نرسه‌لر بارچه‌سی
آنکاخدمت ایتارایردی آنکاخدمت ایتدررکا سببچی اولغان نرسه‌سی بریوزك
قاشی ایردی حق تعالی بولارنی سلیمان پیغمبرغه مسخر ایلدی اول یوزك قاشنك
اوزی‌ننك اُلوغ اسمی ایردی شوننك اوچون بوحیوانلر آنکاخدمت ایتارلر ایدی
(ایمشلر اول یوزك آلتون‌دن ایردی وبعضی‌لر ایمشلر کموشدن ایردی وبعضیلر
ایمشلر لعل تاشی ایردی وبعضی‌لر ایمشلر اول یوزك بالچقدین ایردی بوسوز
درستدر تاکه عبرت آلوب بلگایلر بویر ایله کوك آراسنداغی نرسه‌لر بردرهم
بالچق قدری‌در تـاکم دنیاننك الله تعالی قاشنده اوچسزلغنی وزبونلغنی بلگایلر
(ایمش‌لر اول یوزك‌ننك اسمی میمونه ایردی (امابعض عالم‌لر ایمشلر اول
یوزکنك یازلغان بواسم ایردی (کن فیکون) وبعضیلر ایمشلر اسم ایرمز ایردی
برحکمت سوز ایردی اول سوز بوایـدی (الدنیا ساعة فاجعلها طاعة) الحال اول
یوزك سلیمان پیغمبرننك بارمقنده‌در ایکوردی جمع اولمقدر مصدر لازم ومتعدیدر
نکین نون‌ننك کسری ایله وکاف ننك کسری ایله یوزك قاشی معناسنه‌در (ایمشلر
اول یوزك آدم پیغمبرننك یوزکی ایردی آتادین آتاغه اوغلدین اوغلغه قالوب
سلیمان پیغمبرگا تیـکدی (ایمش‌لر قچان قیامت کونی قریب بولسه اول یوزك
دابة الارض قولینه کرر ایرمش حاصل کلام سلیمان پیغمبر علیه السلام غه بوقدر
[illegible] غه اول یوزك سببچی ایردی یوق ایرسه اول یوزك بردرهم قدری ایردی

(قصة عصاء موسى عليه السلام) (موسى عليه السلام تياقنلده اون خاصيت بار)

نته‌كه بيوردی تأمل * عرض قدرت نماليغ ايلدی فاش * وگرنه قدر ايردی بردرم تاش * يعنی حاصل كلام الله تعالى اوزی‌ننك قدرتنی اظهار ايلدی بو يوزك سببلی سليمانغه دولت بيرمكی اوزی‌ننك قدرتنی كوركازيب بنده‌لرينه عبرت اوچوندر يوق ايرسه اول يوزك نه اولايدی زيرا كه بر درهم آغری تاش ايردی تاكه بلسونلر اوچون دنيانك زبونلغی الله تعالى قاشنده بر درهم تاش قيمتی قدری در صاحب عقلغه مخفی دگلدر (بس معلوم اولندی تسخير مخلوقاتنی خاتمگه اضافه‌سنی اسناد مجازی ديرلر (انبت الربيع البقل قبيلندندر زيراكه افعال الله اعراض ايله معلل اولماس مشهوردر *(كليم ايلكنده‌كی قوتلوغ عصايی * گهی كوفروك ايدی گاه اژدهايی) * يعنی كورمزمی سن موسى كليم الله‌ننك قولنداقی مبارك تياقی بعض وقتده دريادن كيچكانده كوپر اولور ايدی وبعض وقتده دشمانلر كوزينه اژدها يلان اولوب كورنور ايدی امارى علمالری ايديلر اول تياق هم آدم پيغمبر تياقی ايردی آتادان آتاغه اوغلدن اوغلغه قالب شعيب پيغمبر عليه السلام قولينه دوشدی قچانكه موسى عليه السلام فرعوندن قاچب مدين ايليگا باردی آنده كوب زمان اكلندی شعيب پيغمبر قزی صافوراني نكاه اندی شول زمانده بو تياقنی شعيب يلاوچ عليه السلام موسى سوچيگا بولاك بيردی تاكه فرعون كا باردقنكده بو تياق تعويذ اولور ديدی (ايمشلر اول تياقده اون تورلوك عجب تانسوق اشلاری بار ايردی) اوّلنگسی بو در قچان موسى عليه السلامغه بر دشمان يولقسه بو تياق آدم صورتنه كريب اول دشمان برله توقش قيلور ايردی (ايكنچی اولدور قارانغوده بياندده قالسه موسى عليه السلامغه چراغ اولور ايدی (اوچنچيسی اولدر قچان موسى عليه السلام بياندده قدوغ تابسه اول قدوغده چيلاك يب اولماسه اول تياقنی قدوغ توبينه يبارر ايدی اول تياق اوزايب قدوغ توبينه يتار ايردی اول قدوغ توبنداكی باشی چيلاك اولوب صو آلوب چقار ايردی آننك ايله طهارت قلنور ايردی (دورتنچی‌سی قچان موسى عليه السلام يمش آشامق تلاسه اول تياقنی يرگا قاداب قويار ايدی اول تياق بر اولوغ يمش يغاچی اولور ايردی بوتاقلر اوسوب يمشلنور ايردی اول يمشدن تويغونچه يبار ايردی (بشنچيسی درياده كمه اولور ايردی موسى عليه السلام آنكا اولتوروب دريادن چقار ايردی (آلتنچيسی اول تياقننك باشی ايكی آيرلی ايردی بر آيری سندن سوت وبر آيريسندين بال چقار ايردی موسى عليه السلام تلاسه بال ايچار ايردی وتلاسه سوت ايچار ايردی (يتنچيسی قچان موسى عليه السلام سفرگا يياغ باريب آرور بولسه بو تياق يوكرك آط بولور ايردی موسى عليه السلام آطلانوب بارر ايردی (سكزنچيسی قچان موسى عليه السلامغه خوب يوز كرك بولسه آندين خوب يزلر وقوخلر چقار ايردی (توقزنچيسی قچان موسى عليه السلام قاتينه اوغری وحرامی كلسه اول چقرر ايردی ياموسى اوغری كله دير ايدی آننك ايله سوزلاشور ايردی (اونتيسـ[illegible]

کوزینه بر اُلوغ یلان اولور ایدی (ایمشلر اول تیاقننك اوزونلغی اون آرشون ایردی موسی علیه السلام ننك بویی هم اون آرشون ایدی (ایمشلر اول تیاقنی موسی علیه السلام دنیادین اوتکاچ فرشته لر کلتوروب بخارا صحراسنه دفن ایلدیلر قچان قیامت کون بولسه دابة الارض قولنده بولور ایرمش (ایمشلر اول تیاق ننك اسمی انبیغه ایردی (وبعضی لر ایمشلر غیاثه آتلیغ ایردی حاصل کلام اول تیاقنك آرتق اش یوق ایردی مگر ایزدی عزوجل ننك قدرتی ایدی نتاکه بیوردی *(عرض قدرت نمالیغ ایردی ای دوست * وگرنه ایردی برقد چوب بی پوست) * یعنی حاصل کلام ایزدی عزوجل قدرتن بیلدرمك اوچون در یوق ایرسه اول تیاق بر قابغی قوبقان آدم بویی قدری یغاچ ایردی آندین آرتوق اش یوق ایردی مگر ایزدی عزوجل قدرتن اظهار قیلاوب بنده لر آندین کوروب عبرت آلسونلر اوچون ایلدی نته که بیوردی *(اگر امر ایلاسه کونین برپای * قیلور بر پسته ننك بوچاغینه جای)* یعنی الله تعالی امر ایلاسه دنیا خلقی ایلان آخرت خلقی کلسنی جمع ایلاب بر چیکلاوك ننك قابقی ننك بر پوچاغنده هوبار دنیا وآخرتنی طار ایلمیوب وچیکلاوك پوچاغنی کینك ایلمیوب دیمکدر پسته فارسی با سینك ضمه سی ایله چیکلاوك معناسنه در حاصل کلام بو شونچلاین اولوغ اش حق تعالی حضرتیغه مشکل دگلدر نتاکه مثالنی بیوردی *(دیدیلر حضرت روح الامین نی * قنات یایسه توتار روی زمین نی)* یعنی روایتده آنداغ ایدیلر حضرت جبرائیل قناتنی یایب ترر بولسه پارچه یر یوزنی آلور ایرمش یعنی بو دنیانی قاپلاب وبورکاب ترور ایرمش کیم مثالنی ایدی نته که بیوردی *(آننك دیك جبرائیل سدره پرواز * محمد ینکیغه اینور ایدی راز)* یعنی شونچلاین اُلوغ اولغوچی جبرائیل علیه السلام بعض وقتده سدرة المنتهی یغاچیندان توشب پیغمبر علیه السلام ننك طون ینکندن کریب وحی سوزلرینی اینور ایدی جبرائیلنی کچك ایلامینچه پیغمبر علیه السلام ننك ینکنی کینك ایلامینچه (ایمشلر جبرائیل علیه السلام ننك بش یوز قناتی بار ایدی تیکره قناتی ننك آراسنده بش یوز یل لق یول ترر (ایمشلر جبرائیل علیه السلام پیغمبر علیه السلامغه وحی کلتوردیکنده اوز صورتی برله کلمزایردی کوبراك وقتده دحیة کلبی صورتنده کلور ایدی دیمشلر (اماری علما لاری ایمشلر پیغمبر علیه السلام جبرائیل نی اصلیه صورتنده بر مرتبه کوردی آرتق کورمدی تفسیر بغوی ده ایتور کونلارده برکون پیغمبر علیه السلام ایدی یا قرنداشم جبرائیل بنکا اصلیه صورتنکنی کورگاز دیدی جبرائیل علیه السلام ایدی یا محمد طاقت توتا آلماز سن دیدی پیغمبر علیه السلام ایدی کورمك تلارمن دیدی جبرائیل علیه السلام ایدی مدینه ده بقیع گورستاننه وارغل سن آنده برکون حاضر بولغل الله تعالی یراتقان صورتنی کورگازاین دیب وعده قیلدی پیغمبر علیه السلام برکون بقیع

کورستاننه کلدی جبرائیلنی اصل صورتی اوزره کوردی قناتی ایله کوك عالمنی باغلامش
پیغمبر علیه السلام ننك هوشی کتوب یقلدی برزماندین صونك هوشی کلوب توردی
جبرائیل علیه السلام اول صورتدین دونب دحیة الکلبی صورتنه کردی دیمشلر * (اگر
قیلسه براونك حقلغین فاش * شهادت بیرگوسی کهواریك یاش) یعنی الله تعالی بر
بنك ننك حقلغنی اظهار ایلاسه اول کمسه ننك لوچون گواهلق بیرر بیشکداکی
یاش اوغلان نته که یوسف علیه السلام حقنك بولدی زلیخه یوسف علیه السلامنی زنا
ایله تهمت قیلدقنده اوچ جمعه لیك اوغلان گواهلق بیردی بوننك حکایتی مشهوردر
ایکنچی کرزه عیسی علیه السلامنی آناسی توغدرب قایتدی اینرسه قوم قبیله سی
حضرت مریم گا ایدیلر (یا مریم لقد جئت شیئا فریا) یعنی ای مریم عجب اشنی
کلتوردنك یعنی آتاسز اوغلان تابدنك بس مریم بیشداکی اوغلانغه اشارت قیلدی
یعنی آندین صورنك دیدی (قالوا کیف نکلم من کان فی المهد صبیا) یعنی ایدیلر
نتاك سوزلاشایوك بیشکداکی اوغلان برله بس عیسی علیه السلام بیشکدین
باشنی کوتاریب جواب بیردی یاقوم من سزلرکا سوچی من الله تعالی ننك قلی من الله
تعالی منکا برکتاب بیرمکچی بولدی دیب بولاره جواب بیردی بارچه خلایقلار تانك
عجبکا قالدیلر * (عزیز ایتسه قایو قلنی اوشال شاه * اگر چاه آستیغه توشسه تابار جاه) *
یعنی الله تعالی بر بنك سنی عزیز ایلسه و آغرلاسه قنوغ آستونك قالسه یول تابار
چقار نته که یوسف علیه السلام حقنك بولدی اگرچه قرداشلری دشمانلق ایلان
تیر ان قنوغغه صالسه لرده الله تعالی آنی آغرلاب اجما حدین حله طون و کولمك
یباردی ویلاوچ ایلدی (ایمشلرکم قچان ابراهیم علیه السلامنی نمرود اوتغه آتدی
شول زمانك الله تعالی ابراهیم علیه السلامنی آغرلاب اجماحدین بر کولمك یباردی
اوتدین تعویذ اوچون قچان ابراهیم علیه السلام دنیادین اولدی آننك اوغلی
اسحاق پیغمبرکا میراث قالدی آندین صونك قچان یوسفنی قرداشلری تار قنوغغه
صالدقلرنك جبرائل علیه السلام کلتورب یوسف علیه السلام ایکننك قویدی (ایمشلر
اول کولمك ننك اسمی ردای عظیمه دیرلار ایدی حالا اجماح اچنك در (وکنه دغی
مشهوردر ابوالفوارسنی برهندی قنوغغه صالدی الله تعالی آنی قنوغدین یول
بیریب چقاردی شوننك کبی براگوکا بلا کلسه الله تعالی اول بلادن یا زحمتدان شونلر
کبی خلاص ایلاسه هیچ برعجب اولمیه چاه چیم فارسی ایله قنوغ معناسینه در وجاه جیم
عربی ایله دولت معناسنه در *(سلیمان خدمتنك قیلدی پرواز * اگرچه سانی یوق
شاهین وشهباز) * یعنی سلیمان بن داود علیهما السلام خدمتنك قوشلر اوچار ایردی
نه ایتسه آنی قیلورلار ایردی حتی که لاچین وقارچغه آندین غیری حسابن بلمگان
قوشلر آنکا خدمت ایتار ایردیلر (ایمشلرکون اسلسکنده سلیمان علیه السلام ننك
باشی اوستونك قناتلارن کولاگا ایلارلر ایرمش شاهین دیب مونك لاچین قوشنی ایتورلار
شهباز قارچغه معناسنه درنتا که مثالنی بیوردی *(ولی برمشت پر هدهد ایلدی پیك *

دیدی سلطانیغه آری ولبیك)* (یعنی ولی آنداغ اولسه‌ده خدمتنده انواع ألوغ
قوشلار بولسه‌ده آلارننك آراسنده بر یومرق قدری کچك قوش هدهد آتلیغ سلیمان
علیه السلام غه ایلچی ایدی هر وقتده بلی سننك خدمتنكده من دیو جواب بیرر ایدی
کورمزمی سن ألوغ صورتلرگا قاراب شاهلرگا قریب اولماق لازم دگل مگر عنایة
خدادر (ایمشلر هدهد بلقیس خاتون ننك تختنی کوروب سلیمان علیه السلام غه خبر
بیردی شوننك اوچون ایلچی اولدی (سؤال سلیمان پیغمبر علیه السلام قوشلر اچنده
نه اوچون هدهدنی اختیار ایتدی جواب اولدرکه هدهد جمیع قوشلرننك
کونی راکی وعدل راکی ایدی وصوفیراقی ایدی وکوزی عرش وکرسینی کورر
ایدی واجماح تموغنی کورر ایدی بس بولارنی کورکان کمسه عدلراك
اولسه کراك غیریلردن شوننك اوچون آنی اختیار ایلدی وجواب دیگر
اولدرکه قچان الله تعالی سمروغ قوشنی یراتدی ألوغ تنلی ایردی قوشلرده بوننك
کبی ألوغ قوش یوقدر ایمشلر سمروغ آدم کبی توفراقدین یراتلدی شول زمانده
(سمروغ قوش بیانی)
سمروغ اوزی ننك قدقامتنی کوروب تانکلاندی ایدی من قوشلارننك اولوغراقی من
قچان سلیمان پیغمبر علیه السلام دنیاغه کلور ایرسه من آنکا ایلچی لکا لایق من دیو
تکبرلك ایلدی قچان سلیمان علیه السلام دنیاغه کلوب دولت ومنصب ایاسی بولدی
ایرسه مناجات ایلدی یارب قوشلاردین بنکا قابوقوشنی ایلچی لکا لایق ایلار سن
جواب ربانی کلدی هدهد قوشنی اختیار ایله ایمشلر سمروغ قوشلارننك پادشاهی در
هدهد ایلچی سی در وبلبل قوشلارننك نوکاریدر ایمشلر سمروغ ننك باشی ایکی در
بر باشی قوش باشی تیك وبر باشی آدم باشی تیك قوش باشی برله قوشلار تلنچه
سوزلر وآدم باشی ایلان آدمی لار تلنچه سوزلاشور (ایمشلر سمروغ جفت سزدر
قیامت کونینه چه اولمزمکانی قاف طاغنده ایرمش (علمالار ایمشلر هدهد قوشی
سمروغ ننك تیرندین یاراتلدی دیرلار (آری کلمهٔ ایجابدر لبیك کبی وبیك پاء
فارسیه ایلان ایلچی معناسنه در *(مدد قیلسه خدای عالم آرای * حبیب ایتسه اشارت
آیرلور آی)* یعنی الله تعالی براونی اوزینه دوست اولورغه لایق ایلاسه واوزینه
سووب یقین ایلاسه اول دوستی توروب آی غه بارمقی برله اشارت ایلاسه یارلور هیچ تانك
وعجایب اولمغای نته که محمد علیه السلام مقتنك اولدی (ایمشلر حبیب بن مالك بر کافر
شاهی ایردی پیغمبر علیه السلام گا کلوب معجزه تیلادی وایدی سن حق پیغمبر
اولسنك بربتکان آینی اون دورتنچی کونی تیك ایلا گل طولوب چقسون کوك
اورتاسنه یتسون آندین صونك بارمقنك برله اشارت قیلغل آی آیریلسون برسی
ایتاکنکدین کریب قویننکدین چقسون وبرسی قویننکدین کریب ینککدین
چقسون بس پیغمبر علیه السلام آنداغ قیلدی کم اول کافرلرننك صورد قنچه بولدی
اول حبیب بن مالك بارمق کوتارب مسلمان بولدی (ایمشلر حبیب بن مالك ننك
یارانلاری دورت یوز کمسنه ایردی بارچه‌لاری مسلمان اولدیلار نته که بیوردی

*(کلیمن چهره سن قیلماس اوچون زرد * چقاردی لحظه ده نیل آستیدین گرد)*
یعنی کلیم الله ننك یوزنی قومی صاری قیلوب اویاتلیغ ایلاماس اوچون فرعون دین
قاچوب باررده نیل طوغایی کلدی موسی علیه السلام قوملری ایدی لر یا رسول الله
آرتمزدین دشمان کیلادر آلدومزغه نیل طوغایی کلدی بزلر بو دشماندین نچك
قورتلامز دیدیلر موسی علیه السلام ایدی قورقمنکز خدای تعالی ننك نصرتی
بزننك ایله در دیدی قچانکه نیل طوغاینه یتدیلر موسی علیه السلام تیاقی ایله
نیل دریاسینه اوردی نیل دریاسی ایکی کا یاریلوب یول بیردی موسی علیه السلام
قوملری ایدی لر یا رسول الله آرتمزدین دشمان کیله در بو دینگز یول بیردی اما
قورقامزکه نچه یل موندین صوآقدی باتقاق اولور باتوب دشمان قولنده دوچار
اولرمز دیدیلر حق تعالی کنش کا امر ایلدی بارغل نیل کا کرگل قزولغنك ایله
نیل ننك توبنی قورتغل دیدی (ایمشلر کم قویاش اوچ ساعتده نیل توبنی قورتب
کیرو مقامینه مندی موسی علیه السلام قومی ایله سلامت چقب کیتدیلر (ایمشلر
توزیوموب آچقونچه قویاش نیلنی قورتدی شوننك اوچون ناظم لحظه دیو ذکر ایلدی
*(کشی ننك روزی سین گر قیلمسه کم * یتار هر یرده محنت بولماسه هم)* یعنی
الله تعالی برا گوننك رزقنی کم ایلامیون دیسه بنده سینه نه یرلرده بولسه اشلامین و کسب
قیلماین بیرر قوله تعالی (ومامن دابة فی الارض الا علی الله رزقها) یعنی برلار ننك
نی قدر حرکت و کسب ایلامکمز ایله مقدر رزقمز زیاده و کیم اولمز مگر مال زیاده سی
بولور (ایمشلر کم بنده لر ننك رزقی جان تنینه کرمزدن بورون اون بش منك یل
ایلیك یراتلدی بس قانده اولا که یازلدی رزقی زیاده کم ایلمك (مشارقده
کلتور مشکه پیغمبر علیه السلام ایدی اگر سزلرننك توکلنکز تام بولسه الله تعالی
سزلرکا قوشلر و قورتلر کبی رزقنکزنی محنت قیلماین بیرر دیدی (بس معلوم
اولندی توکل قیلماق بزدین رزق بیرمك الله تعالی دین درودغی بیوردی ایتدیکه
*(نچك کم حضرت صالح اوچون تاش * بالالیغ تیوه توغدی حکمیدین فاش)*
یعنی مشهور و معروفدر حضرت صالح یالاوچ علیه السلام تاشدین دعا قیلوب تیوه
چقاردی اول تیوه صالح پیغمبر دنیاغه کلمزدین بورن بش یوز یل ایلیك یراتلدی
شول بش یوز یل ایچنده الله تعالی اول تیوه کا شول تاش ایچنده رزقنی بیریب آصرادی
بلدنکموخدای تعالی محنت لنماین رزقنی بیرر ایرمش (اماری علمالری ایتدی
اول تیوه ننك اوزنلقی ایللی آرشون ایدی قچان تاشدین یارلوب چقعاچ بوتالادی
اول هم اوزی قدری ایدی (ایمشلر ثمود قومی صالح پیغمبرنی یالغانچی دیدیلر
وایدیلر سن راست تنکری یالاوچی اولسانك بزلرکا بو تاشدین تیوه چقارغل
تیدیلر شول شرط ایله که اول تاشدین چقغاچ تیوه بوتالادغی دیك بوتالاسون
دیدیلر صالح علیه السلام دعا قیلدی آنداغ اولدی بو آراده قصه لر وار در تفسیر
کتابلرینه باقنك آنده مرقوم در * بیردی مریمه روزی ملك دین * مسیحه مائده

توشدی فلك دین) یعنی بو بیت ایکی حکایتکا اشارتدر برسی مائده قصه‌سی وبرسی
مریم قصه‌سی بیت ننك معناسی بودر یعنی یبردی الله تعالی مریم ننك رزقنی
فرشته‌لر آرتوندین محنت لنماین مریم آنی ییه‌ر ایردی وآننك اوغلی عیسی علیه السلامغه
کوکدین مائده ایندی محنت لنمایون قومی ییه‌ر ایردی (ایمشلر مریم ننك آناسی
حنه آتلیغ ایردی کنیه‌سی صالحه خاتون ایدی قچان حنه عمراندین یوکلی بولدی
آلتی آی اولدقده حنه نذر ایلدی یارب بوقارنمداغی بالانی سلامت تابشورسنك
بولندده فدا ایلارمن دیدی (ایمشلر اول زمانده عادت آنداغ ایردی اوغلانلارنی
بیت المقدسکا بیرر ایدی‌لر آنده خدمت ایتوب عالملردن سبق اوگرانب
عمرلارنی آنده کچوررلر ایدی حنه هم آنداغ نذر ایلدی القصه حنه اوغلان کلتوردی
قز اوغلان ترر ایدی یارب بوقز اوغلان بیت المقدسده نه تورلوك خدمت‌لر
ایلر دیوب زاریلق ایلدی آنداق اولسه‌ده نذرینه وفا ایلدی قز اوغلاننی
بیت المقدسکا ایلتدی (ایمشلر مریم بیت المقدس خدمتنه بارد قنده توقز
یاشنده ایردی (ایمشلر اول زمانده بیت المقدس خدمتنده تورغوچی اون توقز
عالم ایر اننز ایدی آنلار هر برسی تورانی یازیب درس اوقر ایردیلر
آنلارننك استاذلری زکریا پیغمبر ایدی بیت المقدسده مدرس ایدی قچان
حنه مریمنی بیت المقدسکا ایلتدی ایرسه آنده درس اوقوچیلر مریمنی من
تربیت قیلورمن دیو نزاع اولدی زکریا علیه السلام ایدی من لایق تررورمن
زیراکه مریم ننك آناسی ایلن بنم آنام بر توغاندر (ایمشلر زکریا آناسی یهوده
آتلیغ ایردی یهوده حنه ایله بر توغمه ایدی‌ر اویل آتلیغ کمسنه ننك قزلاری ایردی
غیریلاری ایتورلر بو مریمنی بز تربیت قیلورمزلار زیرا که مریم ننك آتاسی عمران
بزننك استاذمزدر وامامزدر زیرا که آنلار شریعتنده استاذ نفقه‌سی وبالاچقلرینك
نفقه‌سی شکرتلرینه فرض ایدی ودخی استاذ زاده آلمق حرام ایدی (القصه) بو علمالر
آراسنده کوب نزاع اولدقدنصنکره شباغا سالماقچی بولدیلر (ایمشلر شباغالری اول
ایردی توراة یازا تورغان قلم‌لری ایردی ایدیلر قایومزننك قلمی سوغه باتماز
اوّل آنکا مریمنی تربیت قیلورغه اختیار بیرالیك دیدیلر (ایمشلر قلملری
تیمر دین ایردی قچان بونلر بو اتفاقنی ایلدیلر ایرسه قلم‌لرنی آلوب کلدیلر آقار
یلغه‌غه باردیلر قلم‌لرنی سالدیلر زکریا علیه السلام قلمی قالقدی باشقه‌لری ننك
باتدی قوله تعالی (وماکنت لدیهم اذ یلقون اقلامهم) ایدیلر یا زکریا مریمنی
تربیت ایلارگا اختیار بیردك سن کفیل اولغیل دیدیلار زکریا قبول ایلدی قوله
تعالی (وکفلها زکریا الآیة) ایمشلر زکریا مریم اوچون بیت المقدس یاننده بر
صومغه قوباردی آنده کرگزدی زکریا علیه السلام مریمکا آزوق کلتورور ایردی
وسبق اوگراتور ایردی قچن مریم قاتیندین چقسه صومغه قپوغن باغلاب کتار
ایردی کونلرده برکون زکریا سبق اوگرتمگا کردکنده مریم قتنده انواع طعاملر

ویمش لر کوردی زکریا ایدی مریم بو یمشلرنی قاندین حاصل ایلدنك قوله تعالی (یامریم انی لك هذا) حضرت مریم ایدی خدادین کلوردیدی قوله تعالی (قالت هومن عند الله ان الله یرزق من یشاء بغیر حساب) دیب مریم جواب بیردی (ایمشلرکم مریم بیت المقدس ده یکرمی اوچ یل توردی آندین صونك عیسی علیه السلام دنیاغه کلدی بیت المقدسدن کوچب قیبان دیگان طاغده مقام توتدیلر والله اعلم (اما مائده قصه سی مختصر اوزره بیان اولنه (ایمشلرکم حواریون قومنه آچلق اولدی توقز یل کوکدین یغمور یاغمادی آشلق تاریغ اوسمادی کونلرده برکون حواریون جماعتی عیسی علیه السلام قاتنه کلدیلر ایدیلر یاعیسی روح الله بز ننك حلمز اوزنکزکا معلومدر یل لر آغر کلدی آچلقمز اوزاف بولدی سننك تنکرینکننك قوتی یترمو بزکا کوکدین مائده ایندرورکا قوله تعالی (یاعیسی ابن مریم هل یستطیع ربك ان ینزل علینا مائدة من السماء) الایة عیسی علیه السلام ایدی بلی کوچی یتر لیکن سزلر الله تعالی نی بر دیوبلوب بنی آننك قلی دیو بلنکز باوزلقلر ذکردین دونکز قوله تعالی (قال اتقوا الله ان کنتم مؤمنین) بونلر قبول ایلدیلر صونکره عیسی علیه السلام ایکی رکعت نماز قیلدی بو دعانی اوقودی قوله تعالی (اللهم ربنا انزل علینا مائدة من السماء) الایة اچه ده ایکی قارا بولوط کورندی بری آستین وبری اوستین آراسنده بر الوغ قزیل سفره بیلندی بو حواریون قومی بارچه سی قاراب کورب توردیلر اول سفره آقرنلق اوزه رینه ایندی آندین صونك عیسی علیه السلام بودعانی اوقودی (اللهم اجعلها نعمة ولا تجعلها عقوبة) موندین صونك عیسی علیه السلامغه ایدیلر بوطعامدین تناول ایلنك دیدیلر عیسی علیه السلام ایکی رکعت نماز قیلدی اوزانی اوته دی آندین صونك عیسی علیه السلام (بسم الله دیب آش یاولغنی آچدی آش یاولق ایچنده برسوکلاگان یعنی قاقلاغان بالق کوردی سویاکی یوق ایردی عجب خوش پشمش بالق ایردی اول بالق ننك باشی اوچنده توز بار ایدی وقویرغی اوچنده سرکا صاوتی بار ایردی سرکاسی تولوغ ودغی بیش کومج بار ایردی اول بری ننك اوستنده بال بار ایدی ایکنچسی ننك اوستنده زیتون ایردی اوچونچسی ننك اوستنده صاری مای ایردی دورتنچی سی ننك اوستنده آق مای ایدی بشنچسی ننك اوستنده قاقلاغان ایت ایدی وکومچلر تیکراسنده انواع یمشلر بار ایدی بارچه سنی حواریون قومی یدیلر آندین صونك اول مائده کوککا آشدی غایب اولدی (ایمشلرکم حواریون قومی ننك بر عالمی بار ایدی شمعون صفا دیرلر ایدی عیسی پیغمبردین صوردی ایدی یاروح الله بومائده ایچنده گی طعام اجماح طعامی مو یاغیری اورندنمو کلدی عیسی علیه السلام ایدی اجماح طعامی ایرمز ایدی عزوجل ننك اوزقدرتی برله غایبدین کلدی تیدی (القصه بو حواریون قومی روزکاردین صونك کافر اولدیلر صورتلری دونغز وپچین

صورتنه اورلدی دیمشلر نته که بیوردی *(ازلده هرکشی نی ایلاسه سعد * خلیل اوغلی دیك ایتسه صادق الوعد)* یعنی تقدیرده الله تعالی برکمسه نی ایذ گوراست وعدلی ایلاسه عجب دگل حضرت ابراهیم اوغلی اسماعیل علیه السلام تیك نته که بیوردی قوله تعالی (واذکر فی الکتاب اسماعیل انه کان صادق الوعد وکان رسولا نبیا) الایة اسماعیل علیه السلام ننك صادق الوعد قصه سی انشاء الله تعالی وعده بابنده ذکر اولنور *(اگر ذبح ایتسه لر قایتارمغای قاش * کورنمس باش آننك آللدنده برماش)* یعنی شونچلاین اسماعیل کبی ایذ گوایلاب خدا یولنده قربان ایتوب بوغازلاسه لار هیچ قارشولق ایلاب قاش چتماز خدا ننك حکمنه راضی بولوب بویون بیرور زیراکه اهل عشق قاشنده باشننك بهاسی بریاسمق اورلغی قیمتی قدر در * ماش * دیدکلاری براورلق ننك اسمی در خوارزم ولایتنده چوق اولور وبخارا ننك فقراسی ننك غالبراك آشی ماشدر (ایمشلر ماش یاسمق کبی کچك اورلقدر لکن یاسمق ننك رنگی قزیلدر ماش ننك رنگی آق در *(کیمه بیرسه جهالت خمریدین جام * بهشت آلدیغه کلسه یامغای گام)* یعنی الله تعالی بربنده سینه نادانلق وکفرلك قدحندین برجام ایچرسه اول بنده سی اگرچه اجماعی کوزی برله کورسه ده اعتبار ایلمز واعمال صالحه اشلمز بلکه آنگا یاوزلق اشلری ینکل اولوب آنگا ذوق ایلر جام مونده احتیاج معناسنه در کام کاف فارسی ایلان آیاق آتله مق معناسنه در جهالتنی خمرگه اضافه سی من قبیل لجین الماء در تأمل *(یتررحمت صوی کوك کوکبینه * یتشمس قطره گمراه لبینه)* یعنی الله تعالی ننك رحمت صوی کوکداکی یولدوزلارننك ورداکی قرمسقه لرننك سانچه در آنداغ اولساده خدای تعالی براگونی ایذگولك ایله تقدیرنده یازمسه بلکه آزغونلق وبدلك ایلان یازسه آننك ایرنینه بوقدر رحمت صوی یتمای قالور نته که بیوردی *(کورنك بوطالب ایله بولهب نی * الوغ دریا ابنده خشك لبنی)* یعنی کورمایمو سن ابوطالب ایله ابولهب نی پیغمبر علیه السلام ننك قرداشلری ایردی ایشکاری ننك توبندان الوغ دریا آقدی دریادن مراد پیغمبر علیه السلام در انداغ الوغ دربادن فروغ ایرون قالدیلر یعنی پیغمبرنی پیغمبر دیمادیلر شفاعتندن دنیا وآخرت محروم قالدیلر الوغ دریادن مراد پیغمبر علیه السلام * دریا لبنده دیدکی دریا یقاسی در خشك لب دیمك فروغ ایرون قالماقدر مراد شفاعتدن محروم اولما قدر * (اگرچه اوت بیله صوده بولور فرق * چقاردی صومکانی دین نچوك برق)* یعنی خدای تعالی ننك اوزندین در هرضدنی ضدکا جمع ایلمك اوتنی صوایلمك وصونی اوت ایلمك کورمزمی سن حقیقتده اوت ایلن صوهر ایکسی بربرندن مهروبلر ایدی انداغ اولساده الله تعالی هوا یوزنداکی قارا بولوتدن یغمور یاودغنده یغمور آراسنده کوك کوکراب یاشن یاشنب نرسه لرنی صوغب یاندررنته که بیوردی *(اگرچند یکه شمع اوتدین بولورجمع * قارا صودین قیلور کوزنوری دیك شمع)*

(حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم نينك صفتى بيانينده)

يعنى اگرچه عرفنك چراغ ايله شم اوتدين اولور بوسوز ظاهردرشوننك كبى الله تعالى تله سه قرا صونى ماى قيلب اوتغه ياندرر هيچ قدرتنه مشكل لك كلمز نته كه بوقارى بيتده معلوم اولندى (ايمشلر حق تعالى ننك دورتنچى قات كوك اوستونده برفرشته سى باردر « اردائيل » اسملى ايكى قناتى باردر برسى قاردين وبرسى اوتدين اوت قارنى ارتمز وقار اوتنى سوندرماس آننك تسبيحى بودر *ز اللهم الف قلوب عبادك المؤمنين *(قايوبر قدرتين قيلمق كيرالكياده ايرر قاصر عقول آدمى زاد)* يعنى الله تعالى ننك قنقى قدرتلرنى يادقيلماق كيرالك زيرا كه آننك قادرلغينه نهايت يوقدر انكا عقل ننك ادراكى يوقدر بلكه عقلنك قاصر اولوب بولده قالورسن (بيت) نه محتاج نه عاجز برغنى در * جهان فرمانى اوزره مبتنيدر * نظر قيل عالم كون وفساده * منافع يوقمى خلق خنفساده * عبث خلق ايلامز خلاق عالم * حكيم قادر مختار دايم * دلرسنك فوم حكمت لامحاله * مهى تابانه بق كاهى هلاله * توقع وهم اولنمز بركماله * نقايصدن منزه لايزاله * كه تاج الدين سوز نكتنى ايله قسقه * كه قسقه دين بولور مطلوب حصله * موحد مستدل توحيد اچنك * اوكوره قالماسن تقليد ايچنك * مقلد اولمافنك غايت ايرور بد * مقلدلر اولور وجه مسود) (فى نعت النبى صلى الله عليه وسلم: (درود بى عدد هادى دين غه * رسول رحمة للعالمين غه * يعنى سانسز صلوات اول پيغمبر عليه السلام اوزرينه بولسون دنيا خلقنى توغرى يولغه كوندردى اوزى هم دنيا خلقى ننك پيغمبرى در دنياغه رحمت اوچون ياراتلغان پيغمبر درقوله تعالى *(وما ارسلناك الا رحمة للعالمين * (بيت) نه رحمتدر سموات زمينه * نظر قيل رحمة للعالمينه * خدانك دوستى مختار القريشى * مدام امت اوچون تلخ ايردى عيشى) يعنى اول رسول ننك صفاتى بودركم خداننك دوستى در خلايقلر آراسنده اختيار ايدوب يالغوز محمد عليه السلام نى دوست قيلدى اول محمد عليه السلام ننك عمرى ننك كوبراكى امت قايغوسنده اولوب تركلكنى راحت لك ايله كيچورمدى وهم آخرتده قايغوسى ننك كوبراكى امتى اوچون اولسه كرك بارچه پيغمبرلر قيامت كوننده نفسى نفسى ديرلر پيغمبرمز محمد عليه السلام يالغوز باشى امتى امتى ديرلر ايمدى معلوم اولديكه قايغوسى ننك كوبراكى امت قايغوسنده در (ايمشلر پيغمبرمز عليه السلام غه بركون خطاب كلدى يامحمد آتانكنى آنانكنى تركزوب مسلمان ايدايم دنياده آنلر بنكا طاعت وعبادت قيلسونلر بنم اجماعمه كرسونلرمو ياكه امتارينكا قيامت كوننده شفاعت ايلمكنى اختيار ايلدنكمو بو ايكى ننك برسنى اختيار ايله ديدى بس پيغمبر عليه السلام آتاسى وآناسى ننك تريلماكنى اختيار ايلمدى امتلرينه شفاعت ايلمكنى اختيار ايلدى (بيت) دين شريعت رايتنى عالى قيلغان مصطفى * كفر علت تولارنى يركا صالغان مصطفى * قوميغه كوستارميون كوك كا آقفان عيسى اول * امتينه بولشوبن يرده قالغان مصطفى *

اول آتا بر لن آناسند ین کچوب امت اوچون* یلبارب حقدن شفاعت صتقون آلغان مصطفی (ایمس موجود آنکدیك گوهر پاك * دلیل اولدرکه کیمی تاج لولاك) یعنی پیغمبرمز علیه السلام کبی گوهر یوقدر کل جانلار ایچنده زیراکه حق تعالی حضرتی نك بود نیانی براتماقی آننك عشقی اوچوندر شول اجلدن الله تعالی آنکا مدح تاجنی کیدردی بیله دیدی (لولاك لماخلقت الافلاك) یعنی سن اولماسك یا محمد کوکلارنی ویرلرنی یراتمس ایردم مکر سننك عشقنك اوچون یراتدم دیدی (بیت) رحمت امی ربمز یزدان پاك * دیر حبیبنه بوسوزه توت قولاق * اولماسه ایدی بوعشقنك سورمغی * کوکلاره نته ویره ایدم بارلغی * آننك اوزره دوشادیم کوکنی بیوك * تابله سن یوجه دیب عشقی توزك * توفراقی خار اتمشم بلسکل که من * تا که عشق دولتن فهم ایلسن * (اوشال شهنشاهی کم شمع دیندر * آننك پروانه سی روح الامین در)* یعنی اول محمد علیه السلام پادشاهلار پادشاهی در دین ننك چراغیدر آنی تربیت ایلاب دائم ترغوچی حضرت جبرائیل علیه السلام در بس بوبیت اشارتدر آدمی کندوسی بر وسیله سز حقغه اولاشماق ممکن دگلدر مکر بر وسیله اولماینچه وسیله دن مراد بوننك حق تعالی جانبینه ایلتمکا سببچی بولغان کمسنه نی دیرلر بس اولیالار وسیله سی انبیالاردر وعواملرننك وسیله لری مشایخلردر انشاء الله بابنده ذکر اولنور (بیت) قبول خدمت فخر مدینه * یتار بوفضل جبرائیل امینه * دیدی معبود آننك آتین محمد * مقاماتیغه هرگیز یتمدی حد)* یعنی پروردکار ابزیمز آنی محمد دیواوکدی «محمد» ننك معناسی اوکدمش فعللری کوبدر دیمك اولور یاکه خلایق آنی کوب ماقتار دیمك اولور (ایمشلر پیغمبرمز ننك اسمی قرآنده محمددر وانجیلده احمددر وزبورده ماحدر وتوراتده احیددر (ایمشلر پیغمبرمز ننك اسمی اوچ یوز آلتمش در بعضلار ایمشلار توقسان توقزدر شول اسملر آراسنده محمد اسمی اختیار ایلدی واوزینه یقین ایلاب آننك درجه لرینه هیچ برسوچی لر ویلاولار ایرشمدی ایمشلار فضیله برله وسیله دیدکی اورون واردر اول اورنلارغه هیچ برسوچی لر و بلاوچلار یتمدیلر مگر بزننك پیغمبرمز محمد علیه السلام ننك اورونی درشوننك اوچون اذانده اختیار ایدب بوایکی لفظ برله دعا ایدرلار شول اجلدن دیدی که (لایسع فینا النبیون والمرسلون ولا الملائکة المقربون (توشورمای یریوزیگا سایه سنی * یتوردی عرش اوییکا پایه سنی) یعنی ایمشلر پیغمبرمز علیه السلام ننك کوله گه سی اصلا یریوزینه دوشمدی آننك اوچون ایچی وطشی نور ایدی نورننك کوله گه سی اولمزو آننك مرتبه سی ومعجزاتی اولاقی عرش ایاسی الله دندر (ایمشلرکم پیغمبر علیه السلام ننك کورنکان کوبراك معجزه سی ایکیدر برسی کوله گه سی اصلا یریوزینه دوشمدی ایکنچی معجزه سی بو ایدیکه ناظم رحمه الله بیورر (قدم باسقان منازل ایردی پرعطر * سحاب الابیض

ایردی باشیلك چطر) ❊ یعنی اول سید مزننك مبارك آیاقلاری قایسی اورنغه باصوب یورر بولسا اول اورندان خوب قوخلر کلور ایردی ودخی اولدر اول سیدننك معجزه سی قایسی اورنغه سیر ایلرسه توبه سنده بر آق بولوط برگه یورر ایردی مبارك اعضالرنده معجزات کوبدر مونده بولارنی ذکر ایلاب اکتفا قیلمق آننك اوچوندر تله گان کمسنه لر اوزاق سویله گان کتابلرغه باقسونلر آنده مرقومدر ❊(جمال نعمت مطلوب کونین ❊ کمالندن میسر قاب قوسین ❊ یعنی آن حضرتلرینك جمالی نعمتدر وبارچه دنیا وآخرت خلقی ننك استلمشی اولدر دنیا وآخرت خلقی آنی استرلر زیرا که اول اکمل مرسلدر آننك حقنده حق تعالی حضرتی (قاب قوسین اوادنی) دیو مدح ایلدی وآنکا بوقدر دولتنی احسان ایلدی دیمکدر ❊ نته که بیورر ❊(شرافت موندین اوتماس سنت وفرض ❊ یوررسه تاخروج دابة الارض)❊ یعنی پیغمبر علیه السلام ننك دیننن آرتق دین یوقدر اکر سن موندین آرتق دین نی قیامت کونینه دیکن و دابة الارض چققانچه ازلاسنك موندین آرتق دین تابلمز سنك وهم فرضده (دابة الارض بر مخلوقنك اسمی در آخرزمانك چقار اوزنلغی یتی قات کوکننك اوستنك در وآیاقی یتی قات یرننك آستونده در (ایمشلر دابة الارض دیکان حیوانده دنیاداقی حیواننك کلسی ننك صورتی آنده اولور (ایمشلر قچان عیسی علیه السلام کوکدن اینسه بزننك پیغمبرمزننك شریعتی برله عمل قیلور ایرمش ومذهبلرده امام اعظم ابوحنیفه رحمة الله علیه مذهبن اختیار ایلر ایرمش زیرا که بزننك پیغمبرمزننك شریعتی شریعتلرننك آخریدر غیری شریعتلر منسوخدر ❊(همه دیندین بولبدر دینی بالا ❊ گواهی حضرت واجب تعالی)❊ یعنی پیغمبرمزننك دینی بارچه دینلردین یعنی بارچه پیغمبرلرننك دینلرندین یوقاریدر بو سوزمننك راستلقنه گواهم ایدی عزوجل اوزیدر ایدی عزوجل ننك گواملق بیردکی بودر (کنتم خیر امة اخرجت للناس) بس امتلرننك اینك گو بولمقی دین برله در ودینلرننك اینك گواولماقی پیغمبرلر اینك گواولماقی برله در ❊(آننك اوصافی ننك یوق انتهاسی ❊ نغو یتماس دیسه وصفن خداسی)❊ یعنی اول سیدننك صفاتی ننك انتهاسی یوقدر وآنکا مدح یتماسدر مگر الله تعالی اوزی یتکوزر « نغو » مونك صفت یا که مدح معناسنه در ❊(خداننك رحمتی بولسون دمادم ❊ آننك اولادیغه اصحابیغه هم) یعنی حاصل کلام اولدر الله تعالی ننك رحمتی اول رسول حضرتلرینه اولسونکه صولو صاین دخی آننك اولادلارینه ویولداشلرینه اولسون رحمت ایلایب بزلره شفاعتلرنی روزی ایلسون (اللهم ارزقنا شفاعتهم) صحابه دیب لغتده یولداشنی ایتورلر اما شریعتده صحابه اولدر پیغمبرمز علیه السلام مجلسنده اولتورر عاقل وبالغ مسلمان بولمق شرطلری ایله بو شرطلر اولغان کمسنه پیغمبر قاتینه کریب اوچ آی تورسه صحابه دیب ایتورلر اگر آندین آز بولسه اگرچه عاقل اولسه ده صحابه دیمزلر (سبب تألیف کتاب)

(دابة الارض بیانی)

(بیان سبب تالیف ثبات العاجزین)

*(یازلدی فارسی تلی برله مکتوب * عقیدات فروع وقرب محبوب)* یعنی الله یار صوفی اوّل بر فارسی کتابی یازغان ابردی آنده علم عقایدایدی وهم فروع ایدی یعنی عقاید اصولدن چقغان ایردی لکن آنداغ اولسه ده اول فارسی کتابی ایچنده سوز معناسنی بلگان کمسنه لرنی حق جانبنه تارتماغه قوهٔ جاذبه سی وار ایدی (ایمشلریکم اول فارسی کتابی ننک اسمی مسلك المتقین در *(آنی کم کوردیلر ترکی یارانلر * دیدیلر گر دعا قیلسه ایرانلر)* یعنی اول فارسی تلنچه یازلغان کتابنی ترکی مریدلری کوردیلر وایدیلر اول فارسی تلنچه اولغان کتاب ننک معنی سنی بلمزمن بولماسوا اولوغلارغه همت دعاسن قیلدرب اول فارسی کتابنی ترکی تلنچه ایلاسننك دیدیلر عالملر کتاب چقارمغه ویا که بر اینگوا ورنغه کتمك تلاسه لر اینگواردن واستاذلردن دعا الوب رخصت تلارلر ایردیلر شوننك اوچون گر دعا قیلسه ایرانلر دیب ذکر ایلدی *(بتلسه ترکی تل برله عقید * کونکللر بولسه آندین ار امید)* یعنی ترکی مریدلری اول فارسی تلنچه اولنغان کتاب عقایدنکنی ترکی تلینه اوُرب آندین فائده آلوب کونکللر تنچلانب راحت اولسون ایردی دیب ایدیلر *(تملق قیلدیلر چون بر نچه یار * قلم تارتای خدای بولسون مددکار)* یعنی ترکی مریدلری اوتنوب ایدیلر آلارننك اوتنماکنی قبول ایدوب قلمنی قولمه آلوب یازوب بقایم خدای تعالی بنکا نصرت بیرسه *(ایرورمن بنده لرننك سر دکونی * تولای یار برادرننك زبونی)* یعنی الله تعالی قاشنده بارچه قللرننك گناهلی راغی ویوز توبانراکی ویار یولداشلری آراسنده زبونراغی وناچار حاللیراکی من فقیرمن یعنی علم حالده وقالده مندن زبونراق کمسه لر یوقدر دیمکدر تأمل *(ولکن ایلاین سوزلرنی اجمال * بنکا یوقدر مفصل قیلغالی حال)* یعنی لیکن قبول ایلاسامده بوکتابده سوزلرنی اجمال ایدرمن زیراکه بنکا مفصل ایلرگه ممکن دگلدر زیراکه شعرده وآنده اجمال ایلامك ضروری دیمکدر *(منی بیچاره چونکه عامیدرمن * گرفتار ملامت دامیدرمن)* یعنی من بیچاره من عواملردن من خواصلردن دگل من آدمی لرننك شلته لرنده قالمش من بعض لرمنم اینگو حالمنی ذکر ایدرلر وبعض لریاوز حالمنی ذکر ایدر دیب ناظم رحمة الله علیه اوزنی خور کورب ایتماکیدر *(اگرچندیکه بولسام مغزی یوق پوست * اشارت قیلدیلرچون برنچه دوست)* یعنی اگرچندیکه من دوشی یوق چیکلاوك اولسامده یعنی علم لکدین فروغ اولسامده برنچه یار یولداش اولغان الوغلر اشارت قیلدیلر یاالله یار اول ترکی مریدلرننك التماسلرینی قبول ایلاب وآنلارننك تلادکنچه التماسلرینی قبول ایلاب وآنلارننك تلادکنچه ایلاگل دیدیلر *(آلارننك سوزلرین بوزمای منی زار * سواد ایتدم نچه منظومه ناچار)* یعنی اول اولوغلرننك سوزلرینی بوزارغه من مسکین الله یار ننك مدندین کلمدی بالضرور آنلرننك سوزلری نك موجبنچه آق کاغدلرنی قارا ایلاب کلام منظومنی یازدم یعنی فارسی کتابنی ترکی تلنچه ایلدم *(عقیده سوزلاری دین قیلدم اثبات * انکا قویدم ثبات العاجزین آت)*

یعنی اول ترکی تلی ایله اولنمش کتابغه الله تعالی ننك برلکندین واعتقادده اولغان
مسائل نی اثبات ایلدم یعنی یازدم اول کتابغه ثبات العاجزین دیو اسم قویدم
معناسی اینتکما کلکنی اثبات ایلا گوچی دیماکدر زیرا که شعر درکل احکامنی
ادله ایلان اثبات ایلامك ضروری دگل تأمل *(اوزمدیك خسته‌لر بولغایمو دیب
شاد * نصایحدن هم اندك ایلدم یاد)* یعنی اول کتابنی ترکی تلنچه آننك اوچون
ایلدم اوزم کبی خسته کونکل‌لی لر اوقب شادلق ایلسونلر ودخی نصیحت سوزلرندن
ازراق یازدیم اوقغان کمسنه‌لر نصیحت آلسونلار اوچون زیرا که عقل ایاسی آز
نصیحتدان کوب عبرتلرنی آلورلار وبر احمق غه نه قدر الوغ وعظ کتابنی اوقسا کل
فائك آلماز ننه که بیوردی (نصیحت د نکلاماس دل سخت محجوب * کو گارمس تاشه
یغمور یغسه هم کوب)* یعنی بر نصیحت سوزنی ایشتماس قاتی کونکل‌لی کمسنه گه
نه قدر وعظ کتابلرنی اوقسانسکك قبول ایله مس ننه که تاش اوستونه نه قدر یغمور
یاوسه‌ده اوستنك اولن بتماد کی کبی احمق دخی آنچلاین وعظ نصیحت دن فائك آلا
بلمز دیمکدر قوله تعالی (ثم قست قلوبکم من بعد ذالك فهی کالحجارة) الایة نصیحت لفظی
ایله ناظم رحمة الله علیه دیباجه‌سنی اتمام ایلادکی حسن اختتام سببی اوزرینه در

(اصل بندلیك بیانی)

ننه که اهل بدیع نگ بر مشهور قاعك سی در * بیان معرفت عبودیت * نه‌در قالمق
آننگ مشتاقی بولماق * اوزی دین فانی حقغه باقی بولماق * یعنی برا گوسندین صورسه
بنك چیلك نه ایلن در دیکان کمسنه گه جواب اولدر ' بنك چیلك اولدر هر بنك
اولغان کمسه اوزنی فانی بلب تنگری تعالی نی باقی بلمکدر یعنی هرکم اوزنی فانی
بلسه تنگری تعالی نی اول کشی تانودی زیرا که فانی اولغان کمسنه لر
البته زینت دنیادن ونفس شهوتلرندن بیزگوچیلردر تحقیق بو فانی اشیا لارغه
آلدانمق باقی نعمتلردن فروغ قالمغه سببدر *(تانمق تنگرنی تانمق هوادین *
کین تورمق فعال ناروادین)* ودخی بنك چیلك اولدر اول الله تعالی نی
تانمق ودخی لایق توگل صفت لاردین الله تعالی نی پاك ایلمك ودخی نفس
آرزولارندین بیزمك وزینت دنیانی آرتقه تاشلامق ننه که نفس نی تیله ر آندین
بیزمك ودخی براق تورمق شریعت بیورمغان اشلردن « تانمق » بیزمك معناسینه لغة
بعض اتراك در « کین » کاف نگ فتحه‌سی ایله وبا ایله یراق معناسنه در *(بوین صونمق
یوکرمك قل دیمشك * قضاغه راضی اولمق بارچه اشك)* کنه بنك چیلك اولدر
خدای تعالی ننگ امرینه بوین صونمق الله تعالی نه اشنی اشلنگ دیب بیورسه آنی
بیلوب یوکریب اجتهاد ایلاب آننگ قصدنك اولمق ودخی خدای تعالی ننگ قضالرینه
وبلا لاریغه راضی بولوب صبر ایلمك ننه که مصایبك کتورمش الله تعالی ایدی بر
قولوم بنم بیرگان بلالاریمه وقضالاریمه صبر ایلمسه ودخی بیردکم نعمتلاریمه شکر
ایلامسه تحقیق منم بنك م دکلسر یرمدین وکوکمدین چقب غیری تنکرنی استاسون
دیدی *(امید ایتمک اوشال قدرتلی شاهدین * یانار دین خوف ایدب یانمق

گناهدین)* و دخی بنك چیلك اولدر الله تعالی نـنگ رحمتندین امید ایلمك نه قدر اولوغ گناهلی اولسه ده رحمتندن امید کیسما گل ودخی تموغ اوتینه یانار دین قورقب گناهلاردین منع اولنماق کرك بس بوبیت اشارت ایلدی بنك اولغانلارغه خوف برله رجا آراسنده اولماغه *(یقین بلمك جماعت اعتقادین * کین سالمق مخالف اجتهادین)* و دخی بنده چیلك اولدر اهل سنت وجماعت اعتقادنی برك توتمق آنلار نه نرسه ده اعتقاد ایلدیلر اول اعتقادچه اولمق ویراق بولمق کرك بزلر نـنگ مذهبمزگا خلاف ایلا گوچی لر نـنگ اعتقاد ندان آنلار روافض وشیعه ودهریه لردر (ایمشلر اهل سنت وجماعت مذهبی دورتدر مشهور مذهبلردر آندین غیری بارچه باطل مذهبلردر (ایمشلر باطل مذهب یتمش ایکی در ناظم رحمه الله علیه علم عقایدنی بلمگان کمسنه لرنی ذم لب بیوردی *(عقیده بلمگان شیطانه ایلدر * اگرمنك یل عمل دیب قیلسه بیل در)* یعنی علم عقایدنی بلمگان لر شیطان خلقی درا گرچه اول عقاید بلمگان کمسنه لر منك یل حقغه قل لق ایتسه لار ده بارچه سی بیل در یعنی بیل کبك فائدسز در عاقبت منگو تموغلی اولوب کافرلر گروهندین اولورلار نعوذ بالله تعالی من ذلك *(اویالمه معرفتنی اوگره نوردین * تنور جاینك بولور قالسنك تنوردین)* یعنی عاقل اولان مسلمان توحید علمنی اوگرانوردین اوقتانوب ویا اویالوب تورمزنه قدر قاری کشی اولسه ده اوزندین کچك لردن وألوغ لاردن اوگره نب بلمکا قصد ایلر زیراکه اویالوب یا عارلنوب توحید علمنی بلمای قالسه دنیاده کافر اولوب عاقبت اورنی تموغ میچلارنك قالور دیمکدر اوّلگی « تنور » میچ معناسنه درعربی در صوگغی «تنور» تانمق معناسنه در ترکیدر *(اویالمسدر طالب امرینی آلغان * قالور یخشی اوی آلمقدن اویالغان)* یعنی تنگری تعالی دن فاطلبنی تجدنی امرینی آلغان وآنی ایشتکان کمسنه لر اویالوب عارلنوب تورماز تنگری تعالی نی تانماینچه زیراکه اگر اویالوب ویاکه عارلنوب تروب اوگرانمای قالسه یخشی اسملی بولمقدن فروغ قالور اول یخشی اسم اولدر دنیاده مؤمن ومسلمان اولان دیو ذکر ایلامکلری آخرتده حبیب وصدیق دیو ذکر ایلامك لرندن فروغ قالور بلکه دنیاده کافر بی پاك اسمی ایله آخرتك عدوالله اسمی ایله اوندالور نعوذ بالله من ذلك (علم عقاید ننك بیانی در)

(علم عقایدنك بیانی)

*(خداوندیکه بودر بی شك وریب * روا یوقدر آنگا اورتاغ ایله عیب)* یعنی خدای اولندر بردر شکسز وشبهه سز آنـنگ شریکی واورتاغی یوقدر آنی عیب لگوچی یوقدر مطلق ذاتی ایله قائم اولغوچی بر ذاتدر (بیت) شریکی یوق الهی واحد مدر * بتون دنیا بوحکمه شاهد مدر * آنـنگ فرمانیدین هیچ کم قوتولماس * تواناد رهمیشه اوزگا بولماس * یعنی اول الله تعالی نـنگ فرمانیدین هیچ کم قوتولماس اول نه فرمان ایلاسه اول بولور الله تعالی قادردر اوزگارملی یوقدر یعنی ایسکرمك ویانکارمق ویشارمك وقارتایماق وکوندوز کیچه اولمزهمیسه بر ذات باقیه سی ایله وصفات

باقیه سی ایلن قائمدر * ایرر اول بارچه عالم نڭ خداسی * آنڭ یوق ابتداسی انتهاسی)* یعنی الله تعالی نڭ اوّلی وآخری یوقدر اوزی بارچه عالم خلقی نڭ تنگرسی درورازقیدر *(ایرر حاضر همیشه یوق مکانی * آڭا قیلغان ایمس سبقت زمانی)* یعنی اول الله تعالی جمیع خلقغه حاضردر وآنلارنڭ سوزلادیکنی وکوڭللرندین نه کیچد یکنی بلور لکن حاضر اولسه ده بزچالاین اورون وزمان ایله دگلدر زیرا که بزلار برا گونڭ قاتنده اولتورساق آلتی جهتنڭ برندن خالی دگلمز اوچ زمان نڭ برندن غیری دگلمز خدای تعالینڭ حالی آندا این دگلدر زیرا که بزچالاین اورنغه وزمانغه احتیاجی اولورسه خداغه تغیرات اثبات اولنور تغیرات اولماق مخلوقات عادتی در تغیرات اثبات اولنسه معبود اولورغه لایق دگلدر (نظم)* زمان جاری دگلدر لا محاله * تجدد دن منزه لایزاله * یمك ایچمك کبی آڭا نه ممکن * مکانه ممتنع دندر تمکن * اوزی بی شبه در هم بی نمونه * روا ایرمس آڭا چون وچکونه)* یعنی اول الله تعالی شبه سز تگریدر واوزی هم اوخشاش سزدر الله تعالی نڭ قیلغان اشلرینه وفرمانلرینه نه اوچون مونداغ قیلدنك مونداغ قیلورسن دیو ایتمگا لایق دگلدر زیرا که هر فعللرنی بزدن صوراب ومشورت ایله اشلامز دیه‌کلدر بی نمونه نون نڭ ضمه سی ایله اوقولور اوخشاش سز معناسنه *(کوڭل گه کچمه کوزگه توشسه هرشی * ایرر آندین منزه خالق حی)* یعنی اگر کوڭللر اوزرینه بناگاه توشسه خدای تعالی مونداغ مودیو اول هم خطادر الله تعالی آندین پاك در اول تریکنی واولوکنی یرادوچی الله تعالی در یعنی کوڭللر دن اوتدکی خیاللردن وکوزگا کورنگوچی نرسه‌لرگه اوخشارلیمسدر *(اودرحاکم که حکمین اوزگه ایتماس * آنڭ ذاتیغه هیچ کم عقلی یتماس)* یعنی الله تعالی حاکم در الله تعالی تلادکی وایله دکی حکمنی اوزگارتورگه طاقت یتماس اوزی هم ایله دکی حکمنی اوزگارتماس حکمی ایجاب وسلب اوزرینه توررودخی آنڭ ذاتیغه فکر ایلاب عقللی کمسنه نڭ عقلی یتماس *(فرشته‌لر نبیلر یتمادیلر * بویون صوندیلر وفکر ایتمدیلر)* یعنی الله تعالی ننك ذاتیغه فرشته‌لر وپیغمبرلر فکرلرینی یباریب قارارلر بارچه سی ننك فکرلاری حیران اولوب عاجز قالدیلر شوننك اوچون کیر وقایتوب الله تعالی ننك امرینه بوین صوندیلر وفکر ایله مدی‌لر سن دخی الله تعالی نڭ ذاتینه فکر ایله مه بلکه اول نه امر ایله سه آنی توتوب عمل ایله (ولی فکر ایت خدانك قدرتیغه * عجایب اشلریغه صنعتیغه)* ولکن آنداغ اولسه ده الله تعالی نڭ قدرتلریغه فکر ایلمك ممنوع دگلدر زیرا که الله تعالی نڭ قدرتلرین وعجایب اشلرین فکر ایلمك عباد تدر اندین قاراب عبرت آلوب مقلد ورطه سندن قورتلمق در قوله تعالی ﴿ ویتفکرون فی خلق السموات والارض ﴾ الآیة (الله تعالی ننك سکز صفتلری ننك بیانی)*(ثبوتی در آنڭ سکز صفاتی * صفت ذاتی ایمس نه غیر ذاتی)* یعنی الله تعالی ذاتیغه ثابت اولغان صفاتلری سکز در توبانده

(الله تعالی ننك سکز صفتلاری ننك بیانی)

یاد اولنور اکن اول ذاتیه صفتلری ذاتی برله عین ایرمس و ذاتیدن غیر هم
ایرمس بو نمط اوزره کونکلنی باغلاغیل بونده کوب بحثلر واردر کوب اوتکونلرنك
آیاقی تایب خراب اولمشلاردر (نظم) تعالی شأنه علیا صفاتی * نه عین ذاتیدر نه غیر
ذاتی * حیات علم قدرت هم بصر سمع * اراده و کلام تکویندر ای شمع * یعنی سکز ثبوتیه
صفاتی ننك اوّلگسی حیاتدر ایکنچسی علمدر اوچونچسی قدرتدر دورتنچسی
بصردر بشنچسی سمعدر آلتنچسی اراده در یتنچسی کلامدر سکزنچسی تکویندر
بولرننگ معناسی توبانده یاد اولنور (نظم) امام اعظم کتابنده روایتی * سکز دیب نقل
ایتدی ذاتیه صفاتی * بصر سمع حیات علم قدرت * کلام فعل تکوین ارادت * (بس
بو ناظم صفتلرنی معنالرینی بیان ایلرگا شروع ایتدی: حیات اولکم تریکدر
اوزگا بولماس * اولر هر ذی نفس هرگیز اول اولمس) * یعنی حیات معناسی
اولدر الله تعالی دایم تریکدر هرگیز آنگا اولم اولماز بارچه جانلیغلر اولب آخر
فانی اولورلر اول الله حیاتی اوزره قالور قوله تعالی ﴿کل نفس ذائقة الموت﴾ وقوله
تعالی ﴿کل شیٔ هالك الا وجهه﴾ * (اوزیننك ذاتیدبن حی در اوشال شاه * ولکن
جسم ایله جاندین منزه) * یعنی الله تعالی ننك تریکلکی بزچالاین جان وتن ایله دگلدر
بلکه نتنك سزونچوکسز اوز ذاتی برله تریکدر * (کراکمسدر خداغه هیچ قییی شی *
غنی در بارچه عالمدین اوشال حی) * یعنی الله تعالی گه جان کبی وتن کبی و آشامق
کبی وایچمك کبی وموندین غیری نرسه لر کراکمز زیراکه الله تعالی بولارنی
اوزی بار ایلدی واول الله تعالی بارچه دنیا و آخرت نرسه لرندن منزه و پاك در
* (ایمس محتاج هیچ اشکا حق تعالی * یبرمگل کونکلنی شیب بالا * یعنی الله تعالی
هیچ نرسه لرگا محتاج ایرمس زیرا که نرسه لرنی اوزی براتدی شوننك اوچون کونکلنی
توبان ویوقاری یبرمگل یعنی الله تعالی خواص مکاناته محتاج ایمسدر دخی
الله تعالی نی کوکده ویرده دیمه گل بولار بارچه سی کفر لکدر نته که بیوردی * (اگر
مونداغ یبارسن کونکلنی * سالور شیطان کونکلگا اوزگا یولنی) * اگر مونداغ
کونکلنی یوقاری وتوبان صالب یاوز فکرلاننك شیطان لعین بیگراك یاوز
یولداش بولوب یالغان اعتقادلر اوزرینه ثابت ایلر طریقة پیغمبردین چقاریب
کافرلر گروهندن اولوب ابدی عذابه گرفتار اولورسن (بس مؤمن موحد اوزینه
کراك که اهل سنت وجماعت اعتقادنده اولمق و آنی درك توتمق اما عقاید سنیه
بارچه سی کتابده باردر * (صفاتی ننك بریدر علم یارا * ایر ر دانای غیب و آشکارا) *
یعنی سکز ذاتیه صفاتی ننك ایکنچسی علملکدر ای یولداش الله تعالی ننك بلماکی
اولدر غایبداکی و آشکاره دکی نرسه هر برسی الله تعالی قاشنده بردر یعنی
الله تعالی جمیع موجوداتنی بلور کرك عدمدن وجوده کلسون کرك وجوددن عدم
اولسون و آنلرننك قلبلرنی وسویاکلرنی و دخی اولب اعضالری چروب پراکنده
اولدوقی تنلرنی وسویاکلرنی و آدملر کونکلنده ایتولمکان وایتاچك سوزلرنی

بلور قوله تعالی ﴿والله یعلم غیب السموات والارض والله بکل شیٔ علیم﴾ *(خلایقدین کچکدر یا الوغ در * بولوبدر هر نه اش یابولغولوغدر) * یعنی الله تعالی بلور خلایق ننگ کچك والوغلارین وهر نه اوتکان زمانده بولدی آنی برچالاین اونوتماز بلور ودخی کلاچك زمانده نه بولورین وقللری ننگ باشینه نه قضا ونه حکملر اولورین بلور حتی که بر چبن ننگ بوطی یاکه قناتی صنسه آننگ صنغاننی وآننگ قناتی قایو اورنده دوشب چردی قیامت کونی آنی اونوتماین اول قناتنی چبن گا بیروب ترگوزور بوندین قیاس ایله غیرلرنی *(کونکلگا کچسه قایسی حال پیشه * ایماس پوشیده علمیدین همیشه) * یعنی برا کوننگ کونکلنه بر فکر توشسه کرك ایذگو کرك یاوز خدای قاشنده اول فکر یاشرون دکلدر یعنی الله تعالی اول فکرنی بلور لکن کرام کاتبون لر بلمزلر (ایمشلر برا گوننك کونکلینه کفر اولور نرسه توشسه آننگ ایله کافر اولمز دیدیلر بلکه بو محض ایماندر فتاوی هندیه‌ده مذکوردر بس آنچلاین یاوز فکرلر کچدکنده سورهٔ حشرننگ آخرنی اوقیه‌لر یاکه سورهٔ اخلاصنی اوقیه‌لر مشارقده مسطوردر «پیشه» مونده عربچه‌عند معناسنه‌در *(تورشدر یابورشدر خیر شر دین * نه کم تیکسه آنگا نفع وضرردین) * یعنی الله تعالی بنده‌لری ننگ اورنلرندان توردقنی ودخی قایسی اورنغه کوچب بارد قلرنی بلور وبنده اوزرینه ضرر ونائده تیکدکنی بلور قوله تعالی (وما یخفی علی الله من شیٔ فی الارض ولا فی السماء) الایة یعنی ناظم رحمه الله بوابیات ایله فلاسفه مذهبلرینی باطل ایلدی یعنی آنلار ایتورلر الله تعالی عالم کلیات جزئیاتنی بلمز دیرلر بو باطل وبالغان مذهبلردر *(بلور هرکمده بولسه معرفتدین * بری قدرت ایرسکز صفتدین) * یعنی عاقل وبالغ اولغان کمسنه‌لر بارچه‌سی بلورلر الله تعالی‌نی تانماق جمله‌سندین بری قدرتدر اول قدرت سکز صفاتی ننگ اوچونچی صفتی‌در بس قدرت صفتینك معناسین تفصیل ایلاب بیوردیکه *(نفسلك یا نفس سز بودنا بود * نه که ایکی جهانده بولسه موجود) * یعنی نه کم جانلو وجانسز حیوانلر بولدوقی بولماقی حیوانلر ونه نرسه‌لر که دنیاده وآخرتده بارچه آننگ قدرتندندر وبر مخلوق جانلی وبرسی جانسز اولماقی وبرسی بای وعالم مسلمان اولماقی وبری ننگ نادان وفقیر وکافر اولماقی ونه نرسه که جهانده کوزیمزگا دوقنور بارچه‌لری الله تعالی ننگ تقدیری ایله در تقدیرندن طش دگلدر *(ضرر ور نفعدر یاخیرشردر * یقین بلسگل قضا برله قدردر) * یعنی بنده‌لر اوزرینه اولغان ایذگولکدن ویاوزلقدن وفقیرلکدن ساغلقدن وسرخاولقدن وزبونلقدن وزیرکلکدن وابرلکدن وقزلقدن وخوباقدن بارچه‌سی خدانینك قضاسی وقدریله‌در ولوح المحفوظده یازماقی ایله در وزیاده‌رك تأکید اوچون بیوردی *(خلایق‌نك جمیع فعل قولی * ایماس بر ذره بی تقدیر مولی) * یعنی مخلوقلرننگ قیلدقی فعللری وسوزلری کرك اول سوزلری یالغان کرك توغری بولسون بارچه‌سی الله تعالی‌نك تقدیرندندر

(کونکلدن یاوز فکر کچدکنده سورهٔ حشرننگ آخرینی اوقیه‌لر یاکه سورهٔ اخلاصنی اوقیه‌لر)

زیراکه یالغانچیلق بارچه دین‌لرده دشماندر عاقل وفهم ایاسی یالغان سوزله‌مس
ایردی تقدیرده آنداغ یازلمش که بوکسه آننك یالغانچی اولور دیو بو
کمسنه‌نك اختیار فعلنی سلب ایدب دگل تقدیر بوینچه تلینه کلمز سوزلرنی سالور
وکونکلینه توشرور وحق تعالی علم ازلی ایلان بلدیکه بوبنده‌ننك کوکلنده‌گی قصدنی
اگر اول بنده‌ننك قصدی یالغانچی اولمق یاکه اوغریلق قیلماق یازنا قیلمقدر
شونی بلب بوبنده بویله اوله دیب تقدیرده یازدی اگر اول بنده‌ننك کوکلنده قصدی
خداغه عبادت قیلمق ذکر تسبیح ایتمك قرآن اوقمق اوله حق تعالی شونی علم
ازلی ایلان بلب آدم پیغمبرنی یراتمزدن نچه منك یل اوّل تقدیر ایتدی بوندن
قوم ایله غیر گناهلارده دائم اولغوچیلرنی *(اراده ایله گاچ خلاق عالم * هراشنی
بول دیدی بولدی اوشال دم)* یعنی دنیانی یراتقوچی الله تعالی تلاسه براشنی
بول دیسه شول زمان باریم ساعت کچکما اینچه بولور آلت واسبابلرگه محتاج
اولمینچه کن دیدی بولادی *(نه ایتسه ایرکی بار وقدرتی بار *(قولی برله یراتدی
دیمه زنهار)* یعنی الله تعالی بنده‌لرینه نه اشلاسه ونه حکم ایلاسه اختیارلیدر
وقدرتلیدر بزچلاین قول وآیاق ایله دگلدر زنهار الله تعالی نرسه‌لرنی قول برله
یراتدی دیمه تأکید اوچون دخی بیوردیکه *(تلنکنی صاقله مونداق قول بددین *
خداوندیم منزه در جسددین)* یعنی تلنی صاقلاغل یاوز سوزلاردین اول یاوز
سوزلر کوبدر نته‌که الله تعالی‌ننك قولی بار دیمك وآیاقی بار دیمك والله تعالی
بلمای دیمك اول الله تعالی‌ننك اورنی کوکده دیمك بولار بارچه‌سی کفر سوزلردر
زیراکه الله تعالی قولدن وتندن پاکدر یعنی قولی وآیاقی اولسه بزچلاین محتاج
اولورذی محتاج ایسه تنگری لك کا لایق دگلدر *(کلام حقده کم ید ایلدی یاد *
آننك بروصفی در ای آدمی زاد)* یعنی بوبیت سؤال مقدرگه جوابدر تقدیر سؤال
بودر براگو ایتسه یدلفظی قرآننده یاد اولندی حال بوکه «ید» دیدکی قول معناسنه‌در
قوله تعالی (یدالله فوق ایدیهم) بس ایندی معلوم اولدی که الله تعالی ننك
قولی بار ایرمش آنگا جواب وبریب ایدی بلی مقدر قرآننده «ید» دیب ذکر ایلدی
لکن حقیقت معناسی اوزره دگلدر بلکه قدرت معناسنه در ایمدی قدرت
معناسنده اولسه ید لفظی الله تعالی ننك صفاتلرندن برصفت اولدی آیروق
معنی اولمدی سؤال اگر دیسه یدلفظی‌ننك قدرت معناسنده ایرکانن قایدین
بلدکز جواب اولدر الوغ مفسرلر بیله دیو معنی بیردیلر نته‌که بیوردی *(ائمه
بلدی قرآن معنی‌سین توز * کوگلنی قویماغیل سن هرقیبی یوز)* یعنی اوتکان
عالملر قرآن معناسنی توزکلك اوزره بلدیلر واگری یولغه کیتمادیلر وآنلار
یدلفظنی قدرت معناسنه تفسیر ایلامشلر (بس آنداغ اولسه سن کوگلنی قویماغل
آنلار باردغی یردن غیر یرلرگه زیراکه اهل سلف لرننك تأویلی حق اوزرینه‌در
قوله تعالی ﴿فماذا بعد الحق الا الضلال﴾ (بصرهم سمع آنك وصفی بلا شك * بصر

معناسی کورمك سمع ایشتمك * نه کم موجود ایرر دنیا ودینه * فلکدین یوقاری
زیر زمینده) * یعنی الله تعالی ننك سکز نبوتیه صفاتی ننك دورتنچسی بصر در
بشنچسی سمع در سمع ننك معناسی ایشتمك وبصرننك معناسی کور مکدر ایشتمك
وکورمك بزننك تیك قولاق وکوز برله دگلدر نته که بیوردی *(ایشتمك کورمکی
بی شبهه وریب * ایرر بردك همیشه ظاهر غیب * ایشتمك کورمکیدر قدرتیدن *
قولاقدین کوزدین ایرمس بلسگل ای تن) * یعنی الله تعالی ننك ایشتمکی بزلر
تیك دگلدر زیراکه بزلر یراقداقی سوزلرنی ایشتمزمزلر وکورمکی دخی بزلر
کبی دگلدر زیراکه بزلر کوررمز قایسی اورنغه کوزمز یتار آندین آرتوق
کورمزمز اگرچه یراقداقی نرسه لرنی کورساك نه ایدیکنی بلمزمزلر خدای
تعالی ننك کورمکی وایشتمکی بزننك تیك دگلدر زیراکه آننك قاشنده اشکاره وغیب
نرسه لر بردر بزننك تیك قولاق وکوز برله دگلدر *(قولاق کوز بنده گه حاجت ایرر
بس * خدا هیچ قایسی ننك محتاجی ایرمس) * زیراکه قولاق کوزگه بنده محتاج در
خدای تعالی آنلرغه محتاج ایرمس زیراکه آنلرنی اوزی بار ایلدی بس بارلغغه
کلتورکان خدا کورمسینه محتاج ایرمس *(تریلسنك آخرتده ای خبردار * خدایم
کوستررر دوستلرغه دیدار) * یعنی قیامت کونی آمنا به وصدقنا قبردن قوبب
اجماعقه کرگاچ ای عقل ایاسی خدایم اوزی ننك دوستلرینه دیدارنی کورکازر
لکن کورگازمکی صورت ومکان ایله دگلدر بلکه بروصف سزدر (ایمشلرکم
الله تعالی ننك دیدار کورکازمکی مؤمنلرننك اخلاصنه کوره در بعضسینه تولان آی
کبی وبعضی سینه یارطی آی کبی وبعضی سینه یانگی آی کبی وبعضی سینه یولدزکبی
کورنور اما کورنماکی کیف ایله دگلدر (نظم نعمنا د أزنه جائز رؤیة الله * اولوب
بدرقمر کبی نظرگاه * بوباش کوزیله کورمك لامکانی * نهان اولمز جهتسز
جاوبدانی * جواز عقل ایله اما وجوبی * نقوله مستند یوقلر ربوبی) * نته که بیوردی
*(ولی کورمکنی بی چون وچنان بیل * جهتسز بل مثلسز بی مکان بیل) * لکن کورمکلکنی
نتاکسز ونچوکسز بیل کورنماکی جهت ایله دگلدر دعی کورنمکی بر نرسه لرکا
اوخشاش اولوب کورنمس زیراکه کورنمکی ننك صورتی کرککمز بلکه
کورمکلك نه اعتقاد ایلمك کرکدر *(اوشال کم بلدر ربی شك لکینی * بلور اویخشی
کورمکلکینی) * یعنی الله تعالی اوزنی کورکازمکی آننك اوچوندر اوزی ننك
شکسز تنکری لکنی بلدرر وبنده لرینه نه قدر زمان کورکازمکنی یخشی بلور
(ایمشلر خدای تعالی ننك دیداری کورنب تروی بعض کمسنه یه اوچ ساعت
مقداری در وبعض سینه اوچ کون مقداریدر وبعض سینه اوچ جمعه مقداری
وبعض سینه اوچ آی مقداری در وبعض سینه اوچ یل مقداری در وبعض سینه اوچ
یوز یل مقداری در وبعض سینه اوچ منك یل مقداری اولسه کرکدر (ایمشلر
خدای تعالی ننك دیدار کورکازمکی اولوم قوچتارنی بوغازلامقدن صونکره در

(آخرتده خدای تعالی دیدارنی کورگازو بیانی)

(ودخی ایمشلر خدای تعالی ننك دیدارنی کورگاچ اجماح اهلی اوچ منك یل قدری طعام یمزلر واجماح شرابلرین ایچمزلر وحور قزلارنی قوچمزلاز مجرد الله تعالی عشقندن اولورلار قچان که اوچ منك یل تمام اولدقدن صگره حضرت پیغمبر علیه السلامننك طویی اولور مریم آنانی نکاح ایلر ویرنی کوتارگان اوگزنی بوغازلارلار اول طوی بش یوز یل اولور آندین صونك هرکم اوزینه خاصلانغان مقاملرینه باریب اجماح نعمتلارنی بیه باشلارلار (نظم) کورر مؤمن بری چون وچرادن * کیچر بودمده ذوق ماسوادن * بودعوی ده دلیل نص آیت * یکرمی بر صحابی دن روایت * روافض ناظر اولمز اول جماله * عجب حسران اهل اعتزاله * بو آراده کوب حدیثلر وار در بارونی یازمق ایله کتاب اوزون اولور* (بلور هم آدمی ننك بولسه ایسی * کلام ایرمش صفاتی ننك بریسی) * یعنی هر آدمی بلورکه باشنده فهمی اولسه سکز ذاتیه صفاتی ننك جمله سندن اولغان ننك آلتنچی صفتی کلام در لکن الله تعالی ننك سوزلشمکی بزچالاین تل وحرف آواز برله دگلدر *(کلامی حادث ایرمس در قدیم بل * آننك آیغان سوزی بی کام بی تیل) * یعنی الله تعالی ننگ کلامی حادث دگلدر ازلیدر سوزلهسه بزچالاین تل بینکاف ایله دگلدر بلکه کلامی صفتسزدرینده لر. آنی وصف لاب بلمزلرنته که ذاتنی صفتلاب بلمدکلری کبی مونی هم شیله بلمزلر بلکه مؤمن موحدکا اعتقاد اولدر الله تعالی متکلم دیو بله آرتق ایتمیه نته که بیوردی *(خلایق سوزلای آلماس کام تلسز * خدا محتاج ایمس هیچ اشکا هرگز)* یعنی معلومدر مخلوقلار سوزلمك تلاسه لر آغزوینکای ایله در بونلر بولمسه آنلر سوزلاشه آلماز لار خدای تعالی ننك بونلارننك هیچ برینه احتیاجی یوقدر معلوم اولندی قرآن کلام الله مخلوق دگلدر هرکم قرآننی مخلوق دیوسوزلاسه کافر در لکن قرآن ننك کاغذلری وقارالری وحرفلری وحرکتلری وسکونلری ونقطه لری بارچه سی مخلوقلاردرزیرا که بونلارنی مخلوقلار صنعت قیلورلرودخی براگو قرآن اوقسه یاد آلسه بونلار بارچه سی مخلوقدر نته که بیوردی *(بتلسه یا اوقلسه آلسه ایل یاد * بولار حادث ایرور ای آدمی زاد)* یعنی براگو یازسه یا اوقوسه ویایادینه آلسه بونلر بارچه سی مخلوقدر ای آدمیلر زیرا بونلر مخلوقلر فعلی در بس معلوم اولندی غیر مخلوق قرآن اولدرکه کونکللرده بر معنای ترغیب ویاترهیب اولسه بونلر غیر مخلوقدر *(خدایم ننك کلامن یخشی بیل باز * سوزی ننك ذاتیده یوق حرف آواز)* یعنی خدای تعالی ننك کلامنی یخشی بلگل که آنگ سوزی ننك آوازی وحرفی یوقدر یعنی بزچالاین آواز وحرف برله دگلدر نتاکسز بر کلامدر بنده لر ننك ادراکی قاصر در آنی صور تلامك بزه نه حاجت بلکه کفر در بس بلندیکه الله تعالی کل مخلوقلر صفتندان بریدر نته که بیوردی *(نه کم مخلوقیده بار ایسه ای شه * خداوندیم ایرر آندین منزه)* یعنی حاصل کلام نه که مخلوقات ننك صفتلری بار در خدای تبارك وتعالی آندین پاکدر اوشبو اعتقاد

اوزره کونکلنکنی راست باغلاب تورغیل اعتقاد اهل حق اوشبودر (نظم) ٭ قدیم اولمق کلام اللهه ثابت ٭ دگل جنس حروف صوت صامت ٭ بو تحقیق اوزره در مضمون مسبوق ٭ کلام الله قرآن غیر مخلوق ٭ کلام لفظ ایله صانمه عجبدر ٭ دیمك مخلوق آنکا ترك ادب در ٭(بو آراده فلاسفه ایله بزلر ننك آرامزده چوق بحثلر وار در بارونی ذکر ایلمك ایله عوام الناس ننك قلبینه شك توشه ر زیرا که بو شرح عوام الناس ننك فایداسی اوچون ٭(صفتی ننك بر یسیدر اراده ٭ موی بلسگان کشی یتکای مراده) ٭ یعنی سکز صفتی ننك یتنچی صفتی اراده دربونی بلکان مسلمانلر آخرت مرادلریغه یتکایلر اراده معناسی نه تلاسه آنی قیلور هیچ برا گودن قور قماین ومشورت ایلماین الله تعالی ننك مریدایر کاننه دلیل عقلی ونقلی وار در اما دلیل نقلی اولدر قوله تعالی (یفعل الله مایشاء ویحکم مایرید) اما دلیل عقلی اولدر خدای تعالی موجوداتنی بار ایله کان قادر ایدی اوزی ننك اختیاری ایله بس اوز اختیاری ایله قیلدقی نرسه ارنده نه تلاسه آنی قیلماقی کنش کبی واضح در (فسبحان من لایجری فی ملکه الامایشاء) بس اراده صفاتنی تعریف ایلدی بیور دیکه ٭ قدالسه بر تیگان یاتوشسه بر قیل ٭ ارادهسز ایمس هیچ اش یقین بیل ٭ یعنی برا گوننك آیاقینه ویاقولینه بر تیگانك قدالسه یاباشندن وصقالندن بر توك توشسه ویا بارمقلرندن ترناقلری توشسه بونلر بارچهسی خدای تعالی ننك تلامکی بوینچه در شکسز بلگل خدای تعالی ننك تلامکندن غیر دگلدر (اگر موری قویاریر اوستیگه پای ٭ وگر بر ذره چه قوم بولسه بی جای) ٭ حتی که بر قرنچه یر یوزینه آیاقنی قویسه ویابر توك بیاناغی قملار اور ننندین قوزغالسه بولار ننك بارچهسی خدای تعالی تلامکی بوینچه در خدای تعالی اول قم ننك اورنیدین قوزغالغاننی بلوب ترور قرمسقه ننك قایسی یرگه باسقانن وآننك ایچنده گی فکرنی بلور دخی بیور دیکه ٭(بولار دین یاکچکدر یاز یاده ٭ ایمسدر هیچ نرسه بی اراده) ٭ یعنی بونلار دن کچك یا الوغ نرسهلرننك حالنی بلور هر نرسه دنیا یوزنده واردر بارچهسی خدای تعالی ننك ارادتی بوینچه در ٭(صفاتی ننك برین تکوین دیمشلر ٭ خدادین خلقه روزی بارچه اشلر) ٭ یعنی الله تعالی ننك سگز صفاتی ننك سگزنچی صفتی تکویندر یعنی تکوین اولدر خدادین خلقغه رزق بیرمکدر وبوندین غیری بارچه اشلر بولمق بارچهسی الله دندر تکوین معناسی نرسهلرنی یوقدین بار ایلمکدر ونرسهلرنی یراتمقدر بونی تکوین دیب ایتورلر اما مکون اولدر بار اولنمش نرسهلر کلسی مکوّندر (بیت) که تکوینله مکون اولمدی بر * بو سوزنی خاطر نکده ایله از بر ٭ اوشال تکوین مفهوم که از لیدر ٭ مکون حادث اولسه قانده بردر ٭(یراتدیکم نچوك سزنی وبزنی ٭ نتّی خلق ایتدی بز ننك فعلمزنی) ٭ یعنی خدای تعالی سزلرنی وبزلرنی یراتدی دخی فعلارمزنی یراتدی اگرچه اول فعلرمز یاوزده اولسون بارچهسی الله تعالی ننك یراتمقندندر حاصل کلام الله تعالی

اوزی یراتدی کافرننك کفرنی مؤمن نك ایماننی وفاسق نك فسقنی ومنافق نك نفاقنی بارچه سی خدای تعالی نك اراده سی بوینچه وقضاسی وحکمی موجبنچه در آنداغ اولسه ده بزلرگه اختیار فعل بیردی نته که بیوردی * اگرچندیکه قویماز ایرکمزگه * بیر بدر اختیار جزئی بزگه * یعنی لکن اصلده الله تعالی بزنك اختیارمزگه باقمادی زیرا که اول یرادوچی الله پادشاهدر لکن آنداغ اولسه ده بزلرگه اختیار فعل بیردی اوزمزنك قصد ایتدکی یرلرمزگه بارورمز وقایتورمز وبزلرگه ایکی یول کورگازدی بری اجماع یولی وبری تموغ یولی وبزلرنی جبر وقهر ایلمدی دیمکدر (بیت) بلی بیردی عبده فعل اختیاری * دکلدر جبر محض اضطراری * بو جزئی اختیار ایله مخاطب * اولور گاها مثاب گاه معاقب * مناسب اش ایر ریا نامناسب * آنی قیلغاقغه بنده بولدی کاسب * یعنی شریعتکا موافق اشلر اولسون ویا اولماسون آنی بنده اوزی کسب ایلدی حق تعالی اوزی اختیار فعل بیردکی بویونچه در (بیت) خدا خلق ایلر افعال عبادی * آنگادر ممکنات نك استنادی * خدادر خالقی ایمان کفرنك * خدادر موجدی کفران شکرنك * خدا قادر اوشتمز قار ایچنده * صوقلق خلق ایدار اول نار ایچنده * بلی عادت ایرر خلاق قادر * اولور آتش توتان احراقه ظاهر * نه هل من خالق نص مفسر * خدادین غیری وارمی بر مؤثر * اوشانچی اختیار جزئی دین باز * تابار بنده جزا کوب قیلسه یا آز * یعنی الله تعالی نك بیرگان اختیار جزئی سببلی بنده لر عمللر قیلدیلر ایدگودن ویاوزدان الله تعالی قیامت کوننده عمللرینه جزا بیر رکوب بولسه کوب جزا اولور آز بولسه آز اولور (بیت) ابو المنصور شیخ ماتریدی * حنفی مذهبی دهرنك فریدی * نه تفویضه نه جبره میل ایدندر * اول امر بین امرین کیدندر * خدا خالقدر آنچق عبد کاسب * بو تحقیق اوزره در بو سوز مناسب * توسط جبره ذاهب اشعریدر * بولرده کفر بدعتدن بریدر * بلی دیر اشعری ای دل نکارم * بنم مختار یوقدر اختیارم * بر آز وار مدخل فعلمده اهلم * مجرد فعله آنچق بر محلم * موحد اعتزالیدن نه لایق * عباد الله دیر فعلنی خالق * کبار ماوراء النهر بی حد * دیدی حال مجوسی بوندن اسعد * عجب ذم اولدی اول قوم خبیثی * مجوس هذه الامة نك حدیثی * اولور عبدده مع الفعل استطاعت * بونکله کسب اولور عصیان وطاعت * که تاج الدین بیله در مذهب حق * بیله یازمش مشارقده بوسبق * نه کم رزقی که بولسه شیب وبالا * یراتبدر آنی واجب تعالی * یعنی نه کم رزق بنده لره کلور یوقارودن وتوباندن کرك حلال بولسون وکرك حرام بولسون بارچه سنی حق تعالی یراتبدر یعنی براگو عمری نك بارچه سنك حرام رزق ییسه تحقیق الله تعالی رزقنی ییدی دیوا اعتقاد ایدرمز لکن الله تعالی حرامدن رزقنی کسب ایتارگه بیورمغان ایردی آنداغ اولسه ده خدای تعالی نك قضاسی وحکمی ایله در نته که بیوردی * حرامیدین ولی منع ایتدی برنی * بیر وبدر اختیار جزئی مزنی * لکن الله تعالی بزلرنی منع

ایلدی حرام نرسه‌لرنی آلمانك وییمنك دیدی وبزلرگه اختیار فعل‌لر بیردی وبو اختیار فعل سببلی حرامنی کسب ایلاب رزق حاصل اولسه‌ده الله تعالی نك رزقیدر (بیت) حرامی رزقی دیرلر اهل حق بس * کیروقویمز ییر رزقنی هر کس * نه ممکندر ییسه رزقنی برجان * ییه رزقنی یا برغیری انسان

❁ خدا راضی ایمس عصیانمزغه * رضاسیدر آنك امسانمزغه ❁ یعنی الله تعالی بزلرنك گناهلرمزغه راضی دگلدر بلکه رضالقی بزنك طاعت وعبادتلرمزگه‌در (نظم) نه کلسه خیر شر تحت قضایه * تبیح نك ضدیدر مرضی خدایه * دیسنك تکلیف قبل الفعل حاصل * نه‌در وجه‌مقیدد یرسه‌سائل * جواب اولدرکه گاهااستطاعت * دینور مقصوده اسباب وآلت * بودر معنی مفسرلر قاتنده * ولله علی الناس آیتنده * مناط صحت تکلیف انسان * بودر معنی تحقیق ایتمه‌نسیان * دگل تکلیف مالا طاقه جائز * دکل وسعنده نیتسون عبد عاجز * بوتکلیفی کوررمی فنده فایق * حکیمنك حکمتی فضلنه‌لایق * ابوجهل اوچون ایمان تمکن * مجوزدر دگل‌در غیر ممکن * دیسنك کلمز بیلور ایمانه صانع * جوابی علمدر معلومه تابع * کلور غایتده بومعنی ظهوره * بو تصویر ایله هر اهلی شعوره (تاج الدین نك بودر بلدیکی کلام * حقیقتین بلور والله اعلم ❁ کشی راضی دیسه عصیان قیلورغه * ائمه حکمی درکافر بولورغه ❁ یعنی برا گوایتسه خدای تعالی بزنك گناهلرمزغه رضادر دیسه کافر اولور تحقیق دیدیلر اماملر تجدید ایمان ایلمك ونکاح ایلمك لازمدر بلکه دیگل خدای تعالی بزلرنك گناهلرمزگا رضا دگلدر آنداغ اولسه‌ده آنك تقدیری ایله‌در زیرا خدای تعالی عزوجل بزلرنك گناهلرمزغه رضا اولسه بنده‌لرینه ظلم ایلمکدر حاشا الله اول ظالم اولمقدن بریدر ❁ خدا ظلم ایتمدی هیچ بنده‌لرغه * ولی توز یولنی کورساتدی آلارغه ❁ یعنی الله تعالی بنده‌لرینه ظلم ایلمدی وبرکافرنك کفرده اولمقی ظلم لق دگلدر بلکه الله تعالی بنده‌لرینه توغری یولنی کورگزدی اختیار فعل‌لر بیردی وپیغمبرلر یباردی وعالم‌لر توغردی آنلر توغری یولنی بلمگانلرگا ایدیلر بس بلماسلك عذر اولمدی ❁ اوشال خلقیکه توز یولدین تایارلار * آلار اوزجانلرینه ظلم ایتارلار ❁ یعنی الله تعالی بنده‌لرگه توغری یولنی کورگزدی وآنلار توغری یولدین چقب اگری یولنی اختیار ایلدیلر وآنلر اوزجانلرینه اوزلری ظلم لق ایلدیلر خدای تعالی ظلم لق ایلمدی والله تعالی‌غه اوفکا قالمدی اوزلری هوای نفس‌لرینه تابع اولوب اگری یولنی اختیار قیلب توغری یولنی قویدیلر قوله تعالی (وما کان الله لیظلمهم ولکن کانوا انفسهم یظلمون) ایمشلر برآدم نك بوزق یولده یورمکی نك مثالی اولدر برمجنون کبی‌در آغاچنك باشینه چقوب بربوتاقی اوچنده اولتورب بوتاق نك توبنی پچاق برله کسکی کبی‌در نته‌که مجنون نك هلاك اولماقی اوزندندر بوبنده هم اوشانداقدر ❁ عذاب ایتسه بوعالِم یااوعالِم * ایرربول عدل ای فرزند آدم ❁ یعنی الله تعالی دنیاده وآخرتده عذاب

ایلاسه

ایلاسه اوزی نك عدل ننندر ای آدم اوغلانلری ظلم لقدن دگلدر زیراکه اوز ملکنده اوزی نك اختیاری واردرننه‌که بیوردی ❁ نفس سز خلق ایرر یاذی نفسدر ٭ آنك اوز ملکیدر هیچ ظلم ایمس در ❁ یعنی نه‌کم دنیاده جانلووجانسز نرسه‌لار واردر آنلرنی بر حالدن بر حالگا دوندرمکی یعنی صوفی نی فاسق ایلمکی وفاسقنی صوفی ایلمکی وباش آغاچنی قوروغ ایلامکی واهل طاعتنی کافر ایله‌مکی وکافرنی اهل طاعت ایلامکی بارچه‌سی اوز ملکیدر اوز ملکنده اوزی‌نك نه‌قدر تصرف ایله‌مکی ظلم لق دگلدر (نظم) ٭ نه استحقاقی وار عبدنك نعیمه ٭ جزا واجب دگل رب کریمه) ❁ اگر عفو ایلسه اوز فضلیدر اول ٭ بودر صدقنك واخلاصنك بودر یول ❁ یعنی بر گناهکار بنده‌نك گناهنی عفو ایتب اجماغقه کرتمکی وبر اهل طاعت‌نك طاعتنی قبول ایتمایوب تموغغه کرتمکی بارچه‌سی عدل لکدندر بودر سکا راست یول واخلاصکنی بونکا باغله (بیت) خدادن فضل در ویرمك ثوابی ٭ خدادن عدل در قلماق عقابی ٭ بونك ضدینه وارمه دیل نکارم ٭ بولورسن شیعهٔ شوم قوم بدهم ❁ یتار بز عامیلرغه مونچه بلسك ٭ توتب محکم بوین صونساق ایکلسك ❁ یعنی بزچالاین نادانلرغه بوقدر مسائل عقایددن بلمك کافی در ونه که بو حکمتلر ایتولدی وذکر اولندی آنی محکم توتسباق وآنك اوز زینه بوین صونساق وایکلسك کافی در بالجمله نه قدر علم کلامده اولوغ کتابلر اولسه‌ده بونداغندن آرتق مسائل یوقدر لکن ناظم رحمه الله هضما لنفسه ایلایب بو الفاظی ذکر ایلدی (ایمشلر ایمان اوچ تورلکدر برینه ایمان تحقیقی دیرلر وبر سینه ایمان تقلیدی دیرلر وبرسینه ایمان استدلالی دیرلر ایمان تحقیقی اولدرکه قلبده اعتقادی تام اولوب مؤمن به نرسه‌لرنی گویا کوزی برله کوره بو ایمانی ایمان انبیاوملائك دیرلار ایمان تقلیدی اولدرکه آتالاردن وبابالاردن ایشتمك بوینچه دلیل استامیون الله تعالی نك برلکنی وپیغمبرنك حق لغنی بلور استدلالی اولدر عالم ذی الفنون اولوب یاکه زیاده فراست اهلی وعاقل اولوب نظام عالمدن خدانك بارلغنی وبرلکنی بلور بو آراده چوق بحث واردر زیاده بحث ایلامس اوچون بیوردیکه ❁ جماعت اهل سنت توزان ایرلر ٭ دیدیلر طرفه نازکدر بو یوللار ❁ یعنی توحید بابنده بحث ایلامس اوچون زیاده تعمق اولدقی اوچون اهل سنت وجماعت یولنی توزگوچی ایرانلر ایدیلر بو یول عجب نازك یولدر کوب فهم ایالری فهم لری اوزولب طریق حقدن معزول اولوب کافر اولدیلر ودخی زیاده فهم سزلر فهم لری یتمایون جماعت اعتقادندن محروم اولوب زندیق اولدیلر بو بیت دخی اشارتدر زیاده علم کلامی اوگرانمك حرام ایرکاننه (ایمشلر معتدل ذهنلو کمسنه علم کلامی زیاده اوگرانماکده باس یوقدر بدمذهبلره جواب بیرر اوچون اوگرانسه جائزدر دیدیلر (بیت) بوعلمنك فرض عین اولماسی اظهر ٭ کنشدن هر کشیه ماه انور ٭ فقیرنك فرض عین ایله مرادی ٭ بوفنده اهل سنت اعتقادی ٭ عقاید

گوهر یدر فقه اکبر * عروس اعتقاده ایله ازبر * مقاصد بحرینه غواص
واقف * مطولدر بلور شرح مواقف * کلامنڭ دقتنده وارمز الق * پلیده بذلنی سن
کورمه لایق * مضرت یوق زکی وقلب صافه * کونکل ویرمز عناد اعتسافه * نظر قیلسنك
کتب لرده مقاله * کلامك هرمتنده قیل قاله * بو هر متندر منهج خلاصه * بیورمشدر
فتاوی خلاصه * تعلم ایت کلامی قدر حاجه * دکل منهی بومقدار اولسه خواجه * بس
برلرگه اجمالا بلمك کفایه در شونك اوچون بیوردی * (الوغ یولنی قویب اولگونچه
ای یار * قدم قویما تایار یرلرکا زنهار) * یعنی الوغ یولنی قویمه الوغ یول
دیدکمز اجمالا توحید اهل سنت وجماعت اعتقاد نچه بلمك شول اجمال اولغوچی
یولنی قویب آیاق تایار اورنلارغه کرمکل ساقلانغیل واعتقاد دینیه دان وتقدیرلرده
کوب بحث ایلامکل اهل سنت وجماعت نه دیدیلر آنلر اعتقاد نچه اولغیل (ایماننك
بیانی * (خدادین هر نه کلدی راست بلدنك * تلنك بر له ینه اقرار قیلدنك) * یعنی ایمان
اولدر خدای تعالی طرفندن پیغمبرلرگه نه حکم کلدی انی راستقه توتوب تیل برله اقرار
ایلامك کرك بس اصلی ایمان بونلاردر * (مسلمان لیغ یولیده بولدر ایمان * مونی
بلماس کشی تانکلا پشیمان) * یعنی مسلمان یولنده ایمان تیل برله اقرار قیلمق
وکونکل برله راستقه توتمقدر مونی بلمکان کمسنه لر قیامت کوننده اوکنوب کافرلر
گروهندن اولوب تموغده قالورلر * (یقین بلگل که ایمان بولمغای کم * ایرور بردك
زیاده بولمغای هم) * یعنی شکسز بلگل ایمان ارتماز واکسلمز یعنی برروش اوزرینه
تورور زیرا که قلب حالی در آنك حالیده زیاده ونقصان یوقدر مشارقلق کتور مشکه برا گو
ایتسه ایمان آرتور وکیمور دیو اعتقاد قیلسه وشول اعتقاد اوزرینه دنیادن اوتسه
شکسز کافردر قیامت کوننده قبرندن قوبدقنده خدای تعالی نك رحمتندن امید سز
دیو ایکی قاشی نك آراسنده یازلمش بولوب قوبار * (بوسوزدر اهل سنت نك طریقی *
جدل ایتدی بوسوزده هر فریقی) * یعنی بوسوزدر اهل سنت وجماعت نك یولی
واعتقادی بودر یعنی ایکسلمز وآرتمز دیو اولغان اعتقاد امابومقامده هر گروه جدل
وبحث ایلدیلر بعضیلر ایدیلر زیاده اولور وایکسولور وبعضیلار ایدیلر زیاده
اولور وایکسلمز وبعضیلر ایدیلر ایکسولور وزیاده اولماز، اما ایکسلمز وزیاده
اولمز دیدکی صحیح در بوسوزده برك اولغیل (نظم) خلوص قلب ایله ایمان اینانمق *
رسول منزله اقرار قیلمق * بو اجماله اینانمق بولدی ایمان * قبول ایتمز زیاده بلکه
نقصان * زیاده مؤمن به ده نه قابل * دیان کافر دیمش بعض رسائل * یازارمتن کتاب
فقه اکبر * نه ایمان ایکسولر کندونه آرتار * فزادتهم نظیری بعض آیات * زیاده
اولماسون ایلر شهادت * بو آراده امام نك وار جوابی * بو آیاتدن مراد آنچق صحابی *
مجرد مظهر اولمشلر خطابه * زیاده اولمش ایمانی صحابه * بووجهیله بو آیتدن افاده *
مفصل مؤمن به در زیاده * بووجهنك غیری وار بروجه احسن * حنفی دن کبار شافعیدن *
جهات اعتباری ایله زیاده * ظهور ایلر حججدن مستفاده * مثالیدر ضعیف قوتگر یده *

(ایماننڭ بیانی)

شنودن

شنودن کی بود ماننده دیده *(بولور اما عمل زاید ونقصان * تابار یخشی عملدین اجره
انسان)* یعنی اما عمللار زیاده اولور وایکسلوز یرا که ایذگو عمل ایله گان کمسنه گه
الله تعالی اجر بیرور اجماعده درجه سی آرتور اما عمل قیلماین تیک تورد قی
کمسنه نك اجماعده درجه سی اکسك اولور *(عمل ایلانك ولکن ایمغای سز *
عملدین داخل جنت بولورمز)* یعنی هر وقت عمللر ایلکل وقبولیتنی الله تعالی غه
تابشرغیل آنداغ اولسه ده دیمکل عمل بنی اجماغغه کرگزردیب سنك عبادتك
خدانك بیردکی نعمتینك شکرانه سی اوچوندر بلکه سنك عبادتك خدانك بیردکی
نعمت برابری نك منکدین برینه تورمز لکن الله تعالی اجماعقه کرتسه اوز فضلی
برله در سنك عبادتنك اوچون دکلدر *(آنك امرین دل وجانك بیلان آل * عمل قیل
هم اوزی نك فضلی غه سال)* یعنی الله تعالی بیوردقی ایشلرنی جان وکونکلك برله آلغل
وهم عملنی اخلاص ایله قیلغل قیلدقدن صکره قبولیتنی اوزی نك رحمتنه صالغل
بیله دیو یا رب من ضعیف فلك بیوردقی عملنکنی قیلدیم رحمتك ایله سین قبول
ایلکل دیو زاریلق ایلکل *(نصیب ایتسه بهشت اوز فضلی در اول * عملکا ایتکا قلمای
عمل قیل)* یعنی حق تعالی سنکا اجماح دولتین بیرسه اوزی نك رحمتندین بیروبدر
سنك عبادتك اوچون دکلدر بس آنداغ اولسه عملگه تایانمای دایم عملده بولغل
زیرا که بنده عملگه مامور درنته که بیوردی *(غرض اولکم عملگه اولمه مغرور *
عمل قیلغل عملگه بنده مأمور)* یعنی حاصل کلام سن عملگه آلدانب تکبرلك ایلامکل
بن چوق عبادت قیلدیم دیوز یرا که عملنی قیلورغه قللار بیورلمشدر دنیاده بیردکی
(عبادت بش تورلیکلدر بیانی)
نعمتی اوچون (ایمشلر عبادت بش تورلکدر برسی عبادت جسددر وایکنچسی عبادت
نفسدر واوچنچسی عبادت روحدر دورتنچسی عبادت قلبدر بشنچسی عبادت سردر اما
عبادت جسد اولدر شریعت بیورغان نرسه لرنی اعضالار ایله قیلماق نماز وروزه کبی
وعبادت نفس اولدر طریقتده نفس کافرگه مخالفت ایلمك وعبادت روح اولدرکه حق
تعالی حضرتنی جان وکونکل ایله سووب ذوقلق ایله عبادت ایلمك وعبادت قلب اولدرکه
نیت دنیانی قویب ما سوی اللهدن بیزمك وعبادت سر اولدرکه عبادتدن اولوش
آلوب تجلیات نوردن خالع آلمق بس مؤمن موحد اوشبو بش تورلیك عبادت ایله متصف
اولسه تحقیق ولی الله دیرمز *(عمل قیلماقدین اهل استفاده * دیدیلار نور ایماندر
زیاده)* یعنی اهل سلوك نك کوبراکی ایدیلرکه عمل قیلمق ایله نور ایمان
آرتور اوّل کونکلنه اخلاص اولتوروب ثانیا شول اخلاصنك نوری یوزینه چقب
مهیبات رحمانی اولتوردیدیلر *(وگرنه بولماس ایمان زایدوکم * عقیده بولدر
ای فرزند آدم)* یعنی یوقسه اصلی ایمان ارتمز وایکسلمز بواعتقاد سنت
اهل لری نك سوزلریدر آی آدم اوغلانلاری بلکه نور ایمان زیاده اولمقی
وایمان نك فایداسی عمل ایلاندر *(عمل نك نفعی هم ایمان بیلاندر * قچان
یالغوز عمل قیلغان بیلاندر)* یعنی عمل فایداسی الله تعالی به ایمان کتورملك بیله در

مجرد عمل برله دگلدر نته که کافرلرده هم عمل باردر لکن عمل قیلمق دلیل دگلدر
ایمان اولمغینه بلکه ایمان دلیلدر عمل اولمقینه قوله تعالی (ان الذین کفروا
وماتوا وهم کفار فلن یقبل من احدهم ملء الارض ذهبا ولو افتدی به) الایه بس
بلندیکه عمل نك فایداسی ایمان ایله‌در * (نعوذ بالله ایمانسز کشی نی * قبول
ایتماس خدایم هیچ اشینی) * یعنی سغنامزلر الله تعالی ساری ایمانسز اولمقدن
زیرا که برا گو ایمانسز اولسه خدایم هیچ براشینی وهیچ برعملینی قبول ایلامس
نه قدر مال تصدق ایلاسه‌ده بارچه‌سی هباء منثورا اولور کافر اولوب ابدی عذابده
اولور نعوذ بالله تعالی * (اگرچه یخشی‌لر اعمالین ایتسه * تصدق یریوزی‌نك
مالین ایتسه) * یعنی اگرچه اول ایمانسز کمسنه دنیاداغی مالنك بارچه‌سنی
یریوزی فقیرلرینه مسکین‌لرینه تصدق ایلاسه‌ده قبول اولمز بارچه‌سی ییل‌در
(لکن ایمش‌لر کافرلرنك صدقه بیرمکی دنیاده تنی صحت لکا ومالی زیاده اولمغه
فایداسی واردر آخرتك فایداسی یوقدر * (ریاضت برله بولسه ایرته وکیچ *
اوشالکم صدقی یوقدر قیلغانی هیچ) * یعنی اول ایمان دولتندن محروم اولغان
کمسنه‌لر کیچه وکوندز نفسینه مشقت چیکدرب روزه توتب آچ تورسه‌لرده
قبول اولمایب کافرلر جمله‌سندن اولور زیرا که دنیاده وقتك اخلاصی یوق ایدی
شونك اوچون قیلغان عمل‌لری بارچه‌سی یوق اولدی (ایمشلر ریا برله عمل
قیلغوچیلر هم کافرلر جمله سندن بولور زیرا که عبادتنی تنکری اوچون قیلمدی
بلکه حکما غیری‌نی تنکری دیواوکدی (ایمشلر فرض عمللره ریا کرسه ثوابی
ایکسلمز دیدیلر بوسوز درست دگلدر آنك اوچون هرعمل‌کا کرشماسدن
اول خدا اوچون دربس کروشب شروع ایتماکنك غیرنی تنکری دیو حکما
اوکدی * (بولور دوزخ آنك آخرمکانی * قوتلماس هرگیز آندین جسم جانی
یعنی اول ایمان دولتندن محروم اولغان کمسنه‌لر نه قدر ایذگو عمل‌لر ایلاسه‌لرده
آخر آنك اورنی تموغدر قوتلمز اول تموغدن تنی وجانی بارچه‌سی عذاب ایچنك
قالور قوله تعالی * (اولئك اصحاب النار هم فیها خلدون) * (اگر ایمان عطا
قیلسه کشیکا * بیرر اجره انك خوب قیلمشیکا) * یعنی برا گوکا ایمان دولتین
میسر ایلاسه آنك ایذگو عمل‌لرینه کوب اجرلر بیرر مبارك دیدارنی روزی
ایلر دیدیلر * (اگرچند کبائر قیلسه بی حد * تموغك قالماس ایمانلی مؤبد
یعنی اول ایمان دولتی اولغان کمسنه نه قدر الوغ گناهلر اشلاسه‌ده گناهی سببلی
منگو تموغك قالماسدر اگر تموغ ایچینه کرسه‌ده آخری ایمانی قولندن ییتب
اجماعقه ایلتار دیمش‌لر (مناجات بدرگاه قاضی الحاجات) * (الهی عاصیم زبی
چاره‌درمز * هوای نفس ایله اواره درمز) * یعنی یارب من قلنك گناه دریاسینه
دوچار اولوب دائم الاوقات عبادتلرنی ترك ایلاب نفسم آرتندین یوریب جهان
مسخره‌سینه قالب من * (قوناقمز برکیچه‌دنیای هیچه * نه اشلر کیچه‌در برزدین

بوکیچه)* یعنی بزنك عمرمزنك بارچه سی برکیچه دیمکدر بس برکیچه ایچنده
یوق دنیا آرتندین یورب نه قدر گناه اشلر باشمزدن اوته ر دیمکدر کیچه
لفظی نك اوّلگسی اوتمك معناسینه در ایکنچسی کوندوزنك ضدی در هر
ایکسی ترکیلر *(بوتونك توت بتون ایمانمزنی * صباقوتقاردوتندین جانمزنی)*
یعنی بوکیچه ده بزنك ایمانمزنی کامل لیك ایله سقلاب قیامت تانکنك تموغ دوتونی
دین جانمزنی ساقلاغیل دیمکدر بوتونده دیمك بوکیچ معناسینه در بتون دیدکی
یارتی نك ضدی در کامل معناسینه در صباد یدکی تانك معناسینه در *(کونکل
صندوقینه پربی بهادر *. اوزنك راست ایلادنك یا کاشف الضر)* یعنی بزلرنك
کونکل صندوقمزغه تولوغ ایتب قیمتلی انجونی تولتروب اوزنك توغری ایلاب
یارب توغری یولغه کوندرکل یامشکل لرنی آچقوچی الله دیمکدر قیمتلوانجودن
مراد ایمان در یعنی تلمزگا وقلبمزگا ثابت ایلاگل دیمکدر راست لفظی ثابت
معناسینه استعاره آلندی کونکلنی صندوق لغظنه اضافه سی لجین الماء قبیلندندر
اهل بدیعغه مخفی دکلدر *(اوشال در قصدینه شیطان بدبخت * توشوبدر کوب
هوا خواهی بیلن سخت)* یعنی بوانجوقصدینه شیطان یاوزدولتلی تورلوك
نفس ارزولری ایله قاتی حیله لر ایلاب ایمان اهلنی آزدرمغه قصد ایلر ایرمش
(ایمش لر شیطان لعین آدم اوغلانلرینك قان تامورلری بوینچه یورر ایرمش
بس موٴمن لرگا کراك دایم آچلق ایله تورمق آچلق ایله شیطان لرنك یولی
باغلانور دیمش لر *(اگربواسنك بنم حالمغه حامی * توزارکلدیك عدولرنك
تمامی)* یعنی یارب سن بنم حالمنی صقلاسك آنلرشرندین اول دوشمانلرنك
بارچه سی اوچاق کلی تیك توزوب بنم قاتمدن پران اولور « حامی » صقلامق معناسینه
حمی یحمی حمایة کلور « کل » کاف عربی نك ضمه سی ایله اوتون یانب اوچاقدن
قالغان کلنی ایتورلر ترکیدر *(اگرسن ساقلاسك رحمت یولیدین *
عدوقل قیلسه نی کلگای قولیدین)* یعنی یارب اگرسن رحمتك برله اول شیطان
دوشماندین صقلاسك اول دوشمان نك قولندین هیچ براش کلمزوسوسه ایلورگه
کلسه رحمتك برله سورب ییبردیمك در *(ینه ایمانك ایدی اهل تحقیق * خدادین در
هدایت برله توفیق)* یعنی ایمان بحثنك ماهر اولغان محقق عالملر ایدیلر خدانك
اوزندندر هدایت وتوفیق بیرمك بوایکسنی بنده لر کسب ایلاب تاباالمازلار
بونلر خدانك فضلندندر بس بونلر ایمان کبی دگل لردر زیرا که ایمان تل
برله اقرار ایلاب وکوکل برله راسقه توتمقدر بنده لر کسب ایله تابارلر توفیق
هدایت کسبی اولمدی نته که بیوردی *(خدانك فعلی اول مخلوق ایمسدر *
کشی مخلوق آنی هرگیز دیمسدر)* یعنی خدای تعالی نك قیلدقی مخلوق
دگلدر آنی مخلوق دیمس لر بس توفیق وهدایت مخلوق اولمدی *(دیدیلر
معرفت برله واقرار * اوشال کم بنده سینك فعلدین بار)* یعنی محقق عالملر ایدیلر

کوڭل ایله الله تعالی نی تانمق وتل ایله اقرار ایلمك بوایکسی بندہ فعلی در بس
بونلر مخلوق اولدی نته که بیوردی*(نچوککم بندہ نی خلق ایتدی مولی * تقی
مخلوق ایرر فعلی وقولی * یعنی الله تعالی نچوککم بندہ لرنی یراتدی اول بندہ نك
اشله دکی اشلری وسوزلری بارچه سی مخلوق اولدی بس اقرار ایله تصدیق
هم مخلوق اولدیلر (بیت) دیمك ایمانه مخلوق اولدی جائز* بوایمان اولدغیچون
کسبه عاجز* ازلدہ مؤمن ایتمك حق تعالی * دگل مخلوق ایماندن بومعنی * خلوص
قلبیله ایمانه فائز * دیسه بن مؤمنم حقا بوجائز* دیسه بن مؤمنم الله تله رسه * بو
استثناده اوغرار بحر باسه *(ایرر برمعنی ده ایمان واسلام * مونی بلسه کرك هر
خاص هر عام)* یعنی ایمان ایله اسلام اصطلاح یوزندن برمعنی ده در مونی بلمك
کرك هر الوغ وکیچکاره لکن لغت یوزندن باشقه در لغت معناسی اعتبار اولنمدی
شونك اوچون برمعنی ده اولدیلر (ایمشلر ایمانسز اسلام اولمز واسلامسز ایمان
اولماز آرقه ایله قورصاق کبی لردر (بیت) دیدم ایمان واسلام اولدی واحد * بو
حکمه اهل سنت جمله شاهد *(بولنمز بری بری سز تصادق * بومعنی ایله وحدت
اولدی صادق* نته که بیوردی*(ائمه قولنی برك اوشله زنهار * جدل ننك نفعی یوق
بولسه نه درکار)* یعنی اوتکان اماملرنه سوزلدیلر آنی محکم توت آنلر ایمان ایله
اسلامنی بر معنی ده قیلدیلر وصقلانکه بحث ایلاه لکدن زیرا که بحث نك دنیا وآخرتدہ
فایداسی اولمز آنك برله نه کارمز باردرکه بلکه بحث ایلمك عمل لرنی یویار
(ایمش لر اوتکان امت لر بحث کوبلکندن هلاك اولدیلر بعضیلاری دونغز
صورتندہ بولدیلر وبعض لرنی ییل ایله هلاك ایلدی اما بزنك محمد علیه السلام
امتی نه قدر بحث ایلاسه لرده صورتلری اوزگارمز لکن کوڭل لری اوزگاریب
شقاوت اورنا شور دیمشلر اوشله دیدیکی توت معناسنه در قرغز خلقی لغتی در
وبعض لری اوستادیزلر دیمشلر *(فرشته لرگه ایمان کلتورمك بیانی)* (ملائك
کم ایرورلر عالم غیب * همه حق بندہ سیدر بی شك ریب)* یعنی فرشته لر غیب
عالمندہ در بزلرنك کوزمزگه کورنمز آنلار بارچه سی خدای تعالی نك بندہ لریدر
شك سز وشبهه سز عالم لفظنی لام نك اوستی برله اوقوغیل اگر آستی برله
اوقوسا گز کافر اولورسز تأمل ایله *(آلارفارغ ایرر ایچمك یمکدین * یمان
قیلماق قباحت سوز دیمکدین)* یعنی فرشته لر پاکدر آشامق وایچمکدین ویمان
اشلر قیلمقدن ویمان کراکمز سوزلمکدین منزه لردر (ایمشلر فرشته لرنك
تل لری عربی در لکن بربری برله سوزلشمزلر دایم الاوقات خدای تعالی نی ذکر
ایتارلر وصورتلری تورلوك تورلوك بعض سی آدم صورتلی وبعضسی آط وصغر
صورتلی وبعضیلری بورکت وآرصلان صورتلی (وایمشلر قناتلاری بعضیلر ینك
ایکی در وبعضیلار ینك اوچدر وبعضیلاری ننك دورتدر وبعضیلاری نك یوزدر
وبعض لرینك منگدر) ودخی ایمشلر فرشته لر جماعتندن کوب جماعت یوقدر

(فرشته لرگه ایمان کلتورملك بیانندہ) (عالم لفظنی لام اوستی برله اوقیل)

(ابن عباس رضی الله عنه ایدی فرشته‌لرنك آدمیلردین وپریلردین كوبلكی
اوچ منك الوش آرتقدر فرشته‌لرگه ایمان کلتورمك اولدر آنلار باردر بارچه‌سی
خدای تعالی‌نك قللاریدرز ایروخاتون دگل اردرنته‌که بیوردی * (تشی ایرمس
آلارنك وصفی ایرهم * بلاشهوت یراتدی شاه عالم)* یعنی فرشته‌لرگه ایمان کلتورمك
اولدر آنلارایروخاتون دگللردر وآنلارنی شهوتسز یراتدی برچالاین آشامق
وایچمك وجماع قیلمق یوقدر * (آلار بارچه خدانك طاعتی‌ده * ایماس غافل آلار
هیچ ساعتیده)* یعنی اول فرشته‌لر دائم الله تعالی طاعتنده وعبادتنده هیچ برساعت
آنلار عبادتدن خالی اولمزلر قوله تعالی (لایسبقونه بالقول وهم بامره یعملون
ولایستکبرون عن عبادته ولایستحسرون) الایة *(اگرچه بارچه‌سی طاعت سر
شته * مقرب بعضی دین بعضی فرشته)* یعنی اگرچه فرشته‌لرهر برسی طاعت وعبادتغه
دایم چیلق قیلسه‌لارده لکن حق تعالی حضرتنه بعض‌لرندن بعضیلاری یقیندر
آدمیلر حاللری کبی نته‌که آمیلرده پیغمبرلر الله تعالی یه یقینلاردر
اولیالاردن اولیالار یقینلاردر عواملاردین (ایمشلار الله تعالی یه مقرب
فرشته‌لر یتمش منك صفدر حول عرشده طواف ایدرلر هر صفده یتمشر منك
فرشته واردر صورتلری آدمی صورتنه بگزر (ایمشلر آنلارنك باشی سکز
فرشته‌اردر آنلاری کروبیون دیو ایتورلر اول سکز فرشته‌لر عرشنی
یوکلاگانلردر نته‌که قوله تعالی (ویحمل عرش ربك فوقهم یومئذ ثمانیة) * الایة
(بیت) عباد الله‌در رجمله فرشته * عبادتده طاعتده سرشته * ذکورتدین انوثتدن
بریلر * نه اکل شرب وشهوتدن بریلر * ملك‌اردن دکل شیطان مارد * شواهدجن‌دن
اولماسنده وارد * دکل هاروت ماروت امرظاهر * اصح بونلر ملك درغیر کافر
(کتابلارغه ایمان کلتورمك بیانی)(مسلمانلر اوقور قرآن‌نه حالا * ایرور بارچه
کلام حق تعالی)* یعنی الحال مسلمانلر درس آلوب اوقودقی قرآن الله تعالی‌ننك
کلامیدر کوکدن جبرائیل علیه السلام واسطه‌سی ایله یبرلمشدر (وایمشلر قرآن
یکرمی اوچ یلده تمام اولدی پیغمبر علیه السلام حضرتینه کرك صاین جبرائیل
علیه السلام ایندررایردی * (تقی پیغمبرمزدین بورون بیل * خداوندیم کتب که
قیلدی نازل) * یعنی پیغمبرمزدین بورون الله تعالی پیغمبرلرگا کتاب‌لر یبردی
نته‌که آدم شیث وادریس وابراهیم وموسی وعیسی پیغمبرلرگه کتابلر یبرلدی
(وایمشلر تورات موسی علیه السلام‌غه ایندی آدم پیغمبردن آلتی منك یل‌صونك
وموندین‌صونك زبور داود پیغمبره دورت منك یلدین‌صونك ایندی وآندین‌صونك
انجیل عیسی علیه السلام‌غه بش منك یلدین صونك ایندی (ایمشلرکه تورات
سریانی تلی اوزرینه ایندی وانجیل نبطی تلی اوزرینه ایندی (وایمشلرکوکدن
اینگان کتابلر یوزده تورتدر یوزده تورت کتاب‌ننك معنالرنی بارچه‌سنی قرآنده
یاد قیلدی اول قرآننی یوزده اون تورت سوره ایلدی اول سوره‌لرنی یتی کساك

قرآن نك معنالرنی یتی آیت فاتحه سوره سنك قیلدی اول یتی آیت سوره فاتحه نك معناسنی یتی حرف بسم الله لفظنك ایلدی اول یتی حرف بسم الله معنا سنی اوچ حرف الله د یگان کلمه ده قیلدی (بیت) *(الله اوزی یتر عاشقلره * قرآن کل سی یتر عالملره * عالم مسکین نه ایلاسون کلمه لری چوقدر * بو اوچ حرفی ایله عارفلار نك کونکلی توقدر *(یبردی هرقایی پیغمبر یغه * که ایمان کلتور یبمز لر باریغه)* یعنی الله تعالی هرپیغمبرلرگه کتاب لر یبردی بارچه سینه ایمان کلتوروب حق دیب اینورمزلر *(بارسی حق تعالی نك کلامی * مونی بلسه کرك هرخاص عامی)* یعنی کوکدان اینگان کتابلر بارسی حق تعالی ننك کلامی در بوسوزنی بلساك کرك هر الوغ وکچکلر *(کلامی وصفیده ای آدمی زاد * قیلب ایردیم صفاتی بابیده یاد)* یعنی الله تعالی ننك کلام صفتنی ای آدم اوغلنلری بیان قیلب ایردیم صفاتنی یاد ایتکان بابلرده یعنی الله تعالی کلامی غیر مخلوقدر دیو یاد ایله گان ایردیم *(پیغمبرلرگه ایمان کلتورمك بیانی)* (ثناو حمد قدر تلیغ خداغه * که ایمان کلتر بمز انبیاغه)* یعنی مقتامق آنچلاین الله تعالی اوزرینه اولسون بحمدالله هدایتی سببلی پیغمبرلرگا ایمان کلتوروبه زلر *(آلارننك اوّلی کم آدم ایردی * محمد بارچه سیغه خاتم ایردی)* یعنی اول پیغمبرلرننك اوّلی آدم علیه السلام و آخری محمد علیه السلام ایردی اول محمد علیه السلام بارچه پیغمبرلرننك آخرنده کلدی و آندین صونك پیغمبر یوقدر (بیت) کمال حکمت ارسال رسل ده * عباده لطفیدر شرح سبیلده * مبشر منذر ارسال بشردن * اعانتدر تمیزه خیری شردن * گروه انبیا اوّلی آدم * آننك آخری محمد فخر عالم * محمد انبیاننك افضلیدر * بو حکمنك شاهدی نص جلیدر * تعین یوق عدادی انبیایه * بوفنده ظنی کم ایلار رعایه * باریسی تنکری ننك سوگان قلیدر * باریسی جنت رضوان گلیدر)* یعنی اول انبیالار بارچه سی حق تعالی ننك سوگان قللاریدر وبارچه سی الله تعالی ننك رضالق ساچاکی وساچك یرلریدر یعنی الله تعالی رضالقی آنلارغه تابع اولوب تابلور *(خداننك حکمنی هرفعل سوزگا * نبی لر قیلمدی بر ذره اوزگا)* یعنی اول پیغمبرلر الله تعالی ننك حکمنی وایتکان سوزنی ذره قدرنچه اوزگارتمدیلر الله تعالی نه امرگه قوشوب آنلاری یبردی قللاری اوزه کلتوروب تیکوردیلر زیاده وکم ایله میوب اوزلری شول امردین چقمیوب وخلایقدن جور جفا کوردکلرندن قاشلارنی چتمادیلر وگناه اشلامدیلر واشله مکا قصدده ایلمدیلر *(یتوشمس هیچ ولی لرجالاریغه * یتوشمس بلکه خاك پالاریغه)* یعنی الوغ اولیالر مرتبه سی انبیالار مرتبه سی ایله برابر دگلدر زیرا که اولیالار انبیالارننك آیاق باصدقی یرلری ننك توفراقلارینه برابر دگلدر زیرا که انبیالار صاحب وحی در اولیالار صاحب کرامتدر صاحب کرامت ایله صاحب وحی قننك برابر اوله (ایمشلار اولیالار مرتبه سی انبیالر مرتبه سی قاتنك بر دینگزننك تامچیسی کبی در (بیت) ولی لر رتبه ده ایرمز

(پیغمبرلرگه ایمان کلتورمك بیانی)

نبییه * بدیهیدر بوسوز هر بر زکبیه * ودخی اولیالارننك زوال ایماندن خوفی واردر *(آلاردر ذریات آدمی خاك * گناهدین انبیانك بارچه سی پاك)* یعنی اول انبیالار توفراقدین یراتلغان آدم پیغمبرننك نسلی در اول انبیالار گناهلاردن پاك در (بیت) مبرادر نبی مطلق کفردن * کبائردن دخی مثل سمردن * آلاردین بعض ایش که قیلدیلر نقل * قیلور تأویلنی نعمان با عقل * یعنی انبیالاردن پیدا بولغان اشلرنی نقل ایلدیلر ننك آدم صفی الله اجماهده بغدای بیدیکی کبی وداود پیغمبر «اوریا» خاتونونی آلدقی کبی وابراهیم یالاوچ (بل فعله کبیرهم) دیدیکی کبی ویوسف علیه السلام ننك قرداشلری آلدنده من قل دیو اقرار ایلدیکی کبی وشول یوسف طس یا شریب قرنداشنی اوغری دیو تهمت قیلدقی کبی وبوندان غیری نه که انبیالارده باردر وبزننك پیغمبرمز بالنی حرام قیلدقی کبی بولارننك بارچه سنی امام اعظم رحمه الله ایذگو تأویل ایله گاندر آننك تأویلنچه اولماق کرکمدر وپیغمبرلر موندا غ اشنی قیلدی دیو بزاره بیلگو توتمق کرکمز حقیقتده بو ایتولگان نرسه لر گناه اولسه لرده بعضسینه پیغمبرلکدن بورون اولغاندر وبعض لری آیاقلای تایب خدای تعالی عفو ایتکاندر بس عفو ایله دکی نرسه لر یوق حکمنده در (نظم) صغیره مثل بر تطفیف حبه * نبی ایتمز آنکا میل محبه * امام اعظم حرمتله بیوردی * کتاب فقه اکبرده بیوردی * محمد مصطفی نعم ماوی * یوق اصلا بر گناهی ارتکابه * اول اش قصدا ایمسدر انبیادبن * آلارغه لغزش پادر خطادین)* یعنی اول اشلرکه یوقاریده کوچرلدی اول اشلرنی قصدا اشلاسه لرده گناه قیلدی دیو ایتلمسدر بلکه آیاقلاری تایدی وخطالق قیلدیلر دیو ایتولور (ایمشلرکه آیاقلاری تایدی دیو ایتماکلکنی رواکورمدیلر امام اعظم قاشنده فتوی بوسوزگادر مبارقده منذکوردر «لغزش» آیاق تایمق وخطا بارمق معناسینه در فارسی در *(آلار قصد ایله هرگیز قیلمادیلار * بیورغان امر یدین آیرولمادیلر یعنی اول انبیالار هرگیز گناهنی قصد ایله قیلمادیلار الله تعالی نه بیوردی ایرسه آندین آیرلمادیلر * (باری دریای رحمتده ایدی غرق * رسول ایله نبی ده بولدی بر فرق)* یعنی اول انبیالر بارچه لاری خدای تعالی ننك رحمت دریاسینه غرقلر ایدی وخدای تعالی آنلرنی زوال ایماندان وپیغمبرلقدان معزول اولماقدن صقلامش ایردی لکن آنداغ اولسه ده رسول ایله نبی باشقه نرسه اردر *(رسولیغه ایر رشرط ای نکونام * ولی بولدی باریغه وحی الهام)* نبی در هر رسول آگلاغوچی بول * ولکن هر نبی ایرمس رسول اول)* یعنی رسولنی نبی دیمك جائزدر لکن رسول ننك الله دن اینگان کتابی اولور ونبی لرنی رسول دیمك جائز دکلدر زیرا که نبی ننك الله تعالی دن اینگان کتابی یوقدر (وایمشلر جبرائیل رسول لرگه اویاغ وقتنده کلوب خبر بیرر وایمشلر نبی لرننك استاذی رسوللر تر رنبی لر شاکردلری حکمنده در رسول لردن سبق آلب جبرائیل اویقولرنده کلوب خبر بیرگاندر سن پیغمبرسن دیو رسول لر

مثالی ادر بس شیث وموسی کبی لر در بونلارنی سوچی دیرلر وزکریا وایوب وشمعون کبی بونلرنی یالاوچ دیرلر تأمل ایلیه سزلر *(دیدیلر پاره٬ مؤمن بالاسی* ایر ربر معنی ده هر ایکلاسی)* یعنی ایدیلر ای مؤمننك یوراکی ننك پاره سی رسول ایله نبی آراسنده باشقه لق یوقدر هر ایکسی بردر دیدیلر رسولنی نبی دیرلر ونبی نی رسول دیرلر هر ایکسی بردر *(سلف کم ایلدی لطف عنایت* ایرر اوّلکسی مشهور روایت)* یعنی اوتکان امام‌لر لطف عنایت ایلاب اوّلکی روایتنی درست کوردیلر یعنی رسول ایله نبی آراسنده آیرمه یاساب یازدیلر ننك یوقاریده مذکور اولندی فتوی آکادر *(بشر پیغمبر ین سلطان اعدل * ملك پیغمبر یدین قیلدی افضل)* یعنی اهل سنت وجماعت ننك کوبراکی ایدیلر آدمی زاددان اولغان پیغمبر فرشته لر پیغمبر یدین آرتقدر دیدیلر بو دلیل لر ایله در اوّل دلیل بودر الله تعالی آدم پیغمبره فرشته لرنی سجده قیلدردی بس آدم آرتق اولدی ایکنچی دلیل اولدر آدمیلر فرشته لردین عالم ایدی علملك ایله آدمی زاددن اولغان پیغمبرلر فرشته لردن آرتق اولدی قوله تعالی (هل یستوی الذین یعلمون والذین لا یعلمون) اوچنچی دلیل اولدر آدمیلردن اولان پیغمبرلر طاعت وعبادتنی مشقت ایله ایلدیلر فرشته لرده مشقت یوقدر دورتنچی دلیل آدمیلر اجماع توموغنی کورماین ایناناب توررلر فرشته لر کوروب تورر لر بس کورمیب اینانغان کمسنه لرننك فضیلتی وار در بشنچی دلیل الله تعالی قرآنده اصطفی دیوذکر ایلدی آدم پیغمبرنی ونوح یلاوچنی وابراهیم نی وآننك جماعتنی قوله تعالی (ان الله اصطفی آدم ونوحا وآل ابراهیم وآل عمران علی العلمین) بو دلیل لر ایله آدمی زاددن اولان پیغمبرلر فرشته لر پیغمبرندن آرتقدر فلاسفه لر ودهریه لر دیرلر فرشته لر پیغمبری آرتقدر بونلارننك سوزی باطلدر (بیت) بشردان هر رسول افضل ملکدن * ثوابی اکثر اکمل ملکدن * ملکلردن رسول جبرائیل امثال * واسرافیل نظیری مثل میکال * دخی عرش حامل اولان ملائك* بولار امثالیدر رضوان مالك * نبی دن غیریدن بونلار مفضل * کتاب معتبرده بو مفصل *(بوسوزدر مذهب سنت جماعت * آلارهر نه دیسه قیلغل الطاعت)* یعنی آدم پیغمبرلاری فرشته لر پیغمبرندن آرتق دیمك اهل سنت وجماعت ننك مذهبی در بونی کوکلکده برك توتوب آنلارغه بوین صونغل (بیت) بوننك ضدینه بارمق فلسفی در * عقاید اشعریه دن بریدر (دیدیلر عامه٬ فرزند آدم * ملك ننك عامه سندین فضلی کوب هم)* یعنی امام‌لار ایدیلر آدم اوغلانلاری ننك عامه لری فرشته لرننك عامه لرندین آرتقدر عامه دن مراد بوننك نبی دن غیریلردر (بیت) مفضلدر ملکلردن عوامه * صحابه تابعون اهل کرامه * بولاردن صگره سائره٬ من افضل * ملکلردن عوامه بل مکمل * عوامدن بولغان آدمیلر اولدرکه اهل تقوی اوله نته که بیوردی *(کتاب کافی کم پر باصفادر * دیدی عامه بو یرده اتقیادر)* یعنی کتاب کافی ننك مصنفی صفا اهلی ننك باشچی سیدر اول ایدی عامه دن مراد بو اورنده تقوی لار در یعنی

صوفی لاردر آنلر فرشته‌لر ننك عامه لرندین آرتق لر زیراکه آنچلاین اولسه
آدم اوغلانلاری ننك بعض لری قان توکب خمر ایچب زناقیلب یوررلر قچان
بونلر فرشته‌لردن آرتق بولسون زیراکه فرشته لر الله تعالی ننك عبادتلارندن
خالی دگل لردر فتوی بونکاردر نته که بیوردی *(بشرده وار نه چندان بی
عمل در * بهایمدك ایرر بل هم اضلدر) * کورمزمی سن آدم اوغلانلرنده نه قدر
عملسزلر وار دُرتون کون حیوانلار کبی آشامق ایچمك هوسنده در حق تعالی ننك
عبادتندن غافل لردر آنلر قچان آرتق اوله اهل الطاعتدن که فرشته‌لر اهل اطاعتلاردر
قوله تعالی (اولئك کالانعام بل هم اضل سبیلا) *(پیغمبر ننك باری عادل واعدل *
ولیکن بعض سیدین بعضی افضل)* یعنی پیغمبرلر ننك بارچه سی عدل ار ننك
عدل رکی در لکن آنداغ اولسه‌لارده بعضسی بعض سندن حق تعالی یه یقین
راق وافضل راق درنته که بزننك پیغمبرمز جمیع پیغمبر ننك باشی در لکن
الله تعالی یه یقین اولمقلری ثواب یوزندن در نته که بیوردی *(ثواب ورتبه‌ده
افضل ایرر حال * مساویدر نبوت برله ارسال) * یعنی عبادت ثوابنده نبی ایله
رسول برابر در زیرا که الله تعالی یه یقین اولماقی ثواب کوبلکی برله دگل
بلکه وسیله یوزندن در نته که الله تعالی موسی پیغمبر ایله طور طاغنده یتمش
قات پرده آرقلی سوزلشدی وبعض لرینه جبرائیل آرقلی سوزلشدی وبعضیلری
جبرائیل آرقلی توشنده کورب سوزلشدی وبزننك پیغمبرمز ایلن معراج
توننده پرده سز سوزلشدی بس یقین اولمقلری بوترتیب اوزرینه در تأمل
ایلیه سن *(باری ننك مهتری اول مصطفی در * حبیب حق نگین انبیادر)* یعنی
پیغمبرلر ننك بارچه سی ننك افضلی واکملی محمد مصطفی در وپیغمبرلر ننك یوزك
قاشیدر مراد پیغمبرلر ننك آرتغراقیدر (پیغمبر علیه السلام معراجی ننك بیانی)
*(محمد کم ایرر افضل واصدق * ایرر بی شك شب معراج برحق) یعنی محمد
علیه السلام پیغمبرلر ننك آرتقیدر اول دوستنه معراج توننی عطا ایلدی ومعراج
قصه سی اوزاقدر بونده ذکر ایلمك ایله کتاب اوزن اولور (ایمش لر معراج
ربیع الاوّل آینده اولدی وبعض لر ایدیلر رجب آینده بولدی (ایمشلر
پیغمبر علیه السلام ننك معراجی تونی بولمقی مکه‌دن مدینه کاکوچمزدین اوّل بر ییل
ایدی (وایمشلر پیغمبر علیه السلام معراج کیچه سنده یدی قات کوکنی منب
عرش کرسینی اوتوب ویتمش پرده لرنی اوتب حق تعالی برله توقسان منك سوز
سوزلشدی (وایمش لر بوقدر برنی کوردیکنده وقایتوب اوینه کردیکنده
توشکی اسسی لکی کیتمکان ایردی وهرکم معراجغه انکار ایلسه کافر اولور
(وایمش لر مسجد الحرام دین مسجد اقصی یه بارد قینه انکار ایلسه اتفاقی کافردر
وآندین یوقار وسینه بارماقینه انکار ایلاسه کافر اولمز دیدیلر نته که
بیوردی *(حرامدین مسجد اقصی غه ناگاه * آلب بارغانیدر آینده آگاه) * یعنی

(پیغمبر علیه السلام ننك معراجی ننك بیانی)

پیغمبرمزننك مسجد حرامدین مسجد اقصی غه بارمقی قرآندین آنکلانه در
آندین یوقاری بارمغی آنکلانمدی بو اجماع امتدن بلندی مسجد اقصی دن مراد
بیت المقدس مسجدیدر مسجد حرام ایله بیت المقدس ننك آراسی قرق کونلك
یولدر قوله تعالی (سبحان الذی اسری بعبده لیلا من المسجد الحرام الی المسجد
الاقصی) الایه (بیت) شب معراجننك اولدی ماه تابی * نه فرشننك بلکه
عرشننك آفتابی * اویانق شخصیله اول شاه لولاك * شب معراج قیلدی سیر افلاك *
براقه مکه دن مندی اوسرور * رکابنده یورر ناموس اکبر * (هم اقصادین
سماغه باردی اول نور * بو سوزننك صدقیغه اخبار مشهور) * سمادین یوقاری
هر قایسی جاغه * عنایت ایلدی اول باسخاغه) * یعنی کوکلردین خدای تعالی
تله دکی اورنلرغه ایرشماکی الله تعالی اول بنده سینه یاردم اوچون آشردی اول
یوبردلیق ایداچی دوستنی (بیت) دخی اعلایه آندین اولدی ارشاد * ایرشمز
اول مقامه عقل نقاد * (باریغه صدقمز اقرارمز بار * ایمس هیچ قایسی اش تنکریکا
دیشوار) * یعنی جمله سینه راستلق ایلاب تلمز ایله اقرار ایلرمز بیله د یو یعنی
معراج حقدر حق تعالی برساعتده یدی کوکلرنی کزدرب قایتارمق تنکریه مشکل
دکلدر (بیت) نه مانع قدرت حقدن بو حاله * بو دعواده محاله یوق حواله * (مقام
وسدره و نجم ملکنی * بهشت عرش کرسی نه فلکنی) * یعنی سدرة المنتهی نی
وکوکداکی یولدوزلرنی اجماخ وتموغنی عرش و کرسینی وتوقز کوکلرنی * (اگر
برکیچه ده کورسانسه نی کم * وگر بردمده کورساتسه نی شك هم) * یعنی بونلرنی
برکیچه کورگازمکی مشکل دکلدر بلکه بر صولوده کورکازسه نه شك ایدرسن حق
تعالی یه مشکل دکلدر * (نیچوك حکم ایلسه قادر خدادر * چرا اوچون دیمك قلدین خطادر) *
یعنی الله تعالی نیچوك حکم ایلسه آنکا قادردر نه اوچون موندغ قیلدی ونه اوچون
آنداغ قیلماس دیمك بزلرکا لایق دکلدر زیرا که الله تعالی ننك قدرتی جمیع
قدرتلرنی محیطدر * (یقین بلکل آننك معراجین ای یار * تنی برله ایدی هم ایردی
بیدار) * یعنی شکسز بلکل اول پیغمبرننك معراجین اوز تنی برله ایدی اویاغ لقی
برله ایدی (یوقلاب اولدی دیب شیعه خلقی ایتورلر معراجغه آشماقی تنی ایله
دکل ایدی بلکه دوشنده کوکا منب حق تعالی برله سوزلشدی دیدیلر بو باطلدر
(بیت) شخصیله اول شاه لولاك * شب معراج قیلدی سیر افلاك * (حبیبن هر نیچوك
قیلسه سرافراز * خداننك رحمتی کوبدر ایمس آز) * یعنی الله تعالی اوزی ننك
دوستنی نیچوك قیلسه ده قیلورای الوغلق ایاسی زیرا که خداننك رحمتی کوبدر .
آزدکلدر « افراز » دیدکی وصف ترکیبدر الوغلق معنا سینه کلور لغت فارسی در
(بیت) بو معجزه دن تعجبدن صداده * دیدی سبحان الذی اسری بعبده) *

(اصحاب کرام ننك بیانی)

صحابه لرننك بیانی رضوان الله تعالی علیهم اجمعین) * (صحابه نبیدر بارچه سی حق *
یمان یولده ایمس هیچ قایسی مطلق) * یعنی پیغمبر علیه السلام ننك صحابه لری

بارچەسی حقدر و آنلر هر برسی یمان یولدە یورمدی لر بلکە هر قایوسی حق یولنی توتدیلر وحق یولغە اونداد یلر * (ایرر هر قایسیسی نجم هدایت * خدا خلق اوغلیغە قیلغان عنایت) * یعنی اول صحابەلر هر قایسیسی حق یولغە کوندرگوچی یولدوزلردر حق تعالی اول صحابەلرنی خلایقغە یاردم اوچون پیغمبر مجلسندە ایلاب عالم اولب آنلاردن حدیثلر ایشتب عمل قیلورمزلر * (بهشت ایلەدر آلاردین قطع اون‌یار * بشارت بیردی اول سلطان ابرار) * یعنی اول صحابەلردین اون کمسەیە اول ایکی گولرننك سلطانی پیغمبرمز علیە السلام اجماخ سیونچی بیردی دنیادە اولمسدین بورون پیغمبر علیە السلام اون کشیە اجماخلق دیوایتور ایردی *(ابوبکر عمردر صوگرە عثمان * علیدر طلحەدر هم عبدالرحمن) * یعنی اول اجماخ سیونچی بیرلش کمسنەلرننك اولی ابوبکر ایکنچسی عمردر اوچونچسی عثمان دورتنچسی علی بشنچسی طلحە آلتنچسی عبدالرحمن بن عوفدر *(زبیر بوعبیدە بولدی اخیار * سعید سعددر آیغان بو اون‌یار) * یعنی یدنچسی زبیر سگزنچسی عبیدە توقزنچسی سعدبن وقاص اونچسی سعیدبن زیددر *(محمدکم ایدی هادی عالم * بشارت بیردی اوچ فرزندیغە هم) * یعنی محمد علیە السلام عالمنی کوندرگوچی در دخی اول اوزی‌ننك اوچ بالاسیغە اجماخ ایلە سونچ بیردی آنلار بونلاردر *(بریسی فاطمەدر هم حظیرە * حسن برلە حسین ایکی نبیرە) * یعنی اوچ بالاسی‌ننك برسی فاطمەدر اول فاطمەننك صفاتی بودر حرامدن سقلانغوچی درودخی حسن برلە حسین بالاسی‌ننك بالالاری یعنی فاطمە اوغلانلریدر حظیرە خاننك فتحەسی ایلەن ونقطەلی ظاننك کسری ایلە گناهدن منع لنگوچی معناسنەدر ومنە قولە تعالی(وما کان عطاء ربك محظورا) نبیرە نون‌ننك فتحەسی ایلە بای عربی‌ننك کسری ایلە بمعنی ولدالولد فارسی‌در نظم (ایشت خیر القرون قرنی کلامی * ممیزدر صحابەء کرامی * صحابەدن اونی اسمیلە تقریر * رسول الله قیلب جنتلە تبشیر * زبیر چاریار سعدوطلحە * سعید ابن عوف بوعبیدە * اوچ یوز اون اوچ غازی اهل بدرە * بودمدە کیچەدر جنتدە صدرە * دخی بیعت ایلدن تحت شجردە * مبشر منحصردر بنك یوزاردە * بتول فاطمە اهل سعادت * قیلور جنت نساسینە سیادت * حسن اولمش حسینلە نە جید * شباب اهل جنت ایچرە سید * دخی صدیقە عائشە خدیجە * کررلر جنتە بودر نتیچە * عجب می سائر ازواج رسولە * اولنە جزم جنتدە وصولە * دخی سائر صحابەذکر خیرە * مخصص قیل قیاس سن ایتمە غیرە * بودر بنم بو بلدکی کلامم * روایت لردە اولدقی مرامم * تاج الدین همیشە بول تلاکن * کە مقصودلر تا بلمشدر تلاکدە * نبیلر صوگیدین بیلگل بتحقیق * کە انسان افضلی بوبکر صدیق * یعنی پیغمبرلردن صونك بلگل کە آدمیلر آرتغراقی وصدیقراقی ابوبکر زیرا کە ابوبکر حقندە فضایل کوبدر بارن ذکر ایلمك ایلن کتاب اوزون بولور برلرگە اعتقاد بیلەدرکە پیغمبرلاردن صونك ابوبکردن آرتق کمسەیوقدیب اعتقاد ایلمك (بیت)

ولیلر افضلی ابوبکر صدیق* بودر اجماع امت ایله تصدیق * که آندین صوڭره عمر
صوڭره عثمان* هم آندین صونك علی بی شبه ایجان) یعنی ابوبکردن صونك آدمی لرنك
افضلی عمردر آندین صونك عثماندر آندین صونك علیدر دیو اعتقاد ایله (بیت)
(عمر هم افضلیدر اولیاننك* ابوبکر ولیدن ماعدا اننك* بولردن صوڭره ذوالنورین
افضل* میا کنجینه‌سی حلمیله اکل * کلوب نوبت علی المرتضی غه* مفضلدر بولردن
ما عداغه * خلافتده بوترتیب اوزره واقع * بودر حق اعتقاد جزم نافع * ایر ربو
دورت امت ننك نگینی* شفاعت خواهر ننك جانشینی)* یعنی بودورت ذکر اولغان
ایرلر بارچه‌سی امت ننك اینگوسی ومرغوبی دیمك علاقهٔ مجازی اوزرینه یا که
استعارهٔ تهکم اوزرینه‌در « جانشین » خلیفه معناسینه‌در یعنی برا گوکیتسه
آننك اورنینه اولتورمق معناسنه تأمل ایلیه سن (رسول ایدی اوکورسم دنیادین
یوز * خلافت بولغای اوتوز یلغه‌چه توز) یعنی رسول الله علیه السلام ایدی بن
دنیادین اوتسام اوتوز یلغه‌چه بودورت یارم خلیفه اولور دیدیلر آندین
صونك خلیفه دیو ذکر ایلمزلر بلکه آنلاری توره‌لر وسلطانلار دیو ذکر ایله گز
دیو بیوردی (ایمشلار ابوبکر ایله عمرننك خلیفه‌لکی اون اوچ یل بولدی وحضرت
عثمان ننك خلیفه‌لکی اون ایکی یل بولدی وحضرت علی ننك خلیفه‌لکی بش
یل بولدی اوتوز یل تمام بولدی * (اول اوتوز یلده شاه ایردی اوتورت ایر * آلار
وقتیده بوستان ایردی هر بییر) * یعنی اوتوز یل اچنده اول تورت یار پادشاه
ایردی آنلار زماننده هر قایسی یرده عدل لك وبرکاتلك ایردی (ایمش لر آنلرننك
زمانی دیك زمان کلمز مگر حضرت مهدی آخر زمان توغروسنده دنیاغه کلسه آنلر
زمانی دیك اینگو زمان کلور دیدیلر *(آلاردین صگره هیچ عالم وعامل * قیله
آلماس آلار دیك عدل کامل) * یعنی اول تورت یاردن صوڭره نه قدر علم ایله عامل
اولان کمسه‌لرده آنلر دیك کامل عدل لك ایلمزلر نه قدر صوفی وزاهد اولسه‌لارده.
آنلرننك آیاق توفراقنه برابر اولمزلر * اوشال تورت ایرکه احمد یاری ایردی *
بهشت معرفت گلزاری ایردی) * یعنی اوشال یاد اولنغان تورت کمسه پیغمبرمز
احمدننك یولداشلاری الله تعالی نی تانمقده اجماع ننك گل باقچه‌لری ایردی
*(رسول الله طریقین ایرته وکیچ * سری موی تخلف قیلمادی هیچ) * یعنی اول تورت
یار رسول حضرتی ننك یولنی ایرته وکیچه توتدیلر وترك ایلارگه قصد ایلمدیلر
وحضرت رسول ننك هیچ بر امرینه خلاف ایلمدیلر باش توکی قدری یعنی کرك
آز بولسون وکرك کوب بولسون دیمکدر *(نچوك بولسون خلاف اول چار سعده
پیغمبر قیلدی اوتوز یل غه وعده) * یعنی اول تورت یار نچوك اوتوز یلدین آرتق
خلیفه اولسون زیراکه پیغمبر علیه السلام آنلارغه بندن صونك اوتوز یل سزلر
خلیفه بولور سزلر دیو وعده قیلدی پیغمبر علیه السلام حق سوزلیدر ایکی اولماز
(بیت) اوتوز یلده تمام اولدی خلافت * اوتوز یلدن صونك دیینور امارت *

(معاویه رضی الله عنه و یزیدنك قصه‌سی)

آلارنك وصفی‌نڭ هیچ سانی بولماس * تمام ایتای دیسم امکانی بولماس) * یعنی
اول تورت یارنڭ ایذگو صفت‌لری‌نڭ حسابی وسانی بولماس نه قدر ایتماك
تلاسامده ممکن بولماس زیرا که آنلرنی الله تعالی مدح ایلدی بس آنداغ اولسه
الله تعالی مدح ایلاگان کمسنه‌لرنی نتاك مدح ایلاسك اوله دیه‌کدر (بیت)
هر کم‌نڭ مادحی الله اوله * کور قیاس ایله که اول نه شاه اوله * صحابه‌نڭ باری
هم پاك دیندر * باری‌سی رهنمای راه دیندر) * یعنی تورت‌دن غیر صحابه‌لرده بارچه‌سی
پاك دینده‌در و آنلرنڭ بارچه‌سی توغری یولغه کوندر گوچیلردر واوزلری هم توغری
دینده‌در * (آلاردین صوڭره هیچ کم جالاریغه * یتوشماس بلکه خاك پالاریغه) *
یعنی صحابه‌لر زمانندن صوڭره کلگان ایذگولر آنلارنڭ مرتبه‌سینه ایرشه‌زلر بلکه
آنلارنڭ آیاقلری باصدوغی توفراقلریغه هم ایرشه‌زلر زیرا که آنلر پیغمبر
علیه السلام مجلسنده ایردیلر نته که بیوردی * (کشی بولسه نبی‌نڭ صحبتیده *
گمان یوقدر آلارنڭ قربتیده) * یعنی برا گو پیغمبرمز علیه السلام کبی ایذگو
مخلوق قاتنده مجلسداش اولب دایم آنڭ آرتنده نماز قیلسه شك ایلامه آنچلاین
کمسه‌لر حق‌غه قربتی یوقدر دیو تحقیق الله تعالی‌غه یقین لقلری کوبدر الله تعالی‌نڭ
یارلقاغان قللاریدر * (صحابه بعضسی کم مرتضی‌غه * تخلف ایلدی اول باشخاغه) *
یعنی صحابه‌لرنڭ بعضسی جوماردلق ایاسی علی رضی الله عنه‌گه خلافلیق
ایلدیلر اول خلاف ایلاگوچیلر معاویه حضرت‌لری ایردی وآنڭ توابع‌لری
ایردی حضرت علی زماننده معاویه من خلیفه من دیو یعنی عثماندین صوڭ خلیفه‌لك
مڭا لایق دیو دعوی قیلوشدیلار کوب سوقشلر قیلدیلر کوب خلق‌نڭ قانلری
توکلدی آنداغ اولسه‌ده معاویه حضرت علی‌گه خلاف قیلماقی اجتهاد بابنده ایردی
یعنی حضرت پیغمبرمز ترك زماننده ایتب ایردی (وان الخلفاء من بعدی ابوبکر
ثم عمر ثم عثمان ثم انت) دیو دعوی‌لری شوندین ایردی آنداغ اولرسه ایتماك
کرکه‌مز صحابه‌لر بر برینه اویمادیلر بز آنلارغه نه اوچون اقتدا قیلورمز دیو
زیرا که معاویه‌نڭ خلافلقی اجتهاد بابنده ایردی بناگاه اجتهادی خطا کتدی
زیرا که معاویه حضرتی مجتهد ایردی مجتهدنڭ خطاسی صواب‌در نته که بیوردی
* (صواب ایردی اول ایرلرنڭ مرادی * خطا بولدی بناگاه اجتهادی * یعنی معاویه‌نڭ
وآنك توابعلرینڭ اجتهادلری ونیت‌لری توغریلقده ایردی بناگاه تأویل‌لری
توغری اولمایب خطا کتدیلر بس اجتهاد قیلب مجتهد خطا ایلاسه آخرتکا بارغانده
آنکا عذاب یوقدر نته که بیوردی * (خطا قیلغان ییلان یازدی دیه‌مز * جماعت
اهلیدین آزدی دیمسمز * ائمهٔ اهل سنت کم ایدیلر * خطای مجتهد معفو دیدیلر) *
یعنی اهل سنت اماملری ایدیلر مجتهد بناگاه خطا ایلاسه خطاسی عفودر دیدیلر
* (خطاغه بلکه تابدیلر ثوابی * بو سوزدر اهل سنت‌نڭ جوابی) * یعنی بلکه
اجتهاد قیلغوچی خطا ایلسه‌ده آڭا ثواب اولور دیدیلر بور وشچه جواب بیردیلر

الأ

اهل سنت اماملری *(بنیبدر مجمع الاشیاده ای شمع * خطادین بلکه قاینب ایردی اول جمع)* یعنی «مجمع الاشیا» دیدکی کتابده کتورمشکه معاویه یارانلری برله اول سوزلرندین دوندیلر وحضرت علی دین عذرلر تلادیلر بواشلدکی اشلرینه پشیمان اولب توبه واستغفار ایلدیلر دیدی فتوی بوسوزکادر بس معلوم اولدیکه یزیدکا لعنت قیلماق کرکمز زیرا که یزید مسلمان ایردی امام حسین نی اوزی اولترمدی یارانلری اولتوردی اولتورمکی تأویل ایله ایردی خطا اولدی نته که حضرت ابوبکر اوغلی عبدالله حضرت عثماننی اولتوردی اولتورمکی تأویل برله ایردی اجتهادی خطا اولدی ودخی اولدرکه ناحق کشی اولترمك ایله کشی کافر اولمز الوغ گناه کار اولور (ایمشلر یزید توبه ایلدی ودنیادین ایمان ایله کتدی (ایمشلر یزیدنگ اوچ تورلوك کورکام اشی بار ایردی اوّلگسی عدل حکم ایدر ایدی وایکنچسی اوّابین نمازینی اوقور ایدی پیغمبر علیه السلام ایدی هرکم اوّابین نمازنی دایم اوقسه نه قدر الوغ گناهلی اولسه‌ده عفو اولور اگرچه منم اوغلانلارمنی اولتور گوچی اولسه‌ده دیمش ایردی شونگ اوچون یزید اوّابین نمازیغه دایم چلق قیلور ایردی اوچونچسی یزید بر یوزینه طهارتسز باصماز ایردی طهارتسز بولسه طهارة توزگنچه تیمم قیلور ایردی (ایمش لر حق تعالی حضرتی بو اوچ تورلیك ایذگو فعلی اولدقی اوچون یزیدنی یارلقادی ومونی بلگل صحابه لردین صوگ تابعین لر افضلدور * بیت * بو امت افضلی بعد الصحابه * محقق تابعین در دوشمه تابه * معین کملر افضل اختلافه * دوشلمش بعضی وارمش اعتسافه * مدینه اهلی ترجیحنده ارغب * دیدیلر افضلی ابن مسیب * دیمشدر بصره لی افضل حسن در * بونی ترجیح قیلماق حسن ظن در * بومبحثده احادیث متینه * اویسنك حکم ایدرلر خیر تبینه * ائمه افضلی در بوحنیفه * آننك چون وار تصانیف منیفه * رساله ٔفقه اوسط فقه اکبر * وصیت هم کتاب عالم السر * اصول دینله در اول هم مدون * طریق اهل حق‌ده اول مبین * خوارج شیعه وقدریه دهری * ایدرلر خطبه‌ده بونلره قهری * ایکی اصحابدن اول اخذ ایتدی علمی * نه عالی رتبه‌ده ادراك وفهمی * صحابیدن بر استاذی انس در * علوشاننی بلمك‌ده بس در * خولندن صایلمش تابعین نگ * مقرر در بوسوز اولسه یقینگ * مبارك اسمی نعمان بن ثابت * بونخلنگ فرعی مثمر اصلی ثابت * جهان عالملری اولدی آنکا بنده * کچوب رأس مائه اول دخی زنده * بش یوز بگ مسئله وار اجتهادی * بش یوز آلتمش در شاکرد رشادی * مجدد اولمغین بوسوز مؤید * کلور هر یوز باشنده بر مجدد * ابویوسف وهارون رشیده * ایروب کتدی یوز سکسان ایکیده * محمد کتدی یوز سکسان توقزده * زفر مرحوم یوز ایللی سکزده * مدینه عالمی مالك زمانی * حدیثنگ نوری دوتمشدی جهانی * سنن تصحیحی بحثنده ار ایدی * تمامی عمری سکسان دورتده ایردی * وفات اولدقی یلده بوحنیفه * جهانه کلدی بر ذات شریفه * محمد شافعیدر ابن

ادریس * ایدوب مالك محمد آنیكاندریس * الندن اهل بدعت دوشدی درده *
تمام عمری واردی ایللی دورده * نه صاحب افضلی استاد اكمل * اوشال شاكردی
احمد ابن حنبل * گروه مجتهد اوچلر حقیقه * بری مستنبط حكم شریعه * بولاره مجتهد
فی الشرع دیرلر * اصول ایله فروعی ضبط ایدرلر * بولار بر كمسیه تقلید ایتمز *
بولار بر كمسه ننك آردنچه كیتمز * كتاب وسنت واجماع ائمه * فروع اوچون قوانین
مهمه * بو دورت دن جمله احكام شواهد * چقارمش هر بری باشقه قواعد * ایكنچی
مجتهد مذهبده در بس * ابویوسف محمد كبی چوق كس * ایدر استاذینه بعضی
خلافی * فروعنده در آنچق اختلافی * اصولنده دگل قادر خلافه * بودر تحقیق وارمه
اعتسافه * اوچونچی مجتهد در فی المسائل * طحاوی رتبه سنده چوق افاضل * اصولنده
فروعنده امامه * دگل قادر خلافن اهتمامه * امام اعظم اصولینه موافق * بولورلر
بعض جزئیه مطابق * امامدین یوغیكن هیچ نص ظاهر * اولورلر بونی استنباطه
قادر * مقلد جمله دورده منحصردر * كمال اجتهادی منكسردر * اولگی قسمیدر
اهل ترجیح * امام كرخی كبی اصحاب تخریج * بولارننگ شانیدر تفصیل مجمل * فروعی
مبهمی ایتمك مفصل * اودر اصحاب ترجیح ای برادر * ایكنچی قسمین آنگله ایله
ازبر * قدوری هم دخی صاحب هدایه * بولارننك شانیدر صاحب درایه * بودر
اوفق دیه یعنی قیاسه * بودر اوفق دیه جمهور ناسه * اوچونچی قسمیدر اصحاب
تمایز * قوی سوزدن ضعیفی فرقه فائز * كبیدر صاحب كنز وقایه * متون اصحابی
ارباب درایه * مقلدننك دخی تورتنچی قسمی * دگلدر معتبر اسمی ورسمی * بولار
فرق ایلمز هزل سمینی * شمالندن تمیز ایتمز یمینی (شرط امامتننك بیانی)

(شرط امامتننك بیانی)

* امامی شرط بولدی هر دیاره * حدود شرع تاتورغای قراره * یعنی مسلمانلرغه یورتنك
امام تكلمك واجب بولدی شریعتننك بیوردقی اشلارنی قایم قیلدرر اوچون وقرار
قیلدرمق اوچون (ایمشلر امام بولغان كم ابرسگه توقز نرسه شرطدر اوّلگسی اولدر
دایم اجتهاد ایلا گوچی اوله دین احكامنی بلوب مشكلات دینیه نی آچقوچی اوله
حكم لرگا فتوی بیررگا قادر اوله ایكنچیسی عاقل اوله كافر ایله صوقش ایترگا تمام
حیله كار اوله اوچونچی سی بهادر اوله قورقاق اولمیه شریعت بیوردقی اورنلرده
قاتی كونكل لی اوله تورتنچیسی عدل اوله خیانت اهلندن اولمیه بشنچیسی مجنون
اولمیه آلتنچیسی ایرنلردن اوله خاتونلردن اولمیه یتنچیسی صبی اولمیه بالغ اوله
سكزنچیسی آزاد اوله بنده اولمیه توقزنچیسی قریشی اوله تأمل * یورتكای تا شریعتننك
قیامن * تقی قیلغای یمانلار اهتمامن * یعنی امام اولغان كمسنه شریعت حكملرنی
توغری ایلیه حق سوزنی سوزلیه وعوام خلقیننگ هواسینه قارامیه تقی یمان یورگوچیلرنی
امر معروف ونهی منكر ایلیوب زجر ایلامك قصدنده اوله (بیت) امام نصب ایلمك در
خلقه واجب * بودر اجماع امت ای مصاحب * امور مسلمین اولماق اقامه * اولور
محتاج بر مسلم امامه * قریشی مكلف هر ظاهر * اوله تنفیذ احكام اوزره قادر

*(اگرچند یکه سلطان بولسه فاسق * بیورسه اش شریعتکا موافق)* یعنی بر سلطان ویا امام
ویا مفتی ویا قاضی فاسق اولسه لارده شریعتکه موافق اشلارگا بیورسه لار مکانلارندان
معزول اولنمزلار بویون صونب اطاعت ایدرمز (بیت) امام اولورسه جوره ظلمه
مشغول * امامتدن اولنمز کندو معزول * قیلورمز جان ودل برلن اطاعت * اوزی
بولسه اگرچه بی قناعت)* یعنی فاسق امام شریعتکا توغری بیورسه جان وکونکل
برله بیورغان امرینه بوین صونارمزلار اگرچه اول امام قناعتسزلك اهلندن
اولوب فاسق اولسه ده *(ایماسدر شرط امام اول بولسه معصوم * قیلبدر شرط امام شیعهٔ
شوم)* یعنی شرط دگلدر امام بولغان کمسنه اهل تقوی دان اولماقی وگناهلردان بری اولماق
نته که شرط ایلدیلر شیعهٔ بدبخت لر یعنی آنلار ایدیلر امام اولغان کمسنه اهل
تقوی دن اولمق کرك وگناهلردن بری اولماق کرك (نظم) دگل شرطندن اولمق
نسل هاشم * دگل معصوم اولمق شرط لازم * زمانه افضلی اولمق امامه * دگل لازم
نظام انتظامه * مسلمان عاقل بالغ ایر انسان * امامت شرطی بولدر ای مسلمان)*
یعنی امام بولغان کمسنه عاقل وبالغ ایر بولمق کرك امامت شرطی بونلاردر آنکلاغل
ای مسلمان *(روادر اقتدا فاجرغه قیلسنك * حدیث مصطفی دریخشی بلسنك)*
یعنی روادر فاسق امام آرتنده نماز قیلسنك زیراکه رسول الله علیه
السلام ایدی هر ایذگودن ویاوزدن بولغان امام آرتنده نمازلارنکزنی
قیلنکزلر دیدی (بیت) قیلنك دیدی رسول هی وادر * نمازی خلف هر بر
وفاجر * اوقسنك یخشی لرننك کینیده لیك * ثوابی بی عدددر خصلت نیك)*
یعنی ایذگو امام لار آرتنده اوقوغان نمازننك ثوابی کوبدر ودرجه سی آرتقدر
نته که بیوردی پیغمبر علیه السلام برمن ایذگو آدم ننك آرتنده نماز اوقورسه
تحقیق منم آرتمده قیلدقی نمازننك ثوابی کبیدر دیدی *(بلورمز بارچه مسح
موزه نی حق * نچك کم قیلدی تعیین شاه اصدق)* یعنی اعتقاد حقدن بلورمز
ایکی چیتوك اوزرینه مسح قیلمقنی نته که پیغمبر علیه السلام معین قیلوب
بیوردیکه یعنی ایکی چیتوکنکزگه مسح قیلنکز دیدی (ایمشلز ایکی چیتوککا
مسح قیلماقغه انکار ایدن کمسنه کا زوال ایماندن خوف واردر نعوذ بالله (ایمشلر
حالی یتکان کمسنه یه آیاقنی یووب اوقدن مسح قیلب اوقمق افضلدر دیدیلر
(بیت) ایکی خف اوزره مسح ایت قیل نمازی * حدیثیله محققدر جوازی *
حسن بولمش توتوب راه صوابی * روایتی ایدن یتمش صحابی)* (اولیالر
کرامتی ننك بیانی) *(ایرور برحق کرامت اولیادین * عنایت در ولیلرغه
خدادین)* یعنی اولیالرننك کرامتی حقدر اول کرامت اولیالرغه الله تعالی ننك
یلاردمیدر محتاج اولدقی وقتلرنده بیرور (بیت) کرامات ولی حقدر نه شبهه *
بونکا انکار ایدندر قوم خسره * کرامت خارق عادت ایر راسم * بولوبدر خارق
عادت نچه قسم)* یعنی کرامت ننك معناسی عادتنك یوق اشلرنی بار ایلمك دیمکدر

اما عادتکا خلاف اشنی بار ایلاگوچیلر نچه قسمدر آنی بیـان ایلاب بیوردیکه
*(نبی دین خارق عادتنی تعیین * دیدیلر معجزه ای طالب دین)* یعنی اگر
پیغمبرلر عادتکا خلاف اشلرنی کوزگه کورساتسه‌لر آنی معجزه دیو ایتورلر ای
دین استاگوچی کمسنه عادتکا خلاف اشلر اولدر بارمقلردن صو آغزمق وهواغه
اوچمق وآغاچلر وطاشلار ایله سوزلشمك بس بو اشلر پیغمبرده کورنسه معجزه
دیرلر معجزه‌ننك معناسی عقل آندین عاجز اولور دیمکدر *(نبوتدین بورونی
دیرلر ارهاص * مونی بلسه کرکدر ایها الناس)* یعنی پیغمبرلرکا پیغمبرلك
کلمزدین بورون بوننك کبی عادتکا خلاف اشلر کورنسه آنی ارهاص دیرلر وارهاص
دیو آط قویارلر ای آدمیلر نته که بزم پیغمبرمزکا اوغلان زماننده اوغلانلر ایله
اویناب یوردوکی وقتده برقوری یوزوم یغاچی یاشارب یمش بیردی اوغلانلر
آشاب تویدیلر بس پیغمبردن پیغمبرلك بولمزدن بورون بوننك کبی اشلر کورنسه
ارهاص دیو اسم قویدیلر ارهاص‌ننك معناسی پیغمبر اولورغه دلیل وتوطئه
دیمکدر *(اگر صالح کشی دین بولسه هرگاه * کرامتدین بولور بی شك واشباه)*
یعنی اگر صوفی وتقوی اهلندن بوننك کبی نرسه‌لر کورنسه آنی کرامت دیرلر
شك‌سز وشبهه‌سز کرامت معناسی حرمتلمك معناسنه‌در خدای تعالی بو صوفی‌ننك
اخلاصی کامللکی اوچون بو خارق عادتنی حرمتلاب بیردی دیمکدر غیری دگل
*(کورنسه بول عوام مؤمن اشیدین * معونتدر اوشال آیغان کشیدین)* یعنی کرامت
کبی نرسه تقوی دگل کمسنه‌لرده کورندیسه یعنی اوزی مسلماندر لکن تقوی
دگلدر آلدندین صولار آقزمق وصوا وستنده یورمکاری کورنسه آنی معونت دیرلر
کرامت دیمزلر معونت میم‌ننك اوستی ایله یاردم معناسنه‌در یعنی الله تعالی آنکا
یاردم اوچون بیردی نچوك ایرکانی بلنمدی یا تقوالقدن یاردم اولندی یا غایت
فاسقلقدن اولدی یـا غایت هنرمند بولدی برحیله ایلدی بلنمدکی اوچون
معونت آتالدی *(اکر کورساتسه بونداغ کافر انسان * اول استدراج ایر ماننند
شیطان)* یعنی مونداغ اشلر کافرلاردن کورنسه آنی استدراج دیو اسم قویارلار
نته که شیطانك خارق عادت کوبدر برکونده مشرقدن مغربه یورمکی کبی صورتدن
صورتکا کرمکی کبی بونی استدراج دیرلر استدراج معناسی دنیاده تلاگان مرادنی
بیریب آخرتده تموغنك درجه‌سی آرتور دیمکدر (بیت) خدا اعداسی اوچون
خرق عادت * قضای حاجتن ایلار ارادت * ایدوب ابلیسه مستولی جهانی * وبروب
قدرت آنکا طی مکانی * ایدوب فرعونی مالك ملك مصره * مصادف اولمامشدی کاس
کسره * مسخر ایلامشدر آب نیلی * روان ایتدی نه سهته اولسه میلی * نه فرصت
ویردی حق اول خاکساره * معبر اولدی یوزیل چارباره *(ولی اول عارف بالله
بولسه * یمان اشدین قولی کوتاه بولسه)* یعنی اولیا اولدر الله تعالی‌نی صفات
سلبیه وذاتیه‌لری ایله تانوغوچی اولسه وشریعت بیورمغان اشلردن قولنی قسقه

توتسه اوشبو صفتلار ایله اولسه اولیادر * (اوامرنی همیشه قیلسه اول قل * تقی قیلمه دیگاننی قیلمسه اول) * یعنی الله تعالی نه بیورغاندر آنی قیلسه وبیورمغان نرسه اردن بیزسه وهوای نفسه اختیار بیرمسه وزینت دنیاغه مغرور اولمسه * برانقان تنکری نگ قورقنچدن نیز * قیبی شبهه دیگاندین قیلسه پرهیز * تقی لذت بیلن شهوتکا ای یار * فروهم کیتمسه اول یخشی کردار) * یعنی اوزی لذتلی نرسه‌لرکا آلدانمسه ونفس هوالارینه ایارمسه بالکلیه نفس آرتندین یورمسه اول یخشی اشلی کمسنه * (بوتعریفلر کشی‌کا بولسه صادق * ولی‌در اول عقایدکا موافق) * یعنی بو ایتلگان شرایطلارغه بو کشی توغری اولسه ولی اولدر حقیقی عقاید اهلینه موافق ولی‌در (بیت) ولی اولدر اوله الله عارف * اوله اول ماسوادن قلب صارف * محارمدن تجنب ایده غایت * بوله شهوت طامعدن نهایت * تواترله صحابیدن روایت * کتاب سنت اتمشدر حکایت * طعام واشربه هر وقت حاجت * ظهور مریمه اولدی کرامت * کتوردی طرفة العین اچره آصف * حضوره عرش بلقیسی مرصف * سك اصحاب کهف ایتمك تکلم * کرامت اولدغنده یوق توهم * عمر یاساریه دیوبیوردی * مدینه‌دن نهاونده یتوردی * کتابت حکم ایدب جریان نیله * که هر یل برکره اول آقماسیله * بودرداء سلیماندن روایت * اولندی قسقه وقسقه حکایت * صواوزره مشی قلمق خرق عاده * علیدن نقل اولنمشدر افاده * هواده اهل تقوی ایتسه طیران * کرامت اولمه‌سنده اولمه حیران * بولار امثالی کوبدر اولیاده * ظهور خرق عادت انقیاده * (شریعتسز کشی اوچسه هواغه * کوڭل قویماڭ آنڭ دیك خود نماغه) * یعنی براگو شریعت امرینه بوین صونماین واشلامیون خوارق کورگازیب هواده قوش کبی اوچوب یورسه کوڭل باغلامه کرامت دیماگل اول تکبرننك اشیگه حیران قالماغیل نته‌که قوشلر وچبن‌لر هواده اوچارلر آنلرغه اعتبار اولمدقی کبی بوڭا هم اعتبار یوقدر * (هواغه اوچسه مانند چبن‌در * آنی هادی دیمه شیطان دیندر) * یعنی براگو هواغه اوچسه اوزی متشرع اولمسه آننك اوچماقی چبن کبیدر اعتبار یوقدر آنی سن کوندر گوچی ولی دیماگل بلکه شیطان جماعتندن بولغان کمسنه‌در * (شریعتسز کشی گر یوتسه اوتنی * هوا اورتاسیك منسه بولوتنی) * یعنی شریعت توتماغان کمسه اوت آشاسه زهرلار ایچسه آنی کرامت دیماگل ودخی هواده بنب بولوتلارده یورسه‌ده اعتقاد ایلامه کرامت دگلدر * (قچان تابقان ایرر قربت ایدینی * ولی بلمانك تقی آنداغ کدینی) * یعنی متشرع اولمغان کمسنه قچان الله تعالی حضرتندن قوح تابار آنچلاین قوروغ یغاچنی ولی بلمنك دیمکدر «ایدینی» دیدکی قوح معناسینه‌در ترکی لغتی‌در بلغار خلقی یس وایس دیرلر «کدینی» دیدکی دال مهمله ایله اصلده بریغاچنڭ اسمی‌در آرشون قدری بویی بولور ایشاك قویرقندن تارتب ایکی یاق قابرغاسندن بیلارلار ایشاك ایاری دوشماسلکی اوچون

لکن بواورنده استعاره گه آلندی بوش وقوروغ معناسنه *(بولوبدر موندا غ
اش گاه کافر یدین * نچوك کم بولدی سحر سامر یدین) * یعنی موندا غ شریعتسز
خوارق عادت کافرلاردن هم بولدی نته که مشهوردر سامری جادوچی دین بولدی
اول نتاك بوزاغونی چاغرتب آنی تکری دیب کوب خلقنی کافر ایلدی (ایمشلر
موسی علیه السلام کونلرده بر کون قومینه ایدی سزلر منی یوقسنما گز من طور طاغینه
وارایین حق تعالی ایله سوزلشاین سزلر منی اوتوز کوندین صوڭ کوتکز لر اوتوز
کون تولماین قایتمام دیب قومندین چقب کتدی موسی علیه السلام روزه ایردی
ایوونده مسواکنی اونتوب قالدردی کوب آچ تورمق سببلی آغزی صاسدی
فرشته لر ایدیلر یا موسی سنڭ آغزڭدین نچون صاصی ایس کلور اوّل زمانده
آغزڭدین یخشی ایس لر کلور ایردی دیدیلر موسی علیه السلام بوسوزنی ایشتکاچ
اویالدی وایدی یارب اگرسن منم آغزمدین بوصاصی ایسلرنی آلسنك دخی
اوتوز کوندین آرتق اون کون روزه توتماغه نذر ایلدیم دیدی ایدی عز وجل
دعاسنی ونذرینی قبول ایلدی وچرکین ایسنی آلدی قوله تعالی (فواعدنا موسی

(حکایت سامری)

ثلثین لیلة واتممناها بعشر) الایة موسی علیه السلام ننك برشاکردی وار ایردی
سامری آتلی ایردی ظاهرنده ایمان کلتورمش ایدی باطنندن کافر ایدی بوسامری
موسی علیه السلام طور طاغینه کیتکاچ بالچقدن بوزاغونی یاسادی اچینه طلسم لار
برله یاساب بزاغونی چاغرتور ایدی وایتور ایردی یاقوم بوبوزاغونی تکری دیو
ایتکز آنلر ایدیلر موسی تکرسی بزگه آنداغ نرسه گه تابنورغه قوشمادی سامری
ایدی موسی تکرسی وسزلرننك تکرگز اوشبودر دیدی قوله تعالی (هذا الهکم واله
موسی) الایة بلکه سزلرگه موسی یالغان ایتدی حقیقتده سزننك تکرگز اوشبودر
دیدی موسی ننك قرداشلری وبنی اسرائیل ننك اولوغلری ایدیلر بتمزمزلر
موسی طور طاغندن قایتماینچه دیدیلر قوله تعالی (لن نبرح حتی یرجع الینا موسی)
الایه (وایمشلر اول سامری لعین بوزاغوننك ایچینه طلسم قیلدی جبرائیل
علیه السلام ننك منکان آطی آیاق باسقان توفراقنی سالدی یعنی فرعون قومی
برله هلاك اولدقنده جبرائیل علیه السلام بایطال منب کلکان ایردی فرعون
آیغر بنمش ایردی فرعون ننڭ منکان آیغری جبرائیل ننڭ بایطالنی قووب نیلکه
کردی آننڭ آرتندین قومی کروب هلاك بولدیلر شول زمانده جبرائیل منکان
بایطالننڭ آیاق باصدقی یری یاشل بولوب تورور ایردی بوسامری لعین شول
یردن بر اوچ توفراق آلمش ایردی شول زماندین بیرو اول توفراقنی صاقلاب
تورور ایدی قچانکه بوزاغونی دوزدی اول توفراقنی سالدی چاغردی (القصه کونلرده
برکون موسی علیه السلام طور طاغندن قایتدی کوردیکه قومی صف اولوب بر
بوزاغونڭ آلدنده سجده قیلورلر موسی علیه السلام بلدیکه بوقوم بندن صوڭ آزمشلر
وبوزاغونی تکری توتمشلر موسی علیه السلام ایدی ای قوم ظالم اولمش سز وبوزاغونی

تڭری توتمش سزلر قوله تعالی (یاقوم انکم ظلمتم انفسکم باتخاذکم العجل) قوم
ایدیلر یارسول الله تڭری دگلمو دیدیلر موسی علیه السلام ایدی دگلدر قومی
ایدی یاموسی بزلر نچوك حق تعالی گه لایق اولایق دیدیلر موسی علیه السلام ایدی
توبه قیلڭز قوله تعالی (فتوبوا الی بارئکم) الایة بس بوقوملر توبه ایلدیلر
ایدی عزوجل توبه لرنی قبول ایلدی قوله تعالی (فتاب علیهم انه هو التواب الرحیم)
موندین صونك موسی علیه السلام بوزاغونی اوت ایله یاندرب هلاك ایلدی
بوزاغونڭ قاتنده سامرینی تورلوك مسخره لر ایلدی (وایمشلر موسی علیه السلام
سامری نی اولتورمگه قصد ایلدی وصقالندن توتوب آلوب کلدی دار آغاچینه
آصوب اولتوررمن دیب کلتورورده جبرائیل علیه السلام کوکدن اینوب ایدی
یاموسی سامری نی اولتورمگل زیرا که اول جومرد ایدی بس موسی علیه السلام
لعنت قیلوب یبردی بنی اسرائیل آراسندن چقاردیلار وآندین صونك هیچ
برا گونڭ قاتنك اولتورمادی (ایمشلر صحراده یوری تورغاچ آچلق ایله هلاك
اولدی بو حکایت اوزاق ایدی کوب قسقه لق ایلان بیان اولندی عقل اهلنه
عبرت لروار در *(ایشتکل بولدی فرعون امر یدین نیل * قوییدبن یوقاریغه
آقدی بی قیل)* یعنی ایشتکل فرعون علیه اللعنة نیل صوی غه امر ایلدی صونی
توباندین یوقاری اورنغه آغزدی بونڭ کبی متشرع اولمیانلار ولی دیب اعتقاد
قیلنمز (ایمشلر فرعون تڭرلك دعواسنی قیلدی اوچ تورلیك عجب اشی وار
ایدی حق تعالی استدراج اوچون ویرمش ایدی اوّل اولدر نیل دریاسی نڭ بر
کیساگی اوزی برله یورر ایدی فرعون قایك بارسه دربا آنك بارر ایدی فرعون
توقتاسه توقتار ایردی ایکنچیسی اول ایردی فرعون نڭ بر کفاح آتلیغ آطی بار
ایردی بوز آیغر ایردی غایت یوکرك ایدی اوچار قوش آرتندین یتماز ایدی
قچانکه فرعون آنی آطلانوب یورورده تاوغه منگانده اول آطنڭ آرت آیاقلاری
اوزون بولور ایدی وقچانکه طاودین توشارده آل آیاقلری اوزون بولور ایدی اما
اصلده آرت آیاقی برله آل آیاقی برابر برابر ایدی اوچونچیسی اول ایدی قد قامت
بویی یتی قارش وصقالی سگز قارش ایدی کونلرده بر کون نیل دریاسی نڭ صوی
قرودی اوچ یلغه چه نیلدین صو آقمادی وآشلق تاریغ صوغاره آلمادیلار مصر
خلقی فرعون سرای ایشکی توبینه کلدیلر وایدیلر ای بزنڭ تڭرمز بزلرگه یغور
بیرگل ونیلدن صو آغزغل دیدیلر اگرسن بواشلارنی ایلامساك بزلر سنی
تڭری دیو ایتماسمزلر بلکه موسی تڭری سینه ایناتورمزلر دیدیلر (القصه موندین
صوڭ فرعون قومیغه ایدی ایرته تورب سحروقتنده فلان اورنغه حاضر بولڭزلر
دیو وعده قیلدی سحروقتنده بارچه قومی ایر وخاتون وبالالاری حاضر بولدیلر
فرعون هم حاضر بولدی فرعون ایدی سزلر بونك تورکز باشلار کزنی بالانغاچ
قیلڭز وبڭا سجده قیلڭز بارچه قوم سجده گه کیتدیلر فرعون لعین اول اورندین

كوچوب بر خلوت اورنغه كردى باشنى آچدى وسقالنى باغلاب اوزنى بر تاشقه آصدى ايدى يارب سنڭ اتلرڭدين برات من بنى تورلونعمتلرڭ ايله بوكونگاچه تربيه ايلدڭ ومنى يوقدن بار ايلدڭ ودنياده تلاگان نرسه لرمنى بيردڭ ديدى ايمدى زنهار بوقوم اچنده منى رسواى ايلامگل دنيا مقصودلرمنى بارنى بيرگل وآخرتده اولاچق مرتبه لر بڭا كركمز ديدى زار زار يغلادى هاتفدن آواز كلدى يا ملعون تلاكڭنى بيرديم قبول ايلديم ديدى شول زمان نيلدن صوكلدى وبر برماغى فرعون آلدنده توقتادى فرعون اوركه باردى صو آرتوندين باردى چاغردي ياقوم آگاه اولونكز لربن سزلركه اوچ يلدن بيرلى صو آننك اوچون بيرمديم سزلر بڭا كناهلى بولدڭز ايمدى توبه ڭزنى قبول ايلديم ديدى آندين اوچ يلدن صونك فرعون نيل صوونك غرق اولدى ديمشلر (بس معلوم اولديكه بونچلاين كافرلاردن كورنگان نرسه لركرامت دگل بلكه حاجتنى اوتامكدر «قوپى» ديدكى توبن معناسنه در لغت بعض اتراكدر * مونى بلگل كه هندستانده حالا * اوچار گاه كافرنك سناسى حالا) * يعنى كنه مونى بلگل كه هندستان ولايتنده بعض كافرلر يوقارى اوچارلار الحال مشهوردر يعنى ايمشلر هند كافرلرى ننك بعضلرى كوب زمان آچ توروب آدميلاردن بيزوب طاوتيشكنده تررلر آنده آچلق ايله تررلر آدميلر برله سوزلشمزلر كوب زمان آچ اولدقدن صڭره بوكمسنه يه قوت روحانى حاصل اولور جسم قوّتنى سلب ايدر موندين صونك هوا يوزينه اوچارلار بوعجب دگلدر حق تعالى استدراج اوچون بيرمشدر (بيت) رياضتله اولان نوع فراست * كرك اسبابنه حفظ حراست * كم ايتسه اكل وشرب بدن تجرد * كه موندين ممكن اولدقچه تفرد * بولور اولمز شيدن شرعه نفعى * تجرداتدكى مقدار كشفى * اولور مؤمنده كافرده بوحالت * ولى اولمزينه ايتمز دلالت * المبالرده خلقيه فراست * اولور خلقيه خلق اوزره دلالت * ايدرلر بوبله استدلالى گاهى * ديه رلر بوبله در حكم الهى * بيوك باشنك اولور عقلنك قوت * جمود العين مدلول غباوت * سناسى اولگى سيننك كسرى ايله ونون ننك تشديدى ايله تن معناسينه در سمرقند خلقى ننك لغتى در معناسى هندستان كافرلرى ننك بعضلرى تن لرى برله هواغه اوچارلار ايردى رياضت سببلى ديمكدر *(شريعت حكمن ايتماى استقامت * تعجب اشلرى بولماس كرامت) * يعنى شريعت حكملرينى توغرى ايلامگان كمسنه لرده عجب اشلركورنمك كرامت دگلدرنته كه يوقاريده بيانلرى كچدى *(شريعتنى كشى كم توتسه خوب پاس * كرامت موندين اوتماس ايها الناس) * يعنى شريعتنى خوب كامل توتسه كرامت اول كشيدين اوتماسدر يعنى اول كشيدين يراق اولمسدر آنچلاين آدميلر ديمكدر «پاس» پاى فارسيه ايلن كامل معناسنه درياكه خوب لفظى ننك عطف تفسيريدر الفاظ مترادفه دن وزن شعر اوچون كلترلدى اما مجموع لغت فرسده كلتورمشكه پاس كامل معناسينه در ديب *(خلاف نفس استكمال

طاعت * بولورمی موندین آرتق خرق عادت) * یعنی برا گونفس اماره سیغه خلافلق ایلاسه طاعت وعبادتنی کامل ایلمکی اولار مکروه وحرام لردن صاقلانسه (ایمشلار کم بر آدم نفسنی اولترسه وزینت دنیادین بیزسه الله تعالی دین غیری کمسنه دن طمع ایلامسه وطاعتلرنی آداب ایلن ایلاسه تحقیق موندین اولوغ کرامت یوقدر دیدیلر * (کشی دیسه ولی نی غیب داندر * نعوذ بالله اول سوز کوب یماندر) * یعنی برا گو ایتسه اولیالر غیبنی بلور وآدمیلر کونکلنده بولغان اشلرنی بیلور دیسه سغنامزلار الله تعالی غه بوسوز یمانلارننك یمانراقی در *(نبی هم بلمگای اوشبو روشدین * مگر بلدرسه تنگریم بعضی اشدین) * یعنی پیغمبرلر هم بوروشچه یعنی غیبنی بلمدی لر مگر الله تعالی بلدرسه بلدردی بعض اشلرنی جبرائیل ایله زیراکه غیبده گنی بلمك خدای تعالی ننك اوزینه خاصدر نته که بیوردی *(خدانننك خاصه سیدر علم غیبی * بوسوزده بولمغای برذره ریبی) * یعنی غیبده گنی بلمك خدای تعالی ننك اوزینه خاصدر بوسوزده ذره قدر نچه شك یوقدر نته که بیوردی قوله تعالی (انه علیم بذات الصدور) وقوله تعالی (ویعلم غیب السموات والارض) الایة *(یقین بیل غیب اشدین فال بین لر * اگر بیرسه خبر یا اهل جن لر) * یعنی شکسز بلگل براگو غیبدین خبر بیرسه فال آچوب یا که جن لر آنکا کلوب خبر بیرسه لر وآنده کوردکی واشتدکی بوینچه خلایق لارغه خبر بیرسه *(کشی جن دیسه اول باطل سوزینی * بولب کافر قرا قیلغای یوزینی) * اول خبر بیردکی نرسه نی براگو اعتقاد ایلاب راست در دیسه تحقیق اول کشی کافر بولب قیامت کون یوزینی قاره قیلغان کافرلر گروهنك بولب ایمانندین جدا اولغای نعوذ بالله (ایمشلر اول زمانده جن لر وپری لر کوککا منب فرشته لردن سوز اوغرلاب مونده منجم وفالچی لارغه خبر بیررلر ایردی لر چنانکه بزم پیغمبرمز دنیاغه کلدی آنلرنی فرشته لر کوککا آشورمدیلر یولدوزلاردان اوت آلوب آتدیلر قوله تعالی (ویقذفون من کل جانب دحورا) وقوله تعالی (وجعلناها رجوما للشیاطین) الایة (ایمشلردر شول زمانده منجم لر کتاب چقاردیلر بارچه سی بوزمانده خطادر (ایمشلر اگرجن لره غیبده کی حاللرنی بلمك اولسه ایدی سلیمان علیه السلام ننك اولدکنی بلورلر ایدی زیراکه سلیمان علیه السلام ننك اولدکینی بلمگانلری اوچون اولدکندین صونگره اوچ یل بیت المقدسنی بنا ایلادیلر ونادانلق لری اوچون یغاچ قورتنی یالغه توتب سلیمان علیه السلام ننك طیاقنی کیسترب یقلد قدنصگره اولدکنی بلدیلر بوکامل احمق لق لرندندر بو آراده قصه لار کوبدر بارنی یازمغه وقتمز تار (یقین بلگل که بعضی نا مسلمان * دیمش وقتیکه قربت تابسه انسان) * یعنی شکسز بلگل بعضی مسلمان دگل کسنه لر دیدیلر بر آدم اوغلی الله تعالی کا قربت لك تابسه حق تعالی اول بنده سنی بی غایت سوار * کوتاررحق شریعت حکمین آندین * بولور یوزی

قارا مونداغ دیگاندین) * یعنی مسلمان دگللری ایدی لر اول بغایت سودکی
بنك سندن حق تعالی حضرتی شریعت حکم لرنی آلور بش وقت نماز وروزه توتمق
آنکا فرض دکلدر مونداغ دیکان کمسنه لرننك یوزلری قارا اولب کافر بولورلر دیمکدر
یعنی حاصل کلام ملاحد دیدکی برقوم ایتورلر الله تعالی بنك سنی غایت سوسه آنکا
فرض عبادتلار فرض دکلدر بلکه آننك عبادتی کونکلنك در عبادت ظاهره آلاردین
ساقط در اول سودکی قل غیبت وبهتان ویالغان سوزلشسه ده گناهلی دکلدر دیدیلر
(ودخی خاتونلر ینه جماع قلدیرلار آنلارننك مذهبلری باطل لغی اوچون بیوردیکه
*(بوباطل سوز ایر رقول ملاحد * شریعت کا ایدی اول فرقه جاحد) * یعنی بوقاربك
یادبولنمش سوزلر ملاحد دیدکی مذهب ننك سوزلریدر اول ملاحد دیدکی مذهب ننك
جماعتی بزلرننك شریعت مزکا انکار ایلا کوچیلردر بس اول انکار ایلا کوچیلر کافرلردر
نته که بیوردی *(شریعتنی کشی کم بولسه منکر * گمان یوقدر بولور البته کافر) *
یعنی برا گوشریعت کا انکار ایلاسه نته که یوقاربك ملاحدلر انکار ایلادیلر شك
وگمان یوقدر آنچلاین کمسنه ننك کافر اولمقنه نعوذ بالله من ذالك *(کشی بولماس
مقرب انبیادین * الا بیزار ایر رعجب ریادین) * یعنی انبیا لاردین الله تعالی غه یقین
کمسنه لر بولماسدر مگر الله تعالی غه یقین اولدیلر ایرسه عجب وریادین بیزار
اولدیلر یعنی آنلارده اصلا ریا وعجب بولماس عجب اولدر عبادتم کوبدر دیب
مغنانه ق لق ریا اولدر عملنی کشیکا کورکازمکدر بس آکاه اولغل بوبیت ننك وزنی
* مایکون الانسان الاناطقا * قبیلندندر بیت ننك بوقاروغی مصراغی فعل نفی در
صونکغسی وزننده استثنادر بعضیلار الا بیزار ایبزار دیدوکنی آلار بیزار اوقودیلار
بواشکاره خطادر تأمل ایلیه سن *(کوتاریلمدی اولگونچه آلاردین * خدا هرکیز
کوتارمس اوزگالردین) * یعنی پیغمبرلردن اولگونچه الله تعالی شریعت حکمنی
کوتارمدی بس غیری لردن اولیالردن کوتارمك قنك اوله *(محمد کم محبت کانی ایردی *
حبیب حق رسل سلطانی ایردی) * یعنی محمد علیه السلام الله تعالی ننك سومکلیك
خزینه سی ایدی الله تعالی ننك دوستی وپیغمبرلرنك پادشاهی ایردی *(کنار
وقتیده آنداغ بولدی حالی * وضوایلرگا یوق ایردی مجالی) * یعنی محمد علیه السلام
آخرت یورطینه کینار وقتده آنداغ تنلری آغروب طهارت آلورغه طاقتی
قالبوب زبون اولدی *(اشتدی چونکه اذان یا بشارت * دیدی یا عائشه قیلدر
طهارت) * یعنی چون پیغمبر علیه السلام اذان آوازنی ایشتدی اوزی ننك
خاتونی عائشه گه ایتدی یاعائشه بگا طهارت قیلدرغیل زیراکه منم طهارت آلورغه
طاقتم قالمدی آندین صونك مسجدکا واراین دیدی (طهارتدین صونك اولشاه اولو
العزم * جماعت کا بارورغه ایلدی جزم) یعنی عائشه رضی الله عنها طهارت قیلدرغاندین
صوك اول صبرلق پادشاهی پیغمبر علیه السلام جماعت نمازینه بارغه قصد ایلدی
اولو العزم اضافه سی بیانیه در معناسی صبرلق پادشاهی دیمکدر قوله تعالی (فاصبر

كماصبر اولوا العزم * (قدم باسماى توروب كتدى اوزيدن * عرق سيلان ايدى گلديك يوزيدين) * يعنى پيغمبر عليه السلام جماعت نمازينه بارغه ديب قصد ايدب آياق اوزرينه باصد قنده يقلب كتدى آغرقى قاتيلقدن اوزنى توته آلمدى گولديك مبارك يوزندن تيرلر آقدى وهوشى كيتب يقلدى * (اوزيگه كلدى باز ايتدى طهارت * ينه قوبدى كه تا تابقاى جماعت) * يعنى هوشينه كلدى دخى ايدى يا عائشه طهارت آلدرنك آلدقدن صكره پيغمبر عليه السلام ينه جماعت نمازينه بارغه قصد ايلدى جماعت ثوابنى تابيم ديو استادى * (قدم باسماى توروب اول صاحب راز * اوزيدين كتدى درمان بوقيدين باز) * يعنى پيغمبر عليه السلام ينه جماعت نمازينه بارغه قصد ايتكان زمانده ينه هوشى كيتوب يقلدى اول سر يولداشى پيغمبرمز عليه السلام جماعت نمازينه بارغه اوچ مرتبه جهد ايلاب قصد ايتدى بارا آلمادى آخر ايونده نمازين قيلدى كورمزمى سن آنچلاين الوغ شاهدن الله تعالى ننك فرضلرى ساقط اولمدى اولمگه يقين اولدقلرى حالنده بس غيريلردين نچوك ساقط اولور نته كه بيوردى * (نفس چقونچه تاقتلوغ تنى دين * خلاف ايتمدى بر قيل آيغانيدين) * يعنى اول پيغمبر عليه السلام ننك تنى دين مبارك جانى چقونچه ايتكان سوزندين دونمدى خلافلق ايلمدى بر توك مقدار نچه * (آنگديك مصطفى قورقنچيدين اول * وضو قيلدى اوزيدين كتدى اوچ يول) * يعنى آنچلاين سيد كائنات ومفخر موجودات حضرت محمد مصطفى صلى الله تعالى عليه وسلم الله تعالى ننك بيوردقى امرى اوچون وقورقماقلغى اوچون اوچ كره جماعت نمازينه بارغه قصد ايلدى اوچ مرتبه هوشى كيتدى كورمزمى سن آنچلاين الوغ پادشاه خداى تعالى دين قورقدى سن دخى قورقغل الله تعالى ننگ بيورقينه خلافلق ايلامگل كورمزمى سن شريعت علمالارى ايتورلر نماز قيلورغه تروب حالى اولماسه اولتروب قيلسون ديرلر آنكارده حالى بولماسه ياتب اوقسون آنكارده حالى اولماسه اشارت ايله اوقسون نچوك بولسه ده شريعت امرى قلدن توشمدى * (سيوكلك بندهسى تابلسه محرم * بولور قورقنچى آرتق عشرتى كم) * يعنى الله تعالى ننك سودكى بندهلرينك قورقماقلرى برننك قورقومزدان زياده اولور دنيا راحت لكنى استمادىلر الله تعالى يه يقين اولدقلارى بولغان صاين قورقنچلرى زياده بولور نته كه بيوردى * (اگرچه انبيابى شك امانلر * مبارك دللرى خوف ايله قاندر) * پيغمبرلر شكسز امانلردر آنلارغه زوال ايماندين خوف يوقدر وتموغ حرام وتموغ حرام اولساده مبارك كونكللرى تولوغ قاندر * (ولى امت اگر غوث زماندر * ايمان كيتماكى آخردر گماندر) * يعنى لكن امتلرى رحمت يغمورلارى ايچنده تورسهلرده آخر دمده ايمان ايله كتماكلارى كمان وشكده در كورمزمى سن بعض صوفيلر دنيادين ايمانسز كتديلر حكايتلرى مشهوردر «غوث» يغمور معناسنهدر رحمت يغمورنى غوث ديرلر وغيرى يغمورلرنى مطر ديرلر رحمت يغمورندن مراد پيغمبر عليه السلام دوريدر آننك دورى قيامت

قوبقاچه در بس بنده بولغان کمسنه خوف ایله رجا آراسنده اولوب اوزنی اوزی زبونلردن کورمك کرکدر نته که بیوردی «(اگر عالم یاروسه سن سببدین « قویاشدیك تتره دایم خوف ربدین)» یعنی سننك بارلقکدین دنیا خلقی یاقتروب نور آلوب تورسه‌لرده سن قویاش کبی دایم الله تعالی دن قورقمقدن قالتراغل نته که قویاش الله تعالی دن قورقب قالتراب ترر (سوٴال قویاش ننك قالتراب توردقنی قاندین بیلدنگز جواب اولدرکه قچان بر جام آیاقغه صو آلوب قویاشقه تابا قویسنك قویاشننك نوری اول جام آیاقغه صوغه توشار آندین بر نور قالقب توبه‌که توشار اول توبه دکی نور قالتراب ترور قویاشننك قالترامقی صودین بلندی (ایکنچی جواب اولدرکه پیغمبر علیه السلام ایدی کنش الله تعالی دن قورقب قالتراب ترر دیدی بس بلندیکه مرتبه‌سی الوغ بولغان کمسنه‌ننك خوفی کوبراکدر نته‌که بیوردی (کرك عالی کرم‌نك خوفی کوبراغ « بیوك یردین یقلغان تورمغای ساغ)» یعنی حق تعالی حضرتینه یقین اولوب مرتبه‌سی اولوغ اولغان کمسنه‌ننك خوفی کوبراکدر برا کوبیوك توبادین یقلسه ساغ قالمغای سویا کی اوالوب هیچ نرسه‌سی قالمغای شوننك کبی برکمسه الله تعالی حضرتینه یقین اولوب موندین صونك مردود اولسه اوشانداق بولغای نته‌که ابلیس علیه اللعنه آنداغ بولدی مثالنی بیوردیکه «(اولوغ توتماس کچکدیك منهبن کینك « تیوه تایماغی ایرمس قوی بیلن تینك)» یعنی الوغ نرسه بلن کچك نرسه‌ننك بارماقی ویورمکی برابر دکلدر بنا که بارا تورغاچ قوی یقلسه آننك یقلماغی عجب دکلدر اما تیوه تایب یقلسه آدمیلر عجب که قالب آندین کولرلر شوننك کبی بر اولوغ ایذگوکمسنه مردود اولماقی عوامننك مردود اولـقی برله برابر دکلدر یعنی بر الوغ کشی بر خطا اشنی اشلاسه آندین تانك عجب که قالورلار عوامنك اشلـگان اشلری عجب دکلدر الوغ کمسنه‌ننك خوفی کوبراك اولور «(توهملیك بولور افعال خوب ننك « سفرده خوفی کوبراغ مالی کوبنك)» یعنی بر ایذگوعادتلی کمسنه ننك قورقوی کوبراك اولور نته که مسافرلر آراسنده بر کشینك مالی کوب بولسه اول کشی ننك اوغریدن وحرامیدن خوفی کوبراك اولـقی کبی بوهم اوشانداقدر «(توهمدین براغ غفلتلی بنك « کیتار غصه بیلن غم اوخلاغانك)» یعنی الله تعالی دن قورقماقدن غافل اولغان کمسنه قایغو وحسرت ایله کیتار اولام اویقوسی کلـگانده یاخود معناسی بودر: الله تعالی دن قورقمقدین براق اولغان کمسنه ننك مثالی اولدر یوقلاغان کشی کبی قایغودن براق اولوب تورسه آخر قایغولی اولور دیماکدر اما اوّلـگی معناسی ینکلدر نته که ابیاتلردن معلوم اولندی اولیالردن شریعت کاخلاف اش کلمز نته که یوقاریك یازلدی وبزننك بوزمانمزده ایشانلر شیخ دعواسنی قیلورلار کوبراکی آنلرننك زمانه شیخی در مال آلماق وخاتونلار آلماق هوسنده در ودنیا زینتلری ایله مزین در وکسب ایلامیب خلق ننك قولینه قاراب طمع ایلمك بابنك درقنك اولدیکه بلکه معشوقی ننك

رضالقی هوسنده اولور وایتورلر بزلرننك شیخمز غیبت سوزلرنی سوزلاسه ده
اعتبار یوقدر دیرلر زیراکه شیخ مریدلر حالنی سنامق وتجربه ایلمك اوچون
آنداغ ایتار دیرلر بوهم یالغاندر اکر مونداغ اعتقاد ایلاسه یوقاریده یاد اولنمش
ملاحده مذهبنه کردی وآنلر کروهندن اولوب عاقبت کافر اولدی زیراکه غیبت
وبهتان نك حراملقنه ایت ایندی اول آیت بارچه کمسنه کا معلوم ایتولمدی مشایخلرغه
غیبت ویالغان حلالدر دیب وایتورلرکه زینت دنیا برننك مرشدلرمزکا حلالدور
آننك اوچون حضرت پیغمبرمز علیه السلام شونداغ بهالی طونلر کیدی دیرلار
بلی جواب بیرامز آنحضرتلر کیگان بولسه ده اوز کسبی ایلن کیدی عزیز باشنی
اولومگا مستحق ایلاب کافرلر ایله غزا قیلدی وتجارت ایلدی حزچلاین قول کوتارونی
کوتب تورمدی روایتدر شیخ جنید دین صوردیلر صوفی تعریفی نه در جوابنده
کورکازدی بیله دیو (الصوفی من صفا قلبه عن الکدر واستوی عنده الذهب والشجر
وامتلأ جوفه عن الفکر وانقطع الی الله عن جمیع البشر والافکاب کوفی خیر من الف صوفی)
دیمشلر ودخی شیخ شبلی دن صوردیلر صوفی نه در جوابنده ایدی صوفی حرفی دورتدر بو
دورت حرف معناسنه استقامت اولسه صوفی در آنداغ اولمسه کلب کوفی منك صوفیدن آرتقدر
دیدی یعنی صاد صفادن عبارتدر واو وفادن عبارتدر فی فنادن عبارتدر «یا» یقیندن
عبارتدر سؤال اکر دیسه لرکه صوفی تعریفنده شریعتکا استقامت اولمغان صوفیلرنی
نه اوچون کلب کوفی کا تشبیه ایلدی غیری شهرننك کلبی کا تشبیه ایلمدی جواب
اولدرکه کوفه شهری ننك کلبلری حضرت امام اعظم اوتدکنده آواز بیرمسلر
ایردی وآننك آلدینه توشماسلر ایدی بر برینه ایتور ایردیلر ادب برله ترونك
حق تعالی ننك تجلی نوری توشکان بنده سی آلدنده ادب ساقلانك ودخی اول
آداب شریعت ایله حق تعالی یه قوللق ایدر دیور ایردیلر شول اجلدن شریعتکا
استقامت اولمیان صوفیلرننك مرتبه سی کلب کوفه کا برابر اولدی وتمثیل ایلامکی
اهانتدن کنایه در شیخلرننك شرطی انشاء الله توبانده ذکر اولنور (بیت) سقوط
امر نهی اولمز ولیدن * خلاف شرع شی کلمز ولیدن * نه در دیسه تصوف دی
تذلل * خشوع مسکنت صبر وتحمل * تصوف صوفدن مشتق دکلدر * تصوف جز ثنای
حق دکلدر * بو دنیادن تولی در تصوف * قبول شرعدر ترك تصلف * زمانه صوفی
سنك یوق توکل * همان صنعتلاری اولمش تأمل * دینلمشدر تصوف ما سبقدن *
نفور قلبی در مادون حقدن * ارادتدر دیمس بعضی تصوف * دیمایین شیخنه استاذینه
اف * تصوف ترك شبهاته دیمشلر * تصوف ترك لذاته دیمشلر * کیوب آق خرقنکی
کوکسگنی کیرمه * تصوف صوفدن دیما کنی کورمه * بوننکله قانع اولماسنك ای عزیزم *
کوررمن بابنده ای حل نکرم * (اجل اتحادی نك بیانی * (اجل البته بردر اوزکا بولماس *
اوله رهرذی نفس هرگیز اول اولماس) * یعنی اهل سنت قاشنده اجل بردر بردن
غیری دکلدر بارچه جانلر اولرلر الله تعالی اوزی اولماسدر اولومدن منزه در

(اجل اتحادی ننك بیانی)

برا گونی برا گواولترسه تحقیق اولنمش ننك اجلی یتب اولدی دیرمزا کر برا گو
ایتسه اجل یتماین اولدی دیسه کافر اولور نعوذبالله من ذلك (بیت) اجل کلدکده در
مقتول میت * ولا یستقدمون نص مثبت * اجل بر در اجلسز کمسه اولمز * بو نصه
مخالف غیر اعتزال اولمز * دیر قتل موته ایکی اجلدر * بو سوز نصه مخالف در خلملدر *
حکیم ننك زعم فاسدله کلامی * طبیعی در اجل یا احترامی *(قیبی قلغه اجل ننگ وقتی
یتسه * قوتلماس هر نچه کم حیله ایتسه) * یعنی بر قلغه اجل ننك وقتی یتسه اول قل
قوتلماسدر نچه تورلوك حیله لر ایلاسه ده *(کین قالماس اجل ای ابن آدم * یتوشسه
ساعتی یا ایلگاری هم) یعنی تحقیق قالماس اجلدن بنده لر قچانکه آدم گا اجل کلسه
بر ساعت زیاده اولمز و بر ساعت کم بولمز شول زمانده جانی تنیدین چقار قوله
تعالی (لا یستأخرون ساعة ولا یستقدمون *(کشی ننك ایلکیدن هم اولسه بر جان *
اجل ایله اولبدر بیله انسان) * یعنی بر جاننی بر آدم اولترسه اول جان اجلی برله
اولبدر دیو بلسون آدمی لر یعنی اول جاننی اجل یتب اولدی دیرمز لر *(قایو
باعث بیله هر جان اولبدر * اجلدین در قضا انداغ بولبدر) * یعنی بر تورلوك
سبب ایله هر جان اولسه بارچه سی اجلدن اولدی دیرمز لکن اول اولتر کوچی
کمسه الله تعالی ننك قضاسی وحکمی ایله آنداغ اولترب سببچی اولدی دیرمز

(عذاب قبرننك بیانی)

(عذاب قبرننك بیانی) *(عذاب قبر کافر لرگادر چین * کورار گور ننك عذابن
بعض مؤمن) * یعنی قبر عذابی کافر لرگه چن در کلسنه در اما مؤمنلرننك بعض سنه در
(ایمشلر مؤمنلرننك کوبرا کی قبر عذابنی کورمس دیدیلر (ایمشلر قبر عذابی
سکز تورلوك کمسنه گا اولماس اوّلگسی شهیدلردر ایکنچیسی صدیقلردر اوچنچسی
صابرلاردر دورتنچسی صوغش صفنده صوقشقه کرماین سرخاب اولگانلردر بشنچسی
جمعه کون یا جمعه کیچه سنده اولگانلردر آلتنچیسی هر کیچه ده سورهٔ تبارکنی
اوقعان کمسنه لردر یتنچیسی غربتلکده اولگانلردر سکزنچسی مؤذن لردر
(بعضی لار ایمش لر اولات ایله اولگان کمسنه گا قبر عذابی یوقدر دخی بیران
زحمتی ایله اولگانلرگه قبر عذابی یوقدر (ودخی یوکلی اولوب قورساقنده بالاسی
کیتکان خاتونلارغه یوقدر (ایمش لر پیغمبر لرگا اصلا قبرده سؤال یوقدر (ودخی
محشر کوننده حساب یوقدر مگر سلیمان علیه السلامغه واردر فرشته لرگا سؤال واردر
محشر سؤالی یوقدر (ایمشلر قبر عذابی کوبلگی طوننی نجاستدین سقلامغان
جهتدندر (ودخی بر ایودین بر ایوگه سوز یورتسه ومسلمانلارننك غیبتلرنی
سوزلاسه بونلر ایله قبر عذابی کوب اولور (بیت) عذاب قبردر کافرلعینه * دخی بعض
عصات مؤمینه (ایمش لر قبر عذابنی جان کورر مو یا که تن کورر مو جواب
ایدیلر هر ایکسینه اولور *(بتك کوب نسخهٔ مشهور ایچنده * کلور ایکی فرشته
گور ایچنده) * یعنی کوب مشهور کتابلارده یازلمشکه ایکی فرشته گور ایچنده کررلر
بنده سی ننك حالنی صورارلار قایسی دینده وقایسی مذهبده وقایسی پیغمبر گا

ایمان کلتوردنك دیرلرنتەکە توباندە بیان اولنور ایەشلر اول ایکی فرشتەننك
اسملری منکر ونکیر در قچان آدمینی قبرگە قویب قرق آدوم یرکیتدکلرندین
صوگره کررلر (ایمشلر سؤال فرشتەسی تورتدر اوّلگسی منکر وایکنچیسی
نکیر اوچونچسی رومان دورتنچسی ناکوردر بودورت فرشتەلرکلوب صورار
(ایمشلار منکر ونکیر ایکی فرشتەدر دنیادا قی ادمننك بارچەسنی قبرنده
صورارلار (وایمشلر منکر ونکیر هرکشی صاین یعنی هرکشیننك اوزلی اوزینه
منکر ونکیر واردر کرام کاتبون کبی (وایەشلر منکر ونکیر بندەلردن سریانی
تلنچه صورار وبندە سریانی تلنچه جواب بیررلك قدر خدای تعالی بندەسینه
الهام ویرر (اول ایکی فرشتە قبردەصوردقی نرسەلرنی بیان ایدر * صورارکمدر
خدا برله رسولنك * نەدردیرلر ینه دیننك ویولنك) * یعنی اول ایکی یارصورارلار
اول قبرداگی بندەدن خداینك کم ترور وپیغمبرنك کم ترور نەتورلوك دینك تودنك
ونەیولده یوردنك اگر بندە جواب بیرسەفبها ونعم وجواب بیرمسه عذاب ایلرلر
*(اگر کرسه فرشتەلر غضبدبن * چقار اوت بورنیدین آغزوابدبن) * یعنی
اول فرشتەلر آچیغ ایله اول بندە قاتینه کرسەلر آغزلرندین اوت چقار قبیح صورت
اوزرینه کررلر ایمش لر صورتلری چین صورتنده در وما نکلای اورتاسنده
کوزلری الوغ طباق قدری درساچلری بردن یاتورکوزلری یاشین کبی یالتراب
اوت اوچار وآوازلری رعد آوازی کبیدر *(اگر هیبت بیلان قیلسه نظاره *
بولورغمکین کونکل لرپاره پاره) * یعنی اول ایکی فرشتەاول قبردەگی کمسنه گا آچیغ لانب
قاراسەلار آننك هیبت لکندن کونکل لری پاره پاره اولور اعضالری فالتراب
جواب بیره آلماسلر * (دیگایلر آدمی بوبرسنکا جای * جوابن ویرمسنك وای اوستیگا
وای) * یعنی اول ایکی فرشتەلر ایتورلر اگر سن بزلرگا جواب بیره آلماسنك حسرت
اوکوچلدرسنکا قیامت کونینه دیکن اورننك اوشبو قارانغو قبردرسنکا چراغ
یوقدر همیشه بزلرسنی موندە عذاب ابلرمز دیرلر وای دیدیکی کلمهٔ حسرت
واوکونج معناسنەدر مجاز مرسل قبیلندندر *(اورارلر گرزی برلن اول ایکی یار *
ایشتورانس وجندین اوزگا جاندار * یعنی اول جواب ویرمای تورغان بندەنی
اول ایکی فرشتە چوقمار ایله اوررلر بونلارنك چوقمار ایله اوردقی آوازنی آدم وپریدین
باشقه جانوارلر ایشتورلر ایرمش *(آلارنك ضربیغە تاب ایتمکای تاغ * بچوك طاعت
قیلور برمشت توپراغ) * یعنی اول فرشتەلرننك اوردقلرینه تاغ وتاشلر طاقت
توتا آلمزلر بر اوچ توفراقدین یراتلغان آدم نچوك طاقت ایتردیمکدر «تاب» طاقت
معناسنەدر مشت یومروق واوچ معناسینەدر هر ایکسی فارسیدر *(تولار دوزخ
ساریدن قبر ایچی دود * پشیمان آندە هرگیز قیلمغای سود) * یعنی اول ایکی فرشته
بوبندەنی چوقمار ایله اوردقلرندن صوگره بوبندەننك قبری تموغ اوتی ودوتونی
برله طلوغ اوله وآندە اوکنماك ننك فایدەسی اولمزنه قدر اوکونسەده فایده

قیلمیه «ساری» مونك طرف معناسنه در فارسیدر * (عنایت ایلسه دانای اسرار * کرار گورگا ملایم اول ایکی یار) * یعنی اول بنده گه سر لرنی بلکوچی الله تعالی یاردم ایلاسه جوابنی توغریلق برله بیرسه اول ایکی فرشته یوموشاقلق ایله خوب صورت ایله کررلر * (دیگاایلر کرسه لر خوب ایتمه بزدین * صورارلر مهربانلیق برله آندین) * یعنی اول ایز گو بنده ننك قبرینه بو ایکی فرشته کردکلرنده آیغایلرز نهار بزدین قورقماغزلر سگا اجماح برله سیونچی بیر رگا کلدك و دخی اول بندن دین مهربان و شفقت ایله سورغایلر * (اگر بیرسنك جواب باصوابی * آچار جنتدین اول منزلگا بابی) * یعنی اول ایکی فرشته گه توغریلق ایله جواب بیرسه قبری ننك پوچماقنی آچقایلار آندین صوك اجماحنی کورکازگایلار آنداغی یورطلرنی کورب شادلق ایله قبر ننك یاتقای * (قارانغو گور بولور آنداغ فرحناك * جهان ننك شوقی یاد کلمبن چقار پاك * یعنی قبر گه اجماح ایشکی آچلغاچ اول قارانغو قبر آنداغ یاقترولور دنیا یاقتولقندن زیاده اولور جهانداغی اوغول و قز ننك و مال ننك قایغوسی کوگلندن چقار * (کوگلنده غصه قالمز بر چکتدیك * یاتورسن یاگی اویلنگان یکت دیك) * یعنی آندین صوگره کوگلده ماتق اورلغی قدری قایغو قالماس یاگی خاتون آلغان یکت نچوك یاتور که سن هم آنداغ راحتلانب قبرده یاتورسن دیمك در چکت فارسی چیم ننك و کاف ننك ضمه سی ایلان ماتق اورلغی معناسنه در * (که موندین صوگره غی نعمت لرینی * خدادین اوزگه کم بلگای بارینی) * یعنی بو قدر اولغاندین صونك ینه الله تعالی ننك نه قدر نعمت بیروی ننك حسابنی وساغشنی کم بلگای الله تعالی ننك اوزندین غیری دیمکدر * (الهی بنده من بیچاره در من * هوای نفس ایله آواره در من) * یعنی یارب من بر چاره سز بنده من نفس غمازم آرتندین یورب جهانده مسخرهٔ جهان بولوبمن * (ایرورمن بارچه نقصانمغه اقرار * مسلمان اوغلی قیلماس اشلرم بار) * یعنی بارچه کم لیك لریمه اقرار ایلرمن اوزمنی گناهلی بنده لردین قویارمن زیرا که منم گناهم شوندا غدر مسلمان اوغلی قیلمغان اشلرنی من قیلدم * (ایرور من بنده لرنك سرنگونی * تولای یار و برادرنك زبونی) * منگدیك عاصی بولغایمو جهانده * گناهم ظاهر یمدین کوب نهانده) * یعنی بنم کبی گناهلی بود نیاده بولمغای زیرا که بنم گناهم طشمدن ایچمك کوبدر یعنی ظاهر کورنگوچی گناهمدن کورنمای تورغان گناهم کوبدر دیمکدر * (نتای چون عین عقلم بی ضیادر * عمل یوق هم اگر قیلسام ریادر) * یعنی نیلاین عقل کوزمننك نوری بوقدر شوننك اوچون عملم یوقدر گاه وقتده عمل ایله سامده ریا ایله قیلامن * (اگرچه من یمان قلپای تافرق * بولوبمن معصیت دریاسینه غرق) * یعنی اگرچه من یمان قل ترورمن باشمدین آیاقم غه چه غرق اولوب گناه دینگزنده قالسامده دیمکدر * (ولی صادق ایرورمن برلکمنگه * تاپانب من سننك غافرلگیگه) * یعنی راستلق ایله بر الله دیو ایتورمن و سننك غافرلگیگه تاپانب گناهلارمنی یارلقاردیو امید ایتارمن لقوله

تعالى(لاتقنطوامن رحمة الله) الآية *(لحدكه كرسه بويالغز غريب باش * اوكورسه يوز همه قوم قرنداش) * يعنى قچان من غريب بنده يالغز باشى لحدايچنده قالب وبارچه قوم قرنداش لرمينى لحدكه قويب قايتسه لر *(تحير بولسه جان غم سرشته * يتوشسه صورغالى ايكى فرشته) * يعنى من لحد ايچنده جانم قايغودان حسرتلى اولسه وشول زمانده مذا ايكى فرشته سؤال ايلرگه كلسه لر «سرشته» قايغو معناسنه در ضرورت شعر اوچون غم لفظنه عطف تفسير ايليوب الفاظ مترادفه اولندى *(ديسه من ربك ايكى عبد درگاه * تلمگه جارى قيلغل ربم الله)* يعنى اول ايكى فرشته ايتسه لر اى الله تعالى نك درگاهينه كلمش قل سننك تگرنك كم در ديو سن شول زمانده تلمگه بنم يورتكل بنم تگريم الله در ديب *(سن آسان ايتماسنك آنداغ سؤالى * نچوك كچكاى غريب بنده گنى حالى)* يعنى يارب سن اول ايكى فرشته صوراغان زمانده اوزنك يگل ايلامسنك بوغريب بنده گننك حالى نتاك اوله بلكه خراب اولور يوزى قارا اولور *(اگرچه عاصى در يارب بوبنده * اوزنك بنده ديگل ربم ديگانده)* يعنى يارب اگرچه بوقل ننك گناهى كوب بولسه ده گناهينه قاراميوب اوزنك بنم قلم ديگل من تنكريم ديب ياد ايتكان زمانم ده *(اگر سن قيلماسنك قل لق آتن جود * منم قل من ديگانمدين نچوك سود)* يعنى يارب سن قلم ديگان لفظنى جوماردلق ايلامسنك بن اوزم تگرى ننك قلى من ديب ايتوومده فايده يوقدر *(الهى لطف قيل موندوآنده * منى بنده ايتب بركت بوبنده)* يعنى رحيم ايلاب سن منى دنياو آخرتده قلنك ايلاب قل لر گروهندن بركتكل وآنلار گروهندين ايلا گل اوّلگى بنده لفظى قل معناسنه در صونگغسى بغلامق معناسنه در هر ايكسى فارسى در *(اگرچنديكه كوزسز بولسه انسان * صورلور البته بى شك ونقصان)* يعنى اگرچه بر آدمى دنياده كوزسز اولسه ده موندين صونك اولب قبرگه تومولسه آندين گور سؤالى صورلور شكسز ونقصانسز *(اگر دريادا اولسون يا آصولسون * عذاب ايتسه بنى آدم نه بلسون)* يعنى بر آدم دريا ايچنده اولسه ياطاغانده آصولب اولسه فرشته لر آندين سؤالنى صورارلر اگر اول بنده گناهكاردن اولسه شول دريا ايچنده ياكه طاغانده آصولنب توردقى وقتده عذاب ايلرلر آدم اوغلانلارى آنى بلمزلر اگر آدم اوغلانلارى بلسه لر ايدى كورماينچه ايمان كلتورمكلرى بولمز ايدى بلكه كورب ايمان كلتورورلر ايدى شوننك اوچون هرنه احكام آخرت لرگه كورماينچه ايمان كلتورورلر حقدر ديو *(درنده آدم اوغلين قيلسه خوراك * گمان يوقدر سورار قادرنده اى پاك)* يعنى برتقوچى حيوانلر آرصلانلار ويولبارصلار آيووبورى كبى نرسه بر آدمنى آشاسه لار وآشاب اول آدمنى بتورسه لر گمان وشك يوقدر حق تعالى حضرتى سؤالنى اول برتقوچى حيوان ننك قورصاغنده صورار وآننك خارزنى بويليمش كبسنه كه خبر ايترشك وشبهه سز *(اگر بنده معذب بولسه آنده * قالور تويماى بواشيدين اول درنده)* يعنى بويلمش وآشالمش آدمنى الله تعالى شول برتقوچى حيوان

قورصاقنده عذاب ايلاسه اول يرتقوچى حيوان خداى تعالى ننك عذاب قيلدقنى
تويماى قالور *(نچوك قياسه ايرر قادروناصر)* بويرده بنده‌سى ننك عقلى
قاصر)* يعنى الله تعالى بنده‌لرنى نچوك ايتسه ده قادردر بواورنده نچوك اولور
ديوبنده‌لرننك عقلى قسقه‌در آنچلاين اش نتاك اولور ديوتانك عجايب كا قالماغل
زيرا كه بونلرننك كلسنى الله تعالى اوزى ننك پيغمبرينه خبر بيردى بوايتلگان
مسائل‌لر الله تعالى ننك رسولى پيغمبر عليه السلام خبرى برله‌درنته كه بيوردى
*(نه كم ايلدى خداينك ياپيمبار * آنى محكم توتوب آير يلمه زنهار)* يعنى الله تعالى
اوزى ننك پيغمبرينه احكاملر ايلدى آنى محكم توتوب آندين آيرلماغل زيرا كه
بوقبر عذابى ننك مسائل‌لرى پيغمبر عليه السلام ننك حديثى برله ثابت اولغاندر
حتى كه يتمش تواتر حديث پيغمبر عليه السلام دن كلدى بارنى يازمق بواورنده
لايق دگلدر *(قيامت حقلغى ننك بيانى)* (قيامت حق ايرراى آدمى زاد *
خدا قرآن ايچنده قيلدى كوب ياد * يعنى قيامت كونى كلماكى حقدر الله تعالى
آنى قرآن ايچنده كوب ياد ايلدى (ايمشلر قرآن ننك اوچ اولوشى ننك ايكى
اولوشى قيامت حالنى سويلامكدر بازونى ذكر ايلامك حاجت دگلدر معنى اياسى
اوزى قاراب بلور ديمكدر (اولور قدرت بيلن توفراغمزتن * كرر جان قايته دين بى
شبهه وظن)* يعنى خداى تعالى ننك قدرتى برله بزلر اولوب توفراقغه كررمز شك
وشبهه سز ديت (نصوص قاطعه وار روز حشره * قبورنلدين چقارموتاسى طشره *
كرر ارواح ابدان حقيقه * بودر وصف قيامت فى الحقيقة * بدن حشرينه منكر فلسفيدر *
ملل‌ار بابنه غيرختى در *(تننك هر تورلى بولغان بولسه برهم * قيلور بورناغيدك
خلاق عالم)* يعنى سننك تننك هر تورلوك دنياده بولور ايدى آقلقدن وقارالقدن
واوزنلقدن وقسقه‌لقدن الله تعالى بونلرننك بارچه سنى بورنغى ديك ايلار عالمنى
يراتقوچى الله تعالى هيچ برونى كيم وزياده ايلاميوب وبارچه پراكنده اولدقى
اعضالرنكنى كرك مشرقده وكرك مغربده اراب قالغان بولسون بارچه سنى برساعتده
جمع ايلايب تركوزر ديمكدر « برهم » معناسى معدوم خوارزم لغتى دريا كه جمع
قيلور معناسنه در فارسى در مصراع ثانى مصراع اوّله راجعدر *(خدا هيچ برده يوقنى
ايلدى بار * يار اتسه قيته دين ايرمس بو ديشوار)* يعنى خداى تعالى نچوك بزلرنى
اوّل بوقدان بار ايلدى هيچ مشكل يوغيدى بوسوزه نشيگا شغى دگلدر قوله تعالى
(عل يعيدها الذى انشأها اوّل مرة) *(اودرحا كم نچوك كم حكم قيلدى * تريل ديگاچ
همه عالم تريلدى)* يعنى الله تعالى حكم قيلغوچيلارننك حاكمى در تريلنكز ديب امر
ايلگاچ بارچه عالم خلقى تريلور هيچ برآلت لرگه واسبابلرگه محتاج اولمزنته كه
بيوردى *(يغار محشر يرنده بارچه جاننى * صورار بنده ميدين يخشى يماننى)*
يعنى الله تعالى قيامت كونى تركزوب بارچه جانلارنى يخشى لق ويمانلق حالندن
صورار حالنكنى قايدين تابدنك وقانده صرف ايلدنك ديب نته كه بيوردى

(قيامت حقلغى ننك بيانى)

*(هراشنی کوب قیلبدرسن ویا آز * حسابن هم تیلاراول بنك دین باز)* یعنی بنده‌لرد نیایورطنده اشلادیلر آزدن وکوبدان حلال وحرامدن بارچه‌سنی الله تعالی بنده‌سیدین حساب صوارر وصورامقی الله تعالی بلمگانلكدین دگلدر بلکه قللری ننك اوپکه‌سی قالماسن اوچوندر اوزلرینه نامه‌لرنی اوقتوب جزا ایلر *(خداهر بنده سیغه قیلسه آسان * حسابن بیرگوسی بنده اوشال آن)* یعنی خدای تعالی اول حساب کوننده بنده‌سیغه حسابنی ینگل وآسان ایلسه ایزگوایلایب اجماغغه کرگوزر اوشال دیدکی لفظ ضمیرغایبدر ایزگوجزااوزرینه فایتور «آن» هم ضمیر غایبدر فارسی ضمیری در اوشال لفظنه تأکیداوچون وزن شعریوزندن دوشدی *(اگر قاتیغ توتاربنده‌حسابن * اوزی بلگای آنکا سالغان عذابن)* یعنی الله‌تعالی اوزی بنده‌سینه قاتی حساب ایلسه آننك قتیغ ایلمکیننك حکمتنی بامزمزلر الله‌تعالی اوزی بلگای آنکا قیلغان عذابن دیمکدر *(بیلورگرچه جمیع حالمزنی * تراز وگا صالوراعمالمزنی)* یعنی الله‌تعالی بارچه حالمزنی وگناهمزنی وثوابمزنی بلور آنداغ اولسه‌ده عملرمزنی ترازوگا سالب اولچار (بیت) قیامتده ایده‌ربم سؤالی * بلورکن عبدی ننك وارسوءحالی *(یبارسه نامه‌نی رحمت بولیدین * کلور نامه اوقل ننك اونك قولیدین)* یعنی الله تعالی بر بنده‌سی ننك عمل بازوینی رحمت ایله یبارسه اول قل ننك اونك یاغندین بیرولور (بیت) ترازوی عمل نص ایله ظاهر * بشرکیفیتی درکنده قاصر * دفاتیری عمل جمله ظهوره * کلورصاغه‌که بعضی گاظهوره *(قزیل یوزلیك بولورهم اول سرافراز * سیونگاندین قیلور اول بنده آواز)* یعنی اول نامه‌سی اوڭدن کلگان کمسنه‌باشنی کوتاریب سیونگاندین اول بنده چاغرر أیدربیله دیو *(اوقنك نامه‌منی ای تورغان خلایق * کیلوبدرنامه اخلاصمغه لایق)* یعنی ای تورغان خلایقلر وحاضراولغان محشر جماعتی قارانك منم نامه‌منی ایزگووگوزال اولوب کلدی اخلاصم ننك درستلگی اوچون کورنك منم ایرلکمنی ویلتلکمنی دیب تفاخر قیلب چاغرر *(بهشت عالیه بولغای مکانی * غریق رحمت حق جسم وجانی)* یعنی اول اونك قولیدین نامه‌سی کلگان کمسنه‌گا بیوك مرتبه‌لی اجماخ اولغای ودخی الله تعالی ننك رحمتنه تن وجانی غرق اولغای *(اگر نامه‌کلور بولسه غضبدین * کلور آرقاسیدین یادست چپدین)* یعنی اگربر بنده‌ننك نامه‌سی الله‌تعالی ننك قهری برله اولورسه اول بنك ننك آرقه‌سندین تیشوب بیررلر ویاکه صول قولندین بیررلر (ایمشلر الله تعالی بنك لرنی قبرندین قوباردقنك بارچه‌سنی یازو اوقغوچی ایلر خط تانورلر هر برسی اوزلی اوزی ننك تلنچه اوقورلر (وایمشلر کرام‌کاتبون‌لر آدمی لرننك عملرنی عربی تلنچه یازارلر عرب خطی ایلان دیرلر زیراکه قرآن هم عرب تلنچه ایندرلدی وخطی عرب خطی ایدی *(قارایوزلیك بولوب شرمنده اول قل * توتارلر هم سالورلر بوینینه غل)* یعنی اول نامه‌سی صولدین کلگان کمسنه‌ننك یوزی قارا اولوب خلایقلر آراسنده اویاتلیغ اولور

ودخی اول بندەنی زبانی فرشتەلری توتارلر بوینیغه اوتدین بولغان بوغاولر سالورلر *(تقی زنجیر ایتارلر گردنیغه * تردم بولمغای یالبارغانیغه)* یعنی اول نامه سی صولدین کلـگان کەسنەننك بوینیغه اوتدین زنجیرلر ایتارلرنه قدرکه الله تعالی‌یه یالبارسه یالبارغانیغه التفات اولمیه زیراکه یالبارمق کونی دنیاده ایردی غافل اولوب هوای نفسه تابع بولوب بوکونلرنی اونوتدی *(بولور تورلیك مشقتلر حواله * قیلورلر جانب دوزخ کشاله)* یعنی اول نامه سی صولدن کلـکان کەسنه گا تورلیك مشقت لرنی یوکلاتورلر وزبانیلر اول قلنی تموغ ننك طرفینه یوزتوبان اوستراب تارتارلر حواله یوکلاتمك معناسینه در عربی در کشاله کافننك ضمه سی وشین ننك حرکتی ایله یوزتوبان اوسترامك معناسنه در قوله تعالی (یوم یسحبون فی النار علی وجوههم) الایـه *(الهی قورقادرمز حضرتگدین * امیدیم کوب سننك غفار آتگدین)* یعنی یارب سنك الوغ درگاهگدین قورقامزلر لکن امیدیم کوبدر سننك غفار دیدوکی اسمگدین *(یغلغانده یمان ویخشی بنده * قلگنی قیلماغل شرمنده آنده)* یعنی عرصات میداننده جمع اولغان زمانده بوقلـگنی اویاتلیغ ورسوای ایلامگل دیمکدر *(اگر اعمالمه سالسام کوزیمنی * سزاوار الم دیرمن اوزیمنی)* یعنی یارب نیلرمن اگر قیلدقی اعمال لریمه کوزمنی سالب قاراسم عذابگا لایقمن دیب فکر ایلارمن زیراکه عمل لریم بارچه سی نقصانلق ایله اولغاندر « سزاوار » لایق الم عذاب معناسنه در عربی درومنه قوله تعالی (نعذبه عذابا الیما) *(اگر الطافگا باقسام الوم * امیدیم کوب باغشلانغای گناهم)* یعنی یارب اگر الطافگا ورحمتگا باقسام امید ایتارمن شاید منم گناهم عفو اولنور دیب *(اگرسن یاپماسنك ای عالم غیب * بولور تانکده معین سانی یوق غیب)* یعنی اگرسن گناهمه عفو پرده سن یاپماسنك رحمتنك ایله تحقیق تانك آتقانچه حسابی یوق عیبلر وگناهلر ایلرمن زیراکه آدم اوغلانلری غافل لکدین خالی دگل *(الهی مغفرت محتاجی درمن * سنك کینك رحمتگدین راجی درمن)* امیدم کوب ایرر آنداغ شرفدین * یبارسنك نامه‌مزنی اونك طرفدین)* یعنی یارب یارلقامغگا محتاج تورزمن ودخی کینك رحمتگدین امید ایتارمزلر کوب امیدلر واردرکه شایدکه نامه لرمزنی اونك یاغمزدین یبارردیو *(حجاب عفو یاپسنك عیبمزگا * در رحمتنی سالسنك جیبمزگا)* یعنی عفو پرده سنی بزلرننك گناهمزگا یابب رحمت انجوسنی یقامزغه باغلر دیب امید ایتارمزلر بونداغی ایکی اضافه (لجین الماء) قبیلندندر تامل *(الهی قورقادرمز جانمزدین * یبارمه نامه نی صول یانمزدین)* یعنی یارب سننك عذابگدین جانمز ایله قورقارمز بنا گناه نامه مزنی صول طرفدین یبارر دیب *(امیدالك بندەدرمز هم هراسان * حسابمزنی اول کونده قیل آسان)* یعنی یارب سندین امید ایتارمزلر وهم عذابگدین قورقارمزلر رحمتنك ایله اول کونده حسابمزنی ینکل

ایلاب درگاهنکالایق ایلاگل «هراسان» هاننك کسری ایله وراننك فتحیله قورقمق
معناسینه فارسیدر *(تلطف برله سورغیل کاریمزنی * قاراقیلمه اوکون رخساریمزنی)*
یعنی یارب مهربانلق ایله بزلاردین سؤالکنی سورغیل وزنهار قیامت کون
بزلرننك یوزمزنی قرا ایلامگل رخساررانك ضمه سی ایله خاننك ساکنی ایله یوز
معناسنه در *(اگرچه نامناسبمن یمان من * اوزنك ایدنك قلمغه مهربان من)*
یعنی اگرچه من قلنك لایقسز اولسامده سن آنك یمانلغنه قرامغای سن زیرا که
اوزنك ایتدنك قل لریمیه مهربانلیغ من دیو *(اگرچندیکه بولسام زشت
بدکار * حبیبنك امتی من قل آتم بار)* یعنی اگرچه یاوزاشلی بنده نك بولسامده
دوستنك محمد علیه السلام ننك امتی من ودخی تنگری تعالی ننك قلی من دیگان آتم
بار (زشت دیدکی فارسی لغتی دریاوزاش قیلغوچی معناسینه در بدکار لفظیله
الفاظ مترادفه اولوندی وزن شعر اوچون یاکه عربی درلاشی معناسنه در *(ترازوی
قیامتننك بیانی)* (ترازوحق ایرروزی قیامت * آننك صدقیغه نازل بولدی
آیت)* یعنی قیامت کون میزان وتراز وحقدر آننك راستلغیغه آیت ایندی قوله
تعالی (والوزن یومئذ الحق) الایة مفسرلر ایمش لر میزان میکائیل فرشته ننك اوننك
قولیده میزان ننك ایکی پله سی واردر بر پله سی نوردن وبر پله سی قارانغولقدن
اوله ودیکمه پله سی ننك اولوغلغی یر ایله کوك آراسی قدری اوله (وایمش لر
پیغمبرلرگا صلوات الله علیهم اجمعین میزان اولمیه مگر سلیمان پیغمبرگا بوله زیرا که
دنیاده اول اولوغ پادشاه ایردی وبعضیلر دیرکه افضل بودرکه آننك نچوك ایرکانینه
ونه صورتده ایرکانینه ایرشمك حاجت دگلدر بلکه بزلرگا اعتقاد ایلمك کرکدر
میزان حقدر دیو *(بلور تنکری اگرچه حالمزنی * ترازوغه صالور اعمالمزنی)* یعنی
الله تعالی بزلرننك حالمزنی آنگلایور میزانغه سالمایوننك اعمالمز معلومدر آلای
بولسه ده ترازوگا صالور قل لری اوپکاتار تماسن اوچون *(قیلور آگاه قیلان
قیلمش لریغه * یتوشماس عقل ایکامننك اشلریغه)* یعنی حق تعالی حضرتی اول
کونده بنده لرننك عمل لرنی آنکلاتور بارچه سنی خاطرینه تشور رخدای تعالی ننك
قدرتلرینه عقل یتشماسدر ای الوغ کمسنه ایکام الله تعالی معناسینه در سمرقند
خلقی ننك لغتیدر *(ترازو باری غه اقرارمز بار * نچوك ایرکانینه نی کاریمز بار)*
یعنی ترازو بارلقینه اقرارمز بار آننك نچوك ایرکانینه نی اشمز باردر ترازو صورتنی
خدای تعالی اوزی بلور دیمکدر *(الهی قیل آغر میزانمزنی * سلامت توت بزننك
ایمانمزنی)* یارب سن بزننك میزانده اعمالمزنی آغر ایله ودخی دنیادن اوتدکمزده
ایمانمزنی سلامت ایله آغر میزانمزنی دیماکده مجاز واردر ذکر حال واراده محل
قبیلندندر تأمل *(صراط کوپروکی بیانده)* جهنم اوزره برکوفروك ایرور آه *
اوشال کوفروك صراط آتلیغ گذرگاه * یعنی جهنم آرقاسنده برکوپر واردر آه یارب
نیلرمز اول کوپرننك اسمی صراط درآدمیلرننك اوتاچك یرلریدر (ایمشلر صراط

(ترازوی قیامتننك بیانی)

(صراط کوپروکی ننك بیانی)

اوله آدمیلر حساب بیرگونچه بش یوزیل اوتار آندین صنگره صراط کوپروسینه
صف صف اولوب سورلورلر تموغ اهل لری تموغغه کررلر اجماخ اهل لری اجماحقه
کروب عبرت آلورلر اوچون انبیا الرهم شول صف اچنك بولورلر (بیت جهنم کوپروسی
وار قلدین اینچه * قلچدین دخی کیسکندر یتنچه * تمام اوچ کره منك ییللق یول اولدی *
سعادت اهلینه آسان یول اولدی * (قلچدین تیز ایرر قلدین اینچکا * پشیمانلر
اوشال کون توشکای اچکا) * یعنی اول صراط کوپرسی قلدین نچکا و قلچدین اوتکندر
دنیاده گناه اشلاب پشیمان اولغان آدم اوغلانلری اوته آلماین جهنم ایچنه توشکیلر
تأمل * (عجب حیران بولور فرزند آدم * قدم قویسه آننك آستی جهنم * یعنی صراط
کوپرسنی کورب آدمیلر حیران اولور نچکه لکدین اوتکونلکدین و آیاقلرنی
باسماغه تلاسه لر صراط کوپرسی ننك آستنداغی جهنم آیاقلرنی پشورر * (اگر
قایتای دیسه قویماس موکل * بولور فرزند آدم حالی مشکل) * یعنی عرصات خلقی
کیرو قایتماغه تلاسه لر موکل فرشته لری قایتارمزلر اوتلی گرزیلر برلن اورورلر
بوزمانده آدم اوغلانلر یننك حال لری آغر اولسه کرکدر * (معین کورسه لر اول خلق
تف تاب * بولور جان وهمی برلن زهره لر آب) * یعنی بالحقیقة کوررلر آدمیلر اوت
ایله قزغان صراط کوپرونی آنی کورب جانلری قورقوغندین یوراکلری صو اولور
یعنی آدمیلر ترکلکدن امید کیسه لر نته که بیوردی * (یوراکلر قان بولوب کوزلر
توکار یاش * اومنزلدین قوتلغایمو غریب باش) * یعنی صراط کوپرنی کوردکده
خلایق لرننك یوراکلری قان اولور و کوزلری یاشلی اولور یارب نچوك قوتلغای
اول اورندین غریب باشلر مزسن یاردم و نصرت ایلاکل دیمکدر * (فغانلر قویقای
اولاد بشردین * کم اوتکای کم یقلغای اول گذردین) * یعنی زار زار یغلاغایلر آدم
اوغلنلری اول اوتاچك صراطدین قورقوب بعضسی اوتکای و بعض لری جهنم ایچنه
یقلغای نته کم بیوردی * (عنایت قیلسه بعضی آدمی زاد * اوتار بعضی یشندیك بعضی
چون باد) * یعنی الله تعالی یاردم ایلاسه بعضی آدم اوغلانلری اوتارلر اول صراط
کوپرسندین یاشن کبی و بعض لری ییل کبی هر کم اخلاصنه کوره اوتسه لر کرکدر
* (اوتار بعضیسی آندین یوکرك آت دك * اوتار قربیغه لایق یعنی هر یك) * یعنی
بعضی مسلمانلر اول صراطدین یوکروك آطدیك کچارلر یعنی فی الجمله هر برسی
اوزلری الله تعالی گه یقینلقلری مقدار نچه اوتسه لر کرکدر تأمل * (اوتار بعضی مسلمان
تایه تایه * یتار آخر دیگان عشرتلی جایه) * یعنی بعض مسلمانلرننك آیاقلری تایه
تایه کچارلر آخر باراتورغاچ مقتاولی اورنغه یتارلر یعنی اجماحقه * ایمشلر بعض
مسلمانلر تایب یقلغاندین صونگره اوچ ساعت مقداری توقتاب تررلر و بعض لری
برکون قدری و بعضلری برآی قدری و بعضلری بر یل قدری و بعضلری منك
یل قدری توررلر نعوذ بالله تعالی من ذلك الشدة * (قدم قویسه یقیلور بعضی انسان *

(مناجات موفق الله یار)

الهی ایلا گل اول کوننی اسان* یعنی بعضیلر آیاقلرنی اوّل مرتبه قویدقلا جهنمکه کیتارلر یارب رحمتنك ایله اول کونده بزلرگه یگل و اسان ایلگل دیمکدر *(اگر اوتکارمسنك آندین سلامت* قلنك رسوا بولور روز قیامت)* یعنی اول صراط کوپرندین بزلرنی سلامتلك ایلن کچورمسنك بو بنده لرنك تحقیق قیامت کونده رسوای بولورلر *(بلوب تصدیق ایتب بول کوب خطرنی* بو مسکین قویمدی عصیان ایتارنی)* یعنی یارب بو مسکین بنده نك تحقیق صراط و حسابننك بارونی بله تورو ب گناهلردن منع اولمدی همیشه عصیان اچنده بولدی *(الهی بنده نی صاحب ندم قیل* صراط شرع اوزره ثابت قدم قیل)* یعنی یارب بنده لرگنی دنیاده اوکونمك ایاسی ایلا گل و آیاقلارنی شریعت اشلری اوزرینه برکتکل دیمکدر *(هدایت پیریکه تاشورقولمنی * عنایت کوبیکا کینك قیل یولمنی)* یعنی یارب فقیرلارنی کوندرگوچی مرشد اوزره تاپشورغل ویاردمنك ایلان قبرمزنی کینك ایلاب ورحمتکه دوچار ایلگل دیمکدر *(معاصی اوتیغه تایدرمه پایم * بهشت معرفتنی ایله جایم)* یعنی گناه اوتیغه آیاغمنی تایدرمه یعنی منم گناهم سببلی یاندرمه و رحمتنك ایله عفو ایله و بارلقنمق باقچه سنی اورنمزنی ایله* بس آگاه اولغل بو ایکی بیتده دورت اضافه واردر بارچه سی لجین الماء قبیلندندر لفظ جای موندہ ترشیح اولوب توشکاندر تشبیه اوچون بهشت معرفتکه لکن احتمال اولرکه هدایت پیریکه و معاصی اوتیغه دیدکی اضافه سی اضافهٔ سبب در مسبب ساریدرکه تأمل ایلیه سن)* کرم لیك پادشاها کردکارا* رحیما مغفرتلیك بر وبارا* اگرچند یکه بی حددر گناهم * سلامت قیل خطرلردین الهم)* یعنی اگرچه منم گناهم ننك حد پایانی یوقدر رحمتنك ایله خطرلردین سلامت ایله یاردمنك ایله دیمکدر تأمل *(اگرچه سانی یوق عصیان قیلب مز* امید اولسکم سنی واحد بلوب مز)* یعنی اگرچه من حسابی یوق گناهلر قیلاب تررمن لکن سنی بردیب بلوب رحمتگدان امید ایتارمن*(الهی برلکنك ننك حرمتیدین * سلامت قیل اوکوفروك محنتی دین)* یعنی یارب برلکنك وبارلغنك حرمتنه بز غریب بنده لرگنی اول صراط کوپرسی مشقتلرندین امان ایله

(حوض کوثرننك بیانی)

(حوض کوثرننك بیانی) *(قیامتده پیغمبر حوضی درحق* صفاتن قیلدی تعیین شاه اصدق)* یعنی قیامت کونده پیغمبرمزننگ کولی حقدر آنی حوض کوثر دیرلر نته که راستلق پادشاهی پیغمبر علیه السلام بیان قیلدی آیت ایله قوله تعالی (انا اعطیناك الکوثر) نته که بیان ایلاب بیوردیکه *(صوی اول حوض ننك سوتدین ایرر آق * یسی مسکدین هم ایردی بهراق)* یعنی کوثر یلغه سی ننك صوی سوتدین آغراقدر ایسی یفاردین بخشیراقدر «یسی» دیدکی قوخ وایس معناسینه در ترکمان خلقی یس وایس دیرلر بهراق اسم تفضیلدر یخشی راق معناسینه در*(آننك الوغلغی بر آی چیلق بول * مونی البته قیل ذهنگه معقول)* یعنی حوض کوثرننك اولوغلغی بر آیلق یولدر بوسوزنی البته عقلگه موافق ایلاب توغری کورگل (ایمشلر بر آیلق الوغلغی دیماکارن آننك یاسی لغی در

اما اوزنلقی بش یوز یل لق یولدر بش وقت نماز عددنچه وکوثرننك باشی اجماخ
ایچنده کی طوبی یغاچی ننك توبندین چقغاندر اما آننك اورنی اجماخ ایشکی توبنده در
(ایمشلر اول کولدن محمد امتندن غیری اچمزلر آننك اوچون خطاب تخصیص
اوچوندر (ودخی ایمشلر محمد امتلری تموغدین چقغاچ شول کولگه کروب غسل
ایدرلر آندین صونك اجماخقه کیدرلر * دمی آب اچسه آندین هر مسلمان * یقین
بل صوساماس هرگز اول انسان) * یعنی مسلمانلر بر صولو مقداری اول یلغه دن
اچسه لر هرگز سوساماس آدم اوغلنلری (ایمشلر حوض کوثردین اچمگه خاصلانغان
جماعت بش گروهدر (اوّلگیسی پیغمبر علیه السلام ننك سنتنی قویما غانلر
ایکنچیسی مولد بیرامنی ایلاگانلر (اوچنچیسی مدرسلر وحاجیلر وغازیلردر
(دورتنچیسی یتیم لرگه نفقه بیرگانلردر (بیشنچیسی طالب لرگه ومسافرلرگه قونارغه
ایو بیرگانلر در فتاوای صوفیه ده مذکوردر *(خداونده نصیب ایتکای سن آندین *
امیدی کوب ایرر بنده گنی سندین) * یعنی یارب رحمتنك ایله بزلرگه اول یلغه ننك
صوودین نصیب ایتکای سن زیرا که بنده لرننك امیدی سندن کوبدر لقوله تعالی
(لاتقنطوا من رحمة الله) الایة *(شفاعت ننك بیانی :* خدا اذنی بیلان مقدر شفاعت *
قیلورلر انبیا و اهل طاعت) * یعنی خدای تعالی امری برله شفاعت مقدر اما شفاعت
ایدوچی کمسنه لر پیغمبرلردر وطاعت اهللریدر * شفاعتکم مسلمانلرغه درسود *
ولکن بولمغای بی اذن معبود * یعنی پیغمبر علیه السلام ننك شفاعتی مسلمانلرغه
فایده لیدر مقدر لکن آنداغ اولسه ده خدای تعالی ننك امرندن غیری دکلدر قوله تعالی
(من ذا الذی یشفع عنده الا باذنه) الایة (ایمشلر شفاعت الوغ گناه ایالرینه در
(ایمشلر که شفاعتکا انکار ایلاسه کافر اولور حتی که بعضلر ایمشلر کافر دگلدر
بلکه پیغمبر علیه السلام ننك شفاعتندن محروم اولورلر نعوذ بالله * (خدا اذنی بیلان
روز قیامت * سوکلوك بنده سی ایلر شفاعت) * یعنی الله تعالی ننك امری برلن قیامت
کوننده الله تعالی ننك سوگان لری شفاعت ایلرلر گناهلیلر اوزرینه وآنلار
پیغمبرلردر امتلرینه شفاعت ایلرلر و فرشته وعالملر وایزگولر بارچه سی شفاعت
ایلرلر استاذلر شاگردلرینه شفاعت ایلرلر (ایمشلر ایزگو اهلینه ایزگو اهللری
شفاعت ایدرلر درجه سی آرتور اوچون ایزگولری یاوزلرغه شفاعت ایدرلر
اجماخقه کرگزر اوچون *(قیامت کون عجب شدتلی کوندر * آننك قاتیغلقی
ازحد فزوندر) * یعنی قیامت کون عجب قاتیغ کوندر اول کوننك قاتیغلقی حددن
وحسابدان طشره در *(اوکون ننك هیبتیدین بی شك وریب * بولور کوك پاره پاره
تاغ توزغیب) * یعنی قیامت کونی ننك هیبتلی اولماقی شکسز وشبهه سزدر قیامت
کوننده کوکلر پاره پاره اولوب ویارلوب توشار وتوزبرلر بارچه سی جون کبی هواده
اوچارلر (قوله تعالی وسیرت الجبال فکانت سرابا) الایة *(زمین اوتادی بارچه کوه
سنگین * بولور حق خشمیدین جون پشم رنگین) * یعنی یر استیننك قاداقلری یعنی

(شفاعت ننك بیانی)

تاولروبارچه تاشلاری ویغاچلاری بولورلار الله تعالی ننك آچیغندین اول کوننك تتلمش جون کبی هواده اوچارلر قوله تعالی (کالعهن المنفوش) الایه ❁ اوشال شدتكا یرکوك قیلمسه تاب ＊ نچوك طاقت قیلولور بر قطره ء آب ＊ یعنی اول کونده یرلرننك وکوكلرننك طاقتلری وقوتلری اولمسه نچوك طاقت ایلرمزلر منی صووندن یراتلغان آدم اوغلانلاری قطره ء آب دیماکی تسمیة الشی باسم ما کان علیه من قبیل قوله تعالی (وآتوا الیتامی اموالهم) کبی نتەکه اهل بدیعه مخفی دگلدر ＊ (بولور هم غم بیلان خردان زیبا ＊ دلیلم یجعل الولدان شیبا) ＊ یعنی اول قیامت کوننده قایغوو حسرتلر ایله ساچلری آغارر الوغلارننك وکیچك نارسیده اوغلانلارننك بو سوزم راستلغینه دلیلم قوله تعالی (فکیف تتقون ان کفرتم یوما یجعل الولدان شیبا) الایة هم نقطه سزما ایله ساچ آغارمق معناسینه صحاحده مذکوردر تأمل ＊ (بولور بر بریگا دشمان دوست دیگانلر ＊ مگر تقوی یولیدین غم یگانلر) ＊ یعنی اول قیامت کوننده آنداغ قاتیغ اولور دنیاده بر برسینه دوست اولغانلر آنده دشمان بولورلر بر برندین قاچارلر آتا اوغللرندن قاچارلر واوغل آتالرندن مگر بر برندن قاچمزلر شونچلاین کمسنه لر دنیاده وقتده تقوالق قایغوسنی یگانلر وبر مجلسدا اولوب آخرت حالن سوزلشکانلردر وجماعت نمازینه بارغانلردر بری برندین قاچمازلر بری برندین شفاعت استاب شفاعت ایلرلر ایرمش تأمل ＊ (هوامس دیك قزاریر هم تیمور دیك ＊ غضب قیلغان کشی بولغای کومر دیك) ＊ یعنی اول قیامت کوننده هوایوزی قزغان باقر کبی اولوریر قزغان تیمور کبی اولور وعذاب قیلنمش بندەلرننك تنی کومر تیك قارالور نعوذ بالله من ذلك ＊ (کیلور نیزه بویی خرشید تابان ＊ خجالت تیریگا غرق اول بیابان) ＊ یعنی اول قیامت کوننك الله تعالی قویاشنی سونگو بویی مقدار نچه آدمیلرننك باشلری اوستنده قویار اول زمانده آدمیلر اسسلکندین تیرلاب محشر صحراسی تولوب تیرلرندین یلغه لر آقار ＊ (بولور اوز حالی برلان آدمی زاد ＊ کلور کونکلیگا قیلغان اشلری یاد) ＊ یعنی اول کوننك آدمیلر بارچه سی اوز حاللرینه مشغول بولورلر اوغل قز آتا آنا کورنماز ودخی نه که دنیاده قیلدقی گناهلری بارچه آدم اوغلانلری ننك خاطرلرینه توشار قوله تعالی (یوم یتذکر الانسان ماسعی) الایة ＊ (اگر حق یاپماسه جرم ایلگان جای ＊ گواهیلك بیرگوسی بل دست ایله پای) یعنی حق تعالی حضرتی اوزی ننك رحمتی ایله بزیم گناهلر قیلدقی اورنلرمزنی اوزی اورتماسه قیلغان گناهلرمزنی آیاقلرمز وقوللرمز گواهلق بیررلر قوله تعالی (الیوم نختم علی افواههم وتکلمنا ایدیهم وتشهد ارجلهم بما کانوا یکسبون) ＊ (قباحتلك عملـلر توشسه کوزکا ＊ علاجین کم بلور حضرتدین اوزکا) ＊ یعنی چیرکین ویاوز عمللر کوزگه توشسه یعنی دنیاده وقتنك گناه قیلسه لر آننك داروی شولدر اولسدین بورون توبه استغفار ایلاب گناهلرنی قیلدقلری اوچون قایغویه کدر اوزگه دگلدر یعنی توبه ایلسه لر

یازقلری یوق حکمنده اولور اگر الله توبه سین قبول ایلسه * (محمدکم ایر رحق ننک حبیبی * معاصی دردی ننک حاذق طبیبی) * یعنی پیغمبرمز محمد علیه السلام الله تعالی ننک دوستیدر و گناه زحمتی نلک اشانچلی داروچیسی در گناهلر زحمتنه آندین اعتماد لو طبیب یوقدر ومصراع آخرده استعاره بالکنایه واردر تأمل ایلیه سن *(بیلن همت قوریغه باغلاب اول ایر * همه نفسی دیسه اول امتی دیر) * یعنی محمد علیه السلام بیلنه همت پوتاسی نی باغلاب اول ایرلرننک عرصات میدانده بارچه خلایقلار نفسی نفسی دیگایلار اول امتی دیب چاغرر وزاریلقلار ایلر مصراع اوّلده هم استعاره واردر قوری دیدکی پوته معناسنه در *(همه اوز نفسیله بولسه کرفتار * محمد امتی مسکین اوچون زار) * یعنی بارچه عرصات خلقی اوز حاللری برله بولغانده کرك پیغمبرلر وكرك اولیالر اولسون اوزلرنی حقدن تلارلر غیرنی تلامزلر اورته لرنده بومحمد علیه السلام مسکین یازقلی امتلری اوچون زارزاریغلاب الله تعالی حضرتندین شفاعت ایلارلردیمکدر (ایمشلر قچان عرصات یرنده بارچه خلایقلر حاضر اولورلر آتامز آدم پیغمبرگا کلورلر وایتورلر یا آتا بزلرگه آتالق مرحمتی ایلاب شفاعت ایلیه سن دیورلر آدم علیه السلام اوغلنلرینه جواب بیرب ایدر ای اوغلنلر بزلرننک اوز حالمز مشکلدر سزلرگه شفاعت ایلمك قنلدر دیر وایدر بارگز بنم برگوزل اوغلم واردر آدی ابراهیم خلیل الله دیرلر آندین شفاعت اوتوننك دیر آندین صونك آدم اوغلنلری ابراهیم علیه السلام گه کلورلر شفاعت تلارلر اول ایدرکه منم آغر حاللر یم اوز باشمده کوبدر بزلردن شفاعت ایلمك اولمز دیر اما سزلر موسی کلیم الله قاتینه بارگزلر زیرا که اول موسی دنیاده وقتلده حق تعالی حضرتی برله کوب سوزلر سوزلشدی آننك یقینلغی بزدین آرتقدر دیر بس آدم اوغلنلری بارچه یوگرشوب موسی کلیم الله قاشینه کلورلر وایتورلر یا کلیم الله بزلرگه شفاعت ایلاگل دیرلر اول هم بزلردین بولماس دیر آندین صونك اسماعیل ذبیح الله قاشیغه کلورلر اول هم بزدین بولماس دیر لکن اسماعیل علیه السلام ایدر منم برکورکلو ایزگو دولتلو گوزل اوغلم واردر آدی محمددر آننك قاتینه بارنکزلر دیر اول بارچه دنیا و آخرت خلقی ننک پادشاهی وشفاعت ایدوچیسی در موندین صونك آدم اوغلنلری پیغمبر علیه السلام قاتینه کلورلر وشفاعت استارلر وپیغمبر علیه السلام یوکروب عرشکا بارر الله تعالی گا سجده ایلب زاریلقلر ایلر حق تعالی ایتورکه ای محمد بوکون سجده کونی دگلدر بلکه آشامق وایچمك کونیدر نچون سجده قیلورسن دیور پیغمبر علیه السلام ایتور یا الهنا وسیدنا امتلریم قایسی سی تموغلدر وقایسیسی عرصات میداننلدر آنلر مندن شفاعت استرلر بگا آنلردن باشقه اجماخ ننك نعمتی حرامدر دیر بعض ایدی عزوجل ایدر یا محمد بارغیل امتلرنکا شفاعت ایلاگل ودخی غیری پیغمبرلرگه ایتگل امتلرینه شفاعت ایلسونلر موندین صونك پیغمبر علیه السلام امتلرینه

شفاعت ایلرو غیری پیغمبرلر هم امتلرینه شفاعت ایلرلر وایزکولر وصالح لر
هم آنداغ شفاعت ایلرلر فتاوای صوفیه ده مذکوردر (بس معلوم اولندی پیغمبرمز
علیه السلام ننك آنالاردین آرتق شفقتی واردر امتلرنی کوردکی وقتده آنالری
کبی رحیم لیك کونکلی ایلن یولوقب شفاعت ایلرننه که بیوردی *(اکر بولسه
ایمه تورغان بالاکم * تابلغانك نچوك چولان قیلورام) * یعنی بر خاتون ننك
ایمه تورغان بالاسی یوق بولب موندین صونك اول بالاسی تابلسه آننك آناسی
اول بالاسی قاتتنك ایلنب وتولغانب یورر اول بالاسینه رحیم وشفقت ایلایب
یوق اولدقی اوچون ساغنب تابلدقدن صوگره نه قیلورن بلمز آنچلاین حضرت
رسول علیه السلام قیامت کون امتلارین کوردکنك شونچلاین رحیمی وشفقتی ایلان
توروردیمکدر «کم» کاف فارسی ایله بوق معناسنه در چولان چیم فارسی ایلان ایلانمك
وتولغانمق معناسینه دور ایکسی فارسیدر *(منك آنداغ آنادین کوبراغ وبهراغ
محمد کم غریب امت اوچون داغ) آن حضرت رسول علیه السلام ننك امتنه شفاعتی
آنداغ آنالارننك شفقتندان هزار مرتبه آرتقدر هر وقتده غریب امتلری اوچون
قایغولوغ ایردی بهراغ کوب معناسنه در فارسی در کوبراغ لفظینه عطف تفسیر
اولندی وزن شعر اوچون داغ فارسیدر قایغولوغ معناسنه در *(آقاردر یا بولور
اول محترمدین * شفاعت شیری بستان کرمدین)* یعنی شفاعت دریاسندین شفاعت
سوتی آقار دریا دیك بولوب امتلری اوچون یومارتلق ایمچا کندین یعنی پیغمبر
علیه السلامننك شفاعتنی سوت بیرگوچی آناغه اوخشاتوی لجین الماء قبیلدندر که
استعارهٔ تهکم در اهل بدیعه مخفی دکلدر *(قیلورحق اذنی بر له هر طرف جوش *
نصیب ایتکان اودریادین قیلور نوش)* یعنی پیغمبر علیه السلام ننك شفاعت
دریاسننك سوتی هر طرفقه اقار خدانننك امری ایلان نصیب بولمش اول شفاعت
دریاسی ننك سوتنی اچارلر (اللهم ارزقنا شفاعته) *(نصیبی ایتمکان فرزند
آدم * قالور آنداغ الوغ یم دین فروغ فم)* یعنی نصیبی یوق بندلر آنچلاین
الوغ نعمتدن فروغ آغر قالورلر الوغ نعمتندن مراد شفاعتدن محروم اولورلر
بوندا استعاره بالکنایه واردر یم دین دیدکی نعمت معناسینه ترکمان لغتیدر
*(کشی بلماس قیامت دشتینك آه * بوقللارنی دیگا بوامت اول شاه)* یعنی قیامت
صحراسنك آه میلر بلمز لر بوبندلرنی پیغمبرمز علیه السلام امت دیو ایتورمو ایرکان
یارب سن رحمتنك ایله بوبندلرنی امتم دیدکی لفظنی پیغمبرمز علیه السلام ننك
تلینه سالغیل دیب ناظم ننك دعا قیلماقیدر *(اگر امت دیسه خوش دولت وبخت *
یوق ایرسه عاصیلرغه اش بولور سخت)* یعنی پیغمبرمز علیه السلام بوقللرنی امتم
دیو تلنده یاد ایلسه خوش دولت موندا غ الوغ دولت یوقدر یوقسه امتم دیو تلنك
یورتمسه گناهکار قللرننك باشلرینه آغر اولور یعنی شفاعتندن محروم اولوب
تموغه کررلر نعوذ بالله تعالی *(اگر امت دیسه نور علی نور * یوق ایرسه عاصیلرغه

اش بولورزور) * یعنی آنحضرت صلی الله علیه وسلم بوقللارنی امتم دیسه نور اوزره نور اولور اگر امتم دیمسه گناهکارلرغه اش الوغ بولور *(اوشال سلطان داعیا الی الله * غریب امت اوچون داغ ایردی والله) * یعنی اول پادشاهکه پادشاهدین مراد پیغمبر علیه السلام در هر وقتده الله تعالی جانبینه دعا ایلر ایردی غریب امتلرینک یازقلرینی تلاب امتلری اوچون قایغوبیار ایردی لفظة الله ایله آنط ایتارمن بوسوزمننک راستلقیغه دیمکدر * (بو امتلر عجب زشت ایتدی حالن * یپار بدعت بیلان سنت جمالین) * یعنی امتلری عجب زشت وقبیح اشلرنی ایلدیلر وحاللارنی بوزوق ایلدیلر آوزلارین قرغاندیلر وپیغمبر علیه السلام ننک سنتنه بدعت اشلرنی قاتوشدردیلر پیغمبر علیه السلام ننک سنتنی توتمدیلر وبدعت اشلر آرتندین یوردیلر شونچلابن زشت فعللر اشلاب امت مز دیو دعوی قیلدیلار امت اولغانلرغه آنداغ کرکمز ایردی تون کون سنتلرنی توتمق کرکلدر (بیت) امت ایسنک آننک اخلاقنی توت * تاکه امتلک اوله سنده ثبوت * مصطفی اشلامدیکن اشلامه * اشلایب صوگره پشیمانلریمه *(بهایم دیک اشی اچمک یمکدر * قروغ تل بر له امت مز دیمکدر) * یعنی بو امتلر ننک کوبرا کیننک حالی آنداغدر دایما حیوانلر کبی آشامق واچمکدر موندین صوگره سنتلرنی توتماین قروغ تللری بر له امت مزلردیو دعوی قیلورلر آنداغ اولسه بودعوالاری باطلدر *(الهی لطف قیل حسرتلی ساعت * حبیبنکدین نصیب اینکل شفاعت) * یعنی یارب رحمتنک ایله بزلرکا قایغولی ساعتلرمزده اوزنک ننک دوستننک شفاعتنی نصیب ایلا گل وبدعتلرنی براق ایلاب سنتلرینه آیاقلرمزنی توغری ایلا گل * آبرو مه یخشیلر ننک آراسیدین * یراق ایتمه حبیبنک قاراسیدین) * یعنی یارب یخشی بندلرنکننک آراسندین رحمتنک ایله بزلرنی آبورماغل ودوستنک محمد علیه السلام ننک کولاگاسندین یراق ایلامگل وآننک سنتنی توتارغه ثابت ایلا گل دیمکدر (جنت ودوزخ ننک بیانی) *(ایرر جنت ودوزخ حالا موجود * یراتبدر آنی خلقیغه معبود) * یعنی اجماخ ایله تموغ هر ایکسی الحال باردر اول ایکسنی الله تعالی بنده لری اوچون یراتدی معتزله لر ایدیلر که اجماخ ایله تموغ الحال بار دگللردر الله تعالی اول ایکنی قیامت کوننده بار ایلار زیراکه آنچلاین بقا نرسه لرننک وجودی ننک فناده قالمقی مشکل دردیرلر بونلارننک بوسوزلری باطلدر لقوله تعالی (اعدت للمتقین) بو آیتدن اول ایکا گوننک بارلغی فهملنه در بونلارغه جواب ننک کورکام راکی اولدر آدم علیه السلام ننک قصه سی یتار زیراکه اول اجماخده نعمتلر ییدی (بیت) بشارت وار وجود نار جنت * بقاسین حکم ایدرلر اهل سنت * بقاسینه دلیل ای اهل همت * کتاب سنت واجماع امت *(کونکل گه صالمه ای عقل پیاده * صیغر اول ایکی منزل قایسی جاغه) *

(جنت ودوزخ ننک بیانی)

يعنی یوق فکرلرنی کونکلگه صالماغل ای عقل ایله بلگوچی صغدرر الله تعالی حضرتی اول نرسه نی هر قایسی اورنغه تلاسه آنده حاصل کلام کوڭلگه کلتورمنك بویر ایله کوك فانی اولدقنده قانك تورر لر دیب بو احمق لقدر احمق لرننك فکریدر الله تعالی تلاسه قایده قویب آنده آصرار الله تعالی که مشکل لیك یوقدر نته که بیوردی *(اکر امر ایلاسه کونین بر پای * بولور بر پسته ننك بو چاغینه جای)* یعنی بو بیت نك معناسی یوقاریده کچدی اما مونده استشهاد اولدرکه انچلاین اجماخ ایله تموغنی هم یر ایله کوکلر فانی اولدقنده تلاسه قایسی اورنغه سغدرر دیمکدر بو معنا صرده بونلر ننك تورمقی برلر که مشکل اولسه ده خدای تعالی ننك قاشنده مشکل دکلدر *(کرر دوزخقه کافر قایته آلماس * عذاب سختیدین هرگز قتولماس)* یعنی کافرلر جماعتی تموغغه کرکاندین صونك آنلر کیرو قایته آلماسلر الله تعالی ننك قاتی عذابندین هیچ وقت قورتله آلماسلر در مڭگو تموغده قالورلر (ایمشلر اول جهنم که محمد امتلری کررلر لکن اوزلری ایمان ایله کتکانلری اوله کناهلری مقدارنچه یانارلر ا آندین صونك پیغمبر علیه السلام ننك شفاعتی ایله چقارلر آندین توبان لظی تموغیدر آنده یهودیلر کررلر آندین توبان حطمه در آنده نصار یلر در آندین توبان سعیردر آنده صابئون دیدکی جماعتلر در آندین توبان سقردر آنده مجوسی لردر آندین توبان جحیم در آنده مشرکلر در آندین توبان هاویه در آنده منافقلر در بو آلتی تموغده اولغان خلق بارچه لری ابدی در *(همیشه قالمغای ایمانلی بنده * تونار آخر قولن ایمانی آنده)* یعنی اول جهنم ده دایم مڭگو قالمغایلر ایمانی یوالداش اولغان کشی لر آخری بر کون آنلار نی ایمانلری قولندین توتوب چقارر اجماخغه توغری ایلتار (ایمشلر نه قدر کناهلی کیسنه لر اولسه ده ایمان اهلندن اولسه تموغده یتی منك یلدن آرتق یاتماس یتی منك یلدین صونك پیغمبر علیه السلام آنلرنی تموغدین آلوب چقارر اجماخ ننك ایشکی توبنده نهر الحیوة آتلیغ بلغه بار در اول بلغه غه بو عاصی لرنی غسل قیلدررلر دیدیلر موندین صونك یوزلری نورکام اولوب اجماخغه کررلر *(اکر عفو ایتسه آنده نباشد * دیکل جائز اودر غافر وساتر)* یعنی بر کیسه الوغ کناهلر اشلاسه الله تعالی آنی عفو ایلاسه آیغل الله تعالی غافردر و بنده لرننك کناهلرنی ساتر یعنی اورتکوچیدر *(صغیره دین اگر توتسه خداوند * دیکایسن ایرك آنگه رای خردمند)* یعنی الله تعالی برا لونی کیچك کناهلر سببلی عذاب ایلاسه دیکایسن ایرو کلیدر بنده لرینه نه تلاسه آنی قیلور دیکل ای عاقلی کیسنه *(اوزی غافر اوزی قادر خدادر * قلینه هر نه حکم ایتسه روادر)* یعنی الله تعالی اوزی کناهلرنی عفو قیلغوچیدر و بنده لرینه قادردر بنده لرینه نه حکم ایلاسه ده روادر دیب ایتکل *(نعوذ بالله استدلال عصیان * آلور مؤمن کشیدن شمع ایمان)* یعنی سغنامزلر الله تعالی ساری برا گوگناهلرنی حلال کورسه اول کشیدین الله تعالی ایمان چراغنی آلور شمع ایمان ننك اضافه سی لجین الماء قبیلندن ندر تأمل

*(بهشت ایچره کشیکم بولسه داخل * بولور آننك همه مقصودی حاصل)* یعنی براکو اجماخغه کرسه آننك تمام تلاکان نرسه لری حاصل اولور آشامق وایچمکدن وقوچمقدین دیمکدر *(تریکدر دایما آندین صونك اولمس * الـمدن حزن غمدن ذره بولماس)* یعنی اجماخقه کرکان بنده لر دایم تریکدر آندین صونك اولماسلر در وقایغودن ورنجودن ذره قدر نچه کورمسلر در دایما اویناتده وکولمکده تررلر *(همیشه عیش ایله عشرتده بنده * کوڭلکه کیچمکان عشرتلر آنده * اکر جنت بلان دوزخنی اوصاف * قیلورغه جمع بولسه قاف تا قاف)* یعنی اجماخ ایله تموغ ننك حاللرنی بیان ایلرکه مشرقدن ومغربدن خلایقلر جمع اولسه لر بو ایککی یورطننك حاللرنی سویلرکه *(ادا بولماس ایکی منزل صفاتی * آنی یحشی بلور تنکریمننك ذاتی)* یعنی اول ایککی یورطننك حاللرنی سوزلی آلماسلر وبیان ایده آلماسلاردر مکر یخشی بیان ایدر الله تعالی اوزی دیمکدر *(ایککی منزل ننك وصفی سانی اولماس آلار اهلی بیلان هیچ فانی بولماس)* یعنی اول ایککی اورون ننك صفاتی ننك سانی حسابی اولماس بیان ایدرکا هم ممکن بولماس اول ایکی یورطننك جماعتلری هم فانی بولماسلر یرلر وکوکلر فانی اولدقی زمانده تموغننك زبانیلر اجماخننك حورلار آنده تورغوچی ادریس علیه السلام هم فانی بولماس * بتیبدر شارح الاوراد آنی * که بولماس عرش کرسی روح فانی)* یعنی شرح اوراد دیدکی کتابده یازلشدر که کوکلر ویرلر فانی اولدقی زمانده عرش وکرسی وجانلار فانی اولماس دیدی *(فنا بولماس دیدی لوح وقلم هم * عقیده بولدر ای فرزند آدم)* یعنی ینه فانی بولماسلر لوح وقلم دیدی اوشبو ننك اوزره ینه اعتقاد ایلکل ای آدم اوغلنلری یعنی بو ایتلکان یتی نرسه فانی اولمسدر یرلر وکوکلر فانی اولدقی زمانده خدای تعالی اوزی بلدکی اورنلرغه قویب بونلرنی ساقلر دیمکدر (بیت) بونده عالملر گر ایلدرسه سؤال * کل شیء هالك ده نولدی حال * عرش کرسی نولیسر لوح قلم * جنته ناره ایروشه می الم * جان اولورمی بوقسه الرمی هلاك * بویتی اشیایه ایرمزمی هلاك * ویردیلر کیر وجوابی شافی هم * صوندیلر خیر وشرابی صافی هم * کم بویدی نسندیه کلور انعام * کیر وکلور کوز آچانچه والسلام *(مناجات بدرگاه قاضی الحاجات)

* الهی اعتقاد پاك برلن * منی آغشته قیلغل خاك برلن)* یارب پاك اعتقاد بیرمك ایلان وکینك رحمتنك ایلن قاتوشدرغل توفراقدان بولغان اعتقاد اوزره یعنی منی توفراق کبی تواضعلی ایلاب مرتبه منی الوغ ایلکل دیمکدر آغشته دیدکی قاتوشدرمق معناسینه فارسیدر *(دلم صادق تلم گه بولدی قائل * بو سوزدان قیلماغل بر ذره مایل)* یعنی منم کوڭلم ننك اعتقادی اهل سنت وجماعت اوزره در وتوغری در وتلم ایله حق دیو اقرار ایلارمن لکن یارب رحمتنك ایله حق اعتقاددن منی ذره چه زائل ایلامکل دیمکدر *(خداوندا اوزنك ننك حرمتی دین * کریم غافر ستار آتکدین)* یعنی یارب اوزنك ننك حرمتنك ایله بو مسکین بنده لرننك کناهلارنی یارلقیه سن

(مناجات بدرگاه قاضی الحاجات)

زیرا که غافر وبنده لرننگ گناهلارنی اورتکوچی سن بو ایکی اسمگننگ مقنه بزلرنی یارلقیه سن ذ یمکدر *(بومسکین لرگه مؤمن اسم قیلدنک * جماعت اهل سنت قسم قیلدنک)* یعنی یارب بو مسکین بنده لرگه مؤمن ومسلمان دیو اسم قویدنک دخی اهل سنت وجماعت گروهندن ایلب آنلارنک قسمندن قیلدنک (اوشال آتدین آیرمغل همیشه * اگر چندیکه بولساق جرم پیشه)* یعنی یارب بزلرنی اهل سنت وجماعت اسممزدین آیورمغل اگرچه بز بنده لرنک ننک گناهلری کوب اولسه آگاقرامیوب رحمتنک ایله شول اسمدن آیرمغل *(ملك کلسه جسددین آلغالی جان * قیلور شیطان ملعون قصد ایمان)* یعنی عزرائیل فرشته بزلرننك جانمزنی آلمغه کلگان وقتده شیطان کلور دخی بزلرننك ایمانمزنی آلداب آلورغه قصد ایلر ایرمش *(قیلورده جان شیرین جسمیدین نقل * عزیز جان آچیغیدین کم بولور عقل)* یعنی بزلرننك تاتلیغ جانمز تنلردین کوچدکی وقتلارده بزلرننك عزیز جان بیرمکمزننك آچیغلغندین باشمزده عقلمز کم بولور ونقصان اولور شیطان لعین ایر دکنی بلمزمز *(کوکل شهبازنی قیلماق اوچون صید * قیلور هر یانده شیطان حیله وکید)* یعنی شیطان لعین کوکل قارچغه سنی آولارغه ایماننی آلورغه قصد ایلر اوچون هر طرفدین اول لعین حیله لر ایلر ایرمش ایمشلر شیطان لعین آدم اوغلانلارینه اولوم ایسرککی اولدقی وقتده بر جام آیاقغه تولوغ صو آلوب کلوب ایدر ای آدم اوغلی سکا بو صو کرك اولورمی آدم اوغلی ایتور که کرك اوله دردیر شیطان ایتور کرك بولسه بیرمن منم شرطلریمنی توتسنك دیر آدم اوغلی ایتور شرطلارننك نه ترور ایتکل دیب شیطان ایتور تکریم ایکیدر وپیغمبرلر یالغانچیدر دیو ایتکل بس آدم اوغلی ایرگولر اهلندن اولسه ایتور کیتکل سن شیطان سن الله تعالی ننك درگاهندن مردودسن دیو اگر اول آدمی یاوزلردن اولسه خصوصا ایرگوعمل قیلمغان بولسه یعنی بش وقت نماز اوقماغان بولسه روزه توتمغان بولسه صدقه بیرمگان بولسه شیطان نی قوشسه آنی ایتور نعوذ بالله دنیادین ایمانسز کیتار (بس آنداغ اولسه بزننك خطرمز اولوغدر کید لفظی حیله معناسنه در عربی درحیله لفظنه عطف تفسیر اولندی وزن اوچون کلتورلدی *(مددسن قیلماسانك اولدم یامی اورارترناغمزغه اول لعین نی)* یعنی سن ترك الله اول وقتده بزلرگه یاردم ایلامسنك اول لعین بزننك ترناغمزغه یعنی ایمانمزغه قامش اورار قامشدن مراد حیله ایلر ایمانمزنی آلورد یمکدر «نی» نون ننك فتحه سی ایله قامش معناسنه در فارسیدر لغت معناسندان عدول ایتب حیله معناسنه قیلندی مجازا (سمع الله لمن حمده) قبیلندن اولندی *(خداونده تریکلك جان چیقارده * لحدده محشرده کوفرولك اوتارده)* یعنی بزلارنی تریك وقتمزده وجان چقار وقتده ولحدکه کردکی وقتمزده وقبردین قوبوب صراط کوپروسنی اوتار وقت لرده بو بیت جمله سی برله مبتدادر *(جمیع پرده مؤمن آتمزدین * آیرمه صدقمزنی ذاتمزدین)* یعنی بارچه یرلارده بزننك مؤمن

اسمرزنی ذاتمزدین آیورماغل وشول اسمرز ایله ثابت ایلگل دیمکدر *(همیشه
نفس ایله شیطان کمینده * منی آزغورمغل دنیا ودینده) * یعنی هروقتده شیطان
ایله نفس هر ایکسی بر پوصقده در یارب منی رحمتنگ ایله دنیاده هم آخرتده
آزدرمغل دیمکدر کمینده کاف نک فتحه سی ایلن پوصق معناسنه در فارسی در
*(تلاگم بول ایا سبوح قدوس * قلوگنی قیلماغل رسوا ومأیوس) * یعنی منم تلاگم
اولدر ای پاک الله تعالی بو قلنی خلایقلر آراسنده رسوا ایلاییب امیدسز ایلامگل
*(خداونده یگلدم طرفه یازدیم * شیاطین مکری برله یولدین آزدیم) یعنی یارب
من بنده نک خطا اشلرنی اشلب یاگندیم ویازدیم ویمان تلم نک شوملقی برلن الوغ
یولدین آزدیم *(پشیمان من پریشان اوتکان اشدین * بهار وتیره باه ویاز قشدین) *
یعنی اوکنامن اوتکان گناهلار یمدبن ونه که اشلر من غریب بنده گدین پیدا بولدی
یاز وکوز وجای وقش لرنده پیدا اولغان گناهلاریمه استغفار ایلادیم دیمکدر
*(یمان اشدین همه عضومنی پاک ایت * کوگل ملکن مقام دردناک ایت) *
*(بنه شرمنده قیلمه قایتا باشدین * اویاتلیغ من ولی دستار وفشدین) * یعنی
توبه واستغفار قلدقمدین صوگره توبه منی کیرو بوزوب اویاتلیغ ایلامگل زیرا که
من اهل صلاح دین وتقوادین اولوب چالمه کیوب ایدیم زنهار توبه منی بوزدرب
بوچالمه برله فسق فساد اشلاتوب خلایقلر آراسنده اویاتلیغ ایلامگل دیمکدر
فش چالمه قویرغی معناسنه در دستار لفظینه عطف بیان یا که بدل اولوب وزن
شعر اوچون ذکر ایلدی *(مناجات اتسی الله یار مسکین * قبول اتکای سن ای
دارنده دین) * یعنی تیمربار اوغلی الله یار دعا ایلادی اول دعانی قبول ایلگل
ای دین اسلامنی توتان پادشاه دیمکدر *(تلیم عذر ایغالی یا کاشف راز *
تلمنی منک تلیم قیلسام ایرر آز) * یعنی کوب عذر ایتارگا منم حالمدین گلمز زیرا که
من تقصیرلی بنده اگرچه من تلمنی منک کیسا کگا تلیب ویاربب هر برسی برتل
اولسه ده هر برسی عذر ایلسه لرده منم تقصیرات وگناهلرمه آز بولور زیرا که منم
گناهم آندین هزار مرتبه آرتقدر تلیم لفظی اوچ اورنده در اوّلکسی کوب معناسنه در
وایکنچیسی زبان ولسان معناسنه در اوچونچیسی یارمق وشق ایلمک معناسنه در
اوّلگی تلیم تانگ فتحی ایلن ولم نک کسری ایلن اوقولور ایکنچیسی تانگ
ولم نک ضمه سی ایلن اوقولور اوچونچیسی هم تانک ولم نک ضمه سی ایلن اوقولور
هراوچوسی ترکیدر *(اویاتلیغ من ولی یا کاشف السر * قنی عذر ایغالی یوز منکیدن
بر) * یعنی یارب گناهمدین اویاتلیغ من سرلرنی آچغوچی الله تعالی قنی منم همتم
گناهمنک یوز مگیدن برسینی عذر ایتوب تلرکا *(ایمس توزلرم خوانده ییب
توز * کرک توزلرکا توپسام هرقییی یوز) * یعنی یارب من بنده نک عدللرنکدین
دگل من زیرا نه الله تعالی نک یومار دلیق دسترخانندین توز وایکمک آشاب تررمن
یعنی تون کون آننک نعمت لرنی ییار من آچلاین نعمت لرنی ییگاچ من اوزمنی

(مصنف ننك شکسته نفس لك قیلغانی)

عدل توتماق كركدر هر قايو طرفده اولسام ده الله تعالى ننك بيورمغان نرسه لرنى اشلاماس كا كرك ديما كدربس آ كاه اولغل بو توز لفظى اوچ اورنده ياد اولندى اوّلـكسى عدل اولماق معناسنه در وايكنچسى نمك وملح معناسنه در اوچونچيسى توزلرگه ديدكى عدل معناسنه در هر اوچوسى تركيدر تأمل *(تله ايديم تله هر مطلبنك بار* ديدى حقدر اوزى دانـاى اسرار)* يعنى تل ايله الله تعالى دين تله هر تورلوك حاجت نرسه لرنك باردر زيراكه بندهسن ومحتاج سن محتاج اولغان كمسنه حاجت نرسه لرنى بايلر دن صورار وسنك الله تعالى دن مقصودلرنكنى سورغل زيرا كه الله تعالى سننك سرلرنكنى بلـگوچيدر وتلـكان مقصودلرنكنى ويرگوچيدر تله ديدكى ننك اوّلـكسى زبان ولسان معناسنه در وايكنچسى صيغهٔ امر حاضر در سورغل معناسنه در هر ايكسى تركيدر تأمل *(اوشال به خوف ايتب بارر يرمدين* تيررم عجلت بيله آقسه تيرمدين)* يعنى اوشال قورقنچلى بارر يرمدين قورقب بنم گناهم كوبلـگندين اوكونب اويالب تيرلريم تيريمدن آقسه نه عجب يخشى عمل اولور ايدى ديمكدر تيريم ديدكى لفظننك اوّلـكسى عربچه عرق معناسنه در وصونـكغسى جلد معناسنه در هر ايكسى توركيدر *(مصنف ننك شكسته نفس لك قيلغانى)*(اوتار دنياده الله يار معيوب* مونـكديك يوركاننكدن اولـكاننك خوب)* يعنى تيمريار اوغلى الله يار ايدى سن عيبلى سن بوچلاين عيب وگناهلر اچنده يورمكنكدين اولـگاننك ايزگودر زيراكه تيز اولسنك گناهنك كم بولور *(يمان نفسنك سنك اوتديك توتاشدى* كناهنك باره باره حددين آشدى)* يعنى سينگ يمان نفسنگ يانه تورغان اوت كبى ايمان يورتنكا توتاشدى كناهلر كوب اشلى تورغاچ حددين آشوب حسابدين طش اولدى *(بيله آلمام ايانا قابل اوقات* نچوك جانسن نچوك تن سن نچوك ذات)* يعنى سن بوقدر كناهنك كوب اولوب كوبلـگندن اويالماس سن اوقاتلرنى توبه واستغفار ايليوب اوتكار رسن بلمام سننگ بو اشنگ تانك عجب در اوزنگ اوچون قايغورمغان نچوك جان سن نچوك تن سن ونچوك ذات سن توبه ايلميوب وقتلارنكنى بوش اوتكار رسن ديمكدر *(بهايم سن بشر ديوانه سن ساغ* گناهنك آلدينه ارزچه يوق تاغ)* يعنى سن بوقدر غافل تررسن حيوان موسن اوزنكنى توبه ايلب يولمزسن سلامت آدمى سن لكن ديوانه سن زيراكه ديوانه اولمسك بوقدر گناهلر نكدين قورقار ايردگ زيرا كه كناهلر نك قدرى تاولار هم بوقدر ديمكدر *(مخنث موسن اير بالغ موسن ياش* يوزل قاتيغ تلـگ آچيغ دلـگ طاش)* يعنى سن بوقدر گناهلر نكدن قورقغل زيرا كه سن توبه ايلمسگ خاتونشاميسن يا بالغ كامل سن يانار اسيده اوغلان ميسن اكر بالغ وكامل ادر اولسگ توبه ايلر ايردگ بوقدر گناهلرنك وار هنوز يوزنك چيتوق وتلنك آچيغ آدميلرنى رنجتورسن وكونكلنك قاتيغدر توبه ايلب كونكلنكنى يومشاتمازسن ديمكدر *(فعالـگ نا مبارك طلعتـگ شوم* هماى بختنك اوزكعبگ

(همای قوشی بیانده)

بیله بوم)* یعنی سن بوقدر گناه اچنده قالسگده هنوز فعللرنك مبارك دکلدر طالعنك شوم درهمای قوشی کبی دولتنك اوزفاسق لغنكدن یبالاق کبی زبون اولغاندرحاصل کلام سننك باشگل دین اسلام کولا کاسالب تورغان ایدی اوزفاسق لغگدان هوای نفسگه ایاریب یبالاق کبی خاصیت سز ایلاب سن دیمکدر (ایمشلر همای قوشیمعروف قوشدر قوزغون مقداری درآق اولور قنات اوچلری قاره بولوز باشی یاشلدر آننك توردقی یری هوا یوزنلدر بومرتقه سنی وبالاسنی هواده باصب چیقارور (ایمشلر همای کاه وقتده یریوزینه یقین کلور قرق آرشون قدری یتماز درکبر وهواغه اوچوب کیتار شول زمانلا برا گوهمای قوشی ننك کوله گه سی توغروسنلا دوش اولسه جهانده پادشاه اوله ویاکه غایت بی نظیر بای اوله شونك کبی سگا ایماندان اولغان همای قوشی سننك باشگا کوله گه ایلدی سن آننك کولا کاسندن قاچب یبلاق کوله گه سندن مبارك لك استارسن یعنی شیطان کولا کاسندن استارسن دیمکدر کعبنك فاسق لغنك معنا سینه در. هند لغتیدر *(نه کم عهدیکه قیلدك بولدی یالغان * قنی سندیك گناه آستیدلا قالغان)* یعنی سن الله ایله اوز آرا گلا عهدلر ایلدنك وگناهلر نکدن توبه ایلادیم دیو ایتدنك بارچه سی یالغان اولدی وتوبه گنی بوزوب گناه اشلر اشلادنك قنی سنك کبی کناهلر آستونلا قالوب خراب اولغان کمسنه *(یراق توشدنك نغو قربتلی یولدین * یبردنك رشته ء طاعتنی قولدین)* یعنی سن توبه ایلادنك توبه گنی بوزوب نه اوچون موندا غ یقین اولغان یردن یراق اولدنك ودخی توبه وطاعت یبنی قولگدین یباریب خراب اولوب سن دیماکدر نغونقطه لی غین ایله ونونك ضمه سی ایله نه اوچون دیمك معناسنه در ترکمان خلقی ننك لغتیدر *(نه کم قیلدنك جهانلا ایرته وکیچ * ریا برله اول اشنی ایلدنك هیچ)* یعنی نه که جهانلا ایرته وکیچه طاعت وعبادت ایلدنك آنلر ننك بارچه سنی ریا برله یوق ایلاب ثوابدین محروم قالمش سن *(بیلگنی باغلا محکم بولمه مفلوج * کوزنك آچ کاروانی قیلدیلار کوچ)* یعنی بس آنداغ اولسه الله تعالی یه توبه ایلاب بیلگنی عبادت پوتاسنه محکم باغلا تردد ده اولمغل زیراکه کاروان خلقی کوچدیلر سنی کوتماز لر سنلا هم کوزگنی غفلتدین آچقل دیمکدر مفلوج اصلا اوتوش اوینی اویناب مغلوب بولنمش کمسنه در تردد تفکر معناسنه استعاره اولندی *(یاتوب غفلت قراسن سورتمه یوزکا * یدی خلق اوزغمینی سندین اوزکا)* یعنی آنداغ بولسه سن غفلت ایله یاتماغل وگناهلر گنك قارالغنی یوزوگا سورتمگل توبه واستغفار ایلا کل زیراکه سندین غیری خلایقلر قایغولرنی ییدیلر وکناهلرینه توبه واستغفار ایلدیلر *(مصاحبلرگه هم عهد ایردی مونلا * کیتارلر باقی ایوکا کونلا کونلا)* یعنی یار یولداشلرنکا بو دنیاده وعدلا باردر بالگان عاقللرکا زیراکه کونلا کونلا آدم اوغلانلری باقی ایوکا کیتارلر یعنی اولوب

قبرکا کررلر اولدکی کمسنه‌لر عهد ایلدیلر ای یارانلر من کردکی قبرکا سزلر هم کررسز لکن منم تیك اوکنوب عمل‌سز کیتماکز دیرلر * (کورورسن قافله ننك اوتکانن فاش * کوتارمس‌سن خطرلیق اویقودین باش) * یعنی غافل دکل ایسنك کورورسن کاروان اهلی ننك اوتکاننی یعنی آدمیلر اولکنی کورورسن آنداغ اولسه‌ده غفلت اویقوسندین باشکنی کوترمس‌سن همیشه گناه آرتندین توبه ایلامزسن * (کوزنك آلدنداغی بیکانه وخویش * سفرر ختنی باغلار لرپس وپیش) * یعنی کوزنك آلدنك درکورورسن قرنداشلرنك و یارانلرنك کناهلرندین قایتورلر وآخرت عمللرینه یراغ اولنورلر یعنی حاضرلنورلر * (ولی سن خمر غفلتدین بولوب کیف * یاتوبسن نچه رسوالیق بیلان حیف) * یعنی ولکن سن غافل‌لك خمرنی اچب ایسرك بولوب یاتورسن وآخرت عمللرنی قایغورتمزسن همیشه اوزنکا اوزنك رسوایلق عمللرنی کسب ایلرسن دیماکدر * (اولوغلردین کچکلردین بیکبار * کیتارلر خانهٔ مقصودغه نچار) * یعنی کورارسن الوغلر ویاشلر برم برم قبر ایوینه چاره سز کتدیلر وسنك آنلرکبی چاره سز کیتما کنك هقدر * (اکرسندین کچکلر توتسه‌لرراه * یاتورسن‌هنوز ای عقل کوتاه) * یعنی اکرسندین کچکلر اولم یولنی توتسه‌لر سن نچوك غافل لك ابله یاتورسن ای عقلی قسقه کمسنه زیراکه اولم آدمیننك باشینه وقارتینه قاراب کلمزدرپس توبه ایلاب گناهلرکنی یارلقایو استکل * (بناکاه کاروان سلطانی یتسه * سنکا اصلی وطن ننك حکمن ایتسه) * یعنی سنکا آکسز دان کاروان پادشاهی یتوب سنکا اصل یورطننك حکمن ایتار یعنی عزرائیل علیه السلام کلوب جانکنی آلوب قبرکه کرورسن توبه ایلامایین غفلتك قالب حسرانلر کروهندان اولورسن دیمکدر * (الوغ یولغه کرارسن خواه ناخواه * نه قیلغای سن ولی بی توشهٔ راه) یعنی سن بنك شریعت یولنه کاه وقنده کرورسن وکاه وقتك کرمزسن نفسنك آرتندین یورورسن بویاوز فعل‌لرك ایله آخرت آزوقنی نچوك حاصل ایلرسن دیمکدر * (عجب یول عقبهٔ هر برقدمك * جمیع کاروانی بحرغمك) یعنی آخرت یولی عجب مشقتلی یوللدر برآدومك کوب مشقتلروار در وبارچه کاروان خلقی قایغو دینکزنك غرق اولغانلردر * (خصوصا یولك بروحشتلیك اوی بار * کرار یالغز باشنك اول اویکا ناچار) * یعنی خصوصا مشقتلی رك اولدر یولك برکرپچدن یاساغان اوی باردر اول کرپچ ایوده باشنك یالغوز قالور چاره سز یعنی قبرده یقین قرنداشلرلندین آیرلوب قالورسن دیمکدر * (آیروب کاروان‌دین قوندوررلر * قزیل گلدیك یوزکنی سولدوررلر) * یعنی سنی کاروان خلقدین آیروب قوندررلار شول کرپچ ایوننك اچنك قزیل کل کبی کورکام یوزلرکنی سولدوررلر یعنی منکرونکیر قاتیغ سؤال ایلاب قورقوونکدین قزیل یوزلرکدین قان قاچار تأمل ایلیه‌سن * (عزیز جسمنك که نعمت خواره بولغای * قرا یرآستیك بیچاره بولغای) *

يعنى عزيز تنلرنك دنياده نعمتلر يدى بارچه سى خور بولغاى شول قرا
ير آستوندن چاره سـز اولب قالغاى *(يوز الوان برله سوز آيغان سچوك تيل *
ديماس فرمانـدين آرتوق برگنه قيل)* يعنى دنياده ايكان وقتده يوز تورلوك
سچوك وچاپك تللر قبرگا كركاچ الله تعالى ننك بيورقندن آرتق برلفظنى ايتورگا
قادر بولمايدورلار يعنى سوزلامايدورلار ... (يازليغ يوق) ... آلندن كلمز در هميشه تلى توتولوب زبون اولوب ترور *(لحد قورقوتى اگر كيلسه بيدكالى
قانى ابل دم ده درمان كش ديكالى)* يعنى لحد قورقوتى تنلرمزنى بيارگا كلگان وقتده
قانى شول زمان اچنده اول قورقوتلرنى كش دىب قوارغه *(يتوشسه سورغالى ايكى فرشته *
نه قيلغاى بنده ٔ حسرت سرشته)* يعنى شول لحدكا ايكى فرشته گورسؤالنى سورارغه
كلسه لر بو حسرت ببنده نالغان كمسه نه تدبيرونه فكر ارقيلور *(مگر تنكرى تعالى قيلغاى
امداد * وگرنه قيلده يتكاى دادفرياد)* يعنى مگر خداى تعالى اول اورنده اوزى
يار دم ايلاكاى يوقسه بزلرننك فريادو فغان ايلاب قچقرمقمز نه اورنغه يتار چاغرمقمزدن
فايده اولمز خداى تعالى اوزى مدد ايلامسه *(يقين بلگل مونى اى بندهٔ زار *
خدادين اوزگا هيچ يوق حاكم كار)* بس يوقاروغى بيتدن بلنديكه اى زار يلق
قيلغوچى بنده خداى تعالى دين غيرى اشلركا حكم ايتكوچى يوقدر *(نغوقللق غه
باغلاساڭ بيلـگنى *ثناسى برله سبز ايتسنك تلـگنى)* يعنى تيز زمان خداى
تعالى ننك عبادتنه بيلـگنى باغلاغل ياكه نه اوچون قللقغه عبادتكا بيلـگنـى
باغلامزسن وثناسى وذكرى برلن تلـگنى ياشل ايلاب دائم ذكرنى ايتمازسن
نغوموندن نه اوله معناسنه در آهاتيز معناسندكلتورلور امايوقاريده بيانى كچدى هر
وقتده همزهٔ استفهاميه معناسنه كلور *(لحد دين بارچه آدم اوغلى تورسه *بولوب بر
كاروان محشركا يورسه)* يعنى بعث كونده بارچه آدميلر لحدلرندين قوبسه لر
وبارچه آدم اوغلانلارى بربرلب محشركا يورسه لر وعرصات ميداننده حاضر
اولسه لر *(ولكن هركشى اوز ماتمنده * بولور آخرغى سوداسى غمنده)* يعنى
لكن بر كاروانده اولسه لارده هر آدميلر اوز حاللرنده اولورلار ودنياده نـه
عملار قيلدى لاروآخرت ساتوونى نچوك قيلدى لار بارچه سى آننك قايغوسنده
اولورلار ماتمنده قايغو معناسنه قاشقارخلقى ننك لغتيدر *(خدا قيلسه ندا اى
بندهٔ زار *نه كلتوردنك نه تورلوك قيلمشك بار)* يعنى شول عرصات خلقى حاضر
اولوب تورغان وقتلارده خداى تعالى اوز قدرتى ايله ايتور اى بنده لريم منم قاتمـه
نه عمللر كلتوردگز ارونه اشلر قيلدگز لار ديو بوايتمكى سرزنش وتوبيخ اوچوندر
*(تن وترينكده تاتليغ جان يراتديم *بهايم قيلماديم انسان يراتديم)* يعنى خداى
تعالى ايتوركه اى بنده لريم سزننك تنلرگزكا عزيز جان يراتديم ودورت آياقلى
حيوان ايلمديم بلكه عقل ويرديم آدم صورتنده يراتديم *(هميشه ايلديم تربيه
تنگنى *نغوقيلدك پريشان نيتگنى)* يعنى سنى آنالارننك اصلابنده يعنى آرقاسنده
وآنالارنك رحمنده تربيه ايلب عالم صوره كلتورديم وآنده هم تورلوك تورلوك

نعمتلر ایلن تربیه ایلدیم بس نه اوچون نیتلرگنی پریشان ایلمدگ ومندین باشقه‌نی دوستکوردگ دیور *(سنی سالدیم مسلمانلیغ یرینه* قنی شکر ایتکانك مگدین برینه)* یعنی کنه ایتورمن سنی مسلمان دیو توغروب ومسلمانلق برینه سالدیم وانواع علملكلر بیردیم صد هزار نعمتلر بیردیم بوقدر نعمتننك مگدین برینه شکر ایلمدنك دیو عتاب ایلدر *(تمام اعضالارگنی سالم ایتدم* اریغ ذاتم بلورکا عالم ایتدیم)* یعنی بارچه اعضالارنکنی دنیاده وقتنك سلامت ایلمش ایردیم واوزم ننك پاك ذاتمنی بلورلیك ادراك ایتارلك ادراك وعلملك بیر دیم ودنیانی یراتدیم آندین دلیللر استاب منی بلسونلر اوچون *(سوغاردیم آب نعمتدین تشنکنی* قنی آیغل منکا قیلغان اشنکنی)* یعنی دنیاده ایکان وقتنك من سنی آقار صولار وتورلیك نعمتلر ایله سوغاردیم بس بوچلاین نعمتلر اچنك تروب سن قنی آیغل منم عالی درکامه نه تورلوك ایزگو عمللر کتوردنك دیور *(نه بیرکای سن جوابین ای تن آرای* بو حسرتدین فغان ای روسیه‌وای) یعنی بس حق تعالی ننك بوقدر عتاب وسرزنشلرینه نه جواب بیرورسن ای تن توزب هوای نفس آرتندین یوردکی قل حق تعالی ننك بوقدر عتابندن یوزلرنك قارا اولور واوکونج سنکا اولور دیمکدر *(ایرر باشدین آیاغنك بارچه‌سی عیب * مگر عفو ایلگای داننده غیب)* یعنی فی الجمله سن بندننك باشدین آیاغینه دیگن اشلرگننك بارچه‌سی عیبدر وخطادر طاعت وعبادتلرنك اگر چندیکه بولسه‌ده بارچه‌سی غیب تررزیراکه نقصانلق ایله بولغاندر مگر غیبلرنکنی الله تعالی اوزی ستر ایلیب ورحمتی ایله گناهلارینکنی عفو ایلب اجماغینه توغری ایده *(ینه کلسه ندا آندین بلنك ار* یمانلار یخشیلاردین آیرولونکلار)* یعنی ینه خدای تعالی حضرتی عرصات میداننك ندا ایلسه یخشی عمللیغ قللاریمان عمللیغ قللاردین آیرولوب تورنکز هر برنکز مقاملو مقامگز تورنکز لار بو وقتنك نه ایلرمز بز غریب قللارنکز *(مسلمان اوغلینك طرفه یمان سن* یمانلیغ اورته سنك بی گمانسن)* یعنی سن بنك مسلمان اوغلانلاری آراسنك عجب یمانلق وعلمننك بی گمان یمان سن طرفه عجب معناسنه در ترکمان خلقیننك لغتی در *(یمانلقنی مگر داننده راز* یابب قوشقای سعادت اهلینه باز)* یعنی سن بنك ده اولغان یمان نرسه‌لرنی سرلرنی بلگوچی الله تعالی اوزی بلگای رحمتی ایله یمانلقلارنکنی یابب وستر ایلب ایزگولر اهلینه قوشقای ایدی *(وگرنه سن جهان رسوا سیدرسن * خلایق ایچره فتنه باشیدرسن)* یعنی خدای تعالی ننك رحمتی اولمسه سن گناهلارنك سببلی جهاننك رسوای سن وخلایق ایچنك فتنه قوبارمق باشیدرسن اول فعللرکا قارامیوب خدای تعالی اوزیننك رحمتی ایله ایزگولر اهلینه قوشسون دیه‌مکدر *(تلنکنك خلق آرا تسبیح وتهلیل* ولکن باطننك تزویر ایله حیل)* یعنی سن عجب ریالیق ایله عمل قیلغوچیسن زیرا که خلایق آراسنك ریا ایله (سبحان الله والحمد لله ولاحول

ولاقوة

ولاقوة الا بالله نی بیك كوب اوقورسن اوقوسانكن اچكن گی تورلی حیله در و آدمیلرنی آلدامق هوسنك تررسن تزویر آلدامق معناسنه در ٭(تلنكده خلق اچنده وعظ ایله درس ٭ ولکن باطننکن آنچه یوق ترس)٭ یعنی سن عجب برمرائی سن تلنك ایلن خلقلار آراسنده وعظ ونصیحت ودرسلار ایلرسن خلایقلارغه ایزگولیك قیلنکز دیب ایتورسن همان باطننکن اول اشلر یوقدر بلکه تکبرلك ایلرسن وناموس ایله یوررسن(کیوب سن خلق آرا فقرانه ملبوس ٭ولکن باطننکن نك وناموس٭ یعنی خلایقلار آراسنده باشنکا چالما ودستاراوراب وعبالر کیوب یوررسن لکن باطننکن آننك ضدی در همان تکبرلك ایله واسم چقارمق ایلان وخلایقلارمنی صوفی واهل تقوی وصلاح در دیو گمان ایلر اوچوندر ٭(کورر کوز کا عجب صوفی نماسن٭ نهانكن نفس ایت کا مبتلاسن) یعنی کوز کا کورنور که عجب صوفیدرسن وباشکنی توبان صالوب باشنکا دستار اوراب تررسن لکن اچنکن سنك نفسکه مبتلا بولوب آننك هواسی ایله آواره سن دیمكدر ٭) مگر رحمت بلان دانای اسرار ٭ گنا هلرنکنی عفو ایتکای بیکبار)٭ یعنی مگر اوز رحمتی ایله سرلرنی بلگوچی الله تعالی گناهلر یکنی عفو ایلاب اوزیننك رحمتنه لایق ایلکای ایدی٭(اوشال غملیک کوکلنی ایلکای شاد٭نکولر اورتاسنكن ایلکای یاد)٭ یعنی الله تعالی حضرتی برننك اوشبو قایغولوغ کونکل لرمزنی شاد ایلاب ایزگولر اهلینه قوشقای ایدی اوزیننك رحمتی ایله دیمكدر ٭(کشی تاشر قیلور سوداسی تاشر ٭ نعوذبالله اولکم حددین آشر)٭ یعنی بر کمسنه یاوزلقنی قیلسه قیلغان صاین کوب ایلمکا قصد ایدر سغنامزلر الله تعالی حضرتنه اول گناه اشلرنی کوب قیله قیله حددین آشوب کفرلك مرتبه سنه ایرشور (ایمشلر قچان آدم اوغلی کیچك گناهغه قصد ایلسه شیطان ایتورمونی اشلا گل بونكن کوب زیان یوقدر قچانکم آدم اوغلی اول گناهنی شیطان سوزینه قاراب اشلاسه آندان الوغ گناه کنه اشلر باره باره تورغاچ کفرلکلرنی اشلرموندین صوڭ خدای تعالی نك درگاهندن یراق اولب قالور اوّلگی تاشر لفظی یاوزوبد معناسنه در فارسی در صونکغیسی تاشماقدن مشتقدر کوب اولماق معناسنه در نته که ایتورلر صو تاشودی یعنی کوب بولدی دیمكدر ٭(بشر بولسنك قوی افعال بشرنی ٭ عبث او تکارمگل اثنی عشرنی)٭ یعنی سن خاص خدا ایلق آدمی اولسك یاوز فعللرنی قویغل و آنلردین توبه ایلگل اون ایکی آی یلنی باطل فعللر ایله اوتکارمگل بشر لفظی ننك اوّلگسی آدم معناسنه در صوڭغیسی یاوز معناسنه در عبث فعل باطلنی ایتورلر آندین فایدہ اولمیه ٭ یانر خنثی موسن قولنکن یانر ٭ عهودنك نخلی هرگیز بیرمدی بر)٭ یعنی سن خاتونشامی سن یا ایرککمی سن سوزنکدین دونارسن عهد الست نك خرمه یغاچی یمش بیرمدی یعنی سن میثاق کوننكن بلی دیب جواب بیرب ایر دڭ قچان عالم صوره کلدڭ اوّلگی عهدنکنی اونتدنك خنثی موسن سوزینکن تورمدڭ نر ایرکك معناسنه در خنثی خاتونشه معناسنه در قولنکن سوزنکن معناسنه ر نخل خرما یغاچیدر بر یمش معناسنه در آندین مراد

ایزگو عملرلر درعهود ننك نخلکا اضافه‌سی من قبیل اضافة المشبه علی المشبه‌به بر لفظی ترشیح استعاره در تامل ❊(یاشنك یتکان ساری فعلنگ سننگ یاش ❊ کوزنگ یاشی قنی ای مغزی یوق باش)❊ یعنی سن قارتایغان صاین هنوز یکتلر تیك یاش زاماند اغی نرسه‌لرنی تلارسن وهوای نفسنگ آرتندین قارتایغان صاین قوارسن بو قدر عمرلر سوردنك قنی سننك الله‌دین قورقوب یغلاغان کوز یاشنگ قنی اول معناسن قارتایغان باش دیمکدر (قناعت معدنیغه آچ کوزنگ آچ ❊ طمع بو یی کورنمای بویدین قاچ)❊ یعنی قناعت خزینه‌سیغه قاراغل دایم آچلقده اولسنکم قناعت ساری قاراغل ای کوزی آچ کمسنه دنیانرسه‌لرندین یعنی دایم قناعت ایله طمع ایلامکل وطمعنگ قدقامتی کورنمزدین بورون طمع ننك ایسندین قاچغل آچ لفظی ننك اوّلـکسی ترکی درجوع عربی معناسنه در توقلق ننك ضدی درصونکغی سی امرحاضردرکوزننك آچ معناسنه در بویی لفظی ننك اوّلـکسی قوخ معناسنه درصونکغیسی قدقامت معناسنه در ترکیبلر بو ابیاتده استعاره واردر ❊(ساچلمسدین بورون ساچغیل اوزنکنی ❊ سورلمسدین بورون سورغیل اوزنکنی)❊ یعنی اعضالرنك چرماسدن بورون اوزنکنی چرکان حکمینه قویغل یعنی اولماسدین بورون اولوکلر اهلینه قویغل کنه حساب قیلماسدین بورون دنیاده وقتده اوزنکنی حساب ایلکل یعنی آخرت حسابندین بورون اوزنکنی حسابلاب تورغل نه قدر یاوزلقلر ایلا ننك قایوسندن بحیل لك تلاگل وقایوسندن توبه ایلـگل دیمکدر ❊(قازلمای یرسنکا قایت آزغاننکدین ❊ یازلمای عقللریان یازغاننکدین)❊ یعنی یر قازلماسدین بورون یعنی قبرکا کرمسدن اوّل آزغان اشلرنکدن توبه ایلاب قایتغل وکنه فرشته‌لر یازمسلرندین بورون گناهنکدن توبه ایلکل (وایمشلر هر آدمننك ایکی فرشته‌سی واردر برسی اوگ یاغنك وبرسی صول یاقنك آدمیلرننك اشلرنی یازارلرچهان بر آدم اوغلی گناهنی قیلسه صول طرفداغی فرشته اونك طرفداغی فرشتدین صورار بوآدم اوغلی گناهن یاز ایتمودیب اوگ یاقداقی فرشته ایتورصول یاقداغی فرشته‌کا صبر ایلکل شاید توبه ایلرکوته‌لك دیوم‌تی یتی ساعت قدری توبه ایلردیب کوتار حاصل کلام شول فرشته یازماسدین بورون توبه ایلاب گناهلرنکدین قایتغل دیمکدر نته‌که بیوردی ❊(بقادردیمه عیش بی بقانی ❊ بقانی توت اجل توتمای یقانی)❊ یعنی منگـگودگل فانی دنیانرکلـکنی منگگودیمه منگکولك اشلرنی توتغل اجل فرشته‌سی یقانکدین توتماسدین بورون یعنی بودنیانی باقی سانب غافللك ایله تورمغل زنهار اجل کلمسدین بورون توبه ایلاب گناهلرنکدین قایتغل دیمکدر ❊(مکان ایتکان یرنکدر مختلطلای ❊ نصیحت کوشه آلسنك کوشه قیل جای)❊ یعنی سننك اورنول یاتقان یرگ بالجق ایله قاتوشقاندر یعنی دنیا قبرکیبدر مشقتلـر کوبدر بس نصیحت سوزلرنی قولاغنکه آلسنك برخلوت اورننی اختیار ایلاب آنده طاعت وعبادت ایلکل لای بالچق معناسنه درهند خلقی ایله ترکمان خلقی آراسنده مشترك لغتدر بوننك قبر معناسنه استعاره آلندی مجازا کوشه لفظی ننك اوّلـگسی قولاق معناسنه

(مصنف رحمة الله علیه وصیتی ننك بیانی)

در صونکغی سی پوچماق معناسنه در هر ایکسی فارسیدر پوچماقدن خلوت معناسنه
استعاره آلوندی *(یانب عیش طرب دین استه ر بدین * اوزون بلسکان قچان قالغای
طلبدین) * دنیا لذتلرندین قایتوب تنکری تعالی نی استاکل خدای تعالی سنی
اوزنی استمکدن آیرماسون کون بکون استامکنی اوزی آرتدرسون دیماکدر
ربدین دیدکی لفظی بانینك تخفیفی ایله اوقوغل اکرچه اصلده تشدید ایله اولسه ده
وزن شعر اوچون تخفیف اولندی *(مصنف رحمة الله علیه ننك وصیتی ننك بیانی) *
(من اولسام ای جمیع محرم راز * منی اوزکا اولوکدیك قیلمنك اعزاز) * یعنی ای
منم سرداش قرداشلریم قچانکه من دنیادین اوتسام منم وصیتم سزلرکا اولدرمنی
باشقه اولوکلر تیك عزتلاب وحرمتلاب تجهیز وتکفینه آرتوق مشقت چیکمانکزلر
بلکه منی مسلمانلر اولوکندین خورراق ایلاکزنته که بیوردی *(خس وخار اوستیکه
تاشلاب توتنك خار * قیلنك مندین بهایم جسمیدك عار) * یعنی منی چوب چار آستیغه
تاشلاب توتنکزلر تنمنی خور ایلانکز دورت آیاقلی حیوانلرننك تنلری تیك منم
تنمنی آنداغ خور ومسخره ایلانکزلر *(بوساغه آستیغه تاشلانك تنمنی * کفن ایلنك
چرك پیراهنمنی) * یعنی منی اولدکمدین صوکره بوساغه آستیغه تاشلاب منم تنمدن
مسخره ایلانکزلر وشول بوساغه آستونده چروك کولماکلرمنی کفن ایلانکزلر کوله
کوله مندین مسخره ایلانکزلر * مگا حیف ایتمانکزلر توتماغان بوز * اکرچند یکه مردم
قیلسه لر سوز * یعنی من غریبکا صرف ایلامنکز کفن لکمه یانکی بوزلرنی آدمیلر
سوز ایتسه لرده نه اوچون یانکا بوز ایله کفن ایلماس سزلر دیسه لرده آنلرننك
سوزلرینه قارامکز زیراکه شریعتده ایسکی بوز پاك اولسه کفنکه جائزدر
* یبارنك تیز بارا تورغان یولغه * مبادا قالمغایسز شوملوغمغه * یعنی من غریب نی
یاراغلاندرب جهدراك باره تورغان یریمکا یبارنکزلر یعنی تیزراك قبرکا ایلتنکزلر
آنکسزدین تیزراك ایلتمیوب شوملغمنی کورب تانك عجایبکا قالوب مسلمانلر
قبرندین محروم ایلاب یالغوز یرکا کومارسزلر شوننك اوچون جهدراك ایلانکز
دیدی *(کوزنکزدین چقارمنك قطرۀ یاش * جنازه م آرقه سیدین آتنکز تاش) *
یعنی منی اولدی دیو یغلاب کوزنکزدین حسرت ایله بر قطره یاش چقارمنکزلر
بلکه خور ایلاب جنازه م آرتندین تاش ایله آتنکزلر دیدیکی بلکه ایزکو دعا ایله
یاد ایتونکلر دیمکدر رحمه الله تعالی *(آیاغمدین توتوب سودرانك لحدکا * نه
اوچون قیلمادنك قللق احدکا) * یعنی قچانکه منی قبرمه ایلتسنکز آیاقمدن اوستراب
مسخره ایلاب لحدکا کرتنکزلر بو سوزنی ایتوب سن شوم نه اوچون ترکلك وقتنکده
الله تعالی کا قل لق وعبادتلر ایلامدنك ونه اوچون هوای نفسنك آرتندین یوردنك
ونه اوچون خلایقلرنی رنجتدنك دیو عتاب ایلاب قبرمه سالنکزلر *(اکرچند یکه
من اولسام کناهکار * دعاوزاریغه سزلر بولنك یار) * یعنی اکرچه من کناه دریاسنه
غرق بولسامده منی کافرلر کبی مکروه کورمنکزلر بلکه بنکا دعالرنکز بلان یار

ویولداش بولنکزلر بیله دیودعا ایلانکزلر * (دیونك پروردکارا کردکارا * رحیما مغفرتلك بیروبارا) * یعنی ایتونکزلر عالمنی تربیه قیلغوچی الله تعالی کا اول الله تعالی ننك صفتی بودرکم رحیم قیلغوچیدر بنده‌لر اوزرینه * (آلوب کلدك سننك قاچقان قلنکنی * خطالر بابنی آچقان قلنکنی) * یعنی قبر یقاسنده ایتنکزلر بیله دیویارب سننك بیورغان نرسه‌لرنکنی توتمایین قاچب یوردکی قلنکنی توتدق وسننك درکاهنکا آلوب کلدك زیرا که بوقل کوب خطا ایشکلری نی آچقان ایدی ایمدی کلتوردك * کیلوبدر حیله‌سی یوقدر کیتارکا * تلی یوقدر بوقل ننك عذر ایتارکا * یعنی بوقلنك سننك ایشکنکا کلدی ایمدی حیله‌سی یوقدر کیر وقاچارغه وهم تلی یوقدر گناهلرندین اوتنوب تلارکا بلکه کل حیله‌لری توکانب کلدی * گناهی کوب بقار رخساره‌سی یوق * بوبون سونماقدین اوزکا چاره‌سی یوق * یعنی ایتونکزلر بوکلگان بنده‌ننك کناهی کوبلکدان سزلرنك درکاه رفیع لرنکزکا باقارغه اوفتانب تور ادر آنداغ اولسه‌ده نیلاسون سزلرکا بوین سونمای چاره‌سی یوقدر * (اکر بیرسنك جزا قادر خدا سن * وکر عفو ایلاسنك سن پادشاه سن * یعنی اکر بومسکین قلنکا جزا ایلاسنك یا که کناهندان اوتوب عفو ایلاسنك بارچه نسیغه قادر وپادشاه سن ایرکلی سن * الهی بارچه آتنك حرمتیدین * اریغ ذاتنك صفاتنك حرمتیدین * یعنی بارچه مبارك اسملرنکننك حرمتی اوچون وپاك صفاتنك وذاتنك ننك حرمتینه * بوقاچقان بنده‌کا قیلغل ترحم * اکرچه قیلدی قللق رشته سن کم * یعنی شریعت امرلرندن قاچب یوردکی بنده نکارحیم ایلا کل اکرچه بومسکین بنده‌نك قل بولماق یبنی کم ایلسه‌ده یعنی آز وقتلرده قللق ایلسه‌ده یارلقاغل * محمد آتلی دوستنك حرمتیدین * نصیب ایت آخرت ننك راحتی دین * همه اوتکان رسول نك حرمتیدین * جمیع یخشی قللر حرمتیدین * یعنی بزکا رحیم وشفقت ایلاکل اوزنکنك دوستنك محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم حرمتنه وبارچه انبیالر واولیالر حرمتنه * اکر چندیکه بنده‌نکدر بد افعل * رخ عصیانه ثوب مغفرت صال * یعنی اکرچه بوقلنك یاوز فعلی در آنداغ اولسه‌ده آننك کناهی یوزینه یارلقامق کیومنی سالب کناهنی عفو ایله رخ عصیان دیدکنده استعارهٔ مکنیه وار دِر ثوب مغفرت دیماکیك من قبیل اضافة المشبه به الی المشبه من قبیل لجین الماء در تأمل * محبت اهلی ننك اسراری اوچون * رخ زرد دل خونباری اوچون * یعنی الله تعالی نی سوکوچیلر وآنلرننك یوزلرنی ساریغ قیلب کونکللرندن قان آغرغانلغی اوچون بوبنده‌کا رحیم ایلا کل دیمکدر * غزا قیلغان ایرانلر جانی اوچون * شهیدلر ننك مبارك قانی اوچون * یعنی سوغش قیلب شهید اولوب اولکان کمسنه‌لرننك حق وحرمتی اوچون ودخی شهیدلر ننك مبارك قانلاری اوچون بوبنده‌کا رحیم ایلاکل * اولوغلرننك سقالی آقی اوچون * یکتلرننك دلی مشتاقی اوچون * عجوزلرننك اقارغان باشی اوچون * یتیملرننك کوزی ننك یاشی اوچون * یعنی شیخ لرننك

آق صقاللری اوچون یکتالرننك کونكلی مشتاقی اوچون ینه قارچقلرننك
ساچلرینینك آقلغی اوچون (ودخی اوکسزلر ویتملرننك یغلاغان کوز یاشلری حرمتنه
رحیم ایلا کل ﴿شکسته بیوه لرننك دردی اوچون * اسیر خلقی ننك آه سردی
اوچون ﴾ یعنی صنق کونکللی لرننك قایغو وحسرت ایله صنق لغی اوچون (دخی
اسیر توشکان خلقلرننك قایغو وحسرت ایلن صوله دقی صولولرننك حرمتی اوچون یعنی
ناظم رحمه الله تعالی بواون ایکی تورلوك فرقه برله شفا استمکی آننك اوچوندر
بونلرننك مرتبه لری وحرمتلری الله تعالی قاشنده کوبدر شوننك اوچون بونلر ایله
شفا استادی ﴿اگر چند بحکه یوق ایلکنمده هیچ شی * بوقاچقان قلنی رسوا قیلمه
یاهی ﴾ یعنی اکرچه بو بنده ننك قولنده عملدن هیچ نرسه سی یوقدر ودخی شریعت
امرندین قاچب یوردکی قلوگنی رسوای ایلامه ای تر لك الله رحمتننك ایله گناهینی
یارلقه ﴿سالکنك نجی استمکننك بیانی ﴾ ﴿کیل ای طالب بودونیادین یوز
اوکورسك * طریق کعبهٔ مقصوده یورسك ﴾ یعنی ای الله تعالی نی استاگوچی
بوزبون دنیادین یوز اوروب مقصود کعبه نکا یورمك تلاسنك یعنی اهل سلوك اولاب
خدای تعالی نی تابماق استاسنك وآنکا قصد ایلاسنك ﴿قدم قویسنك اکر یول
وادییغه * قولنکنی تابشور اوّل هادییغه ﴾ یعنی سن اهل سلوك بولوب طریقت
چوقرینه آیاق قویماق تلاسنك اوّل سنکا قولنکنی تابشورمق کرکدر بر کوندر کوچی
شیخ ننك الینه اول کوندر گوچی شیخ اولماینچه الله تعالی یه سیر ایلملك واصل اولمز
نته که پیغمبر علیه السلام ایدی هرکم ننك شیخی بولماسه دینی یوق مراددین کاملی
یوق زیرا که اهل سلوك اولمغان کمسنه ننك اعتقادنده وکونکلی عشقنده ثابتلك
بولمز فی الجمله حق تعالی یه سیر ایلملك ممکن بولماس مگر بر کمسنه نی قلاوز ایلامینچه
نته که پیغمبرمز علیه السلام کندوزی الله تعالی کا واصل اولمدی مگر جبرائیل
واسطه سی ایلن اولدی قوله تعالی (ماکنت تدری ما الکتاب ولا الایمان ولکن
جعلنانورا نهدی به من نشاء من عبادنا) الایة بس معلوم اولندی آنچلاین الوغ
پادشاه مرشدکا محتاج اولسه بزلرکا قانده اولدی قلاوز اولماینچه الله تعالی یه سیر
ایلامك (روایتدر حضرت امام اعظم رحمة الله علیه اولمسدین بورون ایکی یل
تصوف علمی برله مشغول بولدی محمد باقر دیدکی بر صغر کتوچیسینه النی بیردی
وآنی شیخ ایتدی متصل ایکی یل آنکا خدمت ایلاب آداب طریقت اوگراندی
(القصه حضرت امام اعظم دنیادین نقل قیلدی حضرت امام کرخی دوشننك کوردی
امام آلتون تخت اوستنده اجماخ ننك بر کوشه سنده درس اینور ایدی صوردی که
یا استاذ حالك نچوك اولدی ودنیادین اوتکانده نه معامله ایلن حق تعالی
حضرتلریمه لایق اولدنك دیدی حضرت امام اعظم جوابنده کورگازدی
(ولولا السنتان الاخیرتان لهلك النعمان) یعنی بو صوکغی ایکی یل اولماسه ایدی
البته ثابت اوغلی نعمان هلاك اوله ایدی دیدی فی الجمله بر قلاوز اولماینچه سیر

(سالککا نجی استماع ننك بیانی)

ایلمك ممكن اولمدغی اوچون بیوردی ❊ عجب یولدر اننك پایانی یوقدر ❊ خطرلیك یرلرینك سانی یوقدر ❊ یعنی الله تعالی یه سیر ایتا تورغان یول عجب اوزاق یولدر هیچ آننك آخری یوقدر و آننك انتهاسینه ایرشمك یوقدر اما اول یولك خطرلیك اورنلاری ننك حسابی وسانی یوقدر زیرا که اول یولده دوشمانلر کوبدر شیطانلر ونفس هوالری سنی الله تعالی صاری سیر ایلمکده کوب دلیللر اثبات ایله ب سنی آزدرمق هوسنك تورورلر زیرا که هر بر مقاملرنده بر تورلیك دوشمان سنی آزدرر اوچون حاضرلنوب تررنته که بیوردی ❊ طلب قیلغان اوشال راه عدمده ❊ هلاکت چاهیدر هر بر قدمك ❊ یعنی بو فقیرلك وفنالك طلب قیلغان یول ننك هر بر آدومنده هلاکلیك قیوسی باردر (ایمشلر هر بر مقامنده بر تورلوك فتنه واردر ایمشلر ولیلر مقامی اون ایکی مقامدر هر مقامده بر تورلوك فتنه واردر اول فتنه لردین هیچ بر طالب اوزنی اوزی خلاص ایته آلماسدر مگر بر شیخ کامل اولماینچه نته که بیوردی ❊ عجب یولدر تمام محنت رنج ❊ ولكن هر قارشده برنهان کنج ❊ یعنی الله تعالی طرفینه سیر ایلمك یولی عجب یولدر تمام مقاملری ننك آمرینه دیکن محنت رنجلری کوبدر لکن آنداغ اولسه ده هر بر قارشده بر یاشرون خزینه سی باردر وهر بر مقامده الله تعالی ننك بر یاشرون حکمی باردر آدمدن آنی بلمزلر مگر که بو علم کا اقدام ایلاب تاتدقدنصگره بلنور زیرا که بو طریقت ننك هر مقامی ذوقی در آنی بیان ایلامك نتاك ممکن اولور تا کشی اوزی تاتوماینچه بلمزدر (من لم یذق لم یعرف) دیدکلری بوگا اشعاردر ❊ اوشال کنج نهان یاتقان زمینده ❊ مهیادر قراقچیلر کمینده ❊ یعنی اوشبو یاشرون خزینه لر یاتقان یرده اوغریلار وحرامیلر باردر هر برسی بر پوصقده اولتوروب طالب الله تعالی نی آزدرمق سببنك تررلر بس شیخ کامل شول قراقچیلار اولدقی اورندن خلاص ایلب مریدنی اندن یتوب اول اورندن خلاص ایلر دیمکدر ❊ اگر بولماسه یول باشلاغوچی پیر ❊ سالور بوینوگا شیطان دام تزویر ❊ اگر سننك بو یول باشلاغوچی شیخنك اولماسه شول پوصقداغی اوغریلار بوینوگا حیله توزاقنی صالوب طریق حقدن عدول ایلب طریق باطلقغه ایلنارلرجنی اولوب قارا یوزلوك اولورسن دیمکدر ❊ اگر بولماسه بر صاحب کرامت ❊ ایماس ممکن کشی یتکای سلامت ❊ یعنی سن الله تعالی طرفیغه سیر ایلمکده بر صاحب کرامت شیخنك اولمسه اول مقام رفیعغه سلامت یتمك ممکن دگلدر کورمزمی سن فلاسفه جماعتلری ایتورلر بزلرکا پیغمبرلر واولیالر کرکمز زیرا که بزلر همان الله تعالی نی اوز عقلمز ایلن تانورمزلار وپیغمبرلرنی الله تعالی علم سز کمسنه لر اوچون یبردی دیورلر وبزلرکا مرشد کرکمز اوزلری سلوك ایلب عقللاری ایله دلیللر اثبات ایلب آخری شبهه ده قالورلار اول شبهه لرنی آچه آلماینچه کوبی دنیادین کافر اوتدیلر نعوذ

باللهمن ذلك ❊قچان هر پیر بلور قتلوغ یولنکنی * تانب ایر یخشیسن تابشر
قولکنی❊ یعنی قچان‌سن اهل سلوك اولماق تلاسنك شیخ لرننك کامل مکمل اولغانینه
سلوك ایله‌شوچلاسن شیخ اولسونکه سننك مبارك یولکداغی حاللرنی بلسون، ایرلرننك
تقواسنی تابب آننك اوزه قولنکنی تابشورغل یعنی شریعت امرینه موافق اولدقی
کمسنه‌یه داخل اولمق ایله ایمشلر مرشد اولدقی کمسنه قرق یاشدن کم اولمیه
وخاتون‌سز اولمیه ونادان اولمیه وبدعت ایله موصوف اولمیه نته‌که توبانده یاد
اولنور ❊اوشال پیر یکه پیرننك پیری بولغای * طریقت بیشه‌سینك شیری بولغلی❊
یعنی اول شیخ اولدقی کمسنه شیخ لرننك کامل ره‌کی اوله وطریقت اورمانیننك آرصلانی
اوله آندین مراد علم باطنده کامل اوله ومریدلری ننك لایقسز حاللرنی آنکلاغوچی
اوله‌و آنلارنی هلاکت پله‌سینه یتکان زمانلارده توجه‌وتصرف ایله آنلارننك لایقسز
فعللرنی مندفع ایلمیه نه‌که خوفلی مقاملر واردر شیخ اولدقی کمسنه مریدلرنی
خلاص ایلمیه (ودخی مریدلریننك طبیعتلرنی بله وآنلارغه نه غذا کرکدر ونه
تصرفات لر کرکدر هر برنی یرلو یرینه ادا ایلمیه (ایمشلر طبیعت تانومغان کشی
شیخ اولورغه لایق دکلدر نته‌که بیوردی ❊تخلف قیلمسه هیچ شرع اشیدین *طمع لك
بولمسه هرکیز کسیدین ❊ یعنی اول شیخ بولغان کمسنه‌ده هرکیز شریعتکه خلاف
اش کورنماسون یور وشنك‌و اولتورشنده آشامقده واچمکده وسوز لشکده بارچه‌سی
شریعتکه موافق اوله ودخی آدمیلر قولنداغی نرسه‌لرگا طمع کار اولمیه بلکه قدماء
اهل طریقت کبی اوزلریننك حلال کسبی ایله اوله بوایتلگان ودخی ایتوله چك
شرطلارننك برسی اولمسه‌ده شیخ دکلدر اگرچه کشوفات حاللرنی کورسکان ایناماك
بلکه معونتدر یا که استدراجدر تأمل ❊ آلب قولغه‌چراغ علم ظاهر *علوم باطننك
بولسه‌ماهر❊ یعنی شیخ اولدقی کمسنه ظاهر فقه‌لردن بر آز ضرورت دینیه مقدارنچه
بله‌وعلم باطنده کامل اوله حاصل کلام شریعت مسئله‌لرنی بلب مریدلرنی شك وشبهه‌دن
چقارمق مقداری اوله وعلم باطنده درجات اولیاننك یارتسی دن اکسك اولمیه
آندن اکسك اولسه علم باطنده مهارت لکی یوقدر همان اول کمسنه اوزنی
اوزی صاقلی آلماسدر قالده مرید بسلمك (امام قاضی زاده‌دن منقولدر شیخ اولدقی
کمسنه اون ایکی یوز مسائل فقه‌نی یادبیله وتفسیردن توقزیوز آیتنی معناسیله
ملاحظه ایلمیه پیغمبر علیه السلام ننك حدیث لرندن قرق حدیثنی یادنده ایله‌یه
وتوته موندین باشقه‌لارنی کتاب لاردن قاراب مشکل لرنی آچقوچی اوله وناسخ
ومنسوخنی آکلاب ومعمول وموضوع حدیث لرنی بله وعلم نحودن اعراب درستلر
قدرن آکلاب وعلم تجویددن اداء حروف قدری بله‌وعلم معاندن حقیقت ایله مجازنی
آکلایه بس بو اصناف ایله‌بلیب متشرع اولسه همان شیخدر اگر بوشی لر اولماسه
بر نادان دریولده قالمش احمقدر دیو دشنام ایلدی ❊فنا بولسه‌تن وجان تولایدین*
قوتلسه ماسوادین لطف حی دین❊ یعنی شیخ اولدقی کمسنه اهل فنادن اوله تندن

وجاندن بیزار اولوب توکلی الله تعالی صاری اوله جانینه وتنینه بلا کلدکی وقتلارده صابر اهلندن اوله الله تعالی دن غیری دن بیزار اوله وآنلارننك هواسینه قارامیه بلکه معشوقی رضالقنده اوله وزینت دنیانی طاشلامقلق اوله (ایمشلر شیخ شبلیدن صوردیلار فنا فی الله نه اوله جوابنده ایدی زینت دنیادن بیزمکدر دیدی (ودخی ابو المنصور الماتریدی ایدی که فنا فی الله اولدر که بر مقامننك اسمیدر آنی بیان ایلمك ممکن دکلدر زیرا که ذوقی در بس اول مقامه شونچلاین کمسنه لر ایرشرکه نفسینه خلافلق ایلب وطاعتنی کامل ایلب زینت دنیادن بیزکانلر دیدی * قایو ایرمش فنا بولغان نشانی * تکبر بولمسه مقدار دانی * یعنی شیخ اولدقی اولدرکم اصلا آننك تکبرلك علامتی اولمیه زیرا که تواضع لیك پیغمبرلر خلقی ایدی بیله بوشیخك تواضع اوله * اوزینی نفسنی اول بلمسه پاك * بولب قللقك ایتسه ماعبد ناك * یعنی شیخ ننك اهل فنا اولدقی اولدر اوزی ننك نفسنی حرامدن وشبهه دن پاك ایلیه وکنه اوزی دخی طاعت وقللقك اولب اول شیخ منده قنده قللق وعبادت دبو اوزنی خور کوره * اکرچه بولماسه فارغ اشیدین * اوزین کم کورسه هر مؤمن کشیدین * یعنی اول مرشد اولدقی کمسنه حق تعالی ننك عبادتلرندن هیچ بروقت فارغ اولمسه ده اوزنی هر مؤمنلردن کم توتوب بنزبونلرننك زبونی من دیه یعنی اصل تواضع اولدرکه مسلمان کندوزنی هر کمسنه دن حقیر کوره وشول اجلدن مسلمانلر عیبلندن بری اوله * ایشتماسه کشی هیچ من دیکانن * اوزی هم بلمسه فانی ایکانن * یعنی اول مرشد اولدقی کمسنه دن آدمیلر هیچ من ومنلك وتکبرلكنی وکندوزنی کورمکنی اشتماسونلر (ودخی اوزنی فنا فی الله مقامنده ایدکنی کندو اوزی بلمسون ونه مقامك ایرکاننی هیچ بر کشیلرکا ایتمسون نته که بیوردی * اوزی ایتسه فنا اولدیم دیمسدر * فنا بولغان کشی هرکیز دیماسدر * یعنی اول مرشد اولدقی کمسنه من مقام فنا اوزربنه یتدیم دیو اوزنی کشیلرکا ایتسه واوزنی مدح لاب مریدلر جذب ایلمکنی تلاسه اول اهل فناد کلدر زیرا که اهل فنا اولدقی کمسنه کشیلرکا فنا ایرکاننی ایتماسدر اکر ایتسه بر سفاهت اولغان کمسنه در زیرا که واصل اولغان کمسنه قانده اوزنی ایتوب خلایقلر آراسنده بلدرسون نته که بیوردی * اوزی ننك باشنی ساتسه اوزی قل * قچان عاقل کشی بیرکای آنکا پول * یعنی بر بنده لرننك بنده سی کندوزنی برا کوکا ساتسه عقل ایالری قچان آقچه بیریب آلسونلر زیرا که قلننك کندوزنده تصرفی جائز دکلدر آنچلاین شیخ اولدقی کمسنه من مقامنی تابدیم دیب ایتما کی جائز دکلدر اکرچه ایتسه فنا بولغان دکلدر بلکه جنلر صتاشتوریب یوروتدکی احمقدر * اکر روبیرسه هم بعضی مکاشف * اشتماسدر آنکا هیچ مرد عارف * یعنی اکر یوز بیرسه یعنی بعض وقتده کشوفات وتجلیات عجایب وغرایب نرسه لر کورنسه ده الله تعالی نی حقیقت تانغان وحقیقت پخته اولدقی من ایتانمسدر وایتورکه منم کناهم کورندی

غیری دکللردیه ﴿اکر کورکان بیلان اوزدین کیتبلر * یتب سن دیب آنی
شیطان یتبدر﴾ یعنی اکر آنچلاین عجایب وغرایب کوردکی برلن اوزندین
کیتسه یعنی تکبرلیك ایلاسه اوزینه اوزی مرتبه کا یتب من دیب اعتقاد ایلسه
تحقیق اول کشینی شیطان قولندن یتا کلا کان دیو اعتقاد ایله باشقه دکلدر یتب
لفظی ننك اوّلگسی اولاشماق ووصول اولماق معناسنه در صونکغسی یتاك لمك وقائد
معناسنه در تأمل ﴿بو توننی توش بیلان توش قیلمه ای خام * بیان قیلماق بیلان
قالعاننی شام﴾ یعنی بو اوّل امرده استخاره توشی برله یا که کمالات تابدقدنصگره
اویقوگده یا که مراقبه گده عجایب وغرایب نرسه لرنی کورمك ایلن آنی بیان
ایلاب کون ننك توش وقتنه چه بیان ایلاب فروغ قالماغل ای پشمادکی کمسنه اول
توشگده ومراقبه ده کوردکی نرسه لرگنی بیان قیله قیله اخشام وقتنه قالورسن طلب
بازارنك کیچکا قالب قماچلرننك ارزان بولور ومطلوبگدن قوروغ قالورسن بلکه
دوشك کوردکی نرسه لرگنی بیان ایلامینچه آلدانمانیچه همیشه طلبده اولغل زیرا که
اول دوش ننك بعضسی اضغاث احلامدر ومراقبه ننك بعضسی کشفی معونتدر مگر که اوّل
امرده مرشدکا بیان ایلمك جائز دیمش لر وآندین غیریکا بیان ایلمك بویولك
حرامدر ﴿اکر کم اولسه کورمکدین مخافت * یتار اخشام صبا بو توشدین آفت﴾
یعنی اول توش کوردکی کمسنه توشندین قورقماسه بو توش ننك فتنه سی تانك وقتنك
یا که اخشام وقتنك بلنور یعنی اکر ایز کو توش اولسه آنگا آلدانب اوزنی اوزی
غرورلکا صالورا کر یاوز توش اولسه نومید اولور بهر حال توشنی بیان ایلامك
کرکمزدر ﴿اوزین آیعان کشی البته درخام * ولایت تختیغه باسقان ایماس کام﴾
یعنی اوزنی اوزی بن اهل کرامت من ومرشدمن دیو خلایقغه ایتدکی کمسنه البته
چی در اول کمسنه ولایت مرتبه سینه یتوب آنده مقصود تابعان کمسنه دکلدر همان
بر هرزه گوی واوزنی مرشد صانب خلایقدن مال آلمق هوسنك یر گوچی کذاب در
﴿اگرچه هر کیچه کوك بولسه طوفی * بورونعی دن زیاده بوله خوفی﴾ یعنی اکر
برا کوهر کیچه یدی قات کوکلرنی طواف ایلاب عرش کا بارسه ده لکن الله تعالی دن
قورقماقی بورونعی دن آرتوغراق اولسه کرك ﴿مبادا غره ء توشسه کونکلکا *
اوغره باشلاسه آفتلی بولغه﴾ یعنی آگسزدن کمسنه ننك کونکلینه غرورلق توشار
اول غرورلق آنی فتنه لی بولغه باشلر اول کمسنه فتنه لی بولغه کریب هلاك اولور
تکبرلر کروهندن اولب اوکونچك قالور ﴿بولور حالت لیك ایر البته خاموش * اگر
بیتلسه می هیچ قیلماغای جوش﴾ یعنی اکر براگو ننك حال علمندن بر آز نصیبی وار
کمسنه سکوت ایلر حالندن خبرلر بیرمس نتاك که خمرننك آچومقی یتسه هیچ کوبکی
آوازی یوقدر شونچلاین اهل حال ننك قچان کمالات مقامینه ایرشسه هیچك من
من دیو ایتکان خبرین اشتماسلر ﴿کوتارمس اون ولایت لیك خردمند * صد اچقماس
اونی دین باغلاسه قند﴾ یعنی علم حالدن اولعان عقل ایاسی آوازی نی کوتارمزمن

شونداغ خليفه موندا غ ايشان من من ديماز كه شكر قامشينك ايچنه وقتى يتوب شكر قمى
تولسه هر كز آندن آواز چقماز نه قدر تحريك ايلسكن آنچلاين كمالت اهلندن موندا غ
ديدكى سوز چقماز ديما كدر *(ديماس هر كمكا اسرار حقايق * اكر تابلسه كنج اخفاسى
لايق)* يعنى حقيقت سرلرنى بلكوچى عقل اياسى صاحب حال كمسنه كا بر عيبدين خزينه
تابلسه آنى اول عقل اياسى هيچ كشيكا ايتماس زيرا كه ايتور بولسه فتنه كا اوغرار شونچلاين
برا كوكمالات كايتوشسه هيچ كشيكا ايتماس درمن موندا غ مقاملارنى ديواوزنى اورى بلدرمسدر
* كشى اوچقان بيلان سوى سموات * تورع قيلماين ايرمس كمالات)* يعنى برا كو
كوكا اوچب يتب يوروسه ده آننك اوچماقى تقوى ليك ايله اولمسه كمالات مقامينه
يتكان ديمسمزلر بلكه يوقاريده مذكور اولغان استدراجدر يا معونتدر *(ولى
اولدر چقارسه ماسوانى * هوادين در طلب قيلماق هوانى)* يعنى اول ولى ننك تعريفى
اولدر دونكلندن الله تعالى دن غيرى ننك محبتنى چقارسون ونفس هوالرنى ترك
ايلاب الله تعالى نى استاسون زيرا كه ايكى سومك بر كونكلكا سغمز درنفس هواسى
ايلان الله تعالى نى ايستمك هواسى ايكسى ضدلردر ايكى ضد قانده جمع اولا مكر
برنى ترك ايلسنك اولور *(نبى طبيعتى در رشتهٔ حب * ورع قيلماق كمالات
تقرب)* يعنى پيغمبرلر طبيعتى در قللق ومحبت يبى ايله موصوف اولماق وتقوى لك
ايلمك كامل اهللرى ننك يقينلقيدر اول سبب ايله الله تعالى يه يقين اولورلر
*(كر فيل دك ايررمنوى وكر قيل * ورع اصحاب ايتورلر حذر قيل)* يعنى اكر
شريعت بيورمغان اش فيل كبى الوغ بولسه ياكه قل وتوك كبى كچك اولسه تقوى
اهللرى ايتورلر اول اشدن صاقلانغل ديرلر حاصل كلام شريعت بيورمغان اش
كرك كچك كرك الوغ اولسون هر ايكسى بردر صاقلنمق كركدر *(اكرچه كوب
ايررجود سجودى * كورنماس ذره چه عارف وجودى)* يعنى حراملدن شبهه دن صقلانماين
توردقى كمسنه ننك جومار دلغى والله تعالى نى عارفلقى وسجده قيلماقى نه قدر كوب
اولسه ده ذره قدر ايچه كورنمز زيرا كه محرماتدن ساقلانمغان كمسنه ننك بارچه عباداتى
هباء اولور *(اكرچه ظاهر وباطن ديسه درس * سقر آلدنده تورغاندك بولور
ترس)* يعنى اكرچه اهل تقوى ننك ظاهر وباطنى درس اولورسه ده يعنى خلايق
آننك ظاهرندن وباطنندن فايده آلور اولسه لرده يعنى اول اوصاف ايله موصوف
اولمش كمسنه ننك قورقماغى تموغ آلدنده تورغان ديك قورقور يعنى تموغ آلدنده
تورغان نچوك قورقار شيله بومرشد اولدقى كمسنه الله تعالى دن آنداغ قورقار
ديمكدر *(آننك ديك هاديغه قيلسنك اطاعت * سعادتدر سعادتدر سعادت)*
يعنى بواوصف ايله موصوف اولنمش كمسنه لره بوين سونسنك سنكا ايزكو دولت در
ديمكدر *(كدائى كوچهٔ دركاه بولسنك * اميددر ملك دل نك شاهى بولسنك)*
يعنى آنچلاين كمسنه ننك خدمتنده اورامداغى سائل وتلانچى لر كبى دايم آنداغ
مرشدننك خدمتنده تورسنك اميددر كه شايد كونكل ملكى نك پادشاهى اولورسن

يعنی كونكل تصر فاتينه قادر اولوب اهل صلاحدن اولوب اوليادن اولورسن
ديماكدر كدائی لفظی بونده تلانچی معناسنه كلور لكن استعاره قيلندی مريد
صادقلاره كوچۀ ديدكی تصغير كوی دريالغت عثمانيه در لكن بونك استعاره قيلندی
شيخ نك مجاسنده ملازمت ايلمك اوزرينه ❊ كشی قيلسه خلاف حكم شرعی ❊ آنی جنی
ديكل يامرد صرعی ❊ يعنی بر كمسنه مرشدلك دعواسنی قيلسه اول كمسنه ده خلاف
شرع اشلار كوب اولسه و آنده خارق عادتلار كورنسه ده تحقيق آنی سن جنی ديكل
ياكه صرع زعمنی ايله مبتلادر شونك اوچون بو حال او آندين كورندی ديكل صرع
صادموله ايله بويازمه متيدر اهل جنلارنی تسخير ايلا كان زمانده اولغان اوله جن لرنی
تسخير ايلاب آنلار ايله معامله ايليه يا آنلار آنكا يار ونصرت بيرالر اما مطلق جنی
ديكان تسخير ايلامايين جنلار كلوب آنكا يار ونصرت بيرورلر اما صرعی آنك
خلافی برله تأمل ❊ اكر صو اوستينه يورسه اوشال كس ❊ ديكل چندان بولور صو
اوستيده خس ❊ يعنی اول شريعتكا خلاف اولدقی كمسنه صو اوستنده باطماي يورسه ده
تانك عجايب ايلمه زيرا كه صو اوستنده يور كوچی چوب چار كوبدر نته كه
آنلار ده صو اوستنده يورور ار باطماز ار بو كمسنه ده شوندا غدر ❊ هواغه اوچسه
كر مانند جندر ❊ آنی هادی ديمه شيطان ديدر ❊ يعنی اول متشرع اولميان كمسنه
هواده اوچسه ده عجب ديكلدر جنلار دكهنده در آنی كوندركوچی شيخ ديما كل شيطان
ديننك اولوب استلدر اچ اوچوندر تأمل ❊ (كوران آرتق ايدسلدر كور مكان كم ❊ كم
اتقی بولسه عندالله اول اكرم) ❊ يعنی اوزن اوزی الوغ مرتبه ده كور كوچی
الله تعالی قاشنده مرتبه سی آرتق اولماس ودخی اوز بن اوزی كم كوركان كمسنه
الله تعالی قاشنده كم بولماسدر بلكه الله تعالی قاشنده كم تقوی وپرهيز بولسه
مرتبای رك اولدر ❊ (كرك تابع كه متبوع مكمل ❊ الوغ تنديين بولور پيدا الوغ
ظل) ❊ يعنی ايار كوچی كمسنه نك ايار كان كمسنه سی كامل كرك يعنی مريدلارنك
مرشد اولدقی كمسنه سی كامل كرك زيرا كه برنرسه نك تنی الوغ بولورسه كولكه سی
دم اولوغ بولور حاصل كلام مرشدنك كمالاتی تام اولسه همتی كوب اولور ديمكدر
❊ (كرك كوب طالب ايچره بر نگوراي ❊ يار و تمازه ونجه بولدوز بولسه آی) ❊ يعنی
كوب اسنا كوچی بار ابار آر اسنده بر ابز كوعقللی مرشد كرك نتاكه كيچده
يولدزلر جهاننی يافتور ته آلماسلار آر الرنده آی بولسه يعنی آنچلاين مريدلار
ار اسنده مرشد كامل اولماسه محبت الويدن اولغان نورلار ياقتور ماسدر ❊ (علو همت
يكتار گا كوك پير ❊ كمان سز اوچماغای كوب بولسه هم تير) ❊ يعنی الوغ همتای
مريد يكتلار ينه بر مرشد كر كدر زيرا كه مرشدسز كمالات تابمزلار نتاكه صاداقنك
اوقلار كوب اولسه ده جيا اولماين اوچمازلر شونك كبی نه قدر همت ايا ای يكتار
اولسه ده بر مرشد اولماين الله تعالی نی تانمزلار وعشقاق بابنده ثبوت اولمازلر
❊ اوشال چنديكه مرب آلاتن آسر ❊ اكر باسر بورسه يارنی باسر ❊ يعنی بر

آز عسکر یاکه کوب عسکر سوغش قیلماق هوسنده یورسه‌لر آرالرنده باشچی
وسر عسکری برله برکا یورسه‌لر یاونی باسوب غالب اولورلر شونچلاین مریدلر
جماعتی شیطان عسکرینه اوزلری غالب اوله آلماسلر مگرکه بر مرشد کامل مکمل
ایله غالب اولورلر باسر دیدکی لفظنك اوّلکسی فارسیدر باشچیلق ورئیسلك
معناسنه‌در باسر مع معناسنه ایکنچسی ترکیدر باسمقدن مشتقدرننه که آغاج باستی
یعنی آغاج غالب اولدی معناسی ظاهردر *(ساغلتور تلبه‌نی پیر زبردست * قوین‌نك
شور پاسن دریافیلور پست * یعنی تردد وتفکرده اولغان مرید مضطرنی سلامت
ایلر قول اوستونلك ایاسی مرشد ننا ککه اویورمه یاینك یوق اولدقی کبی دریا
قتنك (ساغلتور) دیدکی سلامت وصاغ ایلر معناسنه‌در تلبه دیدکی اضطراب معناسنه‌در
قوین دیدکی اویورمه معناسنه‌در بارچسی لغت ترکماندر حاصل کلام کامل مکمل
شیخ‌نك صحبتی مضطرب اولغوچی مریدلرنك فکرینی یوق ایلاب افعال ثبوتلکنی
کوکلینه اولتورتور بو بیتده استعاره بالکنایه واردر مجاز اهلینه خفی دکلدر
*(آنگا یك هادی امرین قویمه زنهار * شیاطین شته‌لر آیرلسك ای یار)* یعنی
آنداغ کونلدر کوچی مرشدنك بیوردقنی قویمه صاقن آننك امرینه خلافلك ایلسك
شیطان آیاننغه صوقماسون بلکه آننك امرنده مستدام اول ذره قدر خلافلق
ایلمه زیرا که خلافلق ایلسك شیطان اخلاصکنی آلوب اهل صلاح قبولیت لکنك
قالمز وبونده هم استعاره بالکنایه واردر شته شین‌نك فتحه‌سی وتانك تشدیدی ایله
آیاقغه سوقمان معناسنه‌در عثمانیه وفارسیه وترکمانیه آراسنده مشترك لغتدر *(توشوب
شاه ایلکنه بازی قچار باز * بولورز اغلر که بازی اول سرافراز)* یعنی قچانکه بر قارچغه
ایاسینك قولندین قاچسه اول قارچغه قاچدقدن صونکره ینه قارغالرغه باشچی اولور
اوشاندان بر مرید مرشدندن آیریلسه وآننك تربیه‌سندن قاچسه شیطانلرغه باش
اولوب اهل جندن بولوب عاقبت کفر ورطه‌سنده قالور بونده هم استعارهٔ عنادیه
مصرحه واردر شاه دیدکی لفظ بونده صاحب معناسنه‌در بازی قارچغه معناسنه‌در *(بو
تعریفلر گه صادق بولسه پیرگ * ولکن بولمسه روشن ضمیرنك)* یعنی قچان یوقاریده
ایتلکان شرایطلرغه مرشدك توغری کلسه آندین صوك مرید اولدقی کمسه‌نك
کونکلی روشن اولمسه *(ایر نقصان اوزگدین کورمه آندین * بولور سعی البته
پرمن دیکاندین)* یعنی بو ایتکان شرایطلر عه موافق اولدقی شیخکه صحبتك اولمسه
وغنیمتنك نقصانلق اولسه بولرنی بارچه‌سنی اوزنکدین کورگل شیخدن کورمه گل زیرا که
مرشدمن دیکان کمسه‌نك البته جدی اولسه کرك * پیرك فرمانیدین قیلسك تخلف *
تاسفلر تاسفلر تاسف)* یعنی مرشدنك بیوردقی اشلر ینه خلاف ایتسك او کونچلر
حاصل کلام مرشد امرینه اصلا خلاف اولمان لایق دکلدر کرك دنیاوی کرك اخروی
اولسون مادامکه شریعتکه خلاف اولمسه گونچه)* دیمشلر که شبلی حضرتی
بر مرید ایله حجغه کتدیلر بناکاه یوللاری عمان دینگزینه طوش بولدی دینگزده

(سالك رضا مقامين استماك بيانى)

کیمه حاضر اولمدی بونلر عاجز قالدیلر شبلی حضرتلری نمازجاینی صواوستینه
صالدی اولتوردی مریدهم اولتورمق تلادی شیخ ایدی یامرید سندهبر شرطم وار در
آنی بر ینه کلتورسنك اولتورغل یوقسه اوز بولنکنی اوزنك توت دیدی مرید شرط
نه در دیدی شیخ ایدی من یاشیخم دیو ذکر ایلکل من یا الله دیو ایتورمن اوزکه
لفظنی ایتمکل دیدی چون بونلر نماز جایغه اولتور دیلر دینکزنك بر آزمقدارنی
بار دیلار بومریدننك کونکلینه بوکلدی من نه اوچون الله نی ذکر ایلامس من دیدی
شیخ ذکرنی قویدی یاالله دیو بر نره دیدی نماز جای ننك بومرید اولتورغان طرفی
صوغه غرق اوله باشلادی شیخ ایتدی تیز آیغل یاشیخم دیو بنکا خلافلق ایلاسنك الله
رضالقنی تابماس من دیب مریدینه تعلیم ایلدی (سالك رضامقامین استمك بیانی)
*(کیل ای ساقی ایکاولان ایلانك شرب * اوشال شر بیکه خلق آندین تابار قرب)*
یعنی ای صوغارغوچی کمسنه بو محبت شرابنی ایکی مز برکه اچالك اول شونچلاین
شربتدر که بارچه خلایق آندین الله تعالی صاری یقینلق تابارلر آگاه اولغل بو
شراب دنیا کی تصوری شی دکلدر معنوی وذوقیدر *(شرابی بر کدر آندین بولور
صدو* قیلور بر مدعادین اوزکانی محو) * یعنی اول محبت شرابی آنچلاین شرابدر که
الله تعالی ایله قلننك آراسی برکلور و آندین صوك ایسرك بولور ایسرك بولسه
تنکری تعالی یادندین غیریسی بارچه سی یوغالور صدوصاد مهمله ایله ایسر کلکدین
آینومق معناسنه کلور «بر کدر» برکلور معناسنه در *(اگر فغفور چیندر قیصر روم *
محبت اهلی ننك آلدنده معدوم) * یعنی چین پادشاهی فغفور در روم پادشاهی
قیصر در بونلر ننك ملکاری ودولتلری اهل عشق آلدنده بارچه سی یوق کبیدر وآنك
مالالار بنه وزینتلرینه اهل عشقلر التفات ایلمزلر چین خلقی شاهنی فغفور
دیرلر وروم خلقی ننك شاهنی قیصر دیرلر ایران وتوران خلقی شاهنی صلطان دیرلر
هند خلقی ننك شاهینه رای دیرلر تاتار خلقی ننك شاهینه خان دیرلر روسیه خلقیننك
شاهنی ایمپیراطور دیرلر فی الجمله اهل عشق قاشنده بونلر بارچه سی یوقدر بونلرغه
محبتلری اولماز ننتاك که بیوردی *(محبت جامیدین تابسه کشی بهر * نه قیلسون مال ملك
ماوراءالنهر) * یعنی اگر کیم محبت آیاغندین فایدا آلسه آندن جرعه اچسه آننك نه کاری اولسونکه
مال وملکت ایله اگرچه ماوراءالنهر ننك ملکی بارچه سی آننك بولسون آنغا التفاتی اولماز
بلکه همان کندو معشوقی هوسنده اولور ننتاك که ابراهیم بلخ ملکتن قویدقی کبی بوهم
آنچلاین ماوراءالنهر ملکنی قویار دیمکدر ماوراءالنهر نك معناسی بلغه آرتی دیمکدر اما
اصطلاحده بر ولایت ننك اسمیدر بخارا وخوارزم بونلرنی ماوراءالنهر دیرلر * (کونکل
ملکی که بر عالی سمندر * محبت کنج باغ معرفتدر) * یعنی کوگلننك دولتی وملکی
بر یوقاری صفتدر آنی وصف ایلمك ممکن اولمز زیرا که اول کونکل محبت یاقچه سی ننك
وخزینه سی ننك منبعی در وبیت الله در آنی قچان بیان ایلمك ممکن اوله ننتاك که بیوردی
*(رضا حضرت معبوداوشانده * جمیع استکان مقصودلار آنده) * زیرا که اول کونکلده

حق تعالی ننك رضالغی آنده در وجمیع تلادکی تلاکلرمز اول کونکل اونك در زیرا که
حق تعالی حضرتلری صورت ظاهرگه قارامسدر بلکه نیتلرینه قارار *(آنینکدک
ملکنینك سلطانی بولساك * نه حاجت یر یوزی ننك شاهی بولساك)* یعنی آننك کبی
کونکل ملکیننك پادشاهی بولساك سنکا حاجت دکلدر یر یوزی ننك پادشاهی اولمق
زیرا که دنیا پادشاهلغی فانی در وآخرت پادشاهلغی باقیدر *(اگر خردلچه
بولسه مهر اغیار * بولور باطن کوزی محجوب اسرار)* یعنی اکر بر اهل دل ننك کونکلنك
خردل اورلقی قدر غیر لیك اولسه ده حاصل کلام الله تعالی دن غیری بر نرسه ننك
محبتی خردل اورلغی قدری کونکلنده اولسه البته اول کمسه ننك کونکل کوزی
الله تعالی ننك سرلرندن پرده لو اولور حقیقت محبت الله دن بولمدی نتاکه مثالنی
بیوردی *(بچوك کم ذره خس توشسه کوزگه * قیلور البته کورمککنی اوزگه *) یعنی
نتاك که بر ذره قدری نرسه کوزگه توشسه البته کوزنك کورمککنی اوزگارتور یعنی
کوزنك کورمکی اوّلکی کبی اولمز شوننك کبی بر اهل محبتنك کونکلینه الله تعالی دن
غیری نرسه ننك محبتی توشسه البته الله تعالی نك سومکی اوزگارور زیرا که
الله تعالی کونجیلرننك کونچیرا گیدر فی الجمله اهل الله نك کونکلنده ذره مقداری
غیری ننك محبتی اولمیه ایرته وکیچه حق رضالغنی طلب ایده (بیت) آدمی اولدرکه
آنکا عشق اوله * یولون اول درگاهه ایلته عشق اوله * عشق ولاوز اولمینچه ای قنا *
کمسه یولون دوغری ایلتماز حضرته * عشقیله طوتدی قمو عالم وجود * عشق ایله در
بوقیام بوسجود * هر کم اول عشقه ایردی منزلین * اوکوریسر در ایراملر محفلین *
بغلماسون یولکنی بو آب خاك * اصلنکا باق اصلنکا ای جان پاك * کتمابنچه آراداان
بوماومن * جان کوزی کورمز حقی ای جان من * دوت قلاغك ایمدی عشق امو الینه *
سن دخی کرکل بو عشقننك یولیغه (سالك قضاغه راضی بولمق وبلاغه صبر قیلمق
بیانی (* کیل ای ساقی محبت جامیدین می * خریدار ایلکنه بیرکل پیاپی * یعنی
کیل ای سوغارغوچی محبت شرابنی بزلره اچرکل ساقیدین مراد ایلدی عزوجل
اوزیدر یعنی بزلرگه محبت جام آیاقندان اچرکل (ودخی آلغوچیننك قولینه مراد
بر مرشدننك قولینه تاپشرغل خریداردان مراد مرشد کامل دور * خریدار اول
ایر رجز نیت فرد * کیونکل کونلاکینه بوقتورمغای کرد * یعنی خریدار دیدکمز
اولدرکه مجرد نیتی خدا ننك اوزنده در غیر یده حکل در ودخی کوکل کولما کینه
توزان یوقتورماسدر یعنی کبر وحسد وکینه دن کوکلی غایت صاف اولان مرشیدی
خریدار دیرلر * قیبی حالتده بولسه ایرته وکیچ * خلاف حکم محبوب ایتمگای
هیچ * یعنی اهل سلوك اولدقی کمسنه هرقایو حالارنده کرك صرخاو کرك صحت
کرك فرح کرك تارلق حالارنده ایرتا وکیچ ارنده معشوقی حکمینه هیچ خلافلق
ایلمس بلکه تون کون الله تعالی رضالقنی طلب ایلدر آبرق دکلدر * بوبول ننك
بارچه سین طی قیلغان ایرلر * رضا بیرمك مقام اعلاسی دیرلر * یعنی بوطریقت

(سالك قضاغه راضی بولمق وبلاغه صبر قیلمق بیانی)

یولنی یورد کی کمسنه لر اینورلر حق تعالی ننك بلاسینه وقضاسینه رضا اولمق کل مقام اولیاننك یوقاروغی مرتبه سی دیرلر حاصل کلام حق تعالی ننك بیرکان نعمت لرینه شکر ایلمك وبلالرینه صبر ایلمك بو ایکی صفت اولیالرننك الوغلرینك مقامیدر ❋ اکر باشنده یورسه آسیاسنك ❋ رضاجوینده هرکز بولمغای تنك ❋ یعنی برا کوننك باشنده تگرمن طاشی بورسه یعنی تگرمن تاشی کبی الوغ بلالار آستونده قالسه الله تعالی ننك رضا الغنی استیان کمسنه هرکیز اول قدر بلالر گه طار کوکللی بولماس بلکه الله تعالی رضا القنی استار دیه کلدر ❋ اکر هر کونده اچسه زهر آیاغین ❋ سیوکلوك بنده سی چتماس قباغن ❋ یعنی صبر اهلی هر کونده زهر جام آیاقنی اچسه یعنی هر کونده تنلرینه تورلوك زحمتلر بولسه الله تعالی نی سو کوچی کمسنه جزع وفزع ایلب قباغن چتماس یعنی یوزنی بوزیب حق تعالی حضرتلرینه عتاب ایلمز بلکه رضالق طلبنده بولور نتا ککه بیوردی ❋ کشی کم راضی لق تامنده بولسه ❋ قیلور شکر اژدها گامنده بولسه ❋ یعنی بر کشی الله تعالی ننك رضا القنی استمك ذوقنده بولسه اول کشی اکرچه اژدها آغزنده بولسه ده الله تعالی به شکر ایلب همیشه رضا القنی استار دیه کلدر «تامنده» لفظی بونده ذوق وعشقلق معناسنه در سمرقند خلقیننك لغتیدر گامنده دیدکی کاف فارسیه ایله آغز معناسنه در فارسیدر ❋ رضا ایوانیده تابقان کشی جا ❋ دیه س واباب آفت بولسه هم وا ❋ یعنی برا کو رضالق سر اینده اورون طابسه یعنی برا کو الله تعالی ننك رضالق مقامنده اولب آننك اوزرینه بلا ایشکلری آچلسه «واه دیو آوازنی کوتاریب جزع وفزع ایلمز بلکه همیشه رضالق طلبنده اولور «وا» دیدکی لفظ اوّلکسی حزن در حسرت زماننده وادیو چاغررلر وایکنچیسی آچماق معناسنه در لغت قاشقر در ❋ اکر مغز دلنك آیرلسه یا پوست ❋ یغنی یغ اکرچین قلسن ای دوست ❋ یعنی اکر سن بو بلا وقضا کورمکدن کونکلمایننك ارب آیرلسه یا که تیرکوجلدك تنکدن آیرلسه صبر ایلب یغلامقلغکنی قو یغلسن اکرچن الله تعالی ننك سودکی قلی اولسك یعنی دیدکی لفظ یغلامق وبکا وگریستن معناسنه در «ویغ» دیدکی لفظ قو یغل معناسنه در هر ایکسی لغت ترکمان در ❋ سونر غم توشسه هم آزاده ایر گه ❋ اوچار اوت کلسه سر خسدین خالی بر کا ❋ یعنی بلا وقضا ازاد ایر کا ته[...] مراد صبر اهلیکا بلا کلسه سونر یعنی بوق اولور نتا که یانار [...] توشسه اول یرده چوب چار اولمسه اول اوت سونر شوننك [...] ر بنده کا بلا کلسه صبر ایتر کویا که هیچ بلا کلماد کی کمسنه [...] که دیدکی لفظ لغت معناسندن آلوب صبر معناسینه قویلدی [...] بلندن اولدی اوچار دیدکی لفظ سوننك معناسنه در ترکی [...] چار معناسینه در ❋ خدا امریکا اقل غم یماسدر ❋ دیه س کردون [...] مدر ❋ یعنی خدای تعالی ننك بیرد کی بلالرینه وقضالرینه عقل [...] یماسدر ودخی ایتماسدر بو قدر بلا وقضاء آسمان بنی ز بون

...трическая сист...

ایلدی دیەس در بلکه همیشه صبر لق بابنده ثبوتلك اولور گردون دیدکی لفظ ننك
اوّلگسی کوك وآسمان معناسنه در وایکنچیسی زبون معناسنه در بلاوقضانی آسمانه
اضافه قیلماقی اسناد مجازی دیرلر تأمل ❊ خدا حکمیگا هر کم بولسه ممنون ❊ کوتارەس
اون اگر باشن قیلور اون ❊ یعنی براگو الله تعالی ننك حکملرینه بویون صونسه
وتسلیم اولسه اول کشیگه بلا کلوب باشنی یاریب اون پاره ایلسه ده آوازنی کوتاریب
جزع وفزع ایلمسدر همیشه صبرلق بابنده ثابت اولور اون لفظی ننك اوّلکسی
آواز معناسنه در ایکنچیسی عددلردن بر عدد عشره معناسینه در ❊ بوتاغغه سورسه ار
تاشلاب بوتاغدین ❊ ثنادین اوزگه چقماس عقلی ساغدین ❊ یعنی بر صبر اهلیغه
عذاب ایلاب آغاچ ننك بر بوطاغندین ایکنچی بوطاغینه تاشلاب عذاب ایلسه لرده
سلامت عقل ایاسندن حق تعالی ننك ذکرندن وثنا سندن غیری نرسه کلمزدر ❊
❊ اگر قن دروگر منك قیلسه لر قین ❊ قچان توشکای چین ابر ننك کونکلینه چین ❊ یعنی
براگو قللر اول قلنی براگو منك کره قیناسه لر واورسه لر اول قل حقیقت الله تعالی ننك
قلی اولوب وصبر اهلندن اولسه آننك کونکلینه صبر ایلمیوب قچان جیر وق توشار
یعنی توشماز بلکه هر دائم الله تعالی حضرتندن زیاده ایلکل دیو دعا وتضرع
ایلر «قن» لفظی ننك اوّلکسی عبد معناسنه در عربی در ایکنچیسی قیناماق وصوقماق
معناسینه در ترکیدر چین لفظی ننك اوّلگسی توغری ار ومستقیم واخلاص وصابر
معناسینه در ترکیدر وایکنچیسی جیرق وعتد الوجه معناسینه در فارسیه در ❊ قیی
حالت بیلان جان بولسه تننده ❊ بولور شاکر همیشه راضی بنده ❊ یعنی صبر اهلی ننك
جانی تننده نه تورلوك حالده اولسه ده صبر ایلسه کرك ودخی الله تعالی ننك بیردکی
نعمتلرینه شکر قیلغوچی اولسه کرك ❊ الوغ یولدین آداشقان نچه بی عقل ❊ قیلور
ایرلر دین اول یالغانچیلر نقل ❊ یعنی بر آز یولدین چقب آداشقان عقلسزلر
اولیالردین کوردك دیو کوچرلر یعنی ایتورلر اول اولیالر مونداغ اشنی قیلدی
حال بوکه اول اش شریعتکا خلافدر بزلرده آنکا متابعت ایلاب اشلرمز دیرلر بونلر
بارچەسی یالغانچیلردر زیراکه حقیقت اولیا اولدقی کمسنه شریعتکا خلاف اشنی
اشلمزدر نتاکه بیوردی ❊ کشی کم عاشق دیدار حقدر ❊ محبت اهلی برله هم
سبقدر ❊ یعنی براگو حق تعالی ننك ذاتینه عشق اولغوچی اولسه الله تعالی نی سوگوچیلر
برله سبقداش اولسه ❊ نه حاجت اوزگاچه طاعتلر آندین ❊ بولور یوزی قارا مونداغ
دیگاندین ❊ یعنی اول عاشق اولغوچی کمسه یه نه حاجت اوله که کندوزینه استقلالا
طاعت وعبادت شریعتدن خارج بلکه طاعتی بولسه شریعتکه موافق اولمق کرك
اگر براگو ایتسه اولیالر ننك شریعتدکاری یوق وبزلر ننك کوزمزگه شریعتکه خلاف
کورینه در باطنی حقدر دیسه قیامت کون یوزی قارا اولوب ملاحده مذهبندن اولور
وکافر اولور نتاکه بیوردی ❊ بیورغانینه هر کم بولسه منکر ❊ گمان یوقدر بولور
البته کافر ❊ یعنی براگو الله تعالی ننك

کافر لقینه حاصل کلام براگو اینسه اولیالر شریعتکا خلاف اشنی اشلسه ده باطنی حق
دیبو ایتکان کمسنه کافر درسنکا مشکل اولمسون خضر ایله موسی علیه السلام قصه سی زیرا که
خضر موسی علیه السلامغه شریعتکه خلاف اش کورگازدی وحال آنکه خضر اشیننک باطنی حق
ایدی جواب اولدر اول ایکاگو پیغمبر ایدی فعل نبوت ایله فعل کرامتنک آراسی بعد
المشرقین در زیرا که موسی علیه السلام صاحب کتاب ایردی خضر علیه السلام صاحب
لدن ایردی نته که قوله تعالی (وآتیناه من لدنا علما) صاحب کتاب ایله صاحب لدن فعلی
برابر دگلدر اگر دیسه لر بزننک امتکا لدن علمنی بیرلمک ممنوع میدر جواب اولدر ممنوعدر
مگر الهام ربانی اولور الهام ایله لدن آراسی دخی برابر دگلدر اگر دیسه لر کرامت
اولیاء قدر دگلمی زیرا که ولیلرده خوارق عادت چوقدر جواب اولدر بلی حقدر خوارق
عادت اشلر خلاف شرع اولمیه نته که براگوننک کوزینه بر کمسنه آناسنی جماع قیلدقنی
کورساتسه تحقیق اول ولی دگلدر بلکه اول کورکزوچی کمسنه کافر در اول خوارق
استدراجدر (سؤال اگر دیسه لر احیاء اموات ایلمکلری شرعکا خلاف دگلمی جواب دگلدر
زیرا که موافق شرع در اول هنرنی کوستراچی حضرت عیسی علیه السلام ایدی آندین
میراث اولوب اولیالره قالدی (سؤال اگر دیسه لر دجال لعین ننک احیاء موتی
ایلمکی واردر جواب اولدر کم آننک احیا ایلدکی حقیقی دگلدر مجازی
وصوریدر وعلم سحر ایلامشدر الله تعالی استدراج اوچون بیرمشدر استدراج
معجزه وکرامتکا برابر دگلدر بو بحثلرننک تحقیقی مرصاد العباد ده منکور در
آنده باقنك ❋ اوشال خلقیکه کوب بی عقل ایرشار ❋ خدا ننك دوشمانن
عاشق دیرشار ❋ یعنی شونچلاین خلقکه ایتورلر اولیالر ومشایخلر بزلارننك
کوزگا خلاف شریعت کورساتسه لرده باطنی حقدر دیرلر قصد امر یدلرنی
تجربه اوچون ایدردیرلر مونداغ اعتقاد قیلدقی کمسنه بارچه سی عقلسزلاردر
بلکه خدای تعالی ننك دوشمانینی عشق اهلی صانوب اولیا صانورلر زیرا که
اوقات خمسه نی قویماق وغیبت سوزلامك بارچه سی خدای تعالی غه دوشمانلق
فعلیدر ❋ دل جان برله بولغان عاشق زار ❋ خلافکی قیلماس ذرۀ کار ❋
یعنی براگوکونکل وجان برله الله تعالی حضرتینه عاشق بولسه اول عاشق اولدقی
کمسنه خدای تعالی ننك حکملارینه وبیوردقی اشاریغه ذره قدرنچه خلافلق ایلمز
بلکه رضالق بابنده اولور ❋ بیورغان اشلرینه شاد وغمده ❋ قیلور بردك فراغتنی
المده ❋ یعنی اول حقیقت عاشق اولغوچی بنده الله تعالی ننك بیوردقی اشلرنی هیچ
برقویماز کرك شادلقده وکرك قایغولیق وقتلارنده وکرك سرخاو وقتلارنده الله تعالی نی
بیوردیسه آنی خلاف ایلمیوب توتار ❋ اگر تولدرسه لر یرننك یوزینی ❋ قزیل تالله
بیلان ساالماس کوزینی ❋ یعنی یریوزینی مثلا قزیل آلتون تنکه برلان تولتورسه لر
اول الله تعالی گا عاشق بنده لر کوزنی صالوب اول تنکه یه اعتبار ایلمزلر وآنکا
کونکل ومحبت ایلمزلر بلکه همان حق تعالی حضرتی ننك رضالقنی طلبده اولورلار

«تله» دیك کی دینار معناسینه غارسیدر آغرلقی بیر مثقال قدری اوله تأمل ❊ بلااوقی قدالسه اور مغای آه ❊ قلچ باشیغه کیلسه بوز مغای راه ❊ یعنی اول الله تعالی یه عاشق اولغوچی کمسنه گا بلا اوقلاری کلوب تنینه قدالسه ده آه دیو چاغرماز اگرچه برا گو کوچلاب باشینه قلچ قویب تورسه ده شریعت یولنی بوزماز بلکه همیشه شریعت یولنی برك توتار (ایمشلر کم بو حال اهل عشقلر ننك حالی در واما اهل شرع لرده برا گو برا گونی اکراه ایلاب کفرلکا دعوت ایلاسه بو کوچلانمش کمسنه کفرلك فعللرینی ویا کفر کلمه لرنی اشلسه ویا سوزلاسه کونکلی براستلقی اوزره تورسه همان موءمن موحد در ❊ کشی کم قیلسه عاشقلقنی لافین ❊ قیلورمی هیچ معشوقی خلافین ❊ یعنی بر کمسنه الله تعالی حضرتینه عاشق من دیو دعوی قیلسه اول دعوی قیلدوقی کمسنه الله تعالی ننك امرینه خلافلق ایلمز بلکه تون کون حق تعالی ننك رضالقنی طلب ایدر دیمکدر وقانده اولدیکه بزنم زمانه شیخ لارنده عشقلق دعواسنی قیلمق اگر دعوی قیلسه لار دایم خدای تعالی ننك بیوردقی امرلارینه خلافلق ایلمیه لار ایدی (حکایت) ❊ مسلمانی نی بوزچوب اوردی بردون ❊ اوشال آزاده دین هیچ چقمدی اون ❊ یعنی بر مسلمان کمسنه نی بر زبون دولتلی بدبخت یوزبینه آغاچ برله اوردی یا که آنی یوز مرتبه اوردی بوز لفظنده استخدام باردر اوشبو مسلمان کمسنه دین هیچ بر آواز چقمدی آچیغلانوب آواز کوترمدی بلکه صبر و تحملده اولدی (ایمشلر کم مسلماندن مراد یعقوب چرخی ایردی اورغوچیسی لاوی هندی دیکان بر قرا قل ایردی ❊ دیدی بر ناظری قوب حاکمه وار ❊ بو ایدی حاکم حاضر در ای یار ❊ یعنی بو ایکی ننك ماجراسیغه باقب تورغوچی بر کمسنه وار ایدی اول ایدی ای مسلمان سنی اول زبون ناحق اورنده آغاچ ایله اوردی وارغل قاضی لارغه وارب عرض حال سویلا کل دیدی محکمه گا آلدریب بوندن او چنکنی آلغل دیدی بو مسلمان جواب ویروب ایدی ای ناظر و حاضر کمسنه بنم حاکم الله تعالی در و هر شینی بلمکده حاضردر اول بنم مظلوم ایدکمنی بله در بس نه او چون حاکملارغه وارب عرض حال ایلایم زیرا که منم تنم و جانم بارچه سی الله تعالی ننك ملکیدر اوز ملکینه او زی ننك اختیاری باردر نته که بیوردی ❊ تن وجان جمله املاك ربدر ❊ مقاصد استمك بزدین عجب در ❊ یعنی اول سوغلمش کمسنه ایدی بنم تنم و جانم بارچه سی الله تعالی ننك ملکیدر بس آنداغ اولسه بزلرگا مقصودلر استامك و دادلار آلمق عجبدر یعنی داد آلماق بزلارگا خطادر زیرا که تن و جان بزنیم ملکمز اولمادقی او چون اگر داد کرك اولسه حاکم پادشاه او زی آلور دیمکدر (ایمشلر کم لاوی هندی بو سوزنی ایشتوب زارزار یغلایب ملا یعقوب چرخی ننك آیاقیغه توشوب رضالق استدی یعقوب چرخی اول هندی گه دنیا و آخرت مقصودی برله دعا قیلدی حق تعالی حضرتی قبول ایلاب اول خواجه بهاء الدین اولیاننك الوغ خلیفه لرندن اولدی (ایمشلر ملا یعقوب چرخی خواجه بهاء الدین ننك مریدلارندن تربیت تابدی او یله وقتنده داخل اولوب ایکندی گا دیگن ولایت الکبری

(سالك هوا وهوسدين كيچوب قورقوغى كوب بولغانى)

مقامين تابدى ديمشلر ❊ سالك هوا وهوسدين كيچوب قورقوغى كوب بولغانى ❊ كيل
اى كونكل جهان سوداسيدين كيج ❊ قدم غم كشورينه اور مغيل هيج ❊ يعنى اى كونكل
جهان سوداسيدين وذوقلرندن اوتكل وآزاقنكنى قايغو وحسرت دنيا اوچون
اور مغيل يعنى دنيا قايغوسى اوچون قازغرب آخرت ملكيدين فروغ قالماغيل
بلكه تيز زمان قيلدقى اشلرنكا توبه واستغفار ايلاكل نتهكه بيوردى
❊ جسد قالماسدين ايلكارى نفسدين ❊ هوا كوب قيلماغل كيچكل
هوسدين ❊ يعنى تننك جاننكدين آيرلماسدين بورون نفس آرزولارنى كوب
قيلماغل تيز زمان نفس آرزولرنكدين كيچكل توبه ايلاكل زيراكه
توبه قپوغى اولميتچه بغلو اولمز نتهكه بيوردى ❊ درتوبه آچقده ايسته
مقصود ❊ اش اوتكان صونك پشيمانده نچوك سود ❊ يعنى توبه قپوغى آچقده
مقصودلرنكنى استاكل كناهلرينكا توبه واستغفار ايلكل زيراكه توبه قپوغى
باغلاندقدنصكره اوكنوب توبه ايلامكنكده فايده اولمز بلكه اولمسدن اوّل ايلاكل
ايمشلار كم توبه اولمسدن بورون اوچ يل الك قبول بولور (وبعضيلار
ايمشلر كم اولمسدن بورون اوچ آى الك اولسه قبول اولور (وبعضيلر ايمشلر
اوچ جمعه الك اولسه (وبعضيلار ايمشلر كم اوچ كون الك اولسه (وبعضيلر ايمشلر
كم جان بوغازغه كلماسدن بورون اوچ ساعت الك اولسه لكن يكتلك وقوتلك
وقتنده توبه ايلمك منك مرتبه آرتقدر قاريلق زماننده نتاككه بيوردى ❊ ايكل
تيزراك خدانك طاعتيكا ❊ كين قويمه بودمنى ساعتيكا ❊ يعنى تيز زمان توبه ايلاب
خدانك طاعتلريكه ايكل گوچى اول كيچوگوركا قويماغل بوصولونى برساعتكا
حاصل كلام تيز زمان توبه ايلكل قاريلق زمانكنى صافلاب تورماغل يكتلكده توبه
ايلكل كين ديدكى تأخير معناسينه در لغت قاشقر در ❊ يكتلكده عجب خوش
خوف زارى ❊ ياعينلق كيلسه خوب يلننك بهارى ❊ يعنى يكتلكده توبه ايلمك
الله تعالى دن قورقوب يغلامق عجبلرننك عجبيدر زيراكه الله تعالى دن قورقوب
توبه قلغوچى يكتلريكه عجب لنسه كرك زيراكه يكتلكده اولغان توبه تأثير
ايدر جميع افعاللارى واقواللارى مستقيم اولور وآز قيلدقى عملى كوب اولوب
وآز عمرى اوزون عمرلى كمسنه كبى فايدهلى اولور نتاك كه ياز كونلرنده يغمور
كوب ياوسه اول يل آشلق كوب اولور وبركات كوب اولور نتاك كه بيوردى
❊ كوز يدين ياش اگر قورقوب توكارياش ❊ در رحمت ولور هر ياشيچه چاش ❊
يعنى اگر يكت كمسنه الله تعالى دن قورقب كوز ياشنى توكسه آندن مراد قورقب
يغلاسه الله تعالى اول يكتننك چقغان كوز ياشىننك هر قطره سنى رحمت انجوسى
ايلاب وثوابنى كوب ايلر ياش لفظينك اوّلكى يكت معناسنه در وايكنچيسى
دموع كوز ياشى معناسينه در هر ايكسى تركيدر چاش ديدكى چيم فارسيه ايله
كوب معناسنه در فارسيه در ❊ مبادا توبه قيلماسدين بورونراغ ❊ اجل كلسه كيتارسن

توبه‌سز داغ ﴿ یعنی آنکسز دن طول املده اولوب توبه قیلماسدن بورون اجل کلسه
توبه‌سز او کونج ایله کیدارسن داغ دیدکی لفظ او کونج معناسنه درمجاز ﴿ اولومنی
دائمایانگده بلکل * آننک ایلکین گریبانگده بلکل ﴿ یعنی سن املده اولماغل
زیراکه اولومنی هر وقتلرده قاتنکده بلکل اولومننک قولنی یقانکده یابوشقان
دیب بلکل فی الجمله هر وقتده اولومنی اوزنکدن براق دیمکل ﴿ اولومننک ساقی سن
پیشانه ده بل * لبنکنی دائما پیمانه ده بل ﴿ یعنی اولوم شراب صونغوچی کمسنه یعنی
عزرائیل علیه السلام نی مانکلای توغرو سنده بل یعنی یوزنکا قارشو توروب
اولوم شربتنی صونار و سن دخی دائم اول شربتنی جرغه اچماکده بلکل
﴿ کوتاربدر قلج برزگه صالورغه * کشی بلماس قویارمی دم آلورغه ﴿ یعنی
اجل بر جلاد کبی قلچنی کوتاریب بزلرننک بوینومزغه صالورغه حاضرلنب تر ادر
آدمیلر آنی بلمزلر قچانکه اجل وقتی یتدی ایرسه اول قلچ برله اوردقند نصنکره
صولو آلورغه اختیارمز قالمازدر ﴿ اجل تارتب تروبدر یای بلان
اوق * یاشنور بر قچار درمانمز یوق ﴿ یعنی اجل صیاد کبی جیه ایلان اوقنی تمام
کوزیگه قویب تولتوروب آتماغه قصد ایلدکی کمسنه کبی دربس بزلرننک یاشنور
و قاچارغه یرمز یوقدر آنداغ اولسه توبه ایلاب حاضرلننک کرکدر ﴿ بلورسن
یوق بو دنیاننک بقاسی * قدم قویغان یرنکدر یار یقاسی ﴿ یعنی نه او چون توبه
ایلمزسن زیراکه حقیقت بلورسن بو دنیاننک بقاسی یوقدر یعنی بو دنیاننک مثالی
آنداغ درسننک توردقی دنیانک بردینکزننک یار یقاسی کبی درننک یاریقاسنده
توردقی کمسنه‌ننک تورمقی اوزاق دکلدر آخری یریمرولب دینکز اچینه توشار
شو نچلاین سنده نه قدر تورسانکده فانی اولوب قبر اچینه کررسن ﴿ تعجب موندین
او تماس یارلبننک * بنی آدم هنوز اوز مطلبننک ﴿ یعنی عجب در بو آدم اوغلانلری
اولومدین قورقماسلر آنداغ اولسه توبه ایلمیوب هنوز نفسلری هواسنده یوررلر
و اوزلاری ننک نفس مطلوب لارنی استارلر محض کونکل لاری اولماکنندر ﴿ قدم
دریابو زنده روی خس ده * هنوز اولاد آدم منک هوسده ﴿ یعنی دنیاده توبه ایلمیوب
توردقی کمسنه‌لرننک مثلی آنداغ در آیاقلرنی دریا اوستونه قویوب زبون
نرسه‌لرنی فکر لب تورمقی کبیدر یعنی دریا همیشه آقار بو کمسنه‌یوق فکرلارنی
همیشه ایلر هیچ برفائده حاصل اولماز آنچلاین آدم اوغلانلاری همیشه نفس
آرزولرنی سوروب طول املده اولوب آخرته هیچ برفائده سز کیتار دیمکدر
﴿ سحر بولسه‌نند ایلار فرشته * ایشت ای آدمی غفلت سرشته ﴿ یعنی ایمشلار کم
هرتونده سحر وقتنده دورتنچی قات کوکاو ستونده فرشته چاغرر اول فرشته‌ننک
آوازنی غفلت بیننده اولغان آدم برله پری ایشتماز لر و غیری حیوانلر ایشتسه‌لر
کرکدر (ایمشلر اول فرشته‌ننک صورتی انج صورتی کبی درقناتنی قناتنه‌صوغوب
چاغرر (ایمشلر اول فرشته‌ننک اسمی طرنیائیل دیرلر و دنیایوزنده گی نه قدر

اتیج لروواردر آننك آوازنی ایشتب چاغررلر (ایمشلرکم اول فرشته‌ننك آواز بیریب
چاغردقی قولی بودر ❁ سنی خلق ایلکان سلطان غالب * همیشه بنده سیدین
توبه طالب ❁ یعنی اول فرشته‌ننك ایتدککی بودر ای آدم اوغلانلری
سزلرنی یراتقوچی غالب اولغوچی پادشاه دایم الاوقات بنده‌لرندن توبه گه
کلماکلرنی تلرو آنلرننك سحر وقتنده زاری قیلماقلرنی سوار ❁ ایکام ننك مغفرت
دریاسی درجوش * عجبدر بنده سیدین غفلت آغوش ❁ یعنی اول فرشته ایتورکه
خدایم ننك رحمت دینگزی قایناب تورر بور رحمت دینگزندین برجرعه ایچنگز
دیر بس عجب نه اولاککه بنده لری غافل لك ایله مختلط لردر ❁ ایکامدین
لطف رحمت بابن آچدق * عجبدر بنده سیدین مونچه قاچماق ❁ یعنی الله
تعالی دیندر رحمت ایشکنی آچماق بنده لر اوزرینه عجبدرکه بنده لری
اول رحمت ایشکندین قاچب عذاب ایشکنی استارلر ❁ یاتورسن تابکی ایمدی
اویانغل * دل جاننك بیلان حضرتکه یانغل ❁ یعنی اول فرشته ایتورکه ای آدم اوغلانلاری
نه زمانه دگین یوقلارسزلر اویانگزلار وکوگلنگز وجاننگز ایلان گناهلارگزدن
توبه ایلاب الله تعالی صاری قایتوگزلار ❁ نه کم قیلمش لارگدین توبه قیلغل * باشنك
کوب یوقاری قیلمه ایکاسگل ❁ یعنی نه قدرکم گناهلار قیلدگز بارچه سندین توبه
ایلنگزلر دیر وباشنگزنی کوب یوقاری قیلاب تکبر الك ایلاب یورمگز بلکه توبه
ایلاب باشگزنی توبان قیلاب گناهلارگزدن اویالنك دیر ❁ پند ونصیحت ❁ * اگر (پند ونصیحت)
یر اوستینك سلطانی بولدنك * اولوم چنگکالیکا آخر توتولدنك ❁ یعنی سن اگر بر
یوزی ننك پادشاهی اولوب حکم ایلسنگده آخر اولوم ترناقینه توتولب قار ایرننك
آستینه کرارسن اولومدن قالمق ممکن دکلدر ❁ اگر تابسنك حیات حضرت نوح *
قیلور برکون اولوم جاننگنی مجروح ❁ یعنی سننك حضرت نوح علیه السلام ننك عمری کبی
بیك کوب اوزاق عمر نك بولسه‌ده آخر برکون اولوم جاننگنی جراحت ایلاب کیتار
همان شول قار ایر آستونده قالورسن ❁ اگر تابسنك حیات خضر والیاس * کیتارسز
بوجهاندین ایها الناس ❁ یعنی سن خضر والیاس علیهما السلام ننك عمرلرنی تابسنگده
آخر برکون کیتارسز اولرسز ای آدم اوغلانلاری ❁ نه‌در توبه دیمك یانمق
گناهدین * توزك یولغه یوکورمك اوزگار اهدین ❁ یعنی توبه نه دیان کمسه یه
جواب اولدرکه گناهلاردن قایتماق وتوزك یوللار صاری یوکرمك بوزق یوللاردین
بیزمك ❁ خدا درکاهیده چون ایلدنك عهد * آنی سندرماغل نفس ایلسه جهد ❁ یعنی
سن قچانکه خدای تعالی ننك درکاهیده توبه ایلاب عهد ایلسنك اول توبه‌گنی بوزمسقه
جهد ایلاگل توبه‌گده ثابت اولمقنی الله تعالی دن تلاگل دیمکدر ❁ اگر توبه دیمك
چقدی تلنگدین * نه سود اول بولماسه جان دلنگدین ❁ اگر سننك توبه دیکان
سوزنك آغزگدین چقدی ایرسه نه فایده اولور اول توبه جان وکوگل برله بولمسه
❁ دل جان برله قیلغان ننك نشانی * ینه قیلماسه توبه قیلغان آنی ❁ یعنی توبه‌نی

كوڭل وجان برله قيلغان كشى ننك علامتى اول بولور اول توبه قيلدقى نرسه لرنى
توبه قيلدقدن صونكره اشلامكاى ❊ اكرچن يانه سن تارمش بويانه ❊ تهى پايانه در
تايريلمه يانه ❊ يعنى سن حقيقت برله توبه قيلوب كناهلاركدن قايتا سن توبه
طرفينه ثابت اولغل وايلدكى توبه كده دائم بولغل يوشاقلق اوزرينه آياقنكنى
باستل توبه اهلندن آيرلماغل هميشه توبه اهللرى برله بر مجلسده بولغل بويانه
ديدكى لفظ طرف معناسنه در تهى ديدكى لفظ يوشاق معناسنه در آندن مراد شريعت
امرلرنده اولماق تايريلمه ديدكى لفظ آيرلماغل معناسينه در ❊ ندم نورين كوڭلدن
قيلمه غايب ❊ اكر تائب ايررسن كتمه تايب ❊ يعنى هميشه اوكنمك نورينى
كوڭلدن غايب قيلماغل هميشه كوڭلنى اوكنمك صارى حاضر ايلاكل زيرا كه تائب
اولوب توبه قيلغوچى اولوب بناكاه توبه كنى بوزيب آياقدن تايب يقلماغل
❊ اولار بر عهد ايله برخيلى بولسه ❊ اكرچند يكه عشرت ميلى بولسه ❊ يعنى بر
عهد اوزره بولور برخيالى كسنه خيالنده الله دن غيرى اولمسه اكرچه نفسيسى
دنيا عشرتلرى ننك ميلده اولسه ده ونفسيسى تلاسه ده آنكا خلافلق ايلب تلاكان
نرسه سنى بيرمز ❊ كوڭل تصديقى ريشه درعمى شاخ ❊ اولوغى توبه در سندرمه
كستاخ ❊ يعنى كوڭل راستلقى اصلدر يعنى يغاچ ننك تامرى كبى درعمللر بوتاق
كبيدر بونلارننك اولوغى توبه در آنى نفس هوانك اوچون سندرمغل ريشه
ديدكى آغاچ طامرى معناسنه در فارسيدر ❊ سنوق شاخ ضربى برلن زخم آلوب
اصل ❊ مباده قالمغان خشك آخرى فصل ❊ يعنى ايمشلركم بوزم يغاچنى ودخى تيراك
ديدكى يغاچنى كوزكونى بوتاقنى بركه كوب قويارلر ايكنچى يل آندين بوزم
يمشى بولور بس بيت ننك معناسى بودر سنوق بوتاق ايله طامرى زخمتلى اولور
ينه سنوق بوتاقنى كوب قويمغل زيرا كه كوزكونى يغمورسز اولوب اول بوتاقدن
طامرى چقماى قالمسون زيرا كه سنق بوتاقنى كوب قويمان كوزكونى يغمورلر
ياغماسه ايكنچى يل سزيوزم يغاچى اوسمس شونچلاين سنده هم توبه لركه وسوسه لر
توشرب حرام نرسه لرنى آرزو قيلماقنك آخرى ايمان دولتندن محروم اولمغه
سببدر ❊ جريمه چركى برلن ظاهرنك سير ❊ بولوب سن كرندم درياسيغه كر ❊ يعنى
كناه توزانى برله ظاهر اعضالارننك تونوق بولغاندر يعنى كناه برله غرق بولغاندر
اگر سن گناهلاركرى برله كرلنكان بولسنك اوكونمكلك درياسينه كركل يعنى
هميشه توبه ايلب اوكونكل جريمه ديدكى تصغير جرمدر معصيت معناسنه در چركى
لفظى توزان وغبار معناسنه در كر ديدكى لفظ ننك اولكسى تركيدر عربيچه دنس
وايكنچسى صيغه امردر ادخل معناسنه در (حكايت رابعه) ❊ ايشتكل رابعه ننك
اشككين اى شاه ❊ براونك چادريغه تامدى ناگاه ❊ يعنى ايشتكل حكايت لرده
كلمشدركه رابعه آدلو برولية خاتون ننك كوز ياشى ننك حكايتى نى يعنى رابعه بر
زمان خاتونلار مجلسنده حاضر اولدى رابعه ننك كوڭلينه الله تعالى دن قورقمقدن

(حكايت رابعه)

قورقو توشوب يغلادی کوز ياشی آقب بر خاتون ننك قيچچه سينه ويا که بورکانچکنه
تامدی آنکسزدن * (ديدی يو چادر نکنی ای قرنداش * قزيل قاندر کوزمدين
سيچرغان ياش) * يعنی رابعه اول چادريغه کوز ياشی تامغان خاتونغه ايدی ای
قرنداش چادر نکنی يوغل زيرا که بنم کوزمدن تامدقی صو کوز ياشی دکلدر
بلکه قزيل قاندر بس قان اولسه مردار وچادر ننك نجسدر شوننك اوچون يوغل
ديدی * او ياتليغ عاصيه دين ای گزيلك * بولوبدر قانه تبديل آب ديده * يعنی
رابعه ايدی ای قرنداش بنم کوزياشم گناهم سببلی قاراصودن قزيل قانغه تبديل
اولبدر شوننك اوچون بورکانچکنك نجس اولدی ديدی قصه دان شروع حصه ايلاب
بيوردی * (اگرچه رابعه در مرتبه بالذات * ايرانلر قويديلار تاج الرجال آت) *
يعنی ايرککلك وزاهدلك صقال برله دکلدر ننتاك که رابعه اگرچه صورتده خاتون
ايدی لکن آنداغ اولسه ده ايرانلر تاج الرجال ديو اسم ويرديلر * (اوزين
سو دراب مرغه جانی بر ان * يتوشدی يدی يلده يانی برلن) * يعنی اول رابعه ييياغ
تورلوکتورلوك عنايلار برله کعبة الله غه زيارت قيلورغه کتدی يدی يل ننك اچنده
کعبة الله غه واصل بولدی (ايمشلر کم کعبة الله رابعه خاتونغه قارشو کلدی اوزنی
طواف قيلدردی الحال کعبه شهرينه کون يارملق يرده برچشمه وار آنی چشمۀ
رابعه ديرلار * آننك شاننده کی کسب کمالات * عدددين دربيرون ازواق حالات *
يعنی رابعه ننك ذاتنده اولغان عبادت کسبلاری وکمالاتلاری حسابدين وحددين طشره در
وآنی بيان ايلاب بوچلايين مختصرگا سغماز ديمکدر * مو ننکديك يغلاسه آنداغ
نيگورای * مزنکديکر وسيه ننك حالينه وای * يعنی بوچلايين کوزلرندن قان
آقغانچه يغلاسه آنداغ ايف گو فکرلی ولیه برچلايين قارايوزليلار ننك حاليغه نه
رسوالکلدر زيرا که بزلردين ثبوتلك آزدر ننته که بيوردی * هميشه ذوقمز عيش
کولوشکا * يتوشماس ايرته قيلغان توبه توشکا * يعنی زيرا که بزلر دايم وقتلرده
ذوقمز يخشی ترکلك هواسنده وکولمك واويناماق ذوقنده مزلر اگرچه توبه ايلسکده
اول توبه ده ثبوتلکمز يوقدر ايرته برله توبه قيلسق کوننك توش وقتنك توبه مزنی
بوزوب هميشه اولکی خطالقمزغه کيتارمزلر قانده اولدی بزلرکا رابعه کبی کمالات
تابماق * مناجات بدرگاه قاضی الحاجات * الهی لطف قيل من مبتلاغه * توشبدر
من بيابان بلاغه * يعنی يارب رحمتك ايله من بلالندش قلنکه رحيم ايله زيرا که
بلايابانلاريغه توشوب آداشوب يول آزوب قالوبدمن * ياتوب من يوز توبان
اسيغلك سوساب * کشی يوقدر تامزغای قطرۀ آب * يعنی من قلنك گناه بيانلك
گناه اسسلکنده صوصاب رحمتنك صوينه محتاج اولوب عاجزلکيدمن يوزتوبان ياتب
تورامن هيچ برکشی يوقدر شفاعت ايلايب رحمتنك درياسندن برقطره صوتامزغوچی
کمسنه * قوروب قانم يتبدر ابکا جانم * توشبدر يرکا آغزمدين زبانم * يعنی
من شونچلا بن عاجز بولوب ترر من عاجزلکدن وصوسامقدن قانم قوروب جانم آغزيمه

(مناجات بدرگاه قاضی الحاجات)

كلدی وتلم آغزمدن چقب اسلکدن ايت کبی عاجز قالب من ❊ مزيات اهلی اطرافمدن درپر ❊ اميدلك من هنوز ای کاشف الضر ❊ يعنی ايزگولر اهلی تيکرامزده کوبدر آنلر ننك شفاعتلرندن هنوز اميد ايتارمن ای مشکللرنی آچقوچی الله تعالی ❊ کرم بيرندين ای سلطان وهاب ❊ عطا قيلسنك مڅا برجرعهٔ آب ❊ يعنی يوماردلق دينکزندين بڅا بر تامچيسنی بير کل ای باغشلاغوچی پادشاه ❊ سعادت قوتن قيلسنك عنايت ❊ رفيقم بولسه توفيق هدايت ❊ يعنی يارب رحمتنك برله ايذگولك قوتين وايذگولك ازوقنی ياردم ايلايب بکا يولداشمنی توفيق ايله هدايت ايلکای ايردنك ديمکدر ❊ بيريب صنماس عصائی توبه قولغه ❊ طلب دردی بيله سالسنك بويولغه ❊ يعنی يارب رحمتنك ايله محکم توبه طياقنی قولغه بيريب وتوبه مزده ثبوت ايلب الله تعالی نی احتمك صاری کونکلمزکا عشقلق بيريب طريقت يوليغه صالغای ايردنك ❊ تورع زادی بولسه قوينمزده ❊ عبوديت طنابی بوينومزده ❊ يعنی رحمتنك ايله بزلرننك قوينمزده تقوالق آزوقی بولسه ودخی بنده چيلك حمايلی واميدليسی بوينومزده بولسه نه عجب ايوواحسن بولور ايردی طنابی ديدکی طاننك بسری ايله حمايل معناسنه در ترکمان لغتيدر ❊ يوروتب بخشيلر گيزکان حبيلنی ❊ رضاملکی کاتوندرسنك بوقلنی ❊ يارب رحمتنك ايله بو غريب بنده کنی الوغلر ويخشيلر گيزوب يورکان ايزکولرننك يولينه بو بنده گنی هم گيزدرکای ايردنك ودخی اوزنك ننك رضالق دولتڅا قواندرب وشادلاندرسنك نه اوله ايدی قواندروب قاف ننك ضمه سی واوننك حرکتی ايله شادلق معناسنه در ترکيدر صيغهٔ امردر «سانك» مفعول به در بوقلنی دينکی متعلقدر قواندر لفظنه يا که تميزدر تأمل ❊ مونکديك اشلار ای دانای اسرار ❊ سڅا آسان ايرر گر بزکا دیشوار ❊ يعنی بو يڅلاين اشلمك سڅا آسان ايرر ای سرلرنی بلگوچی الله تعالی ❊ کوتاريب من اميد برله بلاکنی ❊ خداوندا قبول ايتکل تلاکنی ❊ يعنی يارب سننك رحمتڅا سغنب دعا اوچون بلا کلرمزنی کوتاريب عرض حال ايلدرمز اوزنك رحمتنك برله تلاکان تلاکمزنی قبول ايله (حسددين ايراغ بولق بيانی) ❊ کيل ای نفس آچماغيل کوز هرقيانه ❊ يوق ايرمش اعتماد اوشبو جهانه ❊ يعنی ای آدمی کوزنکنی آچب هرطرفه باقماغل بودنيانی باقی ديو اعتماد ايلامکل زيرا بو فانی جهان ننك اعتمادی وبقاسی يوقدر ❊ ميسر بولسه تلادين سڅا تخت ❊ اوزگندين پستکا زنهار ايمغيل سخت ❊ يعنی حق تعالی حضرتی حمل ايلايب عيدان سنی تاج وتختلر پادشاهی ايلاسه زنهار اوزگدين توبان مرتبه کمسنه کا قانی لق سوز برله رنجتما کل ديما کدر تلادين ديدوکی غيبدين معناسنه در لعت اذرا کدر ❊ اکر بيرسه جهان سلطانلغی دشت ❊ کشی اوزحالنی بلمك ايرك پست ❊ يعنی جهان خلقی بارچه سی سڅا پادشاه ديو بيعت بيرسه لرده آدمی اوزحالنی توبان مرتبه ده بلمك کرك زيرا که مرتبه سينه وشاهلغينه غرور بولق احمقلقدر ❊ اکر رتبه نك ايرر اعلای آفاق ❊ يقلغان

(حسددين ايراغ بولق بيانی)

خسته لرننك

خسته‌لرننك حاليغه باق * اگر سننك مرتبه‌نك تيكره‌لرده الوغ اولسه‌ده مرتبه نكا
آلدانماغل زيرا كه عبرت آلوب جهانده خسته كمسنه‌لر حالينه باقب عبرت آلغل
آنلر نته كه خسته‌لق ايلان زبون اولديلر بن هم بركون زبون اولورم ديو فكر لكل
* بور فعت برله كوكنى كور هميشه * يوزيدر بزسارى اى بخشى پيشه * يعنى
كوره زمى سن كوكنى شول قدر بيوك مرتبه سيننك بارلغى برله يوزنى توبان ير
صارى قيلوب تواضع برله ترادراى بخشى هنرلى كمسنه ديما كدر بس بويله اولسه
سن تواضع لق ايلگل * اگر چنديكه اورننك بولسه افلاك * قوياشديك اوفتانب
رخسارهٔ خاك * يعنى اگر چه سننك اورننك ادربس پيغمبر كبى كوكلر اوستونده
اولسه‌ده تكبرلك ايلمگل بلكه قوياش كبى اويالوب يوزكنى توبان قيلوب تورغل
* اگر دنياده بولسه زور بازو * ولى آنده قورلغاندر ترازو * يعنى سن دنياده
كوچ وقوت وبلاك اياسى اولسڭده آدميلرگه ظلم لق ايلمگل زيرا كه آخرتده ظلم
وكوچ قيلغوچيلر اوچون ميزان وترازو باردر آنده حساب ايدرلر * طرف مورى
وسنده قوت فيل * مسلمانلقده آنكا مرحمت قيل * يعنى بر مسلمان ننك قوتى قرمسقه
كبى اولسه وسننك قوتنك فيل قوّتى كبى اولسه مسلمانلقده آنكا شفقت ايلگل من
قوتلى من ديب قوتسزلرگه كوچ ايلمگل طرف مسلمان معناسنه در عثمانيه خلقى ننك
لغتيدر * اگر چه اول اياق آستونده درخار * خدا مخلوقيدر آغرتمه زنهار *
يعنى بر زبون وكوچى يوق كمسنه اياق آستونده خور بولوب تيدگانك كبى اولسه‌ده
سن آنى رنجتما گل زيرا كه اول الله ننك مخلوقيدر * تكبر قيلماغل اى بى معانى
فلان ننك اوغلى در من ديب فلانى * يعنى تكبرلك ايلمگل برا گونى خورلاب بيله
دبواى معنا سز اولغان كسنه اول فلان كمسنه‌دن توغدى وفلان در آتاسى مونداغ
وآناسى آنداغ ديو خورلامغل * اگر آلدڭداغى قل بولسه والى * كونگلنى كينه سندين
ايله خالى * يعنى سننك آلدڭده بر قاراغل سلطان ويا كه منصب اياسى بولسه ويا كه
امام ومقتدى به بولسه سن كونكلڭدين كينه وحسدلكنى چقارغل وآڭا متابعت
ايتما كدن خورلانماغل * بورونغى حالينه قيلمه نظاره * آنى تنكريم عزيز ايتسه
نه چاره * يعنى سن اول منصب اياسى ننك واهل تقوى كمسنه ننك بورونغى حالينه
قارامغل يعنى اوّل عمرنده فاسق ايردى ايمدى بچوك تقوى بولدى بن آڭا
التفات ايتمزم ديماكل زيرا كه تنكرى تعالى آنى عزيز ايلاب اوليا ايلسه نه چاره در
* اشانمه آتانكا قالمه طلبدين * قيامتده صورلماسدر نسبدين * يعنى بنم آتام
مونداغ الوغلردن ايردى ديو آڭا آلدانب الله تعالى نى استما كدن قروغ قالماغل
زيرا كه قيامت ده سننك نسلك ونسبڭدن بچوك ديب صورمسلردر قوله تعالى (فلا
انساب بينهم الايه * حسب فوق نسب در اى نيكو حال * بيباك توندين اوتار خوب
اشلگانن شال * يعنى ايزگو عمليغ بنده‌لر قيامت كوننده نسل ونسبلى كمسنه‌دن
اوستوندر اى ايزگو حاللى كمسنه زيرا كه نسل سز بر ايزگو عمللى كمسنه الله تعالى

قاشنده نسللی ونسبلی کمسنه دن ایزگودر ننتاك که کورمزمی سن بازارلرده یخشی
تگولگان شاللی تیری تون بپاك توندن زیاده رك اوتادر شال دیدکلری طون
ایتا گینه توتارلر قوندزدن یاغیری نرسه لردن بلغار خلقی ننك بعضیاری باصطامین
دیرلر * قراچه اوغلی خواجه اوغلیدین کم * معلم بولسه سیددین اوتارم *
* اگر صاحب نسب توزدر اشیدا * نه سوز ایکی خاصیتلك کشیگه * یعنی بر ایزگو
نسللی ونسبلی کسنه شریعت امرینه توز تورسه ایزگو عمل ایلسه آنداغ
خاصیتلك کشیکا نه سوزدر یعنی سوز یوقدر شکسز ایزگودر ایکی خاصیتلی
اولدقی اوچون بر خاصیت ایزگو نسل وبرسی ایزگو عملدر * اگر قیلسنك
سفردار الحیاته * خوب آتابار دیه تارمش خوب آته * یعنی سن آخرت یورتینه
سفر ایلملك قدمنده بولسنك ایزگو آتام بار دیه وآننك نسلی من دیو آلدانما اغل
ایزگو آتا وآناغه آلدانیق احمقلقدر نته که بیوردی * اگرچه نوح ایدی هادی
انسان * توغوبدر آنداغ ایردین نامسلمان * یعنی نوح علیه السلام آدمیلرنی
توغری یولغه کوندرگوچی پیغمبر ایدی آنداغ بولسه ده آندان بر کافر اوغول
توغدی آتی کنعان ایردی آتاسیننك پیغمبرلکینه ایناندی نته که بیوردی
* اگرچه نوح اوغلی عرضین اندی * خدادین لیس من اهلك ایشتدی * یعنی
حق تعالی حضرتی نوح پیغمبرگه طوفانده که کافرلرنی وعملی قیاب ایردی قچان طوفان
ولقی کمه نه کرسنك اهلك وجماعتنك برله کرکل دیدی قچان طوفان کونی یتدی نوح
علیه السلام ننك اوچ اوغلی حام یافث سام کردیلر وآندن غیری سکسان کشی برله
کنعان آتلیغ اوغلی کرمدی نوح علیه السلام ایدی یا اوغلم کنعان بزلر برله کمه گا کرکل
دیب قوله تعالی (یابنی ارکب معنا ولا تکن من الکافرین) کنعان ایدی من بیوك طاغلرغه
منه قالورمن دیدی قوله تعالی (ساوی الی جبل) نوح ایدی یارب سن وعده قیلیب
ایردنك بومه گه اهلنك برله کر دیب زیرا که منم اوغلم کنعان اهلمدر دیدی قوله تعالی
(قال نوح رب ان ابنی من اهلی وان وعدك الحق وانت احکم الحاکمین) ایدی عزوجل
جواب ویردی اول کنعان سننك اهلنك دگلدر زیرا که کافردر قوله تعالی (یانوح
انه لیس من اهلك انه عمل غیر صالح فلا تسئلنی مالیس لك به علم) الایه کورمزمی
سن آناغه آتاغه اعتبار اولمدی نته که بیوردی * ابوطالب که عمدر مصطفی غه *
آتا ایردی علی المرتضی غه * یعنی کورمزمی سن ابوطالب نی زیرا که اول پیغمبر
علیه السلام ننك آتاسی عبدالله برله بر توغمه ایردی دخی حضرت علی گه آتا
ایردی * کچکدین مصطفی غه ایردی مشفق * ولکن بولمدی دینده موافق * یعنی
اول ابوطالب پیغمبرمزگه کچك زمانده شفقتلی ایردی وانی تربیت ایلدی آنداغ
اولسه ده دینده موافق اولمدی کافر اولدی * دیانت سز اوشال کم بولدی نابود *
پیغمبر شفقتی هم قیلمدی سود * اول ابوطالب دین سز کافر اولدقی اوچون پیغمبره
قیلدقی ایزگولکی بارچه سی یوق اولدی ودخی پیغمبرننك شفقتی ننك فایداسی

اولمادی

اولمادی (ایمشلرکم ابو طالب ننك وفات اولدقی وقتنده پیغمبر علیه السلام ایرشدی سلام بیردی کورديکه ابو طالب قاتنده ابوجهل لعین عبدالله بن امیه وولید وشیبه کافرلر اولتورمشلر پیغمبر علیه السلام ایدی یا عمی سنکا اجل وقتی کلدی ایتکل (لا اله الا الله محمد رسول الله) دیب اول آراده بوکا قرار ایدیلر یاابو طالب آتامز وبابامز دیننی نلك ترك ایدرسن دیدیلر پیغمبر علیه السلام دخی بو کلمهٔ شهادتنی عرض قیلدی ابو طالب ایدی ای محمد سن بوسوزنی قویغل بن آتام بابام دیننی قویمزمن دیدی پیغمبر علیه السلام بو سوزنی ایشتکاچ کویندی ابوطالب اوچون الله تعالی دن یارلقایو استادی الله تعالی دخی قبول ایلمدی بو آیت ایندی قوله تعالی (ما کان للنبی والذین آمنوا ان یستغفروا للمشرکین) الایه آخری ابو طالب کافر اولدی ❁ آننك حکمنده در ادبار واقبال * تیکاندین کل چقاردی زهر دبین بال ❁ یعنی الله تعالی ننك حکمنده در آرقان اولغوچی نرسه لرنی آل ایلمك یعنی کافرنی مسلمان ایلمك ودخی تلاسه تکاندین کل چاکنی چقارر وآغونی بال ایلر آندین مراد کافردن مسلمان توغررنتاك که بیوردی ❁ خلیل الله ایدیلر آزر اوغلی * تقی لوط نبی درهازر اوغلی ❁ یعنی ایمشلر کم ابراهیم خلیل الله آزر آتلیغ کافرننك اوغلی ایدی ودخی لوط پیغمبر هازر آتلیغ کافرننك اوغلی ایدی ایمشلر کم آزر ایله هازر بر توغمه ایر دیلر آنلردن ایکی پیغمبر توغدی کورمزمی سن آتاو آنالاری کافرلر ایدی اوغلانلری مسلمان اولوب کافرلارنی توغری یولغه کوندرگوچی پیغمبر اولدیلر ❁ مسو دایتکان کشی دون دغلدر * بو سوز بر خلق آرا ایسکی مثلدر ❁ یعنی موچلاین الله تعالی عادتنه کونچی لك ایلایان کمسنه آزغون وزبون ومرتبه سزدر وکونچی لك تعالی بو نداق بو لوردیمکدر حلایقلر آراسنده ایسکی قدیم مثلدر حاصل معناسی بو در بو ایکی پیغمبر ننك آتالاری ایمانسز ایدی وبو نسدن غیری بر کمسنه نی الله تعالی عزیز ایلاسه آتاسی کافر اولسه ده آنکا کوچیلك ایلمه بلکه متابعت ایلکل زیرا که یاوزدن ایذکونی توغرمق خدای تعالی ننك حکمتی در ❁ چراغیله که حق یاندردی قویدی * آنی کم پف دیدی سقالی کویدی ❁ یعنی خدای تعالی برا کوننك قولینه اسلام چراغینی یاندروب بیرسه عزیز ایلب اولیا ایلسه آنی بر کونچی کمسنه پف دیب صو لو یبارب سوندرمك تلسه آندن مرادی آنی شوکوب التفات ایلمسه سقالی کویب سقالسز اولوب خلق آراسیده مسخره اولور آنچلاین بر عزیز اهلینه قارشو تورسنك مرتبه نکدن توشب مرتبه سز اولورسن بار بن محشرده خور اولورسن یاخود دنیاده خوراولوب خلق تاباسینه قالورسن (لقمان حکیم ایدی بر اکوننك دولتی اولسه ومرتبه سی آرتور بولسه آنکا قارشو کیلمه گل دیدی ❁ خدا اننك صنعیدین کوردنك کرشمه * برایسکی یردین آقتی یانکی چشمه ❁ یعنی ای خدای تعالی ننك قدرتندین کوردك بر آز عقلنك اولسه کورمزمی سن قدیمی زماندن صو وچشمه آقمغان اوریرلر دن چشمه آقزر شونچلاین قدیمدین کافر اولغان نسلدن بر

پیغمبر ویاعزیزنی توغرسه بوتانك عجایب دکللدر کرشمه مرکبدر بعلبك کبی کرکلدر معناسینه در «شمه» دیدکی عقل معناسینه در تقلیل اوچون ترکیب قیلندی *آنی بند ایتکالی آلدی بیروبیل * آنی عرق ایلدی ناکاه کیلب سیل * یعنی بر آحمق اول یانکی چشمه نی بوار اوچون فیللر ایله بالچق تاشو تدی آنکسزدن بیاقی چشمه آقب کوب اولوب بواحمقنی فیل ایله غرق ایلدی آنچلاین بوکوچی احمق بر مرتبه لی کمسنه ننك مرتبه سنی باطل ایلمك تلسه آخر اول کوچی احمق اوزی خراب اولوب دولتی باطل اولور سیل دیدکی لفظ اصلده کورلاو کنی ایتورلار موندە مجازا آقمق معناسنه در *(اگر تاری کشی ظلم اتسه تارتار * ولی مظلوم دیکاننك اجری آرتار) * یعنی بر اگو پچاقنی و قلچنی بر اگو که ظلم ایلمك تلاسه تارتار لکن آنداغ اولسه ده مسکین مظلوم ننك اجری آرتاراکر اول ظالم ننك ظلمینه صبر ایلاسه زیرا که کوچی بدبخت ظالم دریوق اورنده آدمیلرکه دشمانلق قوارتاری دیدکی پچاق معناسنه در سمرقند لغتی در *(مسلمانیغه هیچ بولمه مکابر * باررجابر ایر رای نفس جابر *) یعنی سن حاصل کلام مسلمان اولدقی کمسنه که تکبرلك ایلمه واول عزیز اولسه اطاعت ایله کونکلدن حسدنی چقارغل زیرا که اورون آلغوچی مرتبه لی کمسنه ننك اورنی ومرتبه سی نه قدر کوچی لك ودشمانلق ایلسنکده آرتور رای اوزینه ونفسینه ظلم قیلغوچی کمسنه دیمکدر جابر لفظی ننك اوّلکسی مرکبدر اورن آلغوچی معناسنه در ایکنچسی مفرد در ظالم معناسینه در *(توشرمه نفع یوق رنجش میانه * سنی ایلترزیانه تاز یانه) * یعنی فایده سی بوق زیاننی ورنجونی وظلم لقنی مسلمانلار آراسینه توشرمه وفتنه قوبارمه زیرا که بواشلارنی اشمك آخرت زیاننه ایلتار (ودخی سنی دنیاقامچسیغه توشرر یعنی خلایقلارنی کوب رنجوتر اولسانك بر اکوسنی قاضیغه آلدرب تعزیر اورولرزیان لفظی ترکیدر ضررمعناسینه در مشهوردر تاز یانه قامچی معناسینه در فارسیه در *(ترك یورکنچه ظالم اوالکانی خوب * گناهدین هرنچه کم بولغانی خوب * زیرا که ظالم کمسنه ننك دنیاده ترك تورمقدن اولب قبرگه کرمکی خوبدر اننك او چون تیز اولسه اول ظالم ننك کناهی کم اولوب عذابی کم اولور نتاکه بوحکایتنی بیوردی *حکایت حجاج* *(مسلمانیغه برکون ایدی حجاج * دعا غیر اوچون بزگه قولنك آچ * یعنی حجاج بن یوسف کونلرده برکون برایذکو مستجاب الدعوات کمسنه یه عذر والتماس برله ایدی ای عزیزار جمند بزلرگه ایذکو دعا قیلغل دیدی (ایمشلار کم اول ایذکو کمسنه بغداد شهرنده ایردی اسمی سلیمان بن موسی ایدی غایت تقوی دانشمند ایدی وبوحجاج مکه پادشاهی ایردی هم ظالم ایردی وایتور ایدی دلیل برله ایدی واجتهادنده خطا بولدی بعضیلرننك حق سزقانن توکدی عاقبت اولترمینچه قویمدی مکر بر قصابنی اولتره آلمادی (ایمشلر کم کونلرده برکون

(حکایت حجاج)

حجاج

حجاج بر قصابقه ملاقات اولدی حجاج بازاردن بر اچکو آلمش ایدی یاقصاب موندین کوب مای وایت بولورمو دیدی قصاب ایدی فلانچه مای وایت بولور دیدی تیز زمان حجاج اچکونی بوغازلاتدی قصاب ایتدکنچه اولدی حجاج ایدی یاقصاب سن بوقدر تجربه ایلن اچکودن چقغان مای ننک قدرنی بلدنک الله تعالی نی نچوک تانورسن ونچه صفت ایله بلورسن دیدی قصاب اوفتاندی بلمزم دیدی حجاج ایشتدی جلادلرگه بیوردی تیز بونی اولتورنک (القصه) جلادلر آلوب کتدکلرنده بوقصاب ننک مدرسه ده بر تعلیم آلوب توردقی اوغلی بار ایدی کوردیکه آتاسنی جلادلر آلوب باراتررلر مدرسه دن آتاسینه یوکروب قارشوچقدی ایدی ای آتاقنده بارورسز دیدی قصاب ایدی ای اوغلم منی جلادلر آصماغه ایلترلر دیدی نه اوچون قصاب باشداغی حکایتلارنی ایتوبیردی اوغلی ایدی سزلر بر آزمونده توقف ایلگزلر بن حجاج قاتینه واریب کلابم دیدی اوغلی حجاج قاتینه واردی ایدی ای پادشاه نه لوك بزننک آتامزنی اولتررسز ومنی یتیم ایلرسز دیدی حجاج ایدی آتانك ننك دیننك اعتباری یوقدر خدای تعالی نی تانوماز دیدی یگت ایدی بنم آتام ننك دیننك اعتباری یوق ایرکان منی مدرسه گه سالوب تعلیم بابنه کوندرمز ایدی بوننك ایله قان توکمك حلال دکلدر دیدی حجاج ایدی خدانی وصفتلارینی بلمز دیدی یگت ایدی بامکان نرسه لرگه قان توکمك روا دکلدر دیدی بلمکان کمسنه لرگه بلدکی کمسنه لر اوگراتمك فرضدر دیدی حجاج حیران قالدی وایدی آتانك نی باغشلادیم دیدی (ایمشلرکم حجاج تابعین لرننك اوغلی ایدی وهم منفق ومنعم کمسنه ایردی وکعبة الله غه تاشدن حرم ایلدی وایکی یوز مسجد بنا ایلدی وغریبلره ویتیم لرگه شفقتلی ایردی (ایمش لرکم سیدزاده لارنی کوب هلاك ایلدی حتی دورت یوز سیدزاده لرننك باشنی کیسدی ایدی کونلرده برکون حجاج ننك بر تازی آطی بار ایدی آنی منب چقار ایدی مکه صحرالارنده سیر ایلار ایدی ونه که سید زاده دیکان کمسنه لارنی حرمت ایلب انعام واحسان ایله توتار ایردی (القصه) حجاج برکون آطغه منب صحراگه چقدی بر کمسنه ننك باقچه سی قاتندن اوتدی اول باقچه غه صو بیرمش ایدی صو باقچه دن آرتوب اورامغه چقوب اورام ننك بعض یرلارین باطقاق ایلمش ایردی حجاج اوتدکی زمانده حجاج ننك آطی باطقاقغه تایب یقلدی حجاج ننك آیاغی صندی وزیرلر حجاجنی کوتاریب آلوب قایتدیلار حجاج آنط اچدی بالله العظیم اول باقچه ایاسنی اولتوررمن دیدی زیراکه اول مسلمانلار یولینه صوچقاریب ضرر یاصادی تیدی ایرسه فرمانلدی باقچه ایاسنی آلوب کلدیلار حجاج ایدی نلوك مسلمانلار یولینه صوچقاردنك دیدی بوکشی ایدی باقچه دن آرتدغی صوچقدی یوق ایرسه من اوزیم قصد اچقارمدیم دیدی حجاج ایدی امان وبرمنك اولترنك دیدی باقچه ایاسی یغلادی دیدی اوچ کچك بالاچغم حقینه عفو ایلگل دیدی حجاج ایدی بالاچقلارگا بیت المالدن بیریب تربیت

ایلرمز دیدی باقچه ایاسی دخی ایدی سیدزاده من پیغمبرمز عشقینه عفوایله دیدی حجاج بوسوزنی ایشتکاچ عفوایلدیم دیدی آنچه ده حجاج ننك بروز بری وفات اولدی آننك اورنینه بو باقچه ایاسنی وزیر ایتدی اوزقاتنك تربیت ایلر ایدی (ایمشلرکم اول باقچه ایاسی ننك اسمی شمعون دیرلر ایدی (القصه) کونلرده برکون حجاج ننك ایشکینه بر تلانچی کلدی خدای اوچون نسنه تلاندی آچ من دیو یغلادی حجاج اول وقتك حلوا آشاب اولتورر ایدی تلانچینی کوب ایسرکادی باشندین لعل تاشنی آلوب حلوا اچینه صالوب شمعون گه بیردی وارغل بونی تلانچیگه بیرکل دیدی شمعون تلانچی قاتینه کلدی ایدی پادشاه سڭا بریرلق حلوا بیردی سن بوننك ایله نه معامله ایلرسن زیراکه بن سڭا کونلك نفقه بیراین دیدی بو حلوانی مڭا بیرکل دیدی تلانچی رضا بولدی کونلك نفقه نی آلدی چقب کیتدی بو شمعون حلوا اچندن اول لعل تاشنی آلدی حلواسنی ییدی (القصه) ایکنچی کون ینه تلانچی پادشاه ننك یورطینه کلدی خدا اوچون نسنه تلادی حجاج دخی کوردی ایسرکادی بیاغی حلوا اچینه تاجندن بر لعل تاشنی صالوب شمعون کاینه بیردی ایدی تلانچیگه بیرکل دیدی بو شمعون دخی بر کونلك نفقه بیریب لعل تاشنی آلدی (القصه) اوچنچی کره تلانچی کنه کلدی خدا اوچون نرسه تلادی حجاج تلانچینی کوردی ایدی نه لوك تلانورسن بن سڭا برپادشاه ملکی قدری نرسه لار بیردیم دیدی تلانچی ایدی نه نرسه بیردنك دیدی حجاج ایدی حلوا اچینه ایکی لعل تاشنی صالوب بیردیم دیدی تلانچی شمعون ننك حیله برلن آلدقنی ایتوب بیردی حجاج آچیغلانوب بوسید زاده دکلدر زیراکه سیدزاده لرغریب کوڭل قناعتلك وراست سوزلاشکوچی اولور ایردی بونه یالانچی وخیانت اهلی دیب باشنی کیسدی وآندین غیری نه قدر مکه ده سیدزاده لر بار ایردی بارچه سنی یالغانچیلار دیب باشلرین کیسدی دیمشلر ❊ کوتاردی قول دعاغه اول نکو حال ❊ دیدی یارب بوظالم جاننی آل ❊ یعنی اول عزیز حجاج ننك التماسنی قبول ایلاب دعاکا قول کوتاروب بو دعانی قیلدی یارب بوظالم شوم ننك جاننی آلغل وعمرنی آز قیلغل دیب دعا قیلدی ❊ دیدی حجاج اوشال مرد خداغه ❊ تلنك باردی نچوك مونداغ دعاغه ❊ یعنی حجاج بو دعانی ایشتکاچ اول الله تعالی یولینه یورکوچی عزیزگه ایدی نچوك مونداغ یاوز دعاقیلورغه تلنك باردی ومندین نه جفا کوردنك بو نچلاین خوفلی دعاقیلدنك دیدی ❊ دیدی حجاجه اول مرد نکوسیر ❊ سڭا وبارچه مؤمنلرگه در خیر ❊ یعنی اول ایزگو عادتلی اولیا حجاجگه جواب ویریب ایدی بو دعا عجب کورکام دعادر سزلرگه وبارچه مؤمنلرگه ایزگودر دیدی ❊ گناهنك کم بولور اولسنك اگرتیز ❊ کیتار ظلمنك آلارننك باشیدین نیز ❊ یعنی اول عزیز ایدی بو دعانی آننك اوچوندر قیلدیم اکر منم دعام سببلی تیز زمانده اولسنك وآخرت یورطنه بارسنك کناهنك آز بولور زیراکه عمرنك اوزون بواسه کناهنك کوب بولوب تموغك اوزاق تورر سن دیدی

(فى بيان ذم الطمع)

ودخى تيز اولما كنكن فايل باردر مؤمنلرننك باشنديين ظلمنك كيتار آنلر راحتلانب قالورلر ديدى بونديين آرتق سكّا ايز گودعا اولماس ديدى (ايمشلركم حجاج اول عزيز دعاقلدقدن صوڭره يكرمى كون قدرى توردى آندن صكّره دار البقايه رحلت ايلدى مسجد حرام ننك باب عباس ديدكى قبوغنده دفن ايلدى لر تاريخ هجرت ننك يوزده يكرمى آلتنچى بلنل اير دى ربيع الاوّل آيى ننك اون اوچنچى كوننك جمعه كيچه سنده ايردى والله اعلم (فى بيان ذم الطمع) ❊ كيل اى آزاده بول همت بيلان يار * طمع زندانيغه بولمه گرفتار ❊ يعنى اى آزاد هميشه سن همتنك برله يولداش اولغل زنهار طمع زندانيغه توتقون اولماغل يعنى خلايقدن هيچ نرسه طمع ايلمكل زيرا كه طمع قيلماق خورلقدر طمع معناسى اولدركه سبب اولمغان يردن اميد ايلمكدر يعنى برا گوز زراعت وتجارت ايلسه بونديين فايل اميد ايلمك طمع دگلدر طمع اولدر اوزنى خلايقلر آراسنده عالم وصوفى كوركازوب تلنده وعظ ايله درس اولور لكن اول صوفى لقنى كورگازمكى الله تعالى اوچون اولميه بلكه خلايق حسن ظن ايلايب بكّا نذر ونيازلرنى بيرسونلر ديب طمع ايلر بو محض حرامدر ❊ بيرر گا بولسه دنيا آشى دين * اول استغنا طمع قيلمه كشيدين ❊ يعنى سن فقير اولب آدميلرگه بيرر گه نعمتنك وآشنك بولمسه ده مونكسزلقنى ايسته آدميلردن طمع ايلمه زيرا كه طمع منمومدر حاصل كلام نه قدر فقير ومسكين اولسكل حالنكنى آدميلرگه بلدرمكل وطمع ايلمكل ديمكدر ❊ خدا اينك هر نه بيرسه قيل قناعت * يوراكنى قيلمه منتديين جراحت ❊ يعنى خداى تعالى شانه تورلوك حال لر بيرسه كرك بايلق وكرك فقيرلك قناعت ايلسنك يخشى درو يورا گنكنى منت ايله جراحت ايلمه يعنى فلان كمسنه گه شونچه قدر ايز گولك ايلديم ومونچه قدر صدقه بيرديم ديو تعداد ايلمه بولار بارچه سى حرامدر تأمل ايليه سن ❊ يوگورسنك كونل بركل واوچون چند * بخارا ولسكه سيديين تا سمرقند ❊ يعنى سن مثلا كسب ايلايب يوگورسنك بر قباق يمشى اوچون بخارا ايور طندن سمرقند يورطينه بارسنك ايكسى ننك آراسى آلتى كونلك بولتر ر «كدو» بضم الواو وكاف العربى وتخفيف الدال قباق يمشى ننك بر نوعيدر اچندا گى نرسه سنى آشارلر وقابوغندن جام آياق يصارلر ❊ بدخشانديين كوتارسنك يوز سرى تاش * بهاسى بلخ اچنل بولسه بر ماش ❊ يعنى برا گوكسب ايلايب بدخشان شهرنديين يوز باش لا يور تاشنى كوتاريب بلخ شهرينه ايتوب صاتوب بهاسى بر باسمق بولسه يعنى بو قدر اوزاق سفر ايلاب آز نرسه لر تاپسنك (ايمشلركم بلخ ايله بدخشان آراسى يكرمى آلتى كونلك يولدر ❊ اگر باشى بلان چاه قازسه بنل * كوزى ننك ياشيچه صوتابسه آنده ❊ يعنى بر قل باشى بيلان چاه قازسه اول قزوغنى قازبب تمام ايلادكدن صكّره آندن كوز ياشى قدرنچه صوتابسه حاصل كلام كوب مشقت ايلاب آز نرسه حاصل ايلسه * اگر قازسه اريغ كزلك بيلان مرد * آنڭابر خوشهٔ جو قيلسه پرورد * يعنى بر

کمسنه کیچکنه پچاق ایله اروق قازوب آندن صو آقزیب بر باشاق قدری
آرپه تربیت ایلاب اوستورسه «کدالك» دیدکلاری کیچکنه پچا قدر آننك ایله اوق
کینزونی آلورلر ترکمان لغتی درخوشه خاء معجمه ایله باشاق وسنبله معنا سنه در
(بو محنت برله تابسه پارچه نان کشی ننك منتدین اولغر آسان)* یعنی بو ایتلکان
مذکور مشقتلر برله پارچهٔ ایکمك تابسه کشی ننك منتیدین یعنی خلق ننك تاباسندن
ایزگودر یعنی خلایقدن طمع ایلمکدن ایزگودر *(قدرغان برله رزقننك قدری
تاشمس * کتار قدرنك قدردین هرکیز آشماس)* یعنی قدریب بتریب یورمکنك
برله الله تعالی تقدیر ایلگان رزقنك آرتمازدر لکن الله تعالی قاشنده حرمتنك
کیدار وصبرسز وحریص اولوب اهل دنیا جمله سندن اولورسن قدرغان لفظی حریص
معناسنه در قدری دیدکی لفظ قافننك فتحیله تقدیردر واندازه معناسنه در قدرنك
دیدکی لفظ حرمت معناسنه در بارچه سی ترکمان لغتیدر *(توکل کنجیدین
ای یوز اوگورگان * بیورغانغه خالقدر بویورگان)* یعنی ای طمع کارسن توکل
خزینه سندن یوز اوروب طمع خزینه سنه بارورسن زیرا که سننك بویورمکنك الله
تعالی ننك بیورغانیغه قارشودر زیرا که الله تعالی کسب ایلمرگه بیوردی قوله تعالی
(فامشوافی مناکبها) دیدی بو کسب ایلامین خلقدن طمع ایلمکنك شول اینکانگه
خلافدر کنجیدین کاف عربی وفارسی ایله خزینه معناسنه در بیورغان دیدکی امر
ایلامك معناسنه در ترکیدر *(الابولغان آلا یورگاندین آرتق * کومولگان
تیلمریب تورغاندین آرتق)* یعنی ایسکی کیوم ایله تورمق طمع برله مال آلیب
یورمکدین آرتقدر ودخی اولوب توفراق آستونه کوملگان آرتقدر تیلمروب
آدمیلردن طمع ایلامکدن آلا دیدکی لفظننك اوّلگسی ایسکی کیوم وثوب خلق
معناسنه در وایکنچیسی آلمقدن مشتقدر اخذ معناسنه در هر ایکسی ترکیدر
*(اگر تاش چیناسه ایلدین چقوب تاش * کشیگا ایتمگای حمتلی قل باش)* یعنی بر
کمسنه شهردین چقب تاش آشاسه حمتلی بنده باشنی توبان قیلب کشیگا سرنی
ایتماس درکشی دین طمع ایلامس دیمکدر تاش دیدکی لفظ ننك اوّلکسی
حجر معناسنه در چینه دیدکی اچماکدن مشتقدر آشامق معناسنه در مجاز ایاکه
تغلیب بابندندر ایکنچی تاش خارج معناسینه در تأمل *(طمع نانیغه اب آچقونچه
اول آچ * منن اوتیدین اوچقوندیك بولب قاچ)* یعنی طمع اوتماکینه آغزکنی
آچقونچه قارنی آچ کمسنه اول آدمیلر ننك منتلری اوتندین وآنلر ننك طبا سندین
اوچقون کبی یراق قاچماق کرك یعنی اصلا طمع ایلامککرا کماس در تامل
*(اگر قارنی بر آز تویماسه قرنی * کشیگا ایتمگای اول بنده سرنی)* یعنی
براگوننك قارنی اوزاق زمان تویمای آچ یورسه حمتلی بنده اول وقتده سرنی
کشیگا ایتماس بن آچ ویالانغاچ ترامن دیب قارنی لفظیننك اوّلگسی بطن
وقورساق معناسینه در ترکیدر ایکنچیسی زمانه معنا سنه عربی درتأمل *(قناعت

معدنیغه آچ کوزنک آچ * طمع بویی کورنمای بوییدین قاچ) * یعنی قناعت خزینه سینه ای بورگوچی کمسنه کوزنکنی آچقل وذی طمعنك قدقامتی کورنماسدین بورون طمع قوخوسندین یراق قاچ دیمکدر آچ لفظی ننك اوّلکی جوع معناسنه در ایکنچسی آچمق دن مشتقدر عربچه فتح معناسنه در بویی لفظی ننك اوّلکسی قدقامت معناسنه در ایکنچسی ایس وقوخ معناسنه در * (طمع لیك سیله دین به درسیلنکان * تلانکاندین ابرر آرتق تیلنکان) * یعنی طمع ایله بر قوینننك کتوونی آلغاندین آرتقدر یلکه کیمورروق ایلان اورمقلری یعنی سنی بر اگوقفا کا کیلوب اورمق ایودر طمع ایله قوی ونو رجمع ایلامکدن نتاکسکه تلانچی بولوب یورمکدن آرتقدر ایسکی یر تلغان کیوملر کیوب طمع ایلمکدن دیمکدر سیله لفظی قطیعة الغنم والبقر معناسنه در سیلنکان لفظی قفایه یوموروق ایله اورمق معناسنه در هر ایکسی ترکمان لغتیدر تلانکان لفظیننك اوّلکسی سائل وتلانچی معناسنه وایکنچسی بمعنی انشقاق البدن بسبب العریان معناسنه در تأمل * (طمع قیلمه تابارغه زرنیکاریّن * بوزر موری بوزار دین ننك حصارین) * یعنی حاصل کلام سن هر کمسنه دن طمع ایتمه خورلق تابارسن وذی آلتون محبتینه کونکل بغلامق دین قلعه سنی بوزار وخراب ایلر یعنی آلتونغه وکموشکا میلنکنی یبارسنك ایمانکدین جدا اولورسن دیمکدر بوزر دیدکی لفظننك اوّلکسی مرکب در بودیدکی ترکیدر اسم اشارتدر هذا الذهب معناسنه در ایکنچسی مفرددر ابطال وتخریب معناسنه در * (کشینک مطلبی سیم بولسه یازر * خلیل نسل آتاسی هم بولسه آزر) * یعنی براگونک استاملی آلتون یاکموش اولسه الله تعالی نی استامسه اگر ابراهیم خلیل الله ننك آتاسی آزر بولسه ده بو بیت جمله سی مبتدا حکمنده در * (مصاحب بلمکل دنیاخصیمین * نسیم معرفت استه نسیمین) * یعنی آنچلاین حق رضالقنی قویب آلتون استدکی کمسنه نی آخرت یولداشی دیوبلمه بلکه بر تنکری دوشمانی دیوبلکل بومصراع خبر مبتدادر بس آنداغ اولسه عقل ایاسی اولسنک الله تعالی نی تانیمق قماچنی استه کموش وآلتون استمه زیرا که ایکی محبت بر اورنده اولمز بر سنی محروم ایلامایین بری تابلمز نسیم دیدکی لفظننك اوّلکسی متاع وقماچ معناسنه در نون نفس کلمه دنهر ایکنچسی کمش معناسنه در نون نفی اوچوندر تأمل * (ایه کلاب آینسه توشسه ایت بیله پوست * طمع قیلمه کشیدین توشه ای دوست) * یعنی مشقت وفقیرلك وآچلق بر له اینکل ایله تیرك توشب حاصل کلام نه قدر مشقتلر اچنده تورسانکده آدمیلر دن طمع ایلامکل ای دوست اگرچه بر لقمه قدری اولسه ده طمع ایلامکل دیمکدر ایه کلاب دیدکی مشقت معناسنه در توشه دیدکی لقمه معناسنه در یعنی آز دین کنایه در * (غرض دنیابولب ای آدمی زاد * عزیز عمر نکنی هر گیز قیلمه بر باد) * یعنی حاصل کلام دنیاده نه تورلوك حالده بولسنکده عزیز عمرلر نکنی طاعت وعبادت قیلمایون طمع بابنده اولوب یلکا یبار مکل ای آدم اوغلانلری دیمکدر

﴿ کشی ننک خدمتنی بغلاسنك قول ٭ جلاونده یوکورسنك بر قدم یول ﴾ یعنی سن
طمع آرتوندین یوروگونچه بر مرشد مکمل ننک خدمتنی قول باغلاسنك یخشی در
الله تعالی ننک رضالقی اوچون بر قدم مقداری یوکورمکنك اولی در ﴿ بویورمکدین
فناکیچکاننك آرتق ٭ بو نعمتدین زقوم اچکاننك آرتق ﴾ یعنی بو طمع کیبتنده یعنی
دکاننده تورمقدن اولگاننك آرتقدر ودخی بو طمع دن حاصل اولغان نعمتنی
یمکدن تموغ زقومنی اچکاننك آرتقدر فی الجمله طمع مذمومدر ﴿ ولیکن
تیکسه خاص ایر ننك جلاوی ٭ سعادتدر دلنك دردیغه داری ﴾ یعنی بر مرشد
کامل ننک نوری سنگا اثر ایلاسه نه عجب ایزگو دولتدر وکونکل زحمتلرنگا دارودر
وجمیع مطلوبنك آندن حاصل اولور جلاوی دیدکی نور معناسنه در آندین مراد
شیخ ننک تربیت اثریدر ﴿ آنگدیك ایرنی خدمتنده قش یاز ٭ عزیز عمرگنی
اوتکارسنك ایرور آز ﴾ یعنی آنچلاین مرشد کامل ننک خدمتنی ثابت اولوب
قش لر ویازلر توروب عزیز عمرلرگنی اوتکاریب خدمتنی صرف ایلسگنی
آز ایرور حاصل کلام نیچه کوب عمرلر اوتکارسگنی آز بولور ﴿ اوشال ایر ننك
ایری کم بی ریادر ٭ قدم توفراقی کوزگه توتیادر ﴾ یعنی بو خدمت اینکوچی ایر ننك
مرشدی آنداغ اوله ریاسز وطمع سز بو اوصاف ایله موصوف اولسه اول مرشد ننك
آیاق باصدقی توفراقی کوزگه سرمه در یعنی آنچلاین مرشد کوز اوستونده کی قاش
کبیدر عزیز ومحترم دیمکدر توتیا دیدکی سرمه معناسنه در ﴿ آننك دیك
بنده ننک بولسه گداسی ٭ نه دولتدر خدایم ننك رضاسی ﴾ یعنی آنچلاین مرشد کامل ننک
خدمتنده گدایی اولمقنك نه عجب کورکام دولتدر خدای تعالی ننک رضالقی شول
مرشد کامل خدمتنی تابلور ﴿ آننك بر دانه سی درهم من زر ٭ دمی سوددر اول
ایردین مشك شکر ﴾ یعنی آنچلاین مرشد کامل ننک بر دانه سی اندر تولوغ آلتوندر
آلتوندن مراد بر آز صحبتنی اولتورمق ایله کوب ثوابلار اولور ویقین لق حاصل
اولور ودخی آز توجه وتصرف ایلمکی یفاروشکردر یعنی بارچه اعضالارنگه قورقوغ
دشوب ذکرلر حرکت ایلدر دیمکدر حرمن ماء مهمله ایله اندورمعناسنه در ولکن
موننده کثرت معناسنه استعاره آلندی تأمل ﴿ سعادت لیك مریداول حق رهنده ٭
بولاور یول باشچیسی ننک درگاهنده ﴾ یعنی آنچلاین ایزگو دولتلی مرید اولدرکه
اول حق اولغوچی مرشد کامل ننک یولنده وآننك صحبتنده ملازمت ایلیوب دایم
الاوقات یول باشچی سی مرشدی قاتنده اوله وآننك خدمتندن بر ساعت آیرلمیه
﴿ نه رسوا پیر ایر رنفسی اوچون خوار ٭ مریدی ایشکنده بورسه اولزار ﴾ یعنی
نه اولوغ رسوالیق وخورلق دنیا وآخرت قاره یوزلیك ومرشدلیك دعواسنی
قیلدقی کمسنه نفسی اوچون خور اولوب مریدلری ایشکنده یوروب آنلاردن مال
طمع ایلب واسباب دنیانی جذب ایلر بو محض حرامدر قیامت کوننده یوزی قاره
اولوب اولیالر علمی آستنده خور اولور خصوصا بو بیت اشارتدر بزننك بو زمانداغی

(زمانه شیخلری ننک تعریفی)

صوفی لارغه زیرا که کوبراکی مال اوچون مریدلرنی بسلارلار قایوسی نسکّ مالی بولسه انی عزیز توتارلار بایلار ایشکنده ایشك صاقلاوچی اتلرکبی تررلار آرتق طعاملارنی بیررلر دیو اوزلری ننك یوز صونی صاتب طماقلارن تویدره لار وقایو مریدننك مالی اولماسه سن ناقابل بزلردن سنکا تربیت یوق دیو آلداب قایتاررلر بونچلاین جماعت صوفیلر دنیا وآخرت یوزلاری قاره زمانه شیخی بونلار در اصلا آنلارده یخشی نیت یوقدر وکوبلری ناداندر فرایض دین نی واصل توحیدنی بلمزلر مریدتربیت ایلارلار طبیعتلر ینه موافق اولدقی کمسنه بایلاردر وکورکام یوزلی اوغلانلار دربر اگر قبیح الوجه یاکه فقیر اولسه آندان قچارلار بزدن نصیب یوق دیو آلدارلار بو محض کفرلکدر زیرا که حق تعالی هر ابر ایلب رزقلارنی تمام ایدب یر اتدی معشوقلار ییننك یر اتدغی نرسه لارنی خور کوررلر زیرا که فقیرلك وقبیح لك خدا ننك سودکی نرسه لری ایردی بونلارنی دشمان کورب قچارلار محض کفرلکدر مرشد اولدقی کمسنه هر برسنی وهرکمسنه نی برابر کورمك کرك نناکه پیغمبرننك خلقی آنداغ ایردی فقیرلرنی سودی وبایلاردن قاچدی اما پیغمبرننك بوخلقه کونماکی عبس سوره سی اینکاچ اولدی یوقسه آنك هم بایلارنی سومك هواسی بار ایردی بوسوره ایند کدن کرین اول خلقدن توبه ایلدی ای جان من آگاه بولغل بوزمانه شیخ لاری ننك کوبی صورت اوغرسیدر وخاتون آلماق ومال هوسنده درزیرا که تجربه اهلینه بلنور وآنلار داغی کشوفات بارچه سی معونتدر زیرا که عوام لردن در خواص دن دکللار در *(حیا یوق شرم یوق هرکز آلارده * بتکلیك مادیلاردن نسخه لارده)* یعنی آنچلاین طمع کین مرشدلارده اویات وحیا یوقدر وایز گولرنسگ کتابلر ننك یازلمش که سیله دیو*(کیچه کوندز گه کم ننك قوتی یتسه * حرام ایرمش اوزینی سائل ایتسه)* یعنی بر اگوننك بر کیچه کوندزگه یتار قدری آزوغی اولسه هر امدر دیدیلار اوزنی تلانچی ایلیب یورومکی زیرا که تلانچیلك کسبلر ننك آخریدر بس معلوم اولندیکه آزراق نفقنك اولسه طمع ایلمه وتلانچیلك قیلمه قنده اولدیکه بزننك زمانه شیخلری آطلار منب ویخشی آربالارغه اولطرب بای مریدلر ینه طمع ایلب باررلار محض حرامدر بس حرام اولسه قاندك که مریدلرنی اصلاح ایلامك بلکه مریدلرخراب اولوب اوزلری ننك عادتلرنی توتوب اهل جندن اولدیلار *(نبی ایدی قیامت بولسه ای دوست * طمع کین ننك یوزیده بولماس پوست)* یعنی پیغمبر علیه السلام ایدی قچان قیامت کونی بولسه آمنابه وصدقنا آدمیلار قبرندن قوپدغی وقتده طمع اهللرینسك یوزنده تیرسی صو یلب قوبار نعوذبالله خلایقلار آراسنده یوزلری قبیح اولوب شرمسار اولورلار دیدی*(بلای دیسنك بوسوزنی استه مشکات * طمع برلن کیچور کان حیف اوقات)* یعنی بامك تلاسنگ بوسوزنی یعنی پیغمبر علیه السلام ننك یوقاریداغی حدیثنی مشکوة مصابیح ننك صاحبی دیدی بس طمع

برله عمرنی کچورگان کمسنه لرننك وقتلاری بوشدر یعنی عمل سز در آخرتده
خسران اهلندن اولورلر ناظم ننك منقول عنه نی ذکر ایلمکی آداب مناظره ننك
مستدل معلل دیمك قاعده لرینه جواب بیرمکیدر (حکایت ثوبان رضی الله عنه) *(عجب
مرد ایردی ثوبان اتقیاده * اول آتلیغ ایردی بر کون ایل پیاده) * یعنی خبرده
کلمشکه ثوبان رضی الله عنه عجب تقوی وصوفی کمسنه ایردی (ایمشلر کم بر کون
مکه دن بطحی یه وارمق تلادی آطقه مندی یولغه کردی کوردیکه بر آز جماعت پیاغ
بارورلار ایدی ثوبان رضی الله عنه آرطلارندن یتدی سلام بیردی سوزلشوب باردقی
وقتلارنده *(قولیدین بر کاامچی توشدی ناکاه * توشوب آلدی آنی اول مرد آگاه *
یعنی آنکسزدن غافل الك ایله ثوبان ننگ قامچیسی قولندن توشدی روان آطدین
اینب قامچیسنی آلدی اول آگاه غوچی ایر *(یارانلار ایدی اول پاکیزه خلقه *
نه بولغای ایردی امر ایتسنك بو خلقه) * یعنی پیاغ بارغوچیلر اول پاك خلقلی ثوبانغه
ایدیلر یا حضرت نه اوچون قامچینکنی اوزنك آلدنك بولماسمیدی بزلرگه بیورسنك
آلب بیررایردك دیدیلر خلقه دید کی مصراع اولده خانگ ضمه سی ایله اوقولور
ومصراع ثانیده فتحه ایله اوقولور *(دیدی ثوبان طمع دین بولغای دیب * آلب
بیرگل دیماکنی کورمدیم ایب) * یعنی ثوبان رضی الله عنه ایدی طمع کارلر اهلندن
اولمغایمن دیب سزلرگا آلب بیرنکز دیو ایتماکنی لایق کورمدیم دیدی ایب لفظی
لایق معناسینه ترکیدر نتا که ایتورلر بو نرسه ننگ ایبی یوق آندن مراد لایقلغی
یوق دیمکدر (ایز گولر برله صحبت توتمق بیانیدر) کیل ای طالب کوزنك
عبرت بیلان آچ * محبت سرکشیدین قوش بولب قاچ *) یعنی ای الله تعالی نی
استاگوچی کمسنه کوزنکنی جهان عبرتلری برلان آچغل عالم الکون والفساددن
عبرتلر الوب قوله تعالی (افلم ینظروا الی ملکوت السموات والارض) وقوله تعالی
(قل انظروا ماذا فی السموات والارض) وغیرها من الایات الدالة علی وجود الصانع
وغیره للمنکر (ودخی الله تعالی نی سومیان کمسنه قاننندن قوشلر کبی نفرتلنب
قاچقل قوله تعالی (قل ان کنتم تحبون الله فاتبعونی یحببکم الله) قرینه سی ایلان
*(محبت اهلی ننگ جویانی بولغل * اوشال کم اوچرادی قوربانی بولغل) * یعنی سن
هر وقتده الله تعالی نی سوگوچیلرنی استاگل بنا کاه سنگا آنلر ملاقت اولسه لر
یوللرنده فدا اولوب قربان اولغل حقیقت اهلی ننگ قربانلغی اوشبودر زیراکه
اهل الله نی تابماق خدانگ اوزنی تابمقدر *(کشیننگ کونکلی کم بیگانه بولسه
ایرور دشمان اگر همخانه بولسه) * یعنی بر کمسنه ننك کونکلنك یاتاق یعنی الله
تعالی نی استمکنی دشمان کورمك بولسه فی الحقیقة اول دشمانگدر اگر چه اول سننك
ایله اوداش بولسه ده سن آندن بیزگل و دشمان کورگل و آننك مجلسنده حاضر اولماغل
*محبت سز که بولدی هر قیبی ذات * اگر فرزنك شر یندر ایر ریات) * یعنی برا گو
الله تعالی نی سوماس بولسه آندن بیزگل زیرا که اول یات ترکم اگر اول اوزنکننك

سوت ایمرگان بالانك بولسه‌ده دشماندر نتاك كه نوح علیه السلام اوغلی اوزینه
دشمان اولدی خدادین لیس من اهلك جوابنی ایشتدی بومشهوردر * (محبت
اولماسه هر كمده ای خیر * آتانك بولسه ایرر بیگانه وغیر) * یعنی هر كمكه الله
تعالی‌نی سومك بولمسه ای ایرگوكه‌سنه آتانك بولسه‌ده یاتدر اهل دگلدر آندن
بیزار اولغل زیرا كه اول دشمان جاندر اگرچه ظاهرده دوست اولسه‌ده باطنی كفردر
خالص دشماندر * (اقاریب بورمسه كونكلی اقارب * قولگدین كیلسه هیچ
اولتورمه باریب) * یعنی سننك بریقین قرنداشنك كونكلی الله تعالی عشقی برله
آقاریب یورمسه خالص ایریكت بولوب قولگدن كیلسه آننك قاتینه باریب
اولتورمغل بلكه زیاده دشمان كورگل زیرا كه اهل الله اولمدی اقاریب لفظی‌نینك
اوّلگیسی احوت ونژادر معناسنه درعربیدر ایكنچیسی توكیدر ابیض معناسنه‌در
تأمل * (اگر بیگانه‌نینك داغی بولسه * آنكا صرف ایت كوزنك نینك یاغی بولسه) * یعنی
بر قرنداش دگل كمسه‌نینك كونكلنده الله تعالی عشقی وحسرتی بولسه آكا سن خدمتكنی
صرف ایله كوزگده بر آز عبرت علامتی اولسه زیرا كه سكا حقیقتده قرنداشنك اولدر
(انما المؤمنون اخوة) بونكا اشعاردر نتاك كه بیوردی * (جگر بندنك یوراكنك
كوشه‌سیدر * آننك مهری قیامت توشه‌سیدر) * یعنی اول الله تعالی عشقنده وطلبنده
اولمقی كمسه سننك بغرنك پاره‌سی ویوراكنك اینیدر آنچلاین كمسه‌نی سومك
قیامت كونی‌نینك آزقیدر یعنی اهل الله‌نی سومك بالحقیقة خدای تعالی‌نی سومكدر
زیرا كه الله تعالی اهلندن غیری دگلدر * (آنگدیك یار ایله چون ایلدنك عهد *
اچرسه زهر آنی بلمك كرك شهد) * یعنی آنچلاین اهل عشقه بولداش اولورغه عهد
ایلسنك ودوستلق عقدنی اوسنك اگرچه اول زهرلی نرسه‌لر بیرسه‌ده آنی
بال شكر كبی كورمك كرك حاصل كلام آنچلاین یار نه قدر مشقتلره اوغراتسه‌ده آنی
سهل ایلاب دوستلقده ثابت اولمق كرك مادام كه آنده خلاف شرع اولمسه * (تلاسه
بوركنی بیرمك كرك باش * اگر جان استه‌سه قایتارمغای قاش) * یعنی آنچلاین
دوست صادقنك سندن بوركك تلاسه تلاكنی بیرمك كرك اگر باش استه‌سه وجان
استه‌سه قاش چتب خلافلق ایلمه بلكه موافقت ایله خدا اچون خدمت ایله * (اگر
بولسون دیسنك ینكل آغرلر * چقب بریانه تاب بریان بغرلر) * یعنی آنچلاین
یارسن اگر عملدن ینكل اولسنك وعملنك آز اولسه الله تعالی آننك سببی برله
عملنكنی آغر ایلر بس آنداغ اولسه سن ایلدن چقب بر طرفقه باریب الله تعالی
عشقی ایله بغرلارنی كویدرگوچیلرنی تابغل آنلر ایله بر مجلسده اولغل بریانه یانینك
فتحی ایله طرف معناسنه‌در تاب امر حاضردر تابمقدن مشتقدر بریان بانینك ضمه‌سی
ایله كویمك واحراق معناسنه‌در * (قیلور صحبت اثر ای طالب راه * مونگدیك
جاری اولدی عادة الله) * یعنی اهل عشقنی استمك آننك اوچوندر آننك مجلسه
اولتورب صحبت ایلگان كمسه‌لرنینك كونكل لرینه محبت اثری اولور بونچلاین

سرایت ایله الله تعالی ننك عادتی یوردی دیمکدر * (نی که توز گانیگا توشسه بولور توز
* که آندین اوتسه نیچه کیچه کوندوز) * یعنی عشق اهلیننك مجلسنك توزوب صبر
ایلکل زیراکه الوغلر ایتورلر توز گان وصبر ایلگان کمسنه توش ییر دیرلر بس
آنداغ اولسه صبر ایلکل آنلر ننك صحبتلر ننك مشقتلر اولسه ده دوام اولغل اگرچه
صبر ایلمککدن کوب کیچ وکوندزلر اوتسه ده دیمکدر توز گانیگه دیدککی صبر
معناسنه در توش لفظی میوان ننك توشنی ایتورلر آندین فائك ء روحگا استعاره آلندی
توز دیدکی لفظی امر حاضر در توزمکدن مشتقدر * (اگر چند یکه ساغابل لغنك بار *
نکولر جمعیدین آیرلمه زنهار) * یعنی اگرچه سن اهل اصلاح اولوب توردقی
کمسنه لرگه قبولیتنك اولسه ده ایزگولر جماعتندن آیرلماغل ایزگولرگه کونگلکنی
زنهار برك باغلاغل دیمکدر * اگر چقسه یپاکننك جمعیدین لاس * اولور غرق سیاهی
ایها الناس) * یعنی یپاکننك طوبندین چوبك چقسه صاتقوچی آدمیلر اوبالمقدن
تیرگه غرق بولورلر آدمیلر آنی سوگارلر نه اوچون مونده چوبکنی قویب آلداب
صاتمق تلرسن دیو آندن مراد قیامت کوننه الله تعالی حضرتی عتاب ایلر یا قلوم نه
اوچون عزیز عمرلرگنی یاوزلر صحبتی بر لن مختلط ایلدنك دیر شول زمان یوزنك قارا
اولوب یپاك طوبندین چوبك چقدقی کمسنه کبی اولورسن لاس دیدککی چوبك
معناسنه در قاموسده کنورمشکه (اللاس هو الذی یخرج من بین الابرشیم لایکاد یصلح
العمل به) دیدی بووجهله چوبك معناسنه در * (اوزون قیلسه قیبی مس نقره کاضم *
قویار خلق اوغلی مس آننی درهم) * یعنی کورمزمی سن قایو باقرنی کومشکه قوشب
برگه ارتب آقچه ایلسه لر خلایق اوغلانلری اول قوشلمش باقرنی کموش آقچه دیو اسم
قویارلر حاصل کلام سنده بر یاوز اهلندن اولوب ایزگولار صحبتنه بارسنك ایزگو اسملی
بولورسن دیمکدر مس دیدککی باقر معناسنه در فارسیدر نقره کموش معناسینه در
عربیدر تأمل ایلیه سن * آلور صحبتده بر بریدین کشی بهر * اگر کوب چشمه بر
بولسه بولور نهر) * یعنی بر مجلسده اولوب ذکر صحبتندن آدمیلر بر بریدن فایده
آلورلر نتاك که کوب چشمه بر یرگه قوشولسه الوغ بلغه بولوب آقار آنچلاین کوب
ایزگو اهللری بر یرگه جمع اولسه الوغ ثوابلر ودرجاتلر واستفاده وافاده لر حاصل
اولور محصل کلام سن جماعتدن آیرلماغل دیمکدر نتاك که بیوردی * (جماعتدین
اوزگنی قیلمه ممتاز * چاپار کوب تودیدین آیرلغان قوشه باز * یعنی حاصل کلام
اهل سنت وجماعتدن اوزگنی آیرمغل دایم آلار بله اولغل نتاك کوب تودلانغان
قوشلردن براکوسی آیرلسه قارچغه آنی آلور شونچلاین سنده جماعتدن آیرلسنك
شیطان لعین آلداب خراب ایلاب ایماندن جدا ایلاب کافرلر گروهندن اولورسن
تودیدین دیدککی لفظ ترکیدر تودلانمقدن مشتقدر * (کله که بوری چاپسه ای فلانی *
قیو آیرلسه اول هم تشلر آنی) * یعنی مثلا قوی کتوونده بوری چاپسه ای فلان کمسنه
اول بوری قایو قوی کتودن آیرلسه آنی تشلرو آشار آنچلاین سن دخی جماعتدن

آیر لسڠ شیطان سنی آلدار دیمکدر «کله» کاف نڭ کسری ایله کتو قطیعة الغنم
معناسینه سمرقند خلقیننك لغتیدر * (یوروسڠ یمکاد بو باشڠنی یانچر * قارچی
تو بدین آیرلغاننی سانچر) * یعنی جماعتدن آیرولوب یالغوز یورسنك شیطان
لعین باشڠنی یانچب عقلنکنی آزدرب کفرلك ورطه سینه توشر ر نتاك كه اوغریلر
وقراقلار کرواندین آیرلوب یوردکی کمسنه نی سانچب اولترب مالن آلورلر
*(خدانڭ رحمتی بولسه جماعت * ایرر رحمتدین آیرلغان شناعت) * یعنی
حاصل کلام جماعت سدانڭ رحمتی بولسه اول رحمتدین آیرلوب یالغوز یورمك
البته خورلقدر دنیا و آخرت زبونلقدر شناعت شین نڭ کسری ایله خورلق معناسنه در
عربی در بس جماعت دیدکی عامدر جماعتدن یاوزلقینه برا گو جماعت دیسه جائز
د گلدر نته که بیوردی * (نه اول جمعی که غفلت اهلی بولغای * بهایمدن زیاده جهلی
بولغای) * یعنی بزلرنڭ جماعت دیدکمزدن مراد آنچلاین غافللار و فاسقلار جماعتی
د گلدر و حیوان کبی زیاده نادانلار جماعتی د گلدر بلکه عالملر و صوفیلر
جماعتیدر حلقهٔ ذکر در خانقاده اولتورب الله تعالی نی یاد ایدرلر *(آلارننك صحبتن
بزز مر قتال * بوز ار کوب صحبتین بل بر بد افعال * یعنی اول یاوزلر و فاسقلر
صحبتنی اولنر گوچی زهر دیب بلکل زیرا که ابز گوارننك صحبتنده چوق اولتورمقنکنی
یاوزلر صحبتیده بر کره اولتوردقنك بوز ار ثوابندن محروم ایلر *(کرك صحبت ایله بر
تن و بر ریك * برص بر روی ناخن بولسه هم نیك) * یعنی مجلس اهلی بارچه سی بر
تنای و بر طامرلی اولمق کرك یعنی بارچه سی بر اعتقادده اولوب تورمق کرك
منقلب رأی مذهبلری پراکنده اولمغای زیرا که آقلق ترناقده بولسه خوبدر اوز که
اورنلارده آقلق بولسه مذموم در ومشومدر آنچلاین مجلس اهللری بارچه سی
ایزکو عادتلق و ایذ گو فعللرده اولمقلری یخشیدر آرالارنده بر بد افعال بولسه مذموم
ومشومدر «ریك» دیدکی طامر معناسنه برص آقلق معناسنه در ناخن ترناق معناسنه در
تأمل * اگر کیلسه معز نفرت قیل آندین * بلاندین نی ضرر بولسه بیل آندین *
یعنی اگر سننك یولداشنکدین اجنبی لك و یادلق کلسه یعنی محبت الله اولماسه اول
یولداشدن قاچقل یلاندین قاچدقی کبی زیرا که آنچلاین یولداش یلاندین ضررلی
راقدر «معز» دیدکی لفظ اجنبی معناسنه در ترکمان لغتیدر (حکایت دیو علیه اللعنة)
*(دیدی بر دیو حاسدینه بر کا * باریب کیدایت فلان فاحشلی یر گه) * یعنی شیطان
بر شیطانغه ایدی بارغل فلان یرده صوفیلر مجلسی وار در آنده باریب آلارغه حیله
ایلکل آلارنی یولدان چقارغیل و بو ذوق اورنلارغه انداکل *(دیدی اول فرقه دین
فارغ بول ای یار * آلار در بر بریکا دهبری نار) * یعنی اول مأمور و بیورلمش شیطان
آمر و بیرغوچی شیطانغه ایدی ای یولداش اول صوفیلار جماعتندین یراغ و فارغ
اولغل آنلارغه وسوسه قیلاب بولماس در دیدی زیرا که آنلار بر بریگا تموغنی
یراق ایلا گوچیلر درو نفس ذکرلاری بزلرنی یراق ایتارلر آصلا آنلرغه وسوسه

(حکایت دیو علیه اللعنة)

وكیدقیلب بولماس دیدی دهبری دال ننك فتحیله یراق معناسنه در قاشقر لغتی در بس معلوم اولندی كه جماعت صلحاده فایده كوبدر مستفید اهلینه یاشرون دكلدر قصه دن حصه یه قایتب بیوردی ❊ بلبدر ظاهر دشمانلرین دوست ❊ ایماس حاجت كه كرسنك رك بیله پوست ❊ یعنی بو آدم اوغلانلری آنچلاین غافل لكلرده ظاهرده دشمان اولغوچی نرسه لرنی دوست بلدیلر حاصل كلام فسق وفجور مجلسنی دنیاده دوست بلدیلار زیراكه سنگا حاجت دكلدر بارچه سین بیان ایلمك اگر ایزگولار یولینه طامرنك وتیررنك ایله كرسنك اوزنگا معلومدر یاوز مجلس لرنگ دوشمان ایركانی وآنلر مجلسی ننك ضررلو ایركانی بلورسن دیمكدر (دنیا دین تجرد حقنده ❊ كیل ای سالك اوزنگنی بولغمسالدنك ❊ الوغ همت عصاسن قولغه آلدنك ❊ یعنی ای یولغه كرگوچی اوزنگنی طریقت یولینه سالدنك وهمت تیاقنی قولغه الدنك یعنی آداب وطریقت عقایدنی تصدقه لق ایله بلدنك ❊ اگر قالمای دیسنك كرگان یولگدین ❊ تجرد دولتین بیرمه قولگدین ❊ یعنی ای اهل سلوك اولوب كردكی یولگدین قالماین دیسنك یالانغاج اولماقلق دولتن قولگدین چقارمغل یعنی آندان مراد دنیا امرلرندن كسملك بیروب علایق دنیانی كونكل كا كلتورمه زیراكه خاتونلر واوغلانلر گا كونكل بیرمك الله تعالی نی استمكدن محروم ایلرلر ❊ كین گا باقماغودیك بولسه بنده ❊ یتر مقصودیغه تیز ازلگاننده ❊ یعنی خدای تعالی ننك فاطلبنی تجدنی دیدكی سوزینه بر بنده ننك قارامقی آنك موجبنچه اولسه الله تعالی ننك بول سوزینه قاراب همیشه اخلاص ایله اجتهادده اولسه تیززمانده بوبنده مقصودیغه یتر (بس آنداغ اولسه خدای تعالی ننك بیوردقی امرینه الطاعت ایلاب همیشه طلبده اولغل كین گا ها الله معناسنه امابونده امر معناسنه در «كا» لفظی مفعول به در ❊ اگر باقسنك كین بوطاغ وچولده ❊ مباده قالمغای سن اورته یولده ❊ یعنی سن قاراسنك خدای تعالی ننگ فاطلبنی تجنی دیدكی امری طاغلرده وبیانلرده دردیسنك آكسزدان اورته یولده قالوب مطلوبكدین محروم اولمغای سن یعنی حاصل كلام اولدركه حق تعالی رضالقی تاغلر وبیانلر محبتی ایله تابلماس بلكه آنلر ننگ محبتنی كونكلدن چقاریب همیشه طلبده اولغل آنلر محبتنه آلدانب طلبندن محروم اولماغل دیمكدر یعنی یرییم وبورطم دیوفكر لگوچی اولمه ❊ مشقت اولسه سونغان بوینده ❊ به آندین بولغانی بر نسگ قوینده ❊ یعنی الله تعالی ننك امرینه بویون سونغان بنده ده مشقت بولسه یعنی كوب مشقتلر چكب الله تعالی نی استامسه وآننك امرینه الطاعت ایلامسه اول كمسه ننك اولب یرقوینیده اولغانی ایزگودرر زیراكه بنده اولغان كمسنه البته الله تعالی نی استه سه كرك نه قدر مشقتلر كورسه ده دیمكدر ❊ عبادت بنده ننك منظوری بولسه ❊ به اول ایر ننك ایونده حوری بولسه ❊ یعنی الله تعالی ننك قللغیده بر بنده ننك ذوقی وعشقی بولسه یعنی آننك عبادتینه رغبت ایلسه اول كمسه ننك ایونده حور قزی بولسه ده ایودر آنچلاین كوركام قزغه میل ومحبت ایلامز همیشه خدای

(دنیادن آیرلماق حقنده)

تعالی ننك عشقنده اولوب طاعت و عبادت ایلر آنده میلی اولمز اصلا منظوزی دیدکی مرغوب معناسنه در حقیقت معناسندن مجاز معناسینه استعاره آلندی *(ولکن ایتمسه شهوت جد الیغ * کونکلده بولسه قصد کد خد الیغ)* یعنی حقیقة الله تعالی نی استاکوچی بنك حور قزلرینه شهوت ایله میل ایلمز زیرا که کونکل ککا الله تعالی ننك عشقنی توشروب آنکا التفات و اعتبار ایلمز دیمکدر *(دیانت استا کود کنی طلب قیل * اکر تابلماسه کنجیده خب قیل)* یعنی تجرددن مراد خاتون آلمازسزلق دکلدر زیرا که پیغمبر علیه السلام خاتونلی ایردی تجرددن مراد کونکل محبتنی قویمقدر یعنی هرچانکه خاتون آلمق تلاسنك دین استاردای صوفیه خاتو ننی آلغل اگر آنداغ صوفیه خاتون تابلمسه برپو چماقده ابسم اولوب تیك تورغل کنجیده پوچماق معناسنه در حب دید کی ابسم اول وخاموش باش معناسنه در هر ایکسی هندی لغتیدر *(اگر زنکی بچه در کوزلاری کور * اوکم مستوره بولسه بل آنی حور)* یعنی اول استاکوچی خاتون زنکستان ولایتی کشیسی کبی قاراخاتون اولوب کوزلری صوقر اولسه ده یوزنی نامحرملردن اورتسه تحقیق آنی حور قزی صانغل بچه دیدکی بانك کسریله خاتون معناسنه در ترکی لغتیدر تأمل *(اکر چند یکه بولسه بنده زاده * آنی ضاحب نسبدین کورزیاده)* یعنی اول مستوره خاتون عبد مملوك وقلدن توغان بولسه ده آنی سیدزاده لردن آرتق کورکل زیرا نسب برله آرتوقلق یوقدر بلکه تقوالك ایله در تأمل *(تلی ننك اوزنی شرم حیاسی * یوزیننك آفیدر ایر ننك رضاسی)* یعنی ایزکو خاتون اولدرکه تلنی اولچاب سوزلشسه آرتق سوز آغزندن چقماسه ودخی اویاتلی وحیالی بولسه ویوزنی آچق توتب تورسه ایرینی راضی ایلمك اوچون اوزنی دید ککی لفظ اولچامك معناسنه در الی ننك اومتی ایله اوقولور اوتوری ایله اوقومق خطأ فاحشدر *(اوشال خاتون که نامحرم نظردر * اگر شمس قمردر ماچه خردر)* یعنی آلدقی خاتوننك مثلا یات ایرانلرکه قاراغوچی اولسه آننا ایشاکدر اگرچه اول آی وقویاش تیك کورکام بوزلك اولسه ده همان برنابکار در ماچه خر دیدکی آننا ایشاك معناسنه بعض نسخه لرده « ماده » دالننك فتحیله اول هم لغتدر *(اگر چند یکه بزرك زاده در اول * یقین بیل دورت آیاقلق ماده در اول)* یعنی اول یوزینی یات ایرانلردن قاچورمغان خاتون اگرچه پیغمبر زاده بولسه ده شکسز بلکل دورت آیاقلی قانچق آنامیو اندر یعنی آیچلاین اولسه آننك سیدزاده ایرکانینه اعتبار اولمز آنکا قارابتورلماز تأمل *(اوشال خاتونکه یاشورمس یوزینی * که نامحرم گه کورساتور اوزینی)* یعنی برخاتون یوزینی پرده برله اورتمسه یات ایرانلارگه یوزینی کورگازسه آنلار ایله سوزلشسه *(آنی منع ایتمس ایردر بی حمیت * خلاصه ده ایرر آنداغ سوبت)* یعنی اول یوزنی قاچورمغان خاتوننك ایری کونچیلك ایله مسه بلکه یات ایرانلر برلن سویلشکانیکه رضا اولسه خلاصه فتواده کتورمشکه هر ایکسی

گناهده اورتاقدر دیدی ایری کونچیلك قیلماغان اوچون خاتون یوزینی قاچورمغان اوچون دیب بیوردی ﴿ باغیرت ایر بولور راضی کزاغه * یبارماس اهلنی طوی عزاغه ﴾ یعنی غیرتلی ایر راضی بولور نه قدر مشقتلر ده وتارلقلارده تورورغه لکن آندا غ اولسه ده خاتوننی وجماعتنی تویغه وبولشقه یبارمسدر « کزا » دیدکی کاف عربیله ضیق ومشقت معناسنه در هند اغتیدر بعض نسخه ده کزا اورنینه «قضا» یازلغاندر اول هم صحیح در معناسی ظاهر در عزا عین مهمله ایله بر جماعتدر خاتونلاردن جمع اولوب قزکیاوینه کیتدکنده سرود طقمق ایتورلر عربی در ﴿ بولور راضی قار ایرگه تقارغه * قچان راضی بولور ایودین چقارغه ﴾ یعنی غیرتلی وکونچی ایر خاتوننی قار ایرننك آستونه تقارغه راضی اولور لکن رضا بولماس جماعتنی ایودین چقاریب یورو تورگه دیمکدر ﴿ عرض ای بنده لار ناظر بولونکلار * یمان یول فرقه غه حاضر بولونکلار ﴾ یعنی حاصل کلام ای حاضر اولغوچی وقار اغوچی بنده لر یمان یولده یورگوچی گروهلار ننك حاللرینی ایشتمکه حاضر بولونکلار الحال یمان یولده یورگوچی گروهلار ننك حالنی بیان ایده یم دیمکدر کتابلارده کوردکم قدر نچه دیمکدر ننه که ایدی ﴿ بنی آدمده بار در بر فریقه * تو تارلار اوزلرین اهل طریقه ﴾ یعنی آدم اوغلانلارنده بر تورلوك گروه وار در اوزلرینی طریقت اهلی صانب بزلر اهل جذبه مز دیو یورر لر جذبه دیدکی لفظننك معناسنی بلمزلر و آننك نچه تورلوك ایرکاننی بلمزلر مجرد طریقت اهلندن مز و ذکر جهریه دن مز دیو چاغریب دیوانه اولوب یورورلر (خصوصا بوننك کبی خلایقلار کاشغر زمینده کوبدر بر آز دغی باخ وبخاراده وار ایدی بحمد الله بو زمانده منقطع اولدی اما ولایت بلغارده بر آز نامعلوم اورنلارده وار در خصوصا نهر صوقده ونهر کرکالیده وار در اما مشهور دگلدر اما طرف داغستانده وارض روم وارض عربده آصلا یوقدر اما بو مذهب باطلنی پیدا قیلغوچی یعرب بن صفوان ایردی اول امرده طریق حقغه سلوك ایلمش ایردی بعدنده شیطان آزدریب اهل جنددن اولدی باریب کاشغر زمینینی آزدردی زیراکه آنلار نادان ایر دیلار اندن آنلار اطرافی عالمه جرب زحمتی کبی یایلدی واثر ایلدی حتی که کاشغر زمینده اهل حق ننك کوبنی اولدردیلار آخری امام عصمة الله المروزی بلخ دن باریب آلارنی پراکنده ایلدی ایمدی آزغا البلار درکوندین کونکه زبون اولدیلار بهر وجه اولسه ده آنلار الله تعالی ننك دشمانیدر ابلیس دن قالا بونلار در نته که بیوردی ﴿ آلار شرع نبیننك دشمانیدر * آلارننك آتی یعنی روشانیدر ﴾ یعنی موصوف اولمش گروهلار پیغمبرمز شریعتیننك دشمانیدر یعنی شریعتده بونلاردن دشمان یوقدر بونلارننك حاللری کافرونیدن آرتقدر اما آنلار ننك مذهبلاری ننك اسمی مذهب یعرب بن صفوان روشنیدر روشنی بر قریه ننك اسمیدر بلخدن توقز میل قدر یدر ﴿ آلار اوزلریگه عارف قویب آت * اوقورلار عامیلارغه بخشی ابیات ﴾ یعنی اول باطل مذهب ننك صفتی بودر آنلار بر برنی

(جذبه شیطان بیانی)

(گلکان بالکاف المهملة اوچاق رومی درمنه)

عارف قویب اول شونداغ اولیا وموندا غ حاللی دیرلر بر ایو گه جمع اولوب آخرت
حالنی سویله دکی بیت لرنی وحکمت لرنی عامیلارغه ایتورلر وتورلوك دف وناى
وقوبز وکسله چالورلار وخاتونلار وامرد لر نفیس آواز لار ایله اوزارلر وز ماندین
صونك بعضیلار ننك دماغینه شیطان اوصریب عقللارندن یازیب هوش سز بولورلر
ایمش ارکم عقللری یازمق ادویه برله در نبات صفرانی کلخانه قویب آندین
توتون چقب دماغلارینه کرر هوش سز اولورلار اماشیخ اولدقی کمسنه لری واردر
اول هوش سز اولمیه دایم آغزینه بال صالاتر ربایاغی توتون ننك حرارتین سلب
ایدر اول ملعون ننك غرضی اولدر قایو کورکام خاتون وکورکام امرد بولسه هوشسز
اولسه آنکا جماع ایلمکدر *(ولکن ایتوشر بیهوده معنی * اوزی ننك یولیغه
سالماقغه یعنی)* یعنی اول ملعونلار مجلسده فایده سز معنی لر ایتورلر اوتکان ایرکو
اولیالار ننك حاللرینی سویلاب آنلارده اولدقی کبی کرامتلارنی سوز لاب عوامارنی
رغبت ایلاب اوزلرینك باطل یولیغه سالمق و کرتمك هوسنده اولورلار حال بوکه
اوتدکی اولیالر ننك حاللری بونلارده یوقدر شونك اوچون فایده سز معنی اولدی تأمل
*(آلارده بولماغای هیچ یخشی نیت * عیال واهلیده بولماس حمیت *) یعنی
اول مجاسه حاضر اولغوچیلارده هیچ یخشی نیت بولماغای بری برینه عشق اولوب
یوررلر وجماعتلرینه وخاتونلارینه کونچی لك ایلمزلر بلکه قایوسیننك خاتونی
قولغه اوچراسه آنی جماع قیلورلر وایتورلرکه بز الله عشقندن مست اولوب
ابردم هیچ بر نرسه بیلمدیم دیورلر وایتورلر الله تعالی حضرتی بزننك کوزمز گه گاه
کورنوب گاه کورنماسدر دیرلر وعالملرنی دشمان کوررلر ونمازنی سومزلر
وایتورلر هرکم بو مجلسده بر کیچه اولتورسه قرق یللق عبادت ثوابی در دیرلر آه
یارب بوغریبنك تاج الدین حالت مراهقده آنلار نك مجلسنه اوچ کره مبتلا اولدیم
سرلرنی بلکوچی سن تجربه اوچون کردك ایدی عفونی سندن اوتندك رحمتنك
ایله عفو ایله *(جمیع جانوارلار توشسه کوز که * حمیتلك بولور دونکزدین اوزگه)*
یعنی جهانده بارچه حیوانلر ننك غیرتی وکونچیلکی واردر مگر دونکزده یوقدر شونك
اوچون آنلار مؤنثاری اوچون ابرکلری آچیغ لنمزلر بلکه بر بری ننك اوستونه
منارلر (ایمشلر که اولاطه وکونچیلکسز دونکزده وار بوتان حیوانده یوقدر شونك
اوچون بونلرنی دونگغزغه اوخشاتدی *(آلار ننك فعلیدر دونکغزغه اوخشاش * شریعت
منکر یدر آغزیغه تاش)* یعنی بو ملعونلر ننك فعلی دونکغزغه اوخشاشدر زیراکه
دونکغز کبی کونچیلکلری اولمز شریعتکا انکار ایلمکلری اولمدر قچان بر عالم آنلارنی
قرآن وکتابلار ایله اوکوت بیریب فعللرنی خطادیسه انی سوکب کافر دیرلر وانکار
ایدرلر ورمضان غره سنده عالملره متابعت ایلامیب روزه غه ایکی کون یا اوچ کون
صونك کریب کنه جماعتدن ایکی کون الك عید ایترلار وکنه شیخ اولدقی کمسنه لری
آنلاردن نه که خوب نرسه لر کورسه آنی تلانچیلك ایلاب آلورلار ودخی

ایتورلر مالمرننك نصفی شیخمرننك در بزدن صور امین آلسه اگر بزلر رضا بولماساق
حلالدر دیرلار *(آلارننك فعلنی کم یخشی بلدی * بولوب کافر ینار اوتغه یقلدی)*
یعنی اول ملعونلارننك حالنی یخشی بلمکان کمسنه آنلارغه بارسه ورضا بولوب خاتون
وعیال لارین بیرسه کافر اولوب اوزنی اوزی یانار اوتقه یقدی یعنی کافرلار دین
اولوب جهنمده منکو قالدی زیرا که حلال دکل لکنی بلوب باردی شوننك اوچون کافر
اولدی قوله تعالی (ولا تلقوا بایدیکم الی التهلکة) الآیة *(بولبدر ینه هم بر فرقه
پیدا * آتی مؤمن ولی نفسی کاشیدا)* یعنی بنه روشنی مذهبی کبی بر کروه پیدا
بولوب در اسملری مؤمندر ولکن اوزلری نفسلرینی اوزلاری آلداغوچیلر در
مؤمن مز دیب یورر لار باطنده کافرلاردر (ایمشلار کم بونلارننك مذهبنه در وفیون
دیرلار بر قیلدی عباسیه دیرلار زیرا که بو یاوز مذهبنی پیدا قیلغوچی عباس بن عبیدة
الحروفی ایردی (ایمشلار کم موںچلا بن مذهب ادرنه وسالیدی یانکی قلعه شهرلرندا در
وبعضی لار ایمشلار بو مذهبلار ننك اسمی اوباشدر نتاك که تو باننده یاد اولنور
*(یغارلار پاره بوینی یواننی * سالورلر اور تاغه قزوجواننی)* یعنی اول گروه جمع
ایلارلار مجلسلارنده بر پارچه بوینی یوان دیدکی ادویه نی اوتقه یغارلار ودخی سالورلار
اورته لار ینه یاش قزلارنی ویکتلرنی اول ادویه سالماقلاریدن مقصودلاری اولدر
وآننك خاصیتی اولدر آننك توتونی دماغغه کرسه آدمنی هوش سز ایلر شیخ اولدقی
کمسنه دایم سرکه وحموضه نرسه لرنی اچار آننك ایله هوشندن یازمس آندین صونك
تلادکی قزنی ویا امردنی جماع ایلار بوینی یوان بر اولننك اسمیدر هند ولایتندن
کلور قارا اولور خاتونلارننك طلهی کبی او لور بونلار اوباشلاردر وروشنی مذهبندن
یاوزراقلار در نته که بیوردی *(اگرچه روشنی ایرمس بو اوباش * ولی بو اش
شریعت حکمیدین تاش)* یعنی اگرچه بو مذهب روشنی مذهبی کبی اولمسه ده
لکن بونلرننك اسمی اوباش در لکن بهر حال اولسه لرده هر ایکیسینك مذهبی
شریعت حکمندن طشدر هر ایکسی کافرلر در اوباش لغتده هر طرفدن کلدکی
کمسنه لاره اسمدر یا که فاسق معناسنده در اصطلاحده یای نسبت براه دریای
نسبت حذف اولندی ضرورة شعر اوچون مذهب عباس بن عبیدة الحروفی الاو باشی
دیرلر بو تقدیرچه اوباش بر شهرننك اسمیدر شیراز قربنده در تأمل *(بتبدر
بو الحسن اول یخشی بنده * چغار موندداغ فریق آخر زمانده)* یعنی ابو الحسن الخرقانی
حضرتلاری اداب صوفی دیدکی کتابنده یاز مشکه بومنکور ایکی تورلوك گروه زمانه
آخرنده چقارلار اول زمانده کوب اولورلار *(بو آیغان فرقهٔ ضال مضلدر * شریعت
اهلی بو ایلدین مجیلدر)* یعنی اول کتابده ایدی بو ایتلکان ایکی کروه آزغونلاردر
وآزدرغوچیلار در جماعت شریعت اهل لاری قاشنده اویا تلیغ لار در دیدی مصراع
ثانیده تقدیم وتأخیر واردر اصلده بو ایل شریعت اهل لاری قاشنده مجیل لاردر
دیمکدر تامل ایلیه سن *(اینانسون دیب مونی بر نچه بی عقل * قیلورلار حوا جه احمد دین

موني نقل)* يعني اشانسونلر ديونچه عقل سزلر اول ايكى مذهب ننك تابع لرى
خواجه احمد يسوى دين كوچررلر يعني ايتورلركه بز ننك سلسله مز خواجه احمد يسوى
ديرلر خلايقلرنى آلدامق اوچون *(خدا ننك دوستى بولسه خواجه احمد * قيلورمو
هم مونكديك بدعت بد)* يعنى خواجه احمد يسوى حضرتلرى الله تعالى ننك دوستى
اولسه مونچلاين بدعت و ياوز اشلرنى قيلماسدر حاصل كلام آنچلاين الوغ اوليادين
مونچلاين كفرلك فعللرى كلمسدر *(شريعتده ايدى اول آفتابى * توشبدر بزگه اول
اير دين كتابى)* يعنى ناظم ايدى اول حال اهلى خواجه احمد يسوى حضرتلرى شريعتنك
قوياشى ايردى يعنى كامل مكمل ايردى اول اير ننك بزگا نجات الذاكرين ديكان
كتابى قولومزغه توشدى *(اوشال سلطان بتبدر بلكه آنك * كتاب تنبيه الضالين اچنك)*
يعنى اول پادشاهدن مراد خواجه احمد يسوى نجات الذاكرين ديدكى
كتابدن نقل ايدب تنبيه الضالين ديدكى كتابى ننك ايچنك يازدى بو ايكى كتابده
خواجه احمد يسوى ننك تحريرندندر بيله ديو نقل ايلدى *(آنكديك فرقه ملعون خدادر
* آلارننك فعلى سنتدين جدادر)* يعنى آنچلاين كروه الله تعالى ننك رحمتندين
يراقلاردر و دخى آنلارننك اشلرى اهل سنت وجماعت اشندن آيرلغاندر شوننك
اوچون كافرلردر ديدى ملعون ديدكى الله تعالى ننك رحمتندن يراق اولنمش
معناسنه در *(بو اشلر بى شك وريب اى مسلمان * اوشال قطب زماندن ايردى
يالغان)* يعنى بو ايتلكان ايكى كروهننك اشلرى شكسز وشبهه سز اول قطب
عالم حضرت شيخ احمد يسوى زمانندن بيرو يالغان ايردى يعنى بو اشارتندر
بونچلاين بد كروهلار آننك زماننده بار ايرمش)* قيو ايردين كه نقل
ايتسه بو اشنى * ايناناسنك زنهار آنداغ ديمشنى)* يعنى قايو اوليادن براگو
بونچلاين اشلرنى كوچرب نقل ايلاسه زنهار نقلينه ايناناسنك باالحقيقة يالغاندر
* ولى بولسه الوغ بولدين تايارمى * خلاف شرع پيغمبر ايتارمى)* آننك
شاننك يالغاندر بو افعال * اكرچين ديسه ايرمز صاحب حال)* يعنى آنچلاين
اشلر خواجه احمد يسوى قاتننك يالغاندر اكر مونداغ اشلر حقيقت اولسه ده اوعلم
حال اياسى دكلدر زيراكه اهل حالدن مونچلاين نابكار اشلرى اشلمزدر *(ولى
بلماسمز اول آيغان كشى نى * قيلب اوتكان ايكان شيطان اشينى)* يعنى آنچلاين
فعللرنى قيلغوچى يالغانچينى اوليادب بلمسمز بلكه آنى شيطان لعين آلداب
توغرى بولدن اوتكاردى وچقاردى ديب بلورمز *(آلوب بارسه كشى اهل عيالين *
كوتاربى حميتليك وباالين)* يعنى بو ايكى مجلسكا بر كشى خاتون واوغلانلرنى
آلوب بارسه اول كمسنه كونچيلك ايلامايانلر ننك گناهنى كوتاررآلار كروهنده
اولوب تموغده قالور *(حرام اشنى كه طاعت بلسه انسان * ايرر بول اعتقاد
نامسلمان)* يعنى براكو حرام اشنى كه طاعت وعبادت بلب اعتقاد ايلسه مسلمان
دكل كمسنه لرننك اعتقاديدر يعنى يوقاريده مذكور اولمش ايكى كروهننك

فعللرنی طاعت وعبادت دیوبلسه کافردر * برادرلر بلکلر راه حقنی * توتنك دوشمان اوشال آیغان فریقنی * یعنی ای دین قرنداشلری بلکزلر توغری یولنی وبوایتلکان ایکی گروهنی دوشمان توتنکزلر وآنلر ایله بر مجلسده اولتورمنکزلر وآنلره عقیقه قزکزنی بیرمکزلر ایمشلرکم بوایکی گروهننك مجلسینه برکره براگوکرسه قرق کونکا قیکلی کونکلی آندین بیزمس * قیامت کون قوشولسه جان ایله تن * قوبار هر آدمی اوز دوستی برلن * یعنی پیغمبر علیه السلام ایدی قیامت کون بولسه آمنا به وصدقنا جان ایله تن بر بریکا قوشلب قبردن قوبسه‌لر هرکم اوزی ننك دوست کوردکی گروهی برله قوبار دیدی شول اجلدن مصابیح ده کتورمش که (انت مع من احببت) دیدی (حکایت) * پیغمبر داریده برکور گدایی * کلوب ایردی تلای چیز خدایی * یعنی روایتده کلمشکه پیغمبر علیه السلام یورطینه بر صوقر تلانچی کلدی الله تعالی اوچون نرسه تلاندی (ایمشلرکم بو صوقر تلانچی عبدالله بن ام مکتوب ایردی پیغمبر علیه السلام ننك مؤذنی ایردی غایت فقیر کمسنه ایردی * تورروب ایردی قاراشب بعض ازواج * غضب برله قارادی شاه معراج * یعنی اول صوقر تلانچی نی پیغمبر علیه السلام ننك بعض خاتونلری قاراب تررلر ایردی فی الزمان آچیغی برله قارادیلر آنلرغه معراج پادشاهی پیغمبرمز ایدیکه یانه اوچون نامحرم ایر بوزینه بقار سزلر دیدی * دیدیلر ای شهنشاه قبائل * بز آندین قاچمدق کوردیب بو سائل * یعنی اول خاتونلر ایدیلر ای قبیله‌لر پادشاهی بزلر اول صوقر تلانچی دین یوزمزنی قاچورمدق صوقر اولدقی اوچون دیدیلر * آلارغه ایدی اول سلطان ابرار * اگر کور بولسه اول سزلرده کوز بار) * یعنی پیغمبر علیه السلام جوابنده ایدی اگر اول تلانچی صوقر اولسه سزلر ننك کوزکز بار در دیدی * (آلار بز بلمدك دیب زاری قیلدی * کهرلر کوزلریدین جاری قیلدی) * یعنی پیغمبر علیه السلام خاتونلری ایدیلر یارسول الله بزلر آنداغ ایرکاننی بلمدك معذور ایله دیوزار زار یغلادیلر کوزلرندن گوهر کبی یاشلرنی آقزدیلار * (نه سوز پیغمبر از واجیغه ای خاك * آلار ایردی جمیع شبهه دین پاك) * یعنی ای عقل ایاسی بو حکایتدن آنگلاکه بونه الوغ سوزدر پیغمبر علیه السلام خاتونلر بنه عتاب ایلدی ای توفراق ذاتلی آدم حال بوکم رسول الله ننك خاتونلری بارچه شك وشبهه دن پاکلر ایدی آنداغ بولسه‌لرده بونچلاین الوغ عتاب برله ایلدی اذا کان الامر کذلك * (تعجب فتنه‌لی در بوزمانه * توشبدر ایرلر احوالی یمانه) * یعنی عجایب فتنه‌لی دربزلر ننك بوزمانمز ایرنلر ننك حالی یماندر یعنی اصلا آنلرده غیرت وکونچیلك یوقدر خاتونلرنی بازارلرغه وطویلرغه وبولوشلارغه پرده سزرضا بولوب یبرورلر ویات ایرنلر ایله سوزلشورلر خصوصا بولار ننك بلغار ننك برصبان طویی دیگان بیرامی واردر آنده خاتون وقزلرنی طاغان آستی دیکان اورنلرغه یبرر لرویاش یکتلری

قزلری ننك وخاتونلری ننك قولندن توتوب اوینارلر وغوغه های هوی ایله اوراملر اوزره ایلنورلر ودخی شونده اویناب شهوت طریقی ایله توتقان خاتونلر ننك قزلرینی نکاح برله آلورلر وقانده ممسوسه خاتون ننك قزنی آلماق بو محض حرامدر الله تعالی ننك لعنتی اول بیرامنی اوّل قیلغوچی سینه اولسون آغزلرینه توفراق اولسون حلال دیو اعتقاد ایله گانلرگا *(خرد مند ایشت مندین نچه پند * بو سوزگا بولمدم عامل اگرچند)* یعنی ای عقل ایاسی کمسنه مندین بر آز اوگوت ونصیحت ایشتکل اگرچه بن اول سوز ایله عمل قیلغوچی بولماسمده آنی اشتب اوگوت آلغل اول اوگوتلر توبانده یاد اولسه درکدر *(زمانه خاتوننی یولغه سالمق * ایرر آسان اول اشدین جنك قیلمق)* یعنی بو زمانه ده خاتونلرنی طریق حقغه کوندرمك مشکلدر بر قلعه نی صوغش برله آلماقدن *(اوزو لماس سالمه نی بوینگغه سالمه * اگرچه آلمه دررخساری آلمه)* یعنی آنداغ اولسه ده اوزلماس یبنی بوینگغه سالمغل اگرچه اول خاتون ننك یوزی آلمایمشی کبی اولسه ده آلماغل ونکاح ایلامکل یعنی حاصل کلام بر خاتون ناحرملره قاراغوچی اولسه نه قدر کورکام یوزلیك اولسه ده آلماغل دیمکدر زیرا که اول اوز ننك اولگونچه بوینگده اوزلمس یبدر سالمه دیدکی لفظ ننك اوّلکسی یب معناسنه در لغت حبرقنددر وایکنچیسی ترکیدر سالمقدن مشتقدر کنایه در فاجره خاتوننی آلماس سزلقدن آلمه لفظی ننك اوّلکسی بر مشهور یمش اسمیدر وایکنچیسی فعل نهی در یعنی کورکام یوزلك ناحرملره باقاجی خاتوننی آلماغل دیمکدر قوله تعالی (ولا تمدن عینیك الی ما متعنا به ازواجا منهم زهرة الحیوة الدنیا)* دمی عیشیکه بولغای آخری سرد * آنی خوشلاب قبول ایتمه اوزون درد *
یعنی بر از ترکلك ننك آخری حوقدر آندن مراد کورکام یوزلیك خاتوننی وناحرملردن یوزنی قاچرماز خاتوننی آلوب آننك برله بر آز زمان ترکلیك ایلمك ننك آخری عذابدر بس آنی خوش کورب اوزگه اوزنك ازون قایغونی آلماغل زیرا که فاجره خاتون ننك قایغوسی دنیاده وآخرتده کوبدر نتاك که پیغمبر علیه السلام ایدی حیله کار خاتونلار ننك حیله سی قرق ایر ننك حیله سندن آرتقدر دیدی کنه پیغمبر علیه السلام ایدی فتنه لر ننك الوغی کورکام خاتوندر یوزینی ناحرمدن قاچرمز دیدی *(بالا دیب سالماغیل جاننك بلاغه * بالا برله بولورسن مبتلاغه)* یعنی بالالار واوغلانلر بولسون دیو یاوز خاتون آلوب جانکنی بلالرغه وقضالارغه سالماغل زیرا که اوغلانلر اوچون یاوز خاتون شوملغندن کوب قضالارغه اوغرارسن بالا دیدکی لفظ ولد معناسنه در بلاغه دیدکی قضا معناسنه در تأمل غفلتده قالماغل *(مسلمان آلی اولسه آلمه آلین * اگر آلسنك قبول ایتمه وبالین)* یعنی مسلمان جماعتندن بولسنك آلرنکلی یاوز خاتون ننك قولندن آلماغل وآنی نکاح ایلمگل زیرا که آل نرسه ننك توسی اوکار نکاح ایلاسنك اول یاوز خاتون ننك گناهنی قبول ایلمه وآننك بوزوق فعلا راضی اولمغل زیرا که گناهده اورتاق اولورسن آل لفظی جماعت معناسنه عربی

آلمه لفظی فعل نهیدر ترکیدر آلین لفظی لونلردن برلوندر کنایه‌در کور کام یاوز خاتوننی آلمق برله خدانینك رضالقی تابلماسدر نتا کیم بیوردی *(قویب تنکری تعالی‌ننك رضاسین * نیچوك تندر قیلوردین مدعاسن)* یعنی بونیچلاین یاوز خاتون آلوب تنکری تعالی‌ننك رضالقنی قویب اول خانونغه بوین صونب و آننك یاوز فعللر ینه رضا اولوب نیچوك آدمی در دینده مسلمانم دیو دعوی قیلمق حاصل کلام یاوز خاتون‌ننك فعللرینه صبر ایلمك مسلمانلق دگلدر بلکه آنی طلاق ایلمك فرضدر *(اگر بار آلغاننك‌ننك یخشی حالی * دیمه خاتون دیکل دین‌ننك کمالی)* یعنی بالا وفرزند اوچون آلغان خاتون‌نك یخشی بولوب ایز گو اولسه مثلا نامحرمدن یوزنی قاچرر بولسه وفرجنی زنادن صقلار بولسه وبش وقت نماز اوتار بولسه وروزه‌سین توتار بولسه وجنابتدن غسل قیلور بولسه وحیض ونفاس علمنی بلوب ایرینه خالص اعتقاد ایله خدمت ایلسه آنیچلاین خاتوننی خاتون دیو ذکر ایلکل ایز گو خاتون‌ننك صفاتنی بیان ایلاب بیوردیکه *(خوش اول زن بلمسه بیهوده دیرنی * سچوك لفظی بیلن شاد ایتسه ایرنی)* یعنی ایز گو خاتون اولدر که فائده‌سز یات یورتلرغه بارمقنی بلمز بلکه تاتلی تلی برله ایرنی شاد ایتار دیمکدر *(اگر اون یل ایونده بولمسه اون * اونی چقماس آنی ایتور که برکون)* یعنی ایز گو خاتون اولدر که اون یل مقداری ایرینك ایونده آشارغه اونی بولمسه آوازی چقمز آنی کشیگه ایتور گه هیچ برکون حاصل کلام ایری‌ننك ایوندا اون توز بولمسه یات ایولرگه بارب ایتماس بنم ایرمننك اونی و توزنی یوق دیمسدر بلکه ایرینك فقیرلکنی ستر ایلر اون لفظی ننك اوّلگسی عدد دن برعدددر وایکنچسی دقیق معناسنه‌در اونی دیدکی آواز معناسنه‌در هر اوچوسی ترکیدر *(بلور ایر آلدیده دادك اوزینی * وکر یوز تبسه قایتارمس یوزینی)* یعنی ایز گو خاتون اولدر اوزینك حلال جفتی آلدیده کنیزك کبی مجنسز اطاعت ایلر اگرچه ایری آنی یوز کره آیاق آستونده تیبکلاسه‌ده یوزینی قایتاریب آچیغلانب ایرینه یوز چتماسدر دادك دیدکی کنیزك معناسنه‌در خوارزم لغتیدر تبسه دیدکی بتقدیم التاء تیبما کدن مشقتدر ترکیدر *(اگر اویسه کوزون کلفت بلان شوی * توروب ایودین چقارغه ایلامس اوی)* ودخی ایز گو خاتون اولدرکه ایری آننك مشقت برله کوزنی اویوب وتیشوب آلسه‌ده ایرینك ایوندن یات ایوگه چقارغه فکر ایلمسدر ویات ایرلرننك محبتنی کوکلگه توشورمسدر شوی دیدکی ایر معناسنه‌در کلفت مشقت معناسنه‌در اوی فکر معناسنه‌در *(سرین فاش ایلمس گرغملك بولسون * اگر تنك بولسه اینور بولسه بولسون)* ودخی ایز گو خاتون اولدرکه ایری ننك سرین فاش ایلمس نه‌قدر قایغوده بولسه‌ده واگر برا گو ایتسه‌سن تارلقك توراسن دیگان کمسنه گه اینور بولسه بولسون دیب آرتق سوز ایتمسدر *(اگر زن ننك بونگدیك بولسه حشتی * آنی دیگل بو دنیاننك بهشتی)* اگر بر خاتون‌ننك صفاتی یوقاریده ایتلکان شرطلر اوزرینه اولسه آنیچلاین خاتوننی بو دنیاننك اجماخی دیو بلگل حشتی دیدکی لفظ حاء مهمله

ایله وفتحی ایله صفات معناسنه‌در عثمانیه لغتیدر وهم فارسیده واردر * (السکّا
توشسه موندا‌غ نازین گل * دیکل بوسنده‌در بوسنده من قل) * یعنی الله تعالی
نصیب ایلب بونچلاین نازین خاتون فولکّا توشسه ایتکل نه سرلرنك بار‌در اول
خاتوندن یا شرمگل ودخی اوبوب وقوچوب من سننك قلنك وخدمتچنك من دیکل
بوسنده لفظی ننك اوّلکسی ترکی در بو اسم اشارتدر سنده فیك معناسنه‌در ترکیدر
وایکنچسی اوپمك معناسنه‌در فارسیدر دیکل لفظی ننك فاعلی درحال اولوب توشدی
یا که هر ایکسی ترکیدر وزن شعر اوچون تکرار اولندی یا که وجه تکرار اولدر که
بو اوصاف ایله موصوف اولدنی خاتونغه کل امورنی توکیل ایلمك اوچوندر تا که بونرسه
سنوکی بونرسه منوکی دیو ایتماس اوچوندر * (سرای آخرت ننك زادیدر اول *
عنایت گلشنی ننك بادیدر اول) * یعنی بو اوصاف ایله موصوف اولنمش خاتون آخرت
یورطی ننك آزوقی‌در ودخی الله تعالی ننك یاردم یلیدر رحمت گلی اوزره بعض
نسخه‌ارده کلشنی ننك یاغیدر اول نسخه اولی‌در عقل ایاسنه یاشرین دگلدر حاصل
کلام ایزگو خاتون بولمقی آخرت مرادلارنی تابماقغه سبب دیمکدر * (قاراد یمه قرا
خوش فعل خونی * نکودرنی کوچه کورسه‌نی کوبی) * یعنی قچانکه خاتون آلمق تلاسنك
صورتنی کوریب بو قراقدر دیما کل بلکه قاراغل آننك ایزگو خلقینه وایزگو
خلقی اولدر کچوك والوغ اورامـلارنی کورمگان خاتون اولسون یعنی کنایه‌در اصلا
ایوندن چقماغان ایزگو خلقلی قزدر دیمکدر قار الفظی ننك اوّلگسی رنکاردن
بررنکدر وایکنچیسی امرحاضردر قرامقدن مشتقدر نکو لفظی ایزگو معناسنه‌در نی کوچه
نون نافیه اوچوندر کوچه کچك اورامغه ایدرلر کوی لفظی ننك تصغیریدر نی کونی
دیدکی هم نافیه اوچوندر کوی دیدکلری الوغ اورامدر * (غنیمت کورتابلسه خلقی
خوش کور * بلادر جانوکّا ماه سخن شور) * یعنی بایلق کورگلستّا ابر خاتون تابلسه ایزگو
خلقلی لکن اوزی صوقردر یعنی صوقرخاتون بولدی دیب جزغ وفزع ایلامکل
بایلق ننك الوشیدر زیرا که آچیغ سوزلك کورکام خاتون جانوکّا بلاوقضادر کور
لفظینك اوّلکسی امرحاضردر ترکیدر وایکنچیسی صوقر معناسنه‌در فارسیدر سخن
سوز معناسنه‌در شور آچیغ تللی معناسنه‌در * (آقزور آقلمغن گر کلسه تلگه * قزیل دیب
آلماغل بدخو قزایلگه) * یعنی آلدقی خاتوننك دایم آقزر بولسون آق لغنی اگر
سننك برله تلکانده آندن مراد سننك برله سوزلشکانده کورکام وسچوك لفظنی
آغزندین آقزیب چقاریب سوزلاشسون دیما کدر ودخی سن قزیل یوزلی کورکام
دیب یاوز خلقلی قزنی قولغه آلماغل نتاککه یوقاریلك بیانی کیچدی آقزر لفظی ظاهردر
قزیل لفظی ننك اوّلکسی لونلردن برلوندر وایکنچیسی بنت معناسنه ظاهردر تأمل * (یمان
بولسه نعوذ بالله آندین * زیاندین اوزگه هیچ کلماس یماندین) * یعنی آلدقی
خاتوننك یاوز اولسه سغنارمز الله تعالی غه اول خاتون شوملغندن آنچلاین خاتون
زیان ویمانلقدن اوزگه قولوندن کلماز در * (یمان خاتون شیاطین قامچی سیدر *

قولنك باغلاغوچی ار غمچی سیدر * یعنی یمان خاتون شیطانلار قامچیسیدر قولـگنی خدای تعالی ننك عبادتلرندن باغلاب گناه در یاسینه چوملر غوچیدر حاصل کلام یمان خاتون الله تعالی ننك عبادتلرندن قولـگنی باغلار آننك سببی ایله گناهلارغه چوما رسن بس آنداغ اولسه طلاق ایلمك فرضدر ار غمچی لفظی چوماق وغوطه اولماق معناسنه در قاشقر خلقی ننك لغتیدر * (دوعالم ناری بولسه ناری کیتسون * کوز نك کورمسکه شوم دیداری بتسون) * اذا کان الامر کذلك بو یاوز خاتون ایکی دنیا ننك تموغی بولسه طلاق ایلاگل اول ایکی دنیاننك تموغی سندن کتسون یتسون بتسون دیو طلاق ایلـگل تأمل شوم یاوز معناسنه در دیدار یوز معناسنه در یتسون بتقدیم الیاء علی التاء بمعنی المعدوم بتسون باتسون معناسینه لغت اهلینه مخفی دگلدر * (اگر اول کیتماسه سن کیت آلب باش * کوتاریب یوره گل تاغدین آغر تاش) * یعنی اول یاوز خاتون اوزی کتمسه سن اوز نك باشگنی آلب کیتکل عزلت بولنی اختیار ایله زیرا که اوز گا تاغدین آغر تاشنی مراد آغر گناهلارنی یوکلاب یورمگل * (ثگوذاتیغه ایدی بر نگوخوی * ایررسن بو العجب منقادهٔ شوی) * یعنی بر ایز گوذاتلی خاتونغه بر ایزگو خلقلی کمسنه ایدی عجب سن ایرگا بویگنی صونغوچی سن دیدی (ایمشلرکم اینکوچی حفصه بنت عمر ایدی حضرت فاطمه غه ایدی یا فاطمه سن عجب کوبراك ایرگا بویون صونب خدمت ایترسن خاتونلارده سننك کبی ایرینه بویون سونغوچی خاتونی کورمدم دیدی فاطمه رضی الله عنها جواب بیریب ایدیکه *(دیدی قصدیم میننك تگریم رضاسی * بتر اول اورتاده ایر مدعاسی) * یعنی حضرت فاطمه ایدیکه منم خدمت ایتما کدن مرادم مقصودم تگری تعالی ننك رضالقیدر آننك رضالقی اوچون ایرمگه کوبراك خدمت ایترمن دیدی اول آراده تمام اولور ایرم ننك دعوی قیلدقی نرسه سی حاصل کلام فاطمه ایدی ایرمگه خدمت ایله مکم اول الله اوچوندر شوننك مقنده ایرم ننك دنیا وآخرت دعواسی تمام اولوب مندین خوشنود اولور دیدی * (ایکی طاعت میسردر بر اشده * نیچوك سونمای بوین امر ایلامشده) * یعنی فاطمه ایدی برخدمت ایلامکمده ایکی طاعت یگل اولهدر بر اش برله بری الله تعالی رضالقی وایکنچسی ایریم ننك شادلقیدر بس برخدمت ایلامکم برله مونداغ الوغ ثوابلار بولغاچ نه اوچون بویون صونماس من الله تعالی بیوردقی اورنغه زیرا که الله تعالی خاتونلارغه ایرینه بویون صونماقغه بیوردی دیدی (شیخ کامل استمك وشریعتکه ایارمك مقنده) * کیل ای صوفی امید ایتسنك صفادین * قریش چقمه طریق مصطفی دین) * یعنی کلـگل ای صوفی اولدقی کمسنه الله تعالی ننك رحمتندن امید ایلاسنك پیغمبر مز ننك یولندن چقماغل پیغمبر مز ننك یولی بو بابده اول ایدی مرشد امرندن مرید چقمزلق ایدی سنك هم مرشد امرندن چقماغل وهمیشه مرشد طلبنده اولغل * (عمل قیل انکا قیلمه عمل گه * توکل ایلـگل عزوجلغه) * یعنی سن پیغمبر یولنده اولسنك

(شیخ کامل استمك وشریعتکه ایارماك مقتله)

اوّل عمل قیلغل اخلاص برله عمل قیلادقدنصگره عمل گه تایانماغل و آننك كوبلگنه آلدانماغل وعملنی قیلغاچ قبول اولمقنی خدای تعالی گه توكل ایلگل *(عمل قیلمای صفابولماس كوڭلده * آیاقسز هیچ كشی یورمدی یولده)* یعنی مجرد ایمان كلتورمك برله الله تعالی ننك رضالقی وخوشنودلقی تابلمسدر بلكه عمل ایلامیون كوڭللرده صفالق اولمزنتاكه آیاقسز كمسه ننك یولده یورمگه قادر اولمغانلغی كبی آنچلاین عملسز كمسنه الله تعالی ساری سیر ایلمك ممكن دگلدر نتاكه بیوردی *(قچان قولسز كشی بولغای شناور *شناورمن دیسه هیچ قیلمه باور)* یعنی قچانكه سنگا بر قولی بوق كمسنه صوده یوزارمن دیسه آننك صوده یوزارمن دیگانینه اعتقاد ایلمه زیرا كه قولسز یوزارمن دیمكی یالغاندر آنچلاین بر كمسنه عمل سز الله تعالی گه یقین وسیر ایلرمن دیسه یالغاندر اعتقاد ایلمه آننك اوچون عمل قیلماقغه الله تعالی اوزی بیوردی البته اوزی بیورغانغه خلاف ایلمك لایق دگلدر شناور شین ننك كسری ایله صوده یوزمك معناسنه در *(سالبدر راه سنت راه عامه * بو یولدین چقماغل اوزگا مقامه)* یعنی طریقتكا سلوك ایلسنك طریق اعتداله سلوك ایله اول طریق اعتدال اولدر سنت یولنده یورگوچی كمسنه لر عوام الناسقه یول سالدیلر وكورگازدیلر آنی سواداعظم دیرلر اول یولدن اوزگا یولغه چقماغل اهل سنت والجماعت نه دیدیلر اعتقادده واعمالده وافعالده آنلر طریقنچه اولغل دیمكدر زیراكه تصوف اهلی مزدیدكی گروهلر اون بشدر اون دورتی بالكلیه خطادر مگر برسی سواداعظم اوزره در آنی تصوف سنت دیرلر (اولگی حروفیوندر اول ایكی نوع اوزره در برسی حروف الفرعی دیرلر اما حروف الاصلینی مذهب روشنی دیرلر وحروف الفرعنی مذهب اوباشی دیرلر بونلرننك حاللرنی یوقاریده ناظم رحمه الله تعالی بیان ایلدی بوایكی مذهب ظاهرده اهل تصوف بولسه لرده كافرلردر بونلرننك قانی ومالی حرب اهلی كبی اتفاق علمابرله حلالدر ایكنچیسی حبیبیدر آنلر برقومدر تصوف دعواسنی قیلورلر وایتورلركه قچان الله تعالی بربنده سنی غایت سوسه خطابات الله تعالی آندن ساقط دردیورلر حرام نرسه لر آنگا حلالدر دیرلر بونلر هم كافرلردر دوزخی بومذهبكا ملاحدون هم دیرلر نتاكه ناظم رحمه الله كرامت بابنده ذكر ایلدی (اوچونچیسی اولیائیه در آنلر تصوف دعواسنی قیلورلر قچان بربنده اولیا اولسه اول كمسنه پیغمبردن آرتقدر دیرلر اماذكرلرینی جهریه ایتورلر وغیری اورنلری شریعتكا موافقدر بونلر هم كافرلردر بوایكی مذهب چین وماچین شهرلرنده كوبدر (تورتنچیسی شمراحیه در آنلر برقومدر ذكر مجلسلرنده باراباندفی وقوبزچالورلر وخاتونلرینی غیر كمسنه گا اول مجلسده جماع قیلدررلر وایتورلر خاتونلر اجماخ سچاكیدر ساچاكنی قوناقغه ایسلاندرمك كرك دیرلر بونلر هم كافرلردر اگرچه قرآن اوقسالرده (بشنچیسی اباحیه در آنلر هم تصوف دعواسنی قیلورلر وایتورلركه بزلر بوسلسله ده وشجره ده

اولساق بر برمزننك مالى بر برمزگا حلالدر وصورامين آلساقده هم جايزدر
ديرلر وبكرلى قزلرنى اوّل كياوگا بير مسدن بورون شيخ لريننك قويننه يابوب اوّل
اول قزغه جماع ايلامين كياو آلماسدر بونچلاين مذهبلر اصفهان وقراقوم شهرلرنده
كوبدر بونلر هم كافرلردر اگرچه الله تعالى نى بر بلوب پيغمبرنى حق بلسه لرده
(آلتنچيسى حلاليه در آنلر هم تصوف دعواسنى قيلورلر وايتورلركه ذكر مريدلرنى
خداغه عشق ايلمك اوچون طنبور حلالدر الله تعالى حضرتى اوزى هم اويون
آوازينى سوار ديرلر ودخى اوله امرده نه حركت وكسب ايلسه اوچدن برينى شيخ لرگا
بيرمك فرضدر ديرلر بونلر اهل بدعتدر بونچلاين مذهبلر يارکاننك وقوقان واندجان
شهرلرننك كوبدور وهم بلغار شهريننك اطرافلرننك نامعلوم اورنلرده باردر (يتنچيسى
حلوليه در آنلر هم تصوف دعواسنى قيلورلر وايتورلركه كوركام يوزلى خاتونلر
ويكتلر ايله قوچاقلاب كورشماك حلالدر ديرلر آندين صوڭره قوللرينى چابب
رقص ايلرلر وايتورلركه بونچلاين ايلمك الله تعالى ننك صفتلريندن بر صفتدر
ديرلر بونلر هم كافرلردر ظاهرلريننده شهادتين اولسه ده بونچلاين مذهب هند
شهرلرنده كوب اولور (سكزنچيسى حوريه در آنلر حلوليه مذهبى كبيدر لكن
آنلر ايتورلر بزلرننك ذكر مجلسمزگا حور قزلرى كلور بزلر هوش سز اولورمز
آنلر ايله جماع ايلرمز ديرلر مجلس لرندن چقغندن صوڭره غسل ايدرلر ودخى
ايتورلر الله تعالى نى تانمق بزدن بولماسدر ديورلر زيراكه بزچلاين بنده لر
قنده الله تعالى نى تانمق ديب بو بيتنى ايتورلر (بيت) تراتودانى هرگز نتوان
شناخت كس * كرندانند هر كس تودانى وبس * بونلر هم اهل ضلالتدر تصوف
دعواسنى قيلدقلرينه اعتبار يوقدر (توقزنچيسى واقفيه در آنلر بر قوم در بر
اورننى معين لب مسجد كبى قيلغانلردر آنده طهارت آلوب كررلر وبش وقت
نمازنى اوتارلر آندن صوڭره بر خوب صورتلى قز اوغلاننى كلتوروب محرابلرينه
قويارلر دعا قيلدررلر وبارچه قوملرى اول قز اوغلان ننك يوزينه قاراب لا اله الا الله
ديب هوشسز بولورلر آنلر هم اهل بدعت وضلالتدر (اونچيسى متجاهله در آنلر
بر قوم در صوفيلرى باشلرينه چالمه كيمزلر وايترلر بزلرننك صوفى اولغانمزنى هيچ كم
بلماسون ديو كافرلركيمنى كيارلر بونلر هم اهل بدعتدر بو ايكى مذهب دامغان واستر
آباد شهرلرننكدر (اون برنچى متكاسله در آنلر هم تصوف دعواسنى قيلورلر بايلرى
تصوفلرينه كرسه تلانچيلك ايلارلر وايتورلركه فقير وفنا لك يولى بودر ديرلر اول
بايلرننك مالنى طالاب آلورلر بونلر هم اهل بدعتدر بونچلاين مذهب بش بالغ
شهرننك كوبدر اون ايكنچى الهاميه در آنلر هم بر قومدر تصوف دعواسنى قيلورلر
وايتورلر علم لك اوگرانمك وقرآن اوقومق كركمز بلكه بزلره معمول بيت لر
وحكمتلردر بونلر هم اهل ضلالتدر (اون اوچنچى سوفسطائيه در آنلر بر قومدر
حقايق الاشياگه انكار ايدرلر وتصوف دعواسنى قيلورلر كرامت اوليا كورنسه ده

حقیقت دگلدر دیرلر بونلر هم اهل بدعتلردر بونلر مذهبی بوز مانده بیك آزدر
اوّلز مانده اسکندریه ده کوب ایردی (اون دورتنچی ادعائیه در آنلر بر قومدر
صوفیلق دعواسنی قیلورلر وایتورلر بزلر شونداق مقام لره یتدك وشونداق
شیخ دن سلسله آلوب کمالات تابدق دیرلر مال اوچون شیخ لق دعواسنی قیلورلر
وزینت دنیاننك انواعی ایله موصوفلردر سودکلری بایلردر وقاچدقلری فقیرلردر
وتللری یالغان وغیبتدن بیزمازلر ودخی ایتورلر مرشدلر بدعت اشنی اشلاسه ده
ویالغان سوزلسه ده اعتبار یوقدر زیراکه اول مستدر مریدلر حالنی تجربه قیلمق
اوچون قیلور دیرلر بونلر هم ملاحده مذهبنه توغریدر اهل ضلالتدر (بس
بوایلگان اون دورت گروهلرده خارق عادت کورنسه ده استدراجدر یامعونتدر
بونلرننك کشفینه آلدانماغیل (اون بشنچی سنیه در آنلر اهل حقدر نتا که ناظم
رحمة الله علیه ننك کتابیده یازلمشدر اوزگه کتابلرده مذکوردر آنی بیان ایلمك
حاجت دگل حاجت اولسه کتابلره باقنك امابلکه سن طریق اعتدال سلوك ایلگل
یاد اولنمش مذهبلردن ساقلانغل دیمکلر اما تصوف سنت ننك تعریفلری بوابیاتدن
یاد اولنمشدر (بیت) تصوفدر رزائلدن تخلی * صفات مرضیه برله تحلی *
توگلدر رضا زهد تعفف * حقیقتده بودر علم تصوف * تصوف صایلورمی رقص
دوران * نه ریبه هر متنده اولمه حیران * یازار تاتار خانیه ده مفصل * سماع وعظ
احوالن مدلل * سماع وعظ قرآن مستحبدر * ریاسز سمعه سز امر عجبدر *
تغنی ننك سماعیدر محرم * بوسوز معلوم جمله اهل عالم * نتیجه سد قیل باب
سماعی * خلاف شرع راهه اولمه ساعی * مشایخدن جنید رحمه الله * سماعه توبه
قیلدی اولدی آگاه * مرید صادق اول چون صبح صادق * کیدر مهر نکله
ظلمات سرادق * نه بولدنك بزگا ای دده دیمکده * بوهای هوی ایله دورفلکده *
ندردی صدای نای اونندن * دینی یقدنك بوننك امثالی شردن * یلان جدی
مریدننك اه واهی * اوتوزیل غیبتندن چوق گناهی * کل اولمه صوفیه جرار
جاهل * جهالتدن بلاسم هلائل * دیمش یوسف زلیخه سنك جامی * طریقت اهلی ننك
اول نیك نامی * مکن باصوفیان خام یاری * که باشد کار خامان خام کاری
طریق پخته کار یر اندانند * بجای میوه از باغت فشانند * ز اصل خویش آن
میوه بریده * بماند تاقیامت نارسیده * کریم النفس بر اهل حاله * کمنك
واردر مجالی قیل وقاله * بایزید ولی معروف کرخی * سلاطین مشایخ مثلی بلخی *
دیمش مرحوم قاضی زاده ظاهر * صلاح علمله عالمده ماهر * چالش لب اهلینه
آلدانمه قشره * سرای معرفتدن قالمه طشره * رسوم عاد قیله اولمه مغرور * مجرد
خرقه ایله اولمه مسرور * بوتاج خرقه مسواك ادن * غرض اصلاح نفس اولدی
قمودن * آلارننك چوغی صورت اوغرسیدر * گمان یوقدر که کسوه اوغرسیدر *
کورب هر اهل رزقننك کسوتنی * اینانمانك بلمادن ماهیتنی * صقن صانمه

(الرزائل النعیمة کالقتل والکذب وغیرهما والاصل ان اولیاء الله تعالی لایوصف بهذه الاخلاق تامل)

(خواجه بهاء الدین نینك ایکی مریدی نینك حکایتی)

بیمان صوفی صوغانی *قابوغین دخی قویماز بولسه آنی * بوقوم اچنك کوبدور بلمراتی *
اوزادر طیلسانی ریدائی *حذر ایت کتمه دن راه ضلاله * سلوك ایله طریق اعتداله *
کشی بر یول ایله اولماز خدایی * مگر ایلك رسوله اقتدایی * ولی اولان اولور فقه ایله
موصوف * ایدر هم نهی منکر امر معروف * دلیل اولور صراط مستقیمه * طبیب اولور
گناهکار سقیمه * که بونده اولدی بنم مرامم * که حسن الاختتام اهتمامم * دیمه تو تدیم
فلان بزرك اشینی * قویه کورمه نبی ننك قیلمشینی * یعنی قچانکه سلوك ایلاب
توغری یولغه قدم اورسنك تفاخر ایلمگل فلانچه الوغ ثوابلی عمل لر اشلادم
دیما گل بلکه اشلمك قصدنك اولغل ونه که پیغمبر علیه السلام اشلادی اول اشنی
قویماغل * اوشاك بزرك که صاحب همتی در * رسول الله ننك خاص امتی در *
یعنی اوشال الوغ کمسنه آندن مراد شیخ اولدقی مسکنه همت ایاسی اوله وطمع
کار اولمیه آنچلاین کمسنه پیغمبر ننك خاص امتی در فی الجمله بدعت ایلن موصوف
اولمیان شیخ رسول ننك خاص امتی در دیمکدر * پیغمبر قیلغانیدین قیلمغای
تاش * اگرچندیکه بولسه کوز بیله قاش * یعنی صاحب همت شیخ اولدر پیغمبر
علیه السلام قیلغان اشدن طش اشلمز اگرچه اول کوز بله قاش آراسی کبی
آز اولسه ده حاصل کلام صاحب همت آز گناهلردن هم صقلانور دیمکدر *(شریعت
حکمیدین تشقی ریاضت * ایماس طاعت قباحتدر قباحت)* یعنی شریعت امرندن
طشره مشقت چکوب عبادت ایلمك طاعت دگلدر بلکه قبیح لکدر نتاکه یوقاریده
یازلمش مذهبلرنی کوردنك آندن اعتبار ایلگل * عمل قیلمانی اوچون کرسنك
بویولده * کرکلدر شمع علم البته قولده * یعنی طریقت یولینه کروب عمل قیلماق
تلاسنك اوّل سنکا فرضدر ضرورات دینیه قدری علم لك اوگرانمك زیراکه
علم چراغی قولك اولماسه طریقت قارانغولغندن قوتلمق محال نتهکه بیوردی
*(قارانغوده قدم قویسنك بازارسن * اگر کوز بولماسه یولدین آزارسن)* یعنی
نتاکه بر قارانغو کیچ برله یول یوروسنك یانکلشورسن ودخی کوزی یوق
کمسنه یولغه بارسه آزار آنچلاین ناداناق ایله طریقتکا سلوك ایلسه آزاریولدین
چقب اهل جندن اولوب آخرنده زندیق اولوب دنیادن اوتار نعوذ بالله تعالی
بس بوعلم لك شکلی اورنلارندن مریدنی ومرشدنی چقارر توغری یولغه واصل
بولورغه علم لك سبب درشول اجلدن (حکایت لرده کلمشکه ایکی کمسنه بهاء الدین
حضرتلرینه کرب چوق روزکار خدمت ایلاب آداب طریقت اوگراندیلر بری
غایت نادان ایردی (القصه) بونادان مرید مقام اولیاننك آلتی درجهسنی تابدی
واول عالم اولگی درجهدن اوزمدی کونلرده برکون بهاء الدین حضرتلری خاتونی
بی بی سلیمه ایله بر سوز توغروسنده اختلاف ایلدیلر اول سوزلری بو ایدی
خاتون ایتور ایدی عالم کمسنه دنیا خوبلغی در دیب ایتور ایدی ودخی
الله تعالی قاشنك یقین کمسنه دیر ایدی بهاء الدین حضرتلری ایتور ایدی یوق

آنداغ دگل اخلاصلی نادان عالمدن آرتقدر دیر ایدی کورمزمی سن بوایکی
مریدننك حالنی دیر ایدی (القصه بوایکی عزیز بوسوز برلن کوب بحثلر ایلدیلر
خاتون ایدی امر بولورمو ایکی مریدنی سنایالم دیدی شیخ حضرتلری بولور
دیدی قچان اول کون کیچ بولوب تون یاریمنده بوخاتون خواجه بهاءالدین قاتندن
چقدی اول مریدلرننك خلوت مقامینه واردی اول نادان مریدننك خانقاسینه واردی
اچروکردی سلام بیردی نادان مرید ایدی سن کم سن دیدی خاتون ایدی بن
جبرائیلم بن سکا وحی کلتوردیم پیغمبر اولدنك دیدی بواحمق نادان آلدانب
قالدی اندن چقب عالم مریدننك خانقاسینه کریب سلام بیردی مرید ایدی سن
کم سن دیدی خاتون ایدی من جبرائیلم دیدی سکا وحی کلتوردیم دیدی اول عالم
بوآیتنی اوقدی (ماکان محمد ابا احد من رجالکم ولکن رسول الله وخاتم النبیین)
دیدی قلیچنی قولیغه آلدی پیغمبرمزدن صونك جبرائیل هیچ برکشی برله سوزلشماس
شیطان سن دیدی قاچ برله اورغه قصد ایلدی آنچه خاتون قاچب طشقه چقدی
مرید قواچقدی مرید که خواجه بهاءالدین ملاقات اولدی ایدی) صدق قول رسوله
الکریم ونحن علی ذلك من الشاهدین انه قال علماء امتی کانبیاء بنی اسرائیل)
یامرید اول بنم خاتونمدر دیدی قوماغل سزلرنی تجربه اوچون یبریب ایدك
دیدی آخری اول نادان مرید حالتدن یازیب هلاك بولدی بوعالم مرید مرتبه سی
آرتوب کمالات تابدی ❁ ایررچونکه عجایب پرخطر راه ❁ قدم قویسنك آننك
آستنده درچاه ❁ یعنی طریقت یولی عجایب تولوغ خطرلی یولدر آیاق قویسنك
آستونده قدوغلاری کوبدر اما اول خطرلرنی بیان ایلمك ممکن اولمس بعضسی
قلبیلر وبعضیسی حسی دربارونی ذکر ایلمك ایله کتاب اوزون بولور زیراکه
علمی اولمین طریقتغه کردکی کمسنه یولننك بوزوقنی وتوزوکنی بلمزدر
ننه که بیوردی ❁ توزوك یول دیب قدم اوتروسالورسن ❁ قدوغغه توشکاننك
تویمای قالورسن ❁ یعنی سن علملك اولماین بریولنی کوررسن بویول ایرمش
دیواقدام ایدب آیاق قویارسن بناگاه قدوغغه توشوب هلاك اولدقنکنی تویمای
قالورسن یعنی مذ کوراون دورت یولننك بریغه کریب جهنم قدوغینه توشکاننکنی
بلمزسن علم الك الوغ آلت اولدی ❁ کوزنك بولماسه ای عقل خوش یار ❁ عصا
کش سز قدم هیچ قویمه زنهار ❁ یعنی کوزنك بولماسه ای عقل ایاسی قرنداش اولغان
یار طیاقی ایله یتاکلاکوچی اولمسه آیاقنکنی یولغه قویمه زنهار آندین مراد علم لك
سز طریقت یولیغه اقدام ایلامکل سؤال علم الك ننك نوعی کوبدر آننك بارونی
اوگرنمك بندلرگه مشکلدر وآنداق اولسه علم اوگرانه تورغاچ اجل یتب
طریقتکه کرمکدن محروم ایلر بس علم الك ننك چیکی وحدی یوقدر دیگان
کمسنه گه جواب بیریب ایدی ❁ اگر عالم سوزون خوب توتسه عامل ❁ آنی عامی
دیمه دی مرد کامل ❁ بالکلیه مجموع علمنی بلمك فرض دگلدر زیراکه عمل

قیلغوچی نادان عالم لرسوزون خوب توتسه آنلار ایتکان سوزنی منك جان ایله
قبول ایلسه رسول اکرم آنی نادان عامی دیب ایتمدی بلکه آنی کامل ایر دیب
مدح ایلدی *(دیانت بیخیدر علم عقاید * طامورسز شاخه صوبیرمك نه فائده)*
یعنی دین اسلام ننك تامری عقاید علمنی بله والله تعالی ننك ذاتیه وثبوتیه وسلبیه
صفاتلارینی بله ولایقسز صفاتلاردن پاك ایده نتاك ناظم کتاب ننك اوّلندن ذکر
ایلدی شول اسلوبچه بله لرزیراکه عقاید بلماین طریقتکا کرمکننك مثالی اولدر
طامری یوق بوطاقنی اوسسون دیب صوبرله سوغارمق کبیدر نتاك آنکا صوبیرمك
ضایع در آنچلاین عقاید سنیه بلمکان کمسه ننك طریقتکا کرمکی ضایع درا کرچه
منك یل عمل ایلسه ده بارچه سی هباء اولور «بیخ» طامر معناسنده در هر ایکسی فارسیدر
* اودرجاهل بلوب مرشد اوزینی * قولاقغه آلمغای عالم سوزینی * یعنی نادان
اولدرکه اوزنی اوزی مرشد بلوب عالملر سوزنی قولاقغه آلمغای عالملرنی دشمان
توتار اوزی بلدکی نرسه لر برله بار رلار آصلا اعتبار ایلامزلر *(بومحکم توب
شجرننك شاخی اعمال * لباسی بولدی تقوی میوه سی حال)* یعنی محکم توبلی یغاچ ننك
آندان مراد ایماندر بوتاقی اعمال صالحه در وکیومی حراملردن وشبهه لردن صاقلانمقدر
ویمشی علم حال در آندن مراد علم تصوفدر مرشد کامل ننك تربیه سیدن اولوب حال قلب
وحال اعمال وجوارحدر لکن مرشد کاملنی ناظم رحمه الله تعالی بیان ایلب یوقاریده
یاد اولندی اما آنچلاین مرشد ننك تابلماقی کبریت احمردر *(عجایب اصل که فرعی
فی السماء در * چقار رهادی علم رهنمادر)* یعنی اول ایمان عجب بر طامردر آننك بوتاقی
کوکلدر آندن مراد ایمان کلتوریب عمللر ایلب اهل طریقه سلوك ایلمك ایله
حق جانبنه تارتلما قدر اوتار تلماقنی چقارغوچی یول کورکازکوچی وکوندرکوچی
مرشد عالم در (بس معلوم اولندی مرشدسز الله تعالی نی تابماق مشکلدر *(بدون
علم اکر قویسنك آیاق * تایب کتسنك سنك احوالکه وای)* یعنی علم الکدن غیری
اول طریقتکا آیاق قویسنك آیاق قویدقدن صکره تایب یقلسنك سنك احواللرکه
حسرت واوکونچدر فی الجمله علم لك بو طریقت آلت لرننك الوغیدر
*(ایلك کا دامن هادی علم آل * چقب شاید یکایسن میوهء حال)* یعنی اوّل قولنکه
کوندرکوچی مرشد عالم ننك ایتاکنی توتقل کوکه چقب شاید علم حال یمشندن
ییکایسن حاصل کلام اوّل طریقتکا کورکه تلاسنك کوندرکوچی شیخ کاملکنی بیرکل
آندین صونك الله تعالی به یقین تجلیات وکشوفات مقامنی تابقایسن دیمکدر دامن
هادی ننك اضافه سی من قبیل اضافة الصفة الی الموصوف در واضافهء میوه حال من قبیل
لجین الماء در *(عجبدر یردکی تورغان عمی غه * اوز انور ایلمکین اثمار سماغه)*
یعنی عجبدر یرده کی تورغان صوقرغه قولنی صوزب کوکداکی یمشنی طلب ایلر
یعنی نادانلق ایله طریقتکه کروب تجلیات وکشوفات مقامنی تابب الله تعالی گه
یقین اولمقنی استه ریاخود تأویل بودرکه عجب دریرده کی صوقرغه آندن مرادبرا گو

تجلیات وکشوفات مقامنه یتوشمشدر کوکدا گی یمشنی آلماغه قول صوزار آندن مراد کوکده گی عجبلرنی بلب تررحال بوکه اوزی ظاهرکوزی ایله کورمکاندر بس بو ایکی تأویلچه عجب لفظی اوّلکی تأویلچه ذمدر وایکنچی تأویلچه عجب تمدیحدر تأمل ایلیه‌سن *(ضعیفی ایسه بی فقه ضروری * میسردر آنکا طاعت سروری)* یعنی بر ضعیف العقل بحث ایلیوب ایتسه که علم الفقه نی بلمکان کمسنه‌لر ونه که دینگه محتاج اولغان علم لکلردن واردر آنی بلمکان کمسنه‌لر طاعت وعبادت ایلسه شاید که حق تعالی حضرتنی تابمق سهلدر دیکن کمسنه گه جواب بیر یب بیوردیکه *(اوقی بلمسه ظاهر لفظ قرآن * نچوک تفسیرینی بلکای اول انسان)* یعنی بر نادان قرآن ننک ظاهر لفظلرینی واداء حروفلرینی بلمسه قیاس ایله که اول کمسنه نچوک معنای قرآننی بلیب آننک ایله عامل اولوب طریقتکا سلوک ایلاب هلاکت ورطه سندن اوزنی اوزی قوتقارر بوظاهردر آنچلاین مرشدخلایقلارنی قچان توغری یولغه کوندرر بو بیت اشارت ایلدیکه علم تجوید ننک وجوبنه *(اگر مغزین آلبدر مردظاهر * نچوک قالدی کورنمای قشرظاهر)* یعنی برا گو قرآن ننک یلکنی بلسه نچوک ظاهریده قابغی کورنمای قالسون البته کورنسه کرکدر حاصل کلام برا گو قرآن ننک معنالرینی بلسه حقیقت ایله مجازنی آنگلاسه وسبب نزول لرینی وناسخ منسوخلرنی آنگلاسه آنچلاین عالم کمسنه‌گا نچوک قرآن ننک ظاهری بلنماین قالسون یعنی قالماسدر بو بیت اشارتدر علم نحو وعلم معان نک وجوبنه زیراکه آنلار اولماین حقایق قرآننی آنگلاب اولمسدر زیراکه بونلر آلتلاردر *(ایرردین علمی چون زرد آلوای دوست * ملذذدر آننک هم مغزی هم پوست)* بس موندااغ اولسه دین علم لکاری فقه‌در آنی بلکان کمسنه‌ننک مثالی آنداغدر اورولک یمشنی قولغه آلمق کبیدر نچوک کم آننک ایلکی وقابغی لذتلیدر آنچلاین مرشد کامل الفقه ایله موصوف اولوب حقایق قرآننی آنگلاسه آنچلاین مرشدننک ظاهری وباطنی مریدلرگا فائده‌لیدیر دیمکدر « زردالو » زاننک ضمه سی ایلن وراننک سکونی ایله بریمش‌در قوقان یورطنده کوب اولور یومرقه‌دن کچرکدر ترکمان خلقی اوروک دیرلر بلغارده آنچلاین یمش یوقدر امااوروک ننک قابغنی آشارلر وهم اچنده‌کی سونکاکنی یاریب آنده هم دوش اولور غایت لذتلیدر تأمل *(برادرلر بودر قلبنک غرضی * ولی بولغایمو قیلغان ترک فرضی)* یعنی ای مجلسده حاضر اولغوچی قرنداشلر بوالله یارننک یوقاریده ایتدکی مثل‌لردن مقصودی اولدرکه براگو مرشد اولورمو فرض‌لردن بر فرض‌نی قویسه زیراکه آنچلاین نادان اولماقی ترک فرضدر زیراکه علم لک اوگرانمک هرمسلم ومسلمه‌گه فرض ایردی بس آنداغ فرضلری قویسه تحقیق مرشددگلدر همان هرزه گوی‌در اوزنی صقلای آلمغان احمقدرقنده اولدیکه مریدلرنی هلاکت ورطه سندن چقاره بس هرایکسی هلاک‌در *(ایر رفقه ضروری فرض عینی * یماندرطرفه نادانلیغ ننک شینی * بوترک اوزره بولور ترک

فرائض * نچوك بولغای ولی تانکلاعرایض) * یعنی بو علم فقه نی او گرانمای قو یماق فرض قو یماقیدر بس آنداغ اولسه نچوك اول اولیا اوله و مرشد اولوب خلایقنی توغری یولغه کوندره تنگلاغل وایشتکل بو مقصودلارنی حاصل کلام علم فقه نی اوگرانمای قویمق بارچه فرضلرنی قویماقلقعه اشارتدر * (اگر اول بلماسه علم عقاید * بولور اول اکبر آثامه عاید) * یعنی اول مرشد اولدقی کمسنه علم عقایدنی یعنی اهل سنت وجماعت اعتقاد ایلدکی نرسه لارنی بلماسه الوغ گناهکار اولوب کفرلك کاقایتور بس معلوم بلغار ننگ نهر صوی دیدکی توابعنك بر جماعت وار در مرشدلاری نادان در ضروراتِ دین نی بلمزلر آنلار ننك مرشدلار ینه و مریدلار ینه اوکونچلر * (آننکدیك تلبه کسدین ای نکوذات * ولی بلمنك اگر کورسك کشوفات) * یعنی آنچلاین مرشد دعواسنی قیلدقی احمقنی ای ایذگو ذاتلی کمسنه ولی و مرشد دیب بلمه اگرچه آنده کرامت وخارق عادتلار کورساگزده ولی دکلدر بلکه معونتدر یا استدراج در تلبه بفتح التاء بمعنی احمق علی لغة الهندیه و العثمانیه تامل بو بیتده اشارت خفیه واردر من قبیل تعلق الشیٔ بامتناع متعلقه من قبیل قوله تعالی (لا یدخلون الجنة حتی یلج الجمل فی سم الخیاط) تامل ولا تبقی فی الغفلة فانه الذمن العسل * (یومب کوز اویقوده کور کان بیلان کس * ولی بلمس آنی مرد سخن رس) * یعنی آنچلاین نادان شیخ جیب مراقبه وارب کوز یومب یو قلاب کوردگی نرسه لارنی و آنك کورب خبرلار بیرمکی ایلان ولی مرشد بلمزدر سوز ننك حقیقتنه ایردکی کمسنه یعنی آگاه اولغل اولیالر ننك برقاعدهٔ مشهوره لری وار در قچان که آنلرده بر امر عظیم اولسه یاکه مرید ننك حالنی آگلامق تلاسه لر حق تعالی حضرتلر ینه توجه ایدرلر باشنی توبان قویوب کوزلارنی یوموب بر خیل زمان تورلر آنك الله تعالی حضرتلاری آنلاره حاللر معلوم ایلار کشوفات و تجلیات لار حاصل اولور آندن صوگره خبر بیرورلار بونچلاین حالنی بر نادان مرشد سنگا خبرلار ویرسه آنی اولیا دیوایتما کل ای عزیزه آنکلا که بونچلاین اش وجیب مراقبه وارمق دیدکلری یو قار یدا یاد اولنمش اون دورت مذهبلارده هم اولسه کرك لکن سن آنچلاین اشلرده آلدانماغل بلکه سنگا ناظم رحمة الله علیه بیوردی مرشدلار بیاننده آنی آنکلاب متشرع عالم اولدقی شیخکا اقدام ایله * (بوکورمکدن اوزین بلسه زیاده * دبکل آطدین توشوب بولدی پیاده) * یعنی اول جیب مراقبه یه وارماقی کمسنه آنك کوردکی عجایب وغرایبلار سببلی اوزنی آرتق کورب وتکبرلك ایلاسه و آنداغی حال لارنی هر کمکا سوزلاسه تحقیق ایتکل آطندن توشوب بیاغ اولدی یعنی مرتبه سندن توشوب مردود اولدی * (بورنغی حالیدن قیلدی تنزل * توشار سرکشلی قل ننك بوینیغه غل) * یعنی اول جیب مراقبه واریب اوز حالیغه غرور اولدقی کمسنه اوّلگی مرتبه سندن وحالندن توشدی شیطانلار و جنلار گروهندن اولدی واهل کبردن اولدی آنچلاین سرکشلی قل ننك بوینیغه بوغاو وزنجیرلر توشب تموغده اولور دیمکدر یاخود

تأویل بودر آنچلاین حالنی سوزلب تفاخر قیلدقی کمسنه‌ننك همت قولینه بوغاولر
وزنجیرلر اورولوب الله تعالی نی ایکنچی مرتبه استاب اول مقامه ایرشمزدر
❊ نی یخشی یار اوزین بلسه گناهکار ❊ بولور کورگان ساری قورقنچی بسیار ❊
❊ اگرچه بولسه کوب پنهان سجودی ❊ کورنماس ذره‌چه عارف وجودی ❊ یعنی اول
جیب مراقبه‌ده کوردکی نرسه‌سی برله اوزنی زیاده کوردکی کمسنه اگرچه
یاشرون الله تعالی حضرتینه سجده ایلسه‌ده آندن کورنماسدر عارف بالله اولماقی ننك
اثری وبارلغی یاکه لفظ بولسه ضمیری عاید بلمگان قضیه گا راجع اولسه‌ده جایزدر
لکن تفکیك ضمیردر اهل بلغاء قاشنده مکروهدر تأمل ❊ رضاء حق آننك
مقصودی بولسه ❊ حیا وعلم هام جودی بولسه) ❊ یعنی اول مرشد اولدقی کمسنه ننك
قصد قیلدقی نرسه سی ده حق تعالی ننك رضالقی اولسه اویا تلیغ وعلم ویواش لق
ویوماردلق بولسه بوبیت مبتدا اکمنده‌در ❊ (آننك اخلاصی قل لق بولسه وبس ❊
ریادین بولسه کونکلنده برخس) ❊ یعنی اول مرشد اولدقی کمسنه‌ننك دایم عبادت
ایلمگی اخلاص اوزرینه اولسه اوزگا بولمسه ودخی ریا عجب ونه‌که اخلاق ذمیمه‌لر
واردر آنلردن کونکلنده برچوب قدری اولمسه حقیقت مرشد اولدر وبوسبیل اوزره
مبتدا ننك خبری محذوفدر خس خاء معجمه ایله چوب چار معناسنه‌در فارسیه‌در
تأمل ❊ (جمیع اشلرن سالسه خداغه ❊ قولن تابشورسه اول هادی رضاغه) ❊ یعنی
اول مرشد اولدقی کمسنه بارچه اشلرنی واعماللرنی خداغه سالسه ودخی قولنی
کوندرگوچی شیخ کا تابشورسه اندن مراد مشایخلردن برمشایخغه کریب تربیه تابب آندن
رخصت آلغان اولسه ودخی دورت سلسله ننك برینه موافق اولسه دیمکدر ❊ (حکایت
شیخ حسن بصری) ❊ امام اهل سنت شیخ بصری ❊ امید اولدرکه جنت بولسه قصری) ❊

(حکایة شیخ حسن بصری رحمة الله تعالی)

یعنی اهل سنت وجماعت ننك امامی حسن بصری رحمة الله علیه دن امید اولدرکه
اجماخ آننك سرایی اولمق زیرا که تابعینلرننك الوغی ایردی علم تصوفده قطب
الاقطاب ایدی ❊ آننك بار ایدی برعامی مریدی ❊ ولکن تنده ایدی کشف
ودیدی) ❊ یعنی حکایتده کتورمشلرکه حسن بصری ننك برنادان مریدی وار ایدی
نادان اولسه‌ده شیخ خدمتنده توروب کشف وکورمك حاللری وار ایدی یعنی
برآز کرامتدن اثری وار ایدی (ایمشلر اول مریدننك اسمی عبدالله آتلیغ ایردی
وبعضیلری ایمشلر علی آتلیغ ایردی اول مریدی حسن بصریده توروب خدمت
ایلاب آداب طریقة اوگرنور ایدی ❊ (مریدی کلمادی برنچه ایام ❊ اوزی تابدی
آنی اول شیخ الاسلام) ❊ یعنی اول مرید برنچه کون شیخ حسن بصری مجلسندن
یوق بولوب خدمتنه کلمدی آخر شیخ حسن بصری حضرتلری اوزی ازلاب تابدی
❊ (دیدی اول عامی نی قیلمق اوچون آل ❊ مگا اسرارننك آیغیل ای نکوحال) ❊ یعنی
حسن بصری حضرتلری اول نادان مریدنی ارخاء عنان ایلاب غرورلقغه صالور
اوچون ایدی ای ایزگو حاللی یانه اوچون برننك مجلسمزکا کلمدنك شاید که کلما گانکز

اولی در الله تعالی به یقین اولغانسز آنداغ اولسه ده برغریبلرنی آرتقه کورمینچه
برآز کشوفات سرارندین ایتسنك عجب یخشی بولور ایدی دیدی آل لفظی
ترکی لغتنده دورت معنی اوزرینه در برسی کذب معناسنه در ایکنچسی صیغهٔ
امردر اوچونچیسی غرورلقدر دورتنچسی لونلردن برلوندر بو اورنده غرور
معناسی مراددر *(دیدی هرگاه که خفتن کلسه قرشی * یتارمن لحظه ده ایوان عرشی)*
یعنی اول نادان مرید حسن بصری حضرتلری نینگ غرورلقغه صالب صوردقنی
بلمدی ایدی یا حضرت عجب سرلر باشمه اوغرادی چون کیچ یسیغ نمازی نینگ
وقتی کلسه بر صولوده عرش رحمانغه باررمن دیدی *(ملائکه‌دك بولوب عرش
اچره ممتاز * خدا برله اوزون شب ایتامن راز)* یعنی عرشکا باردقمده فرشته‌لر
جمله‌سندن اولوب حق تعالی نینگ اوزی برله اوزون تونلرنی سرلشوب چقارمن
دیدی شیخ حسن بصری بو سوزنی ایشتب جواب ایدی *(دیدی بارسنك اوشال
منزلگا چون باد * بو مسکین آتنی هم ایلگل یاد)* یعنی حسن بصری ایدی
ای فلان اگر سن اول عرش دیگان اورنغه ییل کبی بارسنك بو مسکین حسن نعیم
یاد ایلگل یعنی حسن دیب منم اسممنی اول اورنده ذکر ایلگل دیدی *(ینه کیچه کد
اول منزل گا یتدی * حسن آتین تلیگا جاری ایتدی)* یعنی ینه بر کیچ اول مرید عرش
دیگان اورنغه یتدی فی الحال حسن بصری نینگ مبارك اسمنی حسن دیویورتدی
*(بوزولغان کوردی عرش دلگشاین * نجاست خانه سنك کوردی جاین)* یعنی
قچانکه اول مرید کوبکلنده کشف اولب کورندکی اورنده حسن دیب ذکر ایلگانی
اوزنی مستراحده کوردی یعنی توزنی آجب قراد یکه اورننی طهارت خانه ده
کوردی *(بقین بلدی مونی شیطان فیلب ید * بیلور ایرکان آنی هر کیچسی صیدی)*
یعنی مرید بو حالنی کورکاچ شکسز بلدیکه بو اشنی شیطان حیله ایله اولاب
اهانت قیلدی بو مریدکا بو حالنگ دولمغی علم لك یوق لغندن اولدی
*(بریب قایته باشدین * میسر ایتدی علم آتلیغ قویاشدین)*
یعنی کیرو قایتوب شیخ حسن بصری نینگ مجلسینه باردی ذکرنی اولگی تلقین دن
باشلاب علم فقه‌نی استماعکا شروع ایلدی بعد از زمان الله تعالی آنکا علم لك قوتاشنی
سهل ایلدی کیرو مقامینه یتب کمالات تابدی *(بوزار باطلنی توز عالم نینگ آتی *
فکیف اول یرده حاضر بولسه ذاتی)* یعنی بس اذا کان الامر کذلك بو زوق اشنی
ایزگو عالملر نینگ اسمی بوزار وخراب ایلر نتاك که حسن بصری نینگ اسمی بوزدی
بس نتاك اوله که اول باطل اورنده اول عالم نینگ ذاتی اولمق کورمزمی سن شیخ
ویس القرنی حضرتی نینگ طیاقی شیطان لعین نی قاچردقی کبی (امثلرکم فخر رازی
حضرتلری حق تعالی نینگ وحدانیتنه ووجودینه مینگ ادلهٔ عقلیه تخریج ایلدی
روزکاردن صوکره آنکا اجل جامنی صونماق اوچون عزرائیل علیه السلام کلدی شول
وقتده ابلیس لعین کلدی ایدی یا فخر رازی صانع عالم نینگ وجودینه ادلهٔ عقلیه

ایلمش سن هنرنکنی کوستر دیدی فی الحال بحث ایتمك قصدنده اولدیلر فخر
رازی هر تورلك ادلهٔ عقلیه کوستردی تامنك ادلهٔ عقلیه تمام اولانچه ابلیس لعین هر
بر ادله سینه مکّ جواب بیر یب صانع عالمنی نفی ایلدی فخر رازی حضرتلری
عاجزلق بابنك اولب قالدی بس شول زمان فخر رازی اوغلینه ایدی بارغل
ویس نی آلب کلسکل آنـکّ الله تعالی قاتنك آب رویی برذن آرتقدر دیدی بس
اوغلی ویس القرنی قاتینه کلدی قصه نی باشدن آیاق ایتوبیردی ویس ایتدی
ایومده اش لریم چوقدر اماطیما قمنی آلوب بارغل انشاء الله تعالی شیطان نی
کیدارور دیدی بعدزان فخر رازی نـکّ اوغلی طیاقنی آلب قایتدی ایوننك
ایشکنی آچدقده شیطان کل بولب فخر رازی ننك قاتیدن غایب بولدی فی الحال
فخر رازی کوزینی آچب طیاقنی قوچب نفی اثبات ایلاب دنیادین اوتدی دیمشلر
* اریغ علم عمل در رهبری حال * بو ایکی پال بلان اوچقان اچار بال * یعنی ایزگو
علم لك آندن مراد علم لك ایلان عمل ایلمك ودخی حال علمنی حاصل ایلامك
بو ایکی قنات ایله اوچدغی کمسنه البته بال اچسه کرکدر حاصل کلام علم ایلان عامل اولوب
واهل حالدن اولوب یورگان کمسنه البته الله تعالی نی تابسه کرکدر پال پای
فارسی ایلان قنات معناسینه در بال بای عربی ایله بال معناسنه در ترکیدر *
*(اگر بو لمسه علمنك ای سبك سیر * بلور بالنك و بالنك بار چه سین خیر * اکر
بلسنك نگو افعال بددین * نعوذ بالله آنداغ معتقددین *(عقلنی اشکا بیورمق
تکبرلك عالملرکا سرزنش) بیانی *(کیل ای عاقل بیورسنك عقلنك اشکا * اوزنکدین
کتما کل داناد یمشکا)* یعنی ای عقل ایاسی کمسنه عقلنکنی طاعت وعبادت اشلرینه
بیورسنك اوزنکنی اوزنك من بلـکلی وعالم من دیو تکبرلیك ایلمه وبوقاری
کوتاریلمه *(اگر بالاچقب کیتسانك اوزنکدین * یقلغای سن تاپب یرگه یوزگه دین)*
یعنی تکبرلیك ایلب یوقاری چقب اوزگنی اوزنك کم ابرد کگنی بلـمسکل مرتبه گدن
توشوب یوز توبان توشه آندن مراد تکبرلك ایلب مددین آشوب کافرلر اهلندن اولوب
جهنم گه یوز توبان توشه *(اوزین بالاتوتوب کبر ایلمکدین * نه چاپکار یقلدیلار
آیاقدین)* یعنی اوزین اوزی یوقاری توتب تکبرلك ایلمکرندین نی اوتکونلر
آیاقلارندن یقلب مرتبه لرندن توشدیلر ابلیس کبی هاروت وماروت وشیخ
عبدالرزاق وبلغم باغور وشیخ بر صیصا کبیلر تکبرلك ایلیوب حاللری نچوك
اولدی حکایتلری مشهوردر *(اگرچه بر کیچه دل خزینه * باقارسن کوپتر ب
کوپتورمه سینه)* یعنی کمالات تاپب هر کیچه لرده مراقبه ده اولوب مکاشفات ومشاهدات
کورنب کوکلنك توبوب کوکل خزینه لر ینه مطلع اولسانکده بونچلاین اولما قنی
کوب مراقبه ده تورماقکدین کورب اوزگنی اوزنك قبار توب بن آنداغ حاللی
من دیب تکبر لك ایلمکل کوپتوروب افظینکل اولـکی معناسی عربچه (ولا تظن
مایری فی مراقبتك من المشاهدات والتجلیات بطول ملك معناسنه در (وایکنچسی نـکّ

(عقلنی اشکا بیورمق تکبرلك عالملرکا سرزنش بیانی)

معناسی عربیچه (لاتتورم صدرك بسبب هذا الحال ولاتتکبر) معناسنه‌در * (اگر
چندیکه بولسنگ قطب ابرار * دیگرنی دانشم بار نیده اشم بار) * یعنی اگرچه سن
ایزگولرنڭ باشچیسی اولساگده ایتکل نی دانشم ونه اشم بار دیگل قطب مونده
باشچی معناسنه‌در جوهریده کتورمشکه « القطب السند وصاحب الجیش » دیدی
* (نهال محنتنك بیرسون دیسنگ بر * رضای حق اوچون علم ایت میسر) * یعنی محنت
یغاچلڭ سکایمش بیرسون دیسنگ الله تعالی رضالقی اوچون علملکنی استاگل و آنی
خلایقغه صرف ایلمکنی یگل ایلـگل حاصل کلام اهل سلوك اولوب کوب مشقتلرگه
اوچراب الله تعالی‌گه یقین اولمقنی تلاسنگ کرکدر علم فقه‌نی استمك دیمکدر نهال
دیدکی برکچکنه یغاچدر الوغ یغاچلر توننده اوسار مونده‌ن صوڭ آنی طامری
برله سوورب آلب بازارلارده صاتارلار آنی یغاچقه یالغاب اوستروب یمشن بیارلار
بلغار یورطنده آلمه یغاچی آنڭ کبیدر مونده مطلق یغاچقه آتالدی نهال‌نی محنتده
اضافه‌سی استعارهٔ مکنیه‌در من قبیل اضافة المشبه الی المشبه به‌در تامل * (اگر
یاغنگده بولسه کل ریاسی * قچان بولغای چراغنڭ نڭ ضیاسی) * یعنی عمل مایگده
ریاتوفراقندن بر آز بولسه قچان اعمال چراغنڭ یاقتروب نور تجلی واسرار الهی
حاصل اولور عمل مایگدن مراد اعماللردر « کل » لفظی کسر کاف ایله بالچق
معناسنه‌در * (اگر حالی ریادین خالی ایرمس * حقیقت اول کشی‌ننك حالی
ایرمس) * یعنی بوعلم حال ایله موصوف اولدقی کمسنه ریادین خالی ایرمس
اولسه حقیقت سرلرینه بارمق اول کشی‌نڭ حالندن ایرمسدر خالی لفظی‌نڭ
اولـگسی یوزداکی مینگنی ایتورلار قاشقرخلقی‌نڭ لغتیدر اما مونده اهل حال
یعنی اهل تصوفکا استعاره آلندی یامضافی محذوف اولوب یای وحدت اوچوندر
ایکنچیسی خلوتدن مشقتدر عربیدر اوچنچیسی قوت معناسنه‌در * (اوقور بولسنك
اوقی نفسنگ کوزینه * قاراچن کوزبیله مصحف یوزینه) * یعنی سن درس وقرآن
اوقوربولسنك اوّل نفسنگنی اوشکورگل آنی گناه زحمتندن دارو ایلمگا جهد ایلـگل
آچلاین اولسنك یعنی اوقدقی قرآن ودرسدن اوگوت ونصیحت آلمسنك همان
بر قاراچبن کبیدر قرآن یوزینه قونب توردقی کبی بس اویله اولسه اوقدقی
علملـگدن اوّل اوزنگنی کوندرگل دیمکدر اوقی دیدکی صیغهٔ امردر معناسی
اوشکورگل نته که ایتورلر فلان عالم فلان خسته‌نی اوقودی یعنی اوشکوردی اما
بونده نفسنگنی خط آلماقغه وآلدرمقغه استعاره آلندی اوقوربولسنك دیماکی
عالملگی اوقوربولسنك دیمکدر * (محقق عالم اولدر عادل اولسه * نه کوب جادل
یوگورتب جادل اولسه) * یعنی محقق عالم اولدر بلمدکی علمی ایله عمل قیلغوچی
اولغای دگلدرکه محقق عالم آچلاین عالمکه کوب اورنلرده بحث ایلمکی اوله بحث
ایلمکنده اظهار حق اولمیه بلکه ملزم ومسخره ایتماك اوچون اوله حاصل کلام محقق
عالم علمی ایله عمل قیلغوچی اوله وبحثلر ایلمیه دیمکدر فی الجمله بوبیت الزام خصم

اوچون اولان مناظره دن نهی ایلمکینه اشارتدر یوقسه بالکلیه فن مناظره نی اوقمقدن
نهی دگلدر اظهار حق اوچون اولورسه مأجوردر دیمشلر (بیت) نهی دیرسز علم آدابه
عجب سز * بو فنی جاهل اولورمی ادبسز * معالل گاه معارض گاه مانع * اولان اولمق
کرك آداب جامع * جدل اظهار حق اوچون نه الزام * وجادلهم بیورمش رب اکرم) *
جادل لفظینڭ اوّلکسی جای لفظندن مقصوردر وایکنچسی مجادله دن مشتقدر
عربیدر بحث معناسنه در * (جدلدین قال که قیل اوستونده در قال * یقتسڭ
یایقلسنکدر زبون حال) * یعنی محقق عالم اولسنك بحثدن قاچغل اصلا بحث ایلمگل
زیرا که لفظ قیل علم قالدن چوقدر اول قیل ایله بحث ایده ایده اوزنك یقلب خلایقلر
آراسنده مسخرایه قالورسن یاکه غیرنی یقب مسخره ایدرسن بو حال اولسه
بحثنڭ کورکاملکی یوقدر دیمکدر قال که امر حاضردر ترکیدر قیل لفظی صیغهٔ
مرضدر منقول عنه نڭ ضعیفلگی اوچوندر علماء ظاهر کتابلرنده کوبدر قال
دیدکی علم قالدر مضافی محذوفدر یقلسنك دیدکی باءث نڭ اوزی یقلما قیدر
فعل لازمدر یقتسنك دیدکی غیرنی یقماق معناسنه در فعل متعدیدر * (وجودنك
عقبه سی ایرمز آلاشا * تل آشا کیلگان اولتورمس تلاشا) * یعنی بارلغنك تاغی
بیوك دگلدر آندان مراد نه قدر عالم اولساگده علملکنڭ انتهاسینه ایرشکان
آدم دگلدرسن شونڭ اوچون سنی براگو بحث ایلاب یقار وخور ایلر بس آنداغ
اولسه تاغ آرتندن کلدکی کمسنه آندان مراد عدمدن وجوده کلدکی کمسنه کشیلر
ایله بحث ایلایب اورشوب وتالاشوب اولتورمس دیمکدر بس آنداغ اولسه عالم
ارواحدن عالم وجوده کلماکنکنی حساب ایله ینه وجوددن عدمه واررسن آننڭ
استعدادنی ایلاب عمل ایلاب وبحثلرنی قویغل دیمکدر وجود دیدکی بارلق معناسنه در
آندین علملکا استعاره آلوندی عقبه عین مهمله ایله تاغ معناسنه در سمرقند
خلقی نڭ لغتیدر آندان کوبلکا استعاره آلندی تل تانڭ فتحیله طاغ معنا سنه در
هند لغتیدر آندان عالم الارواحغه استعاره آلوندی تلاشا تالاشمك واورشمق
معناسینه در تامل * (بو سوزدین در غرض تنکری رضاسی * نه اول علمیکه بولغای خلق
اداسی) * یعنی بحث ایلمگل دیگان سوزمدن مقصود تنکری تعالی رضالقیدر آننك
رضالقنی طلب ایلگان کمسنه البته بحثنی قویسه کرکدر دگلدر آچلاین علم نك اول
علملك خلایقلرنی رنجور اولسه اول علم لکدن خدای تعالی نڭ رضالقی یوقدر
دیمکدر * (یانب کیلگانده محنت شمعی ای یار * یانب توتمه هوابادیغه زنهار) *
یعنی علملك چراغنك کوب محنتلر ایله واجتهادلر ایله حاصل ایلاب کامل اولوب
یاقترب یانب تورسه آچلاین علم لکدن کیرو قایتوب نادانلقغه بارب نفس
آرزولرینڭ ییلینه واول تلادکی نرسه لر اوچون توتماغل یعنی حاصل کلام کوب
مشقتلر ایله حاصل ایلگان علملکنی نفس آرزولرینه صرف ایلمگل دیمکدر یانب
لفظینڭ اولکسی عربچه توقد معناسنه در ایکنچسی کیبر وقایتمق معناسینه در هر ایکسی

ترکیبدر *(زمانه اهلی اکثر طالب قدر * بولای دیب صدر مجلس قان قیلور صدر)*
یعنی بوزمانه نینگ علم استاکوچیلری علملك استکارندن مقصودلری خلایقلر آراسنده
قدر و عزتلی اولماقلیدر بولای دیب علم استکاری ایله آخرت مجلسی نینگ تورنده
اولتورمقنی قاندین حاصل ایلسونلر یعنی حاصل ایده آلمازلر حاصل کلام بونیتلری
ایله آخرت مرتبه سنی تابا آلمازلر دیمکدر *(اوقوب دورسن اگر خالص معانی *
یورالك قانی بیله آثاری قانی)* یعنی سن درس ایله اوقوب خالص الله اوچون اوقدقی
علم لیکم بار دیب ایتورسن قنی سنك الله تعالی دن قورقوب یغلامقنك علامتی یوقدر
همان ایتدکی سوزنك یالغاندر حال آنکه سن یورالك قانکنی الله تعالی دن قورقب
آقزمغان سن دیمکدر قانی لفظی نینگ اوّلکسی دم معناسنه در ایکنچسی یوق لیس
معناسنه در *(اگر قیلدنك میسر علم اشیدین * آیاغنگ باصمه ایکری کورکشیدین)*
*(بلب اوز دشمانگ قیلمه آگا حرب * کورب اوتقه اوزین سالمق نچوك خرب)*
یعنی علم لیکنی اوگراوب بلب اوز دشمانگا صرف ایلامگل زیراکه گناه اشلر نینگ
بارچه سی آخری دشماندر دشمانلقنی بلوب تروب علم لیکنی نفس هوالرگا
صرف ایلامکی نینگ مثالی برا گواوت بار لغنی کورب اوتغه اوزنی اوزی صالمق
کبیدر آنچلاین سنك اوزنکنی بلانورغاچ علم لیکنی نفس دشمان هواسینه و مقتضا
سنچه ایلامگل دیمکدر حرب لفظینگ اوّلکسی صرف ایلامك معناسنه هند لغتیدر
ایکنچسی خراب ایلمك ویوق ایلمك عرب ایله عجم آراسنده مشترکدر *(موافق
علمیکا قیلسه اشینی * دیگل ارباب علم آنداغ کشینی)* یعنی علمنی اوگراندکی
عالم نینگ قیلدقی طاعتلری اوگراندکی علمیگه موافق اولسه آنچلاین کشینی عالم
ربانی و فقیه صمدانی دیوایتگل *(تورع شهر بده ای مرد کاری * کرك البته در قاری
وقاری)* یعنی بر عالم تقوالق شهرنده اش قیلغوچی اولسه یعنی اول عالم تقوالق
ایله تورمقنی تلاسه البته کرکدر آندا این اولوب علملك اوقغوچی کمسنه که آقرنلق
صبرلق و آغرلق و تحمل اوزرینه اولسون دیمکدر تورع لفظنی شهر لفظنه اضافه سی
لجین الماء قبیلندندر قاری لفظینگ اوّلکسی اوقغوچی معناسنه در (ایکنچیسی
آقرنلق وصبرلق معناسنه در هر ایکسی عربیدر (حکایت بدبختان)* (بتبدر جامع
مشکوة اچنده * نبیدین صوردی بر صورغوچی بنده)* جامع المشکوة دیدکی
کتاب نینگ اچنده یازلشکه پیغمبردین برقل صوردی صورغوچی بنده نینگ اسمی
عبدالله بن مسعود ایدی *(یمانلار نینگ یمانی قایسی انسان * جوابن بیرمدی آگا
اوشال آن)* یعنی اول صورغوچی ایدی یارسول الله آخرتده یمانلار نینگ یمانراقی
وعذابی نینگ کوبراکی سنینگ امتکدن قایو آدمکه کوبراك اولور دیدی اول سید
عالم اول صورغوچی کمسنه گه تیز زمان جواب بیرمدی *(اوچ آیغان صونك
جوابن بیردی آنی * یمان عالم یمانلارنك یمانی)* یعنی اول صورغوچی اوچ
مرتبه کلوب صورغاندین صونك جوابن بیریب ایدی آخرتك یمانلارنینگ یمانراقی

(حکایت بدبختان)

بوروق عالملردر علم لکندن فایده آلمیوب عمل قیلمغانلاردرونه‌که خلق آراسنده
حکم ایلسه‌لرر شوت آلغانلاردر عوام لرننك هواسینه قاراب یورگان عالملرکبی
آخرتده قاتی عذابلی کمسنه یوقدر دیدی سؤال پیغمبر علیه السلام اوچ مرتبه
صورغاندین صونك جواب بیرمکی نڭ حکمتی نه ایردی جواب عالملردن ادب
صاقلاغی آنلارنڭ عیبنی تیز زمان آچمادی سائل نڭ اوچنچی مرتبه فتوی استمکه
کلماکی ضروری اولدی بس بلندی آنچلاین دنیا و آخرت پادشاهی عالملردن
ادب صاقلاسه قانع قالدی بزلره تأمل *(ینه دیدی اوشال همراز محبوب * ایرر
خوب نڭ خوبی هم عالم خوب) * یعنی آنحضرتلری اول مجلسنده جواب بیردی آخرتده
ایزگولرنڭ ایزگوراکی ایزگو عالملردر آنلار بلدکی علمی ایلن عمل ایلب
امر معروف ونهی منکر ایلیه ویواش وکونی سوزلی اوله فاسقلاردن یراق قاچقوچی
اوله وسلطانلار وبایلار مجلسندن یراق قاچقوچی اوله بایلارغه بایلقی اوچون تواضع
ایلمیه وحکم ارده رشوت آلمیه ومسجد یولنی قویمیه وبحث ایلگوچی اولمیه موندن
غیری نه‌که اخلاق ذمیمه‌لر واردر آنلاردن یراق اوله *(دیدی پیغمبری عالم‌که
هادی * ایرر دوزخده بر شدتلی وادی) * یعنی دنیاخلقنی توغری یولغه کوندرگوچی
پیغمبرمز ایدی تموغده بر قاتی عذابلی چوقر باردر دیدی بوحدیثنی هم جامع المشکوة
اچنده ابوهریره‌دن روایت ایلب یازمش ایدی *(اوشال وادیغه جب الحزن
اتادی * ریالیك قاریلار جایی اووادی) * یعنی اول قاتیغ عذابلی چوقرنڭ اسمی
جب الحزن دیب الله تعالی اسم بیردی اول چوقرده شونچلاین کمسنه‌لر واردرریالیك
ایلن علمنی اوقغوچیلاردر ونیت‌لری علملك اوگرانکانده خلایق آراسنده
حرمتلی اولسام ایردی دیونیت ایلب اوقغوچیلارنڭ اورنی دیدی (ایمشلرکم
اول چوقر جهنم‌ننك اورتاسیده‌در آنده اوچ تورلك جماعتنی سالورلار اول برسنی
ناظم رحمه الله بیان ایلدی ایکنچسی آتالارینه آنالارینه عاق اولغانلاردر
خاتونلارینه قاراب آتاوآنالارنی رنجتکانلردر بس شول اجلدن سلف صالحین لرنڭ
کوبراکی آتا آناسی وفات اولمایون خاتون آلمادیلار اوچونچی خاتونلاردرایرینه
قاتیغ آواز ایله چاغرب ایری‌ننك آلدنده جواب بیرگانلردر بوچوقرغه اوچ
تورلك جماعتلر کررلر (ایمشلر اول چوقرنڭ توبی اوچ یوز یکرمی یل لق
یول در اچنده تورلوك یلان وچیانلار اولور دیدی وهر تورلوك آنده عاصی ایسلر
بولور دیدی جب جیم نڭ ضمه‌سی ایلن وبانڭ تشدیدی ایلن تیران معناسنه‌در
ومنه قوله تعالی (فی غیابة الجب) الآیه *(جهنم کونلاع دورت یوز قتله آندین *
پناه أسترخدای ذوالمنن دین) * یعنی اول چوقرنڭ هیبتندین وعذابی کوبلکندین
جهنم کندی اوزی الله تعالی دن صغنمق استرهر کونده دورت یوز مرتبه نعمت
بیرگوچی ایدمزدن مدد تلب صغنور ایرمش *(خداونده یراق ایتکل ریادین *
آیرماغل صدق اخلاص ضیادین) * یعنی یاربر حمتکله بزلرنی ریالیك برله درس

اوقغوچيلاردين وريابرله عمل قيلغوچيلاردن يراق ايلكل ودخى بزلرنى اخلاص
نورندين ايرماغل ديب ناظم نـڭ دعاقيلماقيدر (تكبرلك قيلماي تواضع لكنى
اختيار قيلمق بيانيده)* (كيل اى زاهد قولوڭدين بيرمه طاعت * زيادايت
طاعتـڭ ساعت بساعت)* يعنى اى دنياددين يوز اوگرب وزينت دنيانى آرتقه
قويب اهل سلوك اولدقى صوفى زنهار قولـڭدين طاعت وعبادت وقتلاربنى
تركلكڭن يلـگا اوتارمكل بلكه ساعت بساعت طاعت درجه سنى آرتدرغل يعنى
انواع طاعت ايله متصف اولغل وقلبڭنى پاك ايلب اعضالارڭنى تور لوك طاعتلر
ايله كوندرگل نتاكه بيوردى* (اوياغليغ پيشه قيل خوف ايت طمع دين * رياضت
ايله تقوى ورعدين)* يعنى سن زاهد دايم كيچه لرنى اوياغ تور مقلقنى هنر ايدنـگل
ودخى دايم الله تعالى نـڭ عذابندن قورقغل ودخى طمعدين يراق بولغلو دايم آچ تورب
روزه توتوب نفسڭه مشقتلر ايلكل امابونلر نـڭ بارچه سى فايدالييدر قچانكم حرام
وشبهه لردن صقلانسڭ آنداغ اولمسه اگرچه اشلسڭده بارچه سى هبادر* فراغت
برله هيچ عاشق يتارمى * كشى راحت بيله عاشق ايتارمى * يعنى الله تعالى حضرتنه
عاشق اولدقى كمسنه تنچلق برله بى خبر يوقلارمى اصلا عاشق حقيقى تنچلاب راحتلنب
يوقلامزدر دخى عاشقلقى دعوى قيلدقى كشى آشاب اچب ياتمازدر * (اگرقل
خواجه سين جوينده بولسه * ياتورمى يولده عاشق بنده بولسه)* يعنى بر بنده مولى
سنى استايم ديب يولغه چقسه اول بنده حقيقت مولى سينه عاشق اولسه البته اول
بنده فراغت بى خبر ياتمزدر نتاك كه بيوردى* (ييگل كم كيچه تورماغدين ييسڭ
غم* بولور اش كم اگر كوب تويسه اشكم)* يعنى حق تعالى حضرتلربنه عاشق حقيقى
اولسانك آز آشاغل وآز اچكل زيرا كه كوب آشامق برله اشڭ كم يعنى طاعت وعبادتـڭ
آز اولور زيراكه كوب آشامق طبيعتكا تكاسل ايلر آندين صونك الله تعالى نى
استمكدين محروم قالورسن ديمكدر اشكم لفظى نـڭ اوّلـگىسى مركبدر اش فارسيچه
كار معناسنه در كم اندك معناسنه در هر ايكسى تركيدر وايكنچسى مفرددر قورصاق
معناسنه* (ايگه عهد ايتسه فاطلبنى تجدنى * قويارمى اوزگالر بول جهد جدنى)* يعنى
حق تعالى حضرتلرى عهد ايليوب ايتكان اولسه بوسوزنى اگر حقيقت برله منى
استه سڭز تابارسزلر ديوايتكان اولسه عقل اياسى الله تعالى ننك بوامرنى دنيا
نرسه لرينه عاشق اولوب الله تعالى نـڭ امرنى آرتقه قويب خلاف ايلامسدر بلكه
جهد واجتهاد ايلاب اول امر نڭ مقتضاسنچه عمل قيلور ايگه ديدكى الله معناسنه در
هندلغتيدر * (اريغ جسمڭ اگر بولسون ديسڭ ساغ * سناچ آغزين سن آچ
البته كمراغ) سنڭ پاك تنڭ زحمتلردن سلامت اولسون ديسنڭ كون كيمه سى نـڭ
آغزين آزراق آچغل سن اى قارنى آچ كمسنه ديمكدر سناج ديدكى آصلده بر
كمه دركوندن ياصالور اچينى يل برلان تولتورب ايكى باشنى محكم يب برله باغلرلر
كمه يوق وقتده اوستنه اولتورب دريادين چقارلر لكن مونده قورصاق معناسينه

استعاره آلندی حاصل معناسی کون کمه‌گنی آزراق آچقل یعنی آز آشا غل نته‌که کون کمه‌سی‌نڭ یبنی کوبراك آچب یبارسڭ اچنده‌کی یل چقب درپاده هلاك اولورسڭ آنچلاین سنڭ کوبراك اشامقنك ایله نفسڭ قوت تابب الله تعالی نی استامکدن قروغ قالب محروم اولورسن دیمکدر آچ دیدکی صیغهٔ امردر تأمل *(ریاضت میوه‌سیدر مثل ینکاغ * اگرچه ظاهری شح باطنی باغ)* یعنی فی الجمله آچلقده چوق فائده‌لر واردر زیرا که آچلق ایله مشقت چکمك یمشی‌نڭ مثالی استرخان چکلاوکی کبیدر نتاککه آنڭ طش طرفی قاتی اچی طرفی توش‌ومایدر آنچلاین ریاضت ثمره‌سی‌نڭ اوّلی مشقت‌در آخری راحتدر خلاصة الکلام دنیاده آچلقلرده کوب صبرلق ایلاسڭ آخرتده کوب راحتلکلر کوررسن دیمکدر ینکاغ لفظی فارسی لغتنچه چارمغز دیرلر بلغار تلنچه استرخان چیکلاوکی دیمکدر ترکمان لغتنچه ینکاغ درشح شین‌ننك ضمه‌سی ایله قاتی‌لق معناسنه‌در عربی در تامل *(معیشت اوّلی نرم آخری قهر * یلان‌نڭ طشی یومشاق اچیدر زهر)* یعنی حاصل کلام قارین توقاغنده فایده یوقدر زیرا که خوب ترکلکنڭ وکوب آشامق‌نڭ اولی یومشاقدر یعنی دنیاده وقتده فایداسی واردر لکن آخر قهردر الله تعالی ننك عذابی واردر کورمزمیسن یلان‌نڭ تیرسی یومشاق اچی تولوغ زهردر آنچلاین دنیاده هوای نفسلرمزده یورمکلرمز دنیاده یومشاق کبی اولسه‌ده آخری زهردر تموغده عذابی کوبدر آنداغ اولسه دایم آچلق ایله عمرنکنی اوتکارگل دیمکدر *(ریاضت خاکی‌غه هرکیچه اورباش * یورك قانیله لعل آتانورتاش)* یعنی کورمزمی‌سن مشقت چکمك توفراقینه هرکیچ باشگنی اورغل آندن مراد دایم وقتلر آچلق ایله اولغل ونفسگنی دایم مشقت ایله توتقل بونچلاین اولمق سببی ایله یورك قانڭ لعل تاشنه ایلنوب الله تعالی قاشنده حرمتلی اولورسن نتاککه لعل تاشی‌نڭ قیمتی آدمیلر آراسنده کوبدر آنچلاین صاحب ریاضت‌نڭ حرمتی الله‌تعالی قاشنده کوبدر دیمکدر *(بیلگنی باغلاغل خدمتکا چون نی * شکر تولتورسه شاید کونکلگامی)* بس آنداغ اولسه آچلق ایله الله‌تعالی حضرتلرینه بیلگنی باغلاغل شایدکه الله تعالی شکرقامشی کبی کونکلگا شکر قومنی تولتورر آندن مراد کوب آچلق ایله الله تعالی کونکلگا معرفت وحکمت تولتورب الله تعالی قاشنده وآدمیلر حضورنده حرمتلی ایلر دیمکدر نی دیدکی قامش معناسنه‌در فارسیدر «می» دیدکی الله‌تعالی اسملرندن براسمدر *(بیلورعاقل بودون نی سجن بدبوی * بلنداوی استه‌سك نفسڭ کوزین اوی)* یعنی سن عقل اهلندن اولسڭ البته عقل اهلی بلورکه بوزبون دنیانی صاصی ایسلی زندان دیوزیرا که صاصی وچرکن ایسلی اوروند‌ه تورمق طبیعتلر گانخالی‌در آنچلاین بودنیانڭ فانی ابرکاننی بلدکی کمسنه طاعت ایلامین ونفسینه مشقت چکدرمین تورمقنی لایق کورمس بس آنداغ اولسه بلند فکر ایلدکی که‌سنه البته نفس اماره‌نڭ کوزینی مشقت ایله وطاعت وعبادت ایله

چقارسه کرك الله تعالینینك رضالقنی دایم استه سه کرك دیمکدر سجن دیدکی زندان معناسنه در عربی در بد دیدکی یاوز معناسنه در بوی دیدکی ایس معناسنه در اوی دیدکی لفظننك اولنگسی فکر معناسنه در وایکنچسی چقارمق وتیشمك معناسنه در اوبه قدن مشقتدر *(توشاب قالین یاتب بدعت جمالین * قویوب سن باشنکا بالین وبالین)* یعنی سن نفس اماره گا بویون سونوب راحتلك اوچون قالن توشاککا تایانب راحتده اولمش سن آننك ایله الله تعالی ننك طاعت یوزینی یاتب طاعت وعبادت ایلرگا یاالقاولق ایلاب شول سببلر ایله باشنکا گناه یاستوقن قویب فراغت ایله یاتب سن دیمکدر بالین دیدکی لفظننك اولنگسی یاستوق معناسنه در وایکنچسی گناه معناسنه در *(تیلی نفسنك تیله طاعتکا کم کم * مکر بولغای ایکلماس گردننك خم)* بس آنداغ اولسه احمق نفسنکنی الله تعالی عبادتلرینه آقرونلق برله تلاگل وبوککل آننك اوچون اول نفسنکنی مشقتکا صالمایوب تورمقننك بولماس اول بویون سونماس اولماسون زیرا که نفسننك تلادکی نرسه لرینی دایم بیرملك ایله قوت تاپب سنکا اوستون اولمسون دیمکدر تیلی دیدکی بکسر التاء احمق معناسنه در تله دیدکی بکسر التاء تلانك معناسنه در هر ایکسی ترکیدر گردن موین معناسنه در خم دیدکی ایکولمس وایلمس معناسنه در هر ایککسی فارسیدر *(کوزگدین ایله غفلت اویقوسین دور * ولیکن بولماغل طاعتکا مغرور)* یعنی سن هروقت کوزگدین غفلت اویقوسنی یراق ایلاب نفسنکا تورلوك مشقتلر ایلاگل والله تعالی ننك طاعتلرینی وعبادتلرینی دایم ایلاگل آنداغ اولسه ده تکبرلك ایلاب طاعت وعبادتننك کوبلکینه آلدانماغل دیمکدرنته که بیوردی *(اگرچه بولسنك اهل علم زهاد * تکبر قیلماغل اصلنگی قیل یاد)* یعنی اگرچه سن عالم ذی الفنون وزاهد ذی المنون اولسنکده تکبرلك ایلمکل واصلنککی یاد ایلاگل زیرا نه اصلنك توفراقدر شول اصلنکنی یاد قیلوب تکبرلکلرنی کونکلنکدان چقارغل *(تکبر ایلمك شیطان فعالی * یغی وزاریدر آدم ننك حالی)* زیرا که تکبرلك ایلمك شیطان علیه اللعنه ننك فعلیدر شوننك اوچون تکبرلك ایلمه گل دایم یغلامقده اولغل زیرا که یغلاماق آدم علیه السلام ننك حالیدر نتا که شیطان تکبرلك ایلاب آدمه سجده قیلمایوب درگاهندن مردود اولدی ونتا که آدم علیه السلام اجماعده بوغدای آشاب الله تعالی غه گنهکار اولدی موندین صونك دایم یغلاب حق تعالی گناهنی عفو ایلاب اوزینه یقین ایلدی هر ایکسی ننك حکایتلری وقصه لری مشهوردر *(ریاضت برله هم آچسنك کوزگنی * عزازیلدك الوغ توتمه اوزگنی)* یعنی سن ریاضت ایله ونفسنکا مشقتلر چیکدرب وکوب طاعت وعبادت ایلاب کوزنکنی آچسگده انواع تجلیات وکشوفات ایله موصوف اولسگده عزازیل کبی اوزنکنی الوغ دوتب تکبرلك ایلمگل نتا که عزازیل ننك تکبرلك ایلیوب خوار اولقی مشهوردر *(اگر یرننك یوزینه ایلسنك درس * تکبر قیلماغل بولغل خداترس)* یعنی سن عالم اولوب دنیاخلقی ننك بارچه سینه

ساباق ودرس ایلگاده بن استاذ من دیو تکبرلك ایلمگل بلکه دایم الله تعالی دن
قورقغوچی اولغل دیمکلدر * (سننك کیرگان یولنك طرفه اوزاقدر * آراده سانی
یوق بندو توزاقلر) * یعنی سن اهل سلوك اولوب کیردکی یولنك عجب اوزاقدر
آرالرنده حسابی یوق یب وتوزاقلر اول خطرلی اورنلردین قورقلماین تکبرلك
ایلمگل دیمکلدر (ایمشلرکم طریقت یولنده یکرمنك خطرلی اورنلری باردر
هربرسی اهل سلوکنی طریقتدن منع ایلگوچیلردر بونلرننك بعضیسی حسیدر
وبعضسی قلبیدر بارنی بیان ایلمك ترك ادبدر سالکننك کندوزینه بلنور ذوقیدر
طرفه دیدکی عجب معناسنه در قاشغرلغتیدر * (عجب یوللر آراده کوب خطر
بار * کشی بلمس چبن یتکایمو یاشونقار) * یعنی طریقت یولی عجب بر اوزاق یوللر
کوب خطرلی اورنلری واردر موبچلاین مشکل یولغه هرکم ننك یتمکی معلوم دگلدر
چبن یترمو یاکه شونقار یترمو معین دگلدر آندن مراد اول یولغه آز طاعت ایلگانلر
یتارمی یاکه کوب طاعت ایلگانلر یتارمی شیخ عبدالرزاق وبلغم باغور وابلیس
کبیلر یتمدیلر تکبرلك ایلب خراب اولدیلر ودخی آز طاعت ایلگانلرننك
یتماسلری هم معلوم دگلدر پس بنده اولدقی کمسنه خوف ورجا آراسنده اولسون
دیمکلدر بلکه حق تعالی حضرتینه واصل اولمق عبادت برله دگلدر لکن عباد تکابنده
مأمورلردر چبن دیدکی معناسی مشهوردر آندان مراد آز عبادتدر شونقار بر
مشهور قوش ننك اسمیدر کوبراك تورمقی هواده اولور لاچین کبیدر آندن
مراد کوب طاعت ایلب خدا یولنده یتز اولغانلردر فی الجمله بنده اولدقی خوف
ورجا آراسنده اولماقینه اشارت قیلب بیوردیکه * (کشی بلمس بوعمان آستیده
قاش * جواهر پاره قیمت وارمی یا تاش) * یعنی بوطاعت وعبادت دینگزنده
وآننك آستنده اولدقی نرسه ظاهر دگلدر آنی کشیلر بلمزلر زیراکه اول
دینگزننك آستنده قیمتلی جوهر بارمی یاکه قیمتسز تاش وارمی نامعلومدر آنچلاین
طاعت وعبادت ایلمکزده الله تعالی ننك رضالقی وارمی یایوقمی معلوم دگلدر پس
آنداغ اولسه عبادت اهلی اللهدن قبوللقنی اوتنوب وقبول اولماسلغندن قورقب
همیشه طاعتده تورمقی کرك وفجور ایلدکی کمسنه دیمه سونکه بنم روزکاریم بونچه زمان بی
توفیق اوتوبدر ایمدی نلوك طاعت ایلرمن دیو عمان دیدکی اصلده هنده طرفده بر مشهور
دینگزننك اسمی در اماونده کوب عباد تکا استعاره آلندی آستیده دیدکی ترشیحدر
* (اگرچندیکه گوهر پاره درسن * یقین بیل بنده بیچاره درسن) * یعنی اگرچه سن
گوهر تاشیننك پارچه سی اولسنکده آندن مراد سیدزاده اولسنکده شکسز بلکل چاره سز
بنده سن آنداغ اولسه تکبرلك ایلمکنك نه اوچوندر * (همیشه بنده دین درزاری
قیلمق * نه حددر باشنی یوقاری قیلمق) * پس آنداغ بنده بولسنك بنده اولدقی
کمسه ننك عادتی اولدرکه زار بلقده اولمقدر نه کارمز وارکه بنده اولدقی کمسنه
باشنی یوقاری ایلاب تکبر ایلامك بنده اولدقی کمسنه دایم تواضع لقده اولمق کرك

*(تواضع لق بولوب توتقل اوزنك كم * شجر كيم ميوه ليك بولسه بولور حم)* بس
آنداغ بنده بولسنك توبانچيلك ايله ب اوزنكنى كم توتب الله تعالى قاشنده حرمتلى
اولورسن نتاكه يمشلى آغاچ ننك يمشى كوب بولسه باشى توبان بولور حم حاء مهمله ننك
ضمى ايله توبن بولمق معناسنه در *(تيرك اول كيم كوتاردى يوقارى باش *
ثمرسز قالدى كوردنكمى آنى فاش)* يعنى كورمزميسن تيرك ديدكى يغاچنى
باشنى هواغه كوتاريب تورمقى برله يمش سز قالمقى مشهوردر *(آنچلاين تكبرليك
ايلاب توران كمسنه البته الله تعالى قاشنده درجه سز وحرمتسز قالمقى مشهوردر نته كه
بيوردى *(كشيكم خاك ره ربى ريادر * قدم توپراغى كوزگا توتيادر)* يعنى بر
كمسنه توفراق كبى تواضع لق ايلاب وعملنده رياسى اولمسه آنچلاين كمسنه ننك
آياق باسدقى توفراقى كوزگا سورمه كبيدر آندن مراد آنچلاين كمسنه الله تعالى
قاشنده كرامتلى ويقين درو آدميلرگه قوش كبى يقيندر فايداسى كوبدر توتيا
ديدكى سرمه معناسنه در فارسيدر *(كيتاردمك تولاى دين پست اوتاركون * صباچقسه
بولور عالمدين اوستون)* يعنى كورمزميسن قوياش باتدقى وقتده بارچه نرسه لردن
توبان بولور قچان تانك ياريب بتسه بارچه دنياخلقندن اوستون اولور آنچلاين براگو
توبانچيلك برله تورسه الله تعالى قاتنده بارچه خلايقدن حرمتلى ودرجه لى اولور
ديمكدر *(نه بولغاى قطره ديك توتسنك اوزنك كم * گهر بولسگده قيلسنك تاج مردم)*
يعنى نه اولا كه نيسان يغمورى ديك اوزنكنى كم كورب توتسنك شايدكه ايرانلرننك
باشنده تاجلرينه قويدقى انجوديك اولورسن (ايمشلركم ثوريولدزى ننك اون
بشنده نيسان يغمورى يغار اول يغمور قچانكه فارس دينگزى ايله روم دينگزيننك
قوشلدقى يرينه ياغسه دينگز توبينه واريب صدف آغزينه كرر آنده انجو اولور
قچانكم نيسان يغمورى تامچيسى دينگز يوزينه توشدكنده ايتور ايرمش يارب
من قولنك ضعيفلرننك ضعيفى درمن بونچلاين دينگزننك قاتنده من نه اولام ديوبو
بيتنى ايتور ايرمش (بيت) *بدين پهن درياى من كيستم * كه اوهست حقا كه من نيستم *
ديو تواضعلق ايلر ايرمش الله تعالى آننك تواضعلقى اوچون پادشاهلر تاجنده قيلدى
آنچلاين براگو اوزينى اوزى كم كورب ترر بولسه الله تعالى آنى عزيز ايلب
آدميلردن اوستون ايلر ديمكدر قطره لفظنده گى هاالف لام عهد ذهنى اورننده قايمدر
تأمل ولاتغفل *(اگر فيض ايلسنك قيلمه تكبر * بيوككه آقمغاى بحر اولسه هم پر *
يعنى سن طريقت حق غه سلوك ايلاب انواع كشوفات وتجليات ايله موصوف اولوب
الله تعالى كونگلگه معنالر قويسه ده اوزنكنى الوغ كورب تكبرلك ايلمكل نتاكه
دينگزننك صوى بارى ايله تولوغ بولسه ده يوقارى آقماسدر آنچلاين كشوفات ايله
موصوف اولوب پخته اولدقى كشى تكبرلك ايله سدر *(اگر توتسنك طريق مصطفى نى *
يمان كويدر تكبر كويدر آنى)* يعنى پيغمبرمز محمد مصطفى عليه السلامننك يولنى
اخلاص ايله توتسنك تواضعلق ايله تكبرليك ايلمه زيراكه تكبرلك اورامى يماندر اول

اورامنى

اور امنی شریعت اوتی برله کویدرگل ویانمرغل دیمکدر کویدر لفظی‌نینک اوّلکسی اورام معناسنه‌در فارسیدر ایکنچیسی یاندرمق واحراق معناسنه‌در ترکیدر بواورنده استعارهٔ عنادیه وتخییلیه واردر اهل بدیعه خفی دگلدر *(آغر توندی اوزینی سیننک خاره * طلب بازاریده کرمس شماره)* یعنی کورمزمی‌سن قارا تاش اوزنی اوزی آغر توندی تکبرلک ایلدی من آغرمن دیب تفاخر ایلدی شوننک اوچون ساتوچیلر بازارنده مسابقه کرمز اول قاراتاشنی هیچ نرسه‌گه قویمزلر آنچلاین براگو اوزنی اوزی آغر کورب تکبرلک ایلسه (ان الله اشتری من المؤمنین انفسهم) دیدککی آیت‌نینک بازارینه کرمز الله تعالی وآدمیلر اول تکبرلک ایلکوچیلرگه التفات ایلمزلر *(کچك بلدی اوزینی دانهٔ در * بهاسید رخریدار آلدیده‌پر)* کورمزمی‌سن انجو دانه‌سی اوزینی اوزی کچك کوردی نتاك که یوقاریده بیان اولندی شوننک اوچون انجوننك بهاسی آلغوچی قاتنده الوغ قیمتلیدر آنچلاین اهل تواضعك الله تعالی قاتنده حرمتی کوبدر بس تواضع ایلمك خلقلرننك پادشاهی اولدی *(ایکرمش جذب عشق اشلسته کس نی * ییغار گرداب اکثر خارخس نی)* یعنی الله تعالی جانبنه تارتلمش عشق کمسنه البته صنقلقنی تواضع لقنی جمع ایلسه کرك یعنی بالحقیقة الله تعالی حضرتلرینه عاشق کمسنه کورکام اخلاق تواضع ایله موصوف اولسه کرك کورمای موسن صوننك اوپقونی چقب چوب چارنی جمع ایلسه کرك آنچلاین اهل عشق اخلاق تواضع ننك بارچه‌سی ایله موصوف اولسه کرك دیمکدر ایکرمش جمع اولمق معناسنه‌در جذب دیدککی تارتلمق معناسنه‌در ییغار جمع اولمق معناسنه‌در خارخس چوب چار معناسنه‌در *(اگر نفسنك همیشه توتمسنك کم * درست اخلاص برله بولمغای هم)* یعنی براگو دایم اوزینی اوزی تواضعلق ایله ب کم وخور توتماسه تحقیق اول کمسنه‌ده درست اخلاص یوقدر زیرا که تحقیقابنده اولغوچی کمسنه البته اوزنی اوزی کم کورب تواضعلق ایلسه کرکدر

(حکایت)

(حکایت) *(عزیز کاملنی جاهلی خام * قبیحه لفظی برله بیردی دشنام * برعزیز کامل اولیانی بر نادان ناپخته کمسنه چرکن لفظلاری ایله سوکمك لکنی بیردی اول عزیز تحملده اولدی (ایمشلرکم اول عزیز کامل دیدکلری حضرت شیخ شبلی ایدی سوکوچی عبدالرحمن بن مسعود ازانی ایردی یعنی اول ایککی کمسنه بغداداورامنده بر توغریل سوزگه کلدیلر حضرت شبلی حق طرفقه تار تار ایدی عبدالرحمن بوزوق طرفقه تار تار ایدی آخر حضرت شبلی نی صقالندن توتوب چرکن لفظلر ایله سوکدی حضرت شبلی جواب بیرمدی مویون سونوب تیك توردی *(توتوب صقالنی اول مرد خوش‌خوی * دیرایردی اوزتنیکا ای خنك روی)* یعنی اول سوك گوچی کتدکدنه‌کره شبلی حضرتلری صقالینی قولینه آلوب اوزاوزنی عتاب ایلیوب خطاب ایدرایدی ایتور ایدی چتق یوزلیك نابکار خوراولدننك بوخور اولمقننك اوزسببکندندر غیردن دگلدر زیرا که اول سوککوچی یوق نرسه‌لرنی ایتمادی بارچه‌سی سنده

واردر *(سیننك رسوالغلنی ایرته وکیج * اوزوم آیغانگه باور قیلمادنك هیج)*
ودخی شبلی حضرتلری اوزینه اوزی عتاب ایلب ایتور ایردی یاتن سن شومننك
رسوالغنکنی ایرته وکیج کورورم ویوزمه اویات سیننك سببگدین اولور دیر ایردم
سن شوم اوزوم ایتوب بیوردقی طاعت وعبادتکه بهادرلك ایلدنك اصلاح ودر اهل
صلاحدن اولوب قروغ دعوی قیلورسن دیب اوز اوزینه اوزی عتاب ایلب
خطاب ایلر ایردی *(بومؤمندین ایشتوب کلتور انصاف * نکولر اهلی من دیب
اورمغل لاف)* ودخی اوزینه اوزی ایتور ایردی یاشبلی بواوزگنی سوك کوچی
مؤمندن عیبگنی ایشتوب انصافغه کیلکل موندین صوکره من اهل صلاحدن
وصوفیدن دیوقروغ اسم برله یوق لافنی اورمغل بلکه بومسلمان ایتدکی عیبلرگنی
کوکلکه آلوب توبه واستغفار ایلکل دیوایدی بونچلاین لفظلار برله اوزنی اوزی
عتاب ایلب خورکورر ایردی بس بونچلاین الوغ کسنه اوزنی اوزی بوقدر
عتاب ایلب خورلاب تواضعلق ایلسه قنده اولدیکه برارکه تکبرلك ایلمك قصه دن
حصه یه قایتوب بیوردی *(آنا انصافی آناغلق ای برادر * اوزگننك عیبنکاسن
یاپمه چادر)* یعنی عقل اهلی کورنك عقل اهلنه انصاف وکورکام خلق اول بولور ای
قرنداشلار بس آنچلاین انصاف اهلدن اولسنك عیبنکنی پرده برله یابب تورمغل
بلکه بولدقی عیبلرگه توبه واستغفار ایلکل ومسلمانلار غیبتیدن بری اولغل دیمکدر
آنادیدکی لفظ الف ننك مدی ایله اوقولور اسم اشارتلر ننك قریبندندر معناسی
عربچه (اذا کان الامر کذلك فتخلق باخلاق اهل الانصاف وهذا خلق صاحب الانصاف
وهذا فعل صاحب الحق) معناسنده در بس آنداغ اولسه بنده اوزنی اوزی خورکورسه
کرك دیب نتاکه بیوردی *(اگرسن قیلماسنك نفسنك شکستی * یتارسنك الیکه هر کونده
دستی)* یعنی سن اوزگنی اوزنك خورکورب نفسنگنی ضعیف وخورتوتماسنك
بلکه دایم تکبرلیك ایلسنك وآدمیلر برله سوزکه کلسنك سقالگه هرکونده آدمیلر
قولنی صوزارلار وخلایقلار آراسنده مسخره اولورسن زیرا که سوزکه کلمك ایلن
عملرگنی یوق ایلرسن بس آنداغ ارلسنك تکبرلك ایلمکل تواضع لقل باشنکنی
کوتارمکل همیشه خشوع ومسکنتده اولغل حقیقتده تصوف اوشبودر *(توکل
قیلب یولغه کرمك بیانیدور)* کیل ای عاشق کوگلنی ایاکل پر * طریق کعبهٔ مقصودگه
کر)* یعنی ای عاشق کسنه کوگلنی الله تعالی عشقی ایله تولوغ ایلکل ومقصود کعبگه
بارمق یولنی آلدگن توتقل هیچ بر علایق دنیاغه التفات ایلمکل کوگلکه یوق فکرلرنی
ایلب مطلوبگدن قروغ قالماغل نتاکه بیوردی *(نچوك بولغای دیوب اندیشه قیلمه *
توکل ایله اوزکه پیشه قیلمه)* یعنی اهل سلوك اولوب کردکی یولنك ده نچوك بولور سن
دیب یوق فکرلرنی ایلمه وبلکه اخلاصنکنی برك ایلب توکلدین اوزکه هنرنی ایدنماکل
بو بیت اشارتدر طالب الله اولوب سفره کتمك تلاسنك اول مبارك یولغه اقدام
ایلمك تلاسنك مالم وخرجم یوق دیو فکر ایلامکل زیرا که الله تعالی رازق در

(توکل قیلوب یولغه کرماکنینك بیانیدور)

توکلی

توكلی تمام کمسنه‌لر برله‌در (ان الله یحب المتوکلین) قرینه‌سی ایله ننه‌که بیوردی *(توکل بنده‌ننك یولداشی بولسه * عجب ایرمس قاراتاش آشی بولسه)* یعنی قچانکه بنده‌ننك توكلی تام اولسه توکل آنگا یولداش بولسه عجب دگل آنچلاین کمسنه‌گه پیانداغی اولنلر وتاغداغی تاشلار نعمت اولسه‌ده بوتانك عجب دگلدر ننتاکه بنی اسرائیل صوفیلاری تاغده عزلت ایلب توردیلر نعمتلری اولن اولدی قم وتاش اولدی وبزم پیغمبرمز علیه السلام امتندن عزلت ایلب تورغوچی حضرت ابوذر الغفاری ایردی اول هم تاغده تورب طاعت ایلدی کوبراك آشاماقی اوت اولن اولدی بوننك کبی اولیالرده کوب ایدی قایسی برنی بیان ایلمك کرك فی الجمله توکلدن غیرنی کونکلگه کتورمگل ننتاکه بیوردی *(اگر همت کشیننك یاری بولسه * عجب یوق جرزه‌لر بازاری بولسه)* یعنی براگوننك همتی یولداش اولوب توکلی تمام اولسه تانك عجایب دگلدر یاپانلار بازاری اولمق یعنی توکلی یولداش اولدقی من گا صحرالارده بازارلار کبی نعمتلر بولسه کرك تلادکی سفرلرگه پیانلار اچیلماز وقسز وآطسز بارسه‌لار کرکدر بو عجب دگلدر «جرزه» پیان معناسنه‌در فارسی ایله عرب آراسنده مشترکدر *(یتر اخر توکل ایلگان قل * توکل قیل توکل قیل توکل)* یعنی فی الجمله توکل ایلدکی بنده آخر برکون مقصودینه یتسه کرکدر بس آنداغ اولسه همیشه توکل قیلغل وآندن غیری اولمغل وآنده اولغل اوچ کره تکرار اولندغی بونگا اشعاردر *(ایرور بر اختیار جزئی سندین * طلب قیلغانگا تیکورمك آندین)* یعنی الله تعالی حضرتی سنگا بر اختیار فعلنی بیردی اول اختیار فعلنك برله همیشه توکل ایلگل زیرا که الله تعالی نی استمکه اختیارنی سالمق بنده‌لرده‌در ومرادیغه ایرشتورمك الله تعالی‌ده اولدی آنداغ اولسه توکل بنده‌دن یتکورمك الله تعالی دن اولدی *(اگر توتسه خدا فل خاطرین پاس * چقار هر گوشه‌دین خضر والیاس)* یعنی الله تعالی توکل قیلدقی بنده‌سی ننك خاطرین ساغلاب توتسه آگاه همت ایلسه وتوکلی تام اولوب حق تعالی حضرتنی استمك سفرینه چقسه البته اول کمسنه‌گا هر بر بوجمقدن یاردم بیرور گاخضر والیاس علیهما السلام چقسه‌لر کرکدر اول بنده‌گا نصرت ویاردم بیرسه‌لر کرکدر بو بیت اشارتدر خضر ایله الیاس پیغمبرننك ترك ایرکانیگا (بعضیلر ایدیلار خضر ایله الیاس علیهما السلام اولمکدر لیکن مستغیث اولان کمسنه‌گا روحلاری کلوب یاردم بیرور دیرلر بو غیر اصح در زیرا که اول ایکسی آب حیاتنی دیار ظلمتده اچدیلار وطهارت توزدیلر معلوم کونگا تیکر واولمازلر دروآلدقی طهارتلری بوزلمزدر بوسوز درستدر بو بیت دخی اشارتدر توکل اهلینه غیب ایرانلری یاردم بیره‌لینه آنلر بو دنیاده مشرقدن مغربگا کنش کبی سیر ایلرلر آنلرقوق کشیدر (وایمشلر اوچ یوز آلتمش کشیدر آنلرننك الوغینه بدلادیرلر وایکی یاننده ایکی نوکاری واردر وآنلری رقبادیرلر اول نوکاری ننك دخی ایکی نوکاری واردر آنلرنی

نجبادیرلر وآندین غیریلرینه ابدال دیرلر (ایمشلر بورجال غیب حقنده اوچ
تورلوك مذهب واردر اوّلکسی اولدر ایتورلر رجال الغیب رسول دائره سندن
خارجدر دیرلر یعنی آنلر هیچ بر پیغمبر شریعتنی توتمازلر اوزلرینه استقلالا بر
شریعت واردر دیرلر بونی ایتدکی مذهب کافردر البته آنلر پیغمبرنك شریعتنه
متابعت ایلسه لر کرکدر ایکنچسی اولدر که رجال الغیب اصلا یوقدر دیرلر امام
شافعی وحضرت امام مالك مذهبیدر بو سوزکونکل گا معقولدر اوچنچی مذهب اولدر
آنلر واردر اما آدمیلردر قیامت دورینه دیکن فانی اولمازلر بو هم باطل مذهبدر
اما مذهب اصح اولدر رجال غیب اولدقی حقدر بونلر بزلرنك کوزمزگا مشاهد
دگلدر اما انلر اهل جنددر پیغمبرمز دورنده آنگا کلوب جن کیچه سنده ایمان
کلتوردیلر آنلر اول زمانده پیغمبرمزدن اوتندیلر بزلر علایق دنیادین منقطع
اولوب بزلر آدمیلره وبولده عاجزلره یاردم بیررایدك دیدیلر آنحضرت علیه السلام
ثبوتلیك اوزره دعا ایلاب جهان یوزینه اوزدوردی تادور قیامته دیکن آنلر فانی
اولمزلر عاجزلرگا یاردم ونصرت بیررلر اما وفات اولورلر اولدکلرندن صونك
اورننه جنلردن برنی آلورلر همیشه شول مذکور عددلرندن کیم وزیاده بولمزلر
فتوی اولدر رجال غیب جنددر زیرا که آدمیلردن بولسه بزنك کوزومزگا مشاهد
بولور ایردی زیرا که انسان ننك کوزدن خفی اولدقی مشرقدن مغربکه طی ایلمکی
محالدر الا انبیالرده واردر آنلر ننك چوغنده بوحال اولمدقی فتاوی صوفیه ده امام
غزالی حضرتلری بیله دیوذکر ایلدی (کلدك خضر ایله الیاس حقنه آنلرنك انالری
بر توغمه ایردی جقه اسملی کمسه ننك قزلری ایردی اول ایکی قزدن ایکی پیغمبر
توغدی بری بشیر آتلیغ بری نذیر آتلیغ ایردی بشیر دیدکی کمسه سی خضر پیغمبردر
ونذیر دیدکی کمسه سی الیاس پیغمبردر اورکانج شهرندن چقمشلردر سؤال بشیرنی
نه اوچون خضر دیب آتادیلر جواب اولدر که خضروات یید کی اوچوندر خضروات
معناسی یاشلچه اولانلرنی ییمك دیمکدر (وایمشلر خضر طعامی کرفسدر یعنی
قوزغالاق شوننك اوچون آتادیلر ایکنچی جواب اولدر که خضر علیه السلام باصدقی
یریشاررایردی شوننك اوچون خضر آتاندی اوچونچی جواب اولدر هر عاجزاولغوچی
کمسه ننك قاتنده حاضر اولورلر ناظم رحمه الله اوچنچی جوابی اختیار ایدب بشیرنی
خضر دیدی سؤال نذیرنی نه اوچون الیاس آتاندی جواب اولدر هر عالم عاجز
متوکل گا یاردم بیردکی اوچون الیاس آتاندی زیرا که الیاس عبرانی تلنچه یاردم
معناسینه دریاکه الیاس سریانی تلنچه سوده یوزمکنی ایتورلر زیراکه اول سوداغی
عاجزلرگا یاردم بیردکی اوچون الیاس آتاندی (ایمشلر کم خضر الیاسدن اوتوز
یل دنیاغه اول کلدی (ایمشلر خضر ایله الیاس توقسان یاشلرینه یتکاچ کیرو قایتب
اوتوز یاشلك یکت اولورلر زیراکه آنلر اب حیوتنی اوتوز یاشلرنده اچدیلر
(سؤال خضر ایله الیاس نی هر کمسنه یه یاردم ونصرت بیرر دیدگز حال بوکه آنلر

کوزمزکا مشاهد دکللر آنداغ اولسه اهل جندن اولدیلر جواب اولدرکه آنلرننك مشاهد اولمغانلقی جن اولماقینه دلالت ایتمزدر بلکه الله تعالی آنلرنی کوزکا کورنمز ایلدی چونکه بزیم پیغمبرمز دنیاغه کلدی آندین صونك پیغمبرد نیاغه کلمك ممتنع در امتلارینه پیغمبر یوزین کورمك جائز اولمدی عیسی علیه السلام دورینه دیکن قچانکه عیسی علیه السلام کوکدن اینسه شول زماند اغیلر کورسه لر کدر آندین اوّلکی امتلر پیغمبرننك یوزنی کورمدیلر آنلر دنیادین اوتدکلر یچون بو ایکی نی الله تعالی اولدکی کمسنه حکمینه قویب بزلرگا کورگا زمدی یعنی کورنکوچی ایامدی ایکنچی جواب اولدرکه رجال الغیب ننك جندن اولوب کوزمزکا کورنمزلکی وهم بو ایکی ننك آدمیدن اولوب کورنمز اولمقی غیر معقول معنادر بو اورنده الله تعالی ننك یاشرین حکمتلری وار در عقللر برله حسابلامق حرام در*(اگر تیکورسه مولی قل اشینی * قیلور مشفق کورنکان هر کشی نی)* یعنی الله تعالی بر قلی ننك اشینی تیکورمککا ومرادنی ومقصودنی حاصل ایلاب بیرمك تلاسه وتوکل ایلاب خدایولینه باردمق تلاسه یولده کورندکی کمسنه لرننك بارچه سنی مشفق ایلر*(اگر لطف ایلسه بوستان بولور چول * آلااور تاسیده پیدا بولور یول)* یعنی الله تعالی رحمت ایلاب ظفر ایلمك تلاسه وتوکل تام اولوب مقصود ینه ایرکوزمك ایلسه یپانلر بارچه سی باقچه اولور وتورلوك نعمتلرنی قدرتی ایله پیدا ایلر ویول اولماغانلرغه یول بیریب مراد یغه ایرکوزر نتاکه موسی علیه السلام تیه صحراسنده باغور ننك دعاسی سببلی قرق یل تمام سیر ایلدی الله تعالی موسی علیه السلام قومینه صحرالارده تورلوك یمشلر اوستروب حاضر ایلاب ترر ایردی آنچلاین توکل اهلینه الله تعالی یپانلارده تورلیك نعمتلرنی پیدا ایلر دیمکدر*(اوتارده اژدر آغزین سورسه پاینك * زیان ایتمس امان ایتسه خداینك)* یعنی الله تعالی نی استمکه باردقی سفرده مثلا آذاقنك اژدها آغزینه توش ایلسه الله تعالی اول یلان آغوسندن آیاقنکه زیان تیکورمسدر الله تعالی سنی امان ایلمك تلاسه دیمکدر*(ایگه قم دیدی بول قمدین قوب چست * محبت قم قمیدین قیل اوزنك شست)* یعنی الله تعالی سڭا تورغل نی استاکل دیدی بس آنداغ اولسه بودنیا قمندن تیزلوك اوزرینه تورغل الله تعالی نی استکل وآننك امرینه خلافلق ایلمکل الله تعالی نی استاب آننك قومغانندن محبت شرابنی اچکل ومحبت شرابی برله اوزڭنی کناهلرنکدین یوغل دیمکدر قم دیدکی لفظ ننك اولکسی امر حاضر در عربی در ایکنچیسی رمل معناسنه در ترکیدر آندان مراد مطلق ارض معناسنه استعاره آلندی قم قم دیدکی ابریق وقمغان معناسنه در عربی در آندن محبت شرابنه استعاره آلندی ذکر محل واراده حال قرینه سی ایله ایگه الله تعالی معناسنه در نتاکه یوقاریده بیان اولندی *(بوزوق یرده یاتب بولمس اشنك به * مکانا طیبا فاذهب بعونه)* یعنی ایله اولسه بوبوزوق دنیاده الله تعالی نی استامیوب

یانماقمز ایز گواولمسدر آنداغ اولسه الله تعالی ننك یاردمی ایله توکل تام اولوب
پاك اورون صاری اقدام ایلکل آندن مراد عمل ایلب قبول لغنی الله تعالی غه
توکل ایلب اجماخ تاپا بارمق قصدنده اولغل دیمکدر *(اگرچه سنده بولسه اهل
فرزند * یراتبدر آلارنی هم خداوند)* یعنی سن الله تعالی گا بالحقیقة عاشق اولسنك
توکل ایلب الله تعالی نی استه کل دنیا خلایقلارینه آلدانماغل وبالاچقلریم بار
دیماکل اگرچه سنده بالاچقلر اولسه ده الله تعالی اوزی یراتبدر *(اوزی قیلدی
آلارنی جسم ایله جان * بیرر البته جان بیرگان خدانان)* یعنی الله تعالی اول
بالاچقلرنی عدمدن وجوده کلتوردی آنلارغه تن ایله جان روزی ایلدی البته
جان ایله تن یراتقان الله تعالی آنلارغه ایکماك بیرسه کرکدر *(عزیز جان چقمسه
قالبلریدین * کیمومس نعمت حق لبلریدین)* بس آنداغ اولسه اول بالاچقلرننك
تنلرندین عزیز جانلری چقمایچه آنلارننك ایکمکلری آغزلرندین توکانمسه
کرك اویله اولسه خاتونم بالا وبالاچقلریم بار دیب الله تعالی نی استمکدن قروغ
قالماغل . سؤال : ناظم رحمه الله تعالی بو ایکی بیت ایله اشارت ایلدی خاتونلرغه
وبالاچقلرغه قارامیب عزلت یولنی توتماغه اختیار ایلدی حال بوکه آلارننك
نفقه سی آتالرینه فرضدر (زیراکه پیغمبر علیه السلام ایلدی هرکم خاتونندن
وبالاچقلرندن قاچب نفقه بیرماس یورسه اول کمسه ننك اصلا عبادتی قبول دکلدر
دیدی (جواب اولدر ناظم رحمه الله ننك مرادی آنلارغه قراب الله تعالی ننك فرضلرین
اونکارمکل دیمکدر یعنی براگو اهل عیالینه نفقه بیرسه الله تعالی ننك فرضلرینی
قویماسه وحرام نرسه لردن منع اولسه حقیقت دنیانی قویماق الله تعالی ننك سفرنده
اولماق اوشبودر قالب تن معناسنده در عربیدر «لب» ایرن معناسنده در *(سناغلیغ
عمردین تاجان توکانماس * یقین بلکل آغزدین نان توکانماس)* یعنی سن خاتونلر یکا
وبالاچقلریکا آلدانب فرضلرنی اونکارمکل وآنلارغه نفقه کسبنده من دیب دلیل
استاب الله تعالی ننك رضالقنی استه مکدن قروغ قالماغل همیشه طاعتده اولغل
زیراکه آنلارننك حسابلی عمرندن جانلری چقماغونچه آغزلرندن اوتماکلری
توکانماسدر ایله اولسه کسب ایلب الله تعالی ننك بیوردقنی ادا ایلسنك ایکی
تورلوك طاعتدر برسی انفاق عیالدر بریسی اطاعت امر الله در *(اگر دریا
توبنده بولسه جاینك * بهانه برله یتکورکای خداینك * غرض هر فایده ای
فرزند آدم * سناغلیغ روزی هرگیز بولمغای کم)* یعنی حاصل کلام اولدر رزقنی
اورنده اولسکده ای آدم اوغلی حسابلی رزقنك هرگز آرتق اولمزدر بس آنداغ
اولسه خاتوننك وبالاچقلارنك اولسه آلارغه نفقه کسب ایلب والله تعالی ننك بیوردقی
امرلرینه اطاعت ایلب دایم آرتدرمق هوسنده اولغل ودخی خاتوننك وبالاچقلرننك
بولسه همیشه طالب الله اولغان کمسه لرنی استاب عزلت یولنه اختیار تلاکل خرجم
ومالم یوق دیب توکل سزلك قیلماغل زیراکه توکلده تام اولسنك فرشته لرکبی

تسبیح وتهلیللر برله رز قلانب تررسن زیراکه بعض زاهدلرننك اون کون قدری آشامقلری اولمدی وبعضلری ننك یکرمی کون قدری بولمدی وبعضلری بر آی وبعضلری ایکی آی بیمای توردیلر کورمزمی سن حضرت ابومعاویة الاسود حضرتلری بالچق بیر ایدی وابراهیم ادهم حضرتلری قم بیر ایدی *(کشی‌نك بولسه موندا غ اعتقادی * آنکا بوستان ایررهر قایسی وادی)* یعنی برکمسه‌ننك یوقاریده مذکورچه اعتقادی تام اولسه اول کمسنه هر قایو چوقرده بولسه آنکا باقچه اولور الله تعالی قدرتی برله آنده تورلوك تورلوك نعمتلار حاضر ایلر یاکه عادتده نعمت اولمیان نرسه‌لرنی نعمت ایلر زیراکه الله تعالی قادردر *(وجودننك خارخاشاکی قالین‌در * یالین سنك هم هوا اوچماس یالین‌در)* یعنی نفس کافرننك ذاتی وتلادکی نرسه‌لری قالون چوب چاردر آندین مراد تورلوك تورلوك بدعتلر ایله مزین اولمقدر آنداغ نفسکا یالنب تملق ایلامکل زیراکه آنکا یالنوب تملق ایلامك‌ننك اوچقونی هواغه اوچمایان یالقوندر بلکه یاشرنلك ایله سنی آزدرمق قصدنده اولور آنداغ اولسه نفسنك تلادکی نرسه‌لاردن بری اولغل وآنکا تملق ایلان تورمغل خارخاشاك چوب چار معناسنه‌در یالین سنك عربچه تملق معناسنه ایکنچسی اوت اوچقونی اوچب لهب نار معناسنه‌در *(منب همت براقین چق قالین‌دین *یالین محکم توتوب سچراب یالین‌دین)* بس آنداغ اولسه توکل وهمت‌ننك آطنی منب توکل سزاورماننذن قاچغل یعنی دایم توکلده اولغل ودخی اول توکل آطی‌ننك یالنی محکم توتوب توکل سز یالقنندین سچراب چقغل حاصل کلام تیزلك ایلن توکل ایلاب مطلبگده اولغل دیمکدر همت براقین لفظی‌ننك اضافه‌سی لجین الماء قبیلندندر قالین دیدکی اورمان معناسنه‌در دلالت التزام بابندین‌در یالین دیدکی لفظننك اولکسی آطجالیدر عربچه: شعر الفرس فی طرف الاعلی علی عنقه) معناسنه‌در ایکنچسی اوت یالقنی لهب نار معناسنه‌در *(بیتبدر سال عمرنك ای تبه‌حال * توکل صالی مقصد بحرینه صال)* یعنی سننك عمرنك‌ننك یللی یتب آخرینه یقین بولغاندر ای بوزوق حاللی کمسنه آنداغ اولسه توکل صالنی یاصاب مقصود دینگرینه سالغل آندین مراد عمرنك آخرینه یقن اولغاندر قالغان عمرگنی توکل بابنده برك توتغل دیمکدر سال دیدکی یل معناسنه‌در تبه دیدکی بوزوق معناسنه‌در هر ایکسی فارسیدر صال دیدکی لفظننگ اولنگسی اصلده کوب یغاچلرنی بر بریکا جمع ایلاب برکتوب باغلرلار کمه یوق وقتده دینگزلردن اوترلر ایکنچسی صالمقدن مشتقدر صیغهء امر حاضردر وهر ایکی سن سین ایله اوقومق هم لغتدر *(کریب بحرینه ای نفس ظالم * دیمه صالم منگ یتکایمو سالم)* یعنی توکل دینگزینه کردکنندن صوکره ای ظالم نفس تردد و تفکرده اولمه بنم توکل دینگرینه یاصادقی صالم سلامت یناره‌مو دیو شکده اولماغل همیشه ثبوتده اولغل آنحضرت علیه السلام ننگ (من لج ولج) دیدکی بونکا اشعاردر

سالم لفظی ننك معناسی یوقاریده کچدی سالم دیدکی سلامتدن مشتقدر تأمل) * یتار یتمس لکگلدر حکم ربده * ایرانلر شرطیدر اولمق طلبده) * یعنی یتار یتمس نقصانلقنك برله بولساڭده الله تعالی حکمنده بولغل الله تعالی نه بیورغاندر آندن آیرلماغل ونه نرسه لردن نهی ایلکاندر آندن طیلغل زیرا که الله تعالی (فاطلبنی تجدنی) دیدی آنداغ اولسه ایرانلرننك شرطیدر الله تعالی نی استمك بولنبه اولوب وفات اولمق * (توکلنی قیلوب ای آدمی زاد * یوکر کل کعبهٔ مقصدغه چون باد) * یعنی توکل ایلب ای آدم اوغلانلاری مقصود کعبه له یلکبی یوکورگل آندن مراد توکل ایلب قالدقی عمرگنی تیزلك اوزره توکلده صرف ایلگل تردد وتفکرده بولماغل دیمکدر * (کریب یولغه کورب اعلام آثار * اوزون بردیب گمان بر بولمه زنهار) * یعنی طریقت یولینه کریب وآنده یوفو ایله اویاغ آراسنده تورلوك تورلوك مشاهدات وتجلیاتلر کورب یاکه انواع قورقولار کورسگده بو تارلق وکیگللك یبانیدر دیب گمان ایله گوچی بولماغل بلکه همیشه افعالگده ثبوت اولوب توکلده اولغل حاصل کلام اولدر که جیب مراقبه ده تورلوك تورلوك کشوفات ومشاهدات لر کورب من مونداغ مقامه ایرشدیم دیو تکبرلك ایلگوچی اولماغل ودخی شول مراقبه ده کورسگده تورلوك تورلوك عذاب اورنلارنی وکنه اوزگنی عذاب اچنده کورسگده رحمتندن امیدکیسوب اشله دکی وکردکی یولگنی تاشلاماغل بلکه همیشه توکلده اولغل (ومن یتوکل علی الله فهو حسبه) * بوگا اشعاردر «اوزون بر» دیدکی عثمانیه تلنچه اوزون یاپان معناسنه آندن انواع مشاهداته استعاره آلندی گمان بروصف ترکیبیدر گمان ایلگوچی معناسنه در * (بو بارمقده اگر بارمق سالور شیر * قچان قایتور توکل ایلکان ایر) * یعنی بو الله تعالی سفرینه باردقگده آرسلان ترناغن سالسه آندن مراد حق تعالی جانبنه بارماقده تورلوك مشقتلرگه اوغراسه ده توکل ایلدکی ایر البته اعراض ایلب کیر وقایتمازدر یولنده ثابت اولور کیر وقایتورغه میل ایلمز (لقد لقینا من سفرنا هذا نصبا) بوگا اشعاردر بارمق لفظی ننك اولکسی ذهاب معناسنه اسم مصدردر ایکنچسی اسم جامددر ترناق واصبع معناسنه * (خطردین اهل همت هیره بولماس * اگر ابل تیره توتسه تیره بولماس) * یعنی آنداغ اولسه همت اهلی وتوکلی تام کمسنه الله تعالی گه باردقی یولونده نه قدر مشقتلرگه وخطرلرگه حیران اولماسدر وضعیف وبوشاق هم اولسدرا اگر بارچه خلایق آنی الله تعالی نی استمك سفرینه بارمق یولنده اوق توتوب آطسالارده قورقاق بولماس همیشه معشوقی طلبنده اولور آنلارننك اوقلاری آراسنده توکل ایلب الله تعالی جانبنه کیتار ویولنده ثابت اولور «هیره» ضعیف معناسنه در تیره لفظی ننك اولکسی اوق وسهم معناسنده فارسیدر ایکنچسی قورقاق معناسنه قاشغر لغتیدر * (توکل دین کشیلکم آلسه بهره * قچان زهره اولور غرق اولسه زهره) یعنی برکمسنه توکلدین فایده آلسه آنچلاین کمسنه کوگلینه قچان قورقو توشار

اگرچه اول بنده زهر و آغود ینکرینه غرق اولسه ده همیشه طلبنده اولور آندن مراد اهل توکل نه قدر بلالرغه وقضالارغه اوغراسه ده التفات ایلمزدیمکدر زهره لفظی ننك اوّلکسی قورقماق معناسنه ایکنچیسی آغومعناسنه *(بیمه روزی غمین هیچ یرده ای یار * کم اسرارنك بلور اول یخشی آسرار)* آنداغ اولسه رزق قایغوسنی هیچ یرده یمکل ای یولداش زیرا که سرلرگنی بلکوچی الله تعالی اوزی بلورسنی یخشی تربیه ایلمکنی زیراکه رزقننك صاحبی الله تعالی در مقدار واندازه ایلادکنی زیاده وکیم ایلمیون بیرر آننك اوچون سن قایغوییب صبرسزلق ایلمکل (وما من دابة فی الارض الاعلی الله رزقها) بوگا اشعاردر واسرار لفظی ننك اوّلکسی الفی ننك فتحه سی ایله اوقولور سردن مشتقدر ایکنچیسی تربیه قیلماق معناسنه در الفی ننگ مدیله اوقولور *(خداغه قیلسه هر کم خوب توکل * نه یرده بولسه ضایع بولماس اول قل)* یعنی هر کم خدای تعالی غه خوب توکل ایلسه قایسی اورنده بولسه ده اول قل ضایع بولماسدر خدای تعالی آگا رزقنی خیانت ایلمیون بیرر (حکایت ابن المبارك)*(مبارك اوغلی برکون ازغشیب راه * عجایب سوساغنده کوردی بر چاه)* یعنی حکایتده کلتورمشلرکه عبدالله بن مبارك برکون شامدن مدینه طرفینه باردقنده مدینه یولنی تابمای آداشوب باردغنده قتی سوسادی آگسردن آلدنده بر قدوغ کوردی *(کیچوردی کوگلیده تابولدی مطلوب * اگر دلورسن بولسه ایدی خوب)* یعنی عبدالله بن مبارك کوگلنده بوسوز کورکام اولدی نته که ایدی کم نه عجب یخشی بولور ایدی بوقزوغننك چیلاکی برله یبی اولسه ایردی شول فکر ایله بر آز زمان فکره قالدی *(اوشال دمده بر آهو کلدی صوساب * تاشب چقدی قدوغ ننگ آغزینه آب)* یعنی عبدالله بن مبارك بوفکرده اولدقی زمان بر آق کیك صوساب قزوغ قاتنه کلدی بو آق کیك کلکاچ تیران قزوغ ننك صوی تا شیب یوقاری چقدی آق کیك صو اچب قاندی اوز یولینه کتدی *(اول اچکان صونك اوشال شاه باردی چه کا * یتار یتماسدن اول صو توشدی تهکا)* یعنی اول عبدالله بن المبارك حضرتلری آق کیك اچکاندین صونك اچرگه باردی قدوغ قاتنه یتار یتمزده قدوغ ننك صوی توبان اوّلکی اورننه توشدی تیران اولدی عبدالله بن مبارك بواشلردن حیران بولوب الله تعالی حضرتنه اوفکارتب ایدی *(دیدی یارب بیر رسن آهوکه آب * مگا بیرمس سن ای سلطان وهاب)* یعنی عبدالله بن مبارك حق تعالی حضرتلرینه مناجات ایلاب ایدیکه یارب آق کیك کا چیللك ویب سز صوبیررسن ای رحمتلرنی باغشلاغوچی کریم الله حال بوکه هر ایکه‌مز سننك بنده لرگمزنه اوچون آنی آنداغ منی موندا غ ایلدنك دیب مناجات ایلدی *(ندا کلدی اوشال وجه حسنکه * تلنك باردی سنك دلو رسن کا)* یعنی هاتفدین اول کورکام یوزلیك عبدالله بن مبارك حضرتلرینه آواز کلدی سگا آننك اوچون صو بیرمدیم زیرا که سننگ اوّل امرده قدوغنی کورد گنده تلنك چیلاك ایله یبکا باردی بزلرنی اونتدنك اوّلا بزلردن یاردم استمادنك ایمدی بار غیل

(حکایت ابن المبارك)

صونى چيلاك ايله يبدن صورغل ديب عتاب ايله هاتفدين آوازكلدى *(اوشال آهوكه كوردنك چقدى يرگه * توكل قيلمادى برزدين ديكرگه)* يعنى اول هاتف بوجوابنى ايديكه بوصوصاب كلدكى آق كيكنى كوردنك كه اوّل امرده بزلرگه نظر ايلدى وايديكه يارب منى تورلوك نعمتلرنك برله قوناق ايلدگ بوصووگ برله ينه قوناق ايلكل ديدى چيلاك ايله يبنى كوكلمينه كرگزمدى ايمدى سن بارغل صونى چيلاك برله يبدن صورغل ديب عتاب ايلدى *(ايشتب بول ندانى بولدى بيهوش * اچندن قلزم ذوق ايلدى جوش)* يعنى اول عبدالله بن مبارك هاتف نىڭ بو آوازنى ايشتب ابسم اولدى اچنه الله تعالى ذوقندن وعشقندن قلزم دينگزى كبى قايناماق توشدى قلزم ذوق نىڭ اضافه سى لجين الماء قبيلندندر *(محبت جامى هول قيلدى تماغين * تركلكده اونوتدى صوساماغين)* يعنى حضرت عبدالله بن مبارك نىڭ الله تعالى نىڭ محبت شرابنده تماغينه قور قوتوشدى ترك اولدقى زماننده صوصامغينى اونوتدى يعنى الله تعالى حضرتلرينه عشق بولوب صوصامقى يادينه كلمدى «جام» محبت شرابى معناسنه در ذكر حال واراده محل قرينه سى ايله هول چق صوى معناسنه در ننككه يوقاريده بيانى كچدى *(ايدى اوّلده هم اير اتقياده * يوز آنچه همتى بولدى زياده)* يعنى عبدالله بن مبارك حضرتلرى اوّلده هم تقوى اير ايدى بوندانى ايشتكاچ يوز آنچه آرتق تقوى لكى اولدى موندين صونىڭ ناظم قصه دن حصه يه قايتب بيوردیكه * منى مسكين توكل بابيده داغ * توشبلر همتم كوندين زبونراغ * يعنى من مسكين بندنك توكل بابنده حسرتلى من يعنى توكلده ثبوتلكم يوقدر كوندين كونگه توكل وهمتم زبونراقدر *(هميشه نفس زشتم مبتلى سى * منكدك بارمو هيچ مؤمن بالاسى)* يعنى هميشه من زشت نفسم آرتندين يورب بلالنمش من منم كبى هيچ بر مؤمن بالاسى يوقدر *(الهى بحر همتدين قيلوب سير * منى خنثى غه ايرلر نشه سين بير)* يعنى يارب توكل وهمت نىڭ دينگزندن منى توق قيلغل ودخى توكلسز قورقاقغه بهادر ايرانلرنك علامتنى بير گل *(اير رمن عقل هم ادراك يوق قل * نه تمكين بار نه همت نه توكل)* يعنى من حقايق اشياغه اير شمكان قل من ثبوتى وهمتى وتوكلى يوق بنده من * كيله ياتديم كيله قيلمام كشيدين * كورارمن بارچه اوز نفسم اشيدين * يعنى من گناه بالچقنه باتديم اول بالچقغه باتماقنى كشيدين بولدى ديب اوفكا ايتمزمن بوگناه بالچقنه باتدقمنى اوز نفسم اشندين كوررمن وآننك شوملغندين كوررمن گيله لفظنىڭ اولگسى بالچق معناسنه در ايكنچسى اوفكالمك معناسنه در هر ايكسيننك اعرابى كسر كاف ايله در فارسيه در تأمل *(بومؤمنلر اچنده بر بالامن * بوزوق يولدين چقا آلماى مبتلامن)* يعنى بومسلمانلر اچنده عجب بر گناه درياسينه باتقان اوغلان من هميشه بوزوق يولدين چقا آلماى بلالرى وقضالارى ايله بلالنمش بيچاره من * بولوبمن غرق بحر اضطرابه * خراب اولمش توشوب نفس خرابه * يعنى من مسكين الله يار غرق اولوب گناه دينگزينه دخى شريف وقتلرمنى خرابلقنه اوغراب

(تقوى قيلوب حرام وشبهه‌دن قاچماق بيانيدر)

نفسم ميخانه سندن ايسرك اولوب شريف وقتلرم‌ننك قدرنى بلمكان من خراب لفظينك اولگسى بوزوق بولمق معناسنه‌در ايكنچسى ميخانه قباق معناسنه‌در ايكنچسى ننك اضافه‌سى لجين الماء قبيلندندر ﴿ ابرركونكلمده كوب رازنهانى * يوزيم بوقدر تورب ايتورگه آنى ﴾ يعنى من مسكين الله يارننك كونگلنده ياشرون سرلرى واردر آننك بارچه سنى حق تعالى‌گه ايتوركه يوزيم اويالور حيا ايتارمن زيراكه الوغ گناهلاريم بار بارنى ايتورگه تلم اويالب بارمزدر ياكه اهل حقايقننگ بارچه سرلرنى بو كتابده ايتورگه اويالورمن زيراكه بارونى ايتماكترك ادبدر * (اوزنك سن عالم السر والخفيات * معين در سنگا مجموع نيات) * يعنى زيراكه كونكلمده‌كى سرلرنى وبارچه سنى ايتمك حاجت دكلدر زيراكه سن اوزنك ياشرون سرلرنى بلورسن وبارچه نيتلرم معين در بارينى ايتمك حاجت دگلدر عفونى سندن اوتنادك * (اگر قايتارمسنك رايم ورادين * قوتلمس من بوننك ديك ماجرادين) * يعنى يارب منى مخلوقات فكرندين قوتقارمسنك بونچلاين قيل وقاللر ماجرا سندن قتولماس من هميشه بوزوق سوزلرنى ايتماكده بولورمن بلكه سن منى رحمتنك ايله مخلوقلر فكرندن قوتقارب ونفى‌نى چقارب اثبات بابنده ثبوت ايلكل ديمكدر ﴿ اگرچه سانى يوق بو قل گناهى * گرفتار غضب قيلمه الهى ﴾ يعنى اگرچه بوتمر يار اوغلى الله‌يار بنده‌ننك حسابى يوق گناهلرى بولسه‌ده رحمتنك ايله يارب گناهلريم شوملغندن بنى آچو عذابنگا توتقون ايلمه بوابياتلر بارچه اكتفا قبيلندندر (تأمل ولا تغفل فانه يكفى من نصحت نفسه الى غيره من اهل التصوف (تقوى قيلوب حرام وشبهه‌دن قاچماق بيانيدر) ﴿ كيل اى درويش اكر درويش آتاندنك * طريقت اهلى نك انديش آتاندنك ﴾ يعنى آگاه اولوب كلكل اى صوفى زيراكه سن اهل حالدن اولوب صوفيلق اسمى برله آتاندك وطريقت يولينه كرمكلمده ظرفاء اهل قاشنك صوفيلر ديوذ ايتلدنك شول اسمنك وشول يول اوزارينه ثابت اولغل نته كه بيوردى * (اگر آتنگ خلاف بنك لكدر * قيامت كون نچوك شرمنك لكدر) * يعنى سننك اسمك طريقت يولينه كريب الله تعالى‌ننك خاص قللرى جمله‌سندن اولوب اول اسمكده ثابت اولماين نفس هوالرنگا كيتوب يوغار يداغى اسمنگا خلاف بولسه قيامت كوننده اول اويات نچوكدر بلكه سنى قيامت كوننك صوفى اسمندن عدول ايلاب ياظالم ويافاسق وياعاصى ديو اوندارلر بونچلاين اسملر ايله اوندالماكگده الوغ خورلقدر نتاك كه اشارت ايلدى * (قروغ آت برله اوتكان حيف اوقات * اويانغل اولمه مغرور قروغ آت) * يعنى محصل كلام عملدن بوش يورمكل بلكه دايم عملده اولغل زيرا كه مجرد صوفى اسمى برله يورماكنك اهل حال اولماقغه دلالت ايتمز بلكه قچانكه بو اسم ايله موصوف اولدنك ايرسه اوزگنى اوزگ غفلت اويقوسندن اوياتغل قروغ صوفيلق اسمى برله آلدانغوچى اولدغل ﴿ قروغ يورمه قروغ دست اجلده * سالورناگاه گمان ايتماس محلده ﴾ يعنى

حاصل کلام اولدرکه عملدن بوش یورمکل بلکه دایم عملده بولغل زیرا که قورق
چبغی اجل قولنده در اول چبقنی گمان اولمغان اورنده بو ینکا سالور آخرت بو رطنه
اوکونچ ایله کینارسن یعنی عزرائیل علیه السلام جانکنی آلوب عملسز آخرت
بو رطینه وارسن آنداغ اولسه تیز زمان عمل ایلامکا جهد ایلیه سن قروغ لفظینک
اوّلکسی بوش معناسنه در ایکنچیسی اصلا برچقدر اوزون اولور باشنه یب تاغب
آطنی توتارلر لکن مونده عزرائیل علیه السلام ننک جان آلماقینه استعاره آلندی
* اوزگدین کتمه اخلاص عوامه * سیونمه نامه کیلمای یخشی نامه * یعنی اهل حال من
وآنلر مجلسنده قابلیتم وار دیب اوزگدین کیتوب تکبرلك ایلامکل وعوام
خلقی نسکل سنی مرشد دیب اخلاصلی اولماقینه آلدانماغیل ودخی خلایقلرنسکل مرشد
وایشانمز دیماکنه آلدانماغل قچانکه قیامت اولوب ایزگو نامه لرنسک قولکا
کلماگونچه دیمکدر قچانکه قیامت کوننده نامه لرنك اونك قولکا بیرلسه شول زمانده
سیونکل زیرا که یکت لك وایرلك شول زمانده معلوم اولور شول اجلدن (حکایت
ایلامشلرکه خواجه بهاء الحق والدین حضرتلری برتونده بخارانسک مسجد کلانینه
باردقنده برقاراولیچی خواجه بهاء الدین حضرتلرنی توتدی وایدی سن کم دیدی
ایرموسن یاخاتون موسن دیدی خواجه بهاء الدین ایدی خاتونمی ایرمی ایرکانمنی
بلمزمن دیدی قاراولیچی خواجه ایدکنی بلدی یبردی کندوزندن عبرت آلب ایتر
ایردی خواجه ننك سوزی مقدر قیامت بولماین هرکم اوزینسکل نچوك ایرکاننی بلماز
زیرا که دنیاده یکت من ایرمن دیب یورمزلر قیامت کوننده نچوك بوارمز بنا گاه
یاوز ضعیفه گروهندن اولوب تموغغه کیتمایه سن آنداغ اولسه ایرلك ویکتلك
اسمینه دنیاده آلدانماغل * (کشی روده کریب گر یورسه روده * قچان واصل بولوردر
شهوده) * بورکان کمسه دینگزکه کروب ینجو آلمق قصدنده اولغان کمسنه دریانسک کنارنده
یورکان کمسنه قچان حاصل ایلب انجوتابار زیرا که انجولر دریانسک اورته سنده در آنچلاین
برکمسنه اهل طریقتدن اولوب صوفیلق اسمی برله موصوف اولسه آنچلاین کمسنه
اسمنه ویولنه موافق اولمایب یورسه اول کمسنه قچان ثمرۀ طریقتنی حاصل ایلب
انواع مشاهدات وتجلیات تابار « روده » دیدکی لفظنك اوّلکسی دریامعناسنه در
ایکنچیسی کنار معناسنه در ایکسی هم قاشقرلغتیدر * سوانی نفی ایلامنی ایله
اثبات * توکل بحرینه بات ای کوکل بات * یعنی الله تعالی دن غیرنی نفی ایلاب الله تعالی نی
اثبات ایلهنکا کیم اهل تصوف نسکل عادتی الصادق والطوالبلاب (لا اله الا الله) کلمه سی
برله ماسوی الله نی نفی ایلرلر ودخی توکل دینکزینه غرق اولوب اثبات ایلامکده
آشوقغوچی اولغل وماسوانی تیز زمان کونکلدین چقارغل بات دیدکی اولکسی
غرق اولمق معناسنه در ترکیدر ایکنچیسی آشقغل معناسنه در بخارا خلقی ننك لغتیدر
* نه بولغای قولغه کرسه دُرّ مقصود * وگرنه صوده بوزکاندین نچوك سود * یعنی بو
نفی اثبات ایلاب توکل ایلمکده شایدکه مقصود انجوسنی قولکا کرتسنك
قولکا مقصود انجوسنی آلماین صوده یوزب انجو ازلامکنسک فایداسی یوقدر

آنچلاین صوفیلق اسمی برله یوروب صوفیلر عادتنی توتمای یورسنك صوفیلق اسمنکده فایده اولمزدر * کونکل حق فیضی گا بولسون دیسنك چاك * که اول مرتبه حلقگنی قیل پاك) * یعنی سننگ کونکلنکا الله تعالی ننك الهامی کرمکا آچوق قیلایم دیرسنك اوّل شرطی بودر حلقنی جمیع حرام دین پاك ایلسکل نتاککه بیوردی * یمه ذره حرام آغشته ناندین * بولور چاه نجس بر قطره قاندین * یعنی حلقنکنی پاك قیلمق اولدرسن اول مرتبه ده حرام قاتوشدقی نعمتلردن آشامغل اگرچه اول حرام ذره قدری کیچك اولسه ده نتا که کورمزمی سن قدوغداغی صوغه بر قطره قان یا که خمر توشسه نجس ایلر آنچلاین کوب عبادتنگ ثوابی بر کیچکنه حرام قاتوشقان نعمتدن ییسنك بارچه سی باطل اولور آغشته دیدکی قاتوشماق معناسنه در * اگر آش منهی بولسه کوز یومب آش * وگرنه تانکلا قارنونکدین چقار تاش * یعنی بر نعمتده حرام نرسه لر بولسه اول نعمتدن کوزنکنی یوموب اوزغل وآنگا قارامغل وآنی ییارگا میل ایلمکل اگر آنداغ اولسنك قیامت کوننده قارننکدن تاش چقار آندن مراد تورلك تورلك عذابقه گرفتار بولورسن آش لفظی ننك اوّلگسی نعمت معناسنه در ایکنچسی اوزغل قارامغل معناسنه در هر ایکسی ترکیدر * ایرر خردلچه منهی زهر قاتل * قیلور بر قطره می خم صونی باطل * یعنی حرام نرسه اگر خردله اورلقی قدری اولسه ده اولترگوچی زهر وآغو دیب بلگل آندن مراد آز حرام کوب عبادتلرننك ثوابنی بوزار دیب باگل نتاککه بر قطره خمر بر کیسمك صونی نجس ایلب وباطل قیلور خردلچه خردله لفظینگ تصغیریدر بر اورلق ننك اسمیدر شام شریفده کوب اولور «می» دیدکی خمر معناسنه در خم خانگ ضمه سی ایله اوقولور بر صاوت ننك اسمیدر الوغ چولما کدر بلغار یورطنده کیسمك وچاپچق دیدکلری نرسه در تأمل ولا تغفل * (حرام آز بولسه کوبدر بیمه آنی سمانی بولسه هم بلگل سم آنی) * یعنی فی الجمله حرام آز بولسه ده کوبدر آنگ یمانلقی یعنی زنهار حرامدن ساقلانغل آندین یمه کل اگرچه اول بود نه ایتی بولسه ده آغودن آرتق زیانی واردر سمانی ننك اوّلگسی بر قوش ننك اسمیدر اولنلر اراسنده یورر گاه وقتده اوچار چبچقدن الوغدر فارسی لغتنچه درتج دیرلر ترکمان خلقی سمانی دیرلر بلغار خلقی بودنه دیرلر وایکنچیسی مرکبدر سم دیدکی آغو معناسنه در آنی دیدککی ضمیردر حرام آز لفظینه راجع در * (بتکلیك شرعه ده ای لابس دلق * فرایض اعظمیدر پاکی حلق) * یعنی شرعة الاسلام کتابنده یازلمشکه ای ایسکی کیوملی صوفیلق دعواسنی قیلدقی کمسنه فرضلرننك الوغراقی بوغازنی حرامدن پاك ایلمکدر ودخی ایدیکه * (قیبی طاعت که اول مرضای رب در * یقین بل قوت لقمه سببدر) * یعنی شرعه ده ایدیکه قایو طاعت وعبادت اگا الله تعالی ننك رضالقی اولسه اول رضالقغه سبب اولغوچی نرسه نی آشامق واچمکدر حلالدن دیدی * (کفایه شعبیده بول هم بتلدی * رسول الله سوزندن نقل ایدلدی) * ودخی

كفاية الشعبى ديدكى كتابده شرعة الاسلام ننك سوزى يازلدى پيغمبر عليه السلام سوزى ديو كفاية الشعبى ننك صاحبى كوچوردى ديو *(اريغ سزلقمه بر له قيلسه طاعت * قبول ايرماز اوشال قيلغان عبادت) * يعنى اول ايكى كتابده ايديكه برا گوهرام لقمه بله طاعت وعبادت ايلسه اگرچه كوندزلرده روزه توتب كيچه لرده اوياغ تورسه ده قبول اولماسدر ديدى سؤال اريغ لقمه فرضلردن بر فرض اولسه طاعت وعبادت ننك قبول لغى آننك بر له بولسه بس شرطلردن بر شرط اولدى نتاك كه طهارت نمازغه شرط ايردى آنداغ اولسه عالملر نه اوچون حلال لقمه نى نماز وروزه ننك شرطندن قيلماديلر (جواب اولدر كه ناظم ننك بونده شرط ايلامكى طاعت وعبادت سببى بر له الله تعالى حضرتينه يقين بولماس سزلقدر طاعتى بالكلية باطل اولمق دگلدر زيراكه براگوهرام نرسه لرنى ييوب عبادت ونماز وروزه ايلسه فرضدن توشار ثوابى اولمزديمكدر (وجواب ديگر اولدر كه طهارت ننك طهارت لفظندن وصوم ننك صوم لفظندن لقمه سى وكيدكى لباسى پاك اولمقغه اشارتدر نتاك كه اشارت ايلدى *(خدا ننك منعنى نفس ايستكانده * اگر بر ذره سن ترك ايتسه بنده)* بو بيت مبتدا حكمنده در معناسى اولدر كه بر كمسنه الله تعالى ننك منع ايتكان نرسه سنى خوش كوروب منع لنسه اول طييلغان نرسه سى ذره قدر نچه بولسه ده *(عبادتلرگه بولغاى انس جندين * بو آيغان بنده لك افضلدر اندين)* يعنى اول كمسنه الله تعالى ننك طيغان نرسه لرندن طيولوب تورمقى آدم بر له پريلر ننك طاعت وعبادتندن آرتقدر بو بيت خبر مبتدادر *(اگر ترك ايتسه ذره شبهه اى يار * ديدى يوز حجدين آرتق اى نگوكار)* يعنى بر كمسنه الله تعالى دن قورقب شبهه لى نرسه لردين صاقلانسه اول ايكى كتابده ايدى بو كمسنه يوز كره كعبه گه واروب حج قيلدقى ثوابنى تابدى ديدى بس بو بيتدن معلوم اولديكه شبهه دن ساقلانغان كمسنه كا بوقدر اجر اولسه قياس ايله حرام لردن دونكان كمسنه لر كا نه قدر ثواب اوله بلكه آنچلاين كمسنه اجماخ لق ديب گواهلق بير سنك جائزدر لكن اهل سنت وجماعت اعتقادى آنداغ دگلدر نچوك اولسه ده اجر عظيمه مستحقدر) (واما من خاف مقام ربه ونهى النفس عن الهوى فان الجنة هى المأوى) ديدكى بونكا اشعاردر *(رساله ابو الليث اچره مذكور * نبيدين قيلدى نقل اول معدن نور)* يعنى تنبيه الغافلين كتابنده حضرت ابو الليث سمرقندى پيغمبر دين بر حديث كتورمشكه بيله ديو *(لباسنده حرام آغشته بولسه * اوشال آغشته سى بر رشته بولسه)* يعنى برا گوننك كيار كيومنده حرام قاتوشقان بولسه اول قاتوشدقى نرسه سى بر يب قدر اولسه ده آغشته مونده قاتوشقان معناسنه در رشته يب معناسنه هر ايكسى فارسيدر بو بيت مبتدادر *(اوشال طون بر له اوتكاركان نمازى * قبول ايرمزديدى اول بحر رازى)* يعنى اول حرام يب قاتوشقان كيوملار بر له برا گو نمازلر اوقسه اول نماز قبول اولمز ديب بيوردى اول سرلر دينگزى پيغمبرمز عليه السلام *(صيام ايله

اكرچه

اگرچه اوتسه کونلر * قیام ایله کیچورسه بارچه تونلر)* یعنی اول کیومنك حرام
یب قاتوشدقی کمسنه اگرچه کونلرننك باچه سنك روزه توتوب و کیچه لرده اویاغ
توروب اوقسه ده قبول اولماسدر دیدی بلکه قیلدغی عملری بارچه سی ییلدر
بو ایکی بیت خبر مبتدادر *: ریاضت برله اوتکارسنك بهر کیف * اریغ بولماسه
لقمه نك محنتنك حیف)* یعنی حرام نرسه لر برله الله تعالی یولنده مشقتلر چیکب
ونچه تورلوك عبادتلر ایلاسنکده لقمه نك پاك اولمسه قیلدقی عبادتلر نك بارچه سی
بوشدر اوکونچدر « کیف » نچه مه تورللك معناسینه در مقولات عشره کیفلرندن « این » دیدکی
کیبی در حیف بوش اوکونچ معناسنه در هر ایکسی عربی در *(مناهی رنکیدین اشنك
بویاغلیغ * بویاغلیغ اش ایله حیف اویاغلیغ)* یعنی سن مسکین ننك اشی و قیلدقی
کاری حرام اولنمش نرسه لر برله بویالغندر حاصل کلام آنداغ حرام ایله بویالغان
تونلر ایله کیچه لرنی اویاغ تورماقنك بوشدر وهبادر *(فرایض اعظمین قیاغان
کشی ترك * محبت بوینی قایدین قیلور درك)* یعنی بر کشی فرضلار ننك الوغنی
قویدقی کمسنه زیرا فرایضلار ننك اولوغی حلال لقمه اولمق ایدی آنچلاین الوغ
فرضلارنی قویدقی کمسنه الله تعالی ننك محبت قوخسنی قایدین تاپب ایرشور
یعنی ایرشماسدر قیلدقی عبادتلری بارچه سی ییلدر *(آتنك چقدی عبادت
اهل حلقه * ایگردنك حلقه شبهه سالمه حلقه)* یعنی سننك اسمنك آدمیلر آراسنده
اهل طاعت وعبادت وصوفی دیب مشهوردر ودخی طریقت اهلینه وارب خانقه
یارانلارندن اولدنك آنچلاین بولسانك بوغازکه حرام نعمتلردن صالماغل بلکه
حرام وشبهه دن قاچقل حلقه لفظیننك اوّلگسی مخلوق وخلایق معناسنه در ایکنچیسی
خانقه وصوفیلار مجلسیدر اوچونچیسی حلق بوغاز معناسنه در حاننك فتحه سی ایله *
کونلسون تن دیسنك زهد ایله پیشه * آچلسون ایچ دیسنك پاك ایچ همیشه)* یعنی
فی الجمله اگر سننك قصدکده تنکنی الله تعالی ننك یولینه کوندرمك هوسنده اولسنك
حراملردن وشبهه لردن صاقلانب زاهدلك ایلکل ودخی کوکلنك اچنه معرفتلر
آچولسون دیسنك حلال پاك نرسه لر آشاغل واچکل ایچ دیدکی لفظننك اوّلگسی
کوکل وقلب معناسنه در اسم جامدر وایکنچیسی امر حاضردر اچمکدن مشتقدر هر ایکسی
ترکیدر *(اگر آغزکده در بال وبالی * دیکل اولدر حمیم ای مرد حالی)* یعنی بو حرام
اولدقی نرسه لر بال کبی سچوك اولسه ده جهنمده قزغان صودیب بلکل ای اهل حالدن
اولدقی کمسنه بال لفظی ننك اوّلگسی مشهوردر لعاب زنبور معناسنه در وایکنچیسی
کناه معناسنه در *(اگر منهی ایماس بولسه بعیدنك * بولور کوب وعدلك عیدنك
وعیدگ)* یعنی سنك یراق بولغان نرسنك حرام اولسه بولور الله تعالی ننك کوب ثوابلاری
بولور دیکان وعده سی سننك حقکده اول شادلق وسیونچ اگر سن دایم فسق وعصیان
یولنده بولوب اول سیونچلرینه ذوق ایلیب عبادت ایلمسنك شونچلاین شادلقلار
سکا قروغ اولور یعنی آخرتده عذاب اولور عیدنك دیدکی لفظننك اوّلگسی

شاد لق معناسنه در روایتکنچسی فروغ معناسنه در *(اگر قیلسه کشی لیمه ولیمه * گرفتار اولماغل رنج الیمه)* یعنی بر کشی طوی ایلب جماعتلر چاقرسه‌لار اول مجلسده بدعتلر اولسه آنده بارب اولتورب آخرت عذابی برله رنجکوچی اولماغل (ایمشلرکم بدعت طوی اولدر آنك کوسله وطنبور وخمر اچملك اولور ونعمتلرنك حرام نرسه‌لاردن اولور وعشر وزکات بیرمکان مال وآشلق کبی بونلارننك نعمتی هم حرامدر بارمزسزلق فرضدر اما طوی مجلسنه کرمکده آنك بدعتلر اولسه آنده کرمکینه اوچ مذهب باردر اولگسی اولدر مفتی وقاضیلار کبی کمسنه گه منع ایلمك فرضدر کرمك بطریق اولی حرامدر وایکنچسی بر عالم ومدرس ویا که صاحب ولایت اولغان کمسنه‌گه آنك کرمك حرامدر بنا گاه غافل لق ایله بار یب کرسه یا که اول بدعت اهللری کلوب اوستنه کرسه آنلاره امر معروفی تل برله دیوب منکرنی منع ایلسون اگر منع لنمسه‌لر اول مجلسدن چقمق فرضدر اوچنچسی عوام لر در آنلار اول مجلسکه دوش اولسه‌لار آنلارغه چقمق فرض دگلدر بلکه آنلار مجلس خلقنی کوگل برله دشمان توتمق فرضدر ای جانی من آگاه بولغل برزلرننك بوز ماند اغی صوفیلر طریقت یولینه کررلر اما کمالات طابماز لار کمالات طابمغانلرینه سبب اولدر که آوللارده بایلارننك چاقردقی نعمتلرینه بار رلر حال بوکه اول کمسنه‌لر عشرنی بیرمکانلردر شونچلاین نعمتلرنی آشاب ایچب کمالات تابماز لرود عالری مستجاب اولمز واوغلانلری آتا وآنا لرینه عاق اولمقلری شول یاوز حرام نعمتلری یدکلرندندر لیمه دیدکی جماعت معناسنه‌در ولیمه طوی معناسنه‌در الیمه عذاب معناسنه *(طعامی کم اگر آنده خطردر * یقین بل لجهٔ اوتدین بتردر)* یعنی طعام که آنك بدعتلر وحراملر واردر شکسز بلکل اول طعام اوت پارچه سندن یاوزدر لجهٔ دیدکی اوت پارچه سی معناسنه‌در بتر صیغهٔ اسم تفضیل در یاوز معناسنه‌در الله اعلم قبیلندن در فن اهلینه خفی دکلدر * اگر بولسه حرام اولقمهٔ شوم * آنی نعمت دیمه‌دی زهر زقوم)* یعنی بر نعمت حرام اولسه اول نعمتنی پیغمبرمز علیه السلام نعمت دیمادی بلکه آنی زهر زقوم دیب بیوردی ناظم زقوم ننك معناسنی ایتوب بیوردیکه *(نه‌در زقوم ابرر تعذیب سختی * جحیم آستونك بتلکان درختی)* یعنی زقوم نه در دیکان کمسنه‌یه جواب اولدر که قاتیغ عذاب در (وبعضیلر ایمشلر جحیم تموغ ننگ آستنده اوسکان بر یغاچدر (ایمشلر اول یغاچ تیکاننك کبیدر بارچه سی اوتدر تموغلق بنده‌لر آنی بیارلر اما فائده بیرمز قوله تعالی * لا یسمن ولا یغنی من جوع *(بارچه زهرلردن زهرلیرك اولسه کرکدر نته که بیوردی * جمیع زهر هر گیز بولمس آنداغ * ییکان ننگ قارنی قاینار مص قزانداغ * یعنی دنیا وآخرتده نه قدر زهرلی نرسه‌لر واردر بوز قوم کبی زهر یوقدر ودخی زقومنی آشاغان کمسنه ننگ قارنی باقر قزانداغ قاینا سه کرکدر قوله تعالی (ان شجرة الزقوم طعام الاثیم یغلی فی البطون کغلی الحمیم)* * اچی ننك باری پاره پاره

بولغای

(حکایت احمد بن حنبل رحمة الله تعالی علیه)

بولغای * علاجین بلمکان بیچاره بولغای)* یعنی اول ز قوم نی اچکان کمسنه نسل
قورصاقی یانب پاره پاره بولغای نه دار و ایترکا بلماین چاره سز اولسه کرك *(الهی
کونکلمزنی بی گمان قیل * اوشال شرمندلکلردین امان قیل)* یارب کونکلمزنی
عذابنکدن و آننگ تصدیقندن شککسز ایلا کل و عذابنگدین قورقغوچی قیلغل
آنچلاین ز قوم اچب رسوای اولقدن امان قیلغل آمین (حکایت احمد بن حنبل) *(ایشتکل
احمد حنبلکا بریوم * دیدی بر بیوه زن ای هادی قوم)* یعنی حکایتدن کلتورمشلر که
ایشتکل حضرت احمد بن حنبلکا کونلرده بر کون بر قاری طول خاتون کلدی (ایمش
لر اول خاتون راضیه اسملی ایردی بغداد شهرنده ایردی غایت صالحه و صوفیه
خاتون ایردی بیوه دیدکی طول معناسنه در احمد حنبل دیدکی لفظندین بن لفظی ننك
محذوف بولمقی آننك اوچوندر ایکی اسم علم آراسندین بن لفظی ننك حذفی اولمغی
قاعدهٔ کلیه در *(چراغم یوقدر اصلا ای الوغ نرخ * اوکر ایردیم آی ننگ یاریدین چرخ)
یعنی اول طول خاتون احمد بن حنبل حضرتلرینه ای الوغ مرتبه ایاسی منم ایومده
هرگیز چراغم یوقدر شوننك اوچون آی یافتیسندین اور چق جرلر من دیدی *(فرو
کتدی جهان ایوانیدین ماه * خلیفه اوتدی مشعل بر له ناکاه)* یعنی کونلرده بر
کون جهان سرایندن آی کتدی آندن مراد بایدی آی بتب تورغاندین خلیفه
حضرتلری منم اویوم قاتندین فانار بر لهشم باندریب کتدی دیدی *(آننك روشان
لغنده چست چالاك * اوگوردیم بر ایکی دم چرخم ای پاك)* یعنی اول خلیفه ننگ
چراغی یاقتوسنده تیزلك وجهدلك ایله اور چغمنی بر ایکی مرتبه بوتوروب آلدیم
یعنی بر ایکی صاپلام جب جرله دم دیدی *(مگا اول رشتهم ای قطب زمانه * جواب
آیغل حلال اولغایمو یا نه)* یعنی اول خاتون ایدی یا حضرت قطب زمان منم اول
جرلکان جبم مگا حلال بولورمو یا بولماسمو دیدی بو مسئلهکا جواب آیغل *(امام
ایدی بو غفلت عالمنده * نچوك زن سن مونگدیك دین غمنده)* یعنی حضرت
احمد بن حنبل حضرتلری ایدی بو غافلدنیاده نچوك خاتون سن مونچلاین دین
قایغوسنده سن حاصل کلام مونچلاین سن آز نرسه اوچون فتوی استر سن عجب
صوفیه خاتون سن دیدی *(ضعیفه ایدی ای مقبول وافی * مننك همزادیم ایردی
بشر حافی)* یعنی اول خاتون ایدی ای وفادار قبول بولنمش کمسنه منم برله بر
توغمه بشر حافی حضرتلری در . سؤال: بشر حضرتلرینه نه اوچون حافی دیب قوشاماط
آت قویدیلر جواب اولدر حافی معناسی یالانغاچ آیاق معناسنه در زیرا که بشر
حضرتلری آیاقنه باشماق کیمز ایدی و دخی آننك بر کور کام عادتی بار ایردی شهر
اچنده بول و تیزاك ایلامز ایردی خلایقلرننك آیاقنه منم نجاستم تیکب رنجمه سونلر
دیب شهر طشینه باریب تیزاك و بول ایلر ایدی(ایمشلر بشر حضرتلری عمرندن
آطقه منمه دی کعبهٔ شریفکا آلتی مرتبه یاغ باریب طواف ایلدی بر کون بشر
حضرتلری آطقه منب بغداد اور امندن اوزدقنی کوردیلر خلایقلر آنی کورب

عجبکا قالدیلر ایدیلر بزلر بشرننك آلمته بندکنی کورد کمز یوق ایدی ایمدی بوحالده کوردکشاید اولر دیدیار چنانکه مریدلر بوحالنی کوروب آرتندن کوزاته باردیلر چونکه بشر حضرتی بغداد شهرندن چقب کیتکاچ بغداد بیاننده جان تسلیم قیلدی (ایمشلر بشر حضرتی تبع تابعین دن ایردی تاریخ هجرت ننك ایکی یوز آلتمشنچی یلنده چهارشنبه کون دنیا حالدی بغداد ده دفن ایلدیلر حضرت امام اعظم قبری قاتنده دفن ایلدیلر *(ایشتدی بشر آتین کوزدین توکوب آب * دیدی سزگار وایوق ای درناب)* یعنی حضرت احمد بن حنبل بوغاتوندن بشر حافی ننك اسمنی ایشتوب یغلاب کوزندن یاش توکب ایدی سزلرکبی الوغلرغه آنچلاین شبهه لی یب حلال دکلدر دیب جواب بیردی حاصل کلام حضرت احمد ننك بشر اسمنی ایشتب یغلامقغه حکمت اول ایردی زیرا که بشر حضرتلری دینك کوب اجتهاد ایلکوچی ایردی آنچلاین اولمق بزکا قاننك اولوردیواوزنی کیم کورب یغلادی *(آنکدیك مرئه ننك توفراغی ای مه * بزنکدیك یوز منك ایر نك قانیدین به)* یعنی آنچلاین ایزگوخاتون ننك آیاقی ننك توفراقی ای الوغ کمسنه بزچلاین نامتشرع ایرانلر ننك صد هزار کمسنه ننك حق یولینه کافرلر ایله صوقش قیلب قانلرنی توکمکدن ایزکودر دیدی *(دریغا ایر آتین بولغاب یوربمز * عمامه بر عبث چولغاب یوربمز)* یعنی اوکونچلرننك اولوسی بزکادر زیرا که ایرلك وصوفیلق اسمنی کوتاریب بولغاب یوررمزلورود خی باطل دستارنی باشمزغه چولغاب یوررمزلر قنی بزده ایرلك علامتی دیمکدر آنداغ اولسه *(لیچك آرتق بزنك دستارمزدین * ایرانلر عار ایتارکردارمزدین *یعنی آنداغ بولسه قیچه لی خاتون ننك قیچه سی بزننك باشمزغه دستار اورامقدن آرتقدر کوردنك که حکایتی یوقاریده کیچدی آنداغ بولسه بزلرکا ایرلك اسمی عارلکدر قنی بزده ایرانلرننك ایرلك علامتی دیمکدر لیچك دیدکی خاتونلر باشلرینه یابارلر بلغار خلقی قیچه دیرلر بخارا خلقی لیچك دیرلر *(هوس بازار یلك ای میل کوب نفس * یمك برله قیلب سن کردننك غفس)* یعنی نفسنك آرزولری آرتندن کوب میل ایلاکوچی کمسنه اشامق وایچمك برله موییننك یوان اولغاندر ایرلك علامتی اول بولورمو دیمکدر کردن موین معناسنه در غفس دیدکی یوان معناسنه در *(سکا سود ایلمس بوجسم ورمنك * قیلب شرمنك بر آز کیلمایموشرمنك)* یعنی آنداغ اولسه سننك بوتن سیمر تماککده فایده یوقدر ایرلك علامتی دکلدر بوقدر نفس آرزولرندن گناه یولینه بارمقدن اویالماسمی سن دیمکدر جسم تن معناسنه در ورم اصلك ششکان نرسه لرکا ایتورلر بونده سیمرمك معناسنه در شرد یدکی گناه معناسنه در منك دیدکی الف معناسنه در شرمنك وصف ترکیبیدر ترکی ایله وصف اولنغاندر اویات وحیا معناسنه در *(بولب شرمنده لك دریا سیغه غرق * یمان ویخشینی فرق ایتمکان فرق)* یعنی حیا واویات دریا سنده غرق اولغوچی قیامت کوننده نه معامله ایلرسن

زیراکه

زیرا که دنیاده وقتکده یمان ایله یخشی اشنی آیرمغان عقلسز باش سن دیمکدر
فرق لفظی ننك اولگسی آیرمق وتفریق معناسنه‌در وایکنچیسی باش معناسنه‌در
(سچوك تل لی بولب یمان سوزدین قایتماق بیانی) * کیل ای عابد اوزنکنی
ایلگل خاك * حرام وشبهه‌دین حلقنکنی قیل پاك) * یعنی ای الله تعالی گه قللق
وبنده چیلك ایلکان کمسنه اوزنکنی توفراق ایلکان کبی آلچاقلق ایلکل ودخی
حرام وشبهه‌دن بوغازنکنی پاك قیلغل نته که بیوردی * (آچق قوللق کشاده یوزلی
بولغل * مروتلك ملایم سوزلی بولغل) * یعنی حقیقت صوفی وعابد اولسنك
آچق قوللی یومارد بولغل وآچق یوزلی بولغل وسوزکده تورغوچی ویومشاق سوزلی
بولغل صوفیلرننك کورکامی اوشبودر نته که بیوردی * (بوخصلتلر موافق بولسه سنك *
امید اولدر خدایم دیسه بنده) * یعنی سنك یوقاریده ایتلکان شرطلرغه موافقلق بولسه
خدایم دین امید در شاید که الله تعالی سنی خاص بنده‌م دیسه کرك * (مسلمان
اوغلیده بولسه سچوك تیل * آلیب کلسه بولور بر قیل بیله قیل) * یعنی مسلمان
اوغلی ننك سچوك تلی بولسه اول سچوك تل برله ممکن بولور کوب سرکشلر جماعتنی
آلوب کلمك حاصل کلام سچوك تل برله نه قدر عنادلی کمسنه نی توغری یولغه
کوندررلر قوله تعالی (وقولا له قولا لینا) بوگا اشعار در قیل دیدکی لفظننك اولگسی
سوز معناسنه‌در ایکنچیسی سرکت معناسنه‌در * (سچوك لفظی بیلن مور خردمند *
صالور زور آژدهاننك آغزینه بند) * یعنی سچوك سوز برله عقللی قرمسقه الوغ
آژدهاننك آغزینه بند وبوغاو صالور آندین مراد برضعیف کمسنه ده سچوك تل بولسه اول
تلی برله الوغ مرتبه ایالرینه اوگوت توزاقنی صالوب توغری یولغه کوندررنته که شمعون
حضرتلری انطاکیه جماعتی ننك بعضسنی توغری یولغه سچوك تل برله کوندردی
(بس معلوم اولدی امر معروف صاحبنه یومشاق سوز برله خلایقنی نصیحت ایلمك
لایقدر * (ملایم تیل بیلان بی حرب بی ضرب * براونی کلتوررلر شرقدین غرب) *
یعنی سچوك سوز برله اوروش طالاش قیلماین بر کمسنه نی مشرقدین مغربکاچه
کیلتوررلر آندین مراد یومشاق سوز برله الله تعالی دن یراق بولغان بنده‌لرنی توغری
یولغه کوندرب یقین ایلرلر * (بو ایرلر آلماین بر ایگنه قولغه * صالورلرنچه گمراهلرنی
یولغه) * یعنی سچوك تل لیك ایرانلر بر آلت آلوب صوقش قیلمای مجرد یومشاق
سوز برله نچه‌مه آزغونلرنی توغری یولغه کوندردیلر ایگنه معناسی مشهوردر اندین
مراد مطلق صوقش آلتینه استعاره آلندی * (سچوك تیل بولسه قایسی محترمگا *
صالور کوکداکنی زیرقدم گه) * یعنی سچوك تل بولسه هر قایسی حرمتلکگا
یوقاریداغی نرسه‌لرنی آیاق آستیغه صالور * (سچوك تیل در عجب کنج معظم * عطا
قیلغان بیلان هیچ بولمغای کم) * یعنی حاصل کلام سچوك تیل عجب الوغ خزینه در آنی
کشیگا صرف ایلمك برله هیچ کم اولمیه آنداغ بولسه مسلمانلردن سچوك تللکنی
قزغانماغل دیمکدر * (دیمه حرفی که بولسه بی معانی * اگر تیل هرزه بولسه سن تیل آنی) *

يعنی اگر سن محقق کمسنه بولسنك کشیلرگه معنا سز سوزلرنی سوزلامکل اگر
سننك تلنك باطل معناسز سوزنی اینکوچی بولسه یارغالاب وتلب تاشلاغل
دیمکدر تیل لفظی ننك اوّلگسی لسان وزبان معناسنه در ایکنچسی یارغالامق وشق
ایلمك معناسنه در هر ایکسی ترکیدر هرزه دیدیکی لغو وباطل معناسنه در *(کلید
گنج معناکم زباندر * آنکا بر نقطه توشسه کوب زیاندر)* یعنی معنی
خزینه سی ننك آچقوچی تل در اول آچقوچ اچنه برکیسك آغاچ یاکه غیری نرسه
کرسه کوب زیاندر یاکه بطریق استخدام زبان لفظی ننك باشنه بر نقطه توشسه
زیاندر هر ایکسی جائزدر *(قیلور قاتیغ تکلم اونك ایشنکچب * سوزنك تکلب
کونکل بوزغونچه تك لب)* یعنی قاتی سویلمك اونکغه بارغوچی اشنی صول ایلر
آندین مراد بولورغه تورغان ایزگواشنی بولماس ایلر آنداغ اولسه قاتی ویمان
سوزلمك کوکلنی جراحتلی ایلر اینه ایله تکدکی نرسه کبی حاصل کلام قاتیغ ویمان
سوزلر کوکلنی جراحت ایلر اینه وابر ایله جراحت ایلمك کبی لیکن اینه جراحتی
اونکالور سوز جراحتی اونکالماس دیمکدر تکلب لفظی ننك اولگسی جارح معناسنه در
ایکنچسی خیاطت وتکمك معناسنه در (جراحة السنان لها التیام * ولا یلتام ماجرح اللسان
دیدکی بوکا اشعاردر *(اگر سوز جانه پیدا قیلمسه سوز * آنی سوز دیمکل ای
مجلس افروز)* یعنی بر سوز جان راحتلندرگوچی اولمسه آنچلاین سوزنی
یاندرغل وکویدرکل آنچلاین سوزنی سوز دیمگل ای مجلسلرنی روشان ایلگوچی
کمسنه دیمکدر سوز لفظی ننك اوّلگسی ترکیدر کلمه معناسنه در وایکنچسی کوندرکل
معناسنه در فارسیدر *(اگر سوسنك الوغلرننك ایشینی * نبات ایت تیل
نبات آغرت کشینی)* یعنی اگر سن اولیالارننك بولنی سوسنك تلگنی
سچوك ایله تیزلك اوزرینه اولغل حاصل کلام آنلرننك یولنی سوسنك بارچه
آدملرگه یومشاق سوزلی بولغل دیمکدر نبات لفظی ننك اوّلگسی اصلی بر
شکردرهندولایتندن کلورمونده سچوك معناسنه استعاره آلندی ایکنچسی تیزلك
معناسنه در هر ایکسی خوارزم لغتیدر *(صووق آیغونچه ای خلق زمانه * زبانه
خوفیدن مهر ایت زبانه)* یعنی آدملرگه صووق صالقون سوز ایتکانچه بوزمانه
خلایقلری زبانی فرشته لری ننك عذابندن قورقب تلیگه مهر اورغل آدمیلرگه
صالقون سوز ایتما کدن منع لنگل دیمکدر زبانه لفظی ننك اوّلگسی زبانی فرشته لرنی
ایتورلر وایکنچسی تل ولسان معناسینه در *(چو نعمان مهر یده بول ایردی مکتوب *
قل الخیر والافا سکت ای خوب)* یعنی امام اعظم حضرتلرینك مهرنده بوسوز
یازلغان ایردی « قل الخیر والافاسکت » معناسی اولدر سوز ایتسنك ایزگو سوزنی
ایتکل آنداغ اولمسه سوز ایتماین تیك تورغل دیمك ایردی *(صووق سوزدین
بولور ایمان قرانغو * ضرردین اوزگه یوقدر نفع برمو)* یعنی حاصل کلام آدمیلرکه
صالقون سوز ایتما کدن ایمان نوری قارانغو بولور آنداغ اولسه اول صووق سوزنك

برتوك قدری فایداسی یوقدرەوی توك وساچ معناسنەدر *(بهرجایی تیلـگنی صاقله زنهار * كشی تلننك یمانی دین بولور خار)* یعنی قانقی اورندە بولساگدە تلـگنی صووق سوزدن صقلاغل زنهار زیراكە آدمیلر یمان تیل سببی برلە خوز اولورنتەكە بیوردی *(یمان تیل كاهی صارغایتور یوزگنی * توبان باشگنی تیلەرتور كوزگنی)* یعنی یمان تل سببی برلە یوزنك صاری اولور باشگنی توبان ایلاب یوزگنی تیلەرتر اصلانە مشقتلرگە اوغراسا گدە سنگا رحیم وشفقت قولنی سوزمازلار *(یمان تیل ایكی عالمك ضرردر * گهی عصیان گهی خوف خطردر یعنی یمان تل دنیادە وآخرتك ضررلی درگاه وقتك گناهغە توشورر وگاه وقتدە خطرلی اورنلرغە توشورر *(یمان تیل شوملغی گاه جانغە اورغای * كاهی جاندین اوتوب ایمانغە اورغای)* یعنی حاصل كلام یمان سوزننك شوملغی جانغە اورغای آندن مراد یمان سوزسببندن اولتررلر ودخی شول یمان تل سببندن كفرلـكگا توشەرـ ن فی الجملە یمان تلنی قویغل دیمكدر *(مسلمان اوغلی دە یخشی قلق قیل * تلـگنی خوش چرایگنی یلق قیل)* یعنی آنداغ اولسە مسلمانلرغە یخشی لق قیلب یومشاق سوزلی بولوب تلـگنی خوش ایتب چرایگنی آچق قیل *(آغزدین ساچ برینك درمعنی * اگر بولماسە خاموش ایلە یعنی)* بس مسلمانلرغە آغزگدین معنی انجوسنی ساچقل اگر معنی انجوسنی ساچمق اولمسە سویلەمكل تیك تورغل آدمیلرننك سوزنی تگلاغل نتەكم بیوردی *(اگر بولمسە سنك سوزگە یتمك * نە دولتدر سكوت ایتمك ایشتمك)* یعنی اگر سندە یخشی سوزنی ایتمك حالـگدن كلمسە نە دولتدر تیك توروب غیریلرنـگ سوزلرینی ایشتمك آلمدین عبرتلر آلماق (السكوت غنیمة) بوگا اشعاردر *(ایشت اماقابوسوز بولسە بهراق * قولاقـگا آنی حلقە قیلب تاق)* یعنی سوزلرنگ بارچەسنی ایشتمك لازم دكلدر اما سوزلر ایشتمك تلاسـگ قایو سوزدە اوگوت ونصیحت بولسە آنچلاین سوزلرنی قولاقـگا آلقە قیلب تاقغل اصلا اول یخشی سوزنی اونوتماغل آنگ ایلە عمل قیلغوچی بولغل *(قولاق صالمە ولی بی معنی سوزگە * ایشتسگ قوب اویردن اوزگە یرگە)* یعنی سن كامل عقل ایاسی بولسنگ معنی سز فائدە سز سوزلرگە قولاق سالماغل بنا گاه آنچلاین فایدەسز سوزلرنی ایشتسنك اول اورندن اوزگە بركە كوچكل آنچلاین سوزلرنی تگلاماغل *(قولاق كوزدین قولـگدین پالرگدین * صورار تانگدە تمام اعضالرگدین)* یعنی قیامت كوننك الله تعالی كوزلرگدین آیاق وقول لرگدین وبارچە اعضالرگدین سؤال ایلر كوزگ ایلە نە اوچون نامحرملرگە قارادگ بن آنی قرآن غە قارامق اوچون یراتدیم وتلگنی تسبیح وتهلیل ایتور ایچون یراتدیم نە اوچون غیبت ویالغان سوز لشدگ دیو بارچە اعضالرنگدن سؤال ایلسە كركدر *(ایشتسنك نفع نوق سوزای نكو ذات * آنی هم گوشە آلمای كوشەچق یات)* یعنی بنا گاه فایدەسز سوزلر ایشتسنك ای نكو ذاتلی آدمی آنی

(حکایت لقمان)

قولاقغه آلماين بر پوچماقغه چغب ياتقل آنى تنكلامغل گوشه لفظى ننك اوّلگسى قولاق معنا سنه‌در ايكنچسى پوچماق معناسنه‌در بعض نسخه‌لرده يات اورننه بات يازلغاندر باء موحده ايلان اول تقدير چه آشوقغل معناسنه در هر ايكسى تركيدر
﴿ كشى سنچق سوز ايتمه‌سن چق آندين * يماندين قاچ يماندين قاچ يماندين ﴾
يعنى بر كشى كلام مطعون سوزلسه آندين مراد غيبت ويالغان سوز سوزلسه اول اورندين چقغل اول اورنده سوز اوزاتب تورمغل بلكه قوّتنگدين كلسه اول سوزنى منع ايلكل سوزلشمكل ديكل سنچق ديدكى كلام مطعون معناسنه‌در خوارزم لغتيدر (حکايت لقمان) ﴿ نصيحت قيلدى فرزنديغه لقمان * سنكا جاهل كشى بحث ايتسه اى جان) * يعنى لقمان حكيم حضرتلرى اوغلى قيدرغا نصيحت ايلدى بيله ديو اى جانم كوزم نورى اوغلم هرقچان سننك برله بر نادان سوزكا كلوب بحث ايلسه آنكا آچيغلانوب جواب بيرمكل (ايمشلر لقمان ننك حقيقى اسمى برهان ايردى الله تعالى دوشنده خبر بيردى يا برهان سنكا پيغمبرلك كركمى ياكه علم حكمت كركمى ديب برهان ايدى بنكا علم حكمت كركدر پيغمبرلك اشى آغر درديدى اول منم حاليمين كلمزدر ديدى بس برهان علم حكمت نى اختيار ايلدى لقمان آتالدى لقمان معناسى كوب فكرلا كوچى ديمك بولور ارغلى ننك اسمى قيدر ايردى غايت صالح كمسنه ايردى (ايمشلر لقمان منك يل ياشادى اوغلى ايكى يوزيكرمى يل ياشادى فلسطين يرنده دفن ايلديلر (ايمشلر لقمان سرنديبدن چقدى (ايمشلر استاذدن سباق آلمادى الله تعالى آنكا اوقماين علملك بيردى (ايمشلر لقمان ننك بويى يكرمى آرشون ايردى قارا چرالى آروق تن للك ايردى (ايمشلر لقمان ننك خاتونى ايكى ايردى برسى نك بر آياقى يوق ايردى وبرى ننك بر كوزى صوقر ايردى يا حضرت نه اوچون بوندايين كم اعضالى خاتونلرنى آلدنكز ديديلر جواب ايديكه خاتونلر ايرالردين هر نرسه‌ده كم بولسون ياشده وجمالده ومالده ديدى اگر بو ايكى خاتونم ننك اعضاسى كم اولمسه ايردى منى سومزلر ايردى ديدى لقمان حكيم نك عجايب لطيفه‌لرى كوبدر بارونى يازمق ايله كتاب اوزون بولور * (جواب آيغيل آنكا شيرين ويومشاغ * مگر بولغاى جهالت غريبدين ساغ) * يعنى لقمان حكيم ايدى اى اوغلم آنچلاين نادان كمسنه سوزكا كلوب بحث ايلسه جوابنى يومشاق تل ايله بيركل شايدكه اول نادان كمسنه نادانلق خمرندين سلامت اولورديدى زيرا كه نادان احمق غه قتى سوز برله جواب بيرسنك اوپكاسى قبارر حقيقت سوزنى قوم ليوب قالور نتاك كه بيوردى * (اگر نفع ايتماسه قيلمه اعاده * بولور آيغان صارى جهلى زياده) * يعنى اول نادانغه سچوك تل برله جواب بيردكى سوزنك فائده قيلمسه سوزنكنى تكرار ايلمه زيرا كه‌سن تكرار قيلغان صاين اول نادان ننگ اوپكاسى قباروب نادانلقى آرتورديدى * (آنكا سود ايتمسه آيماغ صوابى * سكوت ايتمكدر آندين صونك جوابى) * يعنى اول نادان كمسنه كا سننك توغرى ايتماكنك

فايده

(ایکی مؤمن بر بریگا خیر قیلماق بیانده)

فایده بیرمسه بلکه اوپکاسی قبارر بولسه اول نادانغه جواب اولدر جواب بیرماین
تیك تورمق جوابدر دیدی حاصل کلام نادان احمقننك صوردقی سوزینه یومشاقلق
برله جوابدر اگر اول یومشاق سوز ایله آنکلاماسه تیك تورمق آرتقدر دیدی
(ایکی مؤمن بر بریگا خیر قیلمق بیاننده) * کیل ای مؤمن همیشه خوش عنان بول *
مسلمان بولسه هر کم مهربان بول) * یعنی ای آچلاین مؤمن موحد هر دایم سن
مسلمانلرغه خوش یاردم بیرکوچی بولغل وهر نه کم مسلمان دیکان کمسنه کا شفقتلی
اولغل *(آچلغای سن آنی کورگانده گلدك * تواضع ایله خدمتکار قلدك) * یعنی
نه کم مسلمانلرنی کورگانده گل سچاگی کبی آچلب تبسم ایلکل ودخی آنلرغه
آلچاقلق ایلب خدمت ایلکل خواجه لرننك قللری کبی *(ساریغ یاغدك آگا بولغل
ملایم * سچوك لکنی عسلدك ایله دایم) * یعنی صاری مای کبی مسلمان قرنداشلرکا
ملایم بولغل ودخی سچوك تلنکنی مسلمانلرغه بال کبی دایم تاتلی ایلکل *(توت
اول دوستنككنی سوت اوستونك قیماق * عزیز جاننكچه کورکل بلکه بهراق) *
یعنی سن الله تعالی اوچون بر دوستنی توتسنك اول دوستنكنی سوت اوستنده
قایمق کبی توتقل ودخی اول دوستنگنی عزیز جانگ کبی کورکل بلکه جانگدین
آرتق کورکل * خدانك بیورغندن تایسه ناگاه * برادرلك اوشالدر قیلسنك
آگاه) * یعنی سننك الله تعالی اوچون توتدقی دوستنك بناگاه الله تعالی ننك بیوردقنی
قویب تایب یاوزلقغه بارسه سنگ قرنداشلکنك اولدر یاوز یولدن آنکلاته
سن رایته سن ای دوستم نه اوچون مونچلاین بوزوق یولغه بارسن دیو سچوك
سوز برله اوگوت ونصیحت بیرکل دیدی *(برادر جسمگا جاندك یوگرسنك *
تلطف برله اول یولدین اوگرسنك) * یعنی مسلمان قرنداشنگ تننه جان کبی یوگورکل
ویومشاق سوز برله اول یاوز یولدن دوندرکل دیمکدر *(تلطف برله اولکم بولمسه توز *
سچوکلیك رشته سنی ایلمکدین اوز) * یعنی اول مسلمان قرنداشنك ایزگو سوزنك برله
توزکا کلمسه یعنی ایزگو یولغه کلمسه سچوکلیك یبنی قولنگدین اوزکل آندین صونك
قاتی سوز ایتکل *(اگر چندیکه قیلسنك مهربانلق * سننك آیغان سوزنك
کورسه یمانلق) * یعنی مسلمان قرنداشنك سن ایتکان یومشاق سوز برله توغری
یولغه کرمسه وسننگ ایتکان سچوك سوزنگنی یمانلق بلسه *(تیلنك زخمی بیلان قیلغل
جراحت * اویالب شاید ایتکای استقامت) * یعنی سن آچیغلانب تیلنگننك جراحتلی
سوزلری بیله کوگلنی جراحتلندر شاید اول کشی اویالب اول اشدین قایتور *(اگر تیل
زخمی آنکا قیلمسه کار * قولنگدین کلسه هم ضرب ایله ناچار) * یعنی اول مسلمان قرنداشنگا
آچیغلانب ایتماکنك اثر ایتماسه موندین صونگ قولنگ برله اورغل نه اوچون مونداغ
ناچار اشنی قیلورسن دیب بر آز تهدید ایلکل صوقماق ایله *(بولارننگ بارچه سیدر
مهربانلق * ترحم در آنکا ایرمس یمانلق) * یعنی اول مسلمان قرنداشگه بو ایتلکان
اشلرنی اشلمك بارچه سی ایزگولکدر یمانلق دکلدر بلکه آنی ترحم ایلب تموغ

یولندین چقارمقدر *(بوسعی ایتکان بیلان اول بولمسه‌توز * کورارده آشنالیك رشته سن اوز)* یعنی بوقدر جهد ایلمکنك ایله اول مسلمان قرنداشنك توغوی بولغه کلماسه اول دوستلگنی کورکان زمانده بلشالك یبنی اوزکل آننك ایله سوز لشمکل زیرا که اول فاسقدر فاسق برله برگه اولتورمق ایزگوعملرنی بوزار *(ولی باطن‌ده شاغل بول دغاغه * آننك احوالنی سالغل خداغه)* لکن آنداغ بولسه‌ده اول دوستنگه الله تعالی‌دن تلاب ایزگو دعالار ایلگل اول دوستنك حاللرینی الله تعالی‌که طابشورغل زیراکه آخرینی الله تعالی اوزی بلور اوزگنی صوفیدن کورب آنی جهنم اهلندن کورمکل دیمکدر *(کشیکم بولسه مؤمن لکلاموصوف * ایرر اول قل غه واجب امر معروف)* بر کشی مؤمنلك اسمی برلن موصوف بولسه اول کمسنه‌که البته واجبدر مسلمانلارغه سچوك تل برله ایزکو اشکه مسلمانلارنی بیورغای ودخی یاوز لقدین منع ایلکای *(کوزی یوق مؤمنی بارر ایدی راه * نظر قیلدگ آننك آلدنك درچاه)* یعنی بر کوزی یوق مسلمان یول ایله باررده قاراب کورسنك اول کوزی یوق مسلماننك آلدنك قدوغدر آندین مراد نادان مسلمان بوزوق وکناه یولینه باردقین کورسنك آنی منع ایلمسنك *(خبردار ایتمسنك اولدر خیانت * قایو انصاف ایرر قایسی دیانت)* یعنی اول کوزسز مسلمانغه آلدنده قدوغ بار ایرکاننی ایتمسنك خیانتننك الوغی اولدر بونچلاین ایلمك قایو دیانت وقایو انصاف ایرر آندین مراد بر نادان کمسنه‌ننك بوزوق یولغه بارغاننی کورسنك سن عالم اولوب آگا توزوك یولنی کورکازمسنك اوشبودر الوغ خیـــانت دیدی *(مغان داد اوشال بینا قولیدین * اکر قایتارمسه دوزخ یولیدین)* یعنی اول مسلمان قرنداشگنی چاقریب وتوزکلك ایلب بوزوق یولیدین وتموغ یولیدین منع ایلمسنك خیانت اولدر دیمکدر *(کشی یابسه قدوغ آغزیغه چادر * نچوك دیرسن آنگدا کنی برادر)* یعنی بر کشی مسلمانلار یولینه قدوغ قازیب اوستوفی یابب قویسه اول کمسنه‌نی قرنداش دیو نچوك ایتورسن آندین مراد عالم کشی بلدکی علمی برله خلایقلارغه اوکوت ونصیحت بیرمسه اول کشی عالم دکلدر بلکه خیانت اهلی‌ننك الوغیدر فی الجمله امر معروف ایلمك عالملرکه فرضدر زمانه‌غه قاراب ساقط اولماسدر قوله تعالی (کنتم خیر امة اخرجت للناس تأمرون بالمعروف وتنهون عن المنکر) الایة وقوله تعالی (والمؤمنون بعضهم اولیاء بعض یأمرون بالمعروف وینهون عن المنکر) دیدی (ودخی پیغمبر علیه السلام ایدیکه سزلر شریعتکه منکر اولغان اشلرنی کورسگز قولوگز ایله اول اشدین منع ایلگزلر دیدی اکر آنداغ اولمسه تلگز ایله اول هم بولمسه کوگلنگز ایله دشمان توتوگز دیدی(ایمشلر قول برلن منع مفتی لرکه وقاضیلارغه‌در وتل ایله منع ایلمك عالملرکه‌در دیدی وکوکل ایله منع ایلمك عواملرکه‌در عمر بن عبدالعزیزدن روایتدر پیغمبر علیه السلام ایدی بر جماعت برا کوننك کناه

قیلدغینه

قیلدغینه راضی بولوب امر معروف ونهی منکر ایلمسه اول قوم بارچه سی گناهده اورتاق بولور دیدی نته که حضرت یوشع بن نون غه الله تعالی برکون وحی ایلدی یا یوشع بن نون سن بو شهردن چقغل دیدی زیرا که من سنگ قومکدن آلتمش منك یاوزلارنی هلاك ایلرمن دیدی ودخی قرق منگ ایزگولردین هلاك ایلرمن دیدی یوشع بن نون ایدی یاوزلارنی هلاك ایلمکنك حقدر ایزگولرنی نه اوچون هلاك ایلرسن دیدی جواب ربانی کلدیکه ایزگولرنی آنگ اوچون هلاك ایدارمن یاوزلارننگ گناه قیلدغینه رضا اولغانلاری اوچون آنلار ایله بر مجلسده اولتوروب آشاد یلار واچدیلر شوننك اوچون هلاك ایلرمن دیدی فی الجمله امر معروف ونهی منکر ایلمیون تورد قی عالم منافقدر قوله تعالی (والمنافقون والمنافقات بعضهم اولیاء بعض یأمرون بالمنکر وینهون عن المعروف) * ولکن امر معروف ایلکان مرد * اوزی بولغای عمل لك صاحبی درد * یعنی امر معروف صاحبی ایتکان سوزنك تورغوچی اوله ودخی آخرت اوچون قایغلو بوله اکر آنداغ اولمسه کشی لرکه اوکوت بیرکان سوزی اثر ایلمزدر * اکر آمر ایمس راسخ اشیگه * قچان تأثیر ایتار اوزکه کشیگه * یعنی ایزکوللك که بیورغوچی کمسنه بیورغان اشیغ ثابت اولوب قیلغوچی اولمسه آنچلاین کمسنه ننك بیوردقی سوزلری اوزکه کشی لرکه اثر ایتماسدر قوله تعالی (الذین یأمرون بالمعروف وینسون انفسهم الایة * بزگدیك شرم یوق انصاف یوق جسم * باشننك مغز معنی یوق قروغ اسم) * یعنی بزننگ کبی ایتکان سوزنده تورمغان اویاتی یوق انصافی یوق باشنده عقلی یوق جهاننك کوبدر حاصل کلام ناظم رحمة الله علیه ایدی امر معروفکه بیورغان کمسنه بزچلاین اولماسون زیرا که بزلر دنیاده قروغ اسم کوتاریب عالم مز دیو امر معروف ایلدك لکن بز اول سوزمزده تورمدق بزچلاین اولما گزدیو ناظم رحمة الله علیه هضمالنفسه ایتما کیدر * ایشمزدر ریا وحیله تزویر * قیلور آیغان سوزمز کمگه تأثیر * یعنی بزلرننگ امر معروف ونهی منکر قیلدقی اشمز حیله وآلدامق اوچوندر آنداغ بولسه بزننگ ایتکان سوزمز هیچ برا کوکه اثر ایلامسدر (کوزنی حرامدن یومماق ننك بیانی) * کیل ای مؤمن اکر ترسنده بولسنك * کوزگنی سقلاغیل هرقنده بولسنك * یعنی ای مسلمان کمسنه کل سکا بیر ووعظ ونصیحتنی ایشتکل اول نصیحت بودر قایو اورننك بولسکده الله تعالی دن قورقسنك اوزکوزگنی غیر قرنداش خاتونلردین سا قلاغل وآنلارغه قارامغل * قوی بولسون همیشه نقطهٔ چشم * مبادا قالمغای بالا توشب خشم * یعنی سن مؤمن ننك کوز آلماسی نامحرملرگا قارامسه قوتلی بولسون دیمکدر زیرا که آکسردان یوقاری نامحرملرگا توشب الله تعالی ننك آچیغی اولماسون یا که بطریق استخدام چشم دیدکی لفظننك جیم نقطه سی توشب لفظی خشم اولماسون اوّلکی معناچه نقطه لفظنی کوز آلماسینه استعاره آلندی وایکنچی اعتبارچه نقطهٔ حقیقی معناسنه مقرر ایتولندی * نظر قیلغوچه برای نفس معیوب * توشوب کوز نقطه سی کور بولغانی خوب *

(کوزنی حرامدن یومماق ننك بیانی)

یعنی بر کمسنه ننك حرام اولغان ذاتونلرغه قارامقندن ایزکودر کوز آلماسی توشب صوقر اولماقی خوبدر یا که بطریق استخدام کوز نك آنداغ اولغانچه کوز لفظی ننك نقطه سی توشوب محو اولب لفظ کور اولماقی خوبدر دیمکدر ٭(سعادتلیك نظر بولسه قدمده ٭ تجاوز ایلا کاچ بولسه ندمده)٭ آیاق آستوکا قاراغل کوزکنی نامحرم لرکا قارامغل تجاوز ایلاب نامحرملرکه قارار بولسنك قیامت کوننده اوکونچ سکادر یا که معنا اولدر یعنی ایزکودولتلی کمسنه اولدر قارامغی آیاق یوزینه اوله که نامحرملرکه قاراغاندین صونك اوکونب توبه ایلا کوچی اولسه ایزکود ولتلیدر ٭(اکر قان چشمه بولسه چشمه ایمه ٭ خطرلیك یرکه توشکاندین ایرربه)٭ یعنی بر کوز قانلی بولسه نامحرملرکه قارامای تورغان بولسه ای الوغ کمسنه حقیقت کوز اولدر نامحرملرکه قاراغان سلامت کوزدن اول قانلی کوز هزار درجه آرتقدر یعنی سننك کوز نك سلامت اولب نامحرملرکه قاراب لذت آلور بولسنك آننك کوز بولغاننده فایده یوقدر آخری سننك آنچلاین کوز نك قیامت کوننده عذاب کوروب قان آلور دیمکدر ٭(نه خوشدر دیلِ ترسنده بولسه ٭ وکرنه کاسه سندین کنده بولسه)٭ یعنی عجب خوشدر آنچلاین کوز که الله تعالی ننك عذابندن قورقوب نامحرملرکه قارامیه اکر آنداغ اولمسه کوز آلمه سی چقماق ایزکودر ٭(خطردین یوم کوزنك اوغلان خیفه ٭ نچوککم یوملدی قورقب بوحنیفه)٭ یعنی آنداغ بولسه کوزکنی نامحرملردن یومغل آنلرغه قارامغل الله تعالیدن قورقمیسن نچوککم امام اعظم حضرتلری یومدقی کبی ایمشلر حضرت ابویوسف یاش زماننده کورکام یکت ایردی امام اعظم حضرتنه سبق آلورغه بارر ایردی امام اعظم ابویوسف نی آرتنه قویب سبق اوکراتور ایردی قاراماز ایردی غایت کورکام اولدغیچون ای عزیز قرنداش آکلاکه امام اعظم بونچلاین تقوالکی اوچون یکتلر که قارامدی کوزنی صقلادی بزلرده قانده اولدیکه پرهیزلك ایلمك ننه که اشارت قیلب بیوردی ٭(یوراککم صاف ایرر دیب اورمغل لاف ٭ آلاردیک بولمغای سن کلتور انصاف)٭ سن ایتمگل که من نامحرملرکه قاراسم ده زیان یوقدر دیب منم کونکلم صافدر دیومنم کونکلمده شهوة طریقی یوقدر دیوزیرا که امام اعظم کبی دکل سن ننا که امام اعظم حضرتلری بوقدر صوفلقی ایله کورکام یوزلی لرکا قارامقدن صقلاندی سن نه قدر صابر وصوفی اولسنکده آنلر کبی اولمزسن انصاف ایله دیلدی ٭(قرارنك قویماسنك ایلتب قرارنك ٭ آلور شیطان زمام اختیارنك)٭ یعنی زیرا که سننك نامحرملر یوزینه قارامقنکنی قویماسنك بلکه دایم قارامقده بولسنك صبرکنی اوزوب شیطان لعین اختیار ترزکنکنی آلوب زناغه میل ایلامککنی ایثار کوب قارامقنك ایله زناغه توشار سن دیمکدر قرارنك لفظیننك اوّلکسی نظر وقراماق معناسنه در ایکنچیسی صبر معناسنه در ٭(بقاسز معصیتلرگه بقاسز ٭ نچوك اوز جانکزغه اوت یقاسز)٭ بس آنداغ بولسه ای آدمیلر فانی اولدقی کناهلارغه قرار سز زیرا که نامحرملرننك

يوزی نه قدر کورکام بواسه ده آندین نه قدر لذت آلسگده فانی در آنداغ اولسه ناعرملرکه قارامقلرده نه فایده در بلکه اوز جانمزغه ظالم لق ایلب اوزگزنی اوزگز جهنم اوطنه یقاسز دیمکدر بقاسز لفظننك اوّلکی فانی معناسنه در ایکنچسی قارامق معناسنه در ❊ بنا گاه توشسه ناعرمکه کوزکا ❊ ایکنچی باقماغیلز نهار اویوزگه ❊ یعنی آنکسزدان بر ناعرم خاتون ننك یوزی کوزکه توشسه زنهار آننك یوزینه ایکنچی کره قارامغل زیرا که اوّل آنکسزدان یوزینه قارامقلده گناه یوقدر بلکه ایکنچی مرتبه قارامقلده باردر ❊ ایکنچی چونکه شهوتدن خطردر ❊ نهایه کم کتاب معتبردر ❊ یعنی ناعرمکا ایکنچی مرتبه قارامقلده غرض نه در الا شهوة طریقی درودغی نهایه دیدکی کتابده کلتورمشکه بیله دیو ❊ دیدیکه باقسه ناعرم یوزیکا ❊ قویارلرتا کده قورغاشون کوزیکا ❊ یعنی نهایه ده ایدیکه براکو ناعرم خاتون ننك یوزینه شهوة طریقی ایله قاراسه قیامت کونده اول قاراغوچی ننك کوزینه اسسی قورغاشون قویارلر (صب فی عینیه الا نك) دیدکی بونکا اشعاردر ❊ بتبدر شرعه ده اول صاحب بذل ❊ کشیکم قیلسه ناعرم بیله هزل ❊ یعنی شرعة الاسلام دیدکی کتاب ننك صاحبی یازمش براکویات خاتون ایله اویناب سوزلاشب اولتورسه لار ❊ آننك هربر سوزینه ای خردمند ❊ بولور دوزخده تامنك یلغاچه بند ❊ یعنی اول ناعرم خاتون ایله اویناب سوزلشکوچی هربر سوزی اوچون منك یل تموغده قالور دیدی ❊ (اکر اول التزام ایتسه حرامه ❊ ینه اول نسخه ده تارتلدی خامه ❊ یعنی اکر اول اویناب سوزلشکوچی کمسنه حرامه قصد ایلسه یعنی زنا ایلسه یعنی زنا ایلامکا قصد ایلسه آنلار حقنده کنه اول شرعة الاسلام ده قلم تارتلب یازلدی بیله دیو ❊ قیامت کون که داد گر ایتارلر ❊ آنی شیطان ایله زنجیر ایتارلر ❊ یعنی قیامت کون آنچلاین زنا قیلغوچیلرغه عدل حکم ایدرلر عدل حکم اولدرز ناچینی شیطان برله زنجیر ایتب تموغه ایلتارلار ❊ لعین شیطان که بولغای دشمان شخ ❊ آننك برله بولر مدخول دوزخ ❊ یعنی شیطان لعین قتی دشماندر اول زناقیلغوچینی آننك برله برکاتموغغه کرکوزرلر دیدی ❊ خلاصه وخزانه شرح اوراد ❊ بتبدر بلکه چندین نسخه ده یاد ❊ یعنی فتاوای خلاصه ده وخزانة الفتاویده وشرح الاوراد دیدکی کتابلارده یازمشدر بیله دیو ❊ جوان خاتونکه ناعرم ایمشدر ❊ سلام ایتمك آنکا منع دیمشدر ❊ یعنی اول کتابلرده ایدیکه بر خاتون یاش اولسه اوزی ناعرم اولسه آنچلاین خاتونغه سلام بیرمك حرامدر دیدی لر ❊ بیروب بولماس جواب ایتسه سلامی ❊ ایرر عورت آننك صوت کلامی ❊ یعنی اول یاش خاتون سلام بیرسه آنکا سلام جوابنی قایتارمق حرامدر دیدیلر زیرا که اول یاش خاتون ننك آوازی عورتدر واینکان سوزی بالطریق الاولی حرامدر ❊ جوان خاتونکه عورت بولسه آواز ❊ قباحتدر کشیکم بولسه دمساز ❊ یعنی اول خاتون یاش اولوب آوازی عورت

من نظر الی محاسن امرأة اجنبیة شهوة صبّ فی عینیه الآ نك یوم القیمة (ملتقط)

بولسه قانن اولدیکه اول نامحرم ایله سوزلشمك البته روا دگلدر (ایمشلر قاری خاتونغه سلام بیرمك جایزدر اما قاری خاتون نك سلام بیرمکنده ایکی مذهب واردر بعضیلر ایدیلر قاری خاتونغه سلامنی قایتارسون وبعضیلر ایتورلر قایتارمسون دیب اما فتوی اولدرکه زمانه سینه قارامق کرك اما بزننك بوزمانده اتفاق عالملر برله قایتارمق جائزدگلدر *(غرض ای آدمی ساقله اوزگنی * که نامحرم ساری سالمه کوزگنی) * یعنی حاصل کلام ای آدمیلر اوزگزنی اوزگز صقلاگز الله تعالی ننك عذابندین قورقساگز نامحرم خاتونلارغه کوزگزنی سالماگزلار *(که نامحرم ساری باقغونچه بی قیل * به اول که کوزلروگه تارتسه‌لار میل) * یعنی آچلاین نامحرم خاتونلارغه قاراغونچه شکسز کوزلرگزگه تیمور قالاقنی تارتمق ایزگودر میل دیدکلری اصلن بر تیمور قالاقدر اوت ایله قزدرب قصاصی اولان کمسه ننك کوزینه مقابل توتارلر کوزنورنی کیتارمك اوچون * بو دنیامیلی اوتکای بر زمانده * قیامت میلی دین توتقای امانن) * یعنی زیرا که بو دنیاننك سرمه قالاقی نك عذابی بر زمانن اوتار و قیامت قالاقی ننك عذابندن امان بولماق یوقدر زیرا که * قیامت کون عجب شدتلی کوندر * گناهکار آدم اوغلی سرنگوندر) * یعنی زیرا که قیامت کون عجب قاتی کوندر گناه قیلغوچی آدم اوغلی باش توباندر *(قزار کوك فرق سراسیغنده چون طاس * بولور سرکشته لر پروانه تیك تاس) * یعنی اول قیامت کوننن کوکلر و یرلر اوت کبی قزارلر و دخی آدمیلر ننك باشلاری قیامت اسلکنده باقر طاس کبی قاینار و دخی اول کونده تکبرلك قیلغوچی گناهلی سرکش قللار کوبه‌لك کبی اوچارلر تاس لفظی ننك اوّلگسی برصاوتدر باقردن یاصارلر ایکنچسی اوچماق معناسنه در عثمانیه لغتیدر *(تیکار اوتدیك آیاق آستونده توفراغ * بولور یون دیك زمین اوستونده گی تاغ) * یعنی قیامت کوننده آیاق آستونداقی توفراق اوت کبی اسسی اولور و دخی یریوزنداگی طاغلر هواده جون کبی اوچارلار قوله تعالی (وتکون الجبال کالعهن المنفوش) الایة *(بولور کوب خلق اوزی ننك حالیدین سیر * بوغمدین تا که کودکلر بولور پیر) * یعنی اول قیامت کوننن خلایقلر بارچه سی اوز حالندن اوزی توق بولورلار آندین مراد اوزلارین اوزلاری سومزلر ودخی قیامت کون ننك مشقتلری قایغوسندین نارسیده اوغلانلار ننك ساچلری اقارر قوله تعالی (یوما یجعل الولدان شیبا) الایة * یاشورمك اولسه قایسی روسیاهلیك * ایلك سوزلب آیاق بیرکای گواهلیك) * یعنی قیامت کوننن آدمیلر قارایوزلیك اولغوچی گناهلرونی یاشرمك تلاسه‌لر قوللری و آیاقلری گناهلرندن خبر بیررلر زیرا که اول کونده الله تعالی آغزلارینه مهراورر سوزلاشه آلماسلر بلکه آغزلاری اورننه قوللری و آیاقلری گواهلق ایدرلر قوله تعالی (الیوم نختم علی افواههم وتکلمنا ایدیهم وتشهد ارجلهم بما کانوا یکسبون) الایه *(تمام اعضالرن دعوی قیلورلر * خلایق آلدینده رسوا

قیلورلار

قیلورلار)* یعنی اول قیامت کونده بارچه اعضالرنك دعوی قیلورلر بزلرنی نه
اوچون حرام اورنلارده صرف ایلدنك دیو قیامت کونده خلایقلر آلدنده
وبابانك وآنانك آلدنده گناهلرنی ایتوب رسوای قیلورلار*(اوکون دعوی چیسیننك
سانی بولماس * پشیمان بولغای اما نفعی بولماس)* یعنی اول کونده اوکنمك
فایده‌سی اولمسدر زیرا که اوکونمك اورنی دنیادر*(آنگدیك واقعه‌لردین
بورونراغ * اوزگنی ایله غفلت خمریدین ساغ)* [illegible]نی قیامت حکمی باشگا
کلمزدین بورون دنیاده وقتده غافل لیك خمریدین سلامت اولغل ونه که گناهلرنك
واردر دنیاده توبه استغفار ایلکل نته‌که بیوردی *(پشیمان بولسنك اول
قلمشلرگدین * دل جان برله یانسنك اشلرگدین)* یعنی دنیاده وقتده قیلدقی
گناهلرگدین اوکونسنك ودخی کونکل وجان برله اول قیلغان اشلرگدین قایتسنك
(آلتی گروه عرش کولگه‌سنده اولور)
نی بولغایکم قبول ایتسه خدایم * قیامت شدتین قیلسه ملایم)* یعنی دنیاده
وقتده گناهلرکا توبه قیلماقنی شاید خدای تعالی قبول ایلاکای ودخی قیامت
کوننك قاتیغ لقنی ینکل وآسان ایلاکای*(قایوقلنی خدایم قیلسه ممنون * بولور
یول باشچسی پیغمبر اول کون)* یعنی قیامت کونده خدای تعالی قایوقلنی یارلقاب
اجماخ نعمتی برله حرمتله‌مك تلاسه اول کم ایرسه‌ننك اول کون اجماخقه باررغه
یول باشچسی پیغمبرمز علیه السلام اولور *(باشنده سایه بولغای عرش اعظم *
فرشته‌لر کونکل بیرکای دمادم)* یعنی اول قل ننك باشنده قیامت کون الوغ عرش
کولگا اولغای ودخی اول فرشته‌لر اول قلغه صولوصاین رحمت سونچیسنی بیررلر
(ایمشلر عرش کوله که سنده تورغوچیلر آلتی گروهدر اولگسی شهیدلردر
ایکنچیسی غازیلردر اوچنچیسی حاجیلردر دورتنچیسی مدرسلردر بشنچیسی
مؤذنلردر آلتنچیسی نامحرمدین کوزلرنی صقلاغوچیلردر *(عنایت نامه‌سن قولغه
آلورلر * اوکون ننك اوتکانن توبمای قالورلر)* یعنی قیامت کونده ایزگولرننك
نامحرملردن کوزین سقلاغوچیلرننك نامه‌لری اوننك قولندین کلوب یاردم اولور
اول کون ننك مشقتنی توبمای قالورلار*(الهی بارچه مخلصلر بیلان باد * بوقلنی
ایلکل اول کوندین آزاد)* یعنی رحمتنك ایله بوقلنی اخلاصلی بندلرکر وهندن
یاد ایلکل ودخی بوقلنی قیامت کون ننك مشقتلرندن آزاد ایلکل دیب ناظم ننك
(حکایت شیخ بسطام)
دعا قیلماقی در(حکایت شیخ بسطام)*(قریغان پله‌سنده شیخ بسطام * اوزیدین
کتدی ساعتی بر اخشام)* یعنی حکایتده کلمشکه ایمشلر حضرت شیخ ابویزید
بسطامی قارتایغان زماننده بر اخشام وقتنده هوشی کیتوب یقلدی برساعت
قدری هوش سزبولدی پله دیدکی اصلده مثقال ترازوسی ننك برطبا قیدر لکن
مونده استعاره‌کا آلندی قارتلق زماننه زیرا که عمرننك هم ایکی پله‌سی اولور
میزان کبیدر بری یکتلك وبری قاریلق در بو استعاره‌نی استعارهٔ مکنیه دیرلر
فن اهلینه نفی دکلدر* اوزیکا کلدی ایرسه ایدی اصحاب* نغو بولدنك مونگدیك

ای درناب ﴿ یعنی حضرت ابویزید بسطامی بر زمانده عقلینه کلکاچ مریدلری
ایدیلر یا حضرت نه سبب بر له مونگ کبی هوش سز اولدنکز دیدیلر نغو دیدکی کاه
وقتده سبب معناسنه در خوارزم لغتیدر درانجو معناسنه در ناب خالص معناسنه در
مدح اوچون ناظم بیتده کلتوردی ۞ (دیدی بالغ بولور حالتده بر راه ۞ کوزیمه
بر جمیله توشدی نا کاه) ۞ یعنی ابویزید بسطامی مریدلرینه ایدی منم هوشسز
اولماقم آنگ اوچوندر یاش یکت زمانده یول ایله بارر ده کوزیمه بر کورکام قز
توشدی ﴿ یانب باری دیگر صالدم نکاهم ۞ چقب ایردی ایسمدین اول گناهم ﴿ یعنی
اول کورکام قزغه ایکنچی مرتبه ایلانب قارادیم آنل کورکام لکنی کورب لذت
آلور اوچون اول زمانده قارادقی گناهم بوزمانغه چه خاطر یمدن چقغان ایردی دیدی
﴿ ایسمگه حالا توشدی اول نظاره ۞ یوراکم بولدی قورقب پاره پاره ﴿ یعنی اول
یکت زماننده قارادقی گناهم الحال خاطر یمه توشب الله تعالی ننک عذابندن قورقب
یوراکم پاره پاره بولدی هوش سز عقلسز اولماقم آندانمدر دیدی ۞ (مبارك آغزیدین
کوب تامدی قانی ۞ اوشال خوفیله آخر چقدی جانی) ۞ یعنی اول ابویزید بسطامی
حضرتلری الله تعالی دن قورقب مبارك آغزندین قانلری تامدی ودخی اول
کورکام نامحرم قزغه قاراغان گناهی ننك قورقووندین جانی چقدی وشهید اولدی
(ایه‌شلر ابویزید بلخ شهری ننگ قاتنده بسطام آتلیغ آول ننك ایردی شیخ منصور
حلاج ننك مریدلرندن ایردی غایت صوفی کمسنه ایردی نسلی موغ ایردی کوبراك
تورمقی بغدادده ایردی عمر اسملی کمسنه ننك اوغلی ایردی یتی یاشنده قرآننی
بلدی یکرمی آلتی یاشنده علم لدن بیرلدی جهریه طریقنی توتار ایردی (ایمشلر
آلتمش یاشنده وفات بولدی سمرقند جمیل ده دفن ایلدیلر ﴿ بونگدیك یغلسه
آنداغ نکور ای ۞ بزنکدیك روسیه ننك حالیکاوای) ۞ یعنی آنداغ اولیا بر قرامقی
بر له بوقدر یغلسه الله تعالی دن قورقسه بزنگ کبی قرایوز لیکلرننك حالی نتاك
اوله زیرا که هر کوننده با کره نامحرملرگا قارار مز حالمز نتاك اوله دیمکدر ۞ (همیشه
ذوقمز عیش کولوشکا ۞ که‌یتماس ایرته قیلغان توبه توشکا) ۞ یعنی بزلرننك دنیاده
ذوقمز نفس هوالرمزده و کولمکده در آخرت فکری یوقدر ودخی توبه ایلسکده
توبه‌مزده ثابت لکمز یوقدر آننك اوچون ایرته بر له توبه ایلسك توش وقتنه
یتمز بورون توبه‌مزنی صندرب ضلالت یولینه باررمزلر ۞ (اوتار دنیا اشین
توتدق مقدم ۞ گناه اینوقسی کوب قورقمزکم) ۞ یعنی بزلر دنیا
اشلرینی الله تعالی بیورقندن ایلکاری توتدق الله تعالی بیورغان امرلرکا
اطاعت ایلمدك عجب گناهلرمز کوب بولغان صاین الله تعالی دن قورقماقمز آزدر
اینوقسی دیدکی کلمه تعجبدر بخارا خلقی ننك لغتیدر کوب نرسه لرنی کورسه لر
اینوقسه دیو تعجب ابترلر ۞ (خداونده اوزنك سن عالم غیب ۞ منی مسکین ده در
هیچ سانی یوق عیب) ۞ یعنی یارب اوزنك سن غیبده گی حاللریمزنی بلکوچی

سن من مسکین الله یار قلنکده حسابی یوق عیبلری واردر رحمتنك ایله عفو ایلاکل دیمکدر *(گناهی بی نهایت بنك درمن * بوکون شرمنك چون شرمنك درمن) * یعنی من قلنك الله یارننك گناهی چیکسزدر بودنیاده گناهده بولوب یارین قیامت کوننده اویاتلی من شرمنده لفظی ننك اولکسی ایکی لغتدن مرکبدر شر لفظی عربیدر یاوز معناسنه در منك ترکیدر ایکنچیسی فارسیدر اویات معناسنه در *(عبث برله قولمدین کتدی وقتم * عمل مهرین یا شوردی ابر مقتم) * یعنی من قلنك باطل عمل ایله المدن طاعت وعبادت وقتنی اوتکازدیم عمل کنشنی آچو بولوطی ایله اورتدیم املا طاعت وعبادت ایلرکا المدن کلمدی مهر دیدکی کنش معناسنه در خوارزم لغتیدر «ابر» بولوت معناسنه در فارسیدر «مقتم» آچو معناسنه عربیدر عمل مهری ننك اضافه سی لجین الماء قبیلندندر اهلینه مخفی دکلدر *(جریمم بی عدد بولسه اگرچند * حجاب مغفرت یاب ای خداوند) * یعنی یارب اگرچه منم گناهم حسابسز اولسه ده یارلقامق پرده تکنی یابب عفو ایلکل قیامت کوننده گناهلی قل لر کبی ایلمکل *(یووب رحمت بیلان وجهم قاراسون * نصیب ایت بار چه نعمتلر سزاسین) * یعنی یارب رحمتنك ایله یوزم ننك قاراسنی عفونك صوی برله یووب برلر که نعمتنك کزیده سنی نصیب ایلکای ایردنك سزاسین صفاو کزیده معناسنه در (فکر ایلمکنك بیانیدر) * کیل ای آزاد واقف بول کوڭل که * کوڭل یول باشچیدر قربتلی یولغه) * یعنی ای آزاد کمسنه کوڭل سرلر یگه خبردار اولغل زیرا که کوڭلدر الله تعالی یه یقین اولمق یولینه باشلاغوچی حاصل کلام بوطریقت یولی ننك الوغ باشچیسی کوڭلدر کوڭل ننك قوشنی الله تعالی صاری بولمقده ایلکل نته که بیوردی * تفکر ننك قوشین هیچ قیلمه زائل * پلغك بولمغای تا بیضهٔ دل * یعنی ای اهل سلوك اولغوچی فکر قوشگنی هیچ بر وقت الله تعالی دن کیتارمگل همیشه فکرنك الله تعالی ده اولسون کدورت حسد وتکبرلك ایله اولماسون زیرا که شبرچك یومرقه ده فایك یوقدر آنچلاین بر کوڭلده تکبرلك اولسه آنده فایده یوقدر پلغ دیدکی شبرچك یومرقه نی ایتورلر خوارزم لغتیدر بونده کبر وحسد معناسنه بیضهٔ دل ننك اضافه سی لجین الماء قبیلندندر *(تفکر مرغی دایم بولسه دمساز * امید اولدرکه آندین اوجسه شهباز) * یعنی کوڭل فکری دایم الله تعالی یادنده بولسه امید درکه آنچلاین کوڭلدین لاچن اوچماق آندین مراد برکشی ننك کوڭلی وفکری دایم الله تعالی عشقنده بولسه امید درکه آنچلاین کوڭلدن انواع کشوفات وتجلیات حاصل بولمق دیمکدر *(آنکدیك بازینی چون ایلسنك قید * کوڭل قوشلارینی قیلسه بولور صید) * یعنی آننك کبی کوڭل قارچغه سنی باغلاسنك آندین مراد انواع کشوفات مقاملرینی تابسنك غیری لرننك کوڭل قوشلارینی آولارغه بولور یعنی آندین مراد ذکرلر ایله کشوفات مقامی تابسنك مرید تربیت ایلمك ممکندر اولسه مریدلر تربیت ایلمك قانده در قچان یتی ذکر تمام اولماین غیری لرننك حالن بلمك محال در

صوفیلرغه معلومدر * (کوڭل هر کاه صلاحینده بولسه * تابار بنك قایونیتده بولسه * یعنی فی الجمله هر نرسه لرننك حاصل اولمقی کوکلده در زیراکه کوڭلنك قایواش قصدنده اولسه البته بنده آنی تابسه کرکدر مثلا دایم الله تعالی نی سومکده بولسه الله تعالی رضالغنی تابار ویاوزلار عملنی سوسه کرچه صوفی صورتنده بولسه ده یاوزلار گروهندن اولور زیراکه کوڭل پادشاه وغیری اعضالار آننك عسکری کبیدر نته که بیوردی * همه اعضار عیتدر کوڭل شاه * امانلیغ بولغوچی شاه عدلدین راه * یعنی سننك بارچه اعضالارنك عسکر کبیدر وکوڭلنك پادشاه کبیدر قچانکه پادشاه اوزی توغری یولغه بارسه البته عسکری آننك آرتندن بارسه کرك آنچلاین کوڭل الله تعالی عشقنده بولسه اعضالارده هم عشق اولسه کرکدر * (اگر سلطان اوزی قیلسه یمانلیغ * قچان بولغای رعیتده امانلیغ) * یعنی بر پادشاه اولغان کمسنه اوزی اوغریلق وحرامیلق ایلسه آنچلاین شاه ننك عسکرنده امانلق بولماسدر آننك کبی اول کوڭل بوزوق یولغه قصد ایلسه اعضالارده توزکلك اولماسدر * (کوڭل وقتنده هزم کوڭلمز عشق خدا ایله قینامسه کوزمزدن یاش کلمزدر نتاك که دریا تاشماین یپانغه صوچقماسدر آنچلاین حقیقت عشق اولغوچی کمسنه دن البته الله تعالی دن قورقووندن کوزندن یاش چقسه کرکدر «نم» دیب اصلده چق صوینی ایتورلر کوزیاشی معناسنه استعاره آلندی یم دریامعناسنده در * (ایشتکان سن آنی دلدر نظر گاه * نظر کاه در کوڭل بر بولسه هر کاه) * یعنی سن الوغ لاردن اسرار معرفت سوزنی ایشتکان سن قویغل اوزنینه اول ایشتکان سوزگنی اورنینه قویماقنك اولدر اول سوزنی کوڭل ایله واعضالارنك ایشتکان سوزگ ایله عامل بولغل نظر کاه لفظی ننك اوّلگسی کوڭل معناسنه در ایکنچیسی قبول ایلمك معناسنه در * یوکرسه اول کوڭل کم هر طرفکه * قچان لایق بولور آنداغ شرفکا * یعنی سننك کوڭلنك هر بر طرفقه یوکرسه الله تعالی ده اولماسه آنچلاین کوڭل الله تعالی حضرتنه لایق اولماسدر آنچلاین براکوننك کوڭلی دنیا محبتنده بولسه زیراکه ایکی محبت بر یرکه جیولماسدر * (کوڭل درسنی دیرار خوش سبقدر * تمامی معرفتدر عشق حقدر) * یعنی اولوغلار ایتورکه کوڭل درسی سبقلار ننك خوشراقی در اول کوڭل درسی ننك وسبقی ننك تمامی اولدرکه الله تعالی نی تانیمق وآڭا عشق اولمقدر (حکایت) * کوڭل درسن سؤال ایتدیم بر ایردین * تلطفدین دیدی صورمه بو یولدین * یعنی بن الله یار کوڭل سبقنی ودرسنی بر عزیز ایردین صوردم اول عزیزمڠا کلام لطیف ایله ایدی ای الله یار بو کوڭل یرندن صورمغل زیراکه کوڭل بیت الله در آنداغی حالنی من قچان بلورمن صورمش کمسنه سی شیخ حبیب الله در الله یارننك استاذیدر ودخی ایدیکه کوڭل حالی ننك بعضسی ذوقیدر اوزنك آنی تاتماین بلمازسن دیدی نته که بیوردی

* بله آلمام بوشربت تاتماغونچه * اوز یکنی یخشیلرغه دانماغونچه * یعنی اول عزیز ایدی ای الله یار بوکوڭل شربتی ننك لذتنی تاتماین بلمزسن ودخی اوزکنی یخشیلر مجلسنه قوشماین بلمزسن زیرا که کوڭل حالی ذوقی دریتی ذکر تمام اولماینچه کونکل حالی ننك اشکاللری دن خبردار اولمازسن دیدی فی الجمله بوکونکل حالنی بلورکا ایکی نرسه شرطدر اول فولکنی مرشد عالم کابیرمك کرك ایکنچیسی یتی ذکرنی تمام آنکلاماق ومونداین غیری حالن آنکلارغه شرایطلر واردر بارنی ایتمك ادب سزلکدر ودخی اوز مز اهل حالدن دکلمز بلکه استاذ ثقه لردن ایشتمك بوینچه بوشرحدا تحریر ایلدك *بیت* استیانه بوقدر بولدی طلب * یوقارودن یوقارودر اول جلب * اگر آنی اونوتسه بنك آنی * ترك ایرمس اگرچه بولسه جانی) * برا گو الله تعالی نی بر آز زمان اونوتب تورسه کونکلندن چقاریب یورسه آنچلاین کمسنه ننك اگرچه ظاهرنده جانی بولسه ده اولکدر بو بیتدن بلندیکه اهل حال اولدقی کمسنه البته هیچ بر لحظه ده الله تعالی نی یادندن چقارمیه حقیقت ذکر قلب بودر دیدیلر آنی لفظینك اوّلکسی حین وزمان معناسنه در ایکنچیسی ضمیردر ومفهومی الله لفظینه راجعدر عربیچه بمعنی «ایاه» در * کونکل بر جنده غفلت علتی پر * دوام اولدر دوام اتسنك تذکر * یعنی کوڭلمز اچنده غافللك زحمتی چوقدر اول غافللك زحمتیننك داروسی اولدرکه دایم استاذنی رابطه یه آلوب الله تعالی نی یاد ایلمك زیرا که نفی اثبات ایله ماسوی الله علتی چقار دیمکدر دوام لفظینك اوّلکسی دار ومعناسنه در ایکنچیسی دایم چیلق معناسنه در * * اوشال دمنی ندم دیر اهل معنی * اغزدین چقسه غفلت بر له یعنی) * یعنی معنی اهلیدن اولغان عزیزلر ایدیلر برا گو (لا اله الا الله) دیسه اننك معناسنی ملاحظه ایلمسه مجرد تل ایله (لا اله الا الله) دیمکده فایده یوقدر بلکه آننك معناسنی آڭلاب الصاق والطوا ایلاب ماسوی الله نی نفی ایلیه دیمکدر نته که بیوردی * (کونکل آنده همیشه قل همیشه * قچان بولغای مونڭدك یخشی پیشه) * یعنی برا گو الله تعالی ی ذکرنی کونکل ایله واعضالری ایله مداومت ایلسه موڠلاین یخشی هنرلی کمسنه اولماسدر بس معلوم اولندی ذکر ایتدکی کمسنه اولا ایتکان ذکرننك معناسنی کونکل ایله ملاحظه ایلیه آندین صونك تلی ایله یاد ایلك قل لفظنك استخدام واردر ودخی اهل ظرفاننك اسرار ذوقیه سی واردر زیرا که اسرار طریقت ننك اولی ذوقیدر وآخری لدنی درقنده اولدیکه اولنی ذکر ایلاب آخرنی تفسیر ایلمك * هذا یکفی لمن کان له قلب او القی السمع وهو شهید)

(حکایت طالب ننك مریض عشق بولماقی ننك بیانی) * کیل ای صادق مریض عشق حق بول * کونکل یارانی بر له هم سبق بول) * یعنی الله تعالی کار استلق ایله ایمان کلتورکوچی کمسنه کلکل الله تعالی نك عشقنه مریض آڭلاغوچی بولغل ودخی کونکل حالنی آڭلاغوچی یارانلر بر له برسبقداش بولغل آنلر ایله دایم مجلسده بولوب شیخ

(حکایت طالب ننك مریض عشق بولماق ننك بیانی)

اولدقی کمسنه نك واردر آننك محبتندین آیرلمغل ❊ اگرکز سنك طریق
معرفت نی ❊ میسر ایلاسنك تورلوك صفتنی) ❊ یعنی سن الله تعالی نصیب ایلاب
الله تعالی نی تانومق مقاملرینی ودخی الله تعالی کونکلکه تورلوك کشوفات وتجلیات لر
روزی ایلسه ❊(مقامات حقیقت ایلامنك طی ❊ کونکلده بولماسه جز غلت می) ❊
ودخی مقامات اهل حقننك بارچه سنی تورسکده وآنده یورسکده ودخی کونکلك الله تعالی
دوستلغندن غیری نرسه بولماسه بو ایکی بیت مبتدا حکمنك در ❊(بورونغی دین زیاده بر
طلب بول ❊ اگر دریالر اچسنك خشك لب بول) ❊ یعنی سن بو قدر مرتبه لر کا یتدیم
دیو تکبرلك ایلامکل بلکه دایم الله تعالی نی استاب یقین اولماق هوسنده بولغل
حتی که دریایقاسنده الله تعالی رضالقنی استاب آچ وصوساغ اولغل بو بیت خبر
مبتدا در ❊(بو یولننك چونکه هیچ پایانی یوقدر ❊ اکر یتدیم دیسنك امکانی یوقدر
یعنی بو طریقت یولیننك درجه سی ننك هیچ حدی وپایانی یوقدر اگر نصیب ایلاب
آخرینه یتام دیه قصد ایلاسکده ممکن دکلدر آنداغ اولسه همیشه طلبنده بولغل
❊ دیگل هر لحظه اللهم زدنی ❊ دیدی حق چونکه فاطلبنی تجدنی ❊ یعنی نه قدر
الوغ مرتبه تابسکده اکا آلدانب تکبرلك ایلامکل هر صولوده الله تعالی کا تضرع
ایلب یارب آرتدرغل فایدالی ایلا گل وتکبرلر اهلندن ایلامکل دیو دایم دعاده
بولغل زیراکه حق تعالی امر ایلادی که منی استکان کمسنه البته تا بار دیدی
❊ طلب امرین ایشتسه بنده ربدین ❊ اوزین بلکان قچان قالغای طلبدین ❊
یعنی براکو الله تعالی دن استامك امرین ایشتسه اوزنی بلکان کمسنه الله تعالی نی
استمکدن قروغ قالمسدر بلکه نفس هوالرندین بیزب زینت دنیانی تاشلاب
عزلت بولنی اختیار ایلر همیشه الله تعالی نی استار ❊ نی دین یوق کشیکم قرب
بالا ❊ آکا دیدی حبیبم حق تعالی) ❊ یعنی پیغمبرمز محمد مصطفی صلی الله تعالی
علیه وسلم دن الله تعالی که یقین کمسنه یوقدر اول پیغمبرنی الله تعالی دوستم دیو ایدی
❊ آکا امر ایدی حق قل ربی زدنی ❊ قویاری اوزکه لر بول جهد جدنی ❊ یعنی اول محمد
مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم که حق تعالی حضرتی آیت ایندردی بیله دبو (قل ربی
زدنی علما) معناسی اولدر ای محمد ایتغل یارب یقین لقمزنی آرتدرغل دیو دعا
قیلغل دیدی آنداغ بولسه اوزکالر قچان طلب وجهدنی قویار دیکدر ❊(سچوك
جان شربتی تا بولسه لبده ❊ کرك کم بولسه بنده هی طلبده) ❊ یعنی
آنداغ بولسه بنده لرننك تننده جانلری اولغونچه البته الله تعالی نی استمك
کرك ویقین اولمقنه حاضرلنمك کرك ❊(بیلکنی قوتی بارده آلوب
بیل ❊ کونکل باغین صوغار اوتمای تروب سیل) ❊ یعنی اجتهاد کتماسکنی
آلوب قوتنك بار زمانده طلب چاهنی قازغل آندین صوچقارب کونکل
باقچه کنی صوغارغل عمرل کورلاوکی اوتمزدین بورون یعنی حاصل کلام عمرکل
اوتمزدن بورون جهدرك الله تعالی نی استاکل شاید که کمالات تابب انواع مشاهداتغه

غرق اولور سن بیل دیدکی اصلده بر آلندر آننك ایله یر قازرلر ترکیچه
کتمان دیرلر بوندن اجتهاد معناسنه استعاره اولندی ایکنجسی امر حاضردر بلمکدن
مشتقدر یا که وزن شعر اوچون تکرار اولندی *(یتار یول یورگالی حالا که حالنك *
یوری کوز برکونی کیتکای مجالنك) * یعنی فی الحال دنیاده ترك زمانده قوتنك باردر
زنهار الله تعالی یولندن اجتهاد ایلاکل زیرا که برکون عزرائیل علیه السلام کلوب
حالڭدین یازدرب اولب آخرت یورطینه عمل سز کتمکایسن دیمکدر *(یوررکا قالماسه
وقتیله درمان * ایمکله قالماسون تا اچڭ آرمان)* یعنی بنا گاه دنیاده الله تعالی
سفرینه بار رغه درماننك قالمسه قوتنك بارچه ایملانب مشقت چیکمکل حتی طاعتنك
علی قدر قوت بولسون آخرت یورطینه بارد قلده کونکلنڭ اوکونج قالماسون
اوچون آرمان ترکی لغتیدر اوکونج معناسنه در *(ایمکلاب قوتی هم کیتسه قولدین *
اوزنکنی سودره هرگیز قالمه یولدین)* یعنی الله تعالی یولینه مشقت ایله بار رغه
قولڭدین قوّتنك کیتسه اوزنکنی اول یولغه طاقت قدری سورکل غیری اعضالرنك
ایله اجتهاد نکنی تام ایلاکل *(یتوشماس سودره لورگه هم مجالنك * کوزنك تك یولغه
تایتکوچه حالنك)* یعنی بارچه اعضالرڭ ایله الله تعالی یولینه سودرالرگه طاقتنك
بولمسه کوزڭنی تکب قاراب اول یولده بولغل حالنك یتدکیچه اول یولغه یورکل زیرا که
طاعت طاقت قدریدر *(کوزڭ هم بولمسه بولسون کوڭلده * بو مطلب برله جان
چقسون بو یولدڭ)* یعنی الله تعالی یولینه باررغه کوزنك قوّتی بولمسه کونکل قوتی
برله الله تعالی یولنده بولغل الله تعالی نی استمك برله جاننك برله جاننك تنڭدین
چقسون زیرا نه آخری عبادت قلبدر حاصل کلام بو ابیاتلر اشارت ایلدی که کرکان
یولنده برك بولغل دایم الله تعالی نی استمکڭ بولغل نه قدر سرخا و بولسڭ طلب
یولنی قویماغل *(اگر موندا غ طلبڭ چقسه جاننك * اولانسه باقی ایوگه جسم
جاننك)* یعنی الله تعالی نی یوقاریده ایتلکان روشچه استمك ایله جاننك چقسه
منگولك .ورتنه تننك ایله جاننك واصل بولسه *(امید اولدر خدایم دیسه بنده *
تلاکان مقصودڭنی بیرسه آنده)* یعنی آنچلاین اجتهاد ایله تورمڭدن امید در که
شاید الله تعالی حضرتی سنی قلوم دیو ذکر ایلسه کرك و دخی نه تلهکان مقصودلرڭ
بار در آنی هم بیرسه کرکدر (حکایت دنیاء مکاره ننك بیانیدر)* کیل ای خائف
اولوم ننك یادین ایتکل * کتار منزل ننك استعدادین ایتکل)* یعنی ای الله
تعالی دن قورقوچی بنده دایم اولمك ننك یادنی ایلکل آخرت یورطنه کتماکنی
و آننك یراغنی ایلکل آننك یراغی اولدر دایم عبادتده بولمقدر *(لبن ترزمی تروب
مرقدلبن خلق * قویارمو سن تفکر بابنی غلق)* یعنی خلایقلر قبرنکا کریچ
یاپمزدن بوروں دنیا فکرلرنی چقارغیل و آننك اورننه آخرت فکرنی قویغل حاصل
کلام اولمسدن اوّل توبه و استغفار ایلکل دیمکدر لبن لفظی ننك اولکسی کیرپج
معناسنه در ایکنچسی قبر یقاسی معناسنه در آندین مراد آغزیدر *(یغیب هیمه

(حکایت دنیاء مکاره ننك بیانی)

وهمیه قیلمای آنده * یا تیب سن اوستیده غفلتلی بنده)* یعنی گناه اوتوننی جیوب آندین تموغ اوتنه توشارگنی فکرلمه یین دنیاده غافللك ایله یاتب سن دیمکدر هیمه لفظی نینك اوّلگسی حطب معناسنه در ایکنچسی فکر معناسنه در یعنی اول اجل اوقی برله جیه سنی قورب بزلرکه سویالب آتماغه توراد ر آنداغ بولسه گناهلرگدین توبه ایلاب یانغل وقاینغل دیمکدر اویانب لفظی ننك اوّلگسی طرف معناسنه ایکنچسی تیقظ معناسنه در *(اویانه سدین بورون اورتنسنك ای قل * مباده بولمغای کل اشلرگ کل * یعنی اولب اویقوگ آچلمزدن بورون توبه واستغفار ایلکل گناهلارگ اوچون اویانسنك وتوبه ایلسنك شایدکه بارچه اعمال لرگ کل اولماسدر حاصل کلام دنیاده وقتده گناهلرگدن توبه ایلسنك آخرتکا بارغانده فایدهاسز اولماسدر بلکه الله تعالی سیئات اورنینه حسناتلر یازسه کرکدر کل لفظی ننك اوّلگسی بارچه معناسنه در عربی در ایکنچسی کل رماد معناسنه در آندن فایدهسز معناسنه استعاره آلندی *(بورنغه باد غم تیکمای بور نراغ * اوزگنی قیل هوس سکرانیدین صاغ)* یعنی سننك بورنوگا قایغو وحسرت ایسی کرمزدن اول گناهلارگدین توبه ایلاب نفس هوالارگدین وانك ایسرکلکندین اوزگنی سلامت ایلکل حاصل کلام آخرت قایغوسی کلمزدن بورون دنیاده وقتده گناهلارگدن توبه ایلکل دیمکدر *(پایشماسدین بورون سونکا ککپوست * اولم برله اوزگنی ایلکل دوست)* یعنی اولم جلادی عزرائیل علیه السلام سونکا کلگا یاپشوب جانگنی آلمزدین بورون یاکه اولب تیرگ سونکاکا یاپشماسدین بورون اولم ایله دوست اولغل دیمکدر *(یقین بیلکمنی کوبراغ ایلسنك یاد * بولور دوستنك سننك ای آدمی زاد)* یعنی شکسز بلکل کم ننك ذکرنی کوب توتسنك حقیقت سننك دوستنك اول بولور یعنی اولم ننگ ذکرنی کوب قیلسنك جان چقغانده سهل اولور (ایمشلر عارفلر اولمنی صولوصابن یاد ایترلر عمل قیلوچی عالملر هرکونده بر مرتبه یاد ایتارلر اورته عالملر جمعه ده بر گز یاد ایتارلر آزغن عالملر آیده بر گز یاد ایتارلر اماعوام عمر ییننك آخرنده یاد ایتارلر امابو آخرغی اوچ گروهننك حالی زوال ایماندین خوفلری واردر نعوذ بالله زیرا که اولمنی یاد ایتدکی کمسنه البته نفس هوالرندین وایرانلرننك غیبتندین منع اولوب اوز اصلا حنده بولسه کرك (اکثروا ذکر هادم اللذات) دیدکلری بوکا اشعارد ر *(بلور هر آدم اوغلی بولسه اویاغ * وطن ننگ اصلی سیگر بزگه توفراغ * یعنی هر آدم اوغلی بلورکه اگر کونکلی غفلتدن اویاغ بولسه حقیقتده بزلر ننك اصل یورتمز توفراق دیو آنداغ حالنی بلکن کمسنه لر البته دنیازینتندن بیزوب اوز اصلاحنده اولسه کرکدر *(یقین بلکل جهان پرخطرگا * کلوبمز برنچه سودا ایترگا)* یعنی شکسز بلکل آدمیلر بزلر یوقدان واراولوب تولوغ خطرلی دنیاغه کلدك کلماکمز آننك اوچون دربز آخرت سوداسی اوچون کلدك نفسلرمز

آرتندان یورمك اوچون كلمدك (الدنیامزرعة الاخرة) * یتوشكاچ اوشبوشهری مقترفكا * تارالدی كاروانی هرطرفكا) * یعنی قچانكه اوشبوكسب سراینه كلكاچ كروانلر هر برطرفقه تارالدی بعضیلری آخرت اهلندن اولوب دنیامرادلرندین بیزب حق تعالی كا عبادت ایلرلر وبعضیلری نفس مرادلرنی بیریب یاوزلر گروهندین اولوب آخرت مرتبه لرندن یراق توشدیلر فی الجمله دنیایه كلدكلری ایكی گروهننك برندن خالی دكللردر مقترف صیغهٔ اسم زمان واسم مكاندر معناسی كسب قیلماق یری دیمكدر بعض نسخه ارده مقترف اورننه محترف یازلغاندر بمعنی واحددر * (اوزین بلكانلری كم یولغه سالدی * خیالسز نقدعمرین قولغه آلدی) * بوبیت تفصیل ما اجمل در یعنی دنیایه كلدكی كمسنه لرننك بعضیلری اوزلرین اوزلری بلب باشلرنی توغری یولغه سالدیلر ایزگولرگه باش بیروب آنلرننك مجلسنده اولتوردیلر ودخی شكسز عمرلریننك فایده سون تابب آخرت یورطینه عمللری ایله كوچدیلر خیالسز دیدكی شكسز معناسنه در نقد دیدكی اصلده آقچه معناسنه در مونده فایده معناسنه در * (اورب یخشی دیكانلر اوزره بقشین * میسر قیلدیلر طاعت قماشین) * یعنی دنیاغه كلدكی كمسنه لرننك بعضسی ایزگولركه بوبن صونب آنلرننك مرشد اولدقلرینه مرید بولدیلر اول كامل مكمل مرشدننك صحبتنده اولتوروب الله تعالی گه یقین لق تابدیلر اول سبب ایله طاعت وعبادت قوماچون تابب دیداریله مشرف بولدیلر فی الجمله بوبیت مرشدكا مرید اولماقنی اشارت ایلدی لكن مرشد كاملننك تابلماقی كبریت احمردر * (قیلب سوداارینی چابك چست * سفر رختنی باغلاب قیلدیلر رست) * یعنی آنچلابن یخشیلر قاتنده اولتوروب آخرت سوداارینی تیزلك اوزرنده بولوب آخرت یورطینه بارمقلرینه اقدام ایلدیلر حق تعالی حضرتینه تیزلك اوزرینه جواب بیرر اوچون اجتهاد ایلدیلر ننه كه بیوردی * (قچان یوك قوی دیسه طیار ابررزاد * كوررلر یوللرینه خرم وشاد * یعنی قچانكه حق تعالی حضرتی ای قلم قنی كلتوركان یوكنكنی قویغل دیوند ایلادكنده بونچلاین كمسنه لر توتقارسز الله تعالی جانبنه یوكنی حاضر ایدار آندین صونك اجماخ یولنی سیرایدر دیمكدر طیار طاء مهمله ایله یانننك تشدیدی ایله حاضر اولمق معناسنه در ماوراء النهر لغتیدر * (ولكن كار واندین یعنی انسان * كورربول فانی ایونی باغ خندان) * یعنی دنیاغه كلدكی بعض آدمیلر بوساسیغ ایسلی دنیااوبونی شادلق باقچه سی كوررلر ونفس هوالرینه مطیع بولوب عبادت وقتلرینی بوش اوتكاررلر اول چركن دنیانگ زینت لرینه آلدانب خدا رضالقنی اونتورلر حال بوكه دنیاننك فانی ایدكنی بارچه خلایقلر بلرلر * (كورب یخشی آننك نقشی نكارین * اونتقایلر اوشال كلكان دیارین) * یعنی اول زبون دنیاننك یخشی زینت لرینه خوب صورتلیغ یوزلریكا قاراب عالم الارواحدن كلكان یورطلرینی اونوتقایلر دنیا یورطنی الوغ كوروب آخرت یورطینی

کیچك کورگایلر ❊ قولاق سالغای تغنی ونواغه * کونکل بیرکای هوس برله هواغه ❊
یعنی اول کروان ننك بعضیسی بوعالم صوره کلکاچ اویون آوازلرینه قولاق
سالغایلر هوای نفس لرینه کونکل بیرکایلر قرآن آوازنی ایشتماکدن اعراض
ایدب معناسز حرام آوازلرنی ایشتمکاذوقلانغایلر ❊ عجب مکاره در دنیای فانی *
منك الوان جلوه برله آلدار آنی ❊ یعنی حاصل کلام بو فانی دنیا عجب حیله کار نرسه در
منك تورلوك وهزار آوازلر ایله وانواع زینت لر ایله آدم اوغلانلرینی آلدار
جلوه دیدکی جیم ننك فتحیله یا که کسری ایله مونك آواز معناسنه در لکن مجمع
لغت فرسده کلتورمشکه جلوه انواع زینت معناسنه در ❊ اوشال مکاره کم سالسه
قوینغه * سیونکاندین کرر شیطان اویونغه ❊ نعوذ بالله چنانکه اول حیله کار دنیا بر
آدمنی آلدامق اوچون قولون اول آدم ننك قویننه سالسه شیطان سونب اول آدم ننك
عبادت وعشق اورننه کریب یولدن چقارر الله تعالی دن یراق ایلر دیمکدر
❊ کرار انسان آننك یالغان سوزیکا * یوگورتر سرمهٔ غفلت کوزیکا ❊ یعنی بو اوصاف
ایله اولفقدن اوتر و آنچلاین آدمی اول لعین ننك یالغان سوزینه اینانور ایناندقدین
صوکره اول لعین شیطان غافل لك سرمه سنی اول آدم ننك کوزینه سورتب نفس
ترگوننی اول انسان ننك یالغان قولندین یتب جهنم چوقرینه توشرر نعوذ بالله
اول شیطان ننك یالغان سوزی بودر ❊ کهی اویغانب اویون ایلسه یاد * تلطف برله دیر
ای آدمی زاد ❊ یعنی اول آدم اوغلی گاه تونلرده اویقوسندن اویغانب فکر ایلر
ایتور آخرته بارد غمده بن بوقدر یاوزلقلریم ایله رسوای اولورمن دیو توغری تور این
وتوبه ایلاین دیسه شیطان آقرنلق برله اول کشی ننك کونکلینه ایتور بیله دیو
❊ آشوقمه برکونی سوداقیلورسن * بوکون گر بولماسه فرداقیلورسن ❊ یعنی
شیطان لعین اول فکرلگوچی ننك کونکلینه خطاب قیلب ایتورکه ای آدم اوغلی
آشقماغل زیرا که خدا ننك رحمتی کوبدر الحال یاش زمانکدر اویناغل و آشاغل
وایچکل زیرا که الله تعالی ننك کونارلری کوبدر بوکون توبه ایلمسنك ایرته گه توبه
ایتارسن ❊ بو آل ایله اوشال مکاره دون * اداقیلغای جمیع نقد عمرین ❊ یعنی
اول آدم اوغلی اول لعین ننك بوقدر آلدامقندا اینانب بارچه عمری ننك فائده سنی
بوش اوتکاریب آخرت یورطینه اوکونچ ایله کتکای ❊ ادا قیلغاچ بساط عمری
پاك * بیزرر رخصت قاشیدین چست چالاك ❊ یعنی آدم اوغلی آننك یالغان سوزینه
قاراب عمرینی عبادت سز و توبه سز بوش اوتکارکاچ شیطان لعین تیزلك اوزرینه
اول کسنه ننك قاتندن کیتار ❊ اورار سینی که دیر کیتکل بو یردین * دیکای بیزار
ایرورمن سنندك ایردین ❊ یعنی شیطان تمام بو کسنه نی آلداغاچ اول کسنه ننك
یلکاسنه یوه رق ایله اورب ایتورسن توفیق وهدایت سزلك ایله کتکل سنچلاین
یالغانغه اینانغان کسنه لردین بیزارمن دیور ❊ نظر قیلماس فغان ونالاسیغه *
اوررشته آننك دنبالاسینه ❊ یعنی شیطان لعین اول یالغان سوزگه اینانغان

کمسه‌نینک زاریلیق ونالاسینه قارامای‌ین حیله زنجیرنی آیاقینه اورار آندین صونک
کونکلی اولوب اصلا هدایت یولونی تاپمز. در رشته شین‌نینک فتحه‌سی ایله اصلده
آیاقغه آغاچ ایله اورمق معناسنه‌در بونده زنجیر معناسنه استعاره آلندی ❁ امیر
کاروان اول دمده یتکای * آنکا اصل وطن‌نینک حکمین ایتکای ❁ یعنی فی الحال
کروان باشلیقی عزرائیل علیه السلام در شول ساعتده کلوب بو شیطان لعین‌نینک
یالغان سوزینه قاراب تورغان کمسنه‌گه اصل یورطنینک حکمنی ایتکای آندین صونک
جاننی آلوب قبرگه کرگزکای عملسز آخرتکا او کونج ایله کتکای ❁ قویولمای ایرکیگه
سودراب یقادین * چقارورلر جهان بی بقادین ❁ یعنی اول کمسنه‌نینک اختیارینه
قویمای یقاسندین توتب فانی دنیادین چقار خسران اهلی‌نینک گروهندن اولوب
قبرگه او کونج ایله کرر ❁ فغان ایلر کیتارنی بلکانم یوق * کیتارگه توشه
حاضر قیلغانم یوق ❁ یعنی بز غافللر آخرت یورطنه زار یلیق ایله بار رمزنی
بلمزمزلر دایم نفس آرتندین بو رمزودغی آخرتکا بارمقنی بلسکده آنده بارورغه
آزوق حاضر قیلمای غافل لکده یوررمزلر ❁ فغان سود ایلمس اما اوکس‌گه *
قچان مهلت قویارلر بر نفس‌گه ❁ یعنی زار یلیق آنچلاین کمسنه‌که فایده اولمسلر
ایت نفسلرینه ایه‌ریب آخرت عملرندین غافللردر ❁ کین قایتای دیسه بولماس
مجالی * کیتار اصل وطن‌غه دست خالی ❁ یعنی اولدکدین صونگره کیرو دنیاغه
کلوب عمل ایلرگه طاقتی بولماسدر آنداغ اولسه آنچلاین کمسنه اصل یورطقه
عملسز بوش قول ایله وارور و آخرتده یوزی قارا بولوب خسران گروهندن اولور
❁ بودر ای آدمی‌زاد حسب حالنک * باشکدن اوتمش آنچه ماه و سالنک ❁ یعنی ای آدم
اوغلی سز ارنینک دنیاده غافل لک ایله تورمقلزنینک حکمتی و حالی اوشبو در باشکزدین
نچه آی و یللر غافل لک ایله اوتمکی‌نینک حکمتی اول شیطان لعین سوزندندر
باشقه دکلدر ❁ قولاقغه تقمه غفلت لته‌سنی * یمه شیطان ملعون شته‌سنی ❁ یعنی
آنداغ بولسه عقل اهلندن اولسنک قولاقنکا غافل لک مامقنی تقماغیل بلکه اوگوت
ونصیحت تنکلاب غافل لک مامقنی چقارغیل اوگوت ونصیحتنی ایشتکل لته مامق
معناسنه‌در «شته» معناسی یوقاریده اوتدی اما موندا اوگوت ونصیحت معناسنه استعاره
آلندی ❁ سونمه کرسنی دنیا سوبدر * سویوبمن دیب کوزونکا قم قویبدر ❁ یعنی
سن سونب شاد اولماغیل دنیامنی سودی وتلاکان مقصودلریم تابلدی دیب اول
غداره‌نینک سنکا موندا‌غ ایلدیم دی تورغاچ آخری برکون اولکاندین صونک کوزنکا
لحدده توفراق قویارلر آنداغ بولسه اول غداره‌نینک سوزینه قارامغیل ❁ کیمه
کورسندی بو فانی وفانی * ازلدین دشمن جان بلکل آنی ❁ یعنی آنداغ اولسه
ای عزیز بلکل بو فانی دنیا کملرکه وفا کورگزدی نچه شاهلر وانبیالر وصاحب
قیرانلر دنیادین اوتدیلر قنده اولدی که بزلرکه وفا کورگزمک آنداغ بولسه
بو فانی غدار دنیا قدیمدن بیرلی جان دشمانیدر دیو آنکلاغیل آننک زینتنه آلدانماغیل

دیمکدر (دنیاغه حرصدن نهی لنمك بیانیدر) ❊ کیل ای مؤمن یقین بلدک کیتارنی ❊ حساب عمر بی سامان ایتارنی ❊ یعنی ای مؤمن یقین بلدک بوفانی دنیادین کوچماکنی ودخی حسابلی عمرک قرار قیلماسلقنی بلدنك نه اوچون آنداغ بولسه آنواع زینت ایله بیزه نب آخرت استعدادنده بولمدک دیمکدر بی سامان بی قرار معناسنه سمرقند لغتیدر باحرفی ادات نفیدر ❊ اوتار دنیا اوچون بولمه گرفتار ❊ اولومسه یغماغل مانند کفتار ❊ یعنی آنداغ بولسه فانی دنیا اوچون توتقون بولماغل آخرت عملندن قروع قالماغل بورصق کبی اولا کسه جیماغه حریص بولمغل نته که بورصق دیکان حیوان اویاسنه دکان اولا کسه لرنی جیار آنچلاین سنده دنیا مالنی جیماقده اولمغل الله تعالی ننك رضالقنی بوش اونکارمکل حلال وحرام نی تیکشورکل دیمکدر « گرفتار » حبس وتوتقون معناسنه در (اولومسه اولا کسه معناسنه در بخاراده اوزبك خلقی ننگ کوبره کی اولمسه دیرلر کفتار کاف ننك فتحه سی ایله عربچه ضبع ور وم خلقی سرتلان دیرلر وبلغار خلقی بورصق دیرلر ❊ اکر دنیاغه حرصنك بولسه فج سن ❊ نجاست یغماغنده کالمج سن ❊ یعنی الله تعالی ننك فرایضلرنی اونکاریب دنیا حرصلقنده اولسنك زبون ودنی سن آنداغ بولسه قوکغز قورتی کبی تیزاك جیماقده سن نته که قوکغز کوب مشقتلر ایله بر تیشوکینه جمع ایلر انواع نجاستلرنی آنچلاین سنده دنیا حرصلقنده کوب مشقت چیکیب مالنی جمع ایدرسن حلالن وحرامن تیکشورمزسن الله تعالی بیوردقی زکوة وعشرنی اوتمزسن مجرد مال جمع ایلاب کندواصلاحنکده اولورسن وبعص احقلر مال حاصل ایلاب یر آستونه قویارلار نه اوزی ونه غیری کمسنه آندن فائده آلورمونچلاین کمسنه لر قوکغز قورتی کبیدر فج دیدکی خوارزم لغتیدر زبون ودنائت معناسنه همج دیدکی بر کیچراك دابه در فارانوسلی اولور آیاقی ایله بر یوزنده یوررکاه وقتده قناتی ایله اوچار بلغار خلقی قوکغز دیرلر کاف ادات تشبیه در (ایمشلر قوکغز موسی علیه السلام زماننده براتلدی آندین اول قوکغز یوق ایردی (ایمشلر قچانکه موسی علیه السلام قارونی توغری بولغه اونداذی قبول ایلمدی بر کون قارون موسی علیه السلامغه ایدی یاقرنداشم موسی منم مالم کوب بولدی قرق آنبار آلتونم بار دموسی علیه السلام ایدی اول مالنی سکا کم بیردی قارون ایدی علم کیمیا ایله اوزیم تابدیم دیدی موسی علیه السلام ایدی علم کیمیانی سکا کم اوکراتدی قارون ایدی سن اوکراتدک دیدی کنه قارون ایدی علم کیمیانی یاقرنداشم موسی سکا کم اوکراتدی دیدی موسی علیه السلام ایدی خدای تعالی اوکراتدی دیدی قارون ایدی خدای تعالی کم تر رموسی علیه السلام ایدی سنی ومنی وکوکلرنی ویرلرنی یراتقان الله اولدر دیدی قارون ایدی یاموسی بن بومالنی نه قیلاین دیدی موسی علیه السلام ایدی زکوتنی بیرکل دیدی قارون ایدی زکوتی کوب بولورمو دیدی موسی علیه السلام ایدی اوچدین برینی بیرمك کرك دیدی زیرا که موسی علیه السلام شریعتنده

زكوة مالنك اوچدين برينی بيرمك ايردی قارون موسی عليه السلام سوزندين
كولدی ايدی ياقرنداشم موسی يارلی وفقير اولدڭ قرق آنبار آلتوندين بر
آنبارنی بيريم ديدی موسی عليه السلام ايدی من فقيرلكمدين سڭا مال طمع ايدب
سورمدم بلكه ايلدی عز وجل ننك بيورغنی ايتديم ديدی كوب زماندين صونك ايدی
عز وجل امر ايلدی قاروننی يركه يوتارغه يريوتدی قرق كوندين صوڭ قارون
توغرسندين قان چقدی ايدی عز وجل قوڭغزنی آندين ياراتدی زيرا كه قوڭغزننك
قارنغه اوخشاشی وار حرصلكلك وتكبرلكده (ايمشلر حشارتلر آراسنده قوڭغزدين
حريص وتكبر نرسه يوقدر دورت آياقليلار آراسنده دوڭغزدين حريص وقاپلاندين
تكبر نرسه يوقدر اوچار قوشلار آراسنده شونقاردين تكبر نرسه يوقدر وقارغه
وصايصقاندين حريص نرسه يوقدر (ايمشلر قوڭغزننك ياشی اوزاقدر يازكوننده
سرطان برجنده اولندن آخرينه دك قناتی ايله اوچار هوايوزينه آندين صونك اوچمز
اوچماقنه سبب اول ايرمش كوڭلنده ايتور ايرمش هندولايتنه وارايم آنده جزيرۀ
باقی باقی ديكان بر واردر آنده چارچمن كوب اولسه كركدر محيط دينگزندن صو آطلاری
چقب اول چارچمن نی اوتلار ايرمش آنلارننك تيزاكی برخوب قوغلی ينار اولور
ايرمش قچانكه قوڭغز آڭا عاشق اولوب اوچار ايرمش بر آز زمان بارغاندين صوڭ
كوڭلينه كلور ايرمش بن اول جزيره كه بارسام يولده آزوقم يوقدر ودخی سڭا اول
آطلارننك تيزاكی نی نرسه گه يارار ودخی ايسی چركن ايمش ديب كيرو قايتوب
بوندا غی آط تيزاكينه كرار ايرمش آنچلاين دنياغه حريص كمسنه لر الله تعالی
يولينه بارمق نيتنده اولسه لار بر آز زمان الله تعالی بيورغان عشر وزكوتنی اوتارلر
آندين صوڭ كير وقايتوب ماللارينی نفس هوالارينه صرف ايدرلر وفقير
فقرالارنی دشمان كورب زكوتلرينی بيرمزلر پيغمبر عليه السلام ننك حديثی
(ولا تكونوا كالهمج) ديدكی بو قصه غه اشارتدر (ايمشلر قوڭغزننك كوبراك تورمقی
آط تيزاكی آستونده در آندين باشقه تيزكلرگه كرمزدر حكمتی اولدر كه قوڭغزده
جن طبيعتی واردر جنلر آط تيزاكنی آشاسه لار كركك زيرا كه پيغمبر عليه السلام
(فانه زاد اخوانكم) ديدكی بوڭا اشعاردر يوقاربداغی مالنی قايتوب بيوردی ✻ اسيز
عمرنك نجس يغماغ رهنده ✻ قالورسن بركون آخر ير تهنده ✻ يعنی اوكونچ سڭادر
عمرڭ قوڭغزكبی نجس جيماقده در آندين مراد الله تعالی فرضلارينی اوتكاريب
مال جيماق هوسنده سن آخری بركون اولب ير آستونده قالورسن اوكنوب يرينه
يتمزسن (اسيز بالسين قبل الياء لغة بعض الاعاجم يستعملون عند التأسف) اما
مونده اوكونچ معناسنه در نسخه لرده اسيز اورننه ايسه يازلغاندر اول هم
جايزدر رهنده حبس معناسنه در «يرتهنده» تحت الارض معناسنه در ياكه تهی دست
معناسنه در ✻ اورعيی ديك هميشه تار ايدارسن ✻ قناعتسزلكنك اظهار ايدارسن ✻
يعنی سن آنچلاين حريص سن اورمكوچ ديدكی حيوان كبی هميشه اوياتو قورسن

(اورمکوچ وقرمسقه بیانی)

آندین مرادفانی اولور گنی بلماین استعدادموت ایلامایین همیشه مال جیماق هوسنده
سن بو اوصافی ایله اولماقنگ اوزگننك قناعتسزلکگنی اظهار ایلمکدر زیرا که قناعت
اهلی البته آز نرسه ایله خوش دل اولوب عبادت ایلسه کرکدر اورمچی اورمکوچ
وعنکبوت معناسنه در خوارزم لغتیدر «تار» توقوماق نسج معناسینه در اورمکوچننك
حالنی بیان ایلب بیوردیکه ※ قیلورسن رشتهٔ جاننك بلان قید ※ مکس دیك
موردیك قیلمق اوچون صید ※ یعنی سن مال کسبنی قیلورسن جاننك یبی وطاقتی
ایله خلایقلارنی یاندرمق اوچون دگلدر خدا بوایننه صرف ایلر اوچون نته که
اورمکوچ توزاق قوردقی کبی چبنلر وقرمسقه لار اوچون مکس چبن معناسنه در رشته
اصلده یپ معناسنه در امامونده طاقه معناسنه استعاره آلندی ※ سبرسه صاحب خانه
بیکبار ※ اورمچی هم کیتار هم خانه هم تار ※ یعنی اورمکوچ ننك اونی ایوایاسی
سبرسه اونی پاك ایلمك تلاسه اورمکوچ توتدوقی نرسه سی آننك ایوی بوزلور
آندین مراد ایندی عزوجل مال جیغوچیلارغه اجل بیرسه اوزی قبر اچینه اوکوچ
ایله کیدار وجیغان مالی پراکنده بولور حسابی موینننده قالور دیمکدر خانه لفظی ننك
اوّلگسی ایو معناسنه کلور آنده اشکال یوقدر ایکنچیسی اورمکوچ ایوی معناسنه در
تار لفظی عطف بیاندر وزن شعر اوچون کلتورلدی (ایشلر اورمکوچ ننك
توقدوقی اوینه خانه دیرلر آننك خانه سی آق ماق کبیدر توقدقی نرسه سی آندین
نازکدر اما هر ایکسی او خانه معناسنه جایزدر قوله تعالی ※ ان اوهن البیوت لبیت
العنکبوت) دیدکی آیت مطلقدر (ایمشلر قرمسقه ایلان اورمکوچ قرنداشلردر
آدم علیه السلام دنیاغه کلکاچ بول ایلدی بولندین سونك آق صوو کرندین کلدی
آنی ودی دیرلر آدم علیه السلام قولی ایله ذکرینی صغب تاشلادی الله تعالی ودیدین
بو ایکی حیوانی یراتدی برسی اورمکوچ وبرسی قرمسقه چنانکه بو ایکی حیوان ننك
حرکت ایدب یریوزنده یوردکارینی آدم علیه السلام کوروب تانك عجبکا قالدی
ایدی یارب بونلار ننك فایداسی بنم اوغلانلرم اوچون بولورمو بونلر نی نه اوچون
یراتدنك دیدی جواب ربانی کلدیکم یا آدم بو ایکی حیوانی سننك اوغلانلرنکدین
ایکی دوستم اوچون یراتدیم دیدی قرمسقه فایداسی اول ایردی سلیمان علیه السلام
گا اوگوت بیردی آننك قصه سنی سورهٔ نملده جار الله العلامة تفسیر کشافده اوزاق
سویلکاندر آنلا باقنك اورمکوچ ننك فایداسی اولدر بزم پیغمبر علیه السلام غارگا
کرکاچ غار اوزرینه اوتوقدی کافرلرننك گمانی چقدی پیغمبر علیه السلام غارگه کرسه
بو اورمکوچ ننك اوی بوزلور ایردی دیدیلر ودخی کوکارچین یومرقه باسمز ایدی
دیدیلر بو ایکی حیوان ننك ایکی دوستی اولماقیننك سببی بودر (حکمالر ایمشلر
اورمکوچ اوچ تورلکدر برسی عنکبوت جغروی دیرلر ایکنچیسی عنکبوت اهروی
دیرلر اوچونچیسی عنکبوت شماقی دیرلر اما عنکبوت جغروی اولدرکه قناتلی اولور
قاناتنده قزیل وقارا نقطه کبی رنگلر اولور کرك اورننه قناتی ایله اوچوب بارور اما

اوقورماسدر

اوقورماسدر خاصیتی اولدرکه براگوننك بولی وتیزاکی توتولسه عنكبوت
جغر وی ننك اوچوسنی توتوب صالدار ایلاب صوغه صالوب ایزیب اچرسه‌لر غایت
مجربدر بو اورمكوچ ننك تورمقی صحرالرده اولنلر آراسنك اولور باشقه یرده تورمزدر
اما عنكبوت اهروی اولدر الوغ باش بارمق قدری اولور تنی ننك اوستی یاشل
تررآیاقلری قسقه اولور الوغ دینگزلر یقاسنده اولور آننك هم ـ اوی ـ بولماسدر آنك
خاصیتی اولدر حامله اولمغان خاتونلرغه ایزیب صالدار ایلاب اچرسه‌لر رحمی
آچولوب اوغلان اولورغه غایت مجربدر ودخی شهوتی قارا بولب آق اولمغان
ایر کشیلرکا صالدار ایلب اچرسه‌لر باتفاق الاطباء طبیعتی دونوب شهوتی
آق اولور اوغلان اولورغه فایدالی اولور غایت مجربدر اما عنكبوت شماقی مشهوردر
آیاقلری اوزون بولور «او» فورب چبنلرنی توتار آنی بیار خاصیتی اولدرجن
سوقغان استمه توتقان کمسنه‌لر بو اورمكوچنی دوشاب ایلب قاراچبن برله توییب
صالدار ایلسه‌لر آندین آشاسه جن واستمه زحمتندین امین اولور ناظم رحمة الله
علیه ننك مرادی بوننك عنكبوت شماقیدر بو عنكبوت ننك تورمقی ایولرده وصحرالرده
اولور ❊ ایمدی کلدك قرمسقه بیاننه ❊ اول هم اوچ تورلوکدر بری نمل جغدری
ایکنچیسی نمل طیاری اوچونچیسی نمل قباقیدر جغدری اولدرکه الوغدر موشك
قدری اولور غالبا تورمقی محیط ننك عابله دیدکی جزیره‌سنده اولور سرحد هند دین
محیط ایله آلتی آی باریرلر اول قرمصقه‌لر عابله جزیره‌سنده تولوغدر الله تعالی ننك
آنده خزینه‌لری کوبدر چراغ ولعل ویاقوت کبیلر آنده کوب بولور حق
تعالی اول قرمصقه‌لرنی اول جزیره‌کا تعوید اوچون یراتدی باشقه حیوانلر اول
خزینه‌دن آلماسونلر دیب اول قرمصقه ننك خاصیتی کوبدر عجایب المخلوقات
کتابنه باقنك آنده مرقومدر (اما نمل طیاری اولدرکه ایکی تورلوکدر برسی قارا
اولور اسدبر جنده یغمورلی کونلرده قنات اوسوب هوا یوزینه اوچار باشقه برج لرده
اوچمزدر خاصیتی اولدرجذام زحمتلی کمسنه قار ایله بو قرمسقه‌نی صالدار ایلب
آشاسه غایت مجربدر ایکنچیسی اولدرکه کیچك تنلك اولور غایت زهرلی بولور
تشلاکان یری آغرتور خاصیتی اولدر خنزیر زحمتلی کمسنه توییب بورننه
تارتسه زحمتی آیدن کیتار بو قرمصقه ننك شهرلرنده جماعتی آزدر (اما نمل قباقی
طیاریدن الوغدر شهرلرنده جماعتی کوب بولور بیكلری وقاضیلری اولور صاتو
بازار ایدرلر بربرینه عدل حكم ایدرلر نمل طیارنی دشمان توتارلر سلیمان
پیغمبرگا اوگوت ونصیحت بیرکان نمل قباقیدر آنلرننك عجب‌لرندن شاهلری
آق اولور تشی اولور نته‌که قرآنده صیغهٔ مؤنث ایله یاد ایلدی (حكمالر ایمشلر
تیکمه شهرلرنده یوزمنك جاندین کم اولمز بلکه آندین زیاده اولور
آندین کم بولسه شهر بنا ایلمزلر بو ایکی حیوان ننك عجایبلری وخواصلری
ووجه تسمیه‌لری عجایب المخلوقاتده یازلب مقالهٔ ثلاثونده تحریر ایدلسکاندر

﴿ قالوب سن تنکه دیب احوال تنکلکا * مشقتلر باشکده رنکه رنکا ﴾ یعنی ای مسلمان الله تعالی نی استمکدن آقچه آرتندین یوریب قالوبسن تورلوك تورلوك مشقتلر آلدنکده وار در آنی حسابلامیوب یوریب عزیز وقتلر نکنی آقچه آرتندین یوریب اوتکاریب سن دیمکدر تنکه لفظیننك اوّلگسی آقچه معناسنه در فارسی وترکیدر ایکنچسی مشقت معناسنه در فارسیدر ﴿ یوگرمه جیفه کوب قیلمق غه یل آی * بولای دیب بای بساطنك بیر مکل بای ﴾ یعنی آنداغ اولسه اولکسه نی کوب جیماق هوسنده یوکورمکل یل لر آیلر آندین مراد کسبدن مال کوب قیلورغه یوگورمکل کودخی بای وتوانگر اولور اوچون عمر پالاسنکنی اوتوش اوینینه بیرمکل آندین مراد بای اولور اوچون عزیز عمر نکنی حرام کسبلر کا صرف ایلمکل دیمکدر بای لفظیننك اوّلگسی توانگر وغنی معناسنه در ایکنچسی اوتوش اویون معناسنه در عثمانیه لغتیدر یا که وزن شعر اوچون تکرار اولنوب بر معنی ده بولدی ناظم رحمه الله تعالی دنیا حرصلکی ننك حدنی بیان ایلاب بیوردی که

(حریصلیکننك بیانی)

﴿ یقین بلکل مونی ای صاحب مال * حریص ایرمس زیاداینکان بیلان مال ﴾ یعنی شکسز بلکل ای علم مال اهلی حریص ننك حدنی یعنی مجرد مال جیوب بوز یاده سنك اولمق حریص لق دکلدر بلکی بزلرننك مرادمز اولدر ﴿ حریص اولدر اگر دنیای فانی * یغای دیسه محبت بر له آنی ﴾ یعنی حریص اولدر که بو فانی دنیاننك مالنی کونکل عشقی وسومکی بر له جیسه درجات ثلاثه دن اولوب دنیا آرتندن یوریب فرضلرنی وقتندن اوزدرسه ودخی آز مالی بولسه ده کونکل محبتی ایله توتار نته که بیوردی ﴿ اگر بولسه کشیدن مال سولی * کوکل بیرسه ایرر دنیاننك اهلی ﴾ یعنی برا گوننك مالی آز غنه بولسه ده آنگا کوکل بیریب آرتدرمق هوسنده بولوب فرایضنی اوستوندن توشورماین مجرد آرتدرمق قایغوسنده اولسه دنیا اهلی اولدر ﴿ بساطنده بر آرپه قرصی بولسه * ایرر دون اهلی بیل گر حرصی بولسه ﴾ یعنی حریص اولدر که بر کمسنه ننك ایونده بر آرپه قدری کمش یا آلتون بولسه آنی آرتدرمق هوسنده بولوب الله تعالی ننك فرضلاردن وقتندن اوتکارسه حقیقت زبون دنیاغه حریص کمسنه اولدر ﴿ کشی ننك کوگلیده بو فانی بولسه * ایرر دنیا آننك بر دانی بولسه ﴾ یعنی بر کمسنه ننك کوگلنده بو فانی دنیاننك فانی دنیالقی مقرر اولسه فانی ایرکاننی تحقیق بلب تروب عبادتکه حریص بولسه آچلاین کمسنه ننك آز غنه آقچه سی ویارمقی بولسه دنیا مالی ننك بارچه سنی تابقان کشی تیك قناعت ایلر حاصل کلام قناعت اهلی آز بر له قناعت ایلر دیمکدر دانی لفظی اصلده بر آقچه در از بهالی نرسه آلغانده بیررلر خوارزم لغتیدر یا که عربیدر جمعسی دوانی کلور ﴿ اگر بر قل ده یوز خروار زردر * اگر بولمسه مهری بی ضرردر ﴾ یعنی بر بنده ننك یوز ایشاك یوکی آغرلقی آلتونی بولسه آنده محبتی بولمسه ضرری یوقدر حاصل کلام برا گوننك کوب مالی بولسه آنگا عشقی ومحبتی بولمسه محبتی اولمغان علامتی اولدر که اول

مالنی الله تعالی یولینه صرف ایدر وصارانلق ایلمس اول کمسنه‌نی دنیا اهلی ومریض‌لر جماعتندن دیماسمزلر ﴿ اگر منك تلله کوزه توشسه‌کوزه * قچان دولت بولور اهل دل اوزه ﴾ یعنی برعارف بالله ننك قولنه منك چولمك آقچه‌توشسه اول کمسنه البته آنی دولت دیب بلمزدر بلکه توشکاننه پشیمانده بولور من آننك زکوتنی اوتاب آخرتده حسابنی نچوك بیررمن دیو قایغوده اولور کوزه لفظی‌ننك اوّلگسی چولمك معناسنه‌در ایکنچیسی‌ننك معناسی ظاهردر مونده قول معناسنه استعاره آلندی تلله معناسی یوقاریده کچدی ﴿ قایودر مهریوق ایرننك نشانی * بیورغان یریگه صرف ایتسه آنی ﴾ یعنی برار گوعارف بالله اولمق دعواسنی قیلسه وایتسه‌منم مالم‌ده محبتم یوقدر دیسه اما قولنداغی مالنی محکم‌توتوب صارانلق ایلب الله‌تعالی یولینه وبیورغان امرینه خلافلق ایلسه حقیقتده یالغانچی آدم اوغلی اولمردعواسنده متعصب بولوب یالغان بولدی زیرا که عارف‌باللهاولدقی کمسنه البته‌مالنی معشوق رضالقنده صرف ایلسه کرکدر ﴿ کشی مالیکه بی‌احسان‌ایماسدر * خداننك فضلیدر دنیا ایماسدر ﴾ یعنی برکشی مالنی ایرگولك ایلمك‌یولنده صرف قیلسه اول الله تعالی‌ننك رحمتیدر اول کمسنه دنیا اهلندن دکلدر زیراکه اول کمسنه دنیا اهلندن اولسه‌ایدی البته دریغ ایدر ایدی ﴿ دیمه دنیا چراغی آخرتدر * خدایمدین نشان مغفرتدر ﴾ یعنی آنچلاین الله‌تعالی یولینه صرف ایلگان کمسنه ننك مالنی دنیا دیما کل آخرت یورطی ننك چراغیدر دیکل ودخی الله‌تعالی‌ننك بوبنده‌اوزره‌رحمتی ساچلب اوزرینه یقین‌اولغاندر دیکل ﴿ بضاعت‌بولسه‌هم‌کم‌ایله انفاق * اوزم‌دربرك کوب رزدین‌سچوکراف ﴾ یعنی آنداغ بولسه بار مالگنی الله تعالی یولینه صرف ایلگل آزلقغه قارامغل‌نتاك که یوزم یغاچی ننك یفراقی آزی‌نگ یمشی لذتلیدر آنچلاین آزمالنی اخلاصنك ایله‌الله‌تعالی‌یولینه‌صرف ایلسنك‌ثوابی‌کوبراك‌بولور دیمکدر ﴿ کرك اهلی کرم خلق ایتکالی جمع * اوزنی دم بدم کم قیلسه‌چون شمع ﴾ یعنی آنداغ بولسه جوماردکمسنه بارمالنی صرف ایدب فقیرلر ومسکینلر جماعتنی جمع ایلمك کراك‌اوزنی کم کورب تورمق‌کرك‌منتدن‌یراق بولمق‌کرك‌نتاك‌که شمع‌چراغی‌ننك قاتنده خلایقلار جمع اولورلار افاده آلو اوچون دم بدم ساعت‌بساعت اول‌شمع چراغی‌ننك پلته سی کیمور آنچلاین انعام‌احسان‌ایلدکی کمسنه بار مالنی صرف ایدب اوزنی‌کم کورب منتدن یراق‌اولور مالی‌بتدکینه پشیمان اولمیه‌کفن‌لکم آندین‌غیری تجهیزلاریمه‌نه‌قیلورمن دیوفکر ایلمیه تحقیق منعم ومحسن‌کمسنه‌ننك مالی آنداغدرنته‌که بیوردی ﴿ کشی‌ننك اعتقادی بولسه‌سالم * دیماس‌گور کفن‌لکدر بومالم ﴾ یعنی برکمسنه خوف فقردن‌سلامت‌اولوب‌اعتقادی‌درست اولسه‌مالی‌ننك بتدکینه قایغویماسدر بومنم‌کفن‌لکم وگور استعداد لاریمه کرك بولور دیماسدربلکه‌باروینی صرف ایلر دیمکدر ﴿ نی غم ایمانلی قل‌ننك اولکانیده

تنیده بولمسه اوچ گز تنیده ❁ یعنی ایمانلی منعم بنده نِنك اولگاننده قایغو وحسرت
یوقدر آخرت یورتیده همان بر الوغ شاهدر اگرچه دنیاده اوچ آرشون مقداری
بوز تنینه کفن اولمسه ده قایغوسی یوقدر یراکه کفن لك تنده چولغانمق یقین لقغه
سبب دکلدر بلکه یقین لقغه سبب ایماندر تنیده لفظی نِنك اوّلگیسی بدن معناسنه‌در
ایکنچیسی چولغانمق معناسنه‌در فارسیدر ❁ سلامت اولسه ایمانی بیلان کس ❁ اگر
کیتسه اگرچه کفندن یلانغاچ اولوب کوموله ده آنکا عارلق یوقدر عاری لفظی نِنك
اوّلگیسی عریان ویالانغاچ معناسنه‌در ایکنچیسی استنکاف وخورلق معناسنه‌در
یاکه هرایکسی بر معنیده وزن شعر اوچون تکرار اولندی ❁ کرملیك بنده‌سی
گربولسه چولده ❁ اچریر بولمسه بر ذره قولی ❁ یعنی اهل کرم والانعام بیابان اولوب
فتی سوساب چولدن صوازلب ذره قدر بچه صو تابماسه بو بیت مبتدادر چول بیابان
معناسنه‌در قولده چوقر معناسنه‌در هرایکسی اوزبك لغتیدر ❁ قوبب اولتورغلی
قالمای مجالی ❁ هلاکت پلاسیغه یتسه حالی ❁ یعنی اول اهل کرم چولده سوسامقدن
عاجز قالب اولتورورغه تروغه حالی قالماسه هلاکت کوپرینه حالی یتسه آندین
مراد عاجزلك حدینه ینسه ❁ اگر کوز یاشیچه صو تابسه آنده ❁ قیلور یارمنی صرف
اوز کابنده ❁ یعنی شونچلاین مشقت حدینه یتوب چوللردن کوز یاشی قطره‌سی
قدری صو تابسه البته اهل کرم اول صونِنك یارمنی اوزکا کمسنه‌کا صرف ایلسه
کرك حاصل کلام نه قدرکوب مشقتلر ایله کسب ایلب آزمال تابسه‌ده البته اهل
کرم فقیرلرکا یارمنی صرف ایدر دیمکدر بو بیت خبر مبتدادر ❁ تابلسه لقمهٔ
جان وجکردین ❁ دریغ ایتماس آنی یاردیگردین ❁ یعنی براهل کرم کابر لقمه
قدری نعمت کوب مشقتلر ایله کلسه البته اول کمسنه نعمت نِنك یاریمنی ایکنچی
مسلمان قرنداشندین قزغانماسدر ❁ کرم لك بنده‌کا یالغوز بیکان آش ❁ بلور
خاك آغزیده بلکه بلورتاش ❁ یعنی جومارط بنده‌کا یالغوز بیکان آش کوکلنه
لایق کلماسدر بلکه اول آشنی بوغازنده دشمان کوروب توفراق وتاش بیدکی
کبی لذت ایله بوغازندن اوتمز دیمکدر رنتاك ده بیوردی ❁ شکرنوش ایتسه
یالغوز تابمغای بهر ❁ باورقان آغزیده بلکه بلورزهر ❁ یعنی اول جومارت
بنده اگرچه شکر اچسه‌ده فایده تابمز بلکه بوغازنده دشمان کورقان وزهر
اچدکی کبی بلکه آندین دشمان کوروب یالغوز یماکنی اختیار ایلمز بلکه
آرتغنی درویشلرکا ویرور آنچلاین زهدلك عارفلر حالیدر اما اهل شرع قاشنده
عیاللر نفقه‌سی یلمدن یلغه یتار قدرنی صقلب آصراسه زیان یوقدر بلکه مأجوردر
صدقهٔ نافله‌دن‌در ❁ قاراصو ایچسه‌لر ایکی برادر ❁ کورارشربتچه بلکه آب
کوثر ❁ یعنی ایکی مسلمان قرنداش قاراصونی برمجلسده بولوب اچسه‌لر باشقه
نعمتلری اولمسه‌ده اول قاراصونی شربت کبی کوروب اچرلر بلکه آندین آرتق

کوروب

كوروب حوض كوثرننك صوينى اچدكى كبى كوروب تررلر بر برندين فايده آلب غذاء روح حاصل ايترلر ❊ ايكى همدل يسه بر لقمه ناندين ❊ سچوك بلكاى عسل دين بلكه جاندين ❊ يعنى بر كونكل وبر اعتقادلك كمسنه لر بر كه بر لقمه ايكمكنى ييسه لر بالدن وياجاندن آرتق كوروب بيارلر آننك ايله بر برينه قوت روح حاصل بولور ❊ كشى ناننديك قيلور احسانده خوين ❊ آلور تنور اچنده آب روين ❊ يعنى بر كمسنه ايز كولكنى وجوماردلقنى ايلكانده بوزينى آچق ايلب انعام واحسان ايلسه آنچلاين كمسنه ايكمك كبى ميج اچنك يوز صونى آلور ننته كه كورمزميسن ايكما كچيلر ميچكا ايكماكنى سالغانده ايكمك اوستنه صوسبارلر ايكمك كوزال بولسون ديب قچانكه اول ايكمك ميچكا كركاچ اوت اسيلكى بر له خوب اولوب پشار چقدقدنصكره ايكمك كوزل بولور بارچه خلايقلرغه مرمتلى بولور اول ايكمك ننك حرمتلى بولماقى آندين اردى كوب مشقتلر چيكدى ميج اچنك آنچلاين اهل كرم كوب مشقتلركا اوغراب نعمت تابسه انعام ايدر شول ايكمك ننك يوزى كبى خلايقلرغه عزيز اولور ديمكمز ننته كه بيوردى ❊ قزل يوزلوك بولوب چقغان زمانى ❊ توشار خلق آغزيغه احسانى آنى ❊ يعنى چونكه اول ايكمك ميچدن قزل يوزلى بولوب كونكل لركا مرغوب چقار شول چقغان زمانده بارچه خلايقلر ننك آغزينه ايز كولك ايله توشار وايتمزكه من خلايقغه زهر اولام ديب زيرا كه ميچده كوب مشقتلر چيكديم ديمزدر بلكه هميشه مرغوب اولب بوغازندن اوتار آنچلاين بر اهل كرم من كوب مشقتلر ايله مالل تابديم آدميلركا نه اوچون انعام واحسان ايده يم ديمزدر آنداغ بولسه ❊ كولب مهمان قاشيغه چقغل اى قل ❊ شجر ميوه دين اوّل كورساتور كل ❊ يعنى سكا بناكاه غايبدن قوناق كلسه اول قوناق ننك قارشوسيغه كولوب آچق يوز ايله بافغل وقارشى چقغل قونافلرغه الوغ حرمت اوشبودر زيرا كه نعمت ننك مقدمه سيدر ننته كه يمشلى يغاچ اوّل سچاك آتار آندين صوننك يمش بيرر ننتا كه يغاچ مقدمه سى سچاك ايردى وخاتمه سى يمش ايردى آنچلاين اهل كرم ننك قوناقلرغه مقدمه سى آچق يوزلوك وكولاچ اولوب تورمقيدر آندين صوننك بار نعمتنى حاضر ايدر اول خاتمه سيدر ❊ اگر احسان ايتار بولسنك ايشت حرفى ❊ آنى هم جايبغه قيلمق كرك صرفى ❊ يعنى اشتكل ايذ كولك ايلمك تورلوك تورلوك اولور لكين ايذ كولك ايلب مالنى الله تعالى يولينه صرف ايلمك تلاسنك آنى اورننه كوره صرف ايلمك كرك زيرا كه سن ياوزلق يولينه صرف ايلسنك آنى ايذ كولك ديمزلر بارچه ايذ كولكنك مبادر ننته كه بيوردى ❊ بلب برجاييغه كديمين نى ❊ زراعت ايلمه شوره زمين نى ❊ سن آشلق تاريغ ساچمق تلاسنك قوتنكنى كوچونكنى ير ننك لايق اورننه صرف ايلكل آچى وسازلق اورنغه اورلقنى ساچماغل آنچلاين ايذ كولك ايلسنك عالم لركا وصوفيلرغه وعلم استكوچى شكر تلركا ايلكل ياوزلرغه وظالملرغه ايز كولك ايلمك سازبركا اورلق ساچمق

(نفس شوم ننك بیانی)

کبیدر اصلا اجری یوقدر ❊ یمان یرگه آنی صرف ایتمه باری ❊ بوری ننك یر تاریغه بیرمه یاری ❊ یعنی حاصل کلام مالـکنی یمان یرلرگه صرف ایلمکل ومی خانه‌لرگه صرف ایلمکل بلکه امل تقویلرگه صرف ایلـگل مسجد ومدرسه‌لر بنا قیلدر غل کشافده کتورمشکه قوله تعالی (من جاء بالحسنة فله عشر امثالها) دیدکی آیت تفسیرنده ایتمشکه نادانلارغه ایزگولك ایلمك برینه اون ثواب اولور وعالملرگه وطالبلرگه صرف ایلمك برینه یوز ثواب بیرولر آندین زیاده بولور وسیدزاده‌لرگه ایزگولك ایلمك برینه منك ثوابلار وکافرلرگه وظالملرگه ایزگولك ایلمك هبادر بلکه معین اولوب گناهنده اورتاق بولور دیدی امام ضحاك ایدیکه کافرلرگه بر ایزگولك که بر ثواب بولور دیدی لقوله تعالی (انا لا نضیع اجر من احسن عملا) دیدکی بوکا اشعار در (نفس شوم ننك بیانی در) ❊ کیل ای نفس بولمه اکنون تابع نفس ❊ سولور آخشام صبا بوگردن غفس ❊ یعنی کلـگل ای آنچلاین صوفی شدیدن صوك هوای نفسلرگه ایارگوچی بولمغل اوتدکلرینه پشیمان اولوب توبه ایلـگل قالدقلارینه نفسنکنی ایرك یبرمگل زیرا که نفسنکنی ایرك یبارمك ایله بویننك یووان بولور سیمر رسن حال بوکه تن سیمر تمکننك بافیلق دکلدر بلـکه کوندین کونگه ارق بولور کیمور آنداغ بولسه نفسنك ایله جهاد ایلـگل کردن مویون معناسنه‌در غفس یووان وغلیظ معناسنه‌در نفس لفظی ننك اوّلـکسی ذات وشخص معناسنه‌در ایکنچیسی نفس اماره‌در روح حیوانی هم دیرلر (ایمشلر نفس اماره برطون کبیدر کل اعضالارنی احاطه قیلمشدر روح الحیوانی دیماکله مشهوردر اما روح انسانی عالم بقادن عالم فنایه نقل اولنمشدر که آنی نفس انسانی دیرلر بو ایکی ننك بحثلری ارشاد المریدده ومرصاد العبادده کوبدر آنده باقنك ❊ همه طاعتلرنك خوبی وصافی ❊ یقین بلسنك ایرر نفسنك خلاف ❊ یعنی بارچه طاعتلرننك وعبادتلرننك گوزه‌لی وصافنی شکسز بلـگل نفسکه خلافلق ایلمکدر زیرا که نفسکه اختیار بیرمك ایگر بلکه تار تار نته که بیوردی ❊ قویار کچلیکگه دایم نفس بدیوز ❊ قچان اوت توز یانار یالبارسنك اوتوز ❊ یعنی یاوز سرکش نفسکه اختیار بیرمك دایم آننك مراد نده بولماقسنی بوزق یولغه تار تارکه یانغوچی اوتقه توز یانغل دیب اوتوز مرتبه تملق ایلسنکده توز یانمسدر زیراکه کرهٔ هوا موجبنچه یورر آنچلاین نفس کافره که تملق اوزینك کافرلك کره سینه تارتور ❊ ایرر نفسنك دماغی طرفه یل‌لك ❊ قچان ایلك قیلور یالبارسنك ایلك ❊ یعنی زیرا که سننك نفسنك ننك معده سی کوزگه کورنماین تورغان یلدر یاشرونده منی آزدرمق قصدنده‌در نته که کرهٔ هوا اجسام لطیفه ایله اوت ننك سیرنی جذب ابدر آنچلاین نفس کافره ننك هواسی کورنمای حیلهٔ مقنطیس ایله انسلی اگریلق یولغه ایلتار آنداغ بولسه نفس کافره گه تملق ایلمگل اگر ایلك مرتبه یالبارسنکده سننك ایله ایل اولماز همیشه یاوز اولور ریاضت قلعه سنه بیکلانب آنسك ایله سوغش ایاسگل آخری کوب سوغشه تورغاچ بهادر روح باشنی کیسب

تختنه اولتورب یرینی آلور آندین صوڭ فنا فی الله بولوب باقی بالله اولورسن دیمکدر
﴿ اوزنك پست ایلسنك نفسنك زبردست * باشنك چیناب سالور چون اشتر مست ﴾
یعنی اوزڭنی توبان نفسڭنی یوقاری ایلسك آنی یوقاری ایلمك اولدر تلاگان
نرسه‌لرنی بیرب کنه آننك اوچون یاراغلانب قویماقڭدر بونچلاین ایلامكنك
آخری برکون ایسرك توه کبی باشڭنی چیناب خراب ایدر آندین مراد ایماندین
چغارب ابدی تموغلق ایلر آنداغ بولسه اول کافرگه خلافلق ایتمك کرك
(ایمشلر ایرکك توه حمل برجندن ثور برجی ننك آخرینه دیکن ایسرمکی آننك
اوچوندر تشی سنه ذوقلنغان جهتندندر (ایمشلر توه اجماحدین چقدی طوبی
یغاچی ننك یفراقندن یراتلدی شوننك اوچون الوغ وقوتلی بولور فیسل ایله
قرنداشلردر قرنداشلکنه سبب اول ایدی الله عزوجل توه نی یراتقاچ اجماخك
تور رابرکان اولوم قوچقارنی کوردی اول قوچقار اجماح ننك بر طرفندن اوتوب
بارروده آنی کوردی قورقب بول ایلدی ایذی عزوجل اول بول ایله کان توفراقنی
دنیا یوزینه ایندردی زیرا که آنچلاین چرکن نرسه‌لر اجماحده یوق اولدقی اوچون
اول توفراقنی اردائیل دیدکی فرشته کلتورب بیت المقدس قویدی حتی که اول توفراق
آدم علیه السلام دورینه دیکن توردی آندین صوڭ توه برکون اجماخده یوررکن
عزازیلنی کوردی عزازیل بوبر بوزی ننك صفتنی بیان ایلدی اول احمق بو لعین ننك
ایتکانینه رغبت ایلدی اگر ایذی عزوجل صدا امر ایلاسه دنیا یوزینه اینار
ایردیم دیب حق تعالی حضرتنه مناجات ایلدی یارب منی دنیاغه ایندرگل دیدی
آنده بر مقام ایدر من دیدی ایذی عزوجل قدیم علمی ایله بوننك آدمیلرگه فائده
بولورین بلمش ایردی مناجتنی قبول ایلدی دنیا یوزینه جفتی ایله ییردی
قوله تعالی (ومن الابل اثنین) الآیة چنانکه ایذی عزوجل آدم نی یراتدی اجماخقه
کرگزدی آندین صول یر یوزینه ایندردی اوغلانلاری کوب بولدی
برکون ایذی عزوجل آدم علیه السلام گه خطاب ایلدی یا آدم جزیرهٔ محیط ده بر
جن قلعه سی واردر آنلاری توغری دین گه اندا کل دیدی آدم علیه السلام تڭری
تعالی ننك امرینی یرینه کلتورر اوچون سرندیبدن اول جزیره گه عزم ایلدی اوغلی
شیث پیغمبر باشقه اوغلانلاری قرق کشی اولوب کیتدیلر حق تعالی توه نی
بونلارغه مسخر ایلدی آزقلارینی وقورال لارینی یوکلادیلر وکینه یوقاروده
مذکور توفراقدن فیلنی یراتدی دوڭغز صورتلی قولاقلاری قباق یافراقی کبی
اوزون بورنلی قسقه قویرقلی وحق تعالی آدم گه ایتدی چنانکه اول جن شهرینه
بارسنك سڭا ایمان کلتورماسه‌لر قلعه‌لرینی بو حیوان ایله بوزغل دیدی من آنگا
صد هزار قوّت بیردیم دیدی (القصه اول جن شهری ایمان کلتوردیلر (ایمشلر
فیل یوکنی اون ایکی یل کوتارر حکمتی اولدر آدم علیه السلام آلوب باردغی فیل
تشی ایردی آدم علیه السلام توه وفیل آیاقی ایله صوغش قیلورغه اول جن شهرینه

اون ایکی یل باردی دعا ایلدی یارب بو فیل‌ننك آشامقی کوبدر بونی یوکلیك ایلسنك بالاسنی قورصاقده اون ایکی یل صقلادیدی نسلی آز بولسون دیدی شاهلرغه وپایلارغه لایق اولسون دیدی ایندی عزوجل دعاسنی قبول ایلدی (ایمشلر فیل یوز یل یشار ایللی یاشینه دیك اولغایور قوّت لنور آندین صوڭ قرق یل شول قوّتی ایله اولور آندین صوڭ اون یل اچنده طاقتی قالمازدر اجل طبیعیسی جذام زحمتی ایله اولر اجل احترامسی آدم کبی‌در (سؤال توه‌ننك ایتی وسوتی آدم اوغلانلرینه نه اوچون حلال اولدی جواب اولدر توه طوبی یغاچندن یراتلدی شریف نرسه‌دن ایردی شوننك اوچون حلال اولدی اما فیل مردار وچرکن نرسه‌دن یراتلدی اصلی نجس اولدقی اوچون حرام بولدی (ایمشلر توه طنبور وکسله وایرلامق آوازنی سویار حکمتی اولدر که طبیعتنده شیطان طبیعتی واردر شیطان اویون آوازنی سویار (ایمشلر توه ایکی تورلوك بولور بری اورکاچلك وبری اورکاچ سزدر اجداددین اینکان توه اورکاچلك ایردی اورکاچسز اولمقی دقیانوس زماننده بولدی (ایمشلر دقیانوس تنگریلك دعواسنی قیلدی یپانداغی نه تورلوك کیك بار ایردی بارچه‌سنی میدی اول کیکلر اچنده بولان دیدکی کیك بار ایردی توه مثاللی ایردی دقیانوس لعین بر تشی بولاننی توتب ایرکاك توه گه یلدردی آندین بر توه توغدی اورکاچسز بولدی حکمتی اولدر بوننك قصه‌لری کوبدر مختصر سبیلی اوزره بیان اولندی عجایب المخلوقات کتابنه باقنك آنده تولوغدر ✻ بورنغه بادکبر ایسمای بوروندین ✻ بورونددوق سال آگا قویمای اورندین ✻ یعنی نفس اماره‌نگا اختیار ایلاب دمشوقگه تکبر لیك یلی ایسمزدن بورون اول نفس اماره‌ننك بورننه بورندق سالنغل توه بوروندقی کبی حاصل کلام نفسنك قوّت تابوب شریف روحگا غالب اولمزدین بورون تلاگان نرسه‌سنی بیرمگل دیمکدر بوروندق بر زنجیردر اجماح توه‌لرننك بورننه تاغارلر اجماح اولمغانلرغه آلقه تاغارلر اما مونده ریاضت شاقه معناسنه استعاره آلندی بیت ثانی قرینه‌سی ایله ✻ ریاضت بندیگه برکیت آیاغین ✻ کوتارمه باشیندین تقوی طیاغین ✻ یعنی آنداغ بولسه اول نفس کاره‌ننك آیاقنه مشقت وخلافلق یبنی باغلاغل اصلا آگا تلاگان نرسه‌لرنی بیرمگل اول شومقن ریاضت طیاقنی باشندین آلماغل همیشه ریاضت طیاقی ایله قیناغل ✻ یقلب قالمغودیك تابیر یمشنی ✻ زیاده کم کم ایله قاتیغ آشنی ✻ یعنی اول نفس اماره آچلقدن عاجز بولوب یقلور حالغه نعمتنی بیرکل توق حالنده بیرمکل دیمکدر اما ریاضتده بولسنك بر یول نومیند ایلمکل یا که ریاضت متوسطه ایلگل ریاضت شاقه حرامدر نته که زیاده کم کم ایله دیدکی بوگا اشعاردر ✻ قویب اندازه حالنچه یوکنی ✻ عبادت یولنه کوندر بولوکنی ✻ یعنی اول نفسکه ریاضت چیکدرمك تلاسنك اندازه ایلگل حددین تجاوز آچلق وفقیرلکنی ایلمگل بلکه اندازه‌لك حالنچه قویغل اول نفسنی طاعت وعبادت یولینه

کوندرماك

كونلرمك اجتهادنده بولغل اول سيمز نفسنى زيراكه تدريج ايله اول نفسننك
مايى اروب قوّت روحانى غالب بولور بواسم اشارتدر « لك » عربى جمعى لكالك
لكلاندر سيمز وسمين معناسنه در ❁ بومحنت برله اول اماره دون ❁ نه بولغاى مطمئنه
بولسه بركون ❁ يعنى اول نفس اماره نى رياضت متوسطه ايله محبتكه صالوب
عبادتكا كوندر مككدن بركون نفس مطمئنه بولسه كركدر (ارجعى الى ربك
راضية مرضية) تحتنده اولوب باقى باالله مقامنه ايرسنك كرك آندين مرادشش
جهتدن الهام كلوب هرجانبكده معشوق قديمى كورنسه كرك ديمكدر فى الجمله
رياضت متوسطه بزلارننك لوازم هنرمز دندر ❁ سيمز كوب قيلمه بوتشلاك
اتكنى ❁ قوتوروب يارمغاى ناكاه بيتكنى ❁ يعنى آنداغ اولسه بوتشلاك
اتكنى سيمزايلمكل آندين مراد تلاكان نرسه لرنى بيرمكل زيرا كه اول سيننك
نفسنك سيمروب توروب بركون بيتكنى يارماسون آندين مراد شريف روحكا
غالب اولوب روح شريفنى زبون ايلامسون تموغده عذابده قالورسن ات
سيمرسه اياسنى تشلر ديدكلارى بوكا اشاردر ❁ يلاننى آصرادنك نچه يل آنى ❁
الوغ بولغان صارى اوستون زيانى ❁ يعنى نفس يلاننى ايوكده كوب يل لار
آصرادك اول يلان الوغ بولغان صاين زيانى كوبدر آندين مراد نفسنكنى اختيار
بيريب چوق يللار يوروتدكك صاين اوزكنى خدايكدن يراق ايلر ❁ اوتبدر
قول بيلان بوينن توتاردين ❁ خطردركوچ قلب باشنك يوتاردين ❁ يعنى اول
نفس اماره نك سكا سهل نرسه ايله بوبون صونمق دين كوب اختيار بيرمكنك ايله
اوتمش حتى كه شونچه لاين خطرننك هدينه ايروشب شريف روحنكنى يوتار هدبنه
ايرشوبدر آندين مراد كوب اختيار بيرمكنك ايله كفرلك ورطه سينه ايرشمش
سن ديمكدر ❁ يتبدر قويغالى كوكسون يوزوكه ❁ كمه دىرسن اوزك قيلدك
اوزيكه ❁ يعنى اول ياوز نفسكه كوب اختيار بيرمكنك ايله اولغايب قباروب
كوكسنى يوزكه مقابل ايلمشدر حتى كه روح شريف مغلوب اولوب ايمان تختنى
اورنندن قوبارمق هدينه يتوشمشدر (بو نفسنكننك آنداغ بولمقى اوزكدن در
غيريدن دكلدر هيچ بركشيكا اوفكاتارتماغل ❁ دلاقوب حالاهم توتمه اورنك
پست ❁ بيلكا باغلاهمت پوطه سن رست ❁ يعنى اى آچلاين كونكل حاضر طلب
بابنده ارزنكنى اورزنك كم توتماغل بلكه الوغ همتده بولوب طلب بيلنكا محبت
پوطه سنى باغليب هميشه نفس اماره كا مشقت چيكدرمكده بولغل ❁ توكل سيفنى
صدق ايلكنه آل ❁ قيل اچنى خالص آندين صونك قلچ آل ❁ يعنى اوزكنى كم
توتماين توكل قلچينى راستلق ايلكنه آلوب هميشه اول كافر ايله صوقشده اولغل
توكل قلچينى اول زماننده آلمق لايقدر او لانلبنكنى رياو كبردن وحسد وعجبدن ونه كه
اخلاق ذميمه لروار در آنلردين برى بولغل موندين صونك اول كافر ايله صوقشده
بولغل ديمكدر ❁ تعجب بلمه فضل بى بقادين ❁ خلاص ايتسه مونكديك اژدهادين ❁

يعنی خدانك رحمتنی عجب دیب بلما کل مونچلاین اژدها کبی نفسدین بر
خلاص ایلیه زیراکه رحمتی کوبدر زیراکه الله تعالی ننك قدرتنه عجب
ایلمك کفرلکدر کل عجایب ننك مرجع الیه سی خدادر *(غرض مونداغ عد
قیلمه فربه * اگر کیلسه قولگدین قطع سر به) *یعنی حاصل کلام مونچلاین دشما
سیمز ایلمکل آندین مراد نفسدر آننك تلکانلرینی بیرمکل اگر ایریك
اولب قولگدین کلسه اول نفس کافره ننك باشنی کسکل *(سیمرسه نفس اگر اچ
یمکدین * یوز آنچه ایت بولور یخشی دیمکدین)* یعنی نفس اماره ننك آشا
واچمکدین سیمروب غالب اولمقی اوّلگی دن یوز آرتقات بولور سیمرویا
اتلکنی آرتدرر خلایقلردن تورلوك تورلوك چاب آلور اهل بدعت بوکمسنه ننك
بدعت یولنه یورد کنی کورب فلان کشی یخشی فلانچه قدری مالنی آشامقو اچما کد
صرف ایلدی دیورلر اوزلری ننك مجلس تورلرنده الك ایاب ای آغا یخشی کلد گ
خوش وصفا بیورنك دیو ایتورلرننه که بیوردی *(ینه یوقاری اوتما کدین
بیرر بهر *بونفس جاهله دنیای بدقهر) *یعنی اول نفس اماره مجلس لرننك یوقاریسنه
اوتمکدین فایده آلور قوت تابار کنه بدعت فعلنی آرتدرر آشامق واچمك
هوسنده بولور بدعت مجلس لری ننك تورنده اولتورب اهل بدعت بارچه سی آنی
الوغلر آنداغ بولسه بونفس جاهل ننك چرکن دنیاده مرادارینی بیرمایب بوغازندن
بووب قهر ایلردیمکدر بولفظننك اوّلکسی اسم اشارتدر هذاالنفس معناسنه در
ایکنچسی منحنه معناسنه در *(اونوبمن دیب اوتارده بولماغل شاد * اوتونك
دیدی اوتونك آلغای بوجلاد)* یعنی مجلسلر تورنده اولتورب خلایقلرغه باش
اولوب من دیب شادلنماغل زیراکه سنی خلایقلرنگ تعظیم ایلامکلری اوزنگاضرردر
کنه نفس آندین یوقاری مرتبه ده بولماقنی استار اخری برکون اول لعین یوقاری
مجلسلرکا اوت دی تورغاچ ایمان اوتگنی آلور اوتونك لفظی ننك اوّلگسی
اسم مصدر در یعنی صواحب لرنك آغا یوقاری اوت دیمکیلر ایکنچسی اسم
جاملمیوان اوتی معناسنه در *(کشی بلسه رضاشودینی ذوقین * بلور بردك مجالس
تحت وفوقین) * یعنی براگوننك الله تعالی رضالقی شکرندن تاتماقی بولسه البته
بونچلاین کمسنه مجلسلرگا یوقاری اولتورمق برله توبان اولتورمقنی برابر کورر
اصلا مجلسلرده یوقاری اولتورمقنی استمزدر ودخی توبان اولتورامن دیو خورلانماس
آنداغ بولسه دایم الله تعالی ننك رضالقنی استار نفس اماره سیغه خلافلق ایلر
وخلایقلرننك یا ایشان مبارکمز دیماکلرینه آلدانمیه وتلاوة قرآننی ورد طبیعندن
زیاده وکیم ایلمیه نتاك که بیوردی *(تورار اوز حالیده بسیار دیمکم * یوروشین
بوزمغای هیچ شادوغمده)* یعنی حقیقت طالب الله تعالی اوزی ننك حالنده تورر
خلایقلرننك طاعت وعبادت کوب ایلر دیماکلری وآنلرننك مبارك اسم بیردکلرینه
آلدانمز همیشه اوز سیرنده تورر دیمکدر ومشقتلرکا اوغراسه ده اوزینی بوزمس

نفس اماره سیغه خلافلق ایلر دیمکدر ﴾ کشی کورسه خدادین جزء وکلنی * بلور خیریت اول عزت وذلنی ﴿ یعنی برا گوننك باشنه هرنه حکم اوغراسه ده اول حکم لرننك ابزکوسنی ویاوزنی الوغ وکچکنی بارچه سنی الله تعالی دن بلور غیریدین بلمزدر (وتعز من تشاء وتذل من تشاء بیدك الخیر) آیتنه ایمان کلتورب خلایقلرننك ایزگولك ویاوزلق ایتدکارینه التفات اولمزهمان اوز سیریده تررور دیمکدر ﴾ ایررحالاکه توبه بابی مفتوح * یمان نفسکنی قیلغل تابع روح ﴿ یعنی آنداغ بولسه بحمد الله تعالی توبه ایشکی آچقدر تیزرك گناهاریگا توبه ایلگل ونفس اماره غه خلافلق ایلب جانغه ایارگوچی قیلغل زیراکه روح شریف یوقاری حق جانبنه بارمقنی استار نفسکنی آنگا متابعتده ایلگل ﴾ اکر نفسنك سننك یتمش باشگدین * نه بولغای فائده یتمش یاشگدین ﴿ یعنی سننك اماره نك باشگدین یتوب اوزی تلکان یرلرکا ایلتسه اول نفسکانه تلسه آنی بیرر بولسنك بویتمش یل عمر سوروب قارت اولماقلقدّه فایده یوقدر ﴾ اگر نفسنك مرادین ازلمك سن * اگر سکسان کا یتسنك همچو سك سن * ازل کوندین اگرچه خوفی یوق سن * اگر توقسان غه یتسنك کونکلی توق سن ﴿ یعنی دایم نفس مرادگنی ازلب آننك آرتندین یوروسنك اگرچه سکسان یل عمر سورسکده همیشه ایت سن سننك قارت لقکده فایده یوقدر ﴾ ازلدین قیلسه هرکم کونکلنی ریش * دیگای اون بش یاشی کوب بلکه اون بش ﴿ یعنی ازل کوندن هرکم ننك کونکلنده الله تعالی دن قورقماق جراحتی بولسه آنچلاین کمسنه اون بش یاشنده اولوب عبادت ایاسه ده ایللی یاش عمر سورکان کشی کبیدر اون بش لفظی ننك اولگسی عربچه خمس عشر معناسنه ایکنچی اون توشده بش معناسنه مجموع ایللی یاشدر ﴾ وعده ده توزلك بیانی ﴿ (کیل ای صادق که قیلدگ صدق لافین * اولاچه قیلماغل وعده خلافین ﴿ یعنی ای آنچلاین الله تعالی نی راست وپیغمبرنی حق دیوبلگوچی کمسنه اکر سن راستلق دعواسنی قیلسنك اولار کونکاچه ایتکن وعده گه خلافلق ایلامنك زیراکه ایتدکی وعده ده توز تورمق اخلاق حمیده ننك یوقاری مرتبه سنده در بونی اخلاق خداوند هم دیرلر نتاك کم قوله تعالی (ان الله لا یخلف المیعاد) وکنه پیغمبر علیه السلام ایدی بر کمسنه ایتکان وعده سنه تورماسه البته آننك کوکلنده ایمان ثابت دگلدر (ایمشار برکون پیغمبر علیه السلام گه بر عرب ایتوب ایردی یا رسول الله من سگا کلور من دیب وعده قیلدی پیغمبر علیه السلام وعده سینه گو توب قرق کون ایوندین چقمادی برکون اول عرب کلدی کریب سلام بیردی آن حضرتلری سلامنی آلمادی عرب ایدی یارسول الله من سگا سلام وبردیم نه اوچون وعلیك آلمادگ پیغمبر علیه السلام ایدی سن منافق سن منافق ننك سلامنی آلماق جائز دگلدر ربس بلندی وعده گه خلافلق ایلمك منافق لقدر * (خلاف ایتکان زبونلاردین زبوندر * بو دنیا واودنیا سرنگوندر) * یعنی قیلدقی وعده سینه خلافلق ایتکان کمسنه زبونلارننك

زبونیلر دنیا و آخرتده یوز توبان کمسنه در یعنی اویاتلیغ بنده در نتاک که بیوردی
* خلایق آلدیده کوتاه زباندر * خدا درگاهیده آندین یمانمر * یعنی اول وعده سینه
خلافلق ایلاگان کمسنه‌ننك دنیاده زبونلقی اولدر خلایقلار آراسنده قصقه تل الکدر
آخرتده منافقلق ورطه سنده اولوب قرندن چقار * خلاف ایتسنك اگر ایعان
سوزگدین * کیتار ایرکلیك آتنی اوزگدین * یعنی قیلدقی وعده‌گه خلاف ایلسنك
ایر بولمق اسمنکنی اوزنکدین کیتاریب خاتونشه اسمنی آلغل زیرا که ایرمن دیکان
کمسنه البته وعده سنی توز ایتسه کرکدر * دادك قیغاچی دستارگدین آرتق
سننك یوق بولغاننك بارگدین آرتق * یعنی سننك باشکا اولوغ دستار کیوب الله تعالی
خدمتنه تورماقلکده فایده یوقدر اگر ایتکان وعده‌گه خلافلق ایلسنك آنچلاین
وعده‌گه خلافلق ایلمکنکدن اولکاننك خوبدر دادك خدمتچی معناسنه * چقارماغل
آغزدین قیلماس اشنی * قیلورمن دیمه قولدین کیلماس اشنی * یعنی موغچلاین
ایلمك ایرکك علامتی دگلدر ایر اولدقی کمسنه البته آغزندین چقدقی سوزگه
تورسه کرکدر * آغزدین چقدی سوز قایتارماغل قاش * اگرچه کیتسه هم اول سوز
اوچون باش * یعنی آغزدین بر سوز چقسه قاشنکنی قایتارماغل اگرچندیکه اول
سوز اوچون باشنك کتسه‌ده حقیقت اهلی ننك حالی آنداغدر * کرك ایرمن دیکان ننك
وعده سی توز * اگر توز بولمسه آندین کچگل اوز * یعنی زیرا که حقیقت اهلی
البته ایتدکی وعده سینه ترور ایردی آنداغ بولسه وعده سینه تورماسه آندین
کوگلنی اوزب موندین صوڭ ایتکان سوزینه اثابت ایلمگل * یقین بلگل که
توزلکدین عصانی * ایرانلر آلدیلاز اوڭ قولغه آنی * یعنی طیاقدین عبرت
آلغل طیاق بی غایت توزلکی اوچون ایرانلر اوڭ قوللرینه آلوب یوردیلر
* خصوصا توزکرك ایل اعتمادی * بولورمی ایگری هیچ مسجد عمادی * یعنی خصوصا
نتاك که مسجد تراککی قنغر دکلدر زیرا که مسجد بارچه خلایقلار ننك شریف
اورنلاریدر اننك اوچون آننك تراککی توز اولدی آنچلاین ایل آغالاری زیرا که آنلارننك آب رویلاری واردر
ایتکان سوزلری وقیلغان وعده لری توز اولمق کرك خلایقلار ننك اثابت
ایلگوچیلری ایل آغالاریدر * سوزون بوزغان کشی نی یخشی ایرلار * قوسب
قایتوب آنی اچکوچه دیرلر * یعنی یخشی ایرانلر ایلدی اول سوزنده تورمغان
کمسنه‌ننك مثالی آنداغدر قوسقان قوسقنی کیر و قایتارب اچمك کبیدر نتاکه که
اول طبیعتلرگه مکروهدر آنچلاین سوزده تورمغانلار اهل بلغاء قاشنده مکروهدر
* قایتوب طیب کشی اچکای قیی دین * تریك سن قالماغل عهد ننك پیی دین *
یعنی نته که طبیعتلرگه خوش اولماس براگو قوسقان قوسقنی اچسه آنچلاین ایتکان
وعده‌گده تورمسنك خوش دکلدر آنداغ بولسه اولکانچه قیلغان وعده‌گ آرتنده
وآننك یولنده بولغل * مبادا اوزسنك اقوالنك عقودین * توگولوب قالمغای

بیغان نخودگ ❊ یعنی آکسزدن ایتکان سوزگنی وقیلغان وعده‌گنی بوزسنك
جمع ایتکان دانهٔ نخودگ توگلماسون آندین مراد قیلدقی وعده‌گنی بوزوب
عبادتنك هبا بولماسون دیمکدر ❊ خلیل الله اوغلی حضرت اسماعیل ننك بیانی ❊
❊ خلیل اوغلی که اسماعیلدر ای سعد * آنی یاد ایتدی تنکرم صادق الوعد ❊
یعنی ابراهیم خلیل الله ننك اوغلی اسماعیل علیه السلام در ای ایزگو کمسنه اول
اسماعیل علیه السلام نی الله تعالی قرآنده راست وعدلك وکونی سوزلك دیب
یادایلدی بیله دیو قوله تعالی (واذکر فی الکتاب اسماعیل انه کان صادق الوعد وکان
رسولا نبیا) ❊ آننك صادقلغین ای آدمی زاد * قیلبدر بر حکایت ربغوزی یاد ❊
یعنی اول اسماعیل یلاوچ ننك راست وعده‌لك ایرکانلکنی برلرگه ربغوزی برلك
برهان اوغلی ناصر الدین قصص الانبیاء دیگان کتابنده حکایت ایلب یادایلدی
بیله دیو ❊ باررایردی اوشال شاه برطرفقه * یولقدی مؤمنی اول باشرفکه ❊
(... ایمشلر کونلرده برکون اسماعیل علیه السلام مکه‌دین فلسطین یریه
بارغه چقدقنده عبدالرحمن اسملی بر کمسنه گه یولقدی ایدی یارسول الله
اگر سزلار منی یولداشلقغه قبول ایلاسگز من سزلر برله بارور ایردیم دیدی
اسماعیل علیه السلام خوش بولور دیدی ❊ دیدی تور سنك بویرده ای نکوکار *
ایوده یعنی بعضی اشلرم بار ❊ یعنی اول عبدالرحمن ایدی یارسول الله سزلر
مونده خیلی زمان تورسنکز خوب بولور ایردی منم ایومده بعضی اشلریم باردر
اول اشلریمنی ایلاب کلسام آندین صونك بیرگه بارر ایردك ❊ باریب کلسام
قونولسام سزگه من بعد * ترای دیب وعده قیلدی صادق الوعد ❊ یعنی اول
عبدالرحمن ایدی ایومده باریب آندین صونک سزلرننك یارگز بولسام نه عجب
ایزگو بولور ایردی راست وعده‌لیك اسماعیل علیه السلام ایدی خوش اولور
تورایم دیدی ❊ کلورمن دیب قاشندین کیتکان اول کس * اونوتدی وعده سنی
بولدی کلماس ❊ یعنی اسماعیل علیه السلام قاتندین کلورمن دیب کیتکان
عبدالرحمن وعده سنی اونوتدی وعده سنده تورا آلمادی یاکه قیلغان وعده سنه یوری
کلمادی یاکه انشاءالله دیب ایتدکدن صگره ایونده سببلردن بر تورلك برسبب
ایله کلمدی ❊ قیلب من وعده دیب اول صاحب راز * اویرده آلتی یل اولتوردی
فش یاز ❊ یعنی اول سرلر صاحبی اسماعیل السلام وعده قیلغان یرنده آلتی
یل عبدالرحمن نی کوتدی کلمدی ❊ (اوشال وعده اونوتقان ننك گزاری * یتشدی
یتی یلدین صوگره باری) ❊ یعنی وعده سنی اونوتقان عبد الرحمن ننك
کونلرده برکون اوتمکی یتی یلدن صگره اسماعیل علیه السلام توردقی مقامه دوش
کلدی بلدیکه اوتکان زمانده قیلدقی وعده اوچون تورد قی خاطرینه کلدی نته که
بیوردی ❊ (اوشال وعده اوچون تورغاننی بلدی * اویات بادی بیلان تو تدیك
یقلدی) ❊ یعنی اول عبدالرحمن اسماعیل علیه السلام ننك شول مذکور وعده اوچون

(خلیل الله اوغلی حضرت اسماعیل علیهما السلام ننك بیانی)

تورغاننی بلدی بلدکدنصکره اویات ییلی ایله توت یماچی کبی یقلدی هوش سز
اولدی توت بر یغاچ ننك اسمیدر یمشی پشوب یتکاچ ییل ایسماکی برله یرگه یقلور
یمشی ساری اولور امابز ننك بلغار یورطنده قار لغان ننك بر آز اوخشاشی واردر
اما حوضتدر * (آغزدین دفتر اعذارین آچدی * دری اشکین آیاق آستیغه
ساچدی) * یعنی عبدالرحمن اسماعیل پیغمبرگه عذرلر دفتری آچدی
یا رسول الله بزلرده خطالق اولدی بزلردین معذور ایله دیب یغلاب یاش
انجولرینی اسماعیل علیه السلام ننك آیاغ آستونه ساچب بحیل لکلار اوتندی
* ذبیح الله آنکا لطف ایتدی چندان * ایدی چون غنچه کلدك باغ خندان * یعنی
اسماعیل علیه السلام شول قدر آچق یوزی ایله عبدالرحمن غه ایدی خوش کلدنك
صفا کلدنك وایتکان سوزنکده توردك دیب تواضعلق ایلدی * (سچوك تلنی آنکا
صرف ایتدی چون بال * آنا وعده آنا عفو آنا حال) * یعنی اسماعیل علیه السلام
عبدالرحمن غه بال کبی سچوك تلنی صرف ایتب وعظ ونصیحت ایلدی ای عزیزمن
آنکلاکه اودر راست وعده لیك ایرانلر ننك حالی اوشبودر عفو قیلغوچیلر ننك
حالی اوشبودر حال اهللرینك حالی آنالفظی مدایله اوقولور اوزبك جماعتی بر
حکایتدن یا بر عجبدن حظ آلسه لر آنا دیو ایتورلر تأمل ولاتغفل * (کشی ننك
وعده سی کم بولمسه راست * محبت عهدن آندین قیلمه درخواست) * یعنی بر
کمسه ننك قیلدقی وعده سنه راستلغی اولمسه الله تعالی نی سوملك عهدنی آندین
تلامگل زیرا که الله تعالی نی حقیقة سوگوچی کمسنه البته الله تعالی خلقی ایله
خلقلانسه کرك دیدی * اشانمه آیغانیغه ای خردمند * اگرچندیکه اول یادایتسه
سوکند * وعده سنی بوزغان کمسه ننك ایتدکی سوزینه اشانمغیل اگرچه
آنط اچب الله تعالی نی ذکر ایلسه ده اعتباری یوقدر زیرا که منافقننك بالله دیماکنده
اعتباری یوقدر * سوزین بوزغان کشی بوزماسمو ایمان * اوکمسه برله قیلمه عهد
پیمان * یعنی ایتدکی سوزنی بوزغان کشی البته ایمانینی بوزسه کرك آنچلاین
اچکان آنطنی بوزغان کمسنه برله وعده قیلماغیل زیرا که اعتبار سزدر * اگر
توزلیك بیله برپا بولورسن * الف داك جان اچنده جا بولورسن * یعنی ایتدکی
سوزکده وقیلغان وعده کده ثابت اولسنك جان لفظی اورتاسنداغی الف کبی
نته که اول جیم حرفنه یقیندر آنچلاین قیلدقی وعدکده ثابت اولسنك الله تعالی یه
یقین اولورسن دیمکدر * اگر کج بولسه اوعالنك بودون داك * قالورسن بلکه
قان آستونده نوندك * یعنی آزغنه قیلدقی وعده کده قنغرلیق بولسه قان
لفظی ننك نونی دیك بولورسن نته که قان لفظی ننك نونی قان لفظندن یراقدر آنچلاین
قیلغان وعده کده ثابت اولماسنك خالقدان وخلایقدن یراق بولوب ایکی دنیاده
نجس لك بله قالورسن دیمکدر یاکه بو ایکی بیتنی حروف اضداد ایله حکمارینی
بیان قیلماقنده حکمالر ننك اصطلاحی واردر آنلر جیم حرفنی جزیل دیرلر وقاف

حرفنی

حرفنی شاقول دیرلربو ایکی حرف ایله هوایی وترابی طبیعتلرنی استخراج
ایدرلر جیم حرفی ترابی مرکزینه اشارتدرنته‌که تراب ثابتدر استقلالا کره آنی
جذب ایدامز هوایی آننك عکسی ایله درهمیشه‌دور فلك ایله مجذوبدر آنچلاین
وعده گه خلاف قیلدقی کمسنه نفس کره سی ایله مجذوبدر ثابت اولدقی آندانددر
وعده سینه ثابت اولدقی کمسنه کرهٔ تراب کبی‌در ثابت اولدقی آندانددر یاکه
علم رمل قاعده‌سینه اشارتدر جیم حرفی ایله لحیانی چقاررلر شونکچون صادق
الوعد وعده سنك ثابتدر وقاف حرفی ایله ضمیر ایکه‌سی نی چقاررلر اول اوز
مرکزنده غیر ثابتدر خلاف قیلدقی کمسنه آنکا تمثیل اولندی یاکه منجم اصطلاحنه
اشارتدر زیرا آنلر جیم حرفی ایله متصلی چقاررلر اول اوز رصدنده ثابتدر
صادق الوعد شوننك اوچون وعده‌سنده ثابتدر قاف حرفی ایله کمیة منفصلی
چقاررلر اول رصدنده غیر ثابتدر اوّلگسی رصد بطلیموس ایکنچسی رصدفرفر
یوس زیراکه بطلیموس ایته‌در فلك ودور کواکب قطب مرکزینه متعلقدر
قطب اولسه بارچه جواهر واعراض هباءدر آنچلاین وعده‌ده ثابت اولدقی من
قطب‌سزدر فلك کبی‌در فرفریوس ایته‌دور فلك ودور کواکب قطب مرکزینه
متعلق دکل زیرا آنلرننك دوری مجبوری‌در آنلرننك دوری واجب الوجود امرندندر
بوسوزمذهب حقدر آنچلاین صاحب الوعد وعده‌ده ثابت اولمسه واجب الوجود
امرینه خلاف ایلدی هلاکلك آنکادرینه که افلاك وکواکب واجب الوجود
امرندن غیری استقلالا دور ایلسه هلاکلك آنلره ایدی یاکه اهل عشاق ننك
اصطلاحنه اشارتدر جیم حرفی ایله مراد لری جان اولسه زیراکه جان الله تعالی دن
انسانه نفخ ایلدی صاحب الوعد استقامتده اولسه شول روحدندر زیراکه من عندالله
اولدقی روح البته وعده‌سنك تورسه‌کرك قاف لفظی مکروه‌در اخلاق ذمیمه خدای
تعالی‌دن بریدر آنداغ اولسه نجس لکده قالدی من عندالله روحدن اولمادی بلکه
روح دوالی اولدی شونکچون وعده سنده برك اولمدی نته‌که خلافلق حیوانده
چوقدر یاکه علم مهندس ننك اصطلاحنه اشارتدر جمل کبیر حسابنچه جیم اوچنچی
درجه‌دن اشارتدر قاف یوزنچی درجه‌دن اشارتدر آنلر ارقام مهندسنی واجب
الوجود مرکزندن توتارلر جانب ممکناتدین توتمزلر آنداغ اولسه صادق الوعد
اولان کمسنه اوچ درجه مقداری الله تعالی یه یقین درنته که عالم الاشباحده جانلر
واجب الوجوده یقین ایردیلر عالم صورده اوچ درجه ایله کیلدی اوّلگسی هیولی‌در
آتالر اصلابنده وآنالر رحمنده‌در ایکنچسی هیولی توطئه‌در آنالر رحمنده صورت
اولب جان اولب توردی اوچونچی وجود طیاریدر یعنی حالابود نیایه بالغ اولوب
ایمان کلتورب قیلدقی وعده‌سنده ثابت اولب مذکور اوچ درجه‌دن زیاده‌وا کسك
اولماین فنادن بقایه نقل ایتدکده معشوق قدیمه‌یه واصل اولماقی‌در هیچ بر حساب
ومیزان وتموغ کورماین تورمقی‌در اماوعده سنه خلاف ایلدکی واجب الوجود

مرکزندن سفلایه توشوب درجهٔ ثلاثدن او توب حساب ومیزان بیرب تموغده
قالوب نچه‌مه یوز حجابلر آراسنده قالماقینه اشارتدر یاکه اهل طبیعت اصطلاحنه
اشارتدر نتاك كه جان لفظنده طبیعتلره مکروهلق واقع اولمز آنچلابن صادق
الوعد طبیعتلره مرغوبدر قاف لفظی طبیعتلره مکروه ومشومدر آنچلابن
وعده سنده استقامت اولماین شریعت طبیعتنده مکروه ومشومدر یاکه نحوی
اصطلاحنه اشارتدر جیم جردن مشتقدر معناسی آس قیلمق وتارتمق در آنچلاین
صادق الوعد کمسنه توبانرر بنده چیلکده در اول سببدن الله تعالی جانبنه
تارتلدی معنوی اولدی قاف لفظی مهمله کا اشارتدر غیر معنوی در آنچلاین آج
وعده‌لك غیری معنوی اعتبارسزدر یاکه اصطلاح منطقی مراد در جیمدن قضیهٔ
موجبهٔ کلیه شکل اولننك انتاجی حکمی شریعتده هم معمولدر وخارج ونفس الامرده
استقامتدر آنچلاین صادق الوعدننك سوزی . وفعلی خارجده ونفس الامرده
استقامتدر قافدن قیاس اقترانی گرچه مطابقده حق اولسه ده کاذبدر وبوندن
آنچلاین یالغانچی کمسنه‌ننك سوزی مطابقده حق اولسه‌ده باطنی کاذبدر وبوبدین
غیری فنلرننك اصطلاحینه اشارتدر فن اهلینه خفی دگلدر ناظم رحمة الله علیه
ذوالفنون اولدقی اوچون بوایکی حرف ایله اشارت ایلدی ❊ قلچ باشکا کلسه
ایمه یالغان ❊ اولومدین در بتر چونکه اویالغان ❊ یعنی آنداغ بولسه برا گو
باشکا قلچ قویب اکراه ایلسه‌ده یالغان سوزنی سویلمگل زیراکه یالغان سوزلب
آخری برکون یوزنکا اویات کلسه اولکاندین یماندر زیراکه خلایقلار کوردکی
مرتبه‌لرنده فلان یالغانچی دیو ایتماکلری دم بدم اولکاندین یماندر ❊ اگر
یالغانچی لقده اوتسه آتنك ❊ قیامت کون نچوك بولغای اویاتنك ❊ یعنی اکر
دنیاده یالغانچیلق ایله اسمنك چقسه قیامت کوننده اویاتنك آندین ده الوغ در
ابدی عذابه گرفتار بولورسن ❊ نجس مردار ایمس یالغانچیلقدین ❊ مسلمانیغه
شرم ایت بوقلقدن ❊ یعنی آنداغ بولسه‌ده نجسلرننك نجسراگی یالغانچیلقدر
زنهار مسلمانلرغه بونچلاین خلقدن اویالغل یالغان سوزنی ایتمگل دیمکدر
(ایمشلر یالغانچیلق اوچ اورنده جائزدر اولگسی کافرلرنی صوقشنده آلدامق
ایکنچسی ایکی کشی‌ننك آراسنی یارشدرمكده اوچنچسی ایرخاتوننی آلداسه
جائزدر آندین غیری اورنلرده یالغانچیلق حرامدر (ایمشلر برکون معاذ بن
جبل رضی الله عنه‌ننك بربالاسی بار ایردی پیغمبر علیه السلام معاذ أبونده ایردی
معاذننك بالاسی یغلادی تسلیٔ خاطر اوچون بالاسیغه ایدی کوزم نوری
یغلامغل سنکا یومرتقه بیرور من دیدی آچه‌ده اوغلان یغلامقدن توختادی پیغمبر
علیه السلام ایدی یامعاذ یومرتقه‌ننك بارمو دیدی اوغلانغه بیرکل دیدی معاذ
ایدی یارسول الله الحال یوقدر پیغمبر علیه السلام ایدی یامعاذ یالغانچی بولدنك
کوردنکمویالغانچیلق‌ننك حدی حظ اهلینه خفی دگلدر ❊ (شریعت حکمی برله

(سفرده یولداشلره مهربانلق بیانی)

ای نکورای * گوی چین سوزنی کونگلنگده قیل جای * یعنی شریعت ننگ حکمنی آگلاغل ایزگو فکرلی یار فالچی لرننگ سوزنی کونگلنگده یاد قیلغل اول هم یالغاندر فالچی لر ومنجم لر الله تعالی ننگ دشمانیدر دشمانلر سوزینه اینانماغل * نمیمه نی یمان ایدی شاهی دین * سخن چین بولسه هم بولمه سخن چین * یعنی کنه آگلاغل ایودین ایوگا سوز یورتمک یماندر دیب روایت بولوندی پیغمبر علیه السلام دین آنداغ بولسه حق سوز بولسه ده ایودین ایوگا سوز یورتما کل * قوله تعالی والفتنة اشد من القتل * زیرا که ایودین ایوگا سوز یورتمک آدمیلرنی اولتورمکدین گناهی آرتقدر سخن چین لفظی ننگ اوّلگسی ایکی لغتدن مرکبدر سخن سوز معناسنه در ... چین ترکیبدر معناسی ظاهردر ایکنچیسی مفرددر سوز یورتمک معناسنه در فارسیدر (سفرده یولداشلره مهربانلق بیانی) * کیل ای عازم اگر بولسنگ سفرده * فیقی تاب طریقی پر خطرده * یعنی ای آچلاین سفر قصد ننده اولدقی کمسنه سفر ایلمک تلاسنگ اوّل سگا بر یولداش کرکدر الوغ خطرلی یوللرده یولداش سزمشکلدر سفرکرک دنیاوی وکرک اخروی بولسون (الرفیق ثم الطریق) اما یولداش اولدقی کمسنه یول آدابنی بلدکی کمسنه اولسون تتلک کهیورنی * چو کیکم مغزنی جانده توتار پوست * صحبت یولیده آنداغ کرک دوست * یعنی سفرده خاص یولداش اولدرکه چوک چیکلاوک توشی قابقی ایلن یقین در آچلاین سفر یولداشی محبتده بر بر ینه یقین اولمق کرکدر * کرکدر ایزگو نکلیک یخشی عمره * رفاقت گایرامزهر قرده * اوزینی قل یارون سلطانی بلسه * اوزینی تن رفیقن جانی بلسه * یعنی یولداش اولدقی کمسنه اوزینی قاراقل بلوب یولداشنی پادشاه بلکای ودخی اوزینی تن کورب یارینی جان کبی کورگای حاصل کلام ... داش بر برنی قدرلب هرمتلب یورکایلر دیمکدر * آیاقیغه اگر تیکسه نیشای * ... کوزیکا کورسه آنی * یعنی ایزگو یولداش اولدرکه اگر یولداشی ننگ آیاغینه تیکانک قدالسه اول تیکانکنی کوزینه قدالغان کبی کوروب نجوره تیقت یولداش اوشبودر * صووق ییل تیکسه یولداشی یوزیگا * اگر قولدین کلور السه اوزیگا * یعنی حقیقت یولداش اولدر اگر گاه یولداشی ننگ یوزینه صوق ییل تیکسه حالندن کلسه اول یلنی اوزینه آلورغه رضا بولور آندین مراد یولداشی سرخاو بولسه اصلا تاشلب کیتارکا رضا بولماس بلکه اوزتنی رنجگان تیک ترر * آگاکلدی تیکان تیری بلاغه * قیلب جانن سپر توتسه آراغه * یعنی اول یولداشنه بلا اوقی کلسه حقیقتده یولداش اولدر اول کلدکی بلا اوقنه جاننی قالقان قیلب بلا ایله یولداش آراسنه کلتورمز اوچون جهد ایلر دیمکدر * یمان یولداش ایر رچون مارافعی * ضرر دین اوزگه یوقدر ذره نفعی * یعنی یمان یولداش ننگ ضرری توقزیاش یاشادکی یلان کبیدر آنداغ بولسه زیاندین باشقه فایده سی یوقدر (ایمشلر قچان که یلان برباشندن سکز

یاشنه وار نچه حیه‌د یرلر آندین اوزوب توقسان یاشنه وارسه افعی‌د یرلر یوزدن
اوزوب منك یاشنه وارسه اژدها دیرلر ایکی منك یاشی تمام بولسه یوحی‌ دیرلر
آندین اوزسه خوب یکت یاکه قز صورتینه کرار اما حیه اولدقی زمانده برا گونی
چاقسه علاجی اولدر اول چاقدقی حیه‌نی اولتورب قازانغه قیناتب باشین کیسوب
تاشلب قازانغه سالغایلر شولپاسنی چاغلمش کمسنه گا اچرسه‌لر غایت مجرب در
یاکه اول حیه‌نی اولتورمك ممکن بولماسه آط تیرینی چاغلمش کمسنه‌ننك اعضاسنه
سورتارلر اول تیرینی هم اچره‌لر آندین صوڭ آچی ایراننی طوزلب اچره‌لر غایت
مجربدر افعی یلان چاقسه آنکا علاج یوقدر (ایمشلر یلان ننك چاقماقی آغزیاریدندر
آغزنده زهری واردر دیرلر بو سوز غیر اصحدر اما اصح اولدر تلی ننك اوچنده
ایکی نازك قارانرسه‌سی واردر زهری اولدر اهل متعصبه تجربه اوچون آق یومشاق
آغاچنی یلان ننك آغزینه توتسون یلان آچیغلنب اول یغاچنی چاغار بیاقی
قارانرسه‌سی آق یغاچده قالور آندین صونك یلاننی قولنك بر لن توتقل اصلا چاغارغه
حدندین کلمزدر بو حکمالر تجربه‌سی در (ایمشلر یلان اژدها حدینه یتسه یوروماز بر
یرده مقام توتار آدمنی یاکه حیواننی صولوی برله جذب ایدر کوبراك یمکی
توفراق اولور اما حیه دیدکی یلان ننك آزوقی باقه‌در قش کونلرنده اصلا یمزدر
بعضیلر ایمشلر یلان قش هواسنده یوقلر اصلا اویانمز چبن لر وکوبلاك لر کبی
حقیقة روح بدنلرنده قالور اما روح کرمکینه بو نچلاین حیوانلرغه تبدیل هواسبب در
یاز هواسی ایله جای هواسنده بونلر اوخشاشلی حیوانلر اویقولرندن اویانورلر
(ایمشلر یوحی دیدکی یلان دیار هندده کوبدر غایت کورکام قز یا یکت در آننك
هیچ نرسه برله آدمدن فرقی اولمز اوج اورنده باشقالقی واردر اوّلگسی کندوکی
اولمز ایکنچسی آغرندین اولا کسه ایسی کلور نه قدر یوسه خوب اولمز اوچنچسی
آدمی صورتنه کرگاچ قرق توقز کون دنیاده ترکلك ایلر تیز زمان اولار
اولدکدین صونك ینه اژدها صورتنه قایتور (ایمشلر یلاننی الله تعالی اجماخده
فردوس توفراقندین یراتدی اوج قناتی وار ایدی فرشته‌لردن عزازیل ایله
سرداش ایردی ایدی عزوجل گه گناه ایلدی اجماخدین سورب دنیا یوزینه
ایندردی صورتنی تبدیل ایلدی قناتنی آلوب قهر ایلدی خدا ننك قهری یلان ننك
اچنده قالدی شوننك اوچون زهر اولدی (ایمشلر یلان اوج تورلوك دربرسی
قارا باشلی در اول یلان ننك زهری اول قدر یوقدر ایکنچسی قاره‌در ساری
باشلی در اول یلان زهرلی در اوچنچسی باغر رنکلیدر آننده زهر یوقدر اژدها ایلان
یوحی قارا باشلی یلاندن بولور باشقه یلاندن اولمز اخرغی ایکی تورلوك
یلان اوزون عمرلی بولمزدر هم اصلیه صورتندن الوغ بولمزدر کنه بر تورلوك
یلان واردر آنی شاه‌ماری دیرلر آق اولور قامچی صابندن الوغ در آنی جنیه هم
دیرلر اول یلانلر ننك شاهیدر آننده اصلا زهر اولمزدر آننك تورمقی غالبا

تاغ

تاغ اچنده در وگاه وقتده صحرالرغه چقار آنی اولتورمك جا ئزدکلدر (ایمشلر آق
یلان اوچ تورلوك یلان ننك نسلندن دکلدر بلکه حقیقة جندر یلانلرغه شاه اولمق
اوچون ایندی عزوجل یراتدی دیرلر (ایمشلر اجماغدن قراباشلی یلان چقدی
دنیاغه ایندکدن صوڭره تورلوك تورلوك اولدیلر اوللرینه سبب بعضی چیان ایله
قوشولوب تورلوك اولدیلر بو آراده قصه کوبدر ❊ توتب دایم یلان ننك
قوبروقینی ❊ نچوك دل جمع ایدارسن بیورقینی ❊ یعنی برا گو یلان ننك قریروقینی
قولی برله توتوب نچوك موافقت ایلرسن بلکه کربه کور وب دشمان کوررسن
آنچلاین یاوز یولداش ننك نچوك بویروغینه موافقت ایلرسن ❊ یمان بولمای
ولکن بولسه نامرد ❊ فروغ صورت ایرر قیلغل کونگل سرد ❊ یعنی یمان یولداشنك
اولدر مروّت لیك وکونی سوزلیك بولماسه مجرد فروغ معناسز صورت اولسه
آندن کونکلنی سندرغیل آننك ایله یولداش اولماغیل ❊ اولوکدر بولماسه هر
کمده گورده ❊ تریلماسدر کوتارکان برله مرده ❊ آنچلاین یولداش اولوکدر
اگرچه قبرده بولماسه ده اولوکنی سن کوتارمك ایله جان کلوب تریلماسدر حاصل
کلام تمیزسز یولداش سننك اوگوت ونصیحت وآداب هنرنی اوگراتماکك ایله
اوگراناسدر همان اوزی ننك جهل قدیمه سینه کیتار آناسوتی برله کونلمگان طاباسوتی
برله کونلماس دیدکی بوڭا اشعاردر ❊ ایماس ایرڭ نشانی ریش آلت ❊ نشانی همت
وغیرت وحالت ❊ یعنی آنچلاین ایرلرننك ایرلك علامتی اولدرکه صاحب غیرت
وحال اهلندن اوله اندین مراد متوکل وعلیم وحلیم وکونی سوزلی اوله توغری فهم لی
بوله دیمکدر (حکایت سعد وسعید ننك بیانی در) ❊ سعید سعد قیلدی عهد یاری ❊
سفر بولدی آلارننك اختیاری ❊ یعنی حکایتلرده کلمشدر سعید ایله سعد دیدکی
ایکی کمسنه یولداش اولورغه عهد ایلب عمرلری ننك کوبراکی سفرده بولمقنی
اختیار ایلدیلر (ایمشلر بو ایکی کمسنه پیغمبر علیه السلام ننك یولداشی یعنی
صحابه سی ایردی آنلارغه اجماخ سیونچی بیرلکان ایردی (ایمشلر اول ایکی
کمسنه عمرلرنده غاتون آلماد یلر سیاحلق قیلب ربع مسکونی کشت ایلدیلر ایمشلر
سعدننك اتاسی عمر اسملی کافر ایردی مکه ده ایردی اون یدی یاشنده پیغمبر
علیه السلام غه ایمان کلتوروب ایردی سعیدننك آتاسی لیث ایردی وبصره دن
چقمش ایردی غایت کونی وصالح کمسنه ایردی بو ایکی کمسنه سفر ایلامکده
بولدیلر آخری سعید وسعد دیاربکر صوقشنده شهید بولدیلر جمعه کون ایکندی
وقتنده تاریخ هجریه ننك ترق برنچی یلنده ایردی ❊ دل جاندك ابدی اول ایکی
آگاه ❊ قضادین آقدیلر دریاغه ناگاه ❊ یعنی بول سعید ایله سعد دوستلق عقدننك
جان ایله کونگل کبی غایت بر برینه دوست ایدیلر آگسزدن دورفلك ایله بو
ایکی کمسنه ننك سفرلری قلزم دینگزینه دوش اولدی کیمه گه کردیلر ❊ بریسن
دوتدی ملاحی اوشال حال ❊ دیدی قوبغل یاریم قولین منی آل ❊ یعنی هر ایکسی

(حکایت سعد وسعید ننك بیانی)

کمه‌گا کردیلر کمه ایشکا کچسی توتدی نه اوچون تیك اولترا سزلر کمه‌نی
ایشگز دیو آچیغ لانب ایشکاکنی سعید قولینه توتدردی فی الحال سعد تروب
ایدی منم یولداشم سعید قولندن آلغیل کمه‌نی من ایشارمن دیدی بس کیمه صاحبی
ایشکاکنی سعید قولندن آلوب سعد قولنه بیردی نته‌که بیوردی ❋ مونی قویدی
آنی چون توتدی مضبوط ❋ بوهم ایدی منی قویغل آنی توت ❋ یعنی کمه صاحبی سعد
قولندن ایشکاکنی آلوب سعید قولینه بیردی کمه‌نی ایشکل دیو بیوردقنده سعد
ایدی سعیدنی قویغل آننك اورننه کمه ایشارگه منی توتقیل دیدی کمه صاحبی
بونلر ننك دوست ایرکاننه عجب کا قالدی یار اولدقی کمسنه بونلارکبی کرك بر
بری ننك جفاسنی تارتماق کرك‌نناك که بیوردی ❋(تماشاقیل آلاردین عهدیاری ❋
آناقولی درست ایرلر ننك کاری)❋ یعنی ای عزیز کمسنه تماشا ایلا کل بو ایکی
ایر ننك یولداشلق عهدلرنی کورمزمی سن بر بری ننك مشقتنی بری یوکلرکا
رضا بولدیلر آنداغ بولسه آگلاغیل اوشبو درکونی سوزلیك ایر انلر ننك اشی
(مؤمن دایم خوف ورجاده بولماقننك بیانی)
دایم خوف ورجاده بولماق ننك بیانی)❋(کیل ای تن بول همیشه التجاده ❋ دوام العمر
بول خوف ورجاده)❋ یعنی ای آنچلاین بنده اولدقی کمسنه خاص بنده‌لردین بولسنك
الله تعالی حضرتنه سغنغوچی بولغیل طاعت وعبادتکا آلدانب تورمغیل وبارچه عمرگنی
قورقماق ایله امید آراسنده اولغیل دیمکدر ❋(کوتارمه هیچ رجا وخوفدین راس ❋
یقین بلکل کفردر امن هم یاس ❋ یعنی الله تعالی ننك خاص بنده سندن اولسنك باشنگنی
امید ایله قورقماقدن کوتارمگل شکسز بلکل الله تعالی ننك عذابندن امین بولمق
ورحمتندین امید سز بولمق کفرلکدر قوله تعالی (انه لاییأس من روح الله الا
القوم الکافرون) الایه ❋(سننك آلدنگده‌در پیدا ایکی یول ❋ بری اونگ قول
ساری بارغای بری صول)❋ یعنی سن شوننك اوچون خوف برله رجا آراسنده بولغل
آلدنگده ایکی یول بار بری اونك طرفقه کیدار اول اجماخ یولیدر
وبری صول طرفقه کیدار اول تموغ یولیدر بس بنده بیچاره‌لر بلمزلرکه اول
ایکی یول ننك قایوسینه حقلانورلر شوننك اوچون دنیاده معلوم دگلدر ❋(کشی
قیامت دشتیده آه ❋ کیتاربنك ایکی یولدین قایوراه)❋ یعنی قیامت
صحراسنده آه ایلب یارب نه ایلرمزلر هیچ بر آدم بلمزلر که اول یوللننك
قایوسینه مستحق اولورمزلار ❋(اگر سانسز عطا قیلسه خدا اینك ❋ بهشت عدن اچره
بولسه جاینك)❋ یعنی اینگی عزوجل حساب سز کرامت ایلیب عدن اجماخنی روزی
ایلب حکم ایلسه اول حکمنی آخرتده تحقیق بلسنك کشف وتجلیات ایله بو بیت مبتدادر
❋ قارش یول قالسه جنت ایتکلی طوف ❋ بورونغی دین زیاده ایلکل خوف)❋ یعنی
فرضا سننك کوزنگه مشاهد اولور جنت عدن بر قارش بر قدری قالسه کررگه الله تعالی
مکرندین امین بولمغل زیاده بورونغی دین آرتق قورقغل ❋(نعوذ بالله اول بارغان

یولکدین

یولـگدین* اگر قایتارسه‌نه‌کلگای قولـگدین) * یعنی الله تعالی خضرتنه سغنورمزلار شوندان که عدن اجماخنه برقارش یرقدری یتماسگده کیروتموغغه قایتارسه قولـنگدین هیچ براش کلمزدر چاره‌سزبنده‌سن اوکونمك ایله تموغغه کتارسن دیمکدر * اگر دوزخ لبنده‌بولسه‌پاینك * امیداوزمه که‌غافردرخداینك) * یعنی فرضاسننك آیاقنك تموغ یقاسنده اولسه تموغغه کرمك مقدار اولسه الله تعالی رحمتندین امیداوزمگل زیرا که خداینك گناهلارنی یارلقاغوچیدر حاصل کلام نه قدر اولوغ گناهلارده بولسنگده الله تعالی رحمتندین وعفوندین امیدسز بولمغل * (عجب ایرماس اگر قایتارسه آندین * نصیب ایتسه بهشت جاوید اندین * یعنی خدانك قادرلقی عجب دگلدر دوزخ یقاسنده اولدقی کمسنه‌نی کیروقایتاریب منکگولك اجماخنی نصیب ایلسه زیرا که محوّل الحالدر * اگر استنکداگی یتی طبقنی * گزیب درس ایلسنك یتمش سبقنی * یعنی سن عزیز اولوب استنکداگی یتی قت کوکنی گزیب یتمش تورلك علملـکنی اوقوساگده یاکی یتی قات کوکنی کیچب یتمش قت حجابی اوتب حق تعالی حضورنده درس که اولتورسنگ‌ه‌بوبیت مبتدادر * ملائکدك اگر پرنده‌درسن * یقین بل بنده بیچاره‌درسن * یعنی سن فرشته‌لر جماعتندن اولوب اوچارغه قانتنك بولسه‌ده شکسز بلگل چاره‌سزبنده سن نه اوچون تکبرلك ایلرسن بوبیت خبرمبتدادر * سننك آتنك وذاتنك بولسه‌بنده * نچوك خوف ایلمس جان بولسه‌تنده * یعنی سننك اسمنك وجاننك بنده بولسه نچوك الله تعالی دن قورقماس سن تنگده جاننك بولسه آنداغ بولسه‌قورقغل نته که‌بیوردی * ایررقل ننك اشی قورقنج وزاری * قبول ایتماك ایکام ننك اختیاری * یعنی آنداغ بولسه‌بنده‌اولدقی کمسنه ننك البته اشی الله تعالی دبن قورقماق گناهلارندن توبه ایلیب زاریلقده بولمقدرکنه قبول اولماق خدای تعالی نگدر آننك اختیارندر عفوایلسه‌برلرننك حدمزدن کلمزدر جون وچرادیور گه‌بیوردی * اگر عفوایتماسه‌بیچاره‌درسن * قایو یول دیسه‌آننك باره‌درسن * یعنی بوقدرزاریلق قیلب گناهلارگنی عفوایلمسه‌نه چاره‌در حکم قسیمه‌سنده قایویول مقدربولسه آنده بارر سن آننك علملـکی قلبمیندر وحیدر بندلر بنه نه تورلوك حکم خاتمه‌سی اوزرنده‌در بنده لرننك ادراکی یوقدر البته قهرندن قورقب ورحمتندن امیدایلیب بیوردقنه چالشالق وبیورمغانندن بغلانالق آخری اوزربنه مفوضدر بوحکایت ناظم ننك قارش یول قالسه دیدکی سوزبنه موافقدر آنگا نظیرحکایت کلتورب بیوردیکه (حکایت)

(حکایت)

* محمدکم شاهی دنیاودیندر * صفاتی رحمة للعالمین‌در * یعنی پیغمبرمز محمد علیه الصلوة والسلام دنیا وآخرت‌نك پادشاهیدر آننك صفاتنی الله تعالی قرآنده اوکلدی قوله تعالی (وما ارسلناك الا رحمة للعالمین) * زمین آسمان ننك خلقی خیلی * یراتلدی بس اول ایرننك طفیلی * کنه اول محمد علیه السلام ننك صفاتی بودریر ایله کوکنی وآنلارده تورغوچی مخلوقلار اول محمد علیه السلام گه ایارب یراتلدی اول

اولماسه ایدی یر اتلماس ایردی قوله (لولاك لما خلقت الافلاك) دیدی خیلی
جماعت و مخلوق معناسنه‌در خلق لفظینه الفاظ مترادفه اولوب وزن شعر اوچون
توشدی طفیلی طاننک ضمه‌سی ایله اصلده بر اولوغ کمسنه‌بر یرگه مهمان بولوب
بارسه آننک آرتندین ایارب بارغان کمسنه‌ننک اسمیدر امامونده مطلق متابعت
معناسنه‌در *(اوقرده‌بر کونی تنکری کتابن * اوقودی آنده دوزخنی عذابن)*
یعنی محمد علیه السلام بر کون ایدی عزوجل ننک کتابنی اوقور ایرکان
قرآنده تموغ‌ننک واهلی‌ننک عذابنی کوردی اول آیت بودر قوله تعالی (ان
لدینا انکالا وجحیما وطعاما ذاغصة وعذابا الیما)*(اول آیت وهمیدین کندی
اوزیدین * یقلدی یرگه اول‌دمده یوز یدین)* یعنی پیغمبر علیه السلام اول
کورندکی آیت ننک معناسندین یرگه یقلب هوشسز بولدی خیل زمان یاتدی
*(صحابه هرقایو بر حاله‌بولدی * زمین‌وآسمان در ناله بولدی)* یعنی پیغمبر
علیه‌السلام قاتنده یارانلار حاللوحالنده اولدیلار ویر ایله کوك پیغمبر مزهوشسز
اولمقندین اولدی دبویغلادیلار *(زماندین‌صونگ کوزنی ایلدی باز * صحابه
ایدیلر ای محرم راز)* یعنی بر آز زماندین‌صونك هوشی کلوب کوزینی آچدی
قاتنداغی یارانلار ایدیلر ای سرلر قرنداشی سیدمزنه اوچون بولای بولدنگ
شاید یوقاری آیت‌ننک مفهومندین هوسز اولدنگ دیدیلر *(سنی خلق افضلی
قیلدی خدایننگ * مهیا بولسه جنت اچره جاینگ)* یعنی صحابه‌لر ایدیلر یا
رسول‌الله نه‌اوچون اول آیت‌ننک معناسندن یغلارسز زیرا که بارچه خلایقلار
افضلی سن واورننک اجماغده حاضردر اول آیت سزچلاین سرورلر حقنده
دکلدر برچلاین آزغونلار حقنده‌در دیدیلر *(صفاتننک رحمة للعالمین‌در *
خدادین موچه قورقتچننک نه دین‌در)* یعنی یارسول‌الله سننك صفاتننك قرآنده
(وما آرسلناك الا رحمة للعالمین) درآنداغ بولسه ایدی عزوجل‌دن بوقدر
قورقماقننک نه اوچون‌در دیدیلر *(دیدی گرچه رسول‌جزء وکل‌من * چوك خوف
ایلمای زیرا که قل‌من)* یعنی اول سیدمز صحابه‌لرگه ایدی ای یارانلر اگرچه
بارچه خلایقغه پیغمبرمن شك یوقدر چوك قورقمزمن زیرا که بنده من بنده
اولدقی کمسنه نه‌قدر درجات عالیه‌گه ایرسه‌ده قورقار دیدی نتنک که‌بیوردی
*(اگریوز منك بشارت بیرسه باری * کرك قل‌دین‌اوشانچه خوف‌زاری)*
یعنی ایدی اگر بر بنده‌سینه الله‌تعالی یوزمنك اجساخ ایله سیونچ بیرسه‌ده
حقیقت بنده اولملی‌زماننده آرتق قورقمق کرکدر دیدی قصه‌دین حصه قایتوب
بیوردی * کشی‌ننک اسمی ذاتی بولسه‌بنده * بولورمی فارغیت قل دیکانده)*
یعنی برکشی‌ننک اسم ذاتی بنده بولسه آنچلاین کشی الله تعالی‌ننک خدمتندین
فارغ اولماسدر زیرا که بنده‌ننک آشی دایم تضرع وتوبه‌در (خدای تعالی‌ننک
رحمتندین امیدوار بولماقی‌ننک بیانی) * کیل‌ای‌تن بیرمنگل وغمگنی قولدین *

بوری دریای رحمتکا بوچولدبن)* یعنی ای آنچلاین بنده کلسگل قالغان عمرگنی
بنده لکدن اوتکار مکل اوتدکنه پیشمان قالدقنه توبه وتضرع ایله بولغیل زیراکه
الله تعالی ننك رحمت دینگزی دنیاپاننده همیشه آغار وتوبه قپوغی آچقدر باقی
عمرگنی بنده چی لکده صرف ایلکل *(گناهم کوب ایرردیب بولمه مأیوس *
عجب ایرمس اکر عفو ایتسه قدوس)* گناهم کوب دیو الله تعالی ننك
رحمتندن امید سز بولماغیل عجب دکلدر ایندی عزوجل گناهلرگنی عفو ایدوب
وتوبه گنی قبول ایلسه *(دل وجان برله توبه قیلسنك ای یار * مگر عفو ایلکای
دانای اسرار)* یعنی گناهلرگدن کونکل وجاننك ایله توبه قیلسنك شایدکه
سرلرنی بلگوچی الله تعالی یارلقاردیمکدر *(اگر لطف ایلسه ستار عالم * بتار
بر لحظه ده کاردوعالم)* یعنی گناهلرنی اورتاچی ایلمز رحیم ایلسه بر صولوده
ایکی دنیا خلقی گناهلرنی عفو ایلر زیراکه قدرتنده عاجزلك یوقدر *(عبثدین
ایمدی یغلاب تتره یغلب * تله جان ودلکدین رحمت رب)* یعنی آنداغ بولسه
قالغان عمرنکنی باطل عملردبن منع ایلاب الله تعالی ننك عذابندین قورقب
یغلاب تتراکل ودخی جان وکونکل ایله الله تعالی دن رحمت تلا گل یغلامقده کوب
فایده لر وارد رنته که بیوردی *(هوانی پست ایتار اشکك نجومی * کواکبدر
شیاطین ننك رجومی)* یعنی کوز یاشننك یولدزی نفس هوالرینی توبان ایلر
نتاك که کوکداکی یولدزلر شیاطین لرنی یریوزینه ایندررلر آنچلاین الله
تعالی دین قورقب یغلاغوچی ننك کوزیاشی نفس شیطان نی خراب ایتار اشکننك
نجومی ننك اضافه سی لجین الماء قبیلندندر نتاك که اهل بدیعه مخفی دگلدر تأمل
* یوراك یاغن کیتار بولسنك دیسنك باز * قیلور کوز باغنی ابج یاغنی آز *
یعنی سن یوراك ماین کیتارمك تلاسنك اوّل کوز یغمورنی یاغدرغیل آندین
مراد الله تعالی دن قورقب یغلاغیل آندین صونگ یوراك ماینك آز بولور ونفس
آرزولرگی منقطع بولور اخلاق ذمیمه لر اورننه اخلاق حمیده اولتورر کونکلنك
صاف بولوب فنا فی الله اولورسن یاغی لفظیننك اوّلگسی مای معناسنه در ایکنچسی
یغمور معناسنه آندن مراد اخلاق ذمیمه لرگه استعاره آلندی *(نه دولتدر
کلوب عیبنکا شرمنك * دلی گرمنك سننك آیرلسه ـــ رمنك)* یعنی عجب
ایزگو دولتدر بر کون اویا تنك کلوب عیبلرگدن وگناهلرگدن اویالب
توبه واستغفار ایلسنك کونکل نی حرارتلی ایلسنك کونکل حرارتنك ایله کویونب
گناهلرگدن قایتسنك دولتلرننك اولوغیدر گرمنك لفظی ننك اوّلگسی حرارت
معناسنه در ایکنچسی ایکی لغتدن مرکبدر فارسی گر بمعنی اگر منك لفظی ترکیدر
سان عدد معناسنه در *(خدانك خوفیدین بر قطرهٔ اشك * عزازیل آلدیغه چندان
بولور رشك)* یعنی گناهلرگدن اوتنوب خدانك عذابندن قورقب بر قطره
یاش کوزگدین چقارسنك شیطان لعین کوزینه کوب پرده پرده در جان ایسر کنده

اول لعین سنی کورمز دیمکدر رشك لفظی پرده معناسنه‌در قبچق جماعتی‌نینك
لغتیدر ❊ سعاد تلیك کشی ییب دایماغم ❊ کوزین حق خوفی برله قیلسه شب‌نم ❊
یعنی ایزگو دولتلی کمسنه اولدر دایم الله تعالی اوچون قایغو ییب گناهلرندن
اوتنوب الله تعالی دن قورقب یغلاب کوزندین چق صوی قدری یاش چقارر
حاصل کلام کوزدان یاش چقماق قورقوچیلارنینك علامتیدر شب‌نم وصفی ترکیبی‌در
چق صوی معناسنه‌در (حکمالر ایمشلر چق صوی اوچ تورلوكدر برسی بعضی
اقلیمده حمل برجی‌نینك اوّلندن سرطان برجی‌نینك آخرینه دیکن اولور اول
چق صوی مطلق اولنلر اوچون درغیری حیوانلر اوچون دگلدر اما اسد برجی‌نینك
اوّلندن سنبله برجی‌نینك آخرینه دیکان توشکان چق صوی اولنلر فایده سی اوچون
وهم آنا صونه دیدکی حیوان اوچوندر اول زمان اول حیوان چق صونی نعمتلانب
تررقچانکه کوز فصلی یتسه اول حیوان بوقلرحتی که ایکنچی باز برجنه دیکان یاز
زماننده اویقودن اویغانب یازغی چق سوی ایله بالاچقارر جای فصلنده اولغوچی
چق صوی ایله بالاسی تمام اوسوب اوزی کبی اولور (ایمشلر آنا صونه دیدکی
برقوشدر اوردك قدری اولور قناتلری چوار باشی قارا اولور اولنلر آراسنده
تررورگاه وقتك بودنه کبی اوچار تیز زمان اولنلر آراسینه توشار اوچقانده قناتندن
تورلوك آوازلر چقار آغزی ایله چقارمزدر وهم ایرکگی اولماز چق صوی ایله حامله
اولور یومرقه سی اوچ بولور ایکی یومرقه سی شبرچك اولور برسندن بالاسی
چقار عرب جزیره‌لرنده چوق اولور وهم بزنینك باغلارنینك سمتی بخاراده اولور
(ایمشلر چق صوی یاز فصلی اولدقی بولوتدن ایرمزدر بلکه دور فلك‌نینك دور
نددندر هوا جذب ایدر زیرا که دنیا کوکلدن توبان بردریاوار در آتی بحر مسجور
دیرلر قتی جیه‌دن اوق چقدقی کبی آغار بوایکی وقتده چق صوونی ایکی وقت‌نینك
هواسی جذاب ایدار یعنی تارتار قچانکه کنش گوه وافدن باش کوتارسه بیاغی چق
صوونی کرهٔ فلك اوزینه جذب ایدر اولنلردان آلور عاریت بیرکان نرسه
کبیدر قوله تعالی (واضرب لهم مثل الحیوة الدنیا کماء انزلناه من السماء فاختلط
به نبات الارض فاصبح هشیما تذروه الریاح) الایة یاندان مراد کرهٔ فلکدر
مقنطیس تیمری جذب ایلمکی کبیدر (ایمشلر سرطان برجنك توشدکی چق
صوونی آنا دیدکی قوش‌نینك یومرقه سی‌نینك نابوغنه صالوب آغزنی بالاوز
ایله برکتب اچنه چق صوونی تولتورب قویاش چقدوقنه دیکان توقف ایلایه قچان که
قویاش ضحوهٔ کبری مقامنه ایرسه بیاقی یومرقه‌نی کرهٔ هوا جذب ایدار اچندکی
صونی جذب ایدا آلماز بناچار یومرقه قابوغی برله هوا یوزینه اوچار (تذروه
الریاح) دیدکی آیات‌نینك تجربه سی اوشبودر اما کوز توشکان چق صوی بولسه
خاصیتی یوقدر بلکه هوا تغیر ندندر قش فصلنه مایل بولوب حجاب غلیظ اولدقندندر
غیریدن دگلدر قش اولماقنه توطئه‌دریوقاریده ایکی فصلده اولغان چق صوی‌نینك

فایداسی

فایداسی اولدر یر ایله کوك جفت لردر یاز فصلنده یر جفتنه ذوق ایلر کوك
آنگا چق صوونی یبارور آننك ایله یر احتلاملانب اولنلر ایله حامله اولور چنانکه
تدریج ایله اولان اوغلانلری توغرر کامل لکگا ایرشر جای فصلنده کنه چق
صوونی یبارور لباس کبیدر اولان اوغلانلر آننك ایله زینتلانب عرق شاهد
مسان کبی اولب تورلوك رنکلر چق صووندندر قوله تعالی (وعلی المولود له رزقهن
وکسوتهن) الایة بس بلندیکه فصل بهارده کوك یرگا چق صوونی یبارمگی جماع کبیدر
کنه جای فصلنده یبارمگی آتا اوغللرینه لباس بیردکی کبیدر امابو اشیالرنی
فلك گا اسناد ایلمکلری اسناد مجازی دیرلر بو آراده کوب قصه لر باردر فن
نبات ننك اول فصلنده بیان اولندی *(غرض اوزمه امیدای طالب راه * دیدی لاتقنطوا
من رحمة الله)* حاصل کلام اولدر که الله تعالی نی استکان کمسنه الله تعالی ننك رحمتندن
امید اوزمگل زیرا که ایدی عزوجل بیوردی ای منم بنده لریم منم رحمتمدن امید سز
بولمنکزلر آنداغ بولسه نه قدر الوغ گناهلرده بولسکده امید سز اولمنکزلر *(اوتولماس
جرم شرك ای مردسالك * اوتارلطف ایلسه مادون ذلك)* یعنی ای توغری یولغه
کرگوچیلر توبه واستغفار ایلمك ایلن بارچه ننك گناهلری کیچولکای الا الله تعالی یه
شرکت قاتقانلرننك گناهلری کیچلماز آندین غیریارنی رحمتی ایله کیچیرسه کرکدر
قوله تعالی (ان الله لایغفران یشرك به ویغفر مادون ذلك لمن یشاء) بو حکایت نی
ناظم اگرد وزخ لبنده دیدکی سوزینه نظیر ایلب بیوردیکه (حکایت فاسقی
گناهدین یانغانی * ایشتکل فاسقی یاندی گناهدین * پشیمان بولدی احوال
تباهدین)* یعنی ای عزیزلر الله تعالی ننك رحمتندین امید ایداچی بنده ایشتکل
حکایتلارده (ایمشلر بر فاسق گناهدین توبه ایلب اوتدکی عمرنده بوزوق حاللرندن
اوکونب توبه ایلدی ایمشلر توبه ایلگوچی ناظم رحمه الله اوزی ایردی اول
امرده فاسقلاردن ایردی توبه ایلب شیخ حبیب الله مجلسنه کردی کونلرده برکون
گناه اسلب توبه سنی بوزدی * قیلور ایردی یمان نفسین ملامت * گناهدین
مدتی ایردی سلامت * یعنی اول توبه ایلگوچی فاسق توبه ایلب هرکونی نفسنی
ملامت ایدار ایدی بر آز مدت گناه ایشلامیوب سلامت بولوب گناه یولینه باصماین
توردی (ایمشلر اول فاسق ننك عادتی دایم خمر اچار ایردی * یمان نفسی تقاضا
ایتدی ینه * یمانلیغ آرقه سینه کتدی ینه)* یعنی اول توبه ایلگوچی کمسنه ننك
یمان نفسی کنه خمر اچه کاتلادی شیطان وسوسه سی غالب اولب کنه خمر اچه باشلادی
توبه سنی بوزدی می خانه ده خمر اچب ابوینه قایتوب یقلدی *(سحرگاهی اویاندی
اول گناه ساز * پشیمان بولدی قیلغان فعلیدین باز)* یعنی اول گناه توزگوچی
کمسنه سحر وقتنده اویقوسندن اویغانب توردی آندن مرادایسرکلگندین آینودی
توبه سنی بوزغانی خاطرینه توشوب اوکوندی الله تعالی دن بی غایت قورقتی
حتی که یراکاری پاره لنورگا یتدی *(بولب ایردی دل جانی بیلان نرم *

(حکایتی فاسق گناهدین یانغانی)

ولیکن قیلدی بوزغان عهدیدین شرم ❊ یعنی اول فاسق گناهدین قورقب
کونکلی وجانی برله یومشادی قیلغان توبه‌سنی بوزغاننه‌اویالدی ❊ یوق ایردی
زهره‌سی توبه قیلورغه ❊ یقین یتدی یوراککی یارولورغه ❊ یعنی توبه‌سنی
بوزغان فاسق‌نینگ ایکنچی مرتبه توبه‌ایلرگا طاقتی قالمادی الله‌تعالی‌دن قورقب
بارچه تنینه سرایت ایلدی الله تعالی دن قورقمقدن شکسز اول فاسق‌نینگ
یوراکاری یارولورغه یتشدی آواز دکوتاریب بغلب اولتورغان زمانده
❊ ندایی کلدی هاتفدین اوشال حال کین باقمه‌اوزگنی الکاری آل ❊ یعنی
یغلب اولتورغان زماننده آگسزدان عالم غیبدن قولاقنه آوازکلدی بیله دیو
ای بندهم کیرو قالماغل اوزگنی لکاری آلغل آندین مراد نومید بولمغل
بلکه امیدده بولغل دیکان آواز کلدی ❊ همیشه مغفرت دریاسیدر جوش ❊ دمی
آبی اوشال دریادین ایت نوش ❊ یعنی عالم غیبدن اول کمسننینگ قولاقنه
آواز کلدی بیله دیوبزلرنینگ یارلقامق دینگزمز سننك آهنکدین قاینامقغه
کلدی آنداغ بولسه کلکل صولوقدری بزارنینگ شول دینگزمزدن اچکل دیدی
❊ اگرچندیکه اوردنگ عهدبسمه ❊ نچه‌توبه‌ایتوب قیلدنگ شکسته ❊ یعنی هاتف
ایدی اگرچه سن بنده بزلر ایله قیلغان عهدگنی اوزدنك حقیقة توبه‌گنی بوزوب
گناه‌اشلادنگ نچه مرتبه‌اول گناهلرنی اشلب ونچه مرتبه‌توبه‌ایلادنگ انداغ بولسه‌ده
❊ دل‌جاننك بیلان چون‌ایلادنگ آه ❊ ایرور توبه‌نگ سننك مقبول درگاه ❊ یعنی سن
آنچلاین تورلوك گناهلار اشلب توبه‌لرگنی بوزسنگده بزلرگه‌جان وکونکل برله
آه‌ایلادگزشوننك اوچون بزارننك بیوك درگاهمزده توبه‌گز قبولدر زیراکه
بزلرهرعاجزنگ دستگیری تررمزلربزلاردن غیری سزگه پادشاه یوقدر دیدی
❊ اشتدی بول ندایی مرحمت ناك ❊ اوروب نعره‌یقاسن ایلدی چاك ❊ یعنی اول
الله‌تعالی‌ننك رحمتی دوش‌اولغان بنده آوازنی ایشتدکدن صوگره آوازکوتاریب
آه‌ایلب یقاسن یرتوب اچه قلزم دینگزی کبی قایناماق توشدی هاتف‌ننك اواز
شریفنی ایشتوب عاشق بولدی ❊ (اوزندین کیچدی وعجب وریادین ❊ خدایم
قیلدی آخر اولیادین) ❊ یعنی اول فاسق بنده هاتف‌ننك آوازنی ایشتدکدن
صوگره ریا وتکبرلکاردین کیچدی آخرالامر خدای تعلی اول فاسقنی اوزینه
دوست ایلدی آنچلاین خداننك رحمتی کوبدرسز آزغونلرنی کینك رحمتی ایله آننك
کبی ایلسه‌هیچ تانگ عجب بولمغای قصه‌دن حصه‌یه قایتب بیوردیکه ❊ ترحم بنده که
کوبدر خدادین ❊ امیداوزمك روا ایرمس گدادین ❊ یعنی آنداغ بولسه‌خداننك
رحمتی بنده‌لرگه کوبدر بزچلاین گدای بنده‌ارینه رحمتندن امیداوزمك روا
ایمسدر ❊ یقین بل گرچه غافردرخداوند ❊ آگاهم بولمه مغرور ای خردمند ❊
یعنی شکسز بلگل اگرچه‌ایذی عزوجل گناهلرنی یارلقاغوچی‌در آنداغ بولسه‌ده
آگا آلدانب گناهلرنی اشلامکل بنی الله تعالی یارلقار دیو دایم چیلق ایلمگل

(قضا ایله بلانینک آیرماسی) (قضاغه راضی اولوب و بلاغه صبر ایلمک بیانی)

نتاك كه بیوردی *(اوتاردیب یاتمغل قانغه بویالب *(اویانب لطفیغه اولتور سویانب)* یعنی الله تعالی بنم گناهلریمنی یارلقاردیو اصرار ایلب گناه قانیغه بویالب یاتماغیل بلکه غافل لکدن اویانب توبه ایلکل الله تعالی نك رحمتینه سویالب اولتورغیل عمل ایلب قبولیتنی اوزینه طابشورغیل دیمکدر *(اگرچه لطفی کوبدر قهری هم بار * باشنك گرکوکگا یتسه قل سن ای یار)* یعنی ایذی عزوجل ننك رحمتی کوبدر قهری هم باردرلیکن رحمتی قهرندن غالبدر اگرچه باشنك کوکلرگه یتسه ده آخری قل اولغانلرننك اشی البته زاریلق اولسه کرکدر *(سننك آلدنگده درچندان خطردین * نچون غافل یوررسن خوف ایتاردین)* یعنی سن مسکین بنده ننك آلدنده کوب خطرلری باردر آنچلاین کوب خطرلردین قورقماین نچوك غافل یوررسن *(عنایت قیلسه حق اولکان زماننك * اوزلسه نور ایمان برله جاننك * یعنی الله تعالی سنگا عنایت ویاردم قیلسه اولکان وقتده ایمان نوری برله جاننك تننگدین چقسه *(جواب قبرنی بیرسنك چوبهراق * قیامت کونگه قویسه یوزلرنك آق)* یعنی الله تعالی ننك یاردمی برله گور سؤالنی توغریلق ایله منکر ونکیرگه جواب بیرسنك وکنه قیامت کونده قبرگدن قوبقانده یوزلرنك آق بولوب قویسه *(ترازوگه آغرکلسه ثوابنك * اگر اونگ ایلکنگا کلسه کتابنك)* یعنی حساب یرنده میزانده عمللرنگ آغرکلسه و دخی عمل دفترنك اونگ طرفنگدین کلسه *(جهنم اوستیدین اوتسنك سلامت * بهشت جاویدان قیلسه کرامت)* یعنی صراط کوپرندین یقلمای سلامت اوتسك منگولك اجماخ یورطنی الله تعالی روزی ایلسه *(بولاردین اوتماین ای آدمی زاد * نچوك فارغ یوررسن خرم وشاد)* یعنی بو ایتلگان مذکور خطرلردین قورتلماین ای آدم اوغلی دنیاغه نچه آلدانب شاد یوررسن آنداغ بولسه آلدنگده خطرلر کوبدر اوینار کولار اورون بودنیاده گلدرنته که بیوردی *(جهان کولکوبری ایماسدر ای قل * اگربالکل خطردین اطلاسنك کول)* یعنی آنداغ بولسه بودنیا اویناماق وکولمك یری دگلدر قچانکه بوایتلکان خطرلردین آطلاب اوتسنك اجماخ غه کرکاچ اوینا غیل وکولگل دیمکدر *(قضاغه راضی اولوب و بلاغه صبر ایلمك بیانی در *(کیل ای بنده اوزگنی سال خداغه * قضاغه راضی بول صبر ایت بلاغه * یعنی ای آنچلاین بنده اوزگنی اختیار جزءنگ ایله خداغه صالغیل سالمقنك اولدر اول معشوقنك حکمنه وبیرکان بلالرینه صبر ایلمکل جزع وفزع ایلمسگل نتاك که مشارقده کلتورمش الله تعالی پیغمبرینه خطاب ایتدی بیله دیوا گر بزلرننك نعمتلرمزگه شکر ایلمسه وکلدکی بلالرمزگه صبر ایلامسه ایتکل آنچلاین قل بزلرننك یرمزایله کوکمز آراسندن چقسون باشقه تنگرنی استاسون دیدی ای عزیزمن آنگلا که قضا ایله بلاننك فرقی اولدر قضا دیدکلری الله تعالی ننك ازل کونده بنده لریکه اندازه ایلب لوح المحفوظه یازغانیدر آنی قضا دیرلر قچانکه اول بنده عالم هیولی دن عالم صوره کلسه

بياقى اندازه ايلادكى قضابو بندهننك باشنه اوغراسه آنى بلاد يرلر (ايمشلر
الله تعالى لوحنى قزيل ياقوتدين ير اتدى آنده اوچ سطر واردر اوّلگسنى علم الله
د يرلر ايكنچيسنى علم كروبيون د يرلر اوچونچسنى علم ملائك ديرلر اوّلكى سطرىننك
بر حرفى قاف طاغى قلهلرى كبى در آنداغى حكمنى هيچ كروبيون وسائر ملكعواملرى
مطلع اولمزلر ايدى عز وجل بندهلريگه مقلرر رزقنى وبلالرنى علم كروبيونهتوشرر
كروبيون آنى كورب فهم لاب علم ملائككا توشرر آندين صوڭ پارچه فرشتهلر
جماعتى بندهلرينه نه كلورينى آندين بلورلر شوننك اوچون زمان قديمده شياطين
جماعتى كوك يوزينه چقب فرشتهلرننك سوز لكان سوزنى ايشتوب بر يوز نداكى
فالچى ومنجملركا خبر بيررلر ايدى ايمدى بزلرننك سيد مزوجودغه كلدى آنلرنى
فرشتهلر يولدزلردن اوت آلوب اول لعينلرنى آنارلر قوله تعالى (ويقذفون
من كل جانب دحورا) الاية *(يقين بل بنده بولسه اصل اسمنك * خدانك ملكى
بولسه جان وجسمنك * يعنى شكسز بلگل اصليه اسمنك بندهدر ودخى تنكوجاننك
ايدى عز وجلننك ملكى در آنداغ بولسه *(آنگدر مال وملكى هرنه بارى * نچوك
قيلسه اوزيننك اختيارى)* يعنى سننك مال لرنك ونه ملكلرنك واردر بارچهسى
خدانكدر آنداغ بولسه اوزملكنده اوزيننك اختيارى واردر سننك استقلالا
ملكنك يوقدر آنداغ بولسه صبرلق ايلگل زيراكه بنده مجبوردر *(بويون
سونغل نچوك كم قيلسه فرمان * بولورمى بندهده حجت ودرمان)* يعنى زيراكه
آنداغ بولسه خداى تعالى نه تورلوك حكم ايلسهده حكمنه بويونگنى سونغل زيراكه
بنده ديدكىده حجت ايلمك اولمز زيراكه عبد استقلالا تصرفدن مجبوردر بلكه
دايم مولىسى حكمنه راضى بولور زيراكه معشوقننك خورلامقى الوغ صيلا مقيدر سنى
سومسه سننك ايله بولوشمز ايردى (بيت) پاى كوبان دست افشان در بلا * ناز نازان
ربنا احييتنا *(كشيكم بولمسه راضى قضاغه * اگر صبر ايتماسه كلكان بلاغه)*
يعنى بر كشى كلكان بلاغه صبر ايلمسه وخدانك اندازه قيلغان قضاسينه راضى
بولمسه بو بيت مبتدادر تأمل * ينه شكر ايتمسه حق نعمتىغه * قچان لايق بولور
بنده آتيغه)* يعنى خداى تعالىننك بيركان نعمتلرينه شكر ايلمسه آنچلاين
كمسنه بندهلك اسمنه لايق دگلدر زيراكه بنده اولدقى كمسنه البته مولىسىننك
حكمنه راضى اولور مصراع آخر خبر مبتدادر *(خداغه مراشك قيلسنك حواله * بولور
محنت بو اولتورغان قواله)* يعنى بر بنده بارچه اشنى خداغه طابشورسه كلكان
بلالرينه جزع وفزع ايلمسه ودخى بيرگان نعمتلرينه شكر ايلب تورغان بندهگا
بارچه يريوزى باقچه اولورا گرچه قروغ بول خانهسنده اولتورسه ده حواله تابشورمق
معناسنهدر (حوالت الدين على زيد اى سلمت قواله كيچراك ايوننك اسمى در
مساكين جماعتى دريا يقاسنه بنا ايلرلر هركمنى كورسهلر دريادين صو آلوب
صوغاررلر حسبة الله اوچون اما مونده مطلق يريوزى معناسنهدر تركمان لغتيدر

كونكل

(حکایت عبدالله انصاری رضی الله تعالی عنه)

*(کونکلده قالمغای دنیا غمنکدین * آلورسن بهرهٔ اوتکان دمنکدین)* یعنی
آنچلاین کمسنه کونکلنده دنیاقایغوسی یوقدر آنچلاین صبر ایتدکی کمسنه عمرلرندن
فایده آلور *(قایوقلغه میسر بولسه بوحال * اگر آغواچر بلگای آنی بال)* یعنی
مونچلاین حال بربنده‌ده بولسه بلالرینه صبر ایلسه نعمتلرینه شکر ایلسه آنچلاین
بنده اگرچه زهرجامنی اچسه‌ده بال کبی اولور مراد نه قدر بلالرگه اوغراسه طوی
آشی کبی کورر بونی رضالق مقامی دیرلر *(خدانک کنجیدین بولسه بویخشی *
رضا جوقل آنی کورماسمی یخشی)* یعنی بوکلدکی بلاوقضالر خدانک درگاهندن
سکا یخشیلق اوچون کلگاندر بس آننك حکمتندن غافل سن بس رضالق استکان
کمسنه البته اول کلدکی بلالرنی یخشی کورمك کرکدر زیراکه الله تعالی ننك
بنده‌لریغه بلایبرمکی تجربه اوچوندر خصوصا برنك امتکادر شونك اوچون خطاب
تخصیص ایله بیوردی قوله تعالی (ولنبلونکم بشیء من الخوف والجوع ونقص من الاموال
والانفس والثمرات) فی الجمله بلالرگه صبر ایلمك اولو العزم جماعتی ننك
اشی در (حکایت عبدالله انصاری رضی الله عنه) *(غلامی آلدی عبدالله انصار *
دیدی ای قل آتنکنی ایله اظهار)* یعنی حکایتلرده ایمشلر عبدالله انصاری حضرتلری
برقل صاتوب آلدی اول قلغه ایدی ای یکت اسمگ نه ترر دیدی) ایمشلر عبدالله
انصاری مدینه شهری ننك ایردی آتاسی انصاریدن ایردی غایت کونی مسلمان
ایردی واوزی صحابه‌لرنك اولوغندن ایردی غایت بای ایردی (ایمشلر مدینه
جماعتی اچنده اول زمانده عبدالرحمن بن عوفدن بای کمسنه یوق ایردی آندن
قالا عبدالله انصاری ایردی احد سوقشنده شهید اولدی آلتمش اوچ یاشنده
وفات بولدی دیمشلر *(دیدی ای خواجه‌سن قویسنك قایوآت * بنم آتم اوشالدر
ای نکوذات)* یعنی اول قل جواب بیردی ای خواجه‌سن قایواسمنی قویسنك
منم اسمم اولدر دیدی *(دیدی ای قل سوارسن قایسی خوبراق * دیدی سندین
نه تیکسه به‌در ای پاك)* یعنی عبدالله ایدی من سنگا اسم بیررمن لکن قایواسمنی
سوارسن دیدی قل ایدی سن قایواسمنی سووب قویسنك اول اسم مکا لایقدر
*(دیدی قایسی ایر کونکلکده مرغوب * دیدی سن قایسنی بیرسنك اوشال
خوب)* یعنی عبدالله ایدی ای قل قایواسم کونکلکده سوکلیدرمن آنی قویارمن
دیدی قل ایدی سن قایواسمنی سووب قوبسنك اول اسم مکا خوبدر دیدی *(دیدی
ای قل نه درکسبنك وکارنك * دیدی هرقایسی بولسه اختیارنك)* یعنی عبدالله ایدی
ای قل نه تورلوك کسب ونه تورلوك اش بلورمن دیدی قل ایدی سزنك اختیار کرده‌در
نه کسبکا قوشسکز انی اشلامیون چارامز بوقدر دیدی *(دیدی باری قیلورسن قای
هنردین * آقزدی اشکین اول قل چشم تردین)* یعنی عبدالله ایدی ای قل سن
نه تورلوك هنر بلورسن دیدی قل بوجوابنی ایشتدی کوزندین یاشلر آقزوب
یغلاب ایدی *(دیدی ای یخشی لرننك شمر یاری * بولورمی قل دیگان ننك

(فقیرلرنی حقیر کورمک بیانی)

اختیاری ❋ یعنی قل ایدی ای ایزگولرننك پادشاهی قل دیدککی کمسنه ننك اختیاری اولماس خواجه سی نه یرگا امر ایلسه بوین سونمای چاره سی یوقدر ❋ اگر امر ایلسنك هر قایسی یوزگه * نه در چاره بوین سونماقدین اوزگه ❋ یعنی سن بزلرگا هر قایو کسب وحرکت ایلرگا بیورسنك بز بنده ننك چاره سی یوقدر سن قوشقان اشنی یرینه کلتورماین دیدی *(اشتدی خواجه اول قل ننك سوزینی * یقلدی یرگه اوردی اوز اوزونی)* یعنی عبدالله بو سوزنی ایشتدی سوزی ننك قایو طرفدن ایتدکنی بلدی موندین صونك اوز اوزونی یرگه آتوب هوش سز بولدی ❋ یقاسون چاك ایتوب دیر ایردی آنده * ای عبدالله که کوردنك فعل بنده ❋ یعنی عبدالله هوش سز اولوب یقاسون یرتوب یقلدی شول زمانده اوزینه اوزی ایتور ایردی ای عبدالله مسکین کوردکمی بنده چیلك فعلنی حقیقة خداغه بنده اولدقی کمسنه بو قاراقلدین عبرت آلمق کرکدیر ایردی نتاکه بیوردی *(اوزگنی سال خداغه جزء وکلدین * طریق بنده لك اوگران بو قلدین)* یعنی ای عبدالله سن اوزگنی کچکنه ایلب خدانك امرینه بوین سونغل نتاکه بو قلدین عبرت الدنك دیدی وکنه بنده لك یولونده قاعده وقانون بو قاراقلدین اوکران دیدی (ایمشلر عبدالله انصاری قلنی آزاد ایلدی عزلتلکنی اختیار ایلدی بارچه مالنی مسکینلرکه صرف ایلدی (فقیرلرنی حقیر کورمك بیانی)❋ کیل ای ناظر مسلمان بولسه هر یار * نظر قیلمه حقارت برله زنهار)* یعنی ای آنچلاین توغری کوز ایله باقوب عبرت آلغوچی کمسنه زنهار مسلمان اولغان کمسنه که مسخره کوزنك ایله قارامغل یعنی مسلمان اوغلندین حقارت ومسخره ایلمکل *(فقیرنی بلماکم دنیا ایلی دین * حدیثی فخری پیغمبر تلیدین)* یعنی سن فقیرلرنی دنیاده زبون کاردیو مسخره ایلمکل وآنلاردن کولماکل زیراکه فقیرلر حقنده پیغمبرمز تلندن حدیث کلدی بیله دیو *(دیدی الفقر فخری یعنی اول شاه * نچون آرتق کورارسن حشمت وجاه)* یعنی پیغمبرمز فقیرلر حقنده ایدی فقیرلك منم مقتاناچاق هنریمدر دیدی آنداغ بولسه فقیرلرنی نه اوچون آرتغه قویوب اعتبار ایله مزسن ای آنچلاین عسکر ومرتبه ایاسی کمسنه دیمکدر حشمت دیدکی عسکر معناسنه در جاه مرتبه ایاسی معناسنه درمناداسی محذوفلر ❋(عملدر یخشی قللارننك کمالی * ورع در حشمت وجاه وجلالی)* یعنی یخشی قللارننك کاملکی عمل صالح برله در ودخی پرهیزلك ایلمك الله تعالی ننك آچیغنی سوندرر آنداغ بولسه فقیرلرکه تکبرلك ایلمکل *(ایماس دنیاسی بولغان برله محبوب * حساب آخرت کم بولغانی خوب)* یعنی دنیاسی آرتقلق ودخی مال ومنال کوبلکی الله تعالی قاشنده سوکلیك اولماغه دلیلدکلدر بلکه تقوی لکدر زیراکه فقیر اولدقی کمسنه ننك آخرت یورطنده حسابی از بولور *(اکربه بولسه بولغان برله مالی * که قارون بولغای ایردی اهل مالی)* یعنی مال کوبلکی برله ایزکولردن بولسه ایردی قارون لعین اهل مالدن

اولوب خداغه یقین بولور ایردی *(قواندی نچه کون دنیا اوییغه *بباردی مالی برله یر قوییغه)* یعنی اول قارون لعین بر نچه زمان دنیا سراینده قواندی آخری برکون ایتدی عزوجل اول لعین نی مالی برله یر قوییننه یباردی قر بندن یراق بولوب کافرلاردن بولدی *(اگر دنیاسی یوقدان بولسه ایر خوار * محمد که بلال اولماس ایدی یار)* یعنی دنیا مالی ومنالی یوقلقدن کشی خور بولسه ایدی پیغمبرمز محمد علیه السلام غه بلال حبشی یولداش اولماس ایردی بس بلندیکه اوزینه یقین لق مال برله دگلدر نچه مال ایالری خدادین یراق اولدیلار ونچه فقیرلر اوزینه عاشق بولوب دیوانه بولدیلار *(محمدکم نبی لرگه ایدی تاج * عطاقیلدی خدا اول کیچه معراج)* یعنی پیغمبر علیه السلام بارچه پیغمبرننک باشچیسی ایردی کونلرده برکون ایتدی عزوجل اول سید که معراج تونینی عطاقیلدی دورتنچی کوککه ایرشدی *(مقام سدره گه یتدی اوینك * بلال نعلین صوتی کلدی آننك)* یعنی پیغمبرمز علیه السلام معراج تونینده سدرة المنتهی گه ایردی تون یارمی ایردی بلال رضی الله عنه طهارت تورزوب مسجد که چقدی شول زمانده پیغمبرمز سدرة المنتهی یغاچی توبنده ایردی آنگسزدن قولاقنه بر آواز کلدی یر یوزی سلکنور ایردی ایدیکه یا قرنداشم جبرائیل نه حال بولدی کوك یوزی ویر یوزی سلکنور دیدی جبرائیل علیه السلام ایدی ای محمد بلال مسجد که بارغه چقدی آننك باشماق آوازی دور دیدی یرلر آننك تقوی لقی هیبتندن قالتورار وکوك آننك عشقندن تحرك ایلر دیدی پیغمبرمز ایدی بلال نی کورر ایردم دیدی کوك قپوغنی آچدی پیغمبرمز اوزکوزی برله بلال ننك مسجد که باردقنی قاراب توردی بلال مسجد که بارب یتکانچی یر قالتراب توردی حال بوکم بلال دنیاده فقیر کمسنه ایردی تقوی پارسا ایردی صحابه لر آراسنده کشف قلوب ایردی (ایمشلر برکون عمر رضی الله عنه ایونده یومرقه آلدی یومرقه ننك آغنی اوز آلدینه پشوردی وهم صاروسنی اوز آلدینه پشروب آشادی مسجد که باردی تون یارمی ایردی کوردیکه مسجد اچنك بلال اولتورر عمر رضی الله عنه سلام بیردی بلال رضی الله عنه آننك سلامنی آلمادی عمر رضی الله عنه ایدی نه اوچون علیك آلمادنك بلال ایدی کوکلنکنك کفرلك علامتی کورینه در دیدی عمر رضی الله عنه ایدی حاشالله بونه حالدر دیدی ایکی تزی ایله چوکب بلال قارشوسنه اولتوردی ایدی یاولی النعمة بزلرده کفرلك علامتی بولسه آندین قلاوز اولوب آندین بزنی چقارغل دیدی بلال ایدی یا عمر پیغمبرمز عمرنده ایکی تورلوك نعمتنی بربولی یمادی وآنی اشلمکه قصد ایلمدی اوزکه معلوم در سن بوتونده یومرقه نی ایکی تورلوك ایلدك بوی آرتندن برنی بیدك کافی دگلمی در بر تورلکنی یبب قناعت ایلاسنك دیدی شول اجلدن کونکل دائره گنك مناس گیزدی کونکلنکدن ایتدنك ایرته برله هم موندا غ نعمت نی بیاالم دیدنك عمر رضی الله عنه صدقت یابلال دیب مسجد دن چقب

آشاغاننی قوصدی وطهارتنی کیری قایتارب ینه بلاله کلدی سلام بیردی بلال
وعلیك آلدی *(بلا وفاقه غه صبر ایتکان انسان * دیانت ملکی در اول مرد
مینان)* یعنی بلالرگه وآچلقلارغه صبر ایلامك دین ملکی ننك کامل لکی درای
بلکلو آدم اوغلی *(اگر چندیکه بولسنك بی بضاعت * سلیمان سن اگر قیلسنك
قناعت)* یعنی اگر چندیکه دنیایوزنك هیچ نرسه گه بولماساده قناعت ایلاسنك سلیمان
پیغمبر کبی بای اولورسن زیرا که بایلق قناعتك در *(قناعتدر کوگللارننك صفاسی *
قناعت بارچه علت ننك دواسی)* یعنی قناعت ایلامك کوگللارننگ صافلغیدر دخی قناعت
ایلمك بارچه کوگلز همتیننك داروبدر *(قناعت کم طبیب هر کسلدر * قناعت اهلیکا
آغوعسل در)* یعنی قناعت ایلمك هر یالغاولقننگ داروی در ودخی قناعت ایلمك زهرلی
نرسه لرگه بال کبی در *(براوننك حکمی یتسه شرقدین غرب * براوننك باشیغه
موری قیلور حرب)* یعنی بر کمسنه شاه اولوب مشرقدن مغربکا حکمی یورسه
وبری زبون بولوب قرمسقه آننك ایله صوقش ایلاسه آنکا غالب اولمسه *(اجل
جلادی کوکسین ایلاکاج چاك * بولور هر ایکلاسی کورمکاندك)* یعنی بوایکی
کمسنه ننك کوکراکلارنی اجل جلادی یارسه مراد عزرائیل علیه السلام جانلرنی آلسه
هر ایکسی کورمکان تیك اولورلر شاه اولدقی کمسنه سی شاه اولدقنی کورمکان
کبی اولور وبر قرمسقه صوغشنی کورمکاندیك اولور هر ایکسی بر تینك قاراتوفراق
بولور اصلا فرقی اولمز *(براوننك نقره وتلاسی مل مل * براو کورکانی یوق
عمرنده بر پل)* یعنی بر بنده سی ننك کموشی وتنکه سی طولو اولسه وبر اوننك
عمرنك بر آقچه کورگانی بولمسه یعنی هیچ نرسه سی بولمسه *(مونی مفلس دیمه تا کلا
آنی بای * بولور هر قایسی غه زیر لحد جای)* یعنی بو عمرنك آقچه کوره کان کمسنه نی
قیامت کوننده یارلی بولور دیما کل ودخی اول کموش تنکه سی کوب کمسنه نی بای
بولور دیما کل زیرا که دنیا ماللری معلوم دگلدر آننك اوچون هر ایکسی لحد آستوندا
قالورلر *(براو اوتکاردی عمرین عیش ایله فاش * براو قایغاننی یوف آغزی تولا
آش)* یعنی بر بنده سی عمرین راحتلیك وکیگللیك ایله اوتکاردی وبر بنده سی
عمرنده آغزی تولونچه آش بیمادی فقیر اولدی *(اجل جان آچیغن کورساتکاچ
اندك * بولور هر ایکلاسی کورمکاندك)* یعنی بوایکسی اجل شرابنی اچسه لر هر
ایکسی بر داك قرا توفراق اولور تربتلرندن فرق ایلاب بولمزدر *(براوده
بولسه دایم محنت درد * براوننك کلفتی بولماسه بر کرد)* یعنی بر بنده سنده دایم
محنت توزانی اولسه زحمت ایله عمربن اوتکارسه ودخی بر بنده سنده توزان
قدرنچه مشقت بولمسه اصلا عمرنده زحمت کورمسه *(آلار بولسه اولوم ننك مبتلاسی *
بولور هیچ کورمکاندك ایکلاسی)* یعنی بوایکی کمسنه اولوم زحمتنه مبتلا بولوب
قارایرننك آستنه کرسه لر بوایکی کمسنه باشلارینه اوغرادقی نرسه لرنی کورمگان
کبی اولورلر *(غرض هر قاندای فرزند آدم * بیمه هر گیز اوتار دنیا اوچون غم)*

یعنی

(خيانت دين براق بولوب ديانتلى بولماق بيانى)

يعنى حاصل كلام اى آدم اوغلى هر قايده اولسڭده دنيا اوچون قايغويما گل بلكه
دين قايغوسنى ييگل اوزگنى توزاتمكده بولغل اخلاق ذميمه لردن براق بولوب
قناعت ايلامكنكده بولغل وخداى تعالى ننك هر نه بير گاننه راضى بولغل (خيانتدين
يراق بولوب ديانتلى بولمق بيانى) * كيل اى مؤمن كمال اتسنك ديانت *
كشيكه قيلماغل هرگز خيانت) * يعنى اى آچلاين مؤمن كمال اتسك ديانت ايلامك
تلاسنك اصلا هيج بركشيكه خيانت ايلامكل زيرا كه خيانت ايلمك منافقلق در *(خيانت
كم كيلور قولدين وكوزدين * آياقدين عضو پنهان دين وسوزدين) *يعنى خيانت
تورلكدور بعضى وقتلا خيانت قولدين كلورننه كه برا گوننك نرسه سنى اوغرلامق
يا كه حرام اعضالرنى توتمق تيك ودخى كوز خيانتى اولدر نامحرملر بوزينه قارامق
تيك ودخى آياق خيانتى اولدر نامشروع اورنلرغه بارمق تيك ودخى كونكل خيانتى
اولدر مسلمانلرغه ياوزگمان ايلمك تيك ودخى سوز خيانتى اولدر كه غيبت
ويالغانچيلق ايلمك تيك موندين غيرى هم خيانتلر وار در بارينى ذكر ايلمك
حاجت دگلدر ننا كه بيوردى *(مونى بيلكاى جميع آدمى زاد * ايماس حاجت كه بر بر
ايلاسام ياد) * يعنى خيانت ننك تورلوك تورلوك اعضالردين اولدقنى بارچه آدم
اوغلانلرى اوزلرى بلورلر آننك بارچه سنى بيان ايلمك حاجت دگلدر هر كشيكه
ظاهردر *(خيانت كم ابرر پيدا كوڭلدين * مونى آڭلا ديانت برله قولدين) * يعنى
خيانت ننك اولوغى كوڭلدر مونى سن آڭلاغل زنهار دين حقى اوچون ايتورم بو كوكل
خيانتنى قيلماغيل آنى بيان ايلاب بيورديكه *(نه كم توشسه كوكلكه يا كوزنكا * روا
كورمسنك اول اشنى اوزگه) * يعنى كوڭل خيانتى اولدركه بر نرسه كوزگه
كورنسه يا كوڭلگه توشسه اول كوردكى وتوشدكى فرضا اوزگه كلسه اوزوڭ روا
كورمسنك *(روا كورسنك مسلمانيغه آنى * مونى ديرلر خيانت ننك يمانى) * يعنى
اوزگه روا كورمكان نرسه نى بر مسلمان ننك باشنه كلدكنى روا كورسنك وشاد لنسنك
بو خيانت ننك اولوغى ويمانيدر *(قايو اشكا رضا بولسنك كوڭلدا * اگرچه قيلمسنك
بولدڭ اوبولده) * يعنى بر اشكا كوڭلنك رضا بولسه آنى سوسه اگرچه اول اشنى
سن قيلماسڭ اول بولده بولورسن مثلا خيانت ايلمك قولڭدين كلماسه اما خيانت
اهلنى سوسنك خيانت اهلندن بولورسن شوننك اوچون كوب مسلمانلر كافر اوتديلر
كفر اهلنى سوگانى اوچون وكوب كافرلر مسلمان بولوب اوتديلر مسلماننى سوكانى
اوچون (سؤال) اش آنداغ بولسه نه اوچون موسى عليه السلام بلغم باغورگه كفرلك
ايله دعا ايلدى حال بوكه موسى عليه السلام كفرلكگه رضا بولدى جواب اولدركه
موسى عليه السلام شريعتنده ضرر تيكركان كشيكه كفرلك ايله دعا ايلمك مباح ايردى
زيرا كه بلغم باغور اوّل موسى عليه السلامغه دعا ايلدى موسى عليه السلامننك ضررى
يوق ايردى موسى عليه السلام آننك دعاسى ايله قرق يل تيه يازوسنده يوردى موسى
عليه السلامغه ضررى كلدى شوننك اوچون دعا ايلدى شريعتنده مباح بولدقيچون

نتاك كه يعقوب عليه السلام شريعتنده آزاد كشى قلمن ديو اقرار ايلسه ساتمقلرى
روا ايردى نتاك كه آدم صفى الله شريعتنده قرنداشنى آلدقى كبى وادريس
عليه السلام شريعتنده ز كوتدن آرتقان مالنى اوتقه ياقماق كبى سؤال موسى
عليه السلام بلغم باغور دعاسى اير كاننى قايدين بلدى جبرائيل عليه السلام بلدردى
سؤال بلغم باغور دعا قيلدقنى جبرائيل موسى عليه السلام غه ايتوب نمام بولدى
زيرا كه نماملق حرام بولسه جبرائيل فاسق بولدى حاشا لله جبرائيل فاسق
اولماقدن (جواب) اولدر كه جبرائيلننك موسى غه ايتماكى نماملق دكلدر
بلكه ايذى عزوجلننك بيورغاننى ايتماكيدر زيرا كه ايذى عزوجل كه موسى
عليه السلام دعا ايلدى يارب بگانه حال اوغرادى بوحكم اوزگدين مى ياكه
عوارضلردن بر عارض ايلانمى ايذى عزوجل دعاسنى قبول ايلدى زيرا كه
پيغمبر دعاسى مردود اولماقى غالبا حرامدر الله تعالى جبرائيل كه بلدردى شونى
موسى عليه السلام غه ايدى سؤال ايذى عزوجلننك اوزى ننك ايتماكى نميمه لك
دكلمى جواب خداى تعالى ننك قيلدقى فعلندن وسوزلدكى سوزندن سؤال يوقدر
آننك حكمتنى تيكشرمك بنده لركه حرامدر سؤال موسى عليه السلامنى نه اوچون
كليم الله ديدى حال بوكه ايذى عزوجل اوزى ننك قدرت تيلى ايله ايتمادى جبرائيل
آرتندن ايتدردى آنداغ بولسه موسىنى كليم الله ديماكلرى يالغان بولدى جواب
اولدر الله تعالى ننك سوزلشمكى كلى دگلدر گاه وقتده سوزلاشور ايردى وگاه وقتده
جبرائيل آرتندن ايتور ايردى وجواب ديگر اولدر موسى عليه السلام ننك
سوزلشماكى طورطاغنده ايردى باشقه اورنلرده سوزلاشمك حرام بولدى
❊ ايرر عصيان رضاسى چونكه عصيان ❊ رضاى كفردر كفراى مسلمان ❊ يعنى
گناهدر غيرى كشى ننك گناهنه رضا بولمق وبرا گوننك كفر ايكينه رضا بولمق
كفرلكدر اى مؤمن كمسنه ممكن قدرى سقلانغيل ❊ مسلمان اوغلنى كورسنك
كوزگديك ❊ ضررده نفعده بلسنك اوزگديك) ❊ يعنى بارچه مسلمان اوغلانلرنى
كوزنك نورى كبى كورسنك فايدهوضررده اوزك كبى كورسنك مسلمانلرغه بلا
وقضا كلدكنده قايغورسنك وراحتلك كلكاننده سونسنك ❊ (قايو قل ننك مونگديك
بولسه حالى ❊ بودر بى شك مسلمانلق كمالى) ❊ يعنى قايو بنده ننك يوقاريده ايتلكان
حال كبى حالى بولسه آندين مراد مسلمانلرغه بلا كلكنده قايغورسه وراحتليك
كلگانده سونسه مسلمانلقننك علامتى اولدر (ايمشلر براگو مسلمان قرداشنه
بلاوقضا كلدكنده سونسه تحقيق عندالله كافردر زيرا كه مسلمان قرنداشندن اولسه
ايردى البته مسلمان قرداشى اوچون قايغورر ايردى آنداغ اولسه همان عندالله كافر
بولوب (انما المؤمنون اخوة فاصلحوا بين اخويكم) آيتندن چقدى زيرا كه
مسلمان قرنداشكا اصلاح اولدر بر برنه كونى الك ايلمك ومشقت حالنده كويونمك
وراحتلك كلكاننده سونمك وايگرى يولغه بارسه كوندرمك زيرا كه مسلمانلر كنفس

واحده‌در (ما خلقکم ولا بعثکم الا کنفس واحدة) دیدکی بوکا اشعاردر تأمل ایلیه‌سن *(اگرچندیکه بولسه شبهۀ کم * روا کورسنک آنی اوز نفسنکا هم)* یعنی برکجراك زیان کلسه‌اول زیاننی اوزکا کلگانده اول اشنی سومسنک *(روا کورمه مسلمانیغه زنهار * اگر بلسنک بنا گاه ایله اظهار)* یعنی اوزکا روا کورمگان نرسه‌نی مسلمان قرنداشکا روا کورمگل اگر بو روا کورمگان نرسه‌نك مسلمان قرنداشیکا کلورنی بلسنك اظهار ایلگل *(خصوصا بیرمگل تقوالك ایرکا * مغیلان سپما گل ریحانلی یرگه)* یعنی خصوصا اول اشنی آنچلاین کمسنه‌گه روا کورمگل اگر اول کمسنه تقوا وصوفی کمسنه اولسه زیرا که روا کورمکنك ریحان سپا کلی یرگه تیگانك اورلقنی ساچمق کبی در آنداغ اولسه تقوا اهلنه بلاوقضا کلدکنه سونما گل *(تقی‌ننك کوکسیدر دار الصیانت * صیانت خانه‌گه قیلمه‌خیانت)* یعنی زیرا تقوی اهلی‌ننك کوکرا گی حراملردن ساقلانمق بورطی در آنداغ اولسه حراملردن سقلانغوچی بورطنه خیانت ایلمگل واهل تقوا گه یاوز گمان ایلمگل باشینه بلاوقضا کلدکنه سونما گل بلکه همیشه آننك اوچون غم‌ده بولغیل (دار الصیانة المحفوظ من المحرمات والمنهیات) معناسنه‌در *(اگر تابلسه نعمت آلدیغه ساچ * وگر بولمسه آغزنك عذر اوچون آچ)* یعنی عادت اولدرکه مسلمان بولغان قردشلرنی کونکلکا دوست توتوب ایوگه کلدکنده نعمتنك بولسه آلدینه قویغل اگر نعمتنك بولماسه تلنك برله عذرلر ایلمکده بولوب آچق یوزنك برله تورغل *(اگر منك خلطه بیرسنک خلطی کوب زر * سنکا آندین نچوك سودای برادر)* یعنی احسان ایدب براگوکا منك قالطه آلطون بیرسنك حال آنکه منك قالطه آلطوننك حراملردن مختلط اولوب کسب ایلامش بولسنك سنکا آندین ثواب وفائده یوقدر خلطه لفظی‌ننك اوّلکسی بر نرسه‌در کیکچی لرنك اورمانده یور گوچیلری بیل باولارینه کوندن تکوب تاغارلار اچنك اوزینه محتاج بولغان نرسه‌لرنی صالورلار اوت تاشی وچاقمه وکوکرت تاشی تیك بلغاریورطنده قالطه دیرلر اما سمرقند جمیل‌ده خلطه دیرلر خاء معجمه ایله او قولور ایکنچیسی مخلوط معناسنه‌در عربی‌در *(اگر بیرسنک اریغ دین قطرۀ آب * ایرور چندان ثواب ای گوهری ناب)* یعنی بر مسلمان قرنداشکه کچکنه یلغه‌دن بر تامچی صو آلوب اچرسنک سنکا یوز قالطه حرام التون تنکه بیرگانکدین ایزگودر *(کشیگه بیرسه کم مالی حرامی * امید ایتسه ثواب اول مردعامی)* یعنی براگوکه حرام آلتوننی صدقه بیریب اول بیرگان صدقه سندن ثواب امید ایلسه اول ظالم ایرر *(بولور کافر امید ایتکان اول انسان * بلوب آلوب دعا قیلغان هم اول آن)* یعنی اول مالنی صدقه بیریب ثواب امید ایلدکی ودخی اول حرام مالنی بلوب دعا قیلوب آلغوچیسی هر ایکلسی ده کافر اولورلار زیرا که حرام ایردکنی بلوب اشلدیلر *(خیانت‌ننك بری کم بولدی موصوف * بلوب قیلماسه هرکم امر معروف)* یعنی

خیانت‌نڭ بر تورلکی معلوم اولسون براگو عالم اولوب ایرگو یولغه بنده‌لرنی بیورماسه ❊(وگر نهی ایتمسه منکر ایشینی ❊ خیانت‌لك دیکل آنداغ کشینی)❊ یعنی اول عالم اولدقی کمسنه یاوز اشلردن آدمیلرنی منع ایلمسه موڭلاین عالم‌نی خیانت اهلی دیوبلگل موندین اولوغ خیانت یوقدر ❊(براویول بلماین یوزلنسه چولکا ❊ بلب گرسالمسڭ سن یخشی یولغه)❊ یعنی بر کمسنه یول بلماین یپانلارغه بارسه سن آنڭ خطا بارغاننی بلب یول اوگراتمای تورسنك آندین مراد براگو عالم اولوب نادان کمسنه‌نڭ بوزوق بولغه کتدکنی بلب امر معروف ونهی منکر ایلمسه ❊(قایوانصاف ایرر قایسی دیانت ❊ ایرر آنداغ اولوغ بخل وخیانت)❊ یعنی آنچلاین یول بلدکی کمسنه بلمکان کمسنه‌گه یول کورکازمسه بونه انصاف وبونه‌دین ترور زیراکه البته دین‌قرنداشی اول عاجزنی توغری یولغه‌اوگراتور ایردی آنداغ اولسه موندین اولوغ صارانلق وخیانت یوقدر ❊(اگر آلدڭده‌طفلی بولسه ناکاه ❊ ینار اوتقه توشاربن بلسڭ آگاه)❊ یعنی براگوننك کوز آلدننك بر نارسیده اوغلان‌نڭ اوتقه توشکانن کورسه آنڭ یقلغانن قاراب تورسه ❊(اوزاتمس بولسل آگا دست الطاف ❊ نچوك بولغای برادرلکده انصاف)❊ یعنی اوتقه کردکی نارسیده اوغلانغه رحیم وشفقت قولکنی صونوب اول بالانی اوتدین آلماسنك موڭلاین کمسنه دین قرنداشی دکلدر شوڭلاین بر نادان بلماین‌حرام اشلرکا اقدام ایلامکنی کورسڭ سن‌عالم اولوب اول نادانغه بوزوق‌یولدین خبر بیرمسڭ موندا‌غ اولوغ خیانت یوقدر ❊(جمیع بندهٔ مؤمن‌سراسر ❊ ایررمزبربر مزگه برادر)❊ یعنی زیراکه بارچه مسلمان‌جماعتی بربرینه قرنداشلردربس قرنداش بولسه بربرینه شفقت ایلمك کرك شفقت اولدر عالم‌لر علم‌لکنده جومارد اولوب بلمکانلرکا صرف ایلایه‌لروبایلار فقیر فقرابه صدقه ایلیه‌لر ❊(براوچقسه طریق آخرتدین ❊ اوکورسه یوز مقام مغفرتدین)❊ یعنی برنادان کمسنه یول بلماین آخرت یولندن چقب بوزوق‌یولنك یورسه ودخی الله تعالی نه‌تورلوك سبب ایله گناهلارندین یارلقامق ادابنی بلماسه ❊(اگرکورسانمسه یول کورکان انسان ❊ بخیل‌لك موندین اوتماس ای مسلمان)❊ یعنی اول نادانغه بلدکی عالم‌توغری یولنی کورساتماسه صارانلق وخیانت بوعالمده‌آیرق دکلدر ❊(سن آیغان صوگره توزبولماسه‌حالی ❊اوزی‌نڭ بوینیغه قالغای وبالی)❊ یعنی سن‌عالم‌اولوب اول نادانغه یولنی کورگازکاندین صونك‌اول نادان‌توغری یولغه کرمسه گناه سننك قالمادی بلکه‌اوز بویننك قالدی قوله تعالی (وماعلینا الاالبلاغ المبین) ❊(آچیدرسن برادرلیکنی بابن ❊ تابب سن‌امر معروف‌ننك ثوابن)❊ یعنی قرنداشلرکا قرنداشلك ایشکنی آچمنك ودخی امر معروف‌نڭ ثوابنی بلسڭ ❊(اگرکلماسه قولڭدین یاتلڭدین ❊ یمان‌بلگل اول اشنی جان دلڭدین)❊ یعنی اول بوزوق اشنی اشلگان کمسنه‌کامنع ایلمك قولڭدین کلمسه زیراکه قول برله‌طیماق مفتی وقاضی‌لارغه‌در آنداغ اولماسنك تلنك برله‌نهی

ایلمکل زیرا که تل ایله نهی ایلمك توبان مرتبه‌لی عالملرگه در عالمك اولمسڭ زنهار اول بوزق اشنی کوڭل وجانڭ ایله دشمان توتوب اول مجلسك اولسڭ اندین چقغل

﴿خلایقدن رنجو واغرلقنی تحمل قیلمق بیانی﴾

*(کیل ای انسان اکر بولسڭ چین ایردیك * آغرلق بیشه قیل دنیاده یردیك)* یعنی ای آنچلاین آدمی حقیقة الله یولنده اولغوچی بنده بولسنك آغر صبرلی بولغل دنیاده یر کبی نتاك که یرننك اوستنده تورلوك نرسه واردر ایزگو ویاوزدن خسیس‌دن ونفیس‌دن بارچه سنی یوکلاب ترر سن هم آننك خلقنی خلقلانغل نتاك که بیوردی *(اکر تبسه سنی هر قایسی موجود * زیان ایتمه تقی تیکور آ ڭا سود)* یعنی سنی مثلا هرجان ایالری آیاقلاری آستونه صالب تبکلاسه‌ارده هیچ برسینه زیان ایتمکل بلکه قولڭدین کلسه هر برسینه فایده تیکور گل نتاك که یرننك استونده بارچه خلایقلار تیزاك وبول ایدرلر آنلارنڭ چرکین نرسه‌لرنی صالغانلارینه یرغارلانماین آنلارغه اوستورب تورلوك تورلوك نعمتلر ویرر *(یورا کنك قیلسه‌لار آهن ایله چاك * چقار آلدیغه تورلوك نعمت پاك)* یعنی خلایقلار سننك یوراککنی تیمر ایله یارسه‌لارده وتورلوك تورلوك جفالار ایلسه‌لرده انلارننك قارشولارینه تورلوك نعمتلر کنی قویب قیلغان جفالارینه کینه توتماغل *(اگرچه عالمه سندین تیگار نفع * اوزڭدین قیلماغل توفراق آتن رفع)* یعنی سن مثلا بارچه دنیا خلقنه فایده تیکرسڭده اوزڭدین توفراق اسمنی وفقیرلکنی کوتارمکل وتکبرلك ایلمکل *(آتانك یردرسننك یردیك قیلق قیل * یمانلق ایلاگانکا یخشیلق قیل)* یعنی سنڭ اسمڭ یا که آتانك آدم علیه السلام توفراقدر آنداغ بولسه یر کبی خلقلی بولغل نه کم آدمیلر سڭا یمانلق ایلسه‌لر آنلارغه ایزگولك ایلمکل دیمکدر *(کشی تاش اورسه باشه‌ای خجسته * کولب باقغل یوزیگا مثل پسته)* یعنی براگو آچوا یله باشڭا تاش ایله اورسه ای آنچلاین مبارك کمسنه اورغان کمسنه ننك یوزینه ایلنوب کولب باقغل نتاك که چیکلاوكنڭ باشینه تاش ایله اوررلر یارولب کولدوکی کبی ترر اچندا کی توشنی بیر رسنده هم اهل جفاغه تورلوك نعمت‌لرڭنی بیر گل آچق یوزڭ ایله دیمکدر خجسته خاء معجمه‌نڭ ضمه سی ایله مبارك معناسنه‌در پسته معناسی یوقاریده کیچدی *(بوسندورماقغه دل تنك بولمه زنهار * امیدا ولدرکه خوش کورکای خریدار)* یعنی آدمیلر سنڭ باشڭا تاش ایله اورمقلرینه سنوق کونڭلی بولمغل زنهار زیرا که مونچلاین اهل صابردن اولمافڭنی بنده‌لرنی صاتون آلغوچی ایذی عزوجل خوش کورب اوزینه لایق ایلر (ان الله اشتری من المؤمنین انفسهم) دیکان آیت ننك قرینه‌سی ایله *(آیاق آستونده قالدیم دیب دیمه وای * بولور چین کاسه کوب تبکوییسه‌لای)* یعنی سن بو قدر خورلقده قالدیم دیب وای دیما گل نتا که چین آیاقنی کوب تبکان وباسقان بالچقدن یاصارلر نتا که آننك بهاسی خلایق آلدنده کوب اولور آنچلاین

خلایقلرننك کوب جفاسنی کورسك خالق آلدنده عزیز اولورسن لای بالچق
معناسنه‌در ترکمان ایله هندی لغتی آراسنده مشترك لغتدر (ایمشلر چین آیاق
یاصاغوچیلر آق بالچقدن یاصارلر قرق کون نوبت ایله اول بالچقنی ازبیز
برله برگا قوشوب آیاق آستنه صالوب یاصارلر هیچ توقتامزلر آندین صونك
صربی دیکان دارونك صوینه صالورلر آنده یکرمی کون قدری آچب یاتور
آندین چقارب آیاق آستینه صالوب یاصارلر اون کون مقداری متصل آندین
صونك ازبیز ایله قاتشدرب قربی صوینه کنه صالورلر آنده یکرمی کون قدری
ترر آندین صونك چقاریب تورلوك صاوتلر یاصارلر آندین صونك اول
صاوتلرنی اوت اچنه براغورلر اوت اچه اون کون قدری یاندررلر یخشیسی
اوت اچنده توزوك بولور یمانی بوزلور اوت اسلکی صاوتلرنی توفراق طبیعتندن
چقارب قربی داروی طبیعتنه اوررصاف بولور اچنده‌کی نرسه طشندن کورنور
*(اکر دشمان‌غه دوستلق قیلسنك اظهار * باشنك یارغان کشیلرنی دیسنك یار)*
یعنی دشمانلق ایلکوچیلرکا دوستلق ایلکل باشکنی صوغب یارغوچیلرنی یار
یولداش دیو بورگل اصلاکینه دار اولماغل *(رضا ملکیده تمکین ایلکان
ناس * جفا آلماسی تیکسه قاتیغ آلماس)* یعنی الله تعالی نك رضالق ملکنده
اورون آلغوچی کمسه نه قدر بلا وقضالر آلماس تیمری کبی تیکسه آدمیلرکا
قاتیغ اولماسدر حاصل کلام الله تعالی رضالقنی استگوچی کمسه‌لرکا نه قدر بلالر
کلسه‌ده آدمیلرکا قاتی سوزنی ایتماسدر بلکه آچق یوزی ایله تورلوك نعمتلرنی
کلتورر آلماس لفظی‌ننك اوّلکسی برمشهور تیمرننك اسمیدر قاتی نرسه‌لرنی
کیسار ایکنچیسی فعل نفیدر بمعنی لایأخذدر هرایکسی ترکیدر (ایمشلر آلماس
تیمرنی آدمیلر صنعت ایلمزلر بلکه ایزی عز وجل نك اوز قدرتی ایله یراتلدی
غیری تیمرلرنی آدم اوغلانلری بالچقدن قایناتوب تیمر ایلررلر (بعضیلر
ایمشلر بالچقدن اولغان تیمردن یتمش کره قایناتوب آلماس ایدرلر بو سوز
غیر اصح‌در بلکه بعض تاغلرده کوبدر خصوصا چین ماچین طاغلرنده کوبدر
ودیار بکرده هم باردر ومکه ومدینه شهرلری‌ننك طاغلرنده هم باردر جارالله
العلامة (وانزلنا الحدید فیه باس شدید) دیدکی آیتده آلماسنی توتدی
باشقه‌لرنی توتمادی (ایمشلر بوتیمرننك سائر معدنیات ذائبه‌ننك پیدا اولماقی
اولدرنه‌که یر آستونده اولغوچی یوللر ودخانلر حبس اولوب یردن چقار قار
تابماسه‌لر اوزلری چوق اولماین نوع ارضه اختلاط ایلسه‌لر کم وکیفیتده
مختلف اولسه‌لر اجسام ارضیه‌لر آندین اولور توز وکوك فاراز ونیشاتور
کبیلر چنانکه دخان ایله بخار بربرینه قاتشوب وبواچی نرسه‌ننك برسی‌ننك
طبیعتی قاتوشور بولسه آلتون کموش وتیمر کبیلر آندین اولور ودخی
اول آچی نرسه‌ننك ایکسی یا اوچوسی دخان ایله بخار مختلط اولسه آلماس

تیمری آندین اولور بونلرده صورت نوعیت اولور اما نشونما حرکت ارادیه ایله
دکلدر بو آراده کوب عجایبلر واردر حکما کتابلارنده مشحوندر) ایمشلر
الماس تیمری قارا قورغاشوننی کیسمز غیری قتی نرسهلرنی کیسار کیسمکاننه
سبب اولدر تکبرلك ایلدی دیرلر زیرا الماس دنیاده بن اوتکون من دیب تفاخر
ایلدی شوننك اوچون الله تعالی بونی کیسمزلك ایله مبتلا ایلدی بو سوز نفس امرده
حق بولسهده باطنی یالغاندر وکیسمکاننه حکمت اولدر زیرا قارا قورغاشوننك
بخار غالبدر آلماسده خصوصت غالبدر خصوصت بخاردان مهروبدر زیرا قارا
قورغاشونده صو غالبدر آلماسده اوت غالبدر صو اوتقه غالبدر * دیمس آسیب
آنی خلق اورسه آسیب * ویا محنت جبالی یاتسه باسیب) * یعنی بر صابر بندهسی
خلایقلر طاغانغه آصوب قیناسهلرده واورسهلرده آنی بلا وقضا کلدی دیماسدر
ودخی قل بندهننك اوستونه محنت وقضا تاغاری باسیب یاتسهلرده بلا وقضا
کلدی دیماسدر همیشه رضا بولوب اورغان کشیلرکا انعام واحسان ایلرکینه
توتماسدر آسیب لفظیننك اوّلکسی بلا وفتنه معناسنهدر فارسیدر ایکنچیسی صلب
وآصلق معناسنهدر ترکیدر محنت جبالی ایله جفا آلماسیننك اضافهسی لجین الماء
قبیلندندر تأمل اهلنه مخفی دکلدر *(جهالت اهلی قیلمش کینهدرکین * قچان
درکین بولورکم بولسه درکین) * یعنی بو کینهدارلق اچنغ اولتورمقلقنی قیلغوچی
من البته جهل مرکب اولسه کرکدر زیرا که الله تعالی دین مقصودینه ایرشما کنی استکان
کمسنه البته کینه دارلق ایلامسدر درکین لفظیننك اوّلکسی تحت معناسنهدر
سمرقند خلقی ایله عثمانیه خلقیننك لغتیدر ایکنچیسی ایکی لفتدن مرکبدر درك
عربی در ادراك معناسنهدر نون ترکیدر جار مجرور اولغوچیسیننك مضاف الیهسی
اورننه قایم مقام اولغوچیسیدر معناسی عربچه بمعنی الادراك المقصوده در اوچنچیسی
کاف عربینك کسری ایله ستر العداوة فی القلب عربی ایله عجم آراسنده مشترك
لغتدر (فالمعنی الحاصل ان صاحب الکین لایجد رضاء الله تعلی) معناسنهدر تأمل
*(اکر راضی بیسه مثل ضربهٔ ید * دعانی هرگز آنکا قیلمغای بد) * یعنی بر
رضالق مقامنغ تورغان کمسنهنی منك مرتبه یاوزلق ایله اورسهلرده آنلرننك اورمقنغ
زحمتلر ییسهده اول مضروب ضاربلرگه یاوز دعا ایلامسدر اگر دعا ایلاسه
ضاربلرگه فایدهلی دعا ایلر *(ضررغه راضی هرگز بولماس اکمل * هدایت برله
توفیقن تیلار بل) * یعنی جفا کوردکی من اهل جفالرغه یعنی جفا ایلاگوچیلرننك
ضررینه راضی بولمز اگر کامل رضالق مقامنده بولسه بلکه جفا ایلاگوچیلرکا
توفیق وهدایت ایله دعا ایلر *(سونرکین گردی دین حالت جمالی * کنار گردین
کرك کردین کمالی) * یعنی ای عزیز کمسنه آنکلاکه علم حالدن اولغان مرتبه
ایاسی کینه توزانندن بریدر آنداغ بولسه کینه توزاننی کوکلدن کنار گل کینه
ایلمگل اکر سن دینده کامل بولماقنی تلاسنك گرد لفظیننك اوّلکسی توزان

(حكايت پيغمبر عليه الصلوت والسلامننك مبارك تشى ننك بيانى)

معناسنه‌در ايكنچسى ايكى لغتدن مركبدر گرا كر معناسنه‌در دين معناسى ظاهردر
(هى طريقة موضوعة بوضع الهى على نبى من انبيائه) *حكايت پيغمبر عليه السلامننك
مبارك تشى ننك بيانيدر* *(احد طغنده پيغمبر تشينى * شهيد ايتدى ينه يتمش
كشى نى)* يعنى احد صوغشنده پيغمبرمز عليه السلام تشينى تاش ايله كافرلر
آتوب توشرديلر كنه اول سوغشده يتمش اولوغ صحابه لر شهيد اولديلر حمزه
ايله عباس حضرتلرى آنده شهيد بولديلر احد صوغشى ننك قصه‌سى مشهوردر اما
احد برطاغ نگ اسميدر حجاز برى ننك اسكندريه اطرافنده مكه‌دن توه اذاقى
ايله توقز كونلك يولدر *(عجب كون توشدى مؤمنلر باشيغه * عمر كلدى پيغمبرنگ
قاشيغه)* يعنى اول احد صوغشنده مؤمنلركا عجب آغرلق كلدى زيراكه اول
اول صوغشده كافرلر كوب ايردى شول زمانده حضرت عمر سرعسكر ايردى على
حضرتلرى ايوده يوق ايردى عمر كافرلركا غالب اوله آلماين پيغمبرمز محمد
مصطفى صلى الله تعالى عليه وسلم ننك قاتينه كلدى، بيله ديو *(ديدى يغلاب
اياسلطان ابرار * دعا قيلغل قريلسون بارچه كفار)* يعنى عمر رضى الله عنه رسول
حضرتنه يغلاب ايديكه يارسول الله بوكافرلركا دعا ايلاگل بر يولى قريلسونلر
ديدى پيغمبر عليه السلام عمرننك سوزينه رضا بولمدى بلكه خير دعا ايلدى
*(وليكن قيلمادى اول دعوت بد * هدايتكه دعا قيلدى محمد)* يعنى محمد عليه
السلام يامان دعا ايلمدى بلكه اول كافرلركا توغرى يول اوزرينه دعا ايلدى
يارب بوكافرلركا اسلام بولنى روزى قيلغل ديدى مسلمانلرننك مغلوب اولدقنى
بيان ايليوب بيورديكه *(اوشال روزيكه انبوه ايردى كفار * ابوسفيان وخالد
ايردى سالار)* يعنى اول احد صوغشنده كافرلر كوب ايردى ومسلمانلر آزايدى
ابوسفيان ايله خالد كافرلرننك باشچسى ايردى زيراكه اول ايرلر اول زمانده
كافر ايرديلر انبوه كوبلك معناسنه‌در *(اجابت بولدى پيغمبر دعاسى * مسلمان
بولديلر هر ايكلاسى)* يعنى فى الحال پيغمبرننك دعاسى قبول بولدى اول خالد
ايله ابوسفيان مسلمان بولديلر *(اول ايكى ايربيلان كوب اهل طغيان * احد
كافرلرى بولدى مسلمان)* يعنى خالد ايله وابوسفيان ايله برگه احد كافرلرى
پيغمبر عليه السلام نگ حضورينه برم برم كلوب مسلمان بولديلر *(چوخالد الدى
دين نگ شهددين بهر * مسلمان بولديلر ايلكنده منك شهر)* يعنى خالد حضرتلرى
اسلام شكرندين فايده آلدى اول ايرننك قولنده منك شهر مسلمان بولديلر ديار
مغرب ننك شهرلرى بارچه‌سى خالد ايلكيده اسلام تابديلر *(عراق ايله دمشق
وخطهٔ شام * ابوسفيان قولنده تابدى اسلام)* يعنى عراق شهرى ودمشق ايله خطاى
شهرلارى وشام ابوسفيان قولنده مسلمان بولديلر *(محمد آلدى علم خلق خوشدين *
ميسر ايتمادى آلتون كموشدين)* يعنى پيغمبر عليه السلام دين علملكنى خوش
آلدى احد صوغشنده توشكان آلتون كموشلرنى آلمادى زيراكه مالده ميلى

بولسه

بولسه ایدی کافرلرگه بد دعاقیلاب هلاك ایلاب آلتونلارنی آلور ایردی بلکه
اسلامغه کلمکلرنی دعا ایلاب بارچهماللری وهم اوزلری سلامت بولدی ایکی
دنیانتك سلامتلکی حاصل لولدی قصه‌دن حصه‌یه قایتوب‌ایتدی *(اگرسن
مرد صاحب‌همتی‌سن * رسول‌اللهننك خاص‌امتی‌سن)* یعنی‌سن بلندهمت‌ایاسی
اولسنك ودخی پیغمبرننك خاص امتلرندن اولسنك *(توتارسن جان ایله فعل
نبی‌نی * قیلورسن هر محلده پی‌روینی)* یعنی سن جان ایله پیغمبر علیه
السلام ننك فعلنی توتیق تلاسنك هر اورنده پیغمبر علیه السلام ننك بارغان
یولنی قویماغل آننك یولی اول ایردی یاوزلق ایلکانلرکا بخشیلق ایلمك
ایردی آنداغ اولسه آننك یولنده بولغل دیمکدر (حکایت خواجه بهاءالدین
حضرتلری‌ننك عوانیغه یولقغانی ❁ (بهاءالحق والدین طاب مثواه * یولقدیلر
عوانیغه‌بناگاه) یعنی خواجه بهاءالدین حضرتلری الله‌تعالی آننك قبرنی‌خوشلیب
قیامته دیکن فایده آلمقنی روزی‌ایلکای‌ایردی‌کونلرده برکون‌خواجه‌بهاءالدین
حضرتلری‌بر ظالمغه‌یولقب آننك برله سوزگا کلدیلر عوان اصلده شاهلروبیکلر
قاتنده یوروگوچیلرنی ایتورلر بزننك بلغاریورطنده قوشطان دیرلر مونده‌مطلق
ظالم معناسنه‌در (ایمشلر بهاءالدین‌ننك حقیقت اسمی محمدایردی آتاسی‌ننك
اسمی مهدی ایردی سید زاده‌دن ایردی بخاراده ایردی کعبةاللهغه‌ایکی‌مرتبه
بیاغ باریب‌طواف‌ایلدی کوب کرامتلری ظاهراولدغیچون بهاءالدین‌قویدیلر
(ایمشلر بهاءالدین‌ننك آنانسلی خضرپیغمبرمامه‌لرندن ایردی خضر پیغمبرگا
اوروغ ایردی کونلرده برکون بزننك پیغمبرمز معراج توننده عرشگایتدی
کوردیکم جافلردن برجان یتمش حجاب اوتوب‌الله‌تعالی اله سرداش‌اولوب کنه
عرش کنکراسنه قوندی پیغمبرعلیه‌السلام ایدی یارب بونه حالدرسن ایتکان
ایردنك سندین صونك پیغمبر اولمز دیب بونه عجب حالدر سزننك ایله
پیغمبرلرکبی سرلاشورجواب ربانی کلدیکم یامحمد آگاه‌بولغل‌سندین صونك‌بر
ولی کلور آننك اسمی سننك اسمنك کبی اولور لقب اسمی بهاءالدین بولور
دیدی سننك امتلرگدن یتمش کشی‌یه اجماخ ایله سیونچ بیررددی اما
آننك اسمی بزلرننك درگاهمزده واصلدرپیغمبر علیه‌السلام مونی ایشتوب منم
امتمدن الوغلر وارایکان دیب‌سوندی کنه بهاءالدین‌نی امام ربانی دیرلر
تنگری ایله سرداش اولدقیچون‌کنه جواب ربانی کلدیکم یا محمد عرش‌ننك
ایکنچی کنکراسنه باقغل‌دیدی کوردیکم دورت‌جان‌کتابلرمطالعه‌قیلورلراصلا
کوزلرنی کتابلردن آلمازلربربریله بحث‌ایدرلر پیغمبر علیه‌السلام صوردیکم
بونلرکملردر جواب کلدی بو دورت‌ایرسننك الوغ عالم امتلرنكدندربرمی
ثابت‌اوغلی نعماندرکوفه‌دن چغاردیدی ایکنچیسی امام مالکدر مدینه‌دن چقار
دیدی اوچونچیسی امام حنبل بصره‌دن چقاردیدی تورتنچیسی امام شافعی‌در

(حکایت حضرت خواجه بهاءالدین رحمه‌الله عوانیغه‌یولقغانی) (مناجات خواجه بهاءالدین رحمه‌الله تعالی)

ادریس اوغلی حقیقت اسمی محمد در جزیرهٔ شافع دن چقار دیدی بودورت
کمسنه امتلرنك ننك چراغیدر سندین صونك بودورت کمسنه ننك سوزینه
قاراب بنده‌لریم بگا قل لق ایدرلر دیدی پیغمبر علیه السلام مونی ایشتوب
سوندی (ایمشلر خواجه بهاءالدین نی محمد نقشبندی دیرلر معناسی بیزاك
باغلاغوچی وهنر کوسترگوچی دیرلر کونلرده برکون بهاءالدین حضرتلری
بر بوروك تکدی تکدوکنده هر اینه سانچکان صاین (لا اله الاالله محمد رسول الله)
دیب یتمش مرتبه ایتور ایردی چونکه بوروکنی یتی یلده تمام ایلدی عهد
قیلدیکم هرکم بو بورکنی مندین صاتوب آلسه بهاسی اولدر یتی تموغنی
ملك لنگوچی اولسه اول آلسون دیدی کونلرده برکون الله تعالی حضرتلری بر
فرشته‌نی زنککی صورتنه کرگزدی ایدی بارغل بهاءالدین ننك بورکنی صاتوب
آلغل دیدی قچانکه اول فرشته کلدی اچروکردی سلام بیردی ایدی یامحمد بن
زنکستان ولایتندن کلورمن بوروکم یوقدر سنده صاتلق بورك یوقمو دیدی
بهاءالدین ایدی بای باردر لکن بهاسی آغردر دیدی زنککی ایدی بهاسی نه‌در
خواجه ایدی یتی تموغدر سننك ملکنده بولسه آلغل دیدی فرشته ایدی تموغ
ایدی عزوجل نکندر منم قولمده بوقدر دیب چقوب کتدی حق تعالی ننك
حضورینه باردی خواجه حالنی ایدی ایدی عزوجل ایدی بارغل التی تموغنی
بیرکل آندین آرتق بیرمنگ دیپ زیرا که من خواجه ننك تلکان نرسه سنی بلورمن
چون فرشته خواجه‌غه کلدی بوروکنکنی آلتی تموغه آلورمن دیدی خواجه ایدی
ارزاندر فرشته قبول ایلمدی آخر خواجه آلتی تموغه بوروکنی بیردی آلتی
تموغه مالك بولدی قچانکم قیامت کونی بولسه خواجه آلتی تموغه محمد امتنی
کرگزماسدر زیرا که اوز ملکنده اوزی ننك قادرلقی واردر اول گزیده ننك
بوروك تکماکنده غرضی اول ایدی یتی تموغه مالك بولوب محمد امتنی تموغه
کرتماس اوچوندر الله تعالی آلتی تموغنی بیردی وسوزنی وقیلغان فعلنی درست
کوروب یتنچی تموغنی بیرمدی قهرمدین ایمین بولماسونلار شوننك اوچون
نقشبندی آتالدی (ایمشلر برکون خضر علیه السلام الله تعالی به مناجات ایلدی
یارب محمد امتندن برالوغ عزیز بخاراده واردر امر بولورمو آنگا بارب کورشالم
دیدی جواب ربانی کلدیکه بارغل بخاراده فلان حمامده غسل ایدر دیدی خضر
علیه السلام فی الحال بر قاراقل صورتنه کریب قولینه قومغان آلوب بهاءالدین قتنه
کردی یاخواجه امر بولورمو اگر سزلرگا صو سالسام دیدی بهاءالدین حضرتلری خوش
اولور دیدی زیرا که بهاءالدین حضرتلری خضرنی کورگانی یوق ایردی خواجه
ایدی سن کم سن خضر علیه السلام ایدی بر قاراقل من کنه خضر علیه السلام ایدی
یا خواجه دنیه‌ده خضر دیدکی کمسنه بارمو دیدی خواجه ایدی باردر خضر ایدی
یاخواجه اول پیغمبرمو یا ولیمو ایدی خواجه ایدی اوّل زمانده‌غی امت ننك پیغمبری

ایردی بزننك امتننك الوغ عالملری کبی در بلکه آلاردین مرتبه سی آز در خضر علیه السلام ایدی یاخواجه نچوك بزننك امتمزننك عالملری کبیدر زیرا که اول جبرائیل علیه السلام ایله سوزلاشدی بزم عالملرمز آنداغ دگلدر دیدی خواجه ایدی اول زمانده پیغمبرمز زماننده جبرائیل کوکدن یرگه اینار ایدی چونکه پیغمبر آخر زمان دنیادین اوتدی جبرائیل یریوزینه اینمك حرام بولدی خضرگه هم جبرائیل اینماسدر زیرا که اول خضر علیه السلام اولدکی پیغمبر حکمنده در گرچه صورتده تریك بولسه لرده بزننك عالملرمز خضردن آرتق بولدی زیرا که بزننك عالملرمز کونده الله تعالی ننك کلامنی قاراب خدای تعالی ننك اوزی برله سوزلاشور وسیله سز دیدی خضر علیه السلام ایدی سن هم خضردن آرتق بولدگمو دیدی خواجه ایدی انشاء الله تعالی الحال خضردن آرتقدر آننك اوچون خضر پیغمبر بولسه بزلر عوام دن اولساق خضر پیغمبرلکی برله بزلرننك باشمزغه صو صالب تورماس ایردی دیدی خضر علیه السلام اوفتانوب کوزندن غایب بولدی آندین صونك اصلا خواجه کوزینه کورونماس بولدی (دیمشلر برکون خواجه بهاء الدین حضرتلری مریدلرندن یتمش کشی گه اوجماح سیونچیسی نی بیردی بومریدلر اراسنده بر عالم وار ایدی حضرت احمد بن حنبل ننك شکرتلرندن ایردی اول فکرده قالدی پیغمبرمزدین صونك هیچ برکشی اوجماح سیونچیسنی بیرمك لایق دگلدر دیدی کنه خواجه ایدی ای یارانلر آگاه بولوگز سزلرننك آراگزده یتمش کشی اوجماحلقدر دیدی اخلاصلی یارانلر حقدر دیدیلر آندین صونك خواجه قول کوتاریب دعا ایلدی (اللهم لك الحمد فی السموات والارض کل له قانتون الحمد لله الذی تتم نعمت الصالحات وجعلنی من الواصلین) دیدی بیاقی عالم ننك کوکلنده بوسوز خوش کلمدی کوکلندن ایدی خواجه شیطانیه اولدی اوزنی پیغمبر دیو اوکدی دیب اول عالم مرید بوجلسدن چقدی بر مرید ایله کتابلر تیکشوره باشلادیلر نچه یوز حدیث کتابلرینی تیکشوردیلر امام مسلم وبخاری ننك مصنفات لرندین بر سوزنی کوردیلر بیله دیو (قال علیه السلام ان من امتی رجل یقال له واصل فانه یبشر بالجنة سبعین رجلا من امتی) دیگان حدیث نی کوردیلر مرید ایدی یا عالم آگاه بولوگز خواجه مز دعا قیلدقنده آگلادگمی (وجعلنی من الواصلین) دیدی هر اینه واصل دیدکی ایر اوشبو بهاء الدین بولسه کرکدر دیدی عالم توبه ایلاب بهاء الدین حضرتلرینه اون ایکی یل خدمت ایلدی دیمشلر (ایمشلر بهاء الدین اولیانی بخاراده هیچ کم اولیا ایرکاننی بلمدیلر مگرکم اوچ تورلوك کرامتی ظاهر اولدی آندین صونك خواجۀ حق دیو اسم بیردیلر اوّل برسی اول ایدی بر زمانده سمرقند جمیلدن اوچ کشی بازارکان اولوب کلدیلر برسی خبازلق قیلور ایردی وبرسی دکانده اولتورر ایردی وبرسی بز ازلق قیلور ایردی برکون خواجه حضرتلری جیب مراقبه یه

واردقنده خبازگه قضا کلورنی کوردی خبازه واردی ایدی یا خباز بگا الله اوچون بر ایکمك بیرگل دیدی خباز بیرمدی کنه توجه ایلدی قضا خبازگه یقین کلدی کنه واردی صوردی بیرمدی اوچونچی مرتبه خواجه کوب عذر ایلدی صکره یارتی نان بیردی خواجه ایکما کنی قولینه آلوب هوا یوزینه تاشلادی ایدی یاظالم خباز بوایکما کنی تلامکم اوزیم اوچون دگلدر بلکه اوزنك اوچوندر هوا یوزینه قارانك دیدی خباز قارادیکم بر قارا بولوت کبی نرسه ایله ایکمك سوقشوب تررلر قارا بولوت یرگه اینمك تلار ایکمك ایندرماس اوچون ترر خواجه پیغمبر علیه السلامننك حدیثنی اوقودی بیله دیو (صدق رسوله الکریم ونحن علی ذلك من الشاهدین الصدقة ترد البلایا) دیدی خباز قاتندن کتدی خباز یقاسنی یرتوب واویلا ایلدی باریب خواجه یه مرید بولدی ایکنچی کرامتی اولدر (ایمشلر بو اوچ کشی بر توغمه ایردیلر خبازی کجرکلری ایردی خواجه ننك کرامتنی باریب آغالارینه ایدی بزاز ایله دکانده اولتوروغوچیسی مشورت ایلدیلر بزاز ایدی من اولوك بولایم منی جنازه غه سالوب خواجه قاشنه ایلنگز اگر مگا جنازه اوقسه یقاسنه یابشنك تریك کشیگه نلوك جنازه اوقورسن دیو بونلر بواتفاقنی ایلاب بزازنی جنازه غه صالوب خواجه ننك او‌ی توغروسنه کلتوردیلر ایدیلر یاخواجه جنازه غه حاضر بولونکز دیدیلر خواجه چقدی جنازه اوتاب بیردی دکانچی خواجه ننك یقاسینه یابشدی تریك کشیگه نلوك جنازه اوقورسن اوزنك عزیزلك دعواسنی قیلورسن دیدی خواجه ایدی ای کوزم نوری بالام صبر ایلا گل جنازه نی باقنك چون جنازه نی آچدیلر بزاز اولمش سونگا کلری قاتمش دکانچی خواجه ننك آیاقی آستونه توشوب عذرلر تله دی ایدی یا خواجه بوننك اولماکی سزلرننك مبارك نفسگزدندر دیدی زنهار افسون اوقوغیل تریلسون دیدی خواجه دعا ایلدی اولوك تریلدی بارچه جماعت بخارا کورب خواجه ننك حق اولیا ایرکاننی بلوب خواجه الحق والدین دیدیلر اوچونچی مشهور کرامتی اولدر برزمانده بخارا دریاسی ننك صوی آزبولدی آشلق تاریغ صوغاره آلمادیلر القصه بخاراده آچلق یتی یل بولدی حتی بر اوچ بغدای برتله بولدی عاشقلر عشقنی اونوتدیلر خواجه بغدای دکانچی سینه واردی ایدی ای فلان بگا بر اوچ بغدای بیرگل صاتوب آلایم دیدی دکانچی ایدی آقچه ننك وارمو دیدی خواجه ایدی آقچه یوقدر اما دستار ایله جبه منی بیررمن دیدی دکانچی دستاری ایله جبه سنی آلدی بر اوچ بغدای ویردی خواجه اول بغداینی آلوب اتوویننه کلدی خواجه ننك بر احمر اسملی دیوانه سی وار ایردی ایدی وارغیل رستان اورامنه قازوق قاقغیل دیدی دیوانه سی باردی قازوق قاقدی خواجه هم باردی آرقان ایله یبنی بوینمده بغلاب ایکنچی اوچونی قازوقغه باغلادیدی دیوانه آنداق قیلدی خواجه براوچ بغداینی آیاق آستونه صالدی دیوانه غه ایدی سن مینی قامچی ایله اورغیل دیدی دیوانه خواجه نی

قامچی ایله اورا باشلادی خواجه بریوکره باشلادی آشلق باسدرقی کبی خواجه (لااله الاالله) دیب چاغروب ایدر ایدی خواجه‌ننك مبارك آیاقی باسدقی اورنغه توبه کبی ایولب بغدای چقار ایردی حتی که اولوغ طاغ کبی اولدی دیوانه چاغریب ایدی یا جماعت بخارا کلگز بوبغدای‌دان نفقه قمری آلوگز دیدی بس بارچه بخارا جماعتی کلوب بغدای نی آلدی صاوتلری تولدی اول کون سهشنبه کون ایردی ۳ نچی ربیع الاوّل‌ده دوشنبه کون بهاء الدین حضرتلری دنیادین اوتدی یتمش اوچ یاشنده تاریخ هجره‌ننك یدی‌یوز توقسان برنچی یلنده ایردی بخارادن آلتی میل‌قدری طاز توبه دیدکی یرگه دفن ایلدیلر هرچهار شنبه کون قبرینه زیارت ایدرلر قیامت کوننه دیگن (ایمشلر قاجقسز بغدای آندین قالدی دیمشلر (ایمشلر خواجه بهاء الدین‌ننك اولوغ کراماتی اولدر قیامت کوننه دیگن ایکی کچراك قوش هر وقتده قبری اوستونه قونب خواجهٔ حق‌دیو چاغررلر آنك حق ایرکاننی آندین بلورلر بوفاضل‌ننك کرامتلری باردر بارنی یازارغه وقتمز تاردر مختصر سبیلی اوزره اکتفا اولندی حظ اهلنه کوب فائده‌لر واردر *(عوان برسوز دیدی بومرد برسوز * عوان قویدی یمانلیغ کویگایوز)* یعنی اول ظالم برسوز دیدی کنه خواجه برسوز دیدی یعنی بوایکسی برسوز حقنده خلافلق ایلدیلر عوان اوزسوزنی ایدی خواجه اوزسوزنی ایدی اما عوان خواجه‌نك حق سوزنی یمانلق اورامنه قویدی آندین مراد خواجه‌ننك سوزنی باطل دیدی *(یوزیگه صالدی قامچی مرد عالی * قزیل قان بولدی سنبل‌دیك صقالی)* یعنی اول عوان آچیغلانب بهاء الدین حضرتلرینك یوزی یارولب قان چقب صقاللاری بوینچه آقتی سنبل‌دیك قاراصقاللاری قزیل قان بولدی سنبل براولان‌ننك اسمی درهند ولایتندن کلور هرتورلوك ادویه‌گه صالورلر صفتی قرارننك صاچ ظلمی کبی در عاشقلر معشوقلر بننك ساچ ظلمنی آنگا اوخشاتورلار *(اوشال قانلی سقالن آلدی قولغه * دیدی یارب مونی سال یخشی یولغه)* یعنی بهاء الدین حضرتلری قانلی سقالنی قولغه آلب اول عوان گا ایزگو دعا ایلدی یارب بوعواننی ایزگو یولغه سالغیل دیدی *(غضب قیلمه آنگا قیلغل عنایت * مهم اخروی سن قیل کفایت)* یعنی کنه خواجه بهاء الدین دعا ایلاب ایدی یارب بوعوان بنده گا یاردم ایلاگل دنیا و آخرت مرادلرنی ویرگل دیدی)* بوسوزنی آنگلادی اول مردبی پاك * اوروب نغره یقاسون ایلدی چاك)* یعنی بول ناپاك عوان خواجه حضرتلری‌ننك دعاسنی آنگلادی بر زماندین صونك چاغروب یقلب یقاسن یرتوب هوش سز بولدی * یوزینی یرگه سورتوب ناله‌قیلدی * کوزینك یاشنی چون ژاله قیلدی)* یعنی اول عوان هوشندن کیتب عقلنی جیوب خواجه بهاء الدین حضرتی‌ننك آیاقینه توشوب یوزین سورتوب یغلاب کوزلرندن گوهر کبی یاشلرینی قراو کبی آغوزدی ژاله فارسی زاننك فتحه‌سی ایله تانك آلدندین توشکان قاردر عربچه صقیع دیرلر

فارسیچه ژاله دیرلر ترکیچه قراو دیرلر *(آلب همت عصاسن کردی یولغه
قولون تابشردی اول همتلی قلغه)* یعنی اول عوان همت طیاقنی آلب طریقه
یولینه کردی همت ایاسی بهاء الدین حضرتلرینه تابشوردی یعنی مرشد ایتدی
*(خدا اول بنده گه قیلدی عنایت * نچه کون اوتماین تابدی ولایت)* یعنی خدا
تعالی اول عوان بنده گه یاردم بیردی کوب زمان اوتماین اولیالق مقامنی تابدی یعنی
ولی الله دن بولدی (ایمشلر اول کمسنه ننك اسمی امام صبغة الله ایردی حضرت
بهاء الدین ننك اولوغ خلیفه لرندن اولدی خصه یه قایتب بیوردیکه • (آنا خلق وا
حلم وآنا حال * آنا دولت انا نصرت واقبال)* یعنی ای عزیز کمسنه آگلا کی
اوشبودر کامل خلق لی لرننك خلقی اوشبودر کامل حلم ویواشلق اوشبودر علم حال
اهلی ننك حالی اوشبودر دولت اوشبودر نصرت اوشبودر یاوزلق ایله گانلر نی
ایزگولك ایله قارشو تورمق *(آنا همت آنا خلق آتاکار * آنا تبعیت سلطان
ابرار)* یعنی اوشبودر همت اهلی ننك حالی اوشبودر ایزگو خلقلی لرننك حالی
واوشبودر ایزگولرننك پادشاهی پیغمبرمزننك یولینه ایار گوچی لرننك حالی
*(یمانلرننك یمانی کینه توتمق * مسلمانلق یمانلقنی اونوتماق)* یعنی یمان
خلقلرننك یمانی کینه ایلامکدر مسلمانلق اولدر یمانلقنی اونتوب دایم ایزگولك
ایلمك *(اوزی ننك نفسنی کم ایلاگان قل * قیلور نچه جفا کورسه تحمل)* یعنی
اوزنی اوزی کم کورگوچی لر البته نفسنی توبان وکم کوروب نه قدر خلایقدن جفا
کورسه لرده یوکلرلر الله تعالی ننك رضالقنی استرلر یرکبی خلق ایلرلر
*(ولکن بو تحمل ایلاگان ناس * همیتك کرك چون قاتیغ آلماس)* یعنی خلایقلرننك
جفاسنی یوکلاگوچی کمسنه کرکدر الله تعالی گه یقین لق استامکده آلماس قاپچی
کبی یعنی کونچیلك ایلب الله تعالی گه یقین اولور اوچون خلق جفاسنی تحمل ایدر
*(همیت بابنی اوتکارمگای مرد * اگرچند یکه اول اش بولسه درکرد)* یعنی کونچیلك
بابنی اوتکارماین اول همیشه کونچیلکده بولسه کونچیلك اولدر الله تعالی رضالقی
اوچون خلایقلر جفاسنی تحمل ایدارگه رغبت ایلر آنداغ بولسه آز عمل بولسه ده هم
کونچیلك ایلب اول عمللرنی اشلرگه رغبت ایلیه لر دیمکدر *(همیت فایسیدر
بلسنك بتعیین * نظر ایله کتاب مجتهد دین)* یعنی کونچیلك تعریفی قایسیدر
دیو بلمك تلاسکز مجتهد کتابلرنده کوبدر آنده باقنك سؤال اگر دیسانکز الله
تعالی نی کونچی اولور دیدکز آننك کونچیلکی نیچوکدر (جواب اولدر غیرتدن
مراد اثر ایلمکیدر نرسه لرساری عرفده ایتورلر برا گوگا کوز تیکدی آندن مراد
کوزننك اثریدر (اصابت العین المیزاب) قبیلندن در تأمل (ناظم رحمه الله
مریدلرینه عذر ایلمك بیانی) ایمشلر ناظم رحمه الله اول زمانده مریدلرنی تربیت
قیلور ایردی آنلره آیت توبه نی تلقین ایدر ایدی توبه آیتی بودر قوله تعالی
(یا ایها الذین آمنوا توبوا الی الله توبة نصوحا) اوچ کره تلقین ایدر ایدی موندین

(ناظم رحمه الله مریدلرینه عذر ایلمك بیانی)

صونك اول مریدلر اوزرینه استقامت لك ایله دعا ایدر ایدی موندین صونك ذکرنی تلقین ایدر موندین صونك اطوا ایلر ایدی موندین صونك ذکر سبعه نی اوگوراتور ایدی چون بونمط اوزره مریدلرنی تربیت ایلر ایدی بر کون مریدلر ایدیلر شیخ مز الله یار بزلری تربیت ایدر گا کامل اولدی * بز ننك حالمز کوندین کونگا زبون اولدی دیدیلر (القصه بوخبر ناظم گا ایشتلدی بر کون الله یار مریدلرنی چاقردی ایدی ای یارانلر سزلرده توکل بارمو دیدی مریدلر ایدیلر بار اگسزدن الله یار ایوندین بر قزغان تیمرنی آلوب چقدی اگر سزلرده توکل تام بولسه بوقزغان تیمرگا باصونك دیدی یارانلر ایدیلر یا ولی النعمة عناصر اربعه بزلره علی حده دوست دگللر آگسزدان الله یار مبارك آذاقی ایله تیمر اوستینه باصدی ای یارانلر حقیقت توگل اوشبودر عناصرننك صاحبی کونگلده اولسه اول نه قیلور دیدی آندین صونك مریدلرینه بو ابیاتلرنی ایتب مجلسدن قودی *(برادرلر که بزگا قیلدگز عهد * آلورمز دیب محبت جامیدین شهد)* یعنی ای قرنداشلر اولا بزلرگا عهد ایلب مرید اولغان ایردگز بزلردن بر آز محبت شرابندن جام آلورمز دیب *(تابلماس بنده ده سز استکان حال * آچلماس عاصیدین سز آیغان اشکال)* یعنی ای مریدلر سزلر ایستکان حاللر بز فقیر الله یاردین تابلماسدر سزلر صوردقی مشکل مسئله لردان بز گناهکارده آچلماسدر ناظم ننك هضما لنفسه ایتما کیدر *(طلب قیلمانك بوناقص دین کرامات * کشوفات مقامات علامات)* یعنی ای مریدلر جماعتی آگلاگز بوناقص الله یاردن کرامت استمگز نه کشوفات ومقاماتلر واردر بزلردن استامگز *(بیله الهام نهانی تربیت دین * آلوب ایردیم ایلك نفسانیتدین)* یعنی ای یارانلر آننك حدنی استامگز زیرا کم من تربیت چیکنی ونه کیفیت ایرکاننی بلمزمن اوّل تربیت ایلا گانمه قارامگز زیرا که اولا نفسم اوچون آلوب ایردیم الله اوچون دگل ایردی دیو هضما لنفسه ایتماکیدر *(پشیمان من الك آلغانلاریمغه * طمع نانیغه قول سالغانلاریمغه)* یعنی من اوّلا مریدلر آلغانمه اوکنورمن ودخی طمع ایکماکلرینه قول صالدقلاریمه اوکنورمن زیرا که سزلرننك عمرگزنی ضایع ایلب ترمن *(بارنك ایمدی یارانلار هر قیانه * یورگز بر مکمل ایرتبانه)* یعنی ایمدی آنداغ بولسه ای مریدلر بارگلار هر طرفقه بزدین سزلرگه رخصتدر بر شیخ ننك خدمتنه یورگلر لکن بر مکمل ایرگه تاپان زیرا که شیخ کامل گه قول بیرسه گز بز چلاین فایلسز بولماسدر نتاك که بیوردی *(قروغ قول آلغانمدین در اذا من * عزیزن استاگز سزدین رضامن)* یعنی موندین اوّل قروغ قول مریدلرنی آلغانمه رنجورمن زیرا کم منم علم حالم مهارتم یوقدر حردجرأتم ایله آلوب ایردم ودخی سزلرننك عزیزم وایشانم دیو ایتماکگزدین رضامن شونچلاین اسلرمنی غرورلقغه صالوب طلب بازارندین کیچکا قالدیم *(منی دیب قالماگز اوزکار گزدین * اویاتلیغ من سزننك رخسارگزدین)*

یعنی من فقیرنی کوتوب بنم خاطریم قالور دیب صاقلانوب اوز اشگز دین قالماگز
من کامل مکمل داخل من اول زمانك تربیه که آلغان حقم ده سز ارننك مبارك یوزلار گزدن
اویاتلی من دیب هضما لنفسه ایتماکیدر *(بحیل ایلنك کیلوب کیتکانگزگه *
بیلب یوکروب امید ایتکانگزگه)* یعنی ای یارانلار بزدین سزگه رخصتدر اما
اوتدکی زمانده بزلرنی عزیز دیویوکروب بزلردین غذای روح استاب ابردگز
بزلردن اول تابلمای ایمدی بحیل اولوگلار زیراکه بزلردن استگان یومشگز
تابلمادی وشوننك اوچون بزلر اویاتلی بولدق دیدی *(کیچورماس بولساگز
سزمندین ای قوم * منم حالم گه مشکلدر صبا یوم)* یعنی سز مریدلر جماعتی
یوکرب استدکی حقنی منم موینمدن کچورمسگز منم حالم مشکلدر مرکیچه وکوندز
سزلرننك بحیل اولماقنگزدن قایغووخسرتك من دیمکدر *(تانب مندین تانب اورع
کشینی * توتنك محکم آننك قوتلوغ اشینی)* یعنی ای مریدلر جماعتی قچانکه
مندین فراغت وخلاص اولوب کیتساگز تابگزلار پرهیزراك کمسنه نی اختیار
ایلگز قچانکه اول پرهیزنی بلسگز آنی محکم توتوگزلار امرینه خلافلق ایلامگزلر
تانب لفظی ننك اوّلگسی معرفت معناسنه در ایکنچسی فراغت وخلاص معناسنه در
یاکه عکسنچه هم جائز در *(کرك مرشد دیگان مانند عمان * مبارك باطنی پردر
مرجان)* یعنی مرشد اولدق کمسنه عمان دیگزی کبی کرکدر مبارك قلبی
انجو مرجان ایله طولو اوله عمان دیگزی ننك ایچی طولو انجودر آنچلابن مرشد
اولدق کمسنه علم قالده وعلم حالده مهارتی تام اوله قانده اولدیکه بزلرگه
مرید بسلمك دیدی *(جهالت دشتیدین کم کلسه سوساب * آننك ظاهر صویدین
اولسه سیراب)* یعنی مرشد دیگان کمسنه اولدر قچانکه برا گو نادانلق صحراسندن
سوساب کلسه سوساب کلدکی نادان نی بو مرشد علم ظاهر صوی ایله توق
ایلیه حاصل کلام مرشد کامل اولدرکه علم ظاهرده هم خبری بوله نادان مریدلرنی
شك دن چقارمق قدری جهالت دشتی ننك اضافه سی لجین الماء قبیلندندر *(اگر
بولسه کشیکم طالب در * چومب باطینغه جیبین ایلاکای پر)* یعنی بر کشی انجو
استمك لکده اولسه اچکاری چومب زنبیلنی توتورغای آنچلابن مرشد بولدق
کمسنه کوگلگه توجه ایلاب کوگل صاوتنی کشوفات ایله تولتورغای دیمکدر
جیبین زنبیل معناسنه در *(دیمنك تابلمغای بونشاءلك کس * جهان ایوانی کیگدر
خالی ایرمس)* یعنی ای مریدلر ایتماگزلار موبجلاین کمسنه جهان سراینده
یوقدر دیو زیرا که جهان سرایی کیگدر آندن خالی ایرمسدر زیراکه قطب سز
زمان زمان هباءدر *(تابلغانك مونگدیك لجهٔ خاص * قنی اخلاصی کوب همتلی
غواص)* یعنی مونچلاین خاص گزیدك شیخ تابلب تورغانك قانی همتلی دریالارغه
چومغوچی مرید *(چومب آلغای ایلککادر مقصود * وگرنه قول صالوب قاچماق
کوك سود)* یعنی اخلاصلی مرید چومب اوّل قولنه مقصود انجوسنی آلور آندین

صوڭره کنه اوزنی کم کورر زیرا که مجرد شیخ کا قول بیریب مجلسندن تورمای قاچب
کتمکلك فایدە یوقدر آنداغ بولسه مجلسنده دوام بولغیل آندین صونك پخته بولوب
کمالات تبارسن دیدی *(اگر سز تابسا ڭز بر یخشی شاهنی * خبر دار ایلاڭز
بور وسیاهنی) * یعنی ای مریدلر جماعتی قچانکه بر یخشی پادشاهنی تابب آندین
مراد مکمل شیخ عالمنی تابسا ڭز زنهار بز الله یار مسکین نی خبر دار ایلاب اول
کمسنه مجلسنك یاد ایلایه سز *(قیلای من هم یوزین کوڭلم ضیاسی * قدم توفراغی
کوزیم توتیاسی) * یعنی بن فقیر اول عزیزننك یوزین کوڭلم ننك یاروسی در دیب
ونه که آننك مبارك آیاقی قایسی یرگه تیکسه کوزمه سرمه ایلەرم *(نه اولغای سز
برادرلر بی دین * مڭاهم بیرسه لر وحدت می دین) * یعنی نه عجب ایدی گواوله که سز
قردندا شلر آرتندین منکا هم وحدت شرابندین بیرسه لر بارچه گناه علتلریمه دارو
اولور *سؤر المؤمن شفاءٌ* قرینه سی ایله (مصنف ننك اوغلینه ایتکان نصیحتی)
ایمشلر الله یارننك اوغلی محمد صادق دیگان ایردی بخاراده توغمش ایردی یکرمی
یتی یاش تولغانده اصل یورطی سمرقند گا کتدی الله یار بخارداه قالدی اون یلدین
صونك بیت الله غه زیارت ایلر اوچون عزم ایلاب بز ننك بلغار یورطینه دوش کلوب
بر آز قزان قلعه سنده توقف ایلمشدر اول زمانده بلغارننك بر کامل صوفی سی بار ایردی
اسمنی ادریس حافظ دیرلر ایردی آننك ایله سلسله لری بر ایرمش عاقبت الله یار
صوفی بلغار یورتندین ارض رومغه بارمش آنده چوق کرامتلاری بلنمش دین
صونك اسکندریه شهرینه کلدی آنده دار فنادین دار البقایه کوچدی رجب آیی ننك
یکرمی توقزنچی کونی ایردی الله یارننك اول زمانده یاشی توقصان یل ایردی
اوزون بویلوغ قوی کوز لیك جیران صقال ایغ دیمشلر سمرقند گا اوغلی کیتکان
زمانده اوغلینه اوگوت بیرگان سوزلارینی بیان ایلاب بیوردیکه * تولام اولدر ای
فرزانه فرزند * نگاه دارنك سننك اولسون خداوند) * یعنی دعام ووصیتلاریم
اولدر ای مبارك بالام سنی دنیاده سقلاغوچی خداینك اولسون (تولام بفتح الواو
وتشدید اللام بمعنی الدعاء والوصیة قوله فرزانه بمعنی مبارك وصاحب العلم والنقل
وصاحب الاعتبار والمرتبه معناسنه در *(کوزیم ننك روشنی صادق محمد * یراق
بولسون کوز نکدین دیده بد) * یعنی ای کوزیم ننك نوری بالام محمد صادق خدای تعالی
سنی یاوزلر کوزی ننك فتنه سندن یراق ایلاسون دیدی *(ایشت من خسته دین
بر نچه قولی * یکت لکگا تیکورسه سنی مولی) * یعنی ای مبارك بالام من خسته آتانکدین
بر آزمونچه اوگوت سوزلاریمنی ایشتکل اول اوگوت بودر قچانکه سنی الله تعالی یکت
دورینه یتکورسه *(یمان یورمه یمان اندیشه قیلمه * آتانکدیك روسیاهلك پیشه
قیلمه) * یعنی ای بالاچغم محمد صادق چونکه سن یکتلیکگا یتسنك یمان یولده یورمگل
ویمان فکرنی حسابلاب یورمگل آتانك الله یار کبی قرایوزلك بولمقنی هنر ایدنماگل
*(یراتقان تڭری گا قیلغیل توکل * طمع قیلمه کشیدین بر گنه پول * یعنی ای اوغلم
محمد صادق یراتقان خدای تعالی غه توکل قیلغل طمع ایلاب یورمگل اگرچه بر پول

قدری بولسه ده طمع ایلمگل دیمکدر * (طمع بر پرچه بولسه بیرمگل رای * بولور بر پرده دین یوز پرده بی جای) * یعنی طمع قیلغان نرسه نك بر قوش قناتی قدری بولسه ده عقلنگنی یباروب طمع ایلمگل زیرا که بر قوش قناتی قدری طمع ایلمکك یوز پرده گنی کیتارور اویات سز بولورسن پر لفظی ننك اوّلگسی قوش قناتی قدری معناسینه ایکنجسی هم قنات معناسنه اوچنچسی ستر الحیاء معناسنه در * (یوزگدین پرده کم کم توشماسین پس * حیادین عاری بوزنك عاری بولماس * (یعنی یوزگدن اویات پرده سی توشماسون زیرا که اویالوب تورمقدن سننك ناموسلی یوزگه خورلق کلماسدر عاری لفظیننك اوّلگسی یالانغاچ وعریان معناسنه در ایکنچسی استنکاف وناموس معناسنه در * (طمع بر له سیمورگان نفس غماز * اگر آغزین تیلار بولسنك تیلار باز) * یعنی طمع دین حاصل بولغان نعمت ایله سیمرگان عیبلی نفسننك اگر آشاغندن آرتدقنی یارب وتلب اچنه قویسا گك کنه صورار حاصل کلام نفس اصلا دنیا نرسه سندن تویمزدر (قوله غماز بمعنی المعیوب یقال اغمزه اذا عابه کما فی صحاح الجوهری) تیلار لفظی ننك اوّلگسی یارمق شق معناسنه در ایکنچسی صورمق ومسئله معناسنه در هر ایکسی ترکیدر * (نقاب شرم آچلماسدین بورونراغ * آنی برك ایله هر یاقدین تاقب باغ) * یعنی اویات پرده ننك آچلماسدین بورون آنی محکم ایله مایلاب هر طرفدین زیرا که مای طمع صونی اچکاری کرگزمسدر طمعدن کامل احتراز ایلمکدن کنایه در * (قناعت قیل ملامت ملکی بولمه * آتانگدیك خلق ایلیگه کولکی بولمه یعنی ای بالاچغم قناعت ایلگل خلق تاباسی ننك ملکنده بولغیل بلکه اوزنك مسلمانلارغه فایده تیکور گوچی بولغیل آتانك الله یارکبی خلق آراسنده کلکی بولماغیل * (پیغمبرلر فعالی در قناعت * آنگا وابسته در مجموع طاعت) * یعنی زیرا که قناعت ایلمك پیغمبرلر ننك فعلی در آنداغ بولسه خدا ایننك نه نرسه بیرسه آنگا قناعت قیلغل زیرا که قناعتگا بغلانغاندر بارچه طاعت وعبادتلر * (بیلگنی باغلا محکم بولمه مفلوج * کوزنك آچ کاروآنی قیلدیلر کوچ) * یعنی خدا ایننك خدمتنه بیلگنی باغلاغیل عمرنگنی بوزوق اورنلارغه صرف ایلمگل اویونگنی شیطان اویونینه اوتدرمغیل زیرا که کوزنك آچب قاراغیل بارچه کروان خلقی کوچدیلر آندین مراد یمان وبخشیلر اولدیلر هر برسی اوزی ننك حاضر ایلدکی نرسه لرنی آلوب کتدیلر مفلوج اسم مفعول ای المغلوب فی قماره معناسنه در * (بیلنگنی باغلا محکم بندلگا * آتانگدیك قویمه یوز شرمنده لگا) * یعنی سن اوغلم محمد صادق زنهار بیلنگنی بنده لگا محکم باغلاغیل آتانك الله یارکبی یوزنگنی اویاتلی اورنلارغه قویماغیل * (شرارت اهلی ننك پیوندی بولمه * هوا بر له هوس ننك بندی بولمه) * یعنی ای اوغلم محمد صادق منم سوزمنی آنگلاغیل یاوزلار اهلینه توتاشماغیل یعنی آنلار ایله مجلسده اولتورمغیل کنه نفس هوالرنگا ایاریب آننك قیدنده بولمغیل دیدی * (کچکلکدین عبادتگا بوینك قوی * قیامت ننك اویون قیلسنك اویون قوی) * یعنی ای اوغلم محمد صادق کچکنه یاشلق زمانگده عبادتگا

موییننگنی

بوينگنی قويغيل اولوغ اولغاچ قيلورمن ديمگل زيراكه تسويل شيطان در زيرا كه
قيامت فكرنی ايلا گوچی كمسنه البته دنيا اويونی قويسه كركدر اويون لفظی ننك
اوّلگسی فكرلامك معناسنه در ايكنچسی اويناميق ولعب معناسنه در هر ايكسی
تركيدر *(عجب خوشدر يكت لكده بولوب صاغ * بوكولما كنی قويب غمدين
بوكولماغ)* يعنی مونی آنكلاكه ای اوغلم محمد صادق عجب خوشدر
يكتلكده صاغ وسلامت دنيا كولما كنی قويب آخرت قورقووندين و آننك
قايغوسندن بيلنگنی عبادتكا بوكب الله تعالی دن قورقمق بوكولمك لفظی ننك
اوّلگسی صحت معناسنه در ايكنچسی انحناء الظهر معناسنه در *(شبابی توكسه كوز دين
هر شب آنی * آننك عينين ديگل رحمت سحابی)* يكت كشی هر كونده الله تعالی دن
قورقب كوزندن ياشنی چقارسه آنجلابن يكت ننك كوزنی الله تعالی ننك
رحمتندن بولوط ديو بلگل زيرا كه يكت ننك يغلامقی خالصا لله در قاريلارننك
يغلامقلاری دورلاری اوتما كندندر اولومدن قورقب يغلار حيات اولورندن
نوميد اولورلار *(رياگر دينی يوقتورمه ايتا كگه * آتا گدك بولمه تابع نفس
سككا)* يعنی عمل ايتا ككه يا كه ايتوككه ريا توزاننی يوقتورمغيل يعنی عملنی
ريا ايله قيلماغيل ودخی آتانك الله يار كبی ات نفسكا ايار گوچی بولماغيل
*(تواضع ديس كوتارمه يوقاری باش * تكبر قيلماغيل چون تخم خشخاش)* يعنی
آلچاقلقدن وتوبانچيلكدن باشگنی كوتاريب تكبرليك ايلمگل مك اورلقی كبی

(ملك ايلان چيكلاوكننك بيانی)

(ايمشلر مك ايله چيكلاوك هر ايكسی قرنداشلار در زمان قديمده مك ايله
چيكلاوك بر آغاچده اولور ايرمش قابقی قارا ايردی چيلاوك حالی اوشبو
زمانداغی كبيدر ليكن بريغاچده اولسه ده مك لذيذ ايردی بركون عيسی عليه
السلام چيكلاوك يغاچلاری توبنده اولتورر ايردی كوگلندن ايدی يارب يارددم
بيرسنك بو يغاچ ننك يمشنی ييار ايرديم ديو قول صوزدی كنه كيرو آلدی
جبرائيلنی كوندی زيرا كه بويغاچ آدميلر حقی بولسون ديب اول آراده چيكلاوك
ايله مك سوزگه كلديلر مك ايدی روح الله بنی ييار ديدی زيرا كه بن سندن
لذتلی من ديب تكبرليك ايلدی يغاچدن قويلدی القصه زماندن صونك جبرائيل
عليه السلام كلدی ياعيسی روح الله بو يغاچلار آدميلر حقی دگلدر مباحدر ييگل
ديدی عيسی عليه السلام اوّل قولنی ييرده قويلدقی مك اورلقينه صوزدی جواب
ربانی كلدی سن اوّل چيكلاوك يغاچينه صوزغيل زيرا كه اول اوزنی اوزی كيم
گوردی مك تكبرلك ايلدی شونك اوچون مك ننك صورتنی اوزگارتدك وكنه
آنی صبان آستنده يانقوزب آندن صونك اوستوروب اوراق ايله اورلاروبچه مه
تورليك مشقتلره اوغرادرم ديب جواب كلدی مك ننك صورتی اول زمانده
اوزگاردی ديمشلر تكبرلكی اوچون بوحكايت بخارا ننك افضلارندن مسموعدر
خشخاش بالخائين والشين المعجمة نبات معروف يقال له بالتركی مك تامل فانه لطيف
وشريف *(تكبر خاطرگه كلسه فی الحال * عزازيل قصه سنی يادكا آل)* يعنی

سن کوررمن ابلیس تکبرلیك ایله عزازیل اسمندن دونوب ملعون اسمنه بندی
نتاك که حکایتلارده مشهوردر سن هم آندین عبرت آلوب فکرلاب تکبرلکدن
سقلانغل دیمکدر *(کوڭلرننك منزلین قیل کوشهء فقر * قیامت زادنی قیل
توشهء فقر)* یعنی کوڭل اورننی فقیرلك بچماغنه قیلغل حاصل کلام فقیرلك ایله
موصوف اولغل کنه قیامت آزوقنی فقیرلك ایلگل *(جهان ننك حرصیدین
قیلغل اوزنك دور * آتا ڭدیك بولماغیل دنیاغه مغرور)* یعنی ای اوغلم محمد
صادق دنیا حرص لکندن یراق بولغیل آتانك الله یارکبی دنیاغه آلدانغوچی
بولماغل *(امید ایتکان کوزیم ننك نوری بالام * آتانکدیك بولماغیل رسوای
عالم)* یعنی ای کوزم نوری بالام آتانك الله یارکبی دنیاده رسوای بولماغیل
*(اگرچندیکه بولسنك قول قناتلیك * خدادرکاهینه بول مسکنت لیك)* یعنی ای
اوغلوم محمد صادق اگرچه سننك قول وقناتلرنك کوب اولسه ده آنلرغه الدانماغیل
بلکه خدا درکاهنده توبانچیلك مسکینلکده بولغیل *(اوروغلق من دیمه تا کم
اوروغ بار * حساب نامه ووزن سوروغ بار)* یعنی ای اوغلم سن هرقچان تفاخر
ایلامگل منم اوروغم ونسلم بار دیما گل زیرا که دنیاده آنلر فانیدر بلکه سنکا
اورمقاق وعذابلر واردر آنی حسابلاب همیشه عمل ایلا گل واروغ لفظیننك
اوّلگسی قبیله معناسنه در ایکنچسی بمعنی الضرب فی الاخرة معناسنه در *(اوزگنی
ایله کوب بولغان سری خوب * نچه من کوب دیگانلر بولدی منکوب)* یعنی ای
اوغلوم محمد صادق ایزگو اولغان صاین توبانچیلکده اولغیل کورمازمی سن دنیاده
نچه منکوب وچوق اروغلقلر یوز توبان اولدیلر یعنی بارچه لاری دنیادین
اوتدیلر آنداغ اولسه نسل بارلقینه وکوبلکنه آلدانماغیل دیمکدر کوب لفظیننك
اوّلکسی توبانچیلك معناسنه در وایکنچسی کثیر معناسنه در منکوب یوز توبان
اولمق معناسینه در *(بولوب خویش تبارنك برله مغرور * دیمه من ظور اگر
دین بولسه منظور)* ای اوغلوم قرنداشنك کوبلکنه آلدانب من اولوغ دیما گل
اگر سنده اعتبار ایلاب قاراب تورمقنك بولسه نتاك که یوقاریده بیانی کیچدی
من ظور لفظی ننك اوّلگسی اولوغلق معناسنه در ایکنچسی قارامق واعتبار آلمق
معناسنه در *(بودنیادین اگر اوتسنك فروغ لب * کونکلگه صالمه هرگیز یاد
منصب)* یعنی ای اوغلوم اگر عمل سز فروغ اوتسنك کونکلگا کلتورمه آخرتده
منصب لی بولورمن دیب زیرا که دنیادین فروغ قول برلن اوتسنك آخرتده هم
فروغ اولورسن *(اوتار دنیاده هرکم بولسه دین لیك * بیلور منصبدن آرتق
خوشه چین لیك)* یعنی ای اوغلوم محمد صادق بونی آڭلا که دنیادین هرکسنه
ایمان برله اوتسه بارغاچ بیلور دنیا مرتبه سندن آرتق ایردکنی زیراکه دنیاده
مرتبه سیننك مثالی باشاق جمع ایلدکی کبیدر حاصل کلام دنیا مرتبه سی قاتنده
زبوندر *(عجب آفت ایررجاه شرافت * شرافتنی بیله کورمه شرافت)* یعنی
عجب ایرر فتنه یوزندن دنیاده ایکان زمانده مرتبه لره بنمك وزیراك اسمنی

کوتارمك آ ڭا آلدانب مطلوبڭدین قروغ قالماق آنداغ اولسه مرتبه‌نك وزیرا کلك اسمنك یاوز فتنه‌دن اولدی اگر آنداغ فتنه‌دن اولسه آرتق‌لق دیو بلمگل حاصل کلام دنیاده‌چاپك اولمق یعنی دنیا مرتبه‌سی آخرتده یاوز فتنه‌در شرافت‌لفظی‌ننك اوّلگسی مرکبدر شر یاوزدر آفت فتنه معناسینه‌در ایکنچسی مفرددر آرتقلق معناسنه‌در *(بلب دنیا مقامین غیر معمور * بولور زیراك وزیراك آتیدین‌دور)* یعنی دنیا اورنی توزك دگلدر دیو بلدکی کمسنه البته زیرا کلکندین وزیراك اسمندن یراقدر *(کوترسنك باشقه آرتق بولمنك آرتوغ * بولور معلوم صبااورسه ملك توغ)* یعنی ای اوغلوم محمد صادق باشڭا مرتبه‌لی اسملرنی کوتاریب من آنداغ دیو دعوی قیلماغیل وتکبرلك ایلامگل زیراکه تا گده قیامتده بارچه ملکونڭدین توغ اولورسن آنلرنی کوراسنك کلمزدر بارچه‌سندن قچارسن یا که‌توغ اورننه بوغ یازلغاندر معناسی اولدر باشڭا کوتردکی اسملرننك بارچه‌سی آخرتده یوق اولور یعنی تیز اك کبی اول اسملرننك خدا آلدنده اویالمقدن مکروه کورنور *(خدادین هر نه کلسه ایلگل صبر * آتا ڭدیك قیلماغیل اوز نفسنگا جبر)* یعنی ای اوغلوم خدای تعالی دین هر نه‌حکم کلدی ایرسه بارچه‌سنه صبر ایلگل ورضا بولغیل آتانك الله یار کبی اوز نفسنه اوزی کوچ وظلم ایلگوچی بولماغیل *(خدانك امریگه قیلغل الطاعت * زیاد ایت طاعتنك ساعت بساعت)* یعنی ای اوغلوم خدانك امرینه بویگنی سونغیل هر ساعتدن ساعتگا الطاعتنی آرتدرغیل *(محبت‌پوطه سنی باغله‌بیلگا * آتا ڭدیك عمرگی اوتکارمه بیلگا)* یعنی ای اوغلوم محبت پوطه سنی بیلگا باغلاغیل آتانك الله یار کبی عزیز عمرگنی بلگا اوتکارمگل بلکه عبادتده بولغیل *(هوس دنیاغه قیلمه محترم‌لیك * ولی بول حالگا لایق کرملیك)* یعنی ای اوغلم دنیاغه میل ایلمگل دایم جومارتلیق ایلگل جومارتلیق ایلامکنك حالنك‌چه‌اولسون حالگدن طش اولماسون محترم‌ننك مناداسی مخلوقدر تقدیرده یامحترملکدر *(اگر اوچ کونده تابسنك پارچهٔ نان * یمه یالغوز یاریمنی قیل احسان)* یعنی ای اوغلم اگرسن اوچ کونده بر پارچه ایکمك تابسڭه آنی یالغوز یما گل یاریمنی مسکینلرگه صدقه ایلگل *(کیتارنی بلسه هرکم جایی تنگا * یماس تنکه غمین بونفس لنگا)* یعنی هرکم تارلقغه کتماکنی بلسه آندین مراد قبرگه کرمکنی تحقیق بلسه البته تارلق وفقیرلك قایغوسنی یمزدر بو آقصاق وضعیف نفس اوچون حاصل کلام آخرت قایغوسنی قیلدقی کمسنه آقچه وتنکه قایغوسنی یماسدر تنکه لفظیننك اوّلگسی ضعیف ومشقت معناسنه‌در ایکنچسی آقچه وتنکه معناسنه‌در لنگا یعنی العرجاءُ اما مونده ضعیف معناسنه *(جهان مهرین کونگلکدین ایله زایل * آتا ڭدیك بولمغیل دنیاغه مایل)* یعنی ای اوغلوم محمد صادق کونگلنکدن دنیا محبتنی کیتارگل آتانك الله یار کبی دنیاغه میل ایلاب یورمگل *(اشگنی ایلگل کون کوندین اقوی * خدانك سوگانی‌در مرد تقوی)* یعنی ای اوغلوم محمد صادق اشگنی کون کون

(سوزنی قسقه قیلب کتابنی تمام قیلماقنینک بیانی)

قوتلی ایلگل و آرتدرغل زیرا که الله تعالی ننک سوگانی تقوی اهلیدر (اگر تقوی اشین قیلسنک باخلاص * دیگای شایدسنی حق بندهٔ خاص)* یعنی ای اوغلم اگرسن تقوی لیک اشنی اخلاصنک ایله توتسنک شایدکه الله تعالی سنی خاص بندهم دیسه کرا کدر (* اگر بولسون دیسنک جان و دلنک جمع * ورع آیین بولب علم آیین ایت شمع)* یعنی ای اوغلوم سن کونکلنک ایله جانکنی جمع ایلامک تلاسنک ورعلیک خلقی ایله موصوف اولوب علملیک چراغنی ایدونکل قوله ورع آیین وصف ترکیبیدر تخلق بالورع معناسنه‌در ایکنچسی شمس العلم معناسنه‌در)* اگر علم عمل بر بولسه رنکی * بوآیتله کیتار آیینه ژنکی)* یعنی علملک ایله عمل‌هر ایکسی برتوسلی بولسه‌لر بوعلملک کوز گوسی بله‌ز نکیللک کوزگوسن کیبدر حاصل کلام عملنی عمللک ایله قیلغوچی کمسنه‌دن کوکل قارالغی کیتار *(اگرتابسنک خدادرگاهیده قرب * محبت کاسه‌سیدن بیرسه‌لر شرب)* یعنی ای اوغلوم اگرسن الله تعالی ننک درگاهندن یقین لق تاپسنک وکنه محبت شرابندان بیرسه‌لر بو بیت مبتدادر (* سحرلر قوب کونار دست دعانی * تله موگلوغ آتا برله آنانی)* یعنی ای اوغلوم آنچلاین مرتبه گه ایرشسنک سحر وقتلارنده قوبب دعا ایلاب موگلوغ آتانک برله آنانک نی الله تعالی دن تلاگل * سوزنی قسقه قیلب کتابنی تمام قیلماق ننک بیانی) *(کیل الله یار سوزکوتاه قیلغل * بیلگنی بلغلاعزم راه قیلغل)* یعنی کیل ای الله یار سوزگنی قسقه قیلغل بیلگنی توکل پوطه‌سی ایله باغلاغل اول الله تعالی ننک یولینه بارمق قصدنده بولغیل * قاراسنک درسنک اصلنک قاراسنک * بیربدر سن ریاقانی بیلان رنک)* یعنی ای الله یار سننک اصلنک قاراتاشدر اگرعبرت کوز ایله قاراسنک کنه عمللرکه قاراسنک ریاقانی ایله مختلط‌تابارسن حاصل کلام ریالق ایله عمللر قیلب سن دیما کدر قاراسنک لفظی ننک اوّلگسی مفرددر قارامق معناسنه ایکنچسی مرکبدر قارا بمعنی السواد ترکیدر سنک بمعنی الحجردر لکن مونک تشبیه بلیغ باردر ریاقانی ننک اضافه‌سی لجین الماء قبیلندندر *(اولوم طوفانی بوسرنی قیلب فاش * اگرایچ بولماسه سودا ایلاماس تاش)* یعنی اجل طوفانی بوسرنی ظاهر ایلدی اگرسنگ قلبنک پاک اولماسه ظاهر اعضانک نی توزمکده فائده یوقدر *(قریب جسمگ قریب بواسه هوس کا * نچوک شرمنده لک سن توسلی کس کا)* یعنی تنگ قارتایب قارتلق وقتنگ نفس هوالرکه یقین بولسه سنچلاین توسلی کمسنه گه اویات دگلمی حاصل کلام آق سقال وقتگده خدادین قورقماین نفس آرتندین یورسنک اولوغ اویات دیمکدر *(آغاردی ساچ ندامت اشکنی ساچ * یقانک اوشلاب دهان معذرت آچ)* یعنی ای الله یار ساچنک وصقالنک آغاردی شمدی اوکنمک له کوز یاشگنی ساچقل یقاگنی توتوب گناهلارگدن اوکونب آغزگنی عذرلر اوچون آچقل ساچ لغتی ننک اوّلگسی توک وشعر معناسینه‌در وایکنچسی قویمق وصب معناسینه‌در ندامت ایشکی ننک اضافه‌سی لجین الماء قبیلندندر من قبیل اضافة السبب الی المسبب

دیرلر

...نه لایخفی علی اللبیب ٭ (یالنك آقی اثر قیلمدی حالا ٭ باقب هردم اویالا
دو یالا) ٭ یعنی ای یارساچگننك آقلغی الله تعالی دن قورقماقدن اثر ایلمدی
آناغ بولسه آقلغڭدن اویالب یر گل اقلغڭافاراغل هر وقتده دیمکدر یال لفظی ننك
اوّلسی آصلده آط یالنی ایتورلر اما مونده مظلی ساچ وصقال معناسنه ایکنچسی
هیمعنا سینه در اوچیچسی هم آطیالی معناسینه ٭ (هوس برله توزك اش قیلمادنك
هیچ بولبدر کیچ هوس بازار یدین کیچ) ٭ یعنی ای الله یار نفس هوانك ایله توزك عمل لر
ایلدك آنداغ بولسه عمرنك کونی کیچ بولدی نفس هوالارندان کیچگل آندن بیز گل کیچ
لطیمنك اوّلگسی لیل معناسنه در وایکنچسی قویغل معناسینه در ٭ (سڭا ایدی اوشال
بر کهن سال ٭ اگر قال اهلی ده تابلماسه حال) ٭ یعنی ای الله یار سڭا اوشال ایسکی
یاشلی قارت آندین مراد شیخ حبیب الله ایدیکه بیله دیوا گر علم قال اهلنده علم
حال بولمسه ٭ (عمل کم ایلگای اوز قالی برلن ٭ قالور عزت وحرمت الی برلن) ٭ یعنی
علم ظاهر اهلی اوزی ننك علم قالی ایله عمل ایلاب خلایقلارننك عزتنه وحرمتنه
آلدانب طلب بازارندن قالغای نتاك که علماء ظاهرنك حالی آنداغ در ٭ (بولور آرتق
هوس برله هواسی ٭ ایرر حال اوشبو علت ننك دواسی) ٭ یعنی اول قال علمی ایله عمل
قیلغوچی خلایقلارننگ عزتنه وحرمتنه آلدانب کوڭلده تکبرلك لر اولقوروب هوس ایله
نفس هواسی آرتور بس ای عزیز من آڭلا که علم حال دیدکلاری اوشبو ایتلگان
مطلرننگ دواسیدر فی الجمله علم حال اولغان عالم تسویل شیطان دان خلاص اولردر
گرچه نه قدر ورع بابنده اولسه ثبوتی اولمز تأمل ٭ (قلم قیلدنك قارا کوڭلگنی قیل
آق ٭ اول ایرننك سوزینی حلقه قیلب تاق) ٭ یعنی ای الله یار قلم قولڭا آلدنك
یرد قلم توتمق استعداد آخرت دگلدر بلکه یازدقی قلمنك ایله عمل ایلب قرا
کوڭلگنی آق قیلغل ونه که سڭا یوقاریده ایسکی یاشلی شیخنك ایتوب ایردی آننك
سوزینی قولاغڭا آلقه ایلب طاقغل زیراکه نصیحت ایلمك سهلدر قبول ایلمك
مشکلدر ٭ (اوزنك قیلمای کوڭل بازارینی طی ٭ کشیگه سوزلامنك تاچند تاکی) ٭
یعنی سن اوزنك عبادتکه هوسنی چولغامایچه کشیگه بوننك فسقی نه مقداردر دیو
سوزلامه ٭ (اگر بولسه کوڭل نك اختیاری ٭ نه بولغای قالسه مندین یادکاری) ٭
یعنی ای الله یارسنی اولوغلار ویارانلار کوڭلگه اختیار بیرمایچه التماس
ایلسه ایدی مسلك المتقین دیدکی کتابنی یازغل دیو ایدیلر یا الله یار التماسنی
قبول ایلاگل ودخی سندین قیامت کوننه دیگان یادکار ومیراث قالور دیدیلر
٭ (یتب سن فارسی تلیدین کتابی ٭ تمام آننك مسائل ننك جوابی) ٭ یعنی ای الله یار
اولوغلارنك سوزلاری موجبنچه بر فارسی کتابی یازبسن اوشبو ثبات العاجزین
کتابی کبی وهم آڭا مسلك المتقین دیو اسم قویب سن اول کتابده بارچه مسائل
دینیه ننك جوابنی یازدنك ٭ (همه تقوا وفتواننك جوابی ٭ اون ایکی مڭدین آرتق
بیتی آنی) ٭ یعنی اول مسلك المتقین کتابڭده بارچه اهل فتوی وتقوی لارننك
جوابلرین یازیب سن اول کتابی علم الفقه مسئل لرنده ایلاب سن نه حاجتکه

اچنده اون ایکی منك مسائل فقه‌نی یازدنك ضرورهٔ دینیه‌دن آندین قاراغایم (اگر
شیء قلیل‌نی ترکی تلدین * کیچ ایمدی البته بوقال قیلدین) * یعنی ای الله یار
اوّل ایتب ایردنك بر آزمونچه مسائل تصوّف وتوحیدنی مسلك المتقین کتابندن ترکی
تلینه یازغل دیب ترکی یارانلری ننك تلامکی بوینچه بس آنداغ اولسه
مسلك المتقین کتابی ننك چوق مسائل‌لارنی بوثبات العاجزین اچنده یازدیم ایمدی
وعده کنك ثابت اولوب قال وقیلدین کیچکل زیرا که بارچه روایتلرنی یازمق سنکا الحالدر
*(اگرچه یخشی سوز قند وشکردر * خطاسندین ولی خوف خطردر) * یعنی الله یار
اگرچه یخشی سوزلر شکر کبی لذتلی بولسه‌ده خطا اولماقدین قورقوغ واردر بنا کا
روایت شاذه‌لر یازیب ورطهٔ زندیقغه قالمه سن *(خطاسی بولمغای ابغان سوز کنی *
تضرع خدا کیغه سورگل یوزکنی) * یعنی ای الله یار بو یازدقی ثبات العاجزین
کتابی ننك خطاسی بولسه‌ده الله تعالی‌دن عفونی تلب توفراقغه یوزکنی سوروب
زاریلق ایلگای سن زیرا که بنده‌لرننك اشی دایم زاریلقدر نته‌که بیوردی
*(خداغه زاری قیلغل ایرته وشام * اشکنی پخته قیلغل قالمغای خام) * یعنی خدای
تعالی‌کا ایرته وکیچه زاریلق ایلکل ودخی عمل اشکنی پشورگلچی قالماسون ریا وکبر
وحسدونه که اخلاق ذمیمه‌لر واردر آنلردین بیزار اولوب آنلر اوزرینه اخلاق
حمیده‌لر اوستریب قویغل دیمکدر *(حجاب مغفرت یابقای خطاغه * سزاوار ایلگای
تورلوك عطاغه) * یعنی الله تعالی‌کا زاریلق ایلمك سببلی خطالرنك اوزرینه
یارلقانمق پرده‌سنی یابب رحمتی ایله تورلوك یارلقاشلرینه لایق ایلگای ناظم رحمه الله
تعالی بو حجاب مغفرت دیوب کتابنی اختتام ایلمکده اسرار بلاغت واسرار
واردر شوننك اوچون بوکلمه ایله حسن اختتام ایلدی *

قد تم بعون الله الملك المنان

بیت	فهرست الکتاب
٣	فی بیان اسم مصنف وسبب تألیف عزیزه
٤	شیخ لقمغه دورت آلت کرك بیانی
٦	قصهٔ صوفی الله یار رحمه الله تعالی
٧	صوفی الله یار دورت کتاب تصنیف قیلدی
١٠	قصهٔ قوم عاد
١١	قصهٔ خاتم سلیمان علیه السلام
١٢	قصهٔ عصاء موسی علیه السلام
١٢	موسی علیه السلام ننك تیاقننك اون خاصیت بار ایدی
١٥	سمروغ قوش بیانی
٢٥	حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم ننك صفتی بیاننده
٢٢	دابة الارض بیانی
٠٠	بیان سبب تألیف ثبات العاجزین
٢٤	اصل بنده لك بیانی
٢٥	علم عقایدننك بیانی
٢٦	الله تعالی ننك شکر صفتلری ننك بیاننده
٢٨	کونکلدن یاوز فکر کیتمك کنك سورهٔ حشرننك آخرینی اوقویه‌لر یا که سورهٔ اخلاصنی اوقیه‌لر
٣٠	آخرتده خدای تعالی دیدارنی کورکازو بیانی